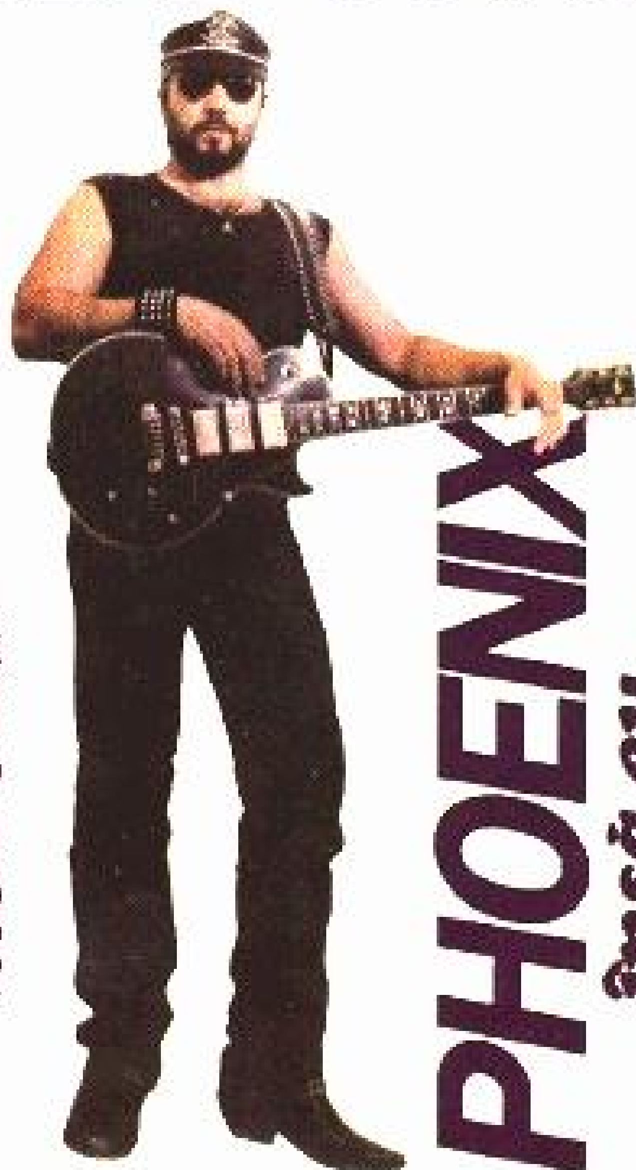
COLECTIA SUPERSTAR

NICOLAE COVACI



PHOENIX însă eu...

PHOENIX însă eu...

COLECTIA SUPERSTAR

NICOLAE COVACI

PHOENIX

însă eu...

Iată că renaşte cel ce, singur, are
darul de-a se-ntoarce, curățit prin mare
foc: duhovniceşte, cel hrănit cu-ambrozie
'n vârf de chedru verde: cumpănă şi osie...

TREIZECI DE ANI DE MUZICĂ ROCK

Treizeci de ani de muzică rock românească: Phoenix. Treizeci de ani de sound inconfundabil, cu adevărat românesc: Phoenix. Treizeci de ani un simbol al libertății: Phoenix. Nicolae Covaci, inițiatorul, sufletul, liderul, singurul membru permanent al formației, reconstituie naşterea acestui mit predestinat, prin nume, eternei renaşteri. Anii '60 – muzica beat şi lupta cu cenzura; anii '70 – Negru Vodă şi „noua revoluție culturală"; apoi, despărțirea de țară. Această carte este mai mult decât o simplă istorie: este un roman pasionant împletit cu viața unei generații. Pentru cei care i-au cunoscut şi iubit atunci, pentru cei care i-au cunoscut abia acum şi îi iubesc la fel de mult, iată că renaşte....

COLECTIA SUPERSTAR

NICOLAE COVACI

PHOENIX

însă eu...



EDIȚIE ÎNGRIJITĂ ŞI CUVÂNT ÎNAINTE DE
COSTEL POSTOLACHE

NEMIRA
'94

Coperta colecției
DAN ALEXANDRU IONESCU
Ilustrația
DAN CHIŞU – DAKINO

NICOLAE COVACI

PHOENIX ÎNSĂ EU

Editura NEMIRA, C.P. 26 – 38, Bucureşti

ISBN 973-369-009-8

„Însă eu, o pasere de neam şi de minte proastă fiind, pentru că nici în carne vreo dulceață, nici în pene vreo frumuşață port, mai mult a grăi nu pociu, nici se cuvine, atâta doar, cât am ştiut şi-am crezut. Aceea din prostia inimii grăit-am, iar giudecata fie a înțelepților...”

Dimitrie Cantemir
Istoria Ieroglifică

Cuvânt înainte

Nu ştiu pe cineva să fi crezut că va mai apărea vreodată, în România, o carte despre „Phoenix”. Cu atât mai mult, o carte scrisă de Nicolae Covaci. „Phoenix” era unul dintre cuvintele interzise, la Radio, la TV, în presă.

Cu toate acestea, ei au fost printre noi. Muzica lor s-a difuzat, pe ocolite, inclusiv pe canalele oficiale, în spectacole.

Au fost oameni care nu au uitat. „Phoenix” devenise, în anii din urmă, un simbol al rezistenței, al împotrivirii la compromis. „Phoenix” devenise spiritul unei generații, portdrapelul ei.

Au fost multe formatii rock, unele valoroase, în România. De unele îşi mai aduc aminte bătrânii. rockeri de cincizeci de ani, cei mai mulți cu burtă, chelie, ochelari şi nepoti. Fanii sălbatici de altă dată au devenit, de cele mai multe ori, nişte cetățeni respectabili, cu cămaşă aIbă şi cravată. Aşa se întâmplă.

Grupurile muzicale ale anilor ’60 s-au spulberat, doar friabila memorie a unor nostalgici le mai reține numele şi fapta. Discurile scârțâie, pârâie. Pentru o generație, această muzică a devenit echivalentul romanței după care se dădeau în vânt părinții noştri. Poate că nepoții metalişti îi privesc cu îngăduință pe părinții rockeri. E greu să vezi în funcționarul ori managerul de azi pe tânărul pletos, cu blugii rupți, cu cămaşă înflorată, privind lumea în ochi. Dar acel tânăr a existat.

Era gata să-şi vândă hainele de pe el (inclusiv blue-jeans-ii Levi Strauss) ca să meargă la un concert „Led Zeppelin” sau „Phoenix”.

Era considerat superficial, cosmopolit, neserios, obraznic, indecent, needucat, impertinent, dar el era doar tânăr.

Lumea se deschisese spre Vest. În România, Vestul însemna Timişoara. Ei ştiau. Pe acolo s-au deschis drumurile. Erau anii descătuşării de ocupația – fizică, morală şi spirituală – sovietică. Se întorceau oamenii de la Canal. Rămâneau canalele interioare. Mulți le-au păstrat până azi şi continuă să lucreze la ele.

„Flower power”, mişcarea hippy, revolta tăcută şi paşnică, evenimentele din ’68 din Franța şi Cehoslovacia: lumea se grăbea. „Libertate, fraternitate, egalitate” – un slogan reînviat. Părea posibil.

În România apăreau zorii unei speranțe. Mai-binele părea şi el posibil. Părea. După puțină vreme, oglinda s-a întors. Destinderea a fost ştrangulată, oamenii şi-au pierdut zâmbetul. Era important să ai de mâncare. Oamenii erau pământii şi priveau spre pământ. Multi au uitat.

Dar fiecare lucru poartă un nume. La început îşi spuneau „Sfinții”. Într-o epocă habotnică, încă proletcultistă, nu era uşor să te numeşti aşa, darămite să apari pe scenă. „Erau nişte copii, în 1962, dar simțiseră mersul lumii. Soarele mergea spre Vest. De acolo venea şi muzica lor. Oficialităților nu le-a plăcut asta şi-au apărut primele interdicții. S-au refugiat în cluburi obscure pe care le-au făcut celebre.

După ce ani de zile au prezentat publicului românesc muzica la zi din lume, şlagărele formațiilor „Beatles”, „Doors”, „Kinks”, au început să producă propriile lor cântece.

Nu erau singura formație rock. „Olimpic ’64”, „Sincron”, „Cromatic”, „Sideral”, „Cometele”, „Mondial”, „Roşu şi Negru” creaseră, alături de „Phoenix”, fenomenul rock românesc.

În anii ’66-’70, „Phoenix” preluase stindardul. Spiritul lor vizionar i-a făcut să vadă, pe vremea când marea masă şi chiar analiştii politici se lăsau amăgiți de aparența eliberării spirituale şi materiale, că totul nu este decât o farsă – metafora coliviei de argint, a canarului închis, a materializat conştiinta pierderii iluziei, în nişte ceasuri în care mulți vedeau lumea în roz.

Percepția acută a realității i-a distanțat şi individualizat. Textele agresive la adresa mediocrității, îndoctrinării şi, în fond, a puterii au devenit manifeste ale tinerei generații. „Vremuri”, „Canarul”, „Totuşi sunt ca voi” spuneau cu mult mai mult despre generația pierdută decât un teanc de analize sociologice.

Tinerii s-au regăsit în aceste texte. Ei erau aceia cu pantalonii strâmți şi soioşi, excentrici şi teribilişti, dar asemeni celorlalți oameni, chiar dacă aceştia îşi pierduseră, cel mai ades, idealurile.

O permanență a formației „Phoenix” a constituit-o căutarea identității. Faza maturității a reprezentat-o autoasumarea calității spirituale de român. Identificarea matricii stilistice româneşti, des-

coperirea patrimoniului folcloric real, inalterat şi inalterabil în esenţa sa, interpretarea creatoare a acestuia, au oferit formaţiei „Phoenix” forţa de a deveni un fenomen artistic şi cultural esenţial.

Din acel moment, creaţia lor nu mai ţine de cultura rock, ci pur şi simplu de cultură. Şi în mod esenţial de cultura românească.

Întâlnirea fericită cu creaţia populară de valoare, cercetarea aplicată în folclor, studiile aprofundate de paleofolcloristică au depăşit faza constatativă. „Phoenix” a creat muzică în spiritul folclorului, mergând până la rădăcinile cele mai adânci ale spiritualităţii noastre, până în perioada pre- şi paleocreştină. Ritualuri magice, ritmuri ancestrale, măsuri tradiţionale au fost revigorate. Muzica „Phoenix” a devenit modernă valorificând, asemeni tuturor marilor creatori ai artei contemporane, moştenirea arhaică, populară, ritmurile subterane, vitale, ale supravieţuirii unui popor, ale unui întreg areal.

Situat, geografic, la interferenţa spirituală est-vest, nord-sud, preluând influenţele balcanice şi orientale într-o sinteză de rigoare clasic-occidentală, muzica „Phoenix” defineşte un spirit şi un spaţiu.

Întâlnirea norocoasă cu mari textieri, mari poeţi, a prilejuit conjuncţia cu capodopera. După „Cei ce ne-au dat nume” şi „Mugur de fluier”, remarcabile realizări ce fructifică creaţia populară într-un context rock european, „Cantafabule” aduce muzica rock la nivelul cel mai de sus al actului cultural. Concepţie, muzică, text, spectacol, totul este la nivelul de vârf al creaţiei. Mai mult nu se putea face.

Şi nu s-a făcut. Au trecut 18 ani de la lansarea acestui dublu LP şi nimeni nu a realizat ceva comparabil, nicidecum superior. A fost momentul de vârf al „Phoenix”-ului. Din păcate, insuficient valorificat. Câteva concerte în ţară, trei în Bucureşti, nu au dat dimensiunea reală a fenomenului. „Phoenix” a fost confruntat în permanenţă cu un paradox. A fost, este şi, probabil, va rămâne singura trupă care a creat muzică rock cu *sound* românesc, care a compus şi interpretat rock cu dimensiune culturală şi spirituală. În permanenţă, muzica lor a fost esenţialmente românească. Aici intervine paradoxul. Nici până în 1977, nici după 1990, politica culturală românească nu a sesizat şi nu a utilizat uriaşul potenţial emoţional al muzicii „Phoenix”. Nimeni nu a dorit şi se pare că nu doreşte să beneficieze de efectul „propagandistic” pro-românesc, latent în muzica lor. Pentru că „Phoenix” vorbeşte despre România

mai frumos şi mai mult decât 30 de ambasadori. „Phoenix” poate face parte dintr-un program cultural pentru exterior, pe care nimeni nu vrea să-l facă. Se organizează turnee în centrele de emigrație română cu tot felul de lăutari, cu tot felul de artişti, unii mai buni, alții mai puțin. „Phoenix” ar putea face mai mult decât toți aceştia la un loc, pentru că se adresează pe de o parte tinerilor, în limbajul lor, pe de altă parte nostalgiei generației de 40-50 de ani, oameni maturi, în plenitutinea forțelor, cei ce decid.

„Phoenix” nu a aşteptat să fie rugat să facă politică culturală. A făcut-o singur. În 14 ani de emigrație, formația a avut în componență artişti de diferite naționalități şi cetățenii: români, germani, sârbi, englezi ori alții. Toți au cântat româneşte. Au făcut-o cu atâta plăcere, încât m-am simțit bine, ca român, văzându-i. Trebuie să recunoaştem că nu ni se întâmplă prea des să avem motive de mândrie în fața străinătății. Acesta este unul dintre ele.

„Phoenix” a fost dintotdeauna o formație internațională. A început prin a fi multinațională. Încă din anii ’60, membrii formației erau amestecați, ca şi Banatul. Români, sârbi, maghiari, germani, evrei au cântat împreună româneşte, fără a avea senzația că sunt vreun moment victima vreunei discriminări sau că sunt purificați etnic. Mai mult, au făcut-o cu plăcere. Şi bine.

Azi, „Phoenix” este o formație internațională, ca talie şi componență. Face muzică românească şi cântă muzică românească. Valorifică teme folclorice de largă circulație, creează în folclor. Asta supără pe unii. Pare preferabil ca o trupă compusă din muzicieni români să cânte muzică de tentă, inspirație şi expresie străine. Poate că nu toată lumea apreciază că e bine să facă muzică programatic românească. „Phoenix”, cu cât este mai internațional, cu atât cântă şi simte mai româneşte. E bine.

„Phoenix” a construit, în permanență, conştient. S-a instalat în mintea, în inima şi în spiritul unei generații, căreia i-a dat numele.

Dar fanii „Phoenix” acoperă, azi, mai multe generații. De la managerii ori rebelii înălbiți în rele, la 50 de ani, la tinerii ce se năşteau pri anii ’60, când formația era o forță şi terminând cu rockerii de 15 ani, care i-au văzut abia în 1990, la întoarcerea în țară, după ce ani în şir îi ascultaseră pe discuri şi casele tocite de uz.

Sunt treizeci de ani de muzică „Phoenix”. În toată această vreme s-au perindat mulți muzicieni pe sub firma care poartă acest nume.

Fiecare a făcut câte ceva pentru muzica „Phoenix”. Fiecare are dreptul la o părticică din recunoaşterea noastră. Dar „Phoenix” nu sunt doar cei treizeci de muzicieni ce au urcat, pe rând, pe scenă. „Phoenix” sunt şi oamenii din spate, cărătorii de scule, băieții [buni] la toate, gaşca „de bază”. „Phoenix” am fost, cât de puțin, şi noi, spectatorii.

„Phoenix” este ceea ce mereu renaşte în noi.

Dar dincolo de toate, „Phoenix” înseamnă omul, singurul care, vreme de treizeci de ani, a tras la jugul acestui car cu iluzii. Compozitor, textier, aranjor, manager, lider necontestat, Nicolae Covaci este „Phoenix”. O personalitate excepțională, un artist cu spirit renascentist, muzician, pictor, sculptor, poet, Nicolae Covaci este, a fost şi va fi *spiritus rector* al formației „Phoenix”.

Lui îi datorăm faptul că „Phoenix” s-a născut şi, mai ales, că există. Mulți au venit şi au plecat. Nicolae Covaci a rămas să poarte iluzia Păsării Phoenix. Pentru că, mai mult decât orice, „Phoenix” este o iluzie, un spirit. Spiritul unei vremi, al acestui sfârşit de secol, de mileniu şi, poate, de civilizație.

Costel Postolache

Bucureşti – Melbourne, 1993

PRELUDIU

Moraira, aprilie 1992

Plouă. Am venit prea devreme anul acesta, dar cine putea să-şi imagineze că în aprilie va fi mai rece decât anul trecut în martie, când, de Paşti,mă scufundam, în golfuleţul de lângă „Yachting-Club”?

De data asta nu e important dacă prind vreun peşte sau nu, scopul venirii mele în Spania este cu totul altul. Am să-l las pe Dan să-şi încerce norocul cu undiţa, sau chiar cu arbaleta, pentru că eu am altceva de făcut, o treabă mai serioasă şi mai pretenţioasă. Trebuie să încep să scriu cartea. Acea carte pe care, la prima reîntoarcere în ţară, după un autoexil de 14 ani, o promisesem fanilor noştri credincioşi, celor ce, fără să ne fi văzut vreodată în concert sau la TV, celor care nu ne ascultaseră decât pe discuri tocite ori pe casete copiate prost, de la una la alta, celor ce ne-au continuat existenţa, transformând-o aproape în mit. Mitul formaţiei „Phoenix”. Dacă ar şti ce răspundere ne-au pus pe umeri!

Iată, stau şi încerc să mă reîntorc în trecut, să intru în atmosfera acelor ani puri, încărcaţi de o energie miraculoasă ce părea că face aerul să sfârâie, ca şi cum ar fi fost încărcat electric, înainte de furtună. S-au întâmplat nişte lucruri unice în împrejurări unice, cu Oameni aleşi de soartă ca să mişte cu energia lor rotiţele acelei imense maşinării numite destin. Şi nu e vorba doar de soarta celor cinci de pe scenă, ci a mult mai multor români porniţi pe un drum fără întoarcere.

Se pare că am făcut ceea ce am urât cel mai mult. Fără să vrem, am făcut politică. Voi încerca să-mi reamintesc cum a început totul...

CAPITOLUL I

SEÑOR EL GENERAL

Timişoara, 1962

M-am tras mai spre vârful crăcii, ce începuse să se aplece uşor, pregătit, în orice moment, să sar jos: Mă aflam la vreo cinci metri înălţime. Ghiţă nebunul, cu toată mărimea lui, se căţăra cu o agilitate impresionantă, fonfăind prin buza lui de iepure nişte înjurături. Jos, lângă trunchiul pomului, aştepta miliţianul. Abia îl desluşeam în întuneric, mai mult îl intuiam, auzindu-i vocea încărcată de ură, încurajându-l pe Ghiţă. Dincolo de gard, „Los Paraguayos” îşi vedeau de concert, într-o feerie de sunet şi lumină. Eram atât de impresionat, încât îmi simţeam din când în când pielea ca de gâscă. Aş fi vrut să-i văd şi eu mai de aproape, dar, la ora aceea, nu aveam atâţia bani ca să-mi pot permite să-mi cumpăr bilete la concertele ce aveau loc, tot mai des, în Timişoara.

Ghiţă ajunsese la nivelul crăcii mele. Între timp, din crengile celelalte, băieţii săreau ca prunele când scuturi pomul. Căutasem locul cel mai bun, cel mai înalt, aşadar, urma să risc cel mai mult, sărind de la cea mai mare înălţime. În clipa în care Ghiţă a întins mâna spre mine, gata să mă înhaţe, mi-am dat drumul. Am făcut, totuşi, o greşeală. Am aterizat pe pământ în poziţie de start, în loc să amortizez întâi săritura. Nu mai era timp pentru asta, căci, din întuneric, năvălise miliţianul cu bastonul ridicat. Am auzit doar „cranc” în genunchiul stâng şi, aproape instantaneu, m-au biciuit două dureri atroce. Una în genunchi, cea de-a doua pe spate, unde aterizase bastonul de cauciuc al miliţianului. Nu a mai apucat să mai dea a doua oară, luasem un start demn de orice concurs olimpic. Făceam de câţiva ani atletism şi avusesem timpi foarte buni la probele de sprint, chiar şi la ştafeta de 2000 m, iar în vremea aceea eram cu adevărat în formă.

Mi-am încetinit fuga abia spre casă. Senzația de fiară hăituită a dispărut încetul cu încetul. Am îndrăznit să mă uit în urmă şi să mă asigur că sunt singur pe stradă. Durerea din genunchi devenise insuportabilă şi şchiopătam tot mai rău. Cu chiu, cu vai, m-am târât ultimele sute de metri până acasă şi m-am aruncat în pat. Muream de ciudă, nu atât pentru că mă durea piciorul sau pentru că încasasem una cu bastonul de cauciuc, ci pentru că nu reuşisem să-mi admir idolii până la sfârşit. În vremea aceea, cântam şi eu la ghitară vreo câteva cântece din America Latină, dintre cele ce se difuzau la Radio Bucureşti. Erau la modă muzica mexicană şi filmele mexicane cu revoluții, pline de eroi gata oricând să cânte. Năpădiseră țara tot felul de pelicule, „Bandiții din Rio Frio”, „Un cântec străbate lumea”, „Cielito lindo”, în care se cânta de mama focului la orice ocazie, înainte de luptă, în timpul bătăliei şi după aceea. Bineînțeles, eroii cântăreți erau întotdeauna pozitivi şi luptau pentru libertate. Se părea că în acea parte a Americii revoluțiile eru foarte dese, orişice călăreț mai îndemânatic cu puşca şi pistolul devenea Señor El General, fără a mai socoti că ştia să cânte de te băga în draci. Acele melodii, la care nu mai ştiu cum procuram textele, mă urmăresc şi. azi şi, din când în când, le mai cânt, acompaniindu-mă la ghitară. Nu de mult, aici, în Moraira, pe un munte, într-o căsuță cam dărăpănată şi întunecoasă ce se chema "Restaurante", am avut ocazia să mă măsor cu câțiva dintre localnicii ce ştiau aceste melodii. Oamenii nu puteau înțelege cum de posed un repertoriu aşa de bogat de cântece aproape uitate. După ce le-am cântat şi „Malagueñia”, s-a încins o seară de basm, încărcată de o rară bucurie şi un sentiment de prietenie ce nu-l mai cunoscusem de multă vreme.

Pe vremea filmelor mexicane, din clasa a cincea şi până într-a şaptea, fusesem unul dintre preferații profesoarei de muzică şi o vreme cântasem şi în corul şcolii. Mă luam la întrecere cu găliganul de Dan Petreanu. Contrar aşteptărilor, la mărimea corpului său, avea o voce foarte înaltă, de tenor italian. Eram prieteni nedespărțiți. Ne făceam lecțiile împreună, făceam curte celor mai drăguțe fete din clasă, încercând să le impresionăm prin rezultatele noastre deosebite la atletism. Seara, cântam serenade italiene, cu texte mai mult sau mai puțin improvizate. Repertoriul nostru cuprindea vreo cinci-şase canțonete à la „Santa Lucia”.

Plăcerea muzicii am plătit-o scump. A doua zi după concert, aveam un genunchi cât un dovleac. Medicul mi-a spus că am apă la genunchi şi că va trebui să mi-o scoată cu seringa. M-am mulțumit cu un bandaj de gumă, şi, bizuindu-mă pe vitalitatea ce nu m-a lăsat, încă, niciodată, am zbughit-o şchiopătând de la doctor. Era vară şi nu trebuia să mă duc la şcoaIă. Durerea cea mare era că nu mai puteam juca „prinsa" la USODA, bazinul din Parcul Stalin. Ştrandul, plin cu apă din Bega, avea ceva deosebit, era ca un fel de magnet şi, pe timpul vacanței, clocotea de copii zburdalnici.

La USODA, i-am cunoscut pe cei ce aveau să-mi devină cei mai buni prieteni. Împreună jucam „prinsa" în apa aceea atât de murdară, că nu puteai vedea prin ea nici jumătate de metru, ceea ce era un avantaj deosebit. Jocul, ce s-ar fi putut numi la fel de bine „ascunsa", era foarte dinamic şi eu devenisem un adept fanatic al lui.

Doar muzica îmi plăcea la fel de mult. Dar la ghitară mai aveam mult de învățat, iar aici, la „prinsa", devenisem deja un as. Concentrarea cu care se juca, precizia cu care aveau loc atacurile şi eschivele elegante ale celor urmăriți dădeau senzația de participare la un dans ritual, plin de temperament, nelipsit de o anumită estetică şi semeție. Desigur, nu toți jucau la fel de bine. Dar, dacă voiai să intri într-o gaşcă „mişto", trebuia să demonstrezi că eşti la fel de bun ca şi ceilalți. Asta nu era foarte uşor, pentru că unii nu făceau altceva decât să joace „prinsa" de cum începea sezonul de baie, în mai, şi până târziu, în septembrie, când începea şcoala. Eu eram unul dintre aceia.

Pe la vârsta de 9 ani mă pescuise un antrenor de la I.L.S.A. (Fabrica de textile) şi mă convinsese să intru în echipa de înot, unde am lucrat riguros vreo patru ani. Când a venit sinuzita, maică-mea mi-a interzis să mai înot. Aveam dureri de cap îngrozitoare şi şcoala mergea tot mai rău. Lovasz, antrenorul, a încercat de câteva ori să discute cu maică-mea, propunând diferite tratamente, dar nu a ajutat la nimic. Mă consolasem că voi purta o sinuzită cronică toată viața.

Dar mirajul apei rămăsese, şi de la baie, vara, nu mă putea opri nimeni. Ba chiar, ca s-o conving pe mama, îmi cumpărasem un echipament de scafandru autonom, pe atunci lucru rar, explicându-i că, având masca pe față, nu-mi va mai putea intra apă în nas, cauza sinuzitei mele. Şi am continuat să merg la bazin.

Cunoscusem un băiat cu picioare în „O”, dar, în rest, bine făcut. Era singuratic, şi după câteva reprize de joc aflai că îl cheamă Moni, că are o bunică în America şi o ghitară „Gibson” la Timişoara. Am înregistrat asta şi mi-am propus să-l vizitez. Nici eu nu ştiam la ora aceea ce personaj important avea să devină Moni, pe adevăratul lui nume Florinel Bordeianu, şi ce prietenie îndelungată avea să ne lege.

Cu piciorul umflat şi necăjit că nu puteam să mă duc la baie, aşteptam cu nerăbdare să vină seara. Locuiam, pe atunci, pe Splaiul Tudor Vladimirescu. În fața casei, se întindea parcul în care, mai târziu, s-a construit terasa „Flora”, ce avea să strângă spuma tineretului timişorean. Serile anilor ’61–’62 arătau mult mai paşnic decât ceea ce avea să urmeze.

CAPITOLUL 2

CONACHI ŞI POPESCU

În parc apăruse un băiat pe care nu-l mai văzusem. Mult mai mare ca mine, student la Agronomie, Aurel Conachi cânta dumnezeieşte la ghitară. Să nu vă imaginați că era un al doilea Segovia, nici vorbă de aşa ceva, dar eu îl găseam fascinant în felul în care se acompania. Cu pana, producea un balans ritmic ce te copleşea şi te lua cu el fără să-ți dai seama. Repertoriul vocal, nou şi el, cuprindea, pe lângă „Marina”, „Souvenirs, souvenirs”, „Benedict” şi rock and roll-uri de-ale lui Elvis.

Pentru mine, se deschisese o lume nouă. În primul rând, tehnica mea de mâna dreaptă, de care eram mândru şi cu care puteam acompania toate cântecele mexicane la modă, s-a dovedit învechită, şi ceea ce reuşea Conachi să facă din ghitară, cu pana, mă electriza. Trebuia neapărat să învăț şi eu să cânt cu pana.

Conachi venea seară de seară. Se aşeza pe bancă în parc, pe malul Begăi, încă necanalizate şi betonate. Parcul avea locuri în care te temeai să te aventurezi şi ziua, darămite seara. Şi totuşi, în scurt timp, se adunau aici zece-cincisprezece băieți şi fete, strânşi ca țânțarii la lumină. Sunetele ghitarei se auzeau până departe, purtate de apa râului, şi le atrăgeau, ca un magnet pilitura de fier, mai ales pe fete. Nu pot uita serile acelea, care s-au impregnat adânc în memorie, marcându-mi firea şi drumul. Acele seri le-am repetat, la rândul meu, mulți ani mai târziu, când stăpâneam ghitara chiar mai bine decât idolul meu, Conachi.

Între timp lucrasem multe ore la ghitară, câțiva ani la rând, cu vestitul Adrian Popescu, de fapt, unul dintre frații Popescu, ce dădeau lecții de ghitară la jumătate din oraş. Cealaltă jumătate o împărțeau Puiu Lazaru şi încă vreo câțiva.

Şi totuşi, acele veri în care eram doar spectator la concertele ad-hoc de pe malul Begăi m-au marcat pentru tot restul vieții. Poate că, fascinat fiind de acel tânăr cu o ținută foarte demnă, cu un nas drept, roman, dar de o modestie sinceră, naturală, am început să înțeleg ce putere zace în această formă de exprimare. Să iei o ghitară

şi să cânţi acompaniindu-te, să poţi aduna atâţia oameni în jurul tău! Să-i uimeşti pe aceşti necunoscuţi cărora, pe stradă, nu le-ar fi trecut prin cap, presupun, să vadă în tine un personaj deosebit! Să-i faci fericiţi într-un timp atât de scurt, să-i prinzi în acel ritual inexplicabil în care toţi îşi contopeau bucuria, bătând din palme, chiar încercând să cânte refrenele alături de tine!

Aceste concerte au culminat în seara în care au apărut încă doi băieţi, prieteni de-ai lui Conachi, unul cu un clarinet, celălalt cu o tamburină. Emoţia generală şi excitaţia ce pluteau în aer în acele seri de vară erau atât de intense, încât multe prietenii legate pe loc se continuau prin tufişuri. Unele perechi nu se sfiau să se îmbrăţişeze şi să se sărute în public; risipite prin iarbă, ori pe băncile din preajmă. Se simţeau încurajaţi şi de puţinătatea luminii venite de sus, de pe Splai, dar înţelesesem că ei nu făceau altceva decât să exprime, în felul lor, senzaţia de bucurie adâncă pe care le-o producea muzica. După ani şi ani, nu am desconsiderat niciodată o fată ce mi s-a dat, fascinată fiind de ghitara mea. Înţeleg foarte bine că starea aceea ciudată, care rupe barierele dintre oameni şi leagă într-un extaz general cunoscuţi şi necunoscuţi, este un fenomen natural, sincer, aproape erotic, căruia nu i te poţi sustrage. Conştienţi de asta, de-a lungul întregii noastre cariere artistice am folosit din plin influenţa pe care o aveam de pe scenă, alegându-ne cele mai frumoase fete. Nu acesta era scopul activităţii noastre, dar a fost întotdeauna unul dintre aspectele stimulatoare. Chiar şi repetiţiile la care „aveam ca spectatori câteva fete decurgeau mult mai bine, eram toţi mai plini de fantezie şi temperament.

Într-o seară, mi-am învins timiditatea tipică, pe care maică-mea o blestema mereu. Zicea că semăn cu tata. El nu fuma, nu bea şi nu dansa, scotea doar două cuvinte pe zi şi nu era deloc ceea ce se numeşte un om de societate. Dar, în acea seară, plutind mai mult prin iarbă, hipnotizat, m-am apropiat de banca unde Coni cânta şi am scos muzicuţa din buzunar. Ştiam s-o folosesc încă din primii ani de şcoală. Fără să mă las invitat, la început discret, plasam câte o notă-două, încercând să-mi dau seama dacă tonalitatea corespundea. La melodia următoare, „Alabama Song”, s-a potrivit şi tonalitatea, ştiam şi cântecul şi mi-am dat drumul. Cei mai mulţi au făcut ochii mari. În scurt timp, aveam şi eu loc pe banca principală, alături de

Coni. Îmi plesnea inima de fericire şi de mândrie. Deşi eram doar un, puşti, fusesem acceptat în gaşcă.

Am ştiut să mă impun şi altfel. Pe aceeaşi stradă, locuia un băiat ceva mai înalt ca mine, cu o faţă bolnăvicioasă şi cu o privire ce se ascundea întotdeauna. N-am reuşit s-o prind niciodată, să-mi dau seama, după expresie, ce gânduri poartă. În orice caz, nu se apropia niciodată de noi, de cercul celor ce cântau ori ascultau, bucurându-se în comun. Îl simţeam doar furişându-se prin tufişuri, pândindu-ne, aruncând, din când în când, câte o piatră. Într-o seară, într-o pauză între două cântece, o pietricică nimerise ghitara lui Coni. Instrumentul dădu un sunet de clopot, moment în care şi veselul şi prietenosul Coni sări în picioare.

– Lasă-mă pe mine! – i-am zis, gândindu-mă că el nu se va descurca atât de bine în hăţişurile parcului. Eu eram la mine acasă, ceea ce nu era valabil pentru el, care locuia în zona vecină cu Parcul „Doja”, sau Parcul Mic, cum îi spuneam noi.

M-am repezit în tufişuri şi, după câteva clipe, lunganul mi-apăru în faţa ochilor, fugind printre pomi. Simţind că nu-mi poate scăpa – eram foarte rapid la fugă –, se opri cu spatele la un pom, paralizat de ideea că toată lumea îl vede. M-am oprit doar o clipă în faţa lui, apoi i-am tras un pumn în plină faţă, atât de bine ţintit, încât a căzut la pământ. Instantaneu, mi-a trecut toată furia. Mi-am dat seama că nu gândisem nici o secundă, acţionasem spontan aşa, ca şi maică-mea, care mă troznea fulgerător când făceam vreo greşeală. Nu prea mă simţeam, în apele mele, dar gestul a impus celor ce priviseră. Din clipa aceea, s-a consfinţit apartenenţa mea la grupul de bază. Aveam voie să ies cu băieţii pe stradă, să mergem în alte parcuri sau „la agăţat gagici”.

La chestia asta, eram mai mult un spectator, experienţa mea în ceea ce privea fetele fiind încă limitată doar la cele câteva săruturi timide şi stângace cu Carmen, prima mea dragoste, o fostă colegă de la şcoala generală. Avea ochii albaştri, mari, cu gene lungi, care luminau în permanenţă şi era blondă şi plină de temperament În primele patru clase, făcute la şcoala germană, eram deja fixat asupra ei, mi se părea cea mai frumoasă fată şi eram hotărât să mă căsătoresc cu ea, când voi creşte mare. Amândoi eram buni la învăţătură, ne concuram adesea, când unul, când altul fiind daţi exemplu.

– Cum poate un român să învețe mai bine ca voi?! Nu vă este ruşine?!

Eram trei băieți români în clasa aceea de nemți şi ne țineam bine. Cel de-al doilea era Gigel Ciuhandru, un băiat foarte cumințel şi bine educat, predestinat să facă o carieră bună. L-am întâlnit anul trecut pe aeroportul Otopeni, am schimbat cărți de vizită şi păreri despre politică, în general. Al treilea român, Cornel Bejenaru, avea talent la desen. L-am întâlnit în Cluj, mai târziu, pe când eram, pentru o jumătate de an, elev la şcoala de coregrafie.

În primii ani de şcoală, fusesem avantajat. Unchiul meu Gheorghe Stoian, fie-i țărâna uşoară, un actor renumit la Teatrul Național din Timişoara, fratele şi singura rudă a mamei, se ocupase intens de mine, copil crescut fără tată. Mama divorțase pe când aveam un an. Tata era deținut politic şi îşi executa condamnarea la Canal, iar mama se temuse ca asta să nu-mi facă greutăți la şcoală, ori, mai târziu, în viață. Uca, aşa îl numeam pe unchiul meu, era un tip cu totul şi cu totul deosebit. De o pedanterie exagerată, elegant şi cultivat, talentat şi apreciat de criticii de specialitate din acea vreme, se ocupa, ca hobby, de tâmplărie. Reuşise să găsească o rețetă de a îndoi lemnul în fel şi chip şi construise nişte mobile concepute şi proiectate integral de el. Ştia să deseneze bine, iar mobila o acoperea cu un furnir ales, pictat de el. Reuşise să facă asta atât de bine, încât chiar şi prieteni de-ai lui, de meserie tâmplari, îl invidiau.

– De unde ai, domnule, furnirul ăsta?

– Nuc caucazian, era răspunsul şi Uca îşi ascundea zâmbetul mândru aprinzându-şi o țigară.

De la vârsta de trei ani, Uca mă obişnuise, mai cu binele, mai cu răul, să învăț cifrele şi literele. Mi le decupase el din hârtie colorată, ca să mi se întipărească mai bine în minte. Pe la patru ani începusem să citesc înscrisuri cu litere mari, iar pe stradă silabiseam toate afişele. Uca şi maică-mea nu-şi mai încăpeau în piele de mândrie. Începuse chinul cu poveştile şi poeziile pe care trebuia să le învăț şi să le recit ori de câte ori se ivea ocazia, când veneau musafiri sau clienți de-ai mamei, care se ocupa cu croitoria. Devenisem un fel de copil-minune al familiei. Locuiam împreună cu Uca şi cu soția lui, adică mătuşă-mea, pe care, în mod ciudat, o numeam „mama". Celei ce-mi dăduse viață îi spuneam Mutti, încă din vremea şcolii germane,

şi aşa a rămas până azi.

Dar, cum în natură există un echilibru şi totul se plăteşte, a apărut şi prețul „genialității" mele, o suprasensibilizare emotivă. Puteam plânge din te miri ce şi mai ales când terminam câte o poezie ca:

Sus pe cumpăna fântânii
Plânge-un pui de ciocârlie.

Pe vremea aceea, Topârceanu şi Coşbuc erau preferații mamei.

– De ce plânge puiul de ciocârlie? – întrebam şi izbucneam în plâns. Nimeni nu a reuşit până azi să-mi răspundă la întrebare. Am rămas un mare iubitor de animale şi mai degrabă aş da într-un om decât într-o necuvântătoare. Ce de câini şi de pisici am mai adus acasă! Stăteau câteva zile şi până la urmă dispăreau alungate, fiindcă apartamentul lui Uca, oricât ar fi fost de mare, nu ne putea cuprinde pe toți. Când veneam acasă, şi nu-mi mai găseam prietenii, se porneau din nou bocetele. Cred că am plâns foarte mult cât am fost copil.

În afara faptului că eram hipersensibil, mai reuşeam să fac zilnic o groază de boacăne de tot felul, aşa că duzini de linguri de lemn, ce se cumpărau în fiecare săptămână de la piață, se rupeau regulat pe fundul meu. Şi iarăşi bocete şi iarăşi noi linguri cumpărate! După cât am plâns de copil ar fi trebuit să am un gât de Caruso, dacă ar fi după cum zic bătrânii. Aşa că mare mi-a fost mirarea şi dezamăgirea când, prin clasa a şaptea, la o vizită medicală, o doctoriță mi-a spus că am esofagul prea gros şi că nu am nici o şansă să ajung solist vocal! Treaba asta mi-a intrat în subconştient, aproape că ajunsesem, prin autosugestie, să mă blochez şi să nu mai pot cânta, iar cu timpul chiar am lăsat-o mai încet cu partea vocală.

Gheața s-a spart mult mai târziu, după ce începusem să cânt cu Moni „Please, Please Me" şi „I Wanna Hold Your Hand". Descoperisem cântecele formației „Beatles" şi eram fascinați. Întâmplător, vocea lui Moni se potrivea, se potriveşte şi astăzi, cu a mea şi melodiile cântate pe două voci ne răscoleau şi ne produceau fiori şi piele de gâscă. Încercări avusesem şi mai înainte. Pe vremea aceea era în casă un patefon, un pick-up rusesc, pentru care maică-mea

cumpăra tot timpul discuri scoase de „Electrecord”, chiar dintre cele cu şlagăre la modă. Într-o zi, am îndrăznit să scot, de bine, de rău, textul de pe unul din ele, „Tintarella di luna”, şi să-l învăț. Seara, în parc, într-o pauză mai mare între piesele lui Coni, mă trezii cântând:

„Tintarella di luna,
Tintarella colorate...”

Băieții s-au uitat o clipă mirați, apoi Coni a prins din zbor şi a acompaniat melodia la care, în scurt timp, s-au alăturat şi cei mai curajoşi dintre ascultători. Totul era simplu şi a ieşit un session de rock and roll în toată regula. Începusem să mă simt tot mai sigur văzând că sunt acceptat de gaşcă drept unul dintre ei.

Dorința mea cea mai mare era să iau ore de ghitară de la Conachi, lucru ce nu s-a întâmplat niciodată. Vorbisem cu mama lui, Mutti era dispusă să plătească orele, dar nu a fost să fie. Ori Coni nu avea interes şi chef, ori nu avea timp. Ba nu îl găseam acasă, ba se grăbea, în orice caz, ghitară nu am învățat de la el. Ceva mi-a rămas însă întipărit şi asta a fost ritmul bătut cu mâna dreaptă în aşa fel încât să nu poți sta pe scaun şi să începi să țopăi şi tu şi să bați din palme. Şi mai sunt câteva melodii ciudate, a căror proveniență n-am aflat-o nici până astăzi:

În Spania sunt castele
Cu flamuri şi crenele.
Şi señoritele beau whisky cald,
După moda lui Jeanette McDonald.
Vin zile tot mai grele,
Poporul vrea vendetta
Şi-au promis c-au să-i facă lui Franco
Un mândru castel cu zăbrele...

Sau:

Căpitanul Roberto, pâr, pâr,
S-a suit pe covertă, târ, târ!

Unele versuri erau spirituale, altele mai puțin, dar nouă ne făcea plăcere să le cântăm împreună. Simțeam atunci acea bucurie ce vibra undeva înăuntru şi doream ca acele clipe să nu se mai sfârşească.

În fiecare seară veneam târziu din parc, pe la unsprezece-douăsprezece noaptea. O vreme, maică-mea m-a tot certat şi avea şi de ce, pentru că dimineața trebuia să merg la şcoală. Ulterior, a devenit mai atentă, observând cu cât entuziasm îi povestesc despre acel idol al meu, Coni, şi despre ghitara lui. Mai târziu aş fi putut să spun că semăna oarecum la figură cu Paul Newman, dar atunci încă nu ştiam asta.

Puțină vreme după asta, spre marea mea surpriză şi nețărmurita-mi bucurie, s-a produs un lucru care avea să-mi schimbe tot cursul vieții: am primit cadou o ghitară. Mi-o dăruiseră, cred, maică-mea şi unchiul Uca, împreună. Şi cum unchiul meu era pedant, a doua zi bătu la uşă Popescu, chiar Adrian Popescu, renumitul profesor de ghitară al oraşului. Uca era şi instructor al echipei de teatru a Clubului C.F.R., de unde îl cunoştea pe Popescu, pe care mi l-a trimis acasă. S-a prezentat la datorie şi lui îi revine marele merit de a-mi fi pus ghitara în mână. Trebuie să recunosc că am avut noroc cu el. M-a obligat de la început să învăț să cânt pe note, lucru care, pe urmă, mi-a prins foarte bine şi-l pomenesc de fiecare dată când am de scris sau de citit partituri. Nefiind un specialist al ciupitului, m-a învățat să cânt cu pana, ceea ce a fost un alt avantaj. S-a nimerit tocmai bine, pentru că doream să cânt la ghitară ca şi Conachi şi îmi dădeam silința să cânt cu pana cât mai mult, nefiind deloc interesat de ciupitul clasic. Pe de altă parte, acest lucru a avut consecințe şi asupra repertoriului meu. Piesele de manieră clasică nu aveau cum să fie cântate cu pana, aşa că se excludeau de la sine, în acest fel accentuându-se şi mai mult înclinația către muzica „uşoară”. Popescu îmi aducea melodii simple, copiate de cine ştie unde sau puse pe note chiar de el, pe care eu trebuia să le descifrez, apoi primeam partiturile cu acorduri. La un moment dat, puteam să ne acompaniem reciproc, eu cu acordurile şi el cu melodia sau invers. Cu timpul, prinzându-se că eu cânt melodiile după ureche – îmi ajungea să ascult o melodie de două ori ca s-o pot reproduce – a început să-mi dea exerciții tot mai grele, cu note aruncate la întâmplare, imposibil de reținut ca melodie. După câteva săptămâni de luptă, Popescu şi maică-mea au învins şi m-am pus pe exersat. Consecvența lor mi-a făcut cel mai mare serviciu cu putință la ora aceea.

După vreo doi ani de lecții regulate, pe care Mutti le plătea din banii câştigați cu croitoria, începuseră să se împuțineze piesele lui Popescu, venindu-mi mie rândul să-i dau eu cântece scrise pe note, îmbogățindu-i repertoriul. Ascultam la ora aceea, ca orice tânăr din Timişoara, „Radio Novisad-Radio Reklame" şi emisiunile de la „Radio Beograd", în care se transmiteau cele mai la modă şlagăre internaționale. Reuşeam să ascult cu concentrare maximă melodiile ce mă interesau şi imediat după aceea, stingând radioul, să le reproduc, urmând să le exersez la ghitară ulterior. Memoria muzicală m-a ajutat de mic. Încă de pe la şapte-opt ani, pe când luam lecții de pian, în loc să exersez „Bayer I" şi „Bayer II", cântam melodii din filme. Una dintre cele mai noi pe atunci, pe care o îndrăgisem în mod deosebit, era melodia principală din filmul indian „Vagabondul". Cântam şi îngânam: „Avara-mu, Aaa... Avara-mu...", ceea ce-mi aducea din nou palme şi linguri de lemn.

Maică-mea avea impresia că nu exersez destul temele de casă date de Rita, profesoara mea de atunci. Era o femeie foarte frumoasă, ce umbla, când eram la lecții, doar în combinezon. Tot timpul îşi făcea manichiura şi tatuajul de război şi doar din când în când se întrerupea ca să mă corecteze. Venea lângă mine la pian sau se plimba prin cameră cu nonşalanța femeii care nu are ce ascunde, ştiindu-se învingătoare. La ora aceea nu înțelegeam eu prea multe, dar simțul meu estetic îmi spunea că Rita era o femeie tare frumoasă. După vreo doi-trei ani de lecții, în care nu trecusem de „Bayer II", deoarece nu încetasem să cânt melodiile mele preferate, maică-mea a renunțat la orele de pian. Spera că, poate, mă va pasiona altceva şi a încercat acordeonul. Am fost trimis de câteva ori la lecții de acordeon la Clubul C.F.R., unde domnul Heep îşi împărțea atenția cu economie câtorva preferați de-ai lui. După câteva săptămâni, nu reuşeam nici măcar să țin ca lumea măgăoaia în brațe. Mă simțeam în plus şi abia aşteptam să se termine ora, să scap de atmosfera aceea de umilire. După ce Mutti a înțeles că am început să chiulesc, a renunțat să mai plătească orele de acordeon, proorocindu-mi că nu voi ajunge decât un măturător de stradă sau, în cel mai bun caz, un tractorist necultivat.

CAPITOLUL III

FUGA DE ACASĂ

Biata mea mamă îşi dorise ca eu să realizez tot ceea ce nu putuse face ea, din cauza războiului, a plecării din Basarabia, unde se născuse. S-a stabilit tocmai în Banat, unde nu cunoştea pe nimeni în afara fratelui ei, ce venise acolo cu vreo doi-trei ani mai devreme.

Aşa se explică faptul că eu am fost înscris la şcoala germană de la început, din clasa întâi, că luam, în particular, lecţii de franceză, engleză şi germană; că aveam profesori de pian, acordeon şi ghitară, că jucam în rolurile de copii la teatrul din Timişoara şi câte şi mai câte. În timpul acesta, ea rămânea să se cocoşeze lucrând la maşina de cusut zi şi noapte, procurând banii cu care să mă îmbrace, să mă hrănească şi să-i plătească pe acei ce m-ar fi putut învăţa tot ceea ce ar fi vrut ea să ştiu.

Mi-aduc aminte, eram la grădiniţă, ruşii nu plecaseră încă şi se cerea ca în toate instituţiile să se înveţe limba lor. Maică-mea, cu o colegă, adusese un abecedar rusesc şi se chinuiau să înveţe alfabetul chirilic şi vreo câteva cuvinte. Ştiam să citesc deja de la patru ani, iar scrisul acela ciudat mă incita, ca şi sonoritatea atât de străină a cuvintelor pe care se străduia mama să le pronunţe. Asistând la toate chinurile lor şi terorizându-le cu întrebări, am ajuns destul de curând la acelaşi nivel cu ele. Într-o zi, la grădiniţă, cred că aveam vreo şase ani pe atunci – trebuie să fi fost prin ’52 sau ’53 – m-am trezit corectând-o pe una dintre educatoare, ce se chinuia să silabisească un cuvânt. Educatoarele se sileau şi ele să înveţe limba rusă şi aveau cam aceleaşi probleme ca şi mama şi colega ei, aşa că eu eram în elementul meu. Educatoarea a făcut ochii mari şi m-a întrebat de unde ştiu să citesc, mai ales în limba rusă. Mie mi se părea normal, în urma educaţiei primite de la Mutti, şi le-am spus asta. Educatoarele nu mai ştiau ce să creadă. Pe de o parte, eram mai emancipat decât

ceilalți copii, pe de altă parte, pedepsele şi plângerile la maică-mea se țineau lanț.

Eram mult prea energic în raport cu cei din jurul meu şi asta nu rămânea fără urmări. Reclamațiile şi consecințele lor au continuat, de altfel, şi în timpul şcolii. Citisem, între timp, multe cărți de poveşti şi îmi închipuiam adesea că sunt un Făt-Frumos obligat să scape de Balaur pe câte una din fetele din jur, indiferent dacă ea voia sau nu. Noroc că nu aveam un paloş adevărat, căci chiar şi bețele ce-l înlocuiau lăsau urme clare pe gâturile sau pe spatele colegilor-balauri.

Primisem atâta bătaie acasă, încât nu mai eram sensibil la durere, mă ardea doar sufletul când, aveam senzația că sunt pedepsit pe nedrept şi asta se întâmpla destul de des. Aşa că, fără teamă, atacam la rândul meu pe oricine mi se părea că nu e corect sau că nu se comportă aşa cum învățasem eu că ar trebui. La şcoala generală, prin clasa a doua, îl luasem în focuri pe Jani, un coleg de clasă. Nu mai ştiu din ce motiv ne luasem; dar eram atât de înverşunat şi loveam cu aşa o viteză, încât el nu mai avea nici o şansă de a se apăra şi se tot retrăgea spre fereastra mare a coridorului de la etajul întâi. Sunt un tip greu de supărat, azi mult mai puțin decât atunci când eram copil, dar, dacă reuşeşte cineva să mă scoată din sărite, văd roşu în fața ochilor şi nu mă mai pot opri până nu mă descarc. Aşa şi în acea zi, când nu observasem geamul, deschis, nu băgasem de seamă ca acele ferestre erau foarte joase, că pervazul era doar la patruzeci de centimetri de podea, nu ştiam şi nu vedeam nimic din toate acestea şi îl duceam în pumni pe Jani spre hău. Nu a îndrăznit nimeni să se bage, dar, alarmate de țipetele colegilor, s-au apropiat în goană câteva învățătoare şi au reuşit să-l salveze pe bietul Jani, care era, deja, pe jumătate dincolo de pervaz. Pentru prima dată şi-au dat seama că pot fi foarte agresiv şi m-au notat ca atare. Mici bătăi se petreceau toată ziua, dar erau trecute cu vederea sau cel puțin aşa se părea. După ce am luat câteva trimestre note proaste doar la purtare, în timp ce la celelalte materii aveam rezultate bune, mi-am dat seama că trebuie să-mi schimb tactica şi am preferat să-mi aştept adversarii după şcoală, pe stradă. Încetul cu încetul am început să fiu considerat un bătăuş. Nu înțelegeam de ce şi mă simțeam nedreptățit. Consideram că nu fac decât să pedepsesc, pe bună dreptate, pe cei strâmbi.

Educația severă şi rigidă dată de Mutti mi s-a aşezat în oase şi în gândire şi a făcut din mine ceea ce sunt.

Privind în urmă, îmi dau seama că, pentru a trăi normal şi pentru a avea relații civilizate cu ceilalți oameni, este nevoie de multă înțelegere si toleranță pentru fiecare. Abia atunci poți fi considerat un membru al societății.

Dar ce te faci dacă tot ce ai învățat ori ți s-a impus ca doctrină, îți corespunde, dacă descoperi şi ți se confirmă că aceia ce te-au educat au avut dreptate? Că până şi severitatea şi-a avut sensul ei? Rememorând, trebuie să recunosc că Mutti, în frica ei de a nu pierde hățurile, a ştiut să mă convingă atât prin pedepse şi bătaie, cât şi prin discuții sincere şi mature, pe care le provoca chiar din anii fragezi ai copilăriei. Fusese nevoită, săraca, să-mi repete de multe ori întâmplări din viața ei, problemele pe care le-a avut în familie, în Basarabia, necazurile cu Tati, greutățile zilnice ale unei femei ce trebuia să câştige existența pentru amândoi. Voia să facă din mine ceea ce-şi dorise pentru sine. Nu avea pretenții mari, ci doar să ajung un om apreciat de ceilalți, demn şi modest, Atât.

Nu ştiu în ce măsură a reuşit, „judecata fie a celorlalți!" Am ascultat-o de fiecare dată cu atenție, am făcut paralele cu alte poveşti auzite de la Tuşi şi de la Uca, mi-am tras singur concluziile şi am început să mă port ca atare. Dovadă că felul meu de viață şi de a gândi nu se suprapunea sută la sută cu imaginea ei ideală a ceea ce ar fi trebuit să fiu sunt desele certuri şi neînțelegeri ce au avut loc şi după ce am împlinit 14 ani, când am luat ultima bătaie. Dar, până la acea vreme, aveau să se întâmple multe.

Venise şi taică-meu de la închisoare şi Mutti, cedând presiunilor lui Tuşi şi ale altor mătuşi din fosta familie, cunoscuților binevoitori şi atoateştiutori ori vecinilor sfătuitori, a făcut compromisul să-l primească pe Tati la ea în locuință. Încerca să îmbine şi să împace ceea ce era demult destrămat, ori, poate, nu existase niciodată: o stea fericită. Auzisem multe istorisiri brutale şi revoltătoare despre scurta conviețuire a părinților mei, unele dintre ele povestite chiar de Mutti. Dar curiozitatea mea era mai mare decât teama. Speram utopic într-un tată răzbunător – ieşisem oare din basme? – care să-mi ofere revanşa pentru toate pedepsele suportate şi, după socoteala mea, doar pe jumătate îndreptățite. Şi mi-l doream aproape, poate, şi pentru că,

în ceata colegilor şi prietenilor mei, fiecare avea un tată. Ce frumos trebuie să fie să ai un tată măreț, sigur de el, glumeț şi drept şi care să-ți dea, eventual, şi bani de buzunar!

Totul s-a petrecut aşa cum trebuia, de fapt, să se petreacă. Tati era şomer, aşa că banii trebuia să-i câştige în continuare Mutti, iar, pe de altă parte, după opt ani de muncă silnică la Canal, lipsit de o ambianță socială cât de cât normală, sănătoasă, comportamentul lui era, să zic aşa, ciudat. Dintr-o anumită nesiguranță, justificată după atâția ani de absență, devenise şi mai retras şi morocănos, iar complexul de inferioritate, dat de faptul că maică-mea câştiga existența pentru noi toți, îl determina să fie şi mai zgârcit decât fusese înainte. Începuse să numere orice sumă de bani îi trecea prin mână, socotea cheltuielile zilnic şi făcea reproşuri pentru orice lucru cumpărat ce i se părea de prisos. Sigur, comportamentul lui avea explicații psihologice şi presupun că nimeni, după opt ani de închisoare politică, nu ar fi putut ieşi mai normal decât el. Avusese o tenacitate şi o dorință de a supraviețui enorme, ceea ce a fost esențial în acele condiții criminale în care mii de oameni au fost sacrificați. Canalul, ce a fost şi a rămas până azi un nonsens, a fost construit în acei ani de puşcăriaşii politici de care țara trebuia să scape, dar pe care nu-i putea împuşca nimeni. Multora nu li se putea imputa ceva direct, doar că până la venirea la putere a comuniştilor au crezut în rege sau, mă rog, în ce-or fi crezut ei, şi şi-au făcut treaba ca fiecare alt cetățean, convinşi de corectitudinea activității şi a modului lor de trai.

În orice caz, Mutti, cu puținele ei mijloace, reuşise să-mi imprime acea mărinimie şi generozitate ce-i erau caracteristice, aşa că nu puteam înțelege modul de a gândi al lui Tati. Tensiunea creştea zi cu zi, iar eu eram tot mai dezamăgit, fiindcă eroul din basmul interzis se dovedise mai prejos de aşteptările mele. Devenisem, desigur, nedrept şi, lucru pe care îl regret şi astăzi, ajunsesem în scurt timp să-l ignor pe Tati. Totul a culminat cu un scandal monstru, când Mutti mi-a cumpărat o pereche de sandale drăguțe, deşi mai aveam o pereche utilizabilă, dar pe care o cam purtasem şi la şcoală şi la fotbal. Taică-meu a făcut o gălăgie atât de mare, încât mama n-a mai rezistat.

– Trebuie să fii nebun! I-am cumpărat sandale din banii câştigați

de mine, nu de tine!

– Dar nu vezi că mai are o pereche bună, de ce cheltui atâția bani?

– Las-o în pace pe Mutti, sării eu, tu nu ai ce spune aicea-n casă!

Palma tatei, bătucită de muncă, mi se lipi de obraz. În clipa următoare, un plesnet cunoscut îmi sună în urechi, doar că de data asta nu fusesem eu ținta fulgerătoarei palme a lui Mutti. Tata stătea încremenit şi îşi freca obrazul cu ochii înroşiți de uimire şi paralizat de surpriză.

– Eu l-am crescut şi hrănit în toți anii ăştia cu sudoarea muncii mele, l-am îmbrăcat şi l-am trimis la şcoală, să fie în rând cu ceilalți copii ce aveau un tată. O dată să te mai atingi de el şi te omor!

În vocea mamei era ceva din hotărârea şi răceala unei vipere ce şuieră înainte de a-şi ataca prada. Taică-meu, neobişnuit să înfrunte o asemenea îndârjire şi înțelegând, în adâncul inimii lui, ce greşeală făcuse, a realizat ce unitate constituiam, Mutti şi cu mine, şi n-a mai scos nici un cuvânt. În sufletul lui s-au prăbuşit toate speranțele de armonie, aşa cum o înțelegea el, visurile de viitor şi de bunăstare în mijlocul unei familii patriarhale, aşa cum o ştia el.

Nici astăzi nu cred că maică-mea ar fi fost în stare să devină acea femeie tipică pentru Balcani, pentru Orient, unde bărbatul comandă şi restul se supune. Mutti avea ceva din născare, independent şi furios în suflet şi nu se lăsa înduplecată decât de persoane cărora le purta un adânc respect. Dar acest respect trebuia meritat. Puținele lucruri pe care le-a învățat de la tatăl ei, Vasili, au fost, în general, regulile de bună purtare şi coexistență cu ceilalți membri ai societății.

Chiar şi pentru mine, reacția ei fusese neaşteptată. Eram încă amețit de palma de butuc a lui Tati. În clipa următoare, mi-am adus aminte de una din poveştile mamei, din copilărie. Dacă o supăra vreun coleg de şcoală, îl aştepta după ore şi îi trăgea o mamă de bătaie de se ducea buhul. De la o vreme, se ştia că Tamara bătea pe oricine ar fi îndrăznit să fie necuviincios sau să o provoace în vreun fel. Băieții au început să o ocolească. Privirea ei concentrată, sub sprâncenele negre, a speriat pe mulți doritori de a face cunoştință cu o fată atât de frumoasă şi mulți au renunțat chiar înainte de a-şi încerca şansa. Şi în liceu maică-mea avea acea frumusețe rece şi

intangibilă, ce masca intensitatea sentimentelor ei. Cred că această mare distanță a fost impusă de nesiguranța existenței ei într-o lume cu totul nouă, Timişoara fiind altceva decât Basarabia.

După această descărcare de emoții acumulate, am dispărut în curte sau prin parc. Când m-am întors, seara târziu, Tati lipsea. Rănit în străfundul viselor mele, realizasem nonsensul şi nereuşita acestei încercări ce o costase pe Multi câteva luni din viață.

– Sau el, sau eu! Dacă nu pleacă el, plec eu!

Mamei nu i-a trebuit mult timp ca să se hotărască şi a doua zi, când am venit de la şcoală, nici bagajele, nici puținele lucruri pe care le adusese Tati cu el nu se mai găseau la noi în casă. Taică-meu s-a întors la Tuşi, pe Moților 2, nu departe de noi şi totuşi definitiv întors cu fața spre propria lui viață.

În anii ce au urmat s-au întețit lecțiile particulare de germană şi pian. La un moment dat, apăru la noi o doamnă în vârstă, plină de prestanță. Era mama Ritei, cu care făceam ore de pian. Obişnuia să bea cafea după cafea şi să-şi aprindă țigară de la țigară. Pentru că vorbea perfect franțuzeşte, Mutti se obligase să-i coasă pe gratis, urmând ca ea să se ocupe de mine şi să mă învețe limba lui Voltaire.

Bătrâna avea un sistem extrem de eficient. Mie îmi spunea seara poveşti în limba pe care o vorbea atât de bine, iar mamei îi citea câteva anecdote din cărțile franțuzeşti pe care le aducea cu ea. Trebuia să copiez poveştile, învățând totodată să scriu, şi mai trebuia să le şi povestesc, la rândul meu. Ei, acest sistem, aplicat zi de zi, câțiva ani la rând, a dat roade! Ajunsesem să conversăm cu plăcere în franceză şi, pe parcurs, cunoştințele mi s-au sedimentat adanc în memorie. După treizeci de ani, câți sunt de atunci, deşi nu am mai avut multă vreme nici o ocazie de a conversa, sunt în stare să port o discuție, când sunt în Franța, ori să citesc fără greutate în această limbă. Doamna B., fosta baroneasă, a murit într-un mod îngrozitor, arzând de vie. Căpătase viciul alcoolului şi, într-un moment de ebrietate, a răsturnat lampa de petrol, declanşând un incendiu devastator. Rămăsesem, aşadar, fără profesoară de franceză.

Obişnuiam să trec în fiecare zi pe la Tuşi, mătuşa mea din partea lui taică-meu, o femeie mică de statură, dar de o energie şi o bunătate rar întâlnite. Nu se căsătorise niciodată, din spirit de răspundere pentru familia ei. Şi-a crescut frații şi surorile din munca ei proprie,

i-a dat la şcoală şi i-a ajutat până în ultima clipă a vieții. Se povestea că fusese foarte frumoasă în tinerețe şi că era vestită în toate satele dimprejur pentru hărnicia ei. Familia se trăgea din Toager, un sat de la granița cu Serbia, unde aproape 80% din locuitori se numeau Covaciu. Acest „u” final s-a pierdut, din păcate, în vremea războiului, de prin acte. De aici, nedumerirea multora, care mă cred ungur. Dar „Covaciu” vine de la numele unui strămoş potcovar. La noi în sat se spune: „Mă duc cu calul la covaciu să-l potcovesc”. Nemții ar spune „Hufeisenschmied”, iar ungurii „Kovacs”. Eu socot că e firesc ca într-o zonă atât de cosmopolită ca Banatul să se utilizeze şi multe expresii de proveniență străină de limba noastră. Dialectul bănățean este plin de cuvinte cu sunet foarte ciudat, ce-şi au originea în sârbo-croată, maghiară, germană, cehă şi altele.

Se mai povestea că pe Tuşi o pețiseră mulți oameni înstăriți. I-a refuzat pe toți, chiar şi pe un vestit haiduc al vremii. Acesta a răpit-o dar, după o vreme, a dus-o înapoi, neizbutind s-o înduplece să-şi împartă viața cu el.

Cu acelaşi simț al răspunderii față de familie, cu aceeaşi dragoste şi devotament pentru fratele ei, Tuşi mă iubea şi pe mine, ceea ce o deranja pe maică-mea. Îmi găseam refugiul şi înțelegerea la orice oră la mătuşă-mea. Treceam în fiecare zi pe la Tuşi, care trăia dintr-o pensie mică, de fostă muncitoare la CF.R., şi îmi încasam banii de buzunar. Cu ei îmi cumpăram cornurile cu sare sau biscuiții „Eugenia”, de care devenisem dependent. Mai schimbam şi câte o vorbă cu taică-meu, ori jucam fotbal cu el. Se pricepea la asta, pe vremuri fusese jucător la câteva echipe vestite.

Într-o bună zi aflai că Tati s-a mutat de la mătuşă-mea şi că s-a căsătorit cu o nemțoaică. Mi-am imaginat că, în sfârşit, Tati a găsit pe cineva cu un caracter asemănător lui, cu care se putea înțelege bine. Aşa şi era. Tanti Dori s-a dovedit o doamnă foarte cumsecade, plăcută, şi am agreat-o din prima clipă. După un timp, taică-meu începu să prospere, aveau o casă cu grădină, animale, ba chiar, la un moment dat, şi-a cumpărat şi o maşină, un Fiat 1300, de care era foarte mândru.

Acasă la noi, tensiunea rămăsese în aer, Mutti era şi mai severă cu mine şi aveam greutăți la şcoală. Presupun că aveam un fel special de a privi, încât, chiar dacă urmăream concentrat o lecție, unele

profesoare sau profesori se simțeau sfidați şi se plângeau mamei. Mutti credea tot ce i se aducea la cunoştință, urmau certuri acasă şi profesorii se simțeau încurajați. „Dar trozniți-l, să-i treacă obrăznicia, că am destule cu el acasă, nu pot să-l păzesc şi la şcoală!” Simțindu-mă nedreptățit, devenisem nesigur, iar privirea mi se întunecase şi mai mult. „Ce te uiți aşa la mine, crezi că sunt de zahăr, am să mă topese imediat, sau ce...?” – se răstea profesoara de matematică dacă mă uitam la ea, după ce mă somase să nu mă uit în jos.

Atmosfera de acasă devenise de nesuportat, pedepsele erau tot mai grele şi mai aspre, scandalizând vecinii, care îi făceau observație lui Mutti. Într-o bună zi, prins de un sentiment groaznic de milă, combinat cu îndârjire, am întins-o de acasă. Mi-am luat doar geanta de şcoală şi am pus-o pe Tuşi să-mi aducă restul lucrurilor. Maică-mea a venit după mine, să mă ia cu forța acasă, dar nu i-am deschis uşa, lucru care a rănit-o îngrozitor. Îmi imaginez cât a suferit, simțindu-se la rândul ei neînțeleasă şi considerându-şi inutilă munca de ani de zile. O vreme, părea că s-a resemnat. Eu mă mai liniştisem şi deja începusem să mă plictisesc în huzurul libertăților pe care le aveam la Tuşi.

Deodată, auzii că maică-mea avea un câine. Sensibilitatea mea pentru animale era enormă şi ea ştia acest lucru, aşa că din clipa aceea n-am mai avut pace. Un câine era tot ce-mi puteam dori mai mult. Pe deasupra, auzisem că acel câine mai avea şi ceva deosebit. Trecuseră între timp câteva luni şi eram copt pentru întoarcerea acasă. Venirea mea nu a surprins pe nimeni, cel puțin aşa se părea. Onoarea mea era păstrată având scuza marelui interes ce-l purtam câinelui. Îl chema Jimmy şi fusese adus de cineva de la teatru dintr-o deplasare la Sânicolaul Mare. Maică-mea lucra deja de mai multă vreme la croitoria Teatrului Național. Povestea lui Jimmy era fantastică. Cățeaua unui pădurar, un ciobănesc german, fugise cu lupii, care o acceptaseră. În iarnă, la o vânătoare de lupi, a fost recunoscută de fostu-i stăpan, care a salvat-o din mijlocul măcelului, luând-o cu el. Era deja însărcinată, aşa că peste puțin timp a apărut Jimmy, primul ei pui, pe jumătate lup, pe jumătate câine. Era gri, cu un fel de cruce neagră pe spate şi avea un fel de coamă, tipică lupilor. Cele cinci gheare de la labe îi confirmau ascendența.

Am rămas acasă, fermecat de Jimmy. Mă ocupam de el zilnic, devenisem mai liniştit, îmi dădeam silința la şcoală, şi mă bucuram să ajung acasă, să pot ieşi cu el în parc. După ce a apucat să sfârtece câteva găini şi gâşte, de pe strada 6 Martie numărul 6, unde stăteam pe vremea aceea, ne-am mutat pe Tudor Vladimirescu. Locuiam la etajul întâi într-un apartament cu coridor şi bucătărie comună, dar mult mai spațios şi luminos. Chiar şi Mariska neni – o doamnă mai în vârstă ce se ocupa de menaj şi de gătit la noi şi de la care am învățat, vrând-nevrând, limba maghiară – avea cămăruța ei. Nu mai spun că eu aveam camera mea şi Mutti la fel. Trebuie să adaug la acest confort şi parcul din fața casei, unde s-au întâmplat evenimentele ce aveau să-mi influențeze cursul vieții.

Situația şcolară se îmbunătățea văzând cu ochii. Mama lui Petreanu, colegul cu voce de tenor, ne medita pe amândoi. Împreună cu Dan, făceam atletism la şcoala sportivă şi începusem să atragem privirile asupra noastră. Scoteam şapte secunde pe 60 de metri, aşa că antrenorii începuseră să pună câte o vorbă bună pentru noi la şcoală. Câteodată, găseam pe câte unul dintre ei şi acasă, discutând cu maică-mea.

CAPITOLUL IV

BRIGADA DE LA MEDIE 2
PUNGA CU PREZERVATIVE

Am trecut ultimul an de generală binişor, ba chiar, la fizică, un profesor din comisie, mi-a spus: „Dacă ți-ar servi la ceva, ți-aş da zece plus!” Tot timpul clasei a şaptea am făcut un an pregătitor pentru admiterea la Şcoala de arte plastice, unde tatăl meu, într-o clipă de inspirație divină, mă călăuzise într-o zi. Până atunci, fusesem hotărât să mă înscriu la Şcoala sportivă. „Lasă-l dracului de sport, că doar n-o să-ți rupi oasele toată viața! Uită-te la Ginu – un văr de-al meu – că s-a lăsat de fotbal şi lucră ca oamenii în fabrică... Dandu – alt văr – s-a lăsat şi el de fotbal şi iar caută de lucru în Timişoara. Am un cunoscut de pe vremuri, M., şi-i profesor de pictură. Hai încearcă să faci şi tu ceva ca lumea, că doar talent ai, de la mine!”

Am reuşit la Arte Plastice cu succes şi am continuat, în timpul liber, să mă ocup de lecțiile de ghitară. Dar maică-mea îmi găsise o nouă ocupație, chemând-o pe Adina Ene, o domnişoară frumoasă, să-mi dea lecții de engleză. După vechiul obicei, Mutti îi cosea. Am învățat engleza cu plăcere, pentru că preocupările mele muzicale erau orientate spre ***hit***-urile cântate în această limbă şi difuzate cu frenezie de Radio Novisad, Beograd, Luxemburg ori „Europa Liberă”.

Lecțiile de ghitară mergeau din ce în ce mai bine, Popescu era mulțumit. Din cauza admirației mele pentru Adina şi a interesului pentru o limbă atât de uzitată în muzică, îmi dădeam toată silința şi la engleză. Se părea că aveam ceva talent. „Tu ai bosa limbilor”, îmi spunea Vera Dumitrescu, profesoara de istorie ce locuia la acelaşi etaj cu noi.

Eram în clasa a noua, când apăru un individ, un tânăr de la Şcoala Medie nr. 2, cunoscut ca fiind regizorul brigăzii artistice, ce avea tradiție în oraş şi era foarte apreciată.

– Am auzit că tu cânți foarte bine la ghitară şi ştii şi note. Nu

vrei să te ocupi de brigada noastră? Se apropie concursurile pe faza orăşenească, după aia faza regională şi pe țară. S-ar putea să câştigăm şi tu ai avea numai de profitat de pe urma noastră!

Mai încercasem să cânt împreună cu cineva, un violonist, coleg de şcoală, aşa că aveam o oarecare experiență. Lucrasem cu Doru Creşneac, un tip foarte simpatic. Locuia împreună cu părinții, într-o casă particulară, aşa că ne puteam permite să facem zgomot cât voiam.

Ghitara mea devenise electrică, o transformasem după un sistem învățat de la Ziri, vestitul Zierener Karl, un fost coleg mai mare de la şcoala germană. Ajunsese un dandy foarte apreciat în oraş şi se lăuda mereu că e aşa de sătul de fete că nu mai vrea să le vadă. Învățasem de la el şi un şlagăr german, pe care-l cânt şi astăzi când vreau să uimesc nemți de vârsta mea, „Jimmy Brown das war ein Seemann”. Îmi procurasem, prin taică-meu, de la telefoane, o capsulă de microfon şi o montasem pe cutia de rezonanță a ghitarei, sub piesa care ținea corzile. Cablul intra într-o cutie de lemn făcută de mine, iar înăuntru se mai afla o mică instalație de preamplificare construită din tranzistori, condensatori, câteva rezistențe şi o baterie sau două, de 4,5 V. Semnalul preamplificat era introdus în radioul „Stassfurt”, ce avea vreo 6 W pe intrarea de pick-up. Pentru ora aceea, sunetul unei ghitare amplificate electric era o raritate în oraşul nostru, dar eu aveam grijă să compensez această lipsă, cântând mai toată ziua cu radioul în geam, să sune spre parcul din fața casei. Creşneac avea o ghitară românească cu doză electromagnetică, dar folosea ca amplificator tot un aparat de radio. Făceam un zgomot îngrozitor amândoi, dar eram atât de fericiți şi de fascinați de culoarea şi de intensitatea nouă a sunetului, încât nu ne opream ore în şir din cântat. La ora aceea, imitam nişte piese lansate de „Shadows” şi „Ventures”. Ideea de formație beat sau rock nu se formase încă în capul nimănui, ne lăsam conduşi doar de sentimentul plăcut de a produce sunete electronice, interpretând melodiile acelea clare.

Începusem lucrul cu brigada Şcolii 2 şi, destul de repede, am reuşit să mă familiarizez cu acel colectiv simpatic, plin de fete frumoase. Prin talent, muncă şi perseverență, reuşiseră să se impună pe plan local drept una dintre echipele artistice şcolare de mare calitate. Aici l-am cunoscut pe Adrian Pavlovici, un uriaş, un

Hercule cu un corp perfect, de statuie antică. Râdea tot timpul, contaminând tot grupul, aşa că avea mare succes la fete. L-am cunoscut mai bine după ce am intrat în clubul de canotaj. Campion național de mai multe ori, se impusese printre colegi, avea o cotă recunoscută. Adi cânta cu vocea, acompaniindu-se cu ghitara. Avea o mână dreaptă ritmică şi disciplinată şi se putea lucra bine cu el. Atâta doar că, obişnuit să-şi folosească masivii săi muşchi în toate împrejurările, chiar şi la ghitară, obosea mult mai repede decât ceilalți. Noi cântam mai tehnic, deci mai relaxat şi, totuşi, mai precis.

Toboşarul formației era un băiat blond, cu un nas mare şi ochii apropiați, dar simpatic şi mucalit. Se numea Kamocsa Bela, noi îi spuneam Kamo. La el acasă era obiceiul party-urilor dansante. Se invitau câteva fete şi, pe muzica unui pick-up, dansam. Când prindeam curaj, ajungeam să mai şi sărutăm câte o fată, dar sensul reuniunilor părea a fi, totuşi, dansul. Nu prea ştiam să dansez, dar îmi dădeam toată silința. Mai târziu am renunțat, nefiind capabil să mă obişnuiesc cu mişcările clasice de dans „stânga, stânga-dreapta" şi celelalte. Situația mi se părea absurdă, pentru că mişcările erau în 3/4, iar muzica, de obicei, în 4/4. Cu valsul mă mai descurcam, pentru că la Şcoala germană făcusem parte din grupul de dansuri şvăbeşti. Uniforma aceea cu cizme negre, cămaşa albă şi laiberul cu nasturi de argint... Bietele fete aveau de purtat, pe sub cele cinci perechi de fuste, una peste alta, şi câte o pernă legată la spate, pentru că, deh, la ora aceea încă nu se arătaseră formele ce aveau să se rotunjească mai târziu, din belşug.

La pian, îmi atrăsese atenția o fată deosebit de frumoasă, cu o ținută extrem de corectă de dansatoare, cu ochi albaştri-liliachii şi cu un profil roman perfect – ce mai! – tipul ideal pentru romanticul din mine. Avea o candoare deosebită, un aer de demnitate şi siguranță de sine, ce izvorau, vizibil, dintr-o bună educație. Când s-a ridicat de la pian şi a executat un număr de balet, într-un costum perfect mulat pe corp, prin care pubisul şi sânii încă mici erau accentuați la maximum, s-a produs acea cunoscută scânteie şi lumea s-a învăluit în ceață. Nu mai aveam ochi decât pentru CB. Pentru a evita eventuale reproşuri, nu voi da decât inițialele, atât pentru ea, cât şi pentru celelalte cunoştințe, iubiri fulgerătoare sau de mai lungă durată ce s-au succedat, parcă în avalanşă, în acei ani nebuni.

Eram tineri, plini de energie şi elan, de inspirație şi fantezie pe orice tărâm, iar setea de necunoscut, nepotolită nici astăzi, s-a răsfrânt şi în relațiile cu sexul frumos. Cu timpul, devenisem celebri şi, când puneam ochii pe câte o fată, rar se întâmpla să ne reziste. Curiozitatea şi nerăbdarea descoperirilor ne făceau cu totul şi cu totul nestăpâniți, împingându-ne să învingem chiar şi acea timiditate, tipică pentru o parte din adolescenți, în ce priveşte contactul cu celălalt sex.

Mai era o fată care avea o voce foarte bună, joasă şi caldă, şi o prezență scenică nativă. M.S. era recunoscută ca una dintre frumusețile oraşului, aşa că părea dezamăgită de nehotărârea mea în a-i face curte. Inima mea era blocată, stăpânită de acel sentiment euforic, plin de necunoscut şi de aşteptări dulci, născut în momentul în care o văzusem pe CB. Ei mă oferisem să-i dau lecții de ghitară, după repetițiile de la brigadă. Părinții au încuviințat şi cred că, cu talentul şi cu urechea ei muzicală, ar fi ajuns departe în stăpânirea acestui instrument, dacă...

...Dacă, într-o zi, tatăl ei, profesor universitar, nu ar fi intrat pe uşă cu un teanc de cărți de specialitate în brațe, găsindu-ne în pat, goi amândoi. Şi asta la o oră la care, în mod obişnuit, nu ne deranja nimeni! A făcut ochii mari şi a scăpat cărțile pe patul în care ne aflam şi noi, înghețați şi înmărmuriți de ruşine. Fără să ştim ce e de făcut, accentuând penibilul momentului, am luat cărțile şi am început să le răsfoim, ca şi cum pentru asta ar fi fost aduse. Tatăl ei îşi recăpătă cumpătul şi ieşi pe uşă zicând doar: „Îmbrăcați-vă!”

Reveni destul de repede în cameră. Nouă ne trebuiseră cel mult câteva secunde ca să ne azvârlim în haine şi aşteptam cu inima la gură să vedem ce avea să se întâmple. Ne-a mustrat doar cu o privire, pe care nu ştiam cum s-o interpretez. „Orele de ghitară nu se vor mai desfăşura decât în prezența noastră!” Nu-mi venea să cred. Auzisem oare bine? Scăpasem doar cu atât? Şi... orele de ghitară aveau să continue?

Au continuat, o dată sau de două ori pe săptămână, la ei acasă, seara, când era şi mama ei de față. Păstram distanța legală, dar ne mâncam din ochi. Ne întâlneam zilnic prin parcuri, dar era chinuitor să aşteptăm lăsarea întunericului ca să ne putem îmbrățişa. La vremea aceea, aveam încă sentimentul că exista o morală generală a

tuturor celor ce treceau şi ne observau, pe care noi o încălcam. Reuşisem, cumva, să avem conştiinţa încărcată, purtam povara păcatului. Şi asta în timp ce peste noi se pogorâse cel mai frumos şi mai firesc fenomen ce-l poate copleşi pe un adolescent, prima iubire. Explorările timide de la început, o mână discret strecurată sub bluză, un picior mângâiat tot mai sus, căldura pântecului şi asprimea acelui triunghi de păr umed, câte emoţii... Apoi sărutările interminabile şi sufocante, în care ne străpungeam şi ne înnodam limbile în fel şi chip, cu muşcături ce lăsau urme pe dinăuntrul buzelor, pe faţă, pe gât. Semne pe care, apoi, le purtam cu mândrie, ca pe nişte răni din război. Băncile din parc ne sileau, în rigiditatea lor, să găsim în permanenţă alte poziţii, dar comodă, oricum, nu era nici una. Ne trebuia în permanenţă o mare fantezie şi mobilitate pentru a avea sentimentul unei îmbrăţişări depline. Târziu, muşcaţi de ţânţari şi epuizaţi de un sentiment de neîmplinire şi de vinovăţie, plecam din întuneric spre luminile oraşului. O conduceam acasă întotdeauna şi la poartă ne mai sărutam frenetic de câteva ori.

Momentul crucial a venit pe neaşteptate. Mutasem întâlnirile la mine acasă. Maică-mea cosea în camera cea mai îndepărtată, iar noi ne retrăgeam în cea de la stradă, unde ne simţeam cel mai feriţi de ochii lumii. Continuam să ne îmbrăţişăm, să ne sărutăm, dar nici unul nu îndrăznea să pună întrebarea decisivă: „Vrei să te culci cu mine?” Ne era tare frică, neinformaţi cum eram, de eventualele consecinţe. Dacă rămâne, Doamne fereşte, însărcinată? Cred că într-o astfel de eventualitate, de teamă şi ruşine, ne-am fi luat viaţa. Şi doar nu făceam nimic rău sau nefiresc, ba chiar socot că o pereche ce se îmbrăţişează şi se explorează reciproc poate avea ceva estetic. O estetică profundă a naturii ce-şi cere cu insistenţă drepturile.

Într-o bună zi, maică-mea intră în camera în care tocmai exersam la ghitară şi puse o pungă mare pe masă, uitându-se puţin stingherită împrejur.

– A venit cineva din Iugoslavia şi a adus din astea la teatru. A luat mama lui Claudiu şi am luat şi eu. Cred că e mai bine aşa, poate au să-ţi folosească.

Claudiu Rotaru, de care era vorba, intrase în formaţie ca al doilea ghitarist de acompaniament, iar mama lui, sufleur la teatru, era bună prietenă cu maică-mea.

După ce a ieşit din cameră, mi-am lăsat ghitara la o parte şi, stăpânit de curiozitate, m-am apropiat de masa pe care se lăfăia punga cu pricina. Am deschis-o şi am rămas o clipă paralizat. Uimirea şi surpriza erau atât de mari şi amestecate din nou cu acea undă de vinovăție, pe care tineretul de azi nu o mai cunoaşte, sper, încât mi-a trebuit o vreme ca să diger ideea că maică-mea accepta mersul firesc al lucrurilor. Era un semn că înțelegea că la vârsta mea puteau să apară şi alte cerințe şi că mă încuraja în felul ei direct şi sincer: punga era plină cu prezervative.

La prima întâlnire cu C., i-am arătat punga cu conținutul ei, privind-o în ochi. Întrebarea plutea în aer. A început să se dezbrace, roşind uşor, abia sesizabil. Era greu să observi asta, pentru că ea avea mai întotdeauna obrajii rumeni şi sănătoşi. Stângaci şi nepriceput, mi-am aplicat prezervativul, urmărit cu atenție şi curiozitate de C. Acum nu mai puteam da înapoi. Nu prea ne-am dat seama ce s-a întâmplat, când şi cum s-a petrecut totul. Un val extatic ne încețoşase mințile. Într-un târziu, ne-am privit mirați. O făcuserăm şi pe asta! Dar nu putea fi totul... Scurgerea timpului a adeverit că experiențele noastre au dat rod, iar fantezia călăuzită de dorință şi de intensitatea sentimentului ne-au oferit drumuri noi şi fireşti pentru a ne bucura de trupurile noastre tinere.

După o vreme, am constatat cu groază că prezervativele se mai şi rup, dar C. m-a liniştit explicându-mi cum e cu zilele periculoase, că perioada de fertilitate a femeii este redusă, aşa că am început să experimentăm. Riscam tot mai mult, mărind într-una cifra zilelor „în care se poate”. Până când C. îmi spuse cu groază că e gravidă.

Venise de la şcoală direct la mine. Nu avea curaj să meargă acasă şi era disperată. Am să-l scutesc pe cititor de povestea panicii şi a momentelor penibile prin care am trecut în zilele următoare, experimentând tot felul de leacuri băbeşti, băi fierbinți, ori injecții de la prieteni binevoitori şi atoateştiutori. În orice caz, unul dintre tratamente, nu se mai ştie care, a avut rezultatul scontat. De atunci am hotărât să lăsăm mai mult de patru zile pe lună rezervate pericolului. Privind în urmă, îmi dau seama ce riscant era, de fapt, acest procedeu şi cât de multe şanse de accident existau. Dar C. avea un ciclu foarte regulat şi, într-o anumită măsură, ne puteam baza pe calendar.

Pe de altă parte, mă revolta acea falsă morală a vremii. Se pare că în unele țări mai persistă şi azi dezinformarea sexuală a tineretului, spre dauna lui şi a societății. Încărcând conştiința unui tânăr cu mustrări de mânăstire, cu starea de hăituială, când, de fapt, natura îşi cere cel mai elementar drept, se comite o crimă. Multe comunități au de suferit de pe urma acestei morale artificiale. Câți obsedați sexual şi câți psihopați ar fi scutiți de posibilitatea de a deveni un pericol pentru societate, dacă ar fi fost inițiați cu înțelegere şi căldură la timpul potrivit? Sentimentul de linişte şi echilibru pe care ți-l dă actul sexual este atât de natural, şi totodată atât de necesar, încât mă miră când încă mai văd oameni maturi care ocolesc subiectul, se jenează ori se declară împotriva experienței acumulate de tineri. Nu vreau să dau lecții, dar mă revoltă ideea de a menține sub cheie, ca un drept atribuit doar adulților, frumusețea şi mulțumirea pe care le oferă o contopire săvârşită dintr-un sentiment de firească atragere reciprocă. Cu timpul, ni s-au pus în cârcă o grămadă de aventuri, bairamuri şi orgii, dar nu făceam decât să ne trăim viața.

Brigada de la Medie 2 a câştigat locul întâi la concursurile pe oraş, apoi pe județ. A urmat etapa pe plan național, la Bucureşti. Cele mai multe brigăzi artistice erau orientate, „pe linie". Aveau în repertoriu cântece patriotice, coruri cu „slavă partidului", încercând să câştige pe calea linguşirii conducătorilor. Apariția noastră a fost un şoc, atât pentru public, cât şi pentru juriu. În sala aceea imensă, plină de flori, cravate roşii şi lumini festive, s-a făcut deodată întuneric. Rumoarea discuțiilor, asemeni unei cascade, a încetat în câteva secunde, lăsând locul unei nesiguranțe, unui fior. Cineva adusese un afront întregului ritual al desfăşurării programelor de acest fel.

Dintr-o dată, răsună toba de pionier, singura percuție pe care o posedam, într-un ritm de galop şi, tot pe întuneric, cortina începu să se tragă într-o parte. O singură lumină albastră decupa în fundal pe cei din orchestră, Kamo la tobe, Adi Creşneac şi cu mine la ghitare. Începurăm primele note din „Stepa", o melodie rusească, dar interpretată la vremea aceea de către „Shadows". Eu prelucrasem piesa şi o exersasem cu băieții din orchestră, până când începuse să sune acceptabil. Hotărâsem ca deschiderea programului s-o facem cu

această melodie, după care continuau dansurile moderne şi interpreții de muzică uşoară din brigadă, elevi, ca şi noi, în clasele VIII-XI.

După primele momente de uluire, se porni un vuiet în sală, un tropot de picioare şi o cascadă de strigăte de încurajare din partea publicului, ce nu s-a mai potolit până la sfârşitul programului.

Reacția era cea scontată de mine. În perioada aceea rulase filmul „Tinerii", cu Cliff Richard şi „Shadows", şi bucureştenii erau deja la curent cu ceea ce le propuneam noi. Văzusem filmul de câteva zeci de ori împreună cu prietenii şi ştiam ce aveam de făcut. Decizia de a cânta cu ghitare electrice şi de a copia repertoriul formației la modă s-a dovedit fericită şi satisfacția pe care am avut-o era greu de egalat. Reuşisem să oferim fanilor lui „Shadows" iluzia nesfârşitei libertăți. Era doar o iluzie, dar nu era puțin.

Brigada a luat locul doi. Juriul ne-a reproşat exact acel mod neortodox de a pune în scenă repertoriul cosmopolit şi lipsa de accent în aria patriotico-politică. Ne-am întors cu toții mulțumiți acasă, poate chiar mai mulțumiți decât dacă am fi luat locul întâi.

Cu tot succesul, brigada nu a mai fost încurajată, iar regizorul acela tânăr, isteț şi singuratic, a plecat în Israel. A rămas doar nucleul, orchestra care era deja cunoscută în oraş. Primeam tot felul de oferte de a cânta pe la banchetele de absolvire a liceului. Cântam ce puteam şi ce ne plăcea, nu-şi pierdea nimeni vremea să ne cenzureze. Autoritățile nu-şi dădeau încă seama ce foc mocneşte în tufiş.

CAPITOLUL V

SFINȚII DE LA MECA

Eram mândri să fim admirați – şi câte fete nu au plătit curajul de a se apropia prea mult de noi! – şi, pe deasupra, mai câştigam şi ceva bani. Nu cântam pentru câştig, dar, deja, ne dădusem seama că instalațiile noastre nu făceau față la pretențiile unui public de câteva sute de persoane. Deci, ne trebuiau bani pentru instrumente.

La tobe îl luasem între timp pe Moni, băiatul pe care îl cunoscusem la ştrand. Cânta şi bătea în acelaşi timp, iar ghitara lui o foloseam eu. Pe Kamo l-am trecut la bass, fiindcă era nevoie de un sunet mai rotund şi mai stabil, iar ghitarele noastre zbârnâiau mult prea subțire pe instalațiile acelea improvizate. La început, Kamo s-a codit.

– De ce eu?

– Pentru că tu ştii să cânți la ghitară cât de cât, iar Moni bate mai bine la tobe, de asta!

Era singura explicație simplă şi plauzibilă.

Prin anii ’62–’63 continuam lecțiile de ghitară cu Popescu, aşa că le-am propus băieților să le predau a doua zi, pe gratis, ceea ce învățam de la el, doar ca să ne ridicăm nivelul general de cunoştințe muzicale şi să avem un limbaj comun. Ar fi fost mult mai simplu, în cazul în care ei ar fi învățat notele. Fiecare ar fi avut posibilitatea de a exersa pe partitura scrisă, acasă, şi putea să vină cu ea învățată a doua zi, urmând să facem doar repetițiile generale împreună. Din păcate, după câteva tentative, băieții şi-au pierdut interesul pentru teorie, aşa că am continuat să spun fiecăruia, pas cu pas, ce are de făcut şi unde să pună degetul.

Pe parcurs îl cooptasem şi pe Claudiu Rotaru, un tip înalt, sportiv, cu părul blond şi creț, căruia colegii din echipa de volei îi ziceau „Zâmbărețul”. Spirit deschis şi vesel, putea fi foarte ambițios când era vorba de muncă. În scurt timp, ajunsese să propună şi el teme muzicale ascultate la radio. Avantajul lui era că avea un

magnetofon „Tesla” şi putea să frece benzile încolo şi încoace, până scotea şi ultima notă dintr-o piesă. Am acceptat multe din propunerile lui şi le cântam cu mare plăcere, drept care Claudi ajunsese să se specializeze, într-un fel, în domeniul muzicii instrumentale de ghitară.

Totuşi, schimbarea cea mai profundă, în acel stadiu incipient, o produsese apariția lui Moni Bordeianu. Fiind cel mai tânăr, era luat mai puțin în serios de ceilalți, dar asta nu schimba situația. Kamo şi Claudiu erau cu un an sau doi mai în vârstă decât mine, care aveam un an mai mult decât Moni. Dacă vă spun că eu am venit pe lume în 1947, în ce an era născut fiecare dintre ei? – aceasta este problema pentru acasă, pe care, dragi copii, vă rog să o rezolvați până mâine. Ca exercițiu suplimentar, se mai poate calcula şi câți ani avea fiecare personaj în anul de grație 1964.

Moni, pe jumătate şvab, pe jumătate român, fusese crescut, şi el, doar de mama lui, ce divorțase demult de domnul Bordeianu, un bărbat cu trăsături clasice, veşnic tânăr. Locuia două străzi mai departe de mine, pe Gheorghe Doja. Eram, cum s-ar spune, vecini. Ne puteam vizita la orice oră, ne puteam ospăta la fel de bine şi la el şi la mine şi, încetul cu încetul, s-a legat între noi o prietenie de nezdruncinat. Plăcerea, chiar necesitatea, de a cânta ne unea. Faptul că ascultam împreună aceleaşi emisiuni, aceleaşi şlagăre, ne-a cultivat un gust comun şi ajunsesem să apreciem, în mod egal, aceleaşi formații şi cântăreți.

Cei din grup ne simțeam legați şi prin faptul că toți crescuserăm fără tată. Kamo, Claudi, Moni şi cu mine eram copii aproape orfani de un părinte, pentru că nici unul din tați nu contribuise într-o măsură prea mare la creşterea şi educația propriei progenituri. Proveneam cu toții din familii modeste, priveam realitatea înconjurătoare din acelaşi punct de vedere, aveam aceleaşi greutăți materiale şi aceleaşi necazuri la şcoală. Începuse să se nască acea prietenie prin care grupul devine o unitate şi fiecare are nevoie de celălalt cât de sine însuşi. Mergeam peste tot împreună, dar în special la spectacolele de muzică uşoară susținute de formațiile ce treceau prin țară. Pentru concertul celor de la „The Federals”, unii au trecut Bega înot spre Parcul Rozelor, în a cărui grădină de vară a avut loc spectacolul, iar ceilalți au sărit gardul. Fiecare aducea cu el câțiva colegi de la şcoala sau facultatea pe care o urma. Aşa au apărut în gaşca noastră Victor

Cârcu, Victor Şuvagău, zis Pol, de la asemănarea lui cu Paul McCartney, Cacu, Eus, ori Chaka. Mergeam împreună la filme, ne înghesuiam la cozi interminabile, rămânând de multe ori fără nasturi, făceam orice din dorința de a vedea şi de a sta cât mai mult timp împreună. În plus, faptul că savuram cu toții un film sau un concert ne mărea satisfacția. Apărea un fel de fenomen de rezonanță emoțională care nu numai, că însuma sentimentele noastre, ci le şi ridica la puterea a zecea.

Cu timpul, Claudi l-a înlocuit cu totul pe Creşneac, pe care părinții îl sileau să exerseze tot mai mult la vioară, el dedicându-se muzicii clasice. Adi Pavlovici se ocupa în majoritatea timpului de sport, aşa că grupul nostru rămăsese în componența: Moni, Claudi, Kamo şi cu mine, plus noul nostru toboşar, Pilu Ştefanovici. Corespundea din toate punctele de vedere, fusese crescut tot fără tată şi, în plus, era cel mai talentat baterist al momentului, din oraş şi, poate, din țară.

Pilu era un băiat foarte drăguț, mai scund, dar bine proporționat, cu ochi mari şi gene lungi, negre. Era sârb, după cum îi spune şi numele, însă vorbea foarte bine şi ungureşte. Cânta şi în formația de muzică uşoară a uzinei electrice din oraş, împreună cu Mitu Câmpan, Robi Teufel, şeful lor, pianist şi acordeonist, şi Pedro, vestitul basist ce a rămas pe baricade până astăzi. Mulți muzicieni pot să-i mulțumească pentru sprijinul dezinteresat, dat la orice oră, indiferent dacă asta însemna un sfat bun sau echipament tehnic.

Ştefanovici era un toboşar dinamic, plin de umor şi cu un instinctiv simț al show-ului. Îți era mai mare dragul să-l vezi cântând, precis, ritmic şi în forță, şi făcând toate giumbuşlucurile imaginabile, în acelaşi timp. Toți îl îndrăgeau, în special fetele, cu care avea o relație deosebită: el iubea la modul cel mai serios. Nu îşi schimba prietenele prea des şi era extrem de manierat şi de curtenitor. Săruta mâinile la doamne şi nu înjura niciodată de față cu persoane străine, ci doar când eram între noi şi ne dezlănțuiam la repetiții sau la chefuri, printre amici şi cunoscuți. Ca stil şi temperament, nu pot găsi o comparație mai bună decât cu Keith Moon, toboşarul de la „The Who”. Cred că, dacă ar fi avut destui bani să-şi cumpere tobe de fiecare dată, şi-ar fi spart şi el garnitura la fiecare concert, precum făcea omologul său britanic.

Dar rolul decisiv în alegerea inconştientă a stilului formației, în anii ’60, îi revine lui Moni. Ajunsesem cu toții la un nivel ridicat de acuratețe tehnică, iar Moni se străduia să reproducă fidel piesele vocale pe care le alegeam, copiind orice artificiu şi nuanță de coloratură din interpretarea soliştilor preferați pe atunci, Paul McCartney, Lennon, Mick Jagger. Pierdea ore în şir în fața oglinzii, încercând să-şi țuguiască buzele ca Mick Jagger sau să învârtă cu eleganță microfonul. Avea un talent deosebit pentru mişcare şi dans, era înzestrat cu o grație naturală, demnă de invidiat. Se dovedea a fi cel mai bun dansator din grupul nostru, atât pe scenă, cât şi în particular. După el, veneau în ordine Kamo şi Pilu, iar la urmă de tot, apăream eu şi cu Claudiu, cei mai puțin înzestrați pe acest tărâm. Cred că anii petrecuți pe scenă, privindu-i pe alții cum dansează, îşi puseseră amprenta, ducând la anchilozarea încheieturilor. Altfel, simț ritmic aveam din belşug! Oricum, instinctiv, nu voiam să ne identificăm nişte slăbiciuni, într-o epocă în care personalitatea noastră în plină afirmare era înclinată să descopere doar calitățile proprii, pregătind terenul pentru reuşite viitoare.

Apăruse formația „The Beatles”, cea care revoluționase nu numai modul nostru de a gândi şi a simți, ci pe al întregii lumi. Parcă toți stătuseră în expectativă, aşteptând să apară soarele pe scenele tuturor continentelor şi în inimile tinerilor. Melodiile lor cântate pe mai multe voci ne produceau fiori, adesea simțeam pielea încrâncenându-ni-se de emoție în timp ce ascultam. Vocile lor se armonizau perfect, cântau cu atâta acuratețe, încât intervalele făceau să vibreze aerul cu o intensitate care te introducea în rezonanță cu ei. Nu era de mirare că, în sălile de concert în care se produceau, oamenii leşinau. Emoția creată de apariția, personalitatea şi fluidul extatic transmis erau de o asemenea forță încât tinerii, în mod special fetele, cădeau ca muştele şi erau scoase cu targa din sală.

Ținuta lor simplă, dar unitară şi elegantă, s-a impus pe scena muzicii mondiale. Căpătaseră numele de „cărăbuşi” sau „capete de ciuperci”, după frizura lor specială, pe care, evident, ne-am silit s-o adoptăm şi noi, în limita posibilităților. Bineînțeles că eram trimişi regulat de la şcoală acasă, ca să ne tundem. Ne udam părul şi ne dădeam cu ulei, după care ne întorceam în clasă. Câteodată îi păcăleam pe profesori, câteodată nu, şi atunci ne trimiteau din nou acasă.

În anii 1963–1964 apăruseră, şi alte formații pe scena mondială: „Swimming Bluejeans”, „Searchers”, ale căror melodii, „Hippy, Hippy Shake” şi „Needles and Pins”, le-am adoptat mai târziu în repertoriul nostru. Cei patru – Moni, eu, Claudi şi Kamo – alcătuiam un pachet vocal omogen şi transparent. Vocile ni se potriveau perfect şi chiar şi registrele erau favorabile. Ne împărțeam rolurile în funcție de cât de sus sau de jos putea să cânte fiecare.

Vara, continuam să jucăm „prinsa” şi să înotăm la USODA. De data aceasta, grupul nostru era compact. Toți eram nişte aşi în domeniu, mai mare dragul să ne priveşti! O mare mulțime de spectatori se aduna pe marginea bazinului admirându-ne ghiduşiile, viteza de joc şi rezistența sub apă. Era un spectacol!

Nu mai apucam să mergem la masă, dar pe drumul spre ştrand sau la întoarcerea spre casă, seara, devastam corcoduşii încă verzi şi grădinile cu caise, prune, ce se nimerea, oricât de crude ar fi fost fructele. Ni se strepezeau dinții şi ni se făcea gura pungă, dar probabil, în vremea aceea ne-am încărcat pe viață cu vitamina C şi ni s-au oțelit trupurile. Verile erau foarte calde, cu furtuni subite, cu tunete şi trăznete. Uneori aşteptam pe sub câte un podeț, în apă, până la gât, să se liniştească nebunia. Alteori continuam să jucăm în mijlocul potopului ce ne excita simțurile şi aşa biciuite de tensiunea vieții trepidante pe care o duceam.

Timişoara era un oraş splendid, oraşul parcurilor, cum se spunea. Plutea în permanență, sau cel puțin aşa aveam eu senzația, o stare festivă şi de euforie generală, manifestă dar discretă, care îmi lipsea când mă aflam în alte localități. Poate era doar o închipuire, născută din întâmplarea că aici trăiau toți cunoscuții mei, prinşi într-un cerc ce se lărgea în fiecare zi, proporțional cu faima noastră, în continuă creştere...

Prin toamna lui ’64 apăru, nu mai ştiu în ce împrejurare, un asistent de la Politehnică, Sandu Gavra. Era acordeonist şi, în acel moment, avea sarcina să asigure un program muzical pentru reuniunile regulate ce se țineau la cantina Facultății de Mecanică. Formația de muzică uşoară care cântase până atunci se desființase de curând, aşa că a apelat la noi. Pentru trupa noastră, invitația putea fi un prilej de bucurie şi de mândrie. Aveam posibilitatea să cântăm în fața studenților, deşi eram încă o formație de elevi. Gândindu-ne la acea imensă masă de ascultători posibili, ne-a sărit inima din loc.

Am început să revizuim echipamentul tehnic. Eu cântam încă pe ghitara cu microfon de telefon, fixat pe cutia de rezonanță, şi cu o instalație improvizată dintr-un radio şi o cutie de „bass-reflex”, ce mi-o construise, cu geniul său, Tati. Era recunoscut ca unul care, orice lua în mână, putea să monteze, să cârpească şi să repare. Adunase toată viața lui, înainte de puşcărie şi după aceea, orice piesă tehnică, şurub, piuliță, tot ce-i cădea în mână. Chiar dacă le găsea pe stradă, în spiritul lui economic şi cumpătat, nu arunca nimic, păstra totul, gândindu-se că ar mai putea folosi cândva, în vreo situație specială. Aşadar, îmi construise o boxă ca un trunchi de piramidă, cu un difuzor sus şi o deschidere pentru bass-reflex jos. După mulți ani, aveam să-mi dau seama câtă dreptate avusese, dar, atunci, lumea râdea de acea apariție ciudată, nemaiîntâlnită, pe care o alăturam radioului. Intrările de pick-up ale acestuia se cuplau prin aşa-numitele banane, dar, pentru că nu le aveam nici pe acestea, foloseam bețe de chibrit. Cablurile instrumentelor nu erau ecranate, aşa că, una peste alta, exista un puternic zgomot de fond, pe care-l ignoram cu seninătate, considerându-l un rău firesc şi necesar. Atât Claudiu cât şi Kamo foloseau improvizații drept amplificatoare, unul un aparat de radio, celălalt un magnetofon, drept care puterea individuală se limita la 5–6 W. Am fost obligați să facem o mişcare radicală.

Tatăl meu cunoştea pe cineva de la cinematograful „Arta”, din Piața Lahovary, un tehnician de sunet, care s-a angajat ca în scurt timp să ne fabrice un amplificator de 20 W. Simultan, am dat comandă unui tâmplar să construiască două boxe 1 m x 1 m, cu adâncimea de 40 centimetri, în care am plasat tot ce puteam găsi în materie de difuzoare. Desigur că ele erau de diverse tipuri şi aveau impedanțe şi capacități diferite, dar arătau cam aşa cum aveau să fie, peste câțiva ani, boxele „Marshall”, de care nu auzise încă nimeni.

După ce făcurăm câteva mici presiuni pentru ca amplificatorul minune să fie gata la timp, sosi ziua cea mare în care ne-am dus să-l ridicăm. Am rămas cu toții înmărmuriți. Amplificatorul depăşea orice ne-am fi imaginat noi, arăta nespus de profesional şi avea patru intrări separate, cu potențiometre de volum fiecare. Fusese făcut dintr-un amplificator rusesc de cinematograf, cu lămpi, iar drept carcasă aveaun fel de grilaj metalic gri. Impresiona prin aspect şi greutate, totul denota putere, seriozitate şi profesionalism.

Nu se poate descrie încântarea pe care am avut-o montând cele două boxe şi ascultând primul sunet curat de ghitară. Am unit trei microfoane de magnetofon printr-un triplu-ştecher şi le-am introdus în cea de-a patra intrare. Ne-am auzit vocile clar şi răspicat, la un volum pe care nu-l mai realizasem până atunci.

La primele întruniri de la „Meca”, după cum era numită cantina Facultății de Mecanică, am cântat fără solist vocal. Repertoriul era încă în lucru, dar succesul nu s-a lăsat aşteptat. Lumea înghesuită în sală, în jur de 2000 de persoane de fiecare dată, ținea brațele mai tot timpul în sus, aplaudând ritmic. Din cauza aglomerației, mişcările de dans fuseseră reduse la minimum.

Am continuat repetițiile cu Moni la mine acasă sau în parcul din față, în care, cu câțiva ani în urmă, cântase Conachi. Acum era rândul nostru să fermecăm lumea ce trecea pe acolo şi s-o adunăm împrejur. Moni procurase de la bunica lui din America vreo câteva partituri instrumentale de la „Shadows” şi texte „Beatles”. Între timp, apăruseră şi primele single-uri produse de „Odeon”, pe viteza 45, cuprinzând cele mai noi hit-uri ale formațiilor noastre preferate.

Exersam cu o energie inepuizabilă, dar maică-mea îmi reproşa că nu mă mai ocup de şcoală, că toată munca ei a fost în zadar şi că din mine nu va ieşi niciodată nimic. Adormeam cu ghitara în mână, la propriu, şi mă sculam cu ea în mână, la figurat, pentru că mai trebuia să merg şi la şcoală, ceea ce nu era întotdeauna neplăcut. Profesorii de desen, pictură, modelaj mă apreciau şi, la rândul lor, mai puneau o vorbă bună pe lângă ceilalți care se simțeau ignorați şi mă bombardau cu note proaste. Dar această problemă nu era doar a mea. Şi ceilalți băieți erau în aceeaşi situație, şi la şcoală şi acasă.

În 1964 a avut loc Olimpiada de Tokyo, unde prietenul lui Kamo şi al nostru, Ionel Drâmbă, a luat medalia de aur la scrimă. În acelaşi an fuseseră în Japonia şi „TheBeatles”, drept care Drâmbă ne-a adus două discuri cu ei. Erau două LP-uri transparente, de un roşu închis, ce sunau de te treceau fiori.

Întorsătura era vădită, interesul acordat melodiilor instrumentale scădea zi cu zi, iar repertoriul nostru se îmbogățea mereu cu cântecele celor de la „Beatles”, pe care le copiasem notă cu notă şi cuvânt cu cuvânt. Cele două discuri au ajuns repede nişte ruine, atât de des le ascultasem, dar, în fine, ştiam toate piesele ca lumea.

Primele cincisprezece melodii, bine puse la punct, le-am prezentat într-o seară de pomină la „Meca”.

Publicul trăia paroxistic evenimentul, urletele şi şuierăturile nu mai conteneau. Norocul nostru era că sala avea o scenă mai înaltă şi astfel sunetul celor două boxe reuşea să pătrundă prin ceaţa groasă de abur şi fum până spre spatele sălii. Astăzi, pentru acelaşi număr de oameni, se calculează o putere sonoră de 4000 W. Se pare că acei 20 W, pe care îi aveam la ora aceea, şi-au făcut datoria şi lumea era mai mult decât mulţumită. Din momentul în care ne-am impus în lumea studenţilor, succesul nostru a crescut imens şi, împreună cu el, şi încrederea în noi înşine şi în capacitatea de a ne dezvolta şi mai mult. Lucram cu toţii cu o consecvenţă şi o dârzenie rar întâlnite, învingând toate greutăţile ivite la şcoală, acasă, probleme tehnice ori de altă natură.

Moni îmi procurase o ghitară electrică „Klira”. Era prima mea ghitară fără cutie de rezonanţă, o „scândură”, cum numeam noi pe atunci acele instrumente cu mai multe doze şi care sunau doar legate de un amplificator. Cea de-a doua ghitară a lui Moni, acel „Gibson” celebru, o sculă care azi ar costa câteva zeci de mii de dolari, era folosită de foştii lui prieteni, o formaţie compusă din instrumentişti mai în vârstă şi mai experimentaţi decât noi. Pedro, Galle şi ceilalţi erau strânşi pe lângă Casa de cultură din Mehala, un cartier mărginaş al Timişoarei. Clubul lor avea un nume bun şi-o activitate impresionantă. Mai târziu, aveam să ajungem şi noi acolo, dar, la ora aceea, eram celebra formaţie „Sfinţii”, ce cânta la „Meca”.

– „Sfinţii”, de ce tocmai „Sfinţii”? – ne-au întrebat cei din conducerea AS şi a UTC-ului din Politehnică. Nu avem nevoie de misticism, să vă schimbaţi numele!

De unde până unde sfinţi? Noi eram nişte draci împieliţaţi şi numele îl alesesem ca o autoironie, care să sublinieze ce ne poate pielea. Ne-am văzut o vreme de treabă, dar problemele nu s-au rezolvat de la sine. Presiunile din partea Politehnicii creşteau. Bietul Sandu Gavra nu mai ştia cum să ne convingă să ne mai tundem şi să ne schimbăm numele. Apăruseră între timp şi discuţii privind împărţirea banilor. Nesuportându-le, am renunţat o vreme la plată şi cântam doar de plăcere, lăsându-i pe ceilalţi să-şi împartă cum credeau cei câţiva lei ce-i primeam pe seară, cred că vreo 40 de persoană. Eram conştienţi încă de pe atunci de „exploatarea omului

de către comunişti”. La intrarea în cantină se încasau sume imense, ce se strecurau apoi în buzunarele conducătorilor de la AS şi UTC. Publicul încerca să intre pe ferestrele de la etajul întâi, se spărgeau geamuri şi lumea năvălea înăuntru, în sala supraaglomerată. Se organizaseră echipe de protecție a uşilor şi a geamurilor, care luptau în spatele unor baricade din mese şi scaune cu atacatorii fanatici de afară.

Acasă tensiunea creştea, certurile, nu mai încetau, maică-mea era epuizată de munca zilnică de la teatru, unde, în mod regulat, lucra mai mult decât cele opt ore normale. Venea acasă, se aşeza din nou la maşina de cusut şi lucra în continuare până noaptea târziu, ca să poată câştiga bani să mă îmbrace şi să mă întrețină la şcoală. Pe lângă chiria apartamentului, care între timp mai crescuse, erau şi trei guri de hrănit, eu, Mutti şi Mariska neni. Aceasta locuia şi acum cu noi şi se ocupa de cele ale casei, pentru că maică-mea nu mai avea timp de nimic altceva în afara maşinii de cusut. În plus, trebuiau plătiți şi profesorul de ghitară şi profesoara de engleză, dar lecțiile erau sfinte, nu exista nici o posibilitate de a mă sustrage. Cu nervii la pământ, obosită şi necăjită de rezultatele mele tot mai proaste la chimie, matematică şi istorie, acele materii la care profesorii mă luaseră la ochi de la început, Mutti mă muştruluia tot mai des. O astfel de scenă se încheia încercând să mă lovească. Deprinsesem aşa de bine arta eschivei, încât biata mama se trezi ea însăşi cu o vânătaie îngrozitoare, lovind cu mâna într-un scaun. Cred că nu durerea fizică, deşi vânătaia s-a întins pe tot brațul şi a luat culori diferite, timp de câteva săptămâni, cât uimirea, din momentul în care a devenit conştientă că trecuse vremea când mă putea struni prin forță, a făcut-o să rămână tăcută o vreme, privindu-mă cu o tristețe adâncă, împletită cu resemnare. Mi-a întors spatele şi nu a mai vorbit cu mine nici în ziua aceea, nici în săptămânile următoare. Aş fi dat orice să mi se adreseze cu un cuvânt măcar, indiferent dacă ar fi fost de dojană sau reproş, aş fi preferat să mă pedepsească, aşa, ca pe vremuri, când palma ei fulgerătoare mă aducea la realitate, dar era prea târziu. Depăşisem momentul şi acum mă trezeam singur să înfrunt acea libertate de a discerne şi de a hotărî ce am de făcut, pe care mi-o dorisem întotdeauna. Nu e uşor să recunoşti că mâinile ce te-au călăuzit atâta amar de ani s-au îndepărtat şi că eşti singurul care trebuie să decidă ce e bine şi ce e rău. Au fost săptămâni de suferințe

cumplite. Nu mai puteam mânca împreună, la masă îmi curgeau lacrimile în farfuria de supă şi mă holbam în gol sau între ochiurile de grăsime ale supei de tăiței, dar – nu degeaba eram fiul Tamarei! – nici eu nu am scos vreun cuvânt în toată această vreme. Rănit în mândrie, pe de o parte, temându-mă că o apropiere ar putea fi respinsă, pe de altă parte, eram convins de caracterul decisiv al situației. Deşi nu mă simțeam vinovat cu nimic, trăiam un sentiment de culpabilitate, ştiind cât suferea Mutti crezând că a eşuat în efortul ei de a mă educa. Mă simțeam neînțeles şi nu găseam cuvintele şi puterea de a o convinge că şi eu aveam dreptate în felul meu. Succesul pe plan muzical îmi întărea încrederea în mine, tachinările şi sancțiunile aplicate de profesori, la şcoală, mă lăsau rece, însă privirea de gheață a lui Mutti îmi tulbura tot echilibrul. „Păi nu mi-ai plătit tu ani de zile ore de pian şi de ghitară? Acum cânt, sunt apreciat de toți, şi tu eşti nemulțumită? Sigur că aş fi putut să am note mai bune la şcoală, dar n-am nici o vină că profesorii vor să mă terorizeze", aş fi vrut să-i spun.

– Ia scoate țigările, se răstea la mine profesoara de chimie, Dordea. Era prima întâlnire cu clasa a opta a Liceului de arte plastice.

Stăteam în prima bancă, încă înfiorat de bucuria de a fi intrat la liceu, căci prima zi de şcoală era o festivitate pentru mine, umblam ca în transă. După ce-şi aruncase ochii prin clasă, privirea profesoarei se oprise asupra mea şi mă fixase.

– Scoală-te în picioare când vorbesc cu tine!

– Cu mine?

– Bineînțeles! Şi să nu mai faci pe istețul că nu-ți merge, eu ştiu imediat cu cine am de-a face. Scoate imediat țigările, am zis!

Nu fumasem niciodată şi nici nu aveam de gând să mă apuc, iar bănuiala ei neîntemeiată m-a durut atât de tare, încât nu am putut să reacționez normal, explicându-i că nu fumez. Am fixat-o la rândul meu cu acea privire care îi nelinişte şi îi deranja pe profesori.

– Ieşi afară!

În pauză a trecut pe lângă mine, ignorându-mă.

Aveam, pe vremea aceea, un păr gros şi sârmos, ca al lui taică-meu. Crescuse binişor peste urechi, iar la ceafă aproape îmi acoperea gulerul cămăşii. Într-o zi, directorul liceului intră în sală cu mâinile la spate şi îşi plimbă privirea pe deasupra capetelor noastre.

Fiind în permanență suspectat de şotii, eram obligat să stau în prima bancă, pe care o împărțeam cu Gondi. Pöty, cum îi ziceam noi, era un alt îngeraş, ce tocmai îşi lăsase, spre revolta tuturor profesorilor, un fel de țăcălie abia mijită. Directorul, după câteva clipe de suspense, fără nici un cuvânt, se apropie de banca noastră şi, cu o mişcare bruscă, mă apucă de păr cu mâna stângă. În dreapta îi apăruse o foarfecă imensă de croitorie, ce se afundă în mândra mea coamă. Am înghețat aşteptând zgomotul acela special al foarfecei ce se închide, acel clic sonor şi definitiv. Dar clicul nu veni. După ochii holbați ai profesorului, îmi dădui seama că ceva nu era în regulă. El îşi retrase mâna cu foarfeca, sărind înapoi ca ars. Cred că încercase să taie un smoc prea mare şi foarfeca s-a îndoit pur şi simplu, fără să deranjeze nici un fir. Nesigur, privi împrejur cu ochii încă neîncrezători, apoi la foarfecă. În clasă se auzi un „uuh!” de uşurare, care-l aduse pe director la realitate. Îşi regăsi ținuta lui uscată şi severă şi parcă şi ridurile de pe față i se accentuaseră mai mult ca de obicei, dându-i aspectul unei prune scofâlcite şi prăfuite. Scoase la repezeală cinci lei din buzunar şi îi aruncă în direcția mea, pe bancă.

– Ia-i şi cară-te! Netuns nu-mi mai intri în clasă!

Am luat banii şi am plecat acasă. Pe drum mi-am cumpărat „Eugenia” şi am ronțăit mulțumit biscuiții plimbându-mă agale. Acasă, m-am instalat în fața oglinzii şi am început să-mi tai uşor doar vârfurile de deasupra urechilor, cât să arate a tunsoare proaspătă, am dat restul de păr după urechi şi l-am udat. Aveam întotdeauna pregătită sticluța cu ulei de nucă şi, după ce mi-am uns bine părul, l-am pieptănat din nou şi l-am băgat la spate sub guler. Întors la şcoală, l-am întâlnit pe diriginte înainte de a intra pe poartă. M-am făcut că nu-l văd, dar l-am simțit urmărindu-mă cu privirea. Nu a mai urmat nici un comentariu. Mamei îi plăcea părul meu, ce începea, să facă uşoare valuri.

– Ai moştenit părul lui taică-tu. El mai avea aşa păr frumos şi vălurit, dar de ce a trebuit să-i moşteneşti şi naravul ăla urât? Puteai să ai şi tu un nas ca al lui Uca sau ca al meu, de la mine n-ai vrut să moşteneşti nimica...

Înțelesesem că era, totuşi, mulțumită. Tatăl meu făcuse şi el sport când era tânăr şi avea un corp compact şi bine proporționat. Nu-mi aduc aminte să fi văzut vreodată la el vreun gram de grăsime, abdomenul îi era plat şi picioarele musculoase, de fotbalist.

Dar atmosfera de acasă era agitată în continuare. Nu mai era Jimmy care să ne lege, pierise catalizatorul relațiilor dintre mine şi Mutti. Câinele dispăruse brusc şi într-un mod suspect. În ultima perioadă, comportamentul de lup i se accentuase. Coama cu care ne mândream crescuse. Dacă îi ceream ceva ce nu înțelegea, se concentra foarte tare şi atunci urechile, pe care le ținea drepte de mic, i se apropiau până li se atingeau vârfurile, iar pe frunte îi apăreau cute ca la un moşneag. Era foarte jucăuş şi îi plăcea să facă pe grozavul. Clănțănea din dinți ca un lup adevărat, producând un sunet special care impresiona şi îți dădea fiori. La patru luni avea labele tot atât de groase cât brațele mele, iar la şapte luni îmi punea labele pe umeri şi mă arunca jos. Pe strada Tudor Vladimirescu, la primul colț, unde mai târziu s-au mutat Conservatorul şi Institutul pedagogic de muzică de trei ani, era pe vremea aceea Miliția regiunii Banat. În perioada premergătoare dispariției, întâlneam des, venind de la şcoală, câte un individ ciudat, mai în civil, mai în uniformă, ce se întreținea cu maică-mea. Domnii de la miliție voiau să-l cumpere pe Jimmy şi se pare că oferiseră sume respectabile.

– Cum să dau câinele? E câinele băiatului meu. Nu-l vindem în nici un caz.

– Bine, doamnă, dar la noi ar avea spațiu destul pentru mişcare, l-am dresa, ar învăța o groază de lucruri, ar fi hrănit şi fericit.

Văzându-mi privirea, tipii au înțeles că îşi bat gura degeaba.

După câteva zile, cureaua superbă de piele, cu ținte de argint, pe care-o găsisem în pod la Tuşi şi pe care o purta Jimmy, a dispărut. În acea vreme, Jimmy obişnuia să deschidă singur uşile, să coboare în parc, să-şi facă nevoile şi să se întoarcă în casă. Cureaua cu ținte era largă la gât pentru ca nu cumva să-i tocească nemaipomenita coamă de leu, aşa că, dacă l-ar fi apucat cineva şi ar fi încercat să-l tragă cu forța după el, ar fi rămas cu obiectul în mână. Jimmy avea obiceiul de a fi căpos, dacă nu-i convenea ceva, se aşeza în fund ca un măgar şi se proptea aşa de bine, că nu puteai să-l urneşti.

La şapte luni avea o greutate considerabilă, crescuse aproape cât un lup matur, după ce fusese îndopat toată ziua cu bunătăți, de noi şi de toți vecinii care-l îndrăgeau. Presupun că atunci când a dispărut zgarda, cineva a vrut să-l ia cu forța, el s-a proptit după cum îi era obiceiul şi respectivul a rămas cu cureaua în mână. Desigur că acest

lucru ar fi trebuit să ne dea de gândit. A doua zi, venind de la şcoală, am găsit-o pe maică-mea cam neliniştită.

– Vezi ce-i cu Jimmy! S-a dus în parc şi nu s-a mai întors. Cheamă-l, că n-a mâncat nimic astăzi.

Cuprins de un presentiment sumbru, mă repezii pe trepte în jos şi ieşii în parc.

– Jimmy, Jimmy, strigam din răsputeri, cuprins de panică. Fluieram cu două degete, alergând disperat prin parc.

– Ce-i, Nicule, nu-l găseşti pe Jimmy? L-am văzut azi dimineață pe-aicea, mi-a zis Ghiță Kiss.

Prietenul meu se apucase de box şi umbla mai toată ziua cu „monoclu”, ba la ochiul stâng, ba la dreptul, ori avea o buză mai groasă decât normal. Bun la inimă cum era şi prieten devotat, mi se alătură în căutare. La noi în parc, nici urmă de Jimmy. Ne-am despărțit, eu am pornit să-l caut pe stradă şi în Parcul „Stalin”, Ghiță a luat-o spre Parcul Rozelor. În scurt timp, toată ceata de băieți cunoscuți îl căuta prin tot oraşul pe Jimmy. Seara ne-am întors, unul câte unul, înfrânți, acasă. De atâta plâns, nu mai puteam decât să suspin şi pieptul mi se scutura în spasme. Pierderea era atât de îngrozitoare, o resimțeam fizic şi nimic din lume nu m-ar fi putut linişti. L-am căutat şi în săptămânile următoare, începusem chiar s-o bănuiesc pe Mutti, desigur pe nedrept, că ar fi cedat, totuşi, insistențelor şi l-ar fi vândut. Copiii pot fi foarte nedrepți şi cruzi câteodată. Cu timpul, am început să mă obişnuiesc cu lipsa lui Jimmy, ce-mi sărea în piept şi mă lingea pe față de fiecare dată când mă întorceam de la şcoală, apoi, mârâind periculos şi prefăcându-se supărat, clănțănea din dinți, provocându-mă la joacă. Împreună cu câinele dispăruse şi liantul din familia noastră. Mutti şi cu mine stăteam din nou pe pozițiile noastre mândre, nefăcând nici unul vreun pas către celălalt.

În schimb, mă înțelegeam tot mai bine cu Moni. Mergeam tot mai des pe la el pe acasă, unde în permanență se bea vodcă rusească.

Doi foşti colegi din clasele V-VII, Victor Cârcu şi Victor Şuvăgău, erau mai tot timpul acolo şi se țineau numai de glume. După nişte ore de ghitară la Popescu, cei doi se lăsaseră păgubaşi, dar țineau contactul cu noi datorită atmosferei generale de veselie ce ne înconjura. Apăruseră şi primele fetițe ce-l vizitau pe Moni acasă, dar stăteau mai mult prin colțuri, de decor, pentru că eram mult prea

tineri pe atunci. Erau acceptate, dar ignorate. Nu li se dădea atenție prea mare în discuții şi nu li se cerea părerea. Băieții erau mult prea importanți şi siguri pe ei.

Moni o cunoscuse la patinaj, prin iarna lui ’65 spre ’66, cred, pe M. O conducea acasă, încercând s-o facă pe indiferentul şi pierzând vremea în discuții de suprafață. M. avea o imaginație bolnăvicioasă şi inventa tot felul de poveşti.

– Ştii că eu am o soră geamănă?

– Nu cred!

– De fapt, tu nici nu ştii cu cine te plimbi...

– Cum adică?

– Poate că nici nu sunt eu, poate că te plimbi acum cu sora mea.

– Lasă, că te ştiu eu destul de bine!

– Ştii..., de unde să ştii? Nici măcar profesorii nu ne deosebesc când ne schimbăm la şcoală şi tu zici că ştii!

– Oricum, n-are nici o importanță care din voi e! Sunteți prea mici, dacă spui că sunteți două, nişte puştoaice!

M. avea 14 ani, iar Moni 17.

– Vino mai încoace, vreau să-ți spun ceva!

Moni făcu paşii necesari şi, în clipa următoare, M. îi aplică o palmă pe obrazul drept. Fără să stea mult pe gânduri, el îi întoarse două palme înapoi, stânga-dreapta, se întoarse pe călcâie şi dispăru.

A fost doar prima lor confruntare. Despărțirea a durat până prin ’68, întreruptă doar de tatonări telefonice, care au pregătit renaşterea relației curioase şi celebre, cel puțin în oraş, dintre cei doi. Un fel de iubire amestecată cu ură, cu multă dăruire, dar şi cu scandaluri ce se terminau mai întotdeauna cu palme, picioare şi farfurii aruncate în capul celuilalt.

Mă retrăsesem tot mai mult la Tuşi, care gătea nemaipomenit mâncăruri tipice bănățene. Îmi aduc aminte de celebrul papricaş de pui, ori de supele de găină cu tăiței proaspeți, făcuți de mâna ei. Şi ce supe erau, pline de tot felul de legume dulci, cu ochiuri mari de grăsime la suprafață! Legumele le scotea separat într-o farfurie, morcovi, pătrunjel, țeline, şi le servea cu un sos de usturoi – ce mai, îmi mergea bine ori de câte ori eram la ea! În afară de asta, mă obişnuisem să primesc ceva bani de buzunar. Faptul că nu mă contrazicea niciodată şi că nu i-ar fi trecut prin cap defel să mă constrângă la ceva îmi dădea încredere şi mă liniştea. Sfaturile ei, cu

melodia plină de blândețe în glas, îmi intrau pe o ureche şi îmi ieşeau pe cealaltă.

– Ai grijă, puiulie, să nu cie rişieşci, că umblii fără chimiaşă şi nu-i binie. Că uită cât îs gie bolnavă şi să n-ajunji şi tu ca minie la bătrânieță.

– Da, Tuşi, bine.

– Ia-ți, puiulie, şieva-n spacie şî nu plieca aşa!

– Mai lasă-mă, că mă grăbesc!

– O să-ți aduşi tu amincie dă minie când n-oi mai fi să am grijă dă cinie.

– Tuşi, poți să-mi dai vreo cinci lei, că-mi trebuie...

– Da-ți dau, puiulie, numa' să ai grijă să nu mai tot împarți cu alții că țâie şinie-ț' dă? Nu viedzi că toț numa' trag dă pră cinie cum pot? Mai dă-i în potcă, doar au şî iei casă dă ungie să şiară. Iaca-ț' dau, da' să nu mă spui lu' mumă-ta, că iar mă şiartă că-ț' țâu parcea. Că d-aia nu mă sufieră.

– Las' că nu-i chiar aşa!

– Ba, puiulie, dac-ai şci tu! Că-i şiudă că-ț' vorbiesc dă Gioică – aşa-l numea ea pe Tati –, da' pâi îi tată-tău. Şie să faşi, dacă n-o vrut să ai tată ca toț' copiii? Că el cie iubieşce şî tu să-ț' faşi cimp să cie duşi şî pă la iel. Da' du-cie, puiulie, că atâta ce-asciaptă, că s-or copt caisilie şâ-i plin nucu' ăl marie şî nu ie nime' să lie culeagă, că doar păntru cinie îi totu'!

– Mă duc, uite că mă duc duminică, iau bicicleta şi mă duc.

– Du-cie, puiulie, că tarie îi ii dor dă cinie. Iaca-ț mai dau tri' liei, să ai grijă, că te-i învăța ca Tamara, să fii mână spartă! Că iei nu-i stă capul dăcât la musafiri şî petreşieri, în loc să strângă bani, cum faşie tată-tu.

Cu momeli, cu vorbe bune, Tuşi încerca să mă convingă să țin contactul cu Tati, lucru care, desigur, îi displăcea lui Mutti, care nu avea decât vorbe de dispreț pentru el. Eu îi mai făceam câte o vizită lui Tati. Locuia pe valea Behelei, în cartierul „Fabrik", şi avea o grădină mare, plină întotdeauna cu toate bunătățile. Îşi amenajase într-o baracă ridicată tot de mâna lui un fel de banc de lucru cu un strung improvizat, dar nemaipomenit, cu care se putea face orice, de la sculptarea unor figuri de şah, în lemn, până la măcinat boabe de porumb pentru găini, ori țesutul unei plase de sârmă groase, cum era cea cu care se împrejmuia grădina. Stâlpii de beton ce o susțineau îi

turnase tot el, într-o formă de scânduri. Tati nu putea sta locului nici o clipă fără să facă un anumit lucru. Cât era ziua de mare, meşterea ceva, fluierând sau cântând pentru sine nişte melodii vechi, uitate de toată lumea. Avea ureche muzicală bună şi o voce plăcută, joasă.

De trei zile pe furtună
Noi suntem pe drum,
Marinarii stau la posturi,
Coşul scoate fum,
'Lai, lai, lai...

Cântecele şi poveştile de pe vremea armatei mă fascinau. Îşi făcuse stagiul militar la cavalerie. Mi-a arătat o fotografie înfăţişându-l călare pe un cal uriaş, alb.

– Cum de ai primit calul ăsta?

– Păi, eu eram cel mai mic de statură din regiment şi aşa mi-au dat calul cel mai mare.

Avea un mod simplu şi direct de a vorbi şi de a se comporta. Când nu-i plăcea ceva, tăcea multă vreme, ca la prima ocazie să-şi verse năduful. Nu prea l-am auzit înjurând, rar dacă mormăia câte un „Ceaprazul...”

Când dădea mâncare la păsări, vorbea cu ele, se aşeza pe vine şi le lăsa să se urce pe el, pe braţe, pe cap. Găinile cotcodăceau uşor, ca şi cum s-ar fi întreţinut amical. Iubea foarte mult animalele, ca şi mine, de fapt. Crescuse la ţară, le înţelegea şi ele simţeau asta.

Veni vremea să-şi ia şi el un câine. Alese o căţea lup, pe care o numi Lady. Apoi, apăru în grădină şi o capră. Era un tablou nemaipomenit: Tati, înconjurat de cele două pisici şi de găinile care se cocoţau pe el, conversa cu Lady şi compania. Tati punea întrebări şi ele păreau să răspundă. Capra, geloasă, venea câteodată şi-l ataca pe la spate, împigându-l cu coarnele, cerând să fie şi ea luată în seamă.

De la Tati până la mine acasă puteam merge cu bicicleta pe malul Begăi, care şerpuia, încă nemodernizată, prin oraş, printre parcuri, tufişuri dese şi copaci bătrâni. Cordonul verde era întrerupt de câte o bază sportivă, dar şi aceasta era astfel construită încât să nu deranjeze natura.

Începusem să prind gustul câte unei sticle de bere. Altceva nu încercasem, iar vodca nu m-a convins nici până azi. Începusem să ne interesăm care dintre terasele de pe malul Begăi era mai bine aprovizionată şi avea chelnerii mai prietenoşi. Vara, aerul îşi păstra strălucirea festivă. Pe la începutul lui septembrie, o melancolie intensă te pătrundea şi te copleşea. Splendoarea culorilor revărsate prin tufişuri şi prin parcuri, reflexul albastru-verzui al cerului fără de nori aveau efectul unui abur alcoolic.

Creşteam cu toții fără să ne dăm seama, fericiți, în fapt, să ignorăm micile probleme personale. Se găsea de mâncare, îmbrăcăminte tot mai variată, cinematografele aduceau numai filme bune, mai ales din Vest. Ne plictisisem să tot vedem filme ruseşti despre veşnicul al doilea război mondial, în care nemții se plimbau cu arma în mână aşteptând ca vitejii şi glorioşii eroi sovietici să-i secere ca pe muşte. Eus rezumase totul foarte plastic:

Nataşa, ra-ta-ta-ta-ta-ta,
Nataşa, ra-ta-ta-ta-ta-ta,
Nataşa, ra-ta-ta-ta-ta-ta,
Nataşa, ia liubliu tibia,
Koneț filma!

Mergeam de obicei împreună la cinematograf, spre hazul şi distracția generală. Băieții erau plini de vervă şi comentau ironic, evident în gura mare, scenele exagerate sau neconvingătoare. Se întâmpla să râdem cu toții cu lacrimi şi să ne tăvălim printre rânduri, cum s-a întâmplat la „Bufonul regelui”. Altădată, ieşeam din sală cu un mers țanțoş şi legănat, à la John Wayne ori Yull Brinner. Nu iertam nici un cinematograf din oraş cu vizitele noastre, iar vara încercam să sărim gardurile de la grădină. Un film savurat seara, în aer liber, este ceva deosebit de plăcut, care, recunosc, mi-a cam lipsit în ultimii 15 ani.

Iernile erau uscate şi geroase, dar pline de nea. Străzile arătau feeric, cu copacii plini de zăpadă curată, care sclipea, cu fulgii ce cădeau, producând un sunet ciudat, ca o şoaptă continuă. Scârțâitul zăpezii sub paşi trăda apropierea vreunui trecător rătăcit pe străzile pustii, dar puternic luminate. Peste tot se făcea un polei gros, pe trotuare, pe asfaltul plin de hârtoape, vara, dar atât de neted acum!

Învățasem să patinez, devenisem foarte sigur pe mine şi reuşeam să prind o viteză considerabilă şi să fac o mulțime de piruete. Am intrat din nou în grupul celor ce jucau prinsa, de astă dată pe gheață. Acel joc dinamic, dar pueril, mă fascina atunci. Alergam pe terenul de handbal, pe care era amenajat patinoarul, fără să ținem seama de cei ce se aflau prin preajmă, mişcându-se ca nişte roboți, mereu în aceeaşi direcție. Dacă eram la înghesuială, ne aruncam în plină viteză în plasa de sârmă ce ținea loc de mantinelă şi o zbugheam într-un alt unghi înapoi, derutându-l pe urmăritor.

Într-o seară, patinând cu spatele şi trăgând-o pe C. după mine, atinsei, fără să vreau, pe un tip cu o jumătate de cap mai înalt, ce se ocupa şi el de o fetiță, probabil sora lui mai mică.

– Eşti chior, bă?!

– Haide, haide, gura! – scrâşnii eu printre dinți.

C. urmărea mirată disputa.

– Cască tu gura, că ți-o dau la dentist, se rățoi el din nou.

Aşa ceva nu mi se mai întâmplase. Nu mă mai provocase nimeni atât de direct. Nu aveam nici o teamă şi nu mi se părea drept să mă amenințe cineva de față cu C., mai ales că nu mă ştiam vinovat. Pe gheață, fiecare cădea de câteva ori pe seară şi se încasau buşituri mult mai grele, fără ca vreunul să se plângă. Aveam impresia că lunganul o vizase pe C. mai demult şi acum voia să profite de situație ca să mă desființeze în fața ei.

– Te aştept afară, i-am spus şi am tras-o pe C. spre cabine, am silit-o să se îmbrace şi am condus-o în grabă acasă. M-am întors în fugă la patinoar, unde mai aveam nişte prieteni, şi am luat doi dintre ei cu mine.

– Fiți atenți, este unul care are ceva cu mine.

– Unde-i, că-l facem praf?!

– No, no, al meu e! Chit că-i mai mare ca mine, dar n-are dreptate. A încercat să mă facă de râs în fața lui C., şi asta nu poate trece nepedepsit!

– Păi, stai, mă, că-l luăm noi, nu trebuie să rişti tu!

– Rămâneți doar aici, în umbră, şi asistați.

Lumea se împuținase pe patinoar, cei mai mulți plecaseră acasă. După câtăva vreme, în capătul cărării mărginite de un gărduleț ce ducea până la poarta de la stradă, apăru lunganul. Cu o mână o conducea pe sora lui, iar în cealaltă ținea perechea de patine. Am

avut senzaţia, deşi era o lumină slabă, că a devenit mai palid când m-a văzut în faţa porţii de la intrare.

– Ia mai zi o dată ce-ai zis, îl somai când ajunse lângă mine.

Drept răspuns, braţul lui drept se roti fulgerător şi abia am avut timp să mă aplec. Legătura de patine îmi zbură şapca de licean din cap, zgâriindu-mă uşor deasupra urechii stângi. Pumnul meu îl trosni în plină faţă atât de puternic, că îi sări şi lui căciula din cap. Fetiţa începu să plângă amarnic, fără să se mişte din loc. A urmat o serie rapidă de pumni. Nu reuşeam să lovesc decât cu dreapta, cu stânga param loviturile pe care încerca să mi le dea cu legătura de patine. Ori nu avea nici un fel de experienţă în lupta de stradă, ori se încrezuse prea mult în faptul că era mai mare decât mine. În orbirea lui plină de ură, nu făcea decât să încerce să-mi spargă capul cu patinele, repetând întruna aceeaşi mişcare cu braţul drept. Param cu stânga, în timp ce cu dreapta îi pisam faţa, singurul loc descoperit la un echipament de iarnă. Începuse să dea înapoi şi, pumn cu pumn, pas cu pas, îl conduceam spre capătul aleei. La un moment dat, îşi pierdu echilibrul şi se prăbuşi peste gărduleţul din stânga, unde rămase o vreme. Fetiţa plângea încet, privindu-mă cu ochi trişti.

– Măi, tu dai, nu glumă, comentă unul din prietenii ce aşteptau mai departe de locul luptei. Auzisem că eşti rău la bătaie, dar aşa ceva? N-aş fi crezut! Trebuie să le povestesc şi ălorlalţi din gaşcă.

Aceste cuvinte, ieşite din gura lui Gyuri, un tip mai vârstnic şi cu multă experienţă în d’ale străzii, ar fi trebuit să mă facă să mă umflu în pene. Între timp, băiatul se ridicase şi, luând-o de mână pe fetiţă, pornise înspre podul de la Regionala C.F.R. Copila privea în urmă cu ochii ei trişti şi suspina, iar eu, nemulţumit, îmi tot aranjam jacheta ce se desfăcuse în timpul luptei.

A doua zi, C. îmi observă pumnii zdreliţi.

– Te-ai dus înapoi la patinoar, nu? Şi te-am rugat să nu te duci! N-are rost să-ţi pui mintea cu cineva care vrea să te provoace.

– Da, dar m-a jignit, am încercat eu cumva să-i explic, nu puteam lăsa... ăă...

Nu reuşeam să-mi motivez acţiunea. Dacă mi-aş fi pus mintea la contribuţie, poate că aş fi reuşit să ignor provocarea, dar ceva fusese mai puternic în acel moment. Nu ştiam ce şi nu aş putea nici acum defini acel sentiment, dar îl cunosc bine, fiindcă şi azi mă năpădeşte din când în când.

În iarna lui, ’66 s-a produs şi un eveniment pozitiv, ce a dus la un salt spectaculos, în privința calității muzicale. Moni primise de la bunica din America un amplificator. Se afla la vama din Bucureşti şi trebuia scos de acolo. Îi promisesem lui Moni că voi contribui cu bani la plata vămii, urmând să-i dau şi jumătate din preț. Oricum, amplificatorul era de uz comun.

Am plecat la Bucureşti cu mama lui Moni şi cu buzunarul plin de bani, unii economisiți, alții împrumutați de la Mutti, Tuşi şi Tati. Mama lui Moni era o doamnă plăcută la înfățişare, cu aceeaşi ochi mari, albaştri, cu gene lungi, ca ai fiului şi părea să rămână veşnic tânără.

La ora aceea, eram deja considerat în grup un fel de şef, de inițiator, aşa că-mi asumasem firesc răspunderea de a rezolva problemele legate de scoaterea amplificatorului din vamă. Drumul cu trenul a durat toată noaptea. A doua zi, căutam, cu taxiul prin Bucureşti, Direcția Vămilor. Trimişi de colo-colo de tot felul de birocrați, am ajuns în sfârşit la destinație, într-un depozit imens. Imediat mi-au sărit în ochi două containere foarte mari, pe care scria „Selmer”. Cei ce ne îndrumaseră până acolo păreau să ştie mult mai multe despre conținutul acelor cutii, decât noi.

– Nu vreți să vindeți amplificatorul? Ați primi o sumă bunicică pe el, zise unul dintre vameşi. Avem nişte clienți buni, care caută aşa ceva.

Nu ştiam la cine se referă, dar la ora aceea existau şi în Bucureşti câteva formații ce deveniseră cunoscute, „Sincron”, „Olimpic ’64”.

– În nici un caz, m-am grăbit eu să-i iau cuvântul doamnei Bordeianu, care nu-şi închipuise că un asemenea aparat poate stârni şi interesul altor persoane, în afara nebunilor de acasă.

– În situația asta, să ştiți că vama este foarte mare şi nu ştiu dacă putem să-l eliberăm.

– Ce înseamnă foarte mare, cât se plăteşte pe aşa ceva în mod normal?

– Păi, ia să vedem, dacă e aparat electric, punem atât şi atât ca procente, dacă e instrument muzical, punem atât şi atât.

Nu ştiam drept ce să-l declar, fiindcă mi-era clar că mi se întinsese o capcană.

– Nu sunt decât două lăzi de lemn cu ceva instalații. Ce valoare pot avea? – încercai eu să micşorez importanța amplificatorului.

– Las' că ştim noi mai bine ce-i înăuntru!

– Vreau să văd şi eu atunci.

– Desfă-l, dacă vrei!

Nu a fost prea greu, se vedea clar că lăzile fuseseră desfăcute şi controlate. Cu inima cât un purice şi cu genunchii moi, începui să scot din lăzile de carton întâi amplificatorul, apoi boxa cu difuzor. Mi s-a oprit respirația. Nu-mi imaginasem vreodată ceva aşa frumos. O eleganță tipic englezească, mixată cu o robustețe în construcție ce te impresiona, la care se adăuga şi un miros proaspăt, de nou, ceva de nedescris, particular, care a rămas până astăzi în pereții amplificatorului. Auzisem că englezii parfumau anumite produse în mod special. În orice caz, amețisem şi amuțisem, nu mai puteam scoate nici un cuvânt. Toate visele mele, toate imaginile pe care mi le construisem erau întrecute cu mult. Stația avea două canale, cu câte două intrări fiecare, cu reglare de ton şi volum pentru fiecare canal. Boxa era aproape la fel de mare cât mine şi avea un difuzor de 18”, acoperit cu o pânză grozavă, de un albastru închis, cu fire de mătase deschise şi strălucitoare.

– Patruzeci şi cinci de mii!

– ...

– Patruzeci şi cinci de mii, repetă vameşul, interpretând greşit muțenia mea.

– Ce?!

– Atât face. Aveți atâția bani?

În acei ani, suma era fabuloasă, dar venisem pregătit pentru o luptă serioasă şi aveam bani destui la noi. Am părăsit victorioşi vama într-un taxi furgonetă, cu amplificatorul în spate, pe platformă.

În Timişoara s-au adunat toți cunoscuții la Moni acasă. Vecinul lui, Redely, era specialist radio, aşa că l-am lăsat pe el să conecteze cablurile la stație.

Ghitara era băgată deja într-un canal şi trăgeam de ea.

– Ce are? se interesă Kamo, cu un ton sâcâit.

– Stai să se încălzească, îl potoli Claudiu, cel mai înțelept dintre noi.

Din boxă nu ieşea nici un sunet.

– Lămpile sunt deja calde, uite că se înroşesc, zise careva, ar trebui să sune, ce-i asta?

– Ia vezi mai bine ce-i cu cablul ăla din spate de atârnă aşa! Nu trebuie legat undeva? – se auzi o voce.

Ceea ce omul nostru de încredere, băiatul bun la toate, zis „Laissez-moi” şi făcu, înfingând *jack*-ul în orificiul din spatele boxei.

În aceeaşi clipă, sării înapoi ca ars. Ca o palmă sonoră, clar şi cristalin, de o forță nemaiîntâlnită de noi, sunetul mă izbi, înfiorându-mă. M-am intimidat imediat şi am început să mângâi corzile, fără să mai îndrăznesc să bat cu palma sau să cânt vreun acord. Sunetul ce umplea camera era ceva de vis. Băieții amuțiseră cu toții şi se uitau cu ochi sticlind când la amplificator, când la mine, de parcă aş fi fost un vrăjitor. Îmi transpirase mâna şi nu mai îndrăzneam să continui. Calitatea sunetului întrecuse orice aşteptări, dinamica amplificatorului era imensă. Dacă atingeam coarda, se auzea un foşnet ca de codru uscat, cu toate armonicele cunoscute şi necunoscute, ce crea o stare de nelinişte, ca în preajma unei primejdii. Cei ce au avut de-a face cu amplificatoare mari ştiu ce înseamnă rezerva de putere pe care ți-o dă o stație cu lămpi. Atingând corzile doar ceva mai puternic, se pornea un uragan de sunete ce-ți încrâncenau carnea. Într-un târziu, îndrăznii să lovesc cu dreapta corzile, aşa cum eram obişnuit. Avui o clipă senzația că mi s-au blocat urechile, ca apoi să simt o durere sfâşietoare. Nu auzisem încă niciodată un sunet la peste 100 de decibeli.

Imediat s-au repezit toți cu ghitarele să încerce şi ei să cânte, să simtă cum sună. Lăsai încet instrumentul din mână şi mă dădui la o parte. Eram zguduit. În fața mea se deschidea o lume nouă, plină de posibilități nebănuite. Acum înțelegeam şi eu de ce formațiile bune puteau să-şi copleşească sonor auditoriu! Am încercat stația şi cu cele două microfoane ce le aveam: sunetul rămânea calitativ. Un sentiment de bucurie puse stăpânire pe mine, anticipând şocul pe care avea să-l înregistreze publicul, văzând şi ascultând acest monstru acustic. Încă nu puteam realiza că „Selmer”-ul avea să ne catapulteze în aria sunetului profesional şi că faima pe care aveau să o dobândească atât formația, cât şi amplificatorul însuşi, va depăşi orice aşteptări. Prima apariție la „Meca” mi-a întărit convingerea că o formație cântă mai bine şi interpretează mai intens din momentul în care partea tehnică este asigurată şi stabilă. Despărțisem

instrumentele de voci. Acestea din urmă rămăseseră pe cele două boxe laterale, pe care le puneam în fața scenei, cu stația de cinematograf, iar „Selmer”-ul fusese amplasat în spate, să ne bucurăm cu toții de el, dar şi ca să echilibrăm lipsa de putere a stației de voci. Frenezia spectatorilor se transmisese şi pe scenă şi ne simțeam înaripați. Nu ştiam ce să mai facem, începusem să executăm mişcări de dans pe loc, cum făceau pe vremuri „Shadows”. Moni, apucând un microfon cu stativ cu tot, se repezi înspre public, pregătit să se arunce de pe scenă. Toate brațele, ce erau oricum îndreptate în sus, se orientară spre el, oferindu-i o aterizare moale. În ultima clipă renunță, făcu o piruetă, învârti stativul peste umăr, oprindu-l exact unde trebuia, şi continuă să cânte. După câteva secunde, pe un solo de ghitară, luă microfonul în mână şi, ținând de cablu, începu să-l rotească pe deasupra capetelor noastre şi ale publicului, lăsând firul tot mai lung. Extazul fiecăruia şi frenezia generală se contopeau într-o stare comună, de care nici noi nu eram feriți. Începuse un fenomen de rezonanță, ce se accentua, amenințând să rupă orice barieră. Ceea ce noi ofeream reprimeam însutit, propulsându-ne pe un alt nivel, de la care puteam da iarăşi şi mai mult publicului, ce ne răspundea ca atare. Multă vreme mai târziu, continuam să investighez cauzele acestui fenomen de rezonanță psihică. Ce se întamplase de fapt, cu noi, cu oamenii din sală? Cu cât sunt mai mulți spectatori în sală, fenomenul de extaz se amplifică şi ajunge la acele forme neobişnuite, în care, în acelaşi timp, unii plâng, alții răcnesc, ori se scutură ca apucați de friguri. Am ajuns să înțeleg toate acestea abia după mulți ani, după ce a murit Uca şi am căpătat acces la biblioteca lui personală, la care nu avusesem voie, până atunci, nici să-mi ridic privirea.

Mi se povestise că pe vremea în care îşi făcea liceul, în Timişoara, se ocupase de hipnotism. Presupun că avea un talent înnăscut în a sugestiona. Natura îl dăruise cu ochi închişi la culoare, plasați sub nişte sprâncene expresiv arcuite, cu o privire clară şi concentrată, parcă special făcută pentru a hipnotiza. Nu-mi povestise nimic despre aptitudinile şi experiențele sale, cu toate că în, epocă erau cunoscute. Colegii lui din vremea aceea povesteau că dacă îl necăjea cineva, era destul să-i sugereze:

– Dacă nu mă laşi în pace, are să-ți curgă sânge din nas.

Şi dacă respectivul nu înceta:

– Acum!

Nefericitul provocator o lua la fugă cu nasul în sus şi cu sângele prelingându-i-se pe mână.

După moartea lui, bizară orişicum, am înțeles câte ceva, citind prin cărțile ce priveau sugestia. Între cei de pe scenă şi cei din sală se producea un fenomen asemănător cu autosugestia. Interpretând şi impresionând prin interpretare, cei de pe scenă îi emoționează pe cei ce au venit pregătiți să fie convinşi şi care constituiau un medium ideal. Şi cu cât erau mai mulți, cu atât fenomenul creştea în intensitate.

La ora aceea, acest lucru nu ne era prea clar şi cei mai mulți dintre noi nu-şi făceau nici o problemă. Alții, însă, îşi făceau. Cei ce observau cu nelinişte influența crescândă pe care o aveam asupra publicului, şefii de la ASC, UTC şi PCR, în a căror responsabilitate cădea buna desfăşurare a programelor artistic-culturale, au sesizat aspectul negativ şi periculos, pentru ei, al fenomenului. Tineretul din oraş începuse să devină dependent de noi, devenisem o necesitate şi încrederea lui oarbă putea fi manipulată perfect în acele momente de intensă trăire afectivă. Ştiam cu toții că arta era unul dintre principalele mijloace de educare şi îndoctrinare a maselor, influența producându-se pe cale emoțională, când discernământul este anihilat. În acest scop, arta era subvenționată la toate nivelurile, iar acei trepăduşi erau puşi să supravegheze doar direcția manipulării, pentru a dirija influența actului artistic în sensul dictat de partid. Dar ce, de linia partidului ne ardea nouă?

Şi noi eram cuprinşi de acea isterie a maselor. Ne lăsam în voia acelor fiori noi, simțindu-ne puternici şi fără controlul cuiva, cel puțin în timpul interpretării unei piese. Ni s-a cerut, la un moment dat, repertoriul. Am declarat piesele cântate, cu titlurile traduse în limba română, aşa că o vreme am reuşit să liniştim spiritele zgândărite de succesul nostru. Apoi, veni lovitura.

– Măi băieți, îmi pare tare rău, dar nu mai puteți cânta la noi, ne-a spus Gavra într-o zi.

– De ce, s-a întâmplat ceva?

Simțeam cu toții ceva rece pe şira spinării.

– Noi nu putem stimula misticismul. Voi ştiți că religia a ținut în întuneric masele timp de secole şi noi tocmai am scăpat de această

influenţă nefastă... Asta e, nu se poate să cântaţi sub numele de „Sfinţii”!

– Bine, dar asta n-are nimic de-a face cu religia. Noi încercăm cumva să satirizăm acest termen. Ne vezi pe noi sfinţi?! Păi, dacă noi suntem sfinţii, atunci cum arată dracii? – argumentam noi, convinşi că îi vom deschide ochii lui Sandu.

Dar ochii lui, ascunşi după nişte ochelari cu sticle groase, priveau pe deasupra sau printre noi. Nici un argument n-a avut efectul scontat, poziţia lui Gavra era cea a marelui aparat de stat şi de partid. De fapt, câţi mai credeau la ora aceea în cauza partidului şi a comunismului? Doar şmecheraşii, pe care-i dispreţuiam instinctiv, îşi mai băteau gura, voind să convingă lumea de ceea ce ei înşişi nu credeau. Utilizarea ideei de comunism spre folosul egoist şi personal al individului era cel mai mare paradox al acelor vremuri, simţit de fiecare dintre noi pe pielea proprie. Toţi cei ce se puneau bine cu şefii şi erau „pe linie” o duceau bine. Aveau note mai bune, burse mai mari şi tot felul de avantaje. Nu i-am invidiat nici o clipă pe lingăii fără coloană vertebrală, doar uneori i-am compătimit.

– Bine, am plecat! Băieţi, strângem totul! Ne veţi mai căuta voi...

Înăbuşindu-ne sentimentul înfrângerii, am plecat cu capul sus de la „Meca”.

CAPITOLUL VI

LOLA

Au urmat zile grele. Ne obişnuisem cu acel ritm, de trei ori pe săptămână cântam deja la dans, devenise o necesitate şi pentru noi şi pentru tineretul din oraş. Făcusem în acel timp atâtea cunoştinţe! Apăruse şi un fenomen tipic pentru acea perioadă, dar deosebit şi unic în felul său.

Timişoara era capitala unui judeţ extrem de cosmopolit. Crescusem şi copilărisem alături de unguri, evrei, şvabi şi sârbi şi aveam prieteni printre ei. Toţi cei ce aveau relaţii în străinătate, în special nemţii cu rude în Germania, dar şi ceilalţi, cu prieteni în Vest, ne ţineau în contact cu lumea, în special cu cea muzicală. Oricine primea un disc, ajuns pe căi ocolite, dar conţinând ultimele *hit*-uri, ni-l aducea de îndată, uneori chiar înainte de a-l asculta.

– Ia uitaţi-vă, ăsta-i ultimul pe care l-am primit. Poate faceţi ceva cu el!

Eram recunoscători tuturor celor ce ne aduceau material şi lucram de zor să ne îmbogăţim repertoriul în permanenţă. Astfel se închidea circuitul şi publicul putea asculta ultimele piese din *Hit-Parade*-urile din Apus.

Un lucru era foarte dureros. Pierdusem contactul direct scenă-public şi suferеam îngrozitor. Căpătasem un complex de inferioritate. Forţa regimului ce ne călărea pe gâturi ne apăsa cu toată greutatea în ţărână. Nu vedeam nici o soluţie de ieşire din criză.

Urmând regula jocului, a jocului lor de trepăduşi activişti, toţi cei ce auziseră pe la şcoală că am fost daţi afară de la „Meca” pe linie de UTC, se apucară şi ei să ne facă mizerii. Ca tânăr în dezvoltare, pătruns de certitudinea de a avea nişte calităţi, recunoscute – de altfel – de o mulţime de alţi tineri, resimţeai dureros că o forţă mai mare ca a ta te sileşte să te opreşti. Şi asta tocmai în momentul în care găsiseşi o cheie spre a ferici mulţimea şi, totodată, de a-ţi întări încrederea în tine însuţi. Dar acest lucru era, tocmai ce-şi doreau autorităţile cel mai puţin.

Pe mine, orice presiune din afară nu a reuşit, de când mă ştiu, decât să mă înverşuneze şi mai rău. Şi mai ales când mi se făcea o nedreptate! Experiențele din timpul copilăriei s-au cristalizat într-o atitudine de împotrivire vehementă, în orice situație asemănătoare. Pe de altă parte, faptul că nu mai cântam regulat şi că aveam mai mult timp liber pentru şcoală o liniştise pe maică-mea. Atmosfera de acasă s-ar mai fi descongestionat, dacă nu ar fi fost senzația de neînțelegere din partea celor puşi să ne dirijeze viitorul şi soarta, purtând conştiința nedreptății comise cu zâmbetul pe buze.

Mulți dintre cei ce se consideraseră înfruntați pentru că purtam în continuare părul mare şi cântam aceeaşi muzică străină de orice tradiție românească, s-au simțit liniştiți, crezându-ne înlaturați. Puteau dormi în pace, fiind convinşi că nu mai au probleme educative de rezolvat şi că elementele recalcitrante au fost reduse la tăcere.

Se înşelaseră amarnic. Lucram cu furie la alcătuirea unui repertoriu nou şi căutăm cu disperare posibilitatea de a cânta undeva, în public. La sfârşitul lui ’66 au urmat câteva banchete la Liceul Loga, dar pe noi nu ne mai putea satisface aşa ceva. Cântatul în fața unui public ce nu venise doar pentru noi şi care, după un timp, îmbuibat cu sandvişuri şi bere, se clătina de colo-colo, nu putea crea acea stare de transă pe care o năştea un concert autentic. Nu am agreat, încă de pe atunci, ideea de a cânta într-un restaurant, iar „lăutarii” care făceau asta nu aveau parte decât de desconsiderarea noastră. Avea să ne vină şi nouă rândul să facem acest compromis, dar am ştiut să-l minimalizăm, printr-un nivel profesional ridicat.

Într-o zi, venind de la şcoală, îl găsesc acasă, stând de vorbă cu maică-mea, pe un domn mai în vârstă, cu o față lungă şi tristă. S-a recomandat ca fiind directorul Clubului muncitoresc „Constructorul”.

– Aş vrea să vă fac o propunere interesantă. Am dori ca serile de dans ale clubului să fie mai animate şi să aducem pe mai mulți dintre muncitorii noştri la aceste seri. Ne-am gândit, aflând că nu mai cântați la Facultatea de Mecanică, să vă invităm s-o faceți la noi.

– Bine, dar noi suntem elevi, studenți – Claudiu era, deja, în primul an la Construcții, unde avea să-l urmeze şi Kamo – nu ştiu cum ne vom descurca între muncitori, poate vor dori să le cântăm altceva şi nu sunt dispus să ne schimbăm repertoriul. În plus de asta,

noi arătăm cum arătăm şi aspectul nostru nu se va schimba, în mod sigur. Pe deasupra, mai suntem şi boicotați de ăştia de la UTC, aşa că veți avea greutăți mari în a ne păstra la clubul dumneavoastră. După un timp, ne veți cere scuze şi ne veți da afară, îl provocai eu pe directorul clubului.

– Vă garantez o libertate deplină în ceea ce priveşte repertoriul şi aspectul vostru. Nu dorim decât să ne cântați de trei ori pe săptămână şi vă oferim pentru asta câte 200 de lei de persoană, pe seară. În clubul nostru intră vreo trei sute de spectatori. Nu vrem să facem câştig, ci doar să avem parte de dumneavoastră. Băieții noştri v-au urmărit pe unde ați cântat şi vă iubesc, fiți siguri că nu vor lăsa să vi se întâmple nimic. De la noi nu va mai trebui să plecați!

Suma era, la ora aceea, exorbitantă. Până şi Mutti făcuse ochii mari. Două sute de lei pe seară şi asta de trei ori pe săptămână! Asta însemna mai mult decât câştiga ea lucrând opt până la douăsprezece ore pe zi la teatru. Totuşi, argumentul decisiv era că nu ni se cerea să modificăm nimic din ținuta şi repertoriul nostru, ceea ce, în perioada aceea de prigoană, mi se părea un semn ceresc. M-am uitat dintr-o dată cu mai mult respect la acel domn cu nume unguresc şi cu față tristă.

– Să vorbesc cu băieții, să văd ce spun şi ei. Unde vă putem găsi?

Mi-a lăsat un număr de telefon şi a plecat. Am rămas o vreme pe gânduri. Pe de o parte, mă trecea un fior de bucurie pe şira spinării, asemănător unui roi de furnici ce se plimba în sus şi în jos, pe de alta, începusem să învăț să fiu sceptic. Analizam toate aspectele posibile, pozitive şi negative. Cum vor reacționa cei de la partid, ce vor face cei de la UTC? Eram sigur că prigoana se va perpetua pe linie şcolară şi că vom avea de înfruntat greutăți enorme. „Fie ce-o fi, asta e, nu mai putem da înapoi!” Soarta ne fusese pecetluită în momentul în care am simțit, pentru prima oară, fiorul succesului în fața publicului, în cele dintâi concerte date prin şcoli, apoi la „Meca”.

Băieții îşi făceau mai puține probleme şi chicoteau de bucurie. O primă inspecție la fața locului ne mai potoli avântul. Sala se afla într-un cartier mărginaş, în spatele căminelor studențeşti, pe lângă stadionul „23 August”. Se ajungea acolo doar cu tramvaiul 6, după un drum de vreo douăzeci de minute de la noi, de la stația „Maria”. Clădirea era joasă şi lungă, probabil că pe vremuri fusese o sală de

biliard. În spate de tot, avea o mică scenă acoperită cu cortină, ce putea fi folosită şi drept garderobă. Lumina era cam slabă, aşa că ne hotărâsem să aducem nişte becuri mai puternice, cel puțin pentru scenă. Boxele pentru voci le-am montat lateral, în stânga şi în dreapta scenei, iar „Selmer”-ul în spate, ca de obicei, alături de sculele lui Pilu, pe a cărui tobă mare scrisesem cu litere mari, negre, numele nostru, „SFINȚII”.

Prima seară, după ce dădurăm de veste prin prietenii noştri, în tot oraşul, că ne-am găsit un sediu nou, am cântat cu o sală plină, aşa cum era pe vremuri la „Meca”. Tragedia era că în sală intraseră vreo 400–450 de nebuni ce voiau să se dezlănțuie, dar care stăteau îndesați ca nişte sardele şi nu puteau să facă nici un pas. De dans nu putea fi vorba, singura mişcare vizibilă era cea a brațelor ridicate deasupra capetelor, aplaudând ritmic. Succesul a fost delirant. Mândri să cântăm sub sigla noastră de „Sfinți”, fără a avea de înfruntat direct admonestările tovarăşilor cu exces de zel, ne-am lăsat antrenați de atmosfera deosebit de caldă din sală, creată de publicul acela atât de eterogen, compus din elevi, muncitori şi studenți. De la început şi până la sfârşit, am declanşat adevărate rafale de sunet şi energie, ce se răsfrângeau asupra publicului, revenind multiplicate asupra noastră.

Clubul a ajuns repede celebru. Se numise, şi înainte de venirea noastră, „Lola”, dar, după ce am apărut în câteva concerte, rostirea numelui declanşa reacții automate.

– „Lola”!

– Aur!

– Super!

– Mişto!

La vremea aceea, se impusese în limbajul nostru cuvântul „aur”, desemnând aprecierea deosebită. Era folosit foarte des şi descria, de fapt, orice fenomen pozitiv. Limbajul nostru era la fel de colorat ca şi componența etnică a formației. În afară de faptul că nu aveam nici unul dintre noi tată, lucru care ne lega, eram şi fiecare de altă naționalitate, situație destul de firească într-o zonă atât de amestecată cum e Banatul. Alcătuiam o combinație foarte pitorească, ceea ce se reflecta şi în limbajul nostru, compus adesea din expresii preluate din diverse limbi şi dialecte. Chaka era expert în găsirea cuvintelor şi formulărilor celor mai bizare şi exotice.

În schimb, Victor şi Pol, mai bine educați, aveau un cinism şi un sarcasm al lor, ce au imprimat cu timpul formației o aură de distanță şi aroganță, resimțită în special de cei ce nu erau obişnuiți cu noi. Dar glumele noastre nu erau decât expresia bucuriei de a ne putea exprima fără constrângeri de ordin moral sau fizic. Cele mai tari glume se făceau doar când eram numai între noi, pe seama oricui era prins pe picior greşit sau într-un moment de slăbiciune. Erau la foarte mare preț „bancurile fizice”. De pe urma unei astfel de glume, te puteai alege cu o mână ruptă, cu o haină sfâşiată, cu arsuri, cu pahare cu conținut schimbat, ori alte chestii penibile, savurate, însă de toată lumea. Toate acestea nu au făcut decât să întărească pe fiecare, să-l învețe să înfrunte o situație mai puțin măgulitoare, să reziste unei înfrângeri de moment şi să replice fulgerător în clipa în care se ivea ocazia revanşei. Nimeni nu s-a supărat vreodată pentru paharul de bere schimbat cu şampon, de vodca substituită sau combinată cu petrol, de scaunele trase de sub fund în ultima clipă, şi câte şi mai câte... Cu timpul, bancurile fizice s-au amplificat, grație imaginației răutăcioase a grupului Pol & Vicky, la care s-a adăugat şi Reininger, cooptat mai târziu. Moni se lăsa influențat de ei, dar asta nu făcea decât să crească numărul cucuielor ce se adunau pe capul lui, zi de zi.

Cu toate astea, Moni începuse să arate tot mai bine, în ciuda picioarelor în „O”. La inițiativa lui după ce îmi arătase într-una din revistele pe care le primea din străinătate o fotografie cu un „body-builder”, am intrat şi eu în clubul de canotaj de la baza de caiac-canoe condusă de celebrul Burşi. Acolo l-am întâlnit din nou pe Adi Pavlovici, care era deja un mare campion. Am început antrenamentele, uşor handicapat că nu mai făcusem de câțiva ani sport la modul serios. Abandonasem atletismul odată cu intrarea la Liceul de arte plastice. Eram încă în formă, pentru că înotam foarte mult, mă ocupam de subacvatică, mergeam cu bicicleta, iar pe stradă, în orice situație, preferam să alerg decât să merg ca toți oamenii.

„Omul prost se cunoaşte după vorbă, iar nebunul, după fugă”, obişnuia să mă înțepe, zâmbind, maică-mea. Ştiam, însă, că e mulțumită de dezvoltarea mea fizică, după ce în copilărie suferisem de toate bolile pe care le poate avea un copil, în afară de poliomielită. Mi s-au operat polipii de patru ori şi tot de atâtea ori au crescut la loc, probabil s-a lucrat prost, am avut operații de amigdale, tot felul

de accidente în care era să rămân orb de câteva ori. Un bătrân doctor, cunoscut în oraş, Curcan, spusese:

– Dacă acest copil va supraviețui şi va ajunge la vârsta de şapte ani, nu va mai fi bolnav niciodată!

Se pare că a avut dreptate: nu am mai avut probleme decât cu sinuzita şi cu accidentele, de care eram eu de vină.

În barcă lucram împreună cu un băiat foarte arătos, cam de vârsta mea, pe nume Schwarz. Avea ochi albaştri şi păr negru, ceea ce producea un efect demn de observat asupra fetelor, umeri deosebit de lați față de şoldurile înguste şi picioare frumoase. Mergea grațios şi era uşor efeminat, cu corpul lui fără pic de păr şi cu pielea în permanență albă. Eu, împreună cu el, alcătuiam „dublul-fantomă". Când colegii de antrenament porneau în susul Begăi, trăgând din răsputeri, urmăriți de strigătele din megafon ale lui Burşi, care-i teroriza din barca lui cu motor, noi ne strecuram pe lângă sălcii şi prin tufişuri, plimbându-ne lejer şi căutându-ne liniştea în josul râului, departe de ochii vigilenți ai antrenorului. Ne opream des prin parcuri şi conversam cu fetele de pe mal. Alteori, luam chiar o canoe, „Mohicanul", ce servea mai puțin antrenamentelor, cât transportului, destinată celor favorizați de club, şi plecam la „agățat". Erau destule fete care, impresionate de alura noastră sportivă, se arătau gata să se lase angajate într-o aventură cu barca pe râu.

Iarna făceam antrenamente la sală şi acest lucru îmi plăcea. Întotdeauna am simțit satisfacția să-mi forțez trupul, să-mi caut limitele rezistenței la efort, mai ales după ce am constatat că, la calibrul meu, posed o forță cu mult mai mare decât s-ar fi aşteptat cineva. Era, de altfel am rămas şi acum, extrem de rapid, lucru neaşteptat pentru masa de care mă bucur azi. Îmi plăcea să ridic greutăți la antrenament, făcând câteva mii de kilograme pe seară. Cel mai mult agream, totuşi, gimnastica la sol şi ajunsesem expert în flic-flac, salt în față şi în spate, şi la „săritura leului", un salt în lungime cu trupul întins, ca şi cum s-ar sări în apă, aterizând pe saltea întâi cu mâinile, apoi rostogolind corpul peste cap şi oprindu-te din nou cu tălpile pe pământ. Cochetam şi aici cu extremele, încercând să sărim la o distanță cât mai mare. Deplasam salteaua tot mai departe, ori puneam pe cineva să stea capra. La un moment dat, săream peste un individ ce stătea în picioare, doar cu capul plecat. Exercițiile astea mi-au prins bine până astăzi.

La clubul de caiac-canoe mai era un tip foarte ciudat, cu o privire fioroasă şi o faţă de bandit aşa cum scrie la carte. Nu l-am văzut niciodată pe apă cu vreo barcă, mulţi ani mai târziu aveam să aflu că nici nu ştia să înoate bine, dar se afla în permanenţă în preajma antrenorului şi a grupului celor favorizaţi şi respectaţi. După cum arăta, presupun că îşi dobândise deja medaliile şi că mai făcea sport doar din plăcerea de a fi împreună cu colectivul, deşi, dacă mă gândesc bine, nici la antrenamentele de sală nu-l văzusem vreodată. Ochii lui negri ca tăciunele şi sprâncenele veşnic încruntate te ţineau la respect şi impuneau distanţă. O mustaţă neagră, ce cobora până pe maxilarul inferior de sub nasul drept şi arcuit, îi dădea acea înfăţişare sălbatică de partizan sârb sau de haiduc. Prietenii îl numeau Carbo, deşi el se numea Cornel Calboreanu. Făcea parte din grupul celor ce aveau voie să se plimbe cu barca cu motor şi să participe la chefurile ce se ţineau mai mult sau mai puţin discret, în societăţi restrânse. N-am descoperit nici până azi care-i fuseseră meritele, dar, ulterior, s-a dovedit un tehnician ingenios, în stare să salveze orice situaţie, improvizând ad-hoc tot felul de sisteme, care de care mai şubrede şi mai instabile, dar care, pe moment, îşi făceau datoria.

Moni continua să studieze cu atenţie revistele străine.

– Fii atent, îmi zise într-o zi, fii atent ce pantaloni strâmţi are Mick Jagger, uşor trapez. Nu-ţi plac?

– Ştiu eu?

Pe atunci, purtam haine croite şi cusute de Mutti, care îmi cunoştea dimensiunile şi gusturile, dar căreia nu-i plăcea să lucreze pentru bărbaţi. Eu eram singura excepţie. Pantalonii trapez îmi plăceau şi tare îmi mai doream şi eu aşa ceva, la modă şi, în acelaşi timp, ieşit din comun.

– Ar trebui să ne facem şi noi!

– Să vorbesc cu maică-mea, dar nu cred că are pentru noi.

– Măi, dar trebuie! Gândeşte-te, pe scenă, ce delir, ce mişto o să arătăm!

– Bine, să vedem.

I-am arătat mamei câteva fotografii din „Bravo" şi „Musical Express", ce începuseră să sosească regulat pe adresa lui Moni, şi i-am explicat ce aveam de gând.

– Tu ştii că sunt croitoreasă de damă şi că nu mă pricep la pantaloni bărbăteşti. Trebuie să mergi la un croitor de bărbați, îți caut eu pe cineva. Aveam un coleg pe vremuri.

După câteva zile, apare cu un pachet în mână.

– Ce-ai acolo? întrebai, dându-mi seama, după privirea ei, că pachetul mă privea personal.

– Am luat de ocazie nişte stofă. Am văzut că vă plac carourile şi m-am gândit că o să vă vină bine. Se poate face sau un sacou, sau pantaloni, cum vreți voi.

Deschise pachetul şi eu amuții. Stofa avea nişte carouri mari, deschise, roşietice, dar culoarea de fond era un verde intens. Materialul se simțea foarte plăcut la privit.

– Moni, hai repede la mine! Am ceva... aur!

Fără să mai întrebe altceva, în trei minute Moni intră pe uşă şi îşi fixă privirea pe material.

– Nemaipomenit, de unde-l ai?

– Mutti l-a adus de la teatru, l-a luat de ocazie. Ce zici, facem ceva din el?

– Păi, clar, pantaloni!

– Eu cred, c-am să-mi fac o haină. La carourile astea, nu ştiu ce să cred, pantaloni?

– Hai, mă, nu fi prost, ne facem amândoi. Mi-a găsit Pol un croitor. Unul care îi lucrează şi lui şi ştie să facă un trapez fain.

– Să vedem.

Ne-am dus la croitorul din Fratelia, cum se numea cartierul. Meseriaşul n-a stat mult pe gânduri, l-a măsurat pe Moni, dar când mi-a venit mie rândul, i-am spus:

– Eu vreau o haină!

Moni îşi aținti privirea plină de reproş asupra mea, dar nu zise nimic. După o săptămână, umblam prin Timişoara de parcă eram logodiți. Moni, cu pantalonii strâmți de tot şi uşor trapez, eu, cu haina din acelaşi material cu carouri uriaşe. Provocarea era vădită şi lumea se uita la noi de parcă tocmai scăpasem de la grădina zoologică. Oamenii din tramvaie ne priveau cu uimire, îngrămădindu-se pe partea dinspre noi, încât aveam senzația că vehicolul se va răsturna. Asta nu ne împiedica să ne simțim foarte bine în noua ținută de război. Apariția noastră în gaşca de seară produse chiote de satisfacție:

– Băi, exact ca pantalonii lui Mick Jagger!

Încurajat, Moni îşi intensifică studiul mişcărilor şi poziţiilor cheie din show-ul acestuia, stând ore în şir în faţa oglinzii cu câte o fotografie în mână. Avea un talent deosebit în a se mişca, mai ales imitându-l pe solistul de la „Rolling Stones”.

Repetam mai tot timpul, ori la Moni acasă, ori la mine, şi repertoriul se îmbogăţea continuu. Înghiţeam una după alta, piese lansate de formaţiile la modă, „Beatles”, „Birds”, „Kinks” şi, bineînţeles, „Rolling Stones”. Între timp, îmi schimbasem ghitara, primisem, nu mai ştiu de unde, o „Framus” roşie, cu un gât superb, ce îmi permitea îmbunătăţirea tehnicii, griful fiind foarte comod.

După ce repetasem de câteva ori şi la I.R.E.B., am ajuns, prin Pilu, să-i cunosc pe Robi Teufel şi pe Pedro, care cântau şi în formaţia de estradă a Uzinei Electrice şi în cea a Casei Studenţilor. Robi era apreciat în oraş ca unul dintre cei mai buni instrumentişti şi muzicieni.

M-am împrietenit repede cu Pedro. După ce a copiat pe carton corpul ghitarei mele, a şi produs trei bucăţi în atelierul Uzinei Electrice. Dozele erau fabricate din magneţi de difuzoare fragmentaţi, iar bobinele se înfăşurau mai mult manual. Reuşita a fost senzaţională, instrumentele sunau foarte bine. Mi-a dat şi mie o schemă de „tremolo electronic”, aşa că, după ce mi-am procurat piesele necesare, nu prea multe de altfel, câţiva tranzistori, rezistenţe, un potenţiometru, o placă de bachelită, m-am apucat de lucru. În două zile aveam o jucărie nouă. Introducând semnalul de la ghitară prin acel micuţ aparat, iar apoi în „Selmer”, puteam produce un sunet foarte tremurat, ciudat, pe care cu timpul am învăţat să-l stăpânesc şi să-l limitez. La început îl foloseam în exces, aşa că m-am plictisit destul de repede de el. Mai apoi, auzind şi alte formaţii ce îl foloseau, dar cu măsură, „Doors” de exemplu, am înţeles ce trebuia să fac.

Ne făcea plăcere să cântăm pe instalaţia care suna nemaipomenit de bine, nu se defecta şi nu mai trebuia să umblăm cu tot felul de sârme, piese şi bandă izolatoare după noi. Pasul următor l-a constituit distorsionatorul. Claudiu îl descoperise întâmplător, acasă, voind să cânte şi încercând să folosească magnetofonul ca etaj de preamplificare pentru amplificatorul de pe radio. În momentul în care tensiunea de înregistrare depăşea 0 dB, apăreau distorsionările, frumoase şi armonice. Aparatul lui, un „Tesla” pe lămpi, producea

un sunet deosebit, ca de saxofon extrem de răguşit, pe care, pentru a-l aprecia, trebuia să depăşeşti, de la început, o anumită surzeală de ordin estetic. Dar sunetul mi-era cunoscut, îl mai auzisem la „Spencer Davis Group”, deci se putea folosi. După multe încercări am descoperit, stând seara acasă la Claudiu şi exasperându-i pe vecinii şi pe mama lui, că sunetul distorsionat mai are o calitate. Noi nu ştiam mai nimic despre fenomenul de compresie, care apare în momentul în care se supramodulează înregistrarea, dar simțeam că sunetul devine mai lung şi mai uşor de controlat. Dintr-o dată, a devenit mai uşor să interpretezi melodiile la ghitară, fără a mai fi silit să umpli spațiile goale cu note. Mi-am cumpărat şi eu un magnetofon „Tesla”, dar mai modern, cu tranzistori. În scurt timp, învățasem să supramodulez cu el şi să folosesc apoi semnalul prin „Selmer”, la aparițiile noaştre în public. Sunetul agresiv şi penetrant îi electriza pe ascultătorii care se mişcau frenetic în sală. Prin 1967, mi-am completat inventarul tehnic cu încă o ghitară „Braun” şi cu încă un efect, pe care ni-l doream demult. Ghitara fusese construită de o mică firmă din Timişoara, dispărută încă înainte de al doilea război mondial. Avea o semicutie de rezonanță şi un „Cutaway”, forma era bombată ca şi la vioară, pe ambele suprafețe de rezonanță, iar gâtul avea o menzură ceva mai mică decât cea de la ghitara „Framus”. Dozele, trei la număr, erau teribile, le comandasem la I.R.E.B., la Pedro. Le-am montat singur pe o placă de plastic alb, pe care îl tăiasem într-o formă complicată, dar funcțională şi estetică în acelaşi timp. Toți din formație erau foarte încântați de ea. Claudi îşi dăduse ghitara românească la un tâmplar, ce i-o tăiase în două, făcându-i o cutie de rezonanță plată, de arăta aproape ca un „Gibson” sau un „Gretsh”, cum văzusem noi în reviste. Kamo avea şi el un bass improvizat, la care montasem doze de „Gibson”, de pe ghitara lui Moni, ce nu prea mai era folosită.

Ideea noului meu efect venise tot de la Zoly, un coleg de-al lui Pedro. Se nume „ecou” şi se baza pe utilizarea mai multor capete de magnetofon, pe care le montasem unul după altul în carcasa de la „Tesla”. Sunetul înregistrat de primul cap era redat apoi de celelalte capete, creând un efect de repetiție cu întârziere, ce producea o senzație de mare spațiu. Puteam regla în ce măsură să se piardă sunetul sau să crească până la acroşaj, iar dintr-un buton se putea porni acea supramodulare ce genera distorsionarea. Culmea fericirii

era să cânt cu distorsiune şi ecou deodată, lucru nemaiîntâlnit până atunci în oraş.

În 1967, brigada artistică a Casei de Cultură a Studenților din Timişoara, se pregătea tot mai intens, urmând să pună pe picioare un nou spectacol. Pilu, care împreună cu Pedro lucra cu studenții, sub conducerea lui Robi Teufel, mă chemă şi pe mine, susținând că ar mai fi nevoie de o ghitară de acompaniament. Robi, care mă ştia de pe la repetițiile de la I.R.E.B., exclamase într-o zi:

– Băieții ăştia sunt mai talentați decât toată Casa de Cultură la un loc!

Se pare că era mulțumit de mine. Începuse o nouă fază de acumulări. Experiența de scenă şi succesele avute cu „Sfinții” mă făcuseră să-mi depăşesc timiditatea şi să nu mai am tracul tinerilor interpreți amatori pe care urma să-i acompaniez. Aspectul cu totul nou pentru mine îl constituia disciplina cu care se lucra şi se repeta. O asemenea atmosferă de respect pentru scenă şi pentru public, implicit pentru ceea ce eram noi şi pentru ceea ce produceam, nu mai cunoscusem din vremea când interpretam roluri de copii la teatru.

Demult, unchiul meu, actorul, mă introdusese în mici roluri, cu câteva scurte replici, pe scena teatrului timişorean, în „Institutorii” şi în „Omul cu mârțoaga”. Dar, ceea ce am învățat atunci şi mi-a folosit toată viața, a fost atitudinea de respect față de cei din sală. Respectându-i pe spectatori, actorii se respectau pe ei înşişi. Chiar şi rutinații veterani ai scenei, cu tâmplele albite, îşi repetau rolurile în cabine, în culise, de fiecare dată concentrați şi pierduți în spațiu, patrulând încolo şi încoace înainte de a intra în scenă. Mă uitam cu mirare la ei, ce emoții, ce trac aveau înainte de premieră! Față de dezlănțuirea furtunoasă de energie ce ne caracteriza ca „Sfinții” apocalipsului, fără nici un fel de reținere sau întrebare, liniştea şi meditația de dinainte de intrarea în scenă păreau dintr-o altă lume, ce nu avea nimic comun cu aceasta.

Privind cum se lucra în sânul brigăzii Casei de Cultură, aveam un fior de plăcere, recunoscând calitatea. Nu atât calitatea rezultatelor, cât a concepției de lucru. Teufel stătea la pian şi exersa cu fiecare solist în parte până ce acesta îşi învăța melodia. Abia după ce fiecare detaliu era cunoscut, începea un fel de numărătoare inversă. Se cânta piesa de zece ori, una după alta, fără nici o abatere de la schemă. La fiecare greşeală se pornea numărătoarea de la capăt

şi se cânta până eram cu toții capabili să interpretăm de zece ori o melodie, fără nici o eroare. Era o muncă infernală, care cerea o concentrare maximă.

Aşa ceva nu mi se mai întâmplase de pe vremea când eram la ILSA, la înot. După ce făceam câteva mii de metri în diferite stiluri şi, cu limba scoasă şi cu ceața pe ochi, ne apropiam de final, bucurându-ne de fiece metru ce ne aducea mai aproape malul salvator al bazinului, Lovasz ne întreba:

– Ei, cum a fost?

– Ira, merge!

– Mai poți?

– Da.

– Încă două sute de metri! Crowl! – tuna el învingător. Îmi muşcam buzele, întorcându-mă la supliciu. Leneşul din mine era învins încă o dată şi asta mi-a prins bine în viață.

Ceream şi eu, la rândul meu, de la ceilalți membri ai formației, aceleaşi eforturi la repetiții şi, cu timpul, intram într-un fel de extaz în care nu mai puteai obosi. Efortul era doar de ordin psihic, în momentul în care brațele şi degetele ascultau orbeşte voinței, deşi nu le mai simțeam de oboseală. Repetam până la epuizare, dar, pe parcurs rezultatele au început să se vadă. Formația „Sfinții" devenise unitară, doream cu toții acelaşi lucru şi ne străduiam să interpretăm cât mai, corect şi mai exact piesele pe care le alesesem. Eu le ascultam cu atenție sau le înregistram la magnetofon şi, după, câteva reluări, spuneam fiecăruia ce să facă. Cu timpul, disciplina de lucru se instală şi la noi în formație. Repetam separat instrumentele şi vocile. Claudi avea vocea cea mai înaltă, Moni şi cu mine schimbam din când în când vocea întâia cu a doua, păstrând acel pachet unitar ce suna foarte bine pentru pretențiile de atunci. Oricum, aveam noroc pentru că vocile noastre se potriveau perfect, fără să fi căutat asta dinadins. Piesele pe care le abordam erau tot mai grele şi mai pretențioase, iar noi eram mândri de rezultate, pe care le măsuram şi prin reacția publicului.

La Casa Studenților apăruse un amplificator „Musima", cu lămpi, având patru intrări separate pentru ghitare. Nu scotea decât vreo 25 W, dar suna foarte bine. Cele două difuzoare mici îi ofereau o viteză de reacție mult mai mare decât la „Selmer"-ul nostru, la care, deşi puterea amplificatorului era mult mai mare, cei 18" ai

difuzorului făceau ca sunetul să fie mai masiv, dar şi mai lent. Acest lucru mi s-a clarificat abia când am făcut o comparație directă, care m-a pus pe gânduri.

Tatăl meu îl cunoştea pe şeful magaziei de materiale unde se țineau instrumentele, costumele grupului de dansuri folclorice şi toate celelalte. Erau consăteni şi după câteva rugăminți, plus un oarecare bacşiş, am reuşit, discret, să împrumutăm amplificatorul. L-am dus la „Lola”, unde a fost o noapte de pomină. Sunetul devenise mult mai clar şi mai tăios, iar eu aveam posibilitatea de a forța amplificatorul care, la valori maxime, începea să distorsioneze în etajul de preamplificare, generând armonice. Începusem să-l obişnuiesc cu bacşişuri pe responsabilul magaziei, care nu avea tăria să spună „nu”, aşa că luam „Musima” tot mai des, fără ca vreunul de la Casa de Cultură să bănuiască ceva. Îmi doream tot mai mult un amplificator separat, pe care să-l pot controla singur, dar acest vis nu avea să se împlinească decât peste mulți ani.

Cu C. mă vedeam zilnic, când la mine acasă, când la noua ei locuință, urmărind programul părinților ei cu atenție şi profitând de momentele în care aceştia erau la serviciu. Mă întâmpina de cele mai multe ori într-un halat de baie, sub care nu avea nimic.

Ne repezeam hulpavi unul la altul, dăruindu-ne reciproc acea delicioasă plăcere fără de care nu mai concepeam să mai existăm. Ne retrăgeam în ultima cameră şi, cu capul spre uşă, în pat sau pe podea, ne prelungeam extazul. Eram cu urechile ciulite la uşa de la intrare, gata să sărim în sus şi să ne prefacem că nimic nu s-a întâmplat. Din fericire nu ne-a surprins nimeni. Nu ştiu dacă aş mai fi reuşit să rezist unei situații atât de penibile. Acele exerciții, prin care căutam cu înverşunare ca într-un timp cât mai scurt să obținem ceea ce doream unul de la celălalt, m-au făcut să înțeleg că dragostea fizică era ceva deosebit de acel sentiment de prețuire şi tandrețe ce ne umplea inimile de fericire. Chiar şi astazi sunt convins de acest lucru, întrucât sentimentul numit iubire poate îmbrățişa o gamă mai largă de relații. Îți poți iubi mama şi fratele ori prietenii şi le poți fi devotat până la sacrificiu. Acest sentiment presupune respect şi dăruire şi este prea înalt şi prețios pentru a-l amesteca cu o plăcere fizică, semnificativă de altfel ca una dintre cele mai agreabile ocupații, dar, în mod cert, nu şi cea mai importantă. Acest lucru mi s-a clarificat de-a lungul anilor şi mi-ar fi greu să mai gândesc altfel, chiar de-ar fi

să greşesc. La ora aceea ideile nu-mi erau atât de limpezi, dar începusem să intuiesc sensul. Dovezile au apărut mai târziu, după ce cunoscusem şi alte fete. Atunci eram cu totul şi cu totul fixat asupra lui C., care mă satisfăcea din toate punctele de vedere. În ultima vreme înflorise pur şi simplu şi lumea se uita după noi pe stradă admirativ. C. era deosebit de inteligentă, avea talent la limbi străine şi rezultate foarte bune la şcoală, cânta la pian şi, în plus, cunoştea *top*-urile străine la zi. Ne potriveam de minune în tot ce făceam. Oricum, eu nu aveam altă experienţă decât cea dobândită împreună cu ea. Eram extrem de activi, dar foarte discreţi, aşa că prietenii noştri nici nu bănuiau ce se întâmpla în momentele în care eram împreună, fără martori.

Între timp, la Moni acasă începuseră să foiască tot mai multe fetiţe, care mai de care mai tinere, unele chiar mult prea tinere. Se pare că acea ceată veselă ce se polarizase în jurul lui Moni nu prea avea chef să se ocupe de fete mai mature, care, eventual, ar fi putut avea şi pretenţii mai mari decât glumele şi alcoolul, ce curgeau necontenit. La plecarea lui Moni, în 1970, Chaka şi Şobre, cei doi „rody” de bază, au vândut peste trei sute de sticle goale de alcool, vodcă, vin şi ce s-a mai nimerit.

Faptul că eu nu aveam ochi decât pentru C. şi nu participam la chefurile de la Moni nu era bine văzut de ceilalţi. Dar eu eram îndrăgostit şi, pe lângă asta, mai aveam de luptat din greu şi cu şcoala, unde mi se făceau tot felul de mizerii. Liceul de arte plastice avea profil umanist, deci se învăţau franceza, engleza, rusa şi latina ca şi toate celelalte materii ce intrau în programa şcolară obişnuită. Adăugând şi disciplinele de specialitate, se ajungea la un program de peste patruzeci de ore pe săptămână.

Alt motiv al neparticipării mele la chefurile de la Moni era acela că încă nu dădusem de gustul alcoolului. Beam câte o bere de 1 Mai şi de 23 August şi eram mulţumit. Cu atât mai mult mă enervau cei ce, după câteva pahare, pierdeau simţul realităţii şi se plasau mai sus de lumea înconjurătoare. Atunci, bancurile fizice deveneau şi mai rafinate şi mai macabre, iar tonul de sarcasm şi superioritate se amplifica. Apăreau şi aluziile ironice la aşa-zisa mea trădare, colaborarea de la Casa Studenţilor nefiind prea bine văzută în cercul nostru protestatar. Era mai uşor să negi totul, să preferi comoditatea şi să nu realizezi nimic din ceea ce are de-a face cu disciplina, voinţa

şi tenacitatea, ci doar cu cheful şi intensitatea spontană. Totuşi, acea colaborare ne-a folosit tuturor, cu mult mai mult decât ar fi fost cineva dispus să recunoască atunci. Stilul de a lucra şi de a repeta în formaţie, mai serios şi mai ambiţios, posibilitatea de a împrumuta amplificatorul „Musima” pentru interesele noastre personale, cât şi faptul că atrăsesem atenţia celor ce credeau că au scăpat de noi că existăm în continuare şi încă la un nivel mai evoluat, că suntem decişi să nu ne dăm bătuţi, erau câteva dintre argumentele care justificau oportunitatea acelei „trădări”.

Tot ca urmare a acelei colaborări, într-o zi am fost invitat la o discuţie împreună cu conducerea Casei Studenţilor.

– Ia spune, Covaci, de ce cântaţi voi pentru muncitori?

Am crezut că nu aud bine.

– Cum se poate ca o formaţie atât de talentată să-şi piardă timpul la seri de dans pentru muncitori, când voi aveţi un public mult mai ales?! Sunt atâţia elevi şi studenţi care vă aşteaptă! Că doar şi voi sunteţi elevi şi studenţi, nu?

Într-adevăr, Claudiu şi Kamo erau studenţi la Construcţii, iar Moni şi cu mine eram elevi. Pilu era singurul muncitor. Ceea ce m-a frapat a fost aroganţa şi desconsiderarea faţă de acel public care ne iubea şi care ne perpetuase existenţa, apărându-ne în faţa terorii autorităţilor. Individul cu faţa greţoasă şi vocea mieroasă avea un fel de a rosti cuvântul „muncitor”, de parcă ar fi spus „ploşniţă”. Şi tocmai ăsta era din şleahta care, cu ani înainte, se ocupa să selecteze elevii „cu origine sănătoasă” şi să le ofere toate privilegiile, indiferent dacă învăţau sau nu.

– Sunt foarte mulţumit să cânt pentru muncitori. Şi ţin să subliniez că nu sunt doar muncitori cei ce se adună şi umplu sala la „Lola”. Cine vrea să ne vadă ştie unde ne găseşte. Şi în afară de asta, parcă spuneaţi că numele de „Sfinţi” aduce a misticism, că părul nostru e prea lung şi aşa mai departe. Păi, cine ne-a interzis să cântăm la „Meca”?

– Hai să uităm ce-a fost. Uite, vă punem la dispoziţie sala de repetiţii, puteţi da concerte aici. Sala noastră e mult mai bună decât clubuleţul vostru. Şi, oricum, nu veţi putea cânta acolo la infinit, am auzit că directorul a început deja să aibă greutăţi în a vă păstra.

Acest lucru m-a mirat. Să fie oare adevărat? E oare posibil ca acel om cu zâmbet blajin să-şi rişte poziția şi existența doar pentru a ne păstra pe noi? Începusem să fiu nesigur.

– Am să vorbesc cu băieții şi am să văd ce vom face, dar nu cred că va vrea cineva să-şi schimbe numele sau ținuta.

– Numele îl veți schimba oricum. Nu mai fi căpos, ce-i aia „Sfinții”? Care-i sfânt la voi?

– Ei, vedeți, de ce nu ați înțeles asta de la început? La ora asta, îi datorăm recunoştință acelui om care a riscat să-şi aprindă paie-n cap, acceptându-ne aşa cum suntem şi oferindu-ne posibilitatea să cântăm, când voi şi ai voştri, de la UTC şi AS, ne-ați interzis!

– Mai gândeşte-te, nu uita că urmează concursurile cu faza județeană şi națională şi s-ar putea să aveți şansa dea participa, dacă vă intră mințile-n cap.

– La revedere!

Am plecat hotărât să nu mă las momit de linguşeala lor amestecată cu insinuări. Trebuia, totuşi, hotărât ce e de făcut. „Să fie oare adevărat că zilele noastre la « Lola » sunt numărate? Hm! Să ne dea ăştia sala Casei de Cultură n-ar fi rău deloc!” Mai cântasem de câteva ori acolo, în serile în care Umanschi organizase expunerile despre muzica modernă şi contemporană. Sala era superbă, încăpeau patru sute de oameni pe scaune, dar la concertele noastre se înghesuiseră vreo şapte-opt sute, stând care pe unde apucau, chiar şi în holul de la intrare.

– Ce ne doare, zise nu-mai-ştiu-cine, e bine dacă putem cânta acolo şi poate mai prindem şi-un festival, hm?!

– Bine, măi, dar nu-ți dai seama că va trebui să ne schimbăm numele?

– De ce, măi Claudi?

– N-ai nici o şansă altfel. Până la urmă, mai trebuie să ne şi tundem, să cântăm cu cămăşi albe şi costume, merită chestia asta?

– Eu nu cânt, zise Moni laconic.

– Stai puțin, dacă noi toți vrem, nu ai tu ce să zici, îl contră Kamo imediat.

– Eu nu cânt.

– Stai, Moni, am sărit şi eu. Dă-mi timp să mă gândesc, poate găsim o modalitate să împăcăm şi capra şi varza, fără să facem prea mari compromisuri. Ştii ce cred eu?

– Nu ştiu şi nici nu mă interesează, pentru că eu nu cânt acolo.

– Tipii ăştia sunt lacomi după încasările pe care le pot face de pe urma noastră şi vor închide ochii la aspect numai ca să ne aibă. Pe de altă parte, e totuşi o ruşine pentru ei că formația cea mai bună din oraş, compusă din elevi şi studenți, refuză să cânte acolo. Asta e o palmă zdravănă şi cred că i-au cam scuturat alții că ne-au scăpat din mână, şi vor încerca acum, mai cu binele, mai cu răul, să ne aducă „pe linie”. Dacă suntem isteți, ne facem treaba, indiferent de intențiile lor. Un singur lucru e clar: va trebui să ne schimbăm numele!

Între timp, începuseră deja să mi se înfiripe imagini ale posibilităților ce ni s-ar fi deschis, dacă am fi reuşit să cântăm atât la „Lola”, cât şi la Casa de Cultură a Studenților.

– Temă de casă pentru toată lumea! Fiecare caută un nume corespunzător, apoi discutăm!

INTERMEZZO I

Snagov, iunie 1992

Se pare că nu s-a schimbat mare lucru. După câteva telefoane venite de la persoane importante şi, probabil, influente, am obținut două camere în complexul „Pacea”. Acum nu mai este nimeni aici, în afară de mine şi de Mani. După ce sticla de whisky a alunecat sub tejgheaua recepției, m-am retras câteva minute afară, în parc, în aşteptare. M-am auzit strigat. Recepționerul, deşi tânăr, dar cu figură tipică de „body-guard” din clica veche, îmi face semn să revin. Se aranjase totul, inclusiv plata în lei, la regim local. Tipul, zâmbind, ne conduce în cameră şi ne urează odihnă plăcută. Nu-mi puteau ieşi din minte ținuta şi mersul lui elegant, ca de pisică, în ciuda faptului că era cu un cap mai înalt ca mine şi avea un spate de cărător de mobilă. Nu aveam deloc încredere în el, dar nu exista alternativă.

M-am retras aici, împreună cu C.P., urmați apoi de Mani, ca să-mi termin cartea. Scriu deja de o lună, dar evenimentele ce s-au petrecut între timp, concertele din Germania şi Olanda, moartea mamei mele, toate acestea au întârziat predarea manuscrisului.

Începe să-mi fie neplăcut, mai ales după ce promisesem editurii că până în iulie voi preda textul complet.

Mani mi-a chinuit urechea cu noile lui exerciții la vioară, afară era cald, zăpuşeala mă omora, aşa că am ieşit la lac să fac o baie. Mani şi C. m-au însoțit la pontonul pe care mă chinuiam să-mi pun ghetele şi labele uriaşe pe care le folosesc de obicei în Spania. După ce am înotat o dată până spre mijlocul lacului şi înapoi, eram epuizat. Din cauza efortului neaşteptat, începusem să am cârcei la ambele picioare, m-am întors pe ponton.

– Hab keine Luft........., keine Kondition!

– Ah, stell dich nicht so.........!

– Nie, echt, ich bin am Ende.

– Na' dann war das alles?

– Ich denk' so, lass uns gehen!

– OK[1]*!*

Ne-am îndreptat din nou către hotel.

– Mani, fii atent ce gaşcă de mafioți!

– Da, da, îi recunoşti de la prima vedere.

În fața uşii, recepționerul cu vreo cinci-şase țigani burtoşi, foarte siguri pe ei, făceau glume şi râdeau. Apropiindu-mă de uşă, îl aud pe unul cu o burtă la fel de mare ca şi cocoaşa ce-o avea în spinare – şi care-l echilibra, presupun –, strigând către un prieten ce încă nu coborâse din maşină:

– Adă, bă, vaselina aia!

– Bă, a lu' Mitică, adă, bă, vaselina! – reluă, ca un ecou, altul, de lângă el.

Continuam să mă apropii, cu mâinile ocupate de ghete şi de labe, şi mă aşteptam să se dea deoparte, să ne facă loc. Burtosul a rămas până în ultima clipă, privind către prietenul care nu-i aducea „vaselina", silindu-mă să mă opresc o secundă. Sesizând clar intenția de a provoca, pornii din nou, hotărât să-l dau la o parte. În

---

[1] – Nu mai am aer, nu sunt în formă!
– N-ai, nu te încăpățâna!
– Nu, serios, sunt terminat!
– Deci, asta a fost tot?
– Cred că da, hai să mergem!
– OK! (În limba germană, în original)

ultimul moment, făcu greoi un pas şi ne lăsă să intrăm, în râsul celorlalţi spirituali tuciurii.

Cu capul încă plin de ciripit de păsări şi cu urechile pline de apă, am intrat în cameră şi apoi în baie, cu gândul să fac un duş. Când să dau drumul la apă, îmi răsună din nou în urechi glasul hârâit şi batjocoritor al ţiganului:

– Adă, băă, vaselina aia...

Am ţâşnit din baie ca ars. Am luat luat la repezeală un maieu, pantalonii de trening, baschetii şi m-am repezit la recepţie.

Nici ţipenie de om. Chiar şi maşinile dispăruseră, ca şi cum totul nu s-ar fi petrecut decât în imaginaţia mea. Nici Mani, nici C. nu observaseră nimic.

Ştiam că pot să mă bazez oricând pe Mani, dacă aş fi fost la necaz. Şi lui îi este oroare de o confruntare fizică, dar ştiu ce îi poate pielea, din multele pariuri şi trânte prieteneşti făcute vara, la baltă. Aproape că terminase şcoala de poliţie din Germania şi cunoştea multe din secretele luptei corp la corp. Deşi subţirel şi elastic, poate fi un adversar teribil de periculos, dacă e la ananghie.

Întâmplarea m-a întărâtat. Venisem în ţară cu gânduri bune, încurajat şi de masa tineretului ce ne aclama la concerte sau ne urmărea pe stradă să ne ceară câte un autograf. Dar se pare că în România există, acum, mai multe lumi paralele. Cea a vechilor isteţi, care au ştiut întotdeauna de partea cui se trăieşte mai bine şi cărora azi le merge şi mai bine. Cei ce nu au ştiut niciodată să se descurce, cărora, astăzi le merge rău şi le va fi şi mai rău mâine. Şi cei ce nu-şi dau seama de realitate, trăind într-o lume imaginară, plină de idealuri şi de frumos, cărora ignorata realitate le macină deja materia şi personalitatea. Mă tem că majoritatea admiratorilor noştri de azi fac parte din această minunată, ultimă categorie.

Şi m-am pus, din nou, pe scris...

CAPITOLUL VII

PHOENIX
CURCANI LA FRIGARE

În seara următoare discuției de la casa de Cultură, ne-am adunat la Moni. În drum spre el, îl luasem şi pe Claudiu de acasă. Locuia lângă Parcul „Doja”, sau Parcul Mic, cum i se mai spunea, foarte aproape de Bordeianu. Nu treceam vreodată pe sub geam fără să-i fluier semnalul nostru, cunoscut în tot oraşul, primele note din tema de ghitară cu care începea „Last Time”, o piesă splendidă a formației „Rolling Stones”.

– Ce zici de „Phoenix”? – mă întrebă el, în timp ce luam colțul spre „Doja”.

– Sună prea moale, de unde l-ai scos?

– Dintr-un „Larousse”.

– Și ce-nseamnă?

– Păi, nu ştii, povestea aceea cu o pasăre nemuritoare, care reînvie din propria-i cenuşă, după ce-a depus un ou şi-a ars?!

– Hă?

– E o poveste frumoasă.

– Altceva?

– Nu mi-a venit nimic.

Acasă la Moni mai erau câțiva inşi în afară de Kamo şi ne-am întins la discuție. Sincer să fiu, nu-mi prea venise nimic deosebit în minte, dar şi ceilalți parcă erau blocați. Ne uitam nemulțumiți unii la alții. În final, Claudi încercă din nou.

– Şi de ce nu „Phoenix”?

– Cine a zis că nu?

– Hai că sună bine, ce vreți? – interveni şi Kamo.

– Bine, să vedem.

În noaptea aceea n-am dormit bine. Visam tot felul de curcani pe frigare, păsări necunoscute, o lume ce nu-mi mai apăruse nicio-dată în alte vise, plină de o tensiune aproape acustică. Zilele

următoare am repetat fără să mai pomenim problema care ne frământa. Gheața s-a spart brusc. Cineva de la Casa Studenților ne-a spus că, în luna următoare, am putea da un concert, noi singuri, necenzurați, cu condiția să prezentăm la vizionare toate textele, atât cele englezeşti, cât şi încercările româneşti, atâtea câte se făcuseră. Şi, bineînțeles, să ne schimbăm numele.

– „Phoenix”, nu?

– Păi, asta e! Am să fac ceva să arate bine şi pe pielea din față a tobei lui Pilu, mă hotărâi eu.

În zilele următoare, am scris pe toba mare „PHOENIX”, cu un P lung, sub care încăpeau toate celelalte litere. Aşa se putea citi şi din sală, cum văzusem la „Beatles”.

Primele încercări de a compune, timide şi neconvingătoare, le făcusem tot în parc, pe malul Begăi. Mai cunoscusem între timp pe un tip cu părul creț, mai voinic de felul lui, de altfel şi ceva mai mare de ani, care cânta la ghitară şi cu vocea. Ştia unul dintre cântetele pe care le auzisem de curând la radio, „Hallo, Josephine”, cu o variantă de text german ce îmi plăcuse foarte mult. La un moment dat, observai şi înlănțuirea neobişnuită de acorduri şi l-am întrebat de unde o ştie.

– Am compus-o eu, mi-a răspuns, „Hary cel mic”.

Asta era culmea, pentru că prin parc mai mişuna şi unul „Hary cel mare”, un tip solid, cu un nas impozant şi cu ceva barbă. Şi acesta mă uimise cu nişte acorduri neortodoxe, într-o înşiruire cum nu mai cunoscusem la piesele pe care le copiam de la formațiile noastre preferate şi nici în partiturile date de Popescu. Hary cel mic, pe numele de familie Coradini, era ungur de origine, cu ceva amestec sârbesc, şi avea o voce clară şi înaltă, care îmi plăcea. Ne întâlneam des prin parc şi cântam în doi, aşa, doar de chef.

Mi se părea o lipsă de pietate să te apuci tu însuți să compui piese, când încă mai aveam senzația că între noi şi idolii de pe plăci se întind distanțe astrale. E adevărat că mă preocupau nişte melodii populare, ce nu-mi ieşeau din minte. Una era „Bun îi vinul ghiurghiuliu”, interpretată de Maria Tănase, cealaltă se intitula „Pădure, pădure”. Mă sileam să le interpretez la ghitară, dar încă nu le arătasem la nimeni. Dar, de la a mări repertoriul cu câteva piese instrumentale de origine populară şi până la a avea obrăznicia de a compune, mai era un pas mare. Dar nu toți erau de aceeaşi părere.

– Trebuie să compunem şi noi, hotărî Kamo într-o zi. Ce, dacă ei pot, de ce să nu putem şi noi?

M-am uitat mirat la el şi la ceilalți şi am dat din umeri.

– Cred că întâi ar trebui să învățăm să cântăm mai bine şi mai curat.

În discuții ocoleam subiectul, dar problema începuse să mă preocupe serios. Primul care şi-a luat inima în dinți a fost Moni. Cu nonşalanța începătorului care nu ştie ce răspundere îşi asumă, îmi prezentă într-o zi o melodie acompaniată cu patru acorduri:

Ştiu că mă iubeşti şi tu cu-acelaşi dor aprins,
Că flacăra iubirii încă nu s-a stins.
Când îmi spui c-ai să mă părăseşti
Nu te cred, fiindcă ştiu că mă iubeşti.

Cânta foarte cursiv textul, acompaniindu-se stângaci la ghitară. Mi-am luat şi eu instrumentul şi am început să mă plimb prin acorduri, cântând oarecum acelaşi lucru. Lipsea ceva expresiv, ceva interesant, care să completeze şi să stabilizeze construcția piesei.

– Moni, fii atent, asta nu ajunge, trebuie să mai faci încă o parte, altfel nu-i o piesă.

– Fă-o tu, dacă nu-ți place!

– Păi, nu aşa, dacă te apuci de o treabă, du-o până la capăt! De fapt, până aici melodia e frumoasă, dar nu ajunge, mă înțelegi? – am încercat eu să-l conving.

– Păi... şi ce să-i fac?

– Nu ştiu, încă nu mi-am pus probleme de genul ăsta, dar vedem noi!

Am pus mâna pe ghitară şi tot schimbam când un acord, când altul. La un moment dat, piesa se deschise şi primi un punct de tensiune, un punct de vârf.

– Uite, avem şi un refren.

– Foarte bine, dacă l-ai făcut, atunci îl cântăm aşa.

– Hai să vedem totul încă o dată, de la început până la sfârşit.

După primul vers, am început să cânt vocea a doua, aşa cum învățasem de copil de la Mutti, când venea vremea colindelor de Crăciun, şi cum auzisem la „Beatles” şi „Searchers”. Piesa începuse să capete o alură de baladă romantică, ce nu se deosebea cu nimic de

genul preferat pe timpul acela. În zilele următoare, am stabilit cu Claudiu nişte arpegii ce făceau aranjamentul mai transparent. Eu cântam în sus patru note, iar el, în acelaşi timp, în jos, în ordine inversă. Ni se păru o găselniță genială şi eram extrem de multumiți. Kamo şi Pilu prinseră ideea piesei din zbor, aşa că repertoriul nostru se lărgi imediat cu un cântec nou, mai lent, dar foarte melodios. La refren, când intrau şi celelalte două voci, Kamo şi Claudiu, simțeam ceva asemănător cu acel fior dat, până atunci, doar de „I Wanna Hold Your Hand” ori de „Please, Please Me”.

Ei, gheața fiind spartă, Moni se puse pe treabă şi chinuia ghitara cu tot felul de melodii, mai mult sau mai puțin ciudate, mai mult sau mai puțin copiate, dar curajul lui ne-a atras pe o pantă care avea să se dovedească decisivă pentru progresul nostru. Acordurile erau şi ele puține, pentru că pe Moni îl lăsam să cânte doar cu vocea pe scenă – de ghitară nu avea voie să se atingă. Piesele de neuitat ale „Beatles”-ilor şi ale celorlalte formații din acea vreme fuseseră o şcoală bună pentru noi. Melodiile ce aveau să urmeze şi pe care le intitulam „compoziții proprii” erau tributare stilului „beat”. Soluțiile armonice şi ritmice, ba chiar şi melodiile, păreau cunoscute. Aveau aerul că sunt preluate ba de ici, ba de colo, dar nimeni nu ar fi putut să ne acuze pentru asta, fiindcă noi realizasem o sinteză, fericită cred eu, a tot ceea ce acumulasem până atunci ca experiență muzicală.

În scurt timp am scos şi eu la iveală cele două prelucrări de folclor, „Pădure, pădure” şi „Bun e vinul”, pe care le interpretam în măsura de 4/4, bătută cu sete de Pilu, pe care-l întrerupeam doar ca să scoatem câte un „Hei!” în cor.

Plăcerea de a cânta era tot mai mare, ştiind că, pe undeva, succesul de public se datora acum şi ingeniozității noastre de a compune şi aranja piese originale. Tandemul Bordeianu–Covaci s-a impus repede prin calitate. Moni era un izvor de teme simple, geniale, iar eu adăugam refrenul sau părți de trecere şi completam cu voci şi aranjamente instrumentale. Începusem să prind gustul descoperirilor pe ghitară şi inventam tot felul de formule ritmice şi melodice, pe care le foloseam în noile compoziții. În ceea ce priveşte improvizațiile, învățasem pe dinafară câteva, de la „Beatles”, „Rolling Stones” şi „Kinks”, şi le foloseam, după caz, cu mici modificări.

Studiind improvizațiile altora, am ajuns să învăț multe despre funcția acestor părți libere, în care unul dintre instrumentiști, cel mai adesea ghitara solo, începe să recompună şi să interpreteze, în felul lui, ceea ce structura piesei, textul sau melodia reuşiseră să transmită până în acel moment. Instrumentul prelua firul roşu, uneori urmărind melodia principală, dar de cele mai multe ori, neglijând-o, cultivând posibilitatea de a produce un punct culminant într-o piesă. O rupere a sonorității ciclurilor şi o exacerbare a expresiei. Este foarte, interesant să urmăreşti o melodie cu câteva strofe şi refren, în care ți se prezintă un fel de poveste, ca apoi, în momentul în care începe partea solistică, să ai senzația că, deşi fără text, în mod abstract, începi să pătrunzi întreaga profunzime a mesajului emoțional al piesei. Acest mod de a sintetiza instrumental ceea ce câteva strofe au prezentat, narativ, mai înainte, s-a tot perfecționat până în ziua de azi. Au apărut atâția solişti cu tehnici atât de diferite, Santana sau Van Hallen, Eric Clapton ori Jimmy Page, care pot interpreta o melodie chiar de la început pe instrument, dăruindu-i o maximă expresie, fără a mai avea nevoie de text. Să ne gândim, ori, mai bine, să reascultăm „Samba pa' ti" a lui Carlos Santana! S-ar putea specula mult mai mult pe marginea acestei teme, dar, la ora aceea, nu ajunsesem încă să conştientizez funcționarea instrumentului solist, ci doar o intuiam. Mă limitam la experimentele pe care le făceam, continuând unele rezolvări dintr-un solo al unui mare ghitarist, realizând astfel sinteza necesară pentru o piesă de-a noastră, care cerea acest lucru.

Încă de la începuturi, îmi alesesem funcția de ghitarist de acompaniament. Pentru că în „Beatles" pe acest post era John Lennon, mi se atribuise şi mie numele „John". Şi pentru că John era, cel puțin după părerea noastră, conducătorul „Beatles"-ilor, fusesem şi eu acceptat ca şef, calitate care nu era deloc de invidiat. Trebuia să mă ocup de toate, să organizez, să orchestrez, sigur, cu ajutorul celorlalți, dar pe răspunderea mea. După ce Claudiu plecase, rămăsesem singurul care avea habar de lipit cabluri, de schimbat lămpile în amplificator, de reparat una-alta, ori de ajustat ghitare.

Pe lângă asta, purtam şi discuțiile necesare cu autoritățile, fiind socotit, nu ştiu nici azi de ce, cel mai serios din grup. Deşi Claudiu se specializase să interpreteze piesele instrumentale, iar mie îmi plăcea să acompaniez, eram totuşi preferat la improvizatii şi la *riff*-uri, când

era vorba de piesele vocale. Lui Moni nu-i plăcea stilul uscat şi pedant, dar extrem de corect al lui Claudiu, aşa că mă prefera pe mine şi mă încuraja în fel şi chip. Am rămas până astăzi omul din spate, care preferă să asigure o bază solidă, de la care plecând, fiecare instrumentist să se poată simți bine în interpretare. De multe ori, de nenumărate ori, m-am certat cu toboşarii, şi am avut vreo zece până azi, când aveam senzația că se fuge sau se trage. Şi acum am o stare îngrozitoare când toboşarul, cine-o fi el, impresionat de modul dinamic în care se cântă, se lasă dus de val şi la porțiunile cu volum redus începe să bată mai rar, iar în momentul în care trecem în forță, să accelereze.

– Băi, omule, încet nu înseamnă lent şi tare nu înseamnă repede mai ales în timpul aceleiaşi piese!

Îmi dădeau dureri de cap şi momentele în care, dându-i un tempo, începea singur câte o formulă, ca apoi, când intra toată formația, plus toboşarul, reluarea să se facă în altă viteză. O deviere cât de mică în tempo mă omoară şi mă descurajează, făcându-mă să-mi pierd cheful de a mai cânta. Cu anii, am ajuns să înțeleg că fiecare om are o metrică a lui, că melodiile se interpretează instinctiv, cu creştere diferită în timpul strofei şi al refrenului. Dar acest lucru l-am înțeles mult mai bine când am început a lucra cu un toboşar electronic, mai târziu, în altă epocă.

Pregătiți foarte bine şi plini de euforie, am susținut spectacolul de la Casa de Cultură. A fost nemaipomenit. Tinerii, în marea lor majoritate studenți, se dezlănțuiseră în sală, tropăind şi chiuind, sărind pe loc şi pe scaune, spre groaza organizatorilor, care umblau cu fețe palide prin culise. Săracii de ei, fuseseră lăsați de şefi să se descurce cum or şti! Fiecare din ştabi îşi găsise câte ceva foarte important de făcut, numai să nu fie de față în seara critică. Şi a fost mai bine aşa. Spectatorii au spart poarta de stejar de la intrare, după ce ore în şir blocaseră strada din fața clădirii, împiedicând tramvaiul să circule. Succesul de public era evident, încasările o confirmau, aşa că au urmat nenumărate alte concerte.

La cel de-al doilea, după vreo lună de zile, apropiindu-ne de Casa Studenților, ne-am oprit mirați. În fața porții se ridica un fel de schelă din țevi groase de oțel, care nu permitea intrarea pe poartă decât a câte unui singur spectator. Desigur, domnii de la Casa Studenților nu doreau să cheltuiască cu reparația porții de fiecare

dată. După câteva concerte la care publicul, neputând intra cât de cât normal în sală, blocase complet strada, liniile de tramvai şi părculețul dintre ele, am observat că barele de oțel încastrate sus şi jos în beton fuseseră deja îndoite. Aşa au rămas ani de zile. De fiecare dată când le vedeam simțeam un plăcut fior de siguranță de sine. Pentru noi, reprezentau monumentul izbânzii asupra capetelor de beton care ne-au asuprit cu consecvență în acei ani.

Reuşisem, deci, ceea, ce ne propusesem. Cântam în continuare la „Lola” şi dădeam şi concerte pentru studenți. Publicul părea hămesit, de nesăturat. Am cântat în acei ani ’66–’67 atât de des, că nu aş mai putea detalia toate aparițiile scenice, limitându-mă doar la evenimentele ieşite din comun. Dar, dacă stau să mă gândesc, ce a fost normal din ce am făcut sau s-a întâmplat cu noi?

CAPITOLUL VIII

SPĂRGĂTORUL DE PIANE

Într-un număr al revistei „Bravo” apăruse o fotografie cu Brian Jones de la „Rolling Stones”, purtând o haină lungă, dintr-un fel de blană neagră. Ne-am hotărât să ne procurăm şi noi aşa ceva, pentru că ni se părea extrem de elegant. Mama mea a fost din nou solicitată în această acțiune, aşa că, în scurt timp, aveam cu toții nişte haine lungi până la jumătatea pulpei, deschise la spate cu o tăietură ce se termina pe talie în doi nasturi. În față, aveam o linie de nasturi, îmbrăcați tot în acelaşi material, iar gulerul era înalt, pe gât, ca apoi să se deschidă într-un rever larg, atunci când purtam hainele deschise. Croiala era perfectă, cu umeri lați, strânsă pe talie, şi ne stătea foarte bine. Problema era că nu le puteam purta la concert pentru că transpiram în ele în lumina reflectoarelor, aşa că deveniseră mai mult un semn de recunoaştere pe stradă. Toamna şi iarna le purtam destul de frecvent.

În 1967, cei de la Casa Studenților, remarcând intenția noastră de a apărea unitari, influsiv în costumație, se hotărâră să ne comande nişte costume de scenă. Atât materialele cât şi croiala au fost preluate de ei şi costumele au ieşit, într-adevăr, o minune. Materialul era un fel de „Changeant” gri închis, ce bătea uşor, prin brocart auriu, în albastru şi negru. Croiala a fost perfectă, iar o cămaşă albă şi o cravată întregeau ținuta extrem de elegantă şi de decentă totodată.

– Ce mă fac, Claudiule, că habar n-am să-mi leg o cravată?

– Hai că te învăț eu!

– Dar de ce naiba mai trebuie şi cravată, nu ajunge că umblăm ca nişte papițoi, în costum şi cămaşă albă?

– Ei, acum asta e! Totul are un preț. I-am păcălit, ne facem treaba şi la „Lola” şi aici, aşa că las-o baltă! E chiar foarte bine, doar că ar putea zgârciții ăştia să ne plătească mai bine, că doar încasează destul de pe urma noastră!

– Da, sigur, dar uite că au nevoie de bani pentru cei de la „populare” şi de la alte activități şi ne-au plătit totuşi, fără comentarii. Avem şi costumele astea, ce mai vrei? Veni-va şi vremea noastră!

– Uite-i pe ăia de la „Sincron”, ce de bani fac şi merg în turneu prin toată țara!

– Asta e, dar sunt şi buni, uite ce bine pregătiți sunt! Şi nici cu show-ul nu stau rău! Şi pe urmă, ăştia, cu toții sunt mai în vârstă ca noi.

– Dă-i încolo – zise Moni, care până atunci nu se amestecase în vorbă – cu tropăielile lui Fugaru şi cu dansuri populare cântate pe ghitară n-or s-ajungă departe.

– Ei, sincer să fiu, după ce i-am văzut în concertul de la Operă... cred că au totuşi şanse. Sunt profesionişti şi mi-ar cam surâde să ajungem şi noi odată la fel de celebri ca ei. Ăştia sunt cunoscuți în toată țara!

– Dă-i, măi Nicule, dracului, că nu fac altceva decât să cânte piesele aşa cum le ştie fiecare, dar pe ghitară electrică; şi mai şi miaună tot timpul cu vibratorul ăla, de ți se face rău.

După câteva zile, se anunță la şcoală la mine o adunare plenară, după cursuri. La prânz toți elevii urmau să se adune în sala de festivități.

– Na, asta ce-o mai fi?

– Cică au prins pe unii că au spart pianele din şcoală. Ba au cântat şi muzică UŞOARĂ!

– Ce vorbeşti, chiar aşa? Păi atunci, merită să-i vedem şi noi. Mergem?

– Hai s-o facem şi pe asta!

Ajunsesem prea târziu şi sala era arhiplină. În fața scenei, o masă mare la care luaseră loc toți profesorii noştri, împreună cu directorii, cel mare şi adjunctul, Teleagă. „Te leagă şi te bate”, râdeam noi, deşi era adevărat că lovea des, făcuse cândva box, fusese şi teolog, nu mai ştiai bine de unde să-l iei. La un moment dat, se făcu linişte în sală, doar prin colțuri rumoarea mai dăinui un timp. În fața Tribunalului ad-hoc fură aduşi inculpații. Mă tot silii să recunosc pe cineva acolo, în față, dar îmi era imposibil, elevii din clasa a XII-a erau mai înalți, iar eu stăteam în spate de tot. Primul nume mi se păru cunoscut. Cuibaru?! Parcă ăsta cânta la clarinet sau... ce, ce aveau cu

el? „Fuge de la ore şi cântă între timp, pe la nunţi şi alte ocazii, muzică populară şi uşoară, lipsind deci fără motivare sau aducând motivări false...”, continua directorul Teleagă a citi lista crimelor comise de bietul băiat. Directorului îi mai ziceau şi „Teleguţă”, pentru că era mic şi uscat, cu nişte ochelari cu ramă neagră, cu sticle groase. Colegii ce apucaseră s-o încaseze de la el în biroul cancelariei ziceau că semnul cel mar rău era când ajungea să-şi scoată ochelarii, atunci începea furtuna. În rândul elevilor se auziră strigăte de dezaprobare la adresa lui Cuibaru.

– Vai, vai...

– Cum poţi face aşa ceva...

– Muzică uşoară, ptiuuu drace!...

Fără să-şi dea seama că e luat în derâdere, Teleguţă continua să înşire delictele lui Cuibaru şi apoi să enunţe pedepsele ce i se cuveneau. Ceilalţi profesori dădeau din cap aprobator. Mă sileam să-i văd şi pe ceilalţi inculpaţi ce spărseseră piane şi cântau rock and roll. Deja îmi imaginasem nişte tipi solizi, puşi pe fapte rele, şi care m-ar fi putut interesa. Nu mică mi-a fost mirarea când fu citat cel de-al doilea vinovat: Günther Reininger. Cei din primele rânduri izbucniră în râs, apoi, după o mică pauză izbucniră şi cei din spatele sălii.

– Băi, brută, băi!

– Distrugi bunul poporului, băi!

– Da’ unde te crezi, măi Goliat?

Mă suii pe un scaun să văd şi eu fiara ce rupea piane cântând „muzică uşoară”. În mijlocul spaţiului lăsat între elevi şi profesori stătea un tântar.

Un ţânţar chel, tuns, presupun, imediat ce a fost prins asupra faptei, fără piept şi cu capul lăsat în jos, ceea ce îi accentua spatele încovoiat de o mare vinovăţie. Era atât de subţire şi de trist, încât în primul moment am fost descumpănit de tot. Înghiontind cu coatele printre elevii mai mari, am înaintat spre centru, stârnit de o curiozitate inexplicabilă. În cele din urmă, am ajuns lângă el şi am început să-l observ cu atenţie. Mâinile i se legănau fără vlagă, subţiri şi nervoase, pe lângă corp, capul îl ţinea plecat ca şi cum ruşinea faptei l-ar fi copleşit. Deşi îl privea o şcoală întreagă, îmi simţi prezenţa şi îşi aruncă, scurt, ochii în stânga, unde mă aflam. În clipa aceea am înţeles totul. Ochii îi sticleau, mici şi plini de viclenie, nasul drept şi hotărât şi, sub pomeţii ce alcătuiau obrazul supt, o gură

cu buze subțiri, strânse şi pline de o ambiție feroce. Am ştiut, imediat că toată haita aceea de profesori nu-i puteau face nimic, cu nici un fel de pedeapsă. Era măruntul negativist, care în orice situație ar face exact contrariul a ceea ce s-ar aştepta cineva de la el.

M-am întors şi am ieşit din sală, uitându-l în aceeaşi clipă. Era prea evident un tip egoist, ce nu s-ar fi ocupat decât de interesele sale şi în mod sigur nu l-ar fi interesat părerea unui colectiv. În afară de asta, nici nu arăta aşa cum îmi imaginasem eu! În permanență urmărisem ca băieții din formație să fie şi arătoşi, astfel ca aparița grupului să fie, într-adevăr, un act estetic.

Continuam să cântăm atât la „Lola", cât şi la Casa de Cultură a Studenților, menținând tensiunea în oraş. Seara ieşeam să ne plimbăm prin centru, urmăriți îndeaproape de fanii ce ne țineau isonul în a face pe grozavii. Ba se legau de fete, ba umblau țanțoşi şi nu mai luau pe nimeni în seamă, adânciți în tot felul de filosofii muzicale. Cofetăria „Violeta" devenise punctul de întâlnire a tineretului timişorean şi noi nu puteam lipsi, aşa că plimbarea în sus şi în jos, pe Corso, se termina de obicei acolo. Vara, terasa era deschisă, drept care noi, ne aşezam la o masă, în timp ce cunoscuții şi fanii ocupau imediat toate mesele din jur. La ora aceea câştigam binişor şi ne puteam permite multe din luxurile pe care, în mod curent, un tânăr de vârsta noastră nici nu le putea visa. N-am învățat nici până azi să prețuim banii, pe care i-am considerat întotdeauna ca pe un efect auxiliar, de la sine înțeles. De fapt, noi nu transpiraserăm pentru acei bani, cântatul se făcea din convingere şi din plăcere. Iar banii, aşa cum veneau, aşa se duceau.

CAPITOLUL IX

„SĂLI MITRALIATE ELECTRIC”

Intenția noastră de a deveni cunoscuți pe plan național începuse să se materializeze într-un proiect concret. Cel care a aranjat apariția noastră în Bucureşti a fost Beni Breazu, un ciclist convins, campion cred. Arăta foarte bine, era în permanență bine dispus, avea un trup bine clădit – ce mai! – fetele îi pomeneau numele doar oftând. Pe mine mă impresionaseră în mod special picioarele, cu o musculatură extrem de dezvoltată, cu nişte „gemeni” ce, ieşeau din comun şi o talie ca de furnică. Beni era un sportiv fanatic, ce nu ieşea niciodată în oraş fără bicicletă. Se povestea că făcuse câteva mii de flotări şi genuflexiuni ținând-o pe umeri pe prietena lui, sora lui Bubi Dobrojenski, ceea ce nu era chiar la îndemâna orişicui.

Beni intrase student la IATC în anul întâi şi reuşise să ne aranjeze o apariție în Bucureşti, la o reuniune de-a lor, un fel de „bal al bobocilor”. Toată gaşca noastră era în fierbere. Pregătiri peste pregătiri, instrumentele au fost verificate, curățate, împachetate. Nu ne făceam deloc griji în privința repertoriului. După atâția ani de cântat la „Meca”, la „Lola” şi prin alte locuri, puteam interpreta la orice oră peste trei sute de melodii, care sunau bine şi erau puse la punct. Nu ştiam ce ne aşteaptă, dar eram pregătiți pentru orice. Aveam un fel de nerăbdare, un fior şi-o furnicătură pe şira spinării, ce nu ne mai părăsiseră de când auzisem vestea cea bună. În sfârşit, aveam să le arătăm bucureştenilor ce putem! Pe deasupra, mai era şi mândria de a poseda cel mai bun amplificator al vremii, vestitul „Selmer”, cu care ştiam că putem închide gura multora. Venise momentul să le-o frigem celor de la „Sincron”, la ei acasă!

Cel puțin jumătate de avion fusese ocupat de noi, cu instrumentele şi cu băieții din gaşcă: Chaka, Vicky, Pol şi toți ceilalți. I-am chinuit pe bieții piloți şi pe stewardese cu pretențiile noastre, tot drumul. La ora aceea, terorismul aerian nu era cunoscut, aşa că puteam intra oricând în cabina piloților, să stăm de vorbă cu

ei. Păreau că se bucură de vizitele noastre, în timp ce stewardesele nu mai prididideau să aducă zecile de cafele şi pahare de coniac comandate. Ceilalţi pasageri ne priveau de parcă în loc de bilete de avion, ar fi primit tichete de intrare la grădina zoologică. Cu ochii holbaţi, măriţi de uimire şi revoltă, ne priveau înspăimântaţi, de parcă am fi fost cu-adevărat scăpaţi din cuşca maimuţelor. N-a îndrăznit nimeni să zică nimic, aşa că ne-am văzut de-ale noastre, până când, în zare, s-au ivit Bucureştii. Cineva ne-a întrebat dacă nu am vrea, cumva, să ne aşezăm pe locurile noastre şi să ne încheiem centurile de siguranţă, în vederea aterizării. Nu am suportat niciodată să fiu legat, aşa că n-am făcut-o nici atunci, cum nu o fac nici azi, în avion sau în maşină. Oricum, ca să evităm discuţiile, am simulat operaţia şi am aterizat liniştiţi.

La Băneasa, Beni şi câţiva colegi de-ai lui ne aşteptau. Circul din avion a continuat pe pista de aterizare, la preluarea instrumentelor. „Selmer”-ul era împins pe propriile-i roţi, în timp ce celelalte instrumente, cărate de membrii formaţiei şi de cei ce ne aşteptaseră, se desfăşurau într-un lung şir indian. Defilarea s-a întins prin toate culoarele aeroportului, însoţită de privirile mirate sau înveselite ale funcţionarilor. Vreau să subliniez că, în anii aceia, oamenii erau cu mult mai puţin crispaţi şi aveau trăsături mai fireşti. Privirile reci şi plictisite ale funcţionarilor de azi sau alura tensionată, de Rambo, a soldaţilor care fac controlul corporal, lipseau cu totul.

Veselul alai a debarcat în Bucureşti. Un amalgam de impresii, drumuri lungi, clădiri, feţe noi, prietenoase, totul se învârtea în jurul nostru. A urmat concertul. Am dat tot ce-am putut, recurgând la cele mai tari piese ale noastre, de fapt ale celor de la „Kinks”, „Rolling Stones” ori „Beatles”. Cele câteva cântece cu-adevărat ale noastre, compoziţiile proprii, au avut succes, dar au fost primite mai mult cu uimire şi respect, decât cu acea încântare pe care o produceau piesele cunoscute, cât de cât, de pe discuri ori de la posturile de radio interzise.

Întâmplarea a vrut ca una dintre cunoştinţele noastre, actor sau regizor la teatrul din Timişoara, să lucreze în acea vreme la Radio Bucureşti. Ne-am întâlnit la balul IATC-ului şi ne-a propus să mai rămânem câteva zile pentru nişte înregistrări. Ideea de a avea câteva cântece în Radio ne-a umplut de bucurie, aşa că am decis s-o facem.

Dormeam pe unde apucam, la prieteni, la cunoscuţi şi la necunoscuţi. S-au găsit o mulţime de oameni gata să ne cedeze apartamentele lor. Proprietarii plecau să doarmă pe la rude, ori cine ştie unde, şi ne lăsau nouă casele. Ne răspândeam şi noi în mici grupuri, de care nu se dezlipea nelipsita trupă de fete voioase. Preferam compania lui Kamo, pentru că era mai puţin ţicnit, mai liniştit decât ceilalţi. Încercam să-mi păstrez în permanenţă calmul şi viziunea de ansamblu, pentru a limita numărul greşelilor individuale care ar fi putut dăuna echipei.

După concert, avusesem o discuţie cu un tip de la „Cultură”, Iliescu se numea, şi rămăsesem cu un gust amar, neplăcut. Simţeam că aventura noastră va continua şi după ce aveam să ne întoarcem acasă.

– Ce note aveţi la şcoală? – sunase una dintre întrebările de baraj.

– În general, bune, nu ne putem plânge, i-am răspuns şi ăsta era şi adevărul.

– Dar cu maieurile astea ce se-ntâmplă? Nu aveţi altceva de purtat? Asta e ţinută mai mult sportivă, căuta el disperat un lucru de care să se lege.

De data asta, nu mai luasem cu noi costumele de la Casa de Cultură. Îmbrăcasem nişte maieuri pe gât, roşu închis, aduse din Iugoslavia, foarte la modă, de altfel, dar care aveau, cu adevărat, un aer cam sportiv. În realitate, eram cu toţii sportivi, asta se vedea, şi aspectul impresiona, mai ales că dovedeam şi o unitate de gândire şi simţire ce nu se regăsea la alte formaţii.

– Maieurile noastre sunt decente şi moderne, le purtăm cu toţii şi ne stau bine. Nu văd ce aţi putea avea împotrivă.

– De ce nu purtaţi ceva naţional, de exemplu nişte costume româneşti? Şi să concepeţi şi un repertoriu românesc! Aţi cântat toată seara doar melodii străine, asta se numeşte import de influenţă...

Vorbele lui îmi mai sunau încă în urechi şi se amestecau cu ciripitul voios al fetiţelor ce ne însoţeau. Hipnotizasem toată seara pe una dintre ele, mai mică de statură, cu trăsături obişnuite, dar cu un păr negru superb şi o ţinută şi un mers ce mă fermecaseră.

Făcea gimnastică la o şcoală sportivă şi arăta ca o mică statuie a perfecţiunii. Kamo era cu o blondă ce se atârnase, de la început, de

brațul lui. Aşa, în patru, am luat un taxi ce ne-a dus foarte repede în cartierul Militari, într-o locuință a nu-ştiu-cui.

Orele erau târzii, dar, după toate peripețiile din ultimele zile şi după toată tensiunea suportată, nu puteam să ne culcăm încă. Kamo îşi alese una dintre camere, eu am intrat în cealaltă. Fetele nu erau deloc speriate, ba chiar ne-au încurajat. Era pentru prima oară când o înşelam pe C., dar ardeam de nerăbdare şi curiozitate să cunosc şi altă fată în pat. În lumina slabă a unei mici lămpi de noptieră, începu să se dezbrace. Aşa cum îmi imaginasem, avea un trup fără cusur. Palidă, cu un ten foarte deschis față de părul negru, lung, şi de triunghiul stufos dintre abdomen şi pulpele prelungi, fusiforme, părea că pluteşte. Am înghițit în sec de încântare şi, când s-a întins alături de mine, pe salteaua aruncată direct pe podea, am uitat şi de C. şi de restul lumii. Ne-am prăbuşit într-un hău de plăcere, adânc şi amețitor, iar înverşunarea cu care ne iubeam părea un crescendo fără sfârşit. Abia ne cunoscusem, nu ştiam nimic unul despre altul, eram doar doi străini care, întâmplător, găsiseră lungimea de undă pe care să rezoneze. Poate tocmai de aceea ne arătam atât de categorici în a căuta şi, împărtăşi acel dulce sentiment ce face toate grijile să dispară, şi al cărui sfârşit îl doream cât mai depărtat. Ne-am oprit târziu, epuizați, privindu-ne cu ochi mari unul pe celălalt, ca şi cum tocmai am fi aflat ceva foarte important şi nou. M-am întors pe spate, privind tavanul acelei locuințe străine, dar care adăpostise experiența neobişnuită a întâlnirii noastre. „Alte fete sunt la fel de bune la gust” – mă lămurisem eu – deşi sunt altfel clădite, cu alte trăsături, cu alt miros chiar. Totuşi, trăiesc şi încă atât de fierbinte, atât de intens. În nici un caz nu-s mai prejos decât C.!”

Altceva avea să-mi strice plăcerea acelei senzații ce dormita încă în trup. Brusc, se deschise uşa şi Kamo, în chiloți, se înființă.

– Nicule, hai să-ți spun ceva!

– Ce-i?

– Hai, dacă-ți spun, vreau să vorbesc cu tine!

M-am ridicat jenat, am ridicat chiloții de pe unde-i aruncasem, i-am îmbrăcat şi am ieşit pe culoar, cu el. Uimit, am văzut-o pe blonda cu care intrase, îmbrăcată şi cu lacrimile curgându-i pe față. Arăta şi mai tânără şi, cumva, îmi producea milă. Mi-am imaginat că nu a vrut să se culce cu Kamo şi că acesta a certat-o sau a fost chiar brutal cu ea. Kamo mă trase mai departe în baie şi-mi explică:

– Dă-o afară şi pe a ta, să se ducă!

– Ha?! Ce să fac, eşti nebun? Ce te-a apucat?!

– Măi, eu nu pot s-o suport, după aia!

Nu mai înțelegeam chiar nimic. Adică, fata a fost binevoitoare şi i-a făcut placul, iar acum el voia s-o dea afară, în toiul nopții şi într-un cartier ca acela.

– Ce ştiu eu ce probleme ai tu cu a ta, dar eu nu am de gând s-o trimit pe a mea acasă, mai am încă de făcut ceva cu ea.

– Hai, măi, c-ajunge. Ce vrei, să stai treaz toată noaptea? Nu se merită, zău, dă-o afară!

– Unde să le trimiți, măi, la ora asta, nu-i nici urmă de taxi. Eu nu pot face una ca asta!

Între timp, uşa se deschisese uşor şi necunoscuta mea apăruse goală, aşa cum era, în cadru. Doamne, şi ce bine mai arăta!

– Ce se întâmplă?

– Uite, Kamo zice că ar fi mai bine să vă duceți acasă, bâiguii eu nedesluşit.

– E mai bine să mergeți amândouă, preluă ideea Kamo, că, deh, e noapte. Putreți lua şi taxiul împreună, vine mai ieftin.

– Tu ce zici? – mă fixă ea direct.

Nu aveam experiență în situații de genul ăsta. Kamo era ceva mai vârstnic decât mine şi începusem să mă las influențat de el. Pe de altă parte, voiam să scap cât mai repede de penibilul momentului.

– Păi, cred că e mai bine să nu-ți laşi prietena singură la ora asta.

Parcă se rupsese ceva în mine. „Ei, Kamo, Kamo, am să-ți plătesc pentru asta, fii fără grija!”

Fata s-a întors. Într-un minut, erau amândouă îmbrăcate, pe coridor. Kamo a scos o bancnotă de 25 de lei, bolborosind ceva despre un taxi, dar fetele au dispărut în întuneric înainte ca noi să putem lua o poziție cât de cât demnă. Eram copleşit de ruşine şi nemulțumire. Încercam să-mi țin ochii închişi cu forța şi să adorm. „Ce-am făcut din sentimentul frumos de mai ’nainte? Cum de pot fi influențat aşa de uşor?” M-am sculat şi m-am dus în baie. Am făcut un duş, dar de senzația de murdărie nu am putut scăpa încă multă vreme. Am adormit frământat si trist.

A doua zi, vâjâiala continuă. Ne înghesuirăm cu instrumentele în două troleibuze şi coborârăm în apropierea Radioului. Noroc că aveam băieții cu noi! Unii se împotriveau celor ce voiau să urce, iar

ceilalți încercau cu forța să coboare, umplându-i de vânătăi pe cei ce le stăteau în cale, cu colțurile amplificatorului sau cu geamantanele de la ghitare. Pe stradă, Chaka împingea semeț „Selmer”-ul, iar noi căram restul. Cei mai isteți îşi puseseră ghitarele pe o boxă ce rula pe rotilele ei de cauciuc. Mă uitam la ea cum se scutură la fiecare piatră sau fisură din trotuar şi îmi imaginam că nu va rezista prea mult. Rotițele erau gândite doar pentru scenă, iar nu pentru a rula kilometri întregi pe stradă.

Înregistrările s-au făcut undeva, într-un mic studio din clădirea Radioului. După tehnica de atunci, s-a înregistrat pe două canale, o dată partea instrumentaIă, apoi cea vocală. „Ştiu că mă iubeşti şi tu” se numea prima piesă ce avea să beneficieze de o difuzare națională, pe calea undelor. Era o baladă lentă, una dintre primele compoziții ale tandemului Covaci–Bordeianu, dezvoltată în măsura de 3/4, legănată şi cu un cor foarte armonic.

În vremea aceea, descoperisem restaurantele cele mai bune din Bucureşti, Lido, Ambasador, Athéenée Palace, şi profitam de orice ocazie ca să ne instalăm cu tot alaiul pe una dintre terase. Chelnerii erau cam obraznici cu noi şi se uitau urât, la început. Pentru ei, noi eram „pletoşii”, urmăriți în toată țara de poliție. Se ştie, dintotdeauna şi de peste tot, că ospătarii, chelnerii şi tot neamul lor s-au avut bine cu organele de ordine. Apreciau însă generozitatea cu care împărțeam bacşişurile şi comenzile gigantice de mâncare şi de băutură, din care mai puteau încărca şi ei sacoşele, fiindcă nici unul dintre noi n-avea chef să urmărească drumul notei de plată. Profitam de atmosfera aleasă şi de servirea impecabilă şi ignoram ceea ce ar fi putut să ne strice buna dispoziție. Încă de pe atunci începuse să se contureze un fenomen ce avea să ne urmărească în permanență, peste ani. De îndată ce ne aşezam la o masă, noi, cei şase-şapte din grupul de bază, se lipeau, la propriu, alte mese şi totul degenera într-un chiolhan scump, pe care îl plăteam integral. De cele mai multe ori, scoteam banii atât pentru ai noştri, cât şi pentru persoane pe care nu le văzusem niciodată. Am înțeles atunci că eram într-o situație deosebită între cei de vârsta noastră. Cei ce-şi puteau câştiga singuri existența erau foarte puțini, în timp ce noi făceam, pe zi ce trece, tot mai mulți bani. Asta impune a respect. Noi ne bucuram de compania şi aprecierea lor, aşa că suportam cheltuielile, considerând că erau o investiție bună. Nu cred că vreunul din cei ce au avut ocazia de a

chefui cu noi să ne fi vorbit de rău. În orice caz, s-au simțit bine şi noi la fel şi asta era cel mai important lucru.

Au fost zile pline de evenimente, de noi cunoştințe, cu schimburi de păreri şi experințe inedite. Totul părea învăluit într-o ceață ireală, de basm. Cu atât mai bruscă a fost trezirea la realitate, acasă, în Timişoara.

– Unde ați fost?

– Ce-ați căutat la Bucureşti?

– Cine v-a dat voie? Ce vă închipuiți? Voi vă faceți de cap, iar pe noi ne faceți de râs! V-am oferit condiții de lucru şi voi ne dezamăgiți în halul ăsta?

Acestea erau doar câteva din reproşurile cu care am fost întâmpinați la Casa de Cultură a Studenților. Eram înmărmuriți. „Ce mai vor şi ăştia de la noi? Am cântat, în sfârşit, în Bucureşti şi am reprezentat oraşul, am avut succes, ne-am deplasat pe banii noştri, ce mai vor de la noi? În loc să fie mândri, s-au năpustit asupra noastră ca o haită de câini care încolțesc prada”. Nu aveam de unde să ştim că veştile ajunseseră înaintea noastră la Timişoara. Atunci când mi s-a pus în mână „Scânteia Tineretului”, am înțeles cu toții de ce erau aşa de porniți împotriva noastră.

„Săli mitraliate electric” – era titlul ce sărea în ochi, deasupra unei fotografii din concertul de la IATC. În imagine, Moni, cu pantalonii lui în carouri, rotea ca pe o ghioagă un stativ de microfon. Mi-am dat seama ce se întâmplase. Un lingău de ziarist, în excesul său de zel, uimit, presupun, de sonoritatea noastră şi deranjat de necumințenia scenică a formației, începând de la îmbrăcăminte şi păr şi până la repertoriu, se găsise să scrie un articol care „să trăsnească”. Chiar expresia „săli mitraliate electric” făcea să-mi fie milă de biata gâză ce avusese nefericirea să fie de față la concertul nostru. Îmi părea foarte suspectă coincidența dintre discuția cu acel Iliescu şi apariția articolului. În orice caz, cățeii din Timişoara prinseseră din nou glas. De ce să nu dai, cu piciorul în cineva care se afla deja la pământ? Asta era mentalitatea de grup a codoşilor comunişti şi a celorlalte asociații de tineret pe linie, care răspundeau de dezvoltarea spirituală a tineretului țării. Ce bine se simțeau ei, apărați de legi, partid şi miliție, fără a mai vorbi de prostia acelei mase de întunecați mintal! Din cazemata lor întărită scoteau câte un picior, gata să dea o lovitură celui ce părea deja căzut. Neştiind ce se întâmplase la

Bucureşti, bieţii de ei îşi imaginau că vor scăpa de noi definitiv. În articol apăreau expresii dure, incitante: „...cu pantalonii strâmţi până la sugrumarea organelor genitale”, „pletele lungi şi soioase”, „import de influenţă”. Aşa că iarăşi s-a întrerupt activitatea la Casa Studenţilor, şi ne-am întors la „Lola”, unde ne simţeam apăraţi. Au început din nou greutăţile la şcolă, a trebuit să ne mai tundem o dată, să facem tot felul de scamatorii cu părul dat după urechi, uns din belşug cu ulei de nucă.

Vestea că suntem nişte sălbatici s-a răspândit rapid în toată ţara. Lumea a aflat că noi nu respectăm condiţiile impuse de cenzura culturală, că facem doar ceea ce credem că e bine, că suntem urmăriţi şi pedepsiţi pe toate căile, drept care faima noastră s-a întins şi mai mult printre tineri. Articolul din „Scânteia Tineretului” a lansat o campanie, pe care au încercat s-o ducă mai departe alte persoane importante din domeniul culturii. Toţi erau cu ochii pe noi. Unii au cerut dizolvarea definitivă a formaţiei, alţii ne-au protejat discret şi atunci şi mai târziu, ori de câte ori a fost cazul. Am rămas cu un sentiment de nemulţumire până azi, gândindu-mă la toţi acei care, ani de zile, ne-au sprijinit în felul lor, la nivele la care noi nu aveam acces şi unde nu ne puteam apăra singuri, şi care ar fi meritat un gest de recunoştinţă pe care nu l-am făcut public niciodată. Pe mulţi dintre ei nu voi avea, poate, ocazia să-i cunosc vreodată, dar le păstrez un sentiment de respect, conştient fiind că fără aceşti oameni nu am mai fi existat demult ca formaţie. Apăruse un fenomen ciudat în rândul autorităţilor, un fel de polarizare pro şi contra „Phoenix”. Uneori se ajungea la situaţii paradoxale. În anii ce au urmat, am fost interzişi de vreo câteva ori, dar asta nu ne-a afectat prea tare, pentru că, de fiecare dată, găseam pe cineva de bună-credinţă, gata să-şi rişte poziţia ca să ne putem perpetua existenţa.

Evenimentele începuseră să se precipite, viteza şi intensitatea lor creşteau pe nesimţite. Aveam senzaţia de dulce turmentare pe care ţi-o dă existenţa în mijlocul unui vârtej ce se roteşte din ce în ce mai repede şi din care nu se mai poate ieşi.

CAPITOLUL X

LYRA

Din când în când, în vârtej se mai rostogolea câte un personaj. Într-o zi, Chaka intră pe uşă împingând în faţă un tip cunoscut. Era sfrijitul ţânţar ce-mi lăsase acea ciudată impresie de neputinţă amestecată cu ambiţie. Spitzly era atât de ascuţit, că te dureau ochii uitându-te la el. Părul încă nu-i crescuse şi arăta ca un evadat de la Şcoala de corecţie.

– E băiatul lui Reininger, profesorul de percuţie de la noi de la liceu, îl introduse Chaka.

– Mi se pare că-l cunosc. Nu erai tu ăla de spărgea pianele şi cânta rock?

– Mda, mormăi el nedesluşit, privind într-o parte.

– E cel mai bun interpret de Debussy din şcoală, i-a pus pe profesori în fund, nu se lăsa Chaka.

Degeaba, nu mă puteam încălzi cu Spitzly! L-am lăsat în seama celorlalţi, Victor, Moni şi Pol, să-i facă educaţia şi să-l iniţieze în savoarea bancurilor fizice în „sictirium”, să-l facă să devină „cool”. S-a dovedit un elev bun, care şi-a depăşit repede profesorii.

Surprizele se ţineau lanţ. Într-o altă zi, a apărut Ion Tănase, directorul Casei de Cultură din Mehala. Ne-a propus să vizităm o sală pe care o avea în oraş, în centru, pe lângă Piaţa Maria, în spatele statuii ridicate pe locul martiriului lui Gheorghe Doja. Era un fost cinematograf, folosit de ruşi pe perioada staţionării lor în ţară. După plecarea lor, fusese transformat într-un depozit de Aprozar.

Nu se poate descrie mirosul de putregai ce-a izbucnit pe uşă în momentul în care am desferecat lacătele ruginite. Am încercat să facem lumină. În momentul în care am apăsat pe primul comutator, fulgere au biciuit pereţii sălii. Cablurile întinse prin pereţii umezi şi mucegăiţi au sărit ca nişte şerpi din locaşurile lor şubrede, împroşcându-ne cu moloz. Ne-am folosit, de bine, de rău, de lumânările pe care le adusesem din spirit de prevedere cu noi şi

ocolind cu greu movilele de cartofi şi mere putrede, am înaintat în acel cavou uriaş. Tavanul nu-l puteam vedea, trebuie să fi fost la o înălțime apreciabilă, pentru că rezonanța sălii sugera asta.

– Băi, ce pute?!

– Aici n-a mai intrat nimeni de ani şi ani de zile, parc-am fi într-un mormânt.

– Schwarz, nu poți face nişte lumină?

– Bisaltul şi anastigmatul cui a montat aici lumina! Ce-o fi fost în capul lor, aici e totul în scurt?!

– Nu, cred că umezeala a pătruns în pereți şi cu timpul au ruginit toate cablurile, de asta ai scurtcircuit.

– Să-ți bagi piciorul! Aici vrei să cânți cu trupa? Păi, prima dată trebuie să tragi curent.

– Hai să vedem cabina de proiecție! Acolo trebuie să fie şi tabloul de siguranțe.

– P..., cum vrei să ajung acolo? Cred că se intră prin clădirea alăturată, aici nu văd nici o scară. Stai să mă lămuresc şi eu ce se poate face!

În scurt timp, cu nişte sârme improvizate şi, cu două becuri ce mai putuseră fi salvate, Schwarz improviză o iluminație cât de cât şi puturăm vedea catastrofa în toată măreția ei. Scena era un culoar de doi metri lățime, iar deasupra ei se afla un ecran imens, care mai mânca şi el din spațiu. Dar ceea ce se găsea sub scenă ne-a plăcut, cel puțin ca idee. O suprafață de vreo doisprezece metri lungime pe trei lățime, la care se ajungea coborând nişte trepte făcute din butuci de lemn, putea fi folosită ca garderobă sau orice altceva.

– E clar, aur!

Toți se gândeau la acelaşi lucru.

– Asta e tot ce pot să vă ofer, preciză directorul Casei de Cultură. Dacă puneți umărul şi faceți cât de cât ordine aici, aveți o sală a voastră unde puteți cânta de două-trei ori pe săptămână. Aici pot încăpea oricând şase sute de persoane.

Am plecat spre casă gânditori. Era nespus de mult de lucru.

– Vom reflecta la oferta dumneavoastră, spusesem la despărțire.

Tuşi m-a ghicit imediat.

– Șie-i, puiulie, dă şie ieşci amărât?

– Am găsit în sfârşit o sală care ar putea fi a noastră, unde putem cânta cum vrem şi ce vrem, sub protecția directorului de la

Casa de Cultură din Mehala. E chiar lângă noi, dar mă tem că nu vom fi în stare s-o punem la punct.

– Dă şie, puiulie?

– Păi e un gunoi acolo şi o putoare de-ți vine rău. Nu ştiu câți voluntari voi putea aduna să lucreze şi pentru cât timp. Cred că după puțină vreme îşi vor lua lumea în cap cu toții.

– Nu poți să mi-o arăți şi mie, puiulie? S-o văd şî io?

– Ba da, că, uite, mi-a lăsat şi cheile directorul de la Mehala. Se pare că tare ar vrea şi el să-şi folosească sala, dar munca să i-o facă alții.

– Lasă, puiulie, că doar tot țâie îți trebuie. Că doar vă ajut şî io!

– În nici un caz, Tuşi. Asta nu-i treabă de tine, aici e muncă, nu glumă, şi tu eşti bolnavă şi numai asta-ți lipseşte, să te afunzi în gunoiul ăla! Las' că văd eu cum mă descurc!

– Hai să vegiem, s-o văd şâ io!

Ne-am întors la sală cu o lanternă şi i-am deschis lui Tuşi uşa din față.

– Îî, că pucie a şiocâi, zise ea. Apâi şie să faşi dacă vrieț să cântați! Nu viedz că ăşcia vă dau afară dă prăstă tot?

– Păi, cum bine zici, sunt curios chiar, dacă punem sala la punct, cât timp o vom putea păstra. Să nu ne facem munca degeaba!

– Da... c-om trăi şi om vegea!

Câteva zile m-am luat cu alte treburi. Băieții abia începuseră să-şi pună problema în mod serios privitor la munca de pregătire a sălii. Câțiva voluntari din ceata admiratorilor se oferiseră deja. Într-o bună zi, pornirăm hotărâți. Înarmați cu sârme, becuri, topoare, prize, am luat cu asalt cavoul „Lyra", cum se numea sala.

N-am găsit cheile acasă la Tuşi, dar mi-am închipuit că a vrut să ne facă o surpriză şi că s-a dus înainte să înceapă lucrul de una singură.

Ajunşi acolo, nu ne-a venit să credem ochilor. Am rămas încurcați şi cu gura căscată. Podeaua sălii era curată, straturile de mucegai împietrit fuseseră îndepărtate şi se putea vedea chiar şi parchetul.

Tuşi tocmai termina de spălat pe jos. M-a podidit un sentiment confuz, de furie şi de recunoştință totodată. M-am repezit la ea şi-am încercat să-i iau cârpa din mână, dar ea s-a opus cu o forță şi o îndârjire de care nu o credeam în stare.

– Lasă, puiulie, că-s gata acuşi! Faşieți voi mai dăparcie, că la ilectrică nu mă prişiep.

Ne-am repezit cu un „Uraaa!” la scară şi, într-o clipă, ne-am cățărat pe scheletul ce ținea ecranul şi am început să-l lovim cu tot ce aveam, cu lopeți, cu topoare, încercănd să-l doborâm.

– Măi, asta n-o să fie aşa de simplu cum credeți voi, zise Schwarz. Mai bine lăsați ecranul aşa cum e şi îl folosiți pentru proiecții sau îl pictați cumva. Nicule, tu eşti pictor, fă ceva cu el!

– Să ştii că ai dreptate. Opriți! – strigam din răsputeri, încercând să-i potolesc pe sălbaticii ce loveau cu furie în schela de lemn. Stați, măi, că Schwarz a avut iarăşi o idee genială. Lăsăm ecranul aşa cum e şi-l vom picta ca pe un fundal.

– Hă?!

– Da, măi, imaginați-vă! Fiecare aduce ceva culori şi aruncă pe ecran. Pe urmă, eu voi încerca să fac ceva din ce-o să apară. Na, ce ziceți?

– Şi de unde culori?

– Păi, aduceți şi voi de unde puteți.

A doua zi, când ne-am adunat din nou la „Lyra”, eram cu toții pregătiți. Fiecare adusese ceva de-acasă: lanțuri, biciclete paradite, ba chiar şi o cască germană din război. Am atârnat toate obiectele pe unde am putut şi, încetul cu încetul, sala a început să arate a magazin de antichități. După câteva ore de distracție, în care mai toți aruncaseră câte o sticlă de cerneală sau de vopsea, pe ecranul imens apăruse un mozaic color fără sens, din care am încercat să sugerez o pasăre. Am mai atârnat în mijlocul ecranului şi o ramă aurită, pe care am luat-o de acasă şi pentru care Mutti m-a certat mai pe urmă. Imaginea generală s-a dovedit satisfăcătoare şi eram cu toții mulțumiți. Ne descărcasem de toate complexele acumulate în ultima vreme, de toate restricțiile de ordin moral şi estetic şi făcusem din „Lyra” un fel de bâlci al răzvrătiților.

INTERMEZZO II

Moraira, iulie 1992

Iată-mă din nou în Spania! Sper să mă pot odihni câteva săptămâni după întâmplările din ultima vreme. Moartea tragică a maniei mele, problemele pe care le-am avut în Germania, din cauza, absenței mele prelungite, m-au dat peste cap. Vreau să termin cartea la care lucrez, deja, din martie. Redactorii de la „Nemira" mi-au dat tot sprijinul necesar, în țară, ca să pot lucra nestingherit, dar e greu să găsești un loc liniștit în care să te poți detașa de problemele din exterior, ca să te poți concentra asupra celor din interior. Totuși, cele câteva zile de la Costinești, chiar și cele de la București și Brașov, au dat roade. Paginile se adună pe zi ce trece, dar în același timp mă apucă un fel de disperare în momentele în care realizez cât mai am de scris. Sunt atâtea lucruri pe care aș vrea să le povestesc, să le amintesc măcar, pentru că toate au avut o anumită funcțiune și au produs efecte ce au determinat zig-zag-urile ce marchează drumul nostru parcurs în acești treizeci de ani.

De data asta, am făcut drumul cu motocicleta. Este pentru prima dată când mă angajez la un drum așa de lung, de peste două mii cinci sute de kilometri. Ghinion peste ghinion, „Jaguar"-ul l-am scos din circulație, gândind că voi conduce doar motocicleta, dar aceasta nu este încă pusă la punct după somnul din iarna. Am descoperit că bateria e stricată și că demarorul nu funcționează. După ce am încercat timp de o săptărnână, zi de zi, să o repar, împreună cu câțiva prieteni mai pricepuți, m-am hotărât să risc. Yvonne plecase deja de o săptămână și tot întreba la telefon ce se întâmplă. Era de neconceput ca ea să-și petreacă vacanța în Spania, doar cu fetița și cu bunicul, fără mine. Îi promisesem că voi veni imediat ce voi fi rezolvat problemele cu banca, ceea ce nu ar fi trebuit să-mi ia mai mult de două zile. Dar trecuseră deja zece și eu eram încă în oraș, încercând să reorganizez tot ce lăsasem baltă în momentul plecării în România.

Mi-am cumpărat altă baterie și am pornit, hotărât să risc să rămân în drum, undeva în străinătate. Rezervorul de benzină

are 22 de litri, aşa că la fiecare 250 de kilometri trebuia să mă opresc şi să alimentez, ceea ce însemna că trebuia să opresc motorul. Pornirea presupunea să împing cele 300 de kilograme ale motocicletei în viteza a doua şi să eliberez ambreiajul după câțiva paşi de fugă. Dar totul sună mai simplu decât a fost în realitate. Odată motorul pornit, trebuia să frânez imediat, căci motocicleta mă trăgea câțiva paşi după ea. Pe bancheta din spate mai aveam un mic rucsac, legat cu nişte gume, peste care trebuia să ridic piciorul, pentru a încăleca. Îi mulțumesc lui Dieter, maestrul meu de „tae qwan do", pentru că a insistat întotdeauna la antrenamente asupra „stratching"-ului, care dura întotdeauna cam o oră şi jumătate, înaintea antrenamentului propriu-zis. Pe de altă parte, cred că asta a fost cauza pentru care l-am abandonat, după câțiva ani, când am constatat că sunt prea bătrân şi prea puțin elastic față de cerințele lui şi am trecut la box.

Cu mare greutate, încotoşmănat în piele de sus până jos, cu multe haine pe dedesubt, reuşeam de fiecare dată să pornesc şi să încalec gigantica motocicletă cu şase cilindri şi 105 CP.

Epuizat, am ajuns la Moraira după trei zile. În prima noapte, după un parcurs de aproape 1000 de kilometri, m-am oprit în Franța, la Grenoble, în momentul în care am simțit că nu mă mai pot ține, efectiv, în şa. Hainele îmi erau ude, cizmele, pline cu apă, aproape înghețaseră, iar umezeala ce-mi pătrunsese până la chiloți era răcită de curentul de aer, ce nu poate fi subapreciat la o medie orară de 170-180 kilometri.

În Franța, şoferii de camioane blocaseră toate autostrăzile. M-am strecurat printre ei şi am avut, pentru prima oară în viață, autostrada doar pentru mine. În rarele momente fără ploaie, am profitat să accelerez la maximum, ajungând la 225 kilometri pe oră. Motocicleta a început să aibă un fel de trepidație suspectă, stânjenitoare. Rama, scheletul motocicletei, nu făcea față la forța motorului şi la greutatea cu care era încărcată. Disperat, am ieşit de pe autostradă şi m-am oprit la un mic hotel, descoperit la Grenoble. Mi-era atât de rău, încât a trebuit chemat un doctor. N-a putut constata nimic, în afara unei răceli zdravene şi a epuizării totale. A doua zi, mi-am satisfăcut plăcerea şi-am rămas în pat până la prânz. În partea a doua a zilei am ajuns la Cassis, într-una din zonele cele mai frumoase din preajma Marsiliei. M-am oprit la Guy, unul din

prietenii noştri din Franța şi am reuşit să mă odihnesc încă o seară. Am pornit a doua zi, pe străduțe întortocheate, din sat în sat, ocolind autostrăzile pe care şoferii continuau blocada. Deja lucrurile degeneraseră, se ajunsese la tulburări, chiar la lupte corp la corp între camionagii, turişti şi poliție.

Spre seară am ajuns la Moraira. De oboseală, nu mai aveam nici poftă de mâncare şi primele două zile au fost sacrificate, nemaifiind bun de nimic. Încetul cu încetul, sub lumina aceea ce-ți dă senzația că te pătrunde, inspirând aerul condimentat al păduricilor de pini, mi-am revenit. După ce am făcut o inspecție peştilor din golf, m-am întors cu forțe proaspete la muncă. Căci nu pot numi altfel supliciul de a scrie zeci de pagini, neîntrerupt, ore în şir. Şi totuşi, ceva mă stimulează să merg mai departe, o dorință intensă de a face cunoscut adevărul, aşa cum l-am trăit şi înțeles, cu întâmplări fericite şi cu greşeli. Poate se va găsi cineva să învețe câte ceva, şi din cele bune şi din cele rele.

CAPITOLUL XI

VREMURI

După toată tensiunea de la Bucureşti, după apostrofările din Timişoara, de la şcoală, de la Casa Studenților, starea noastră de spirit, în loc să se pleoştească, ajunsese la paroxism. Fusesem confirmați şi în Bucureşti! Avusesem nevoie, în subconştientul nostru, de această confirmare. Succesul repurtat în fața unui public, care de ani de zile fusese răsfățat de „Sincron", „Cometele", „Mondial", nu a făcut decât să-ne înverşuneze şi mai mult. Ne-am apucat de lucru cu o hărnicie nemaiîntâlnită la noi. Orice temă, ori cât de simplă, era prelucrată, iar prietenii noştri cei spirituali, Cârcu şi Şuvăgău, începuseră să ne dea sugestii de texte cu forme şi conținut tot mai complexe şi mai pline de sens. După „Ştiu că mă iubeşti şi tu", un cântec de dragoste fără nici un fel de substrat politico-social, începuse să ia formă una dintre piesele ce avea să ne catapulteze în rândul celor ce compuneau şi interpretau adevărate şlagăre. Mesajul transmis numai era doar strigătul unui scriitor, al unui poet, ci era manifestul unui grup, „Phoenix", care, la rândul lui, era expresia acelei generații a anilor '60.

Sub influența şi impresia încă proaspetelor reproşuri referitoare la aspectul nostru, am compus prima piesă care voia să afirme ceva despre noi. Se numea „Vremuri". Comparația lejeră cu trecutele mode ale altor secole încerca să-i liniştească pe cei speriați de aspectul rebel al tineretului de la sfârşitul anilor '60. Tot atunci s-a născut şi „Canarul", un cântec ce explicita, fără echivoc, dezamăgirea tineretului român în fața spulberării, atât de rapide, a iluziei libertații ce-i fusese fluturate, preț de câteva clipe, pe la ochi.

În scurt timp, am reuşit să constatăm fenomenul de identificare a spectatorilor cu conținutul pieselor, care au devenit adevărate şlagăre, ce nu şi-au pierdut ecoul şi actualitatea nici astăzi, se pare, pentru că s-au înscris în acea conjunctură fericită ce le-a permis să devină expresia sintetică a năzuințelor celor de vârsta noastră.

Deja din perioada ’62–’68 începuseră să ne parvină materiale muzicale şi fotografice ale mişcării hippy. Ideile vehiculate, mentalitatea boemă şi aspectul pitoresc al reprezentanților noii rebeliuni paşnice „flower power” ne-au fascinat. Eram convinşi că acela era drumul pe care avea să-l urmele orice tânăr pătruns de dorința de a se elibera de falsa morală şi de închistarea conducătorilor lumii. Un elan imens, copleşitor, cuprinsese tinerii din toate părțile globului, atât din Apus, cât şi de dincolo de cortina de fier. Toate încercările de a lipsi de informare tineretul din estul Europei fuseseră puse în mişcare. Interzicerea ascultării unor posturi de radio, a difuzării unor reviste de muzică şi artă ori chiar de specialitate provenite din Vest şi considerate decadente, cenzurarea tot mai vădită, mai amplă şi mai nestingherită a întregii vieți culturale şi sociale, toate acestea încercau să devieze fluxul energetic al schimbării ce se profila. Dar cei atinşi de microbul libertății găseau calea de a trece peste bariere, de a se informa. Fiecare număr din „Bravo”, „Musical Express” ori „Rolling Stones” era citit de nenumărate ori, devorat de tinerii ce încercau să se identifice, înfiorați, cu idolii lor.

Pe stradă, ne recunoşteam între noi, cei ce aparțineam aceleiaşi generații, după însemnele vestimentare, ştiute de initiați. Un pantalon mai strâmt ori unul trapez, o cămaşă cu flori, o banderolă ce trecea peste frunte, încercând să țină părul ce încă nu apucase, de fapt, să crească la cei mai mulți, o mică brățară la mână, chiar improvizată dintr-un şiret, în lipsa celei originale, erau tot atâtea semne de recunoaştere. Ne salutam, fără cuvinte, decodând acele repere şi scânteia din ochii fiecăruia. Nu aveam nevoie de vorbe, de formule mărunte, pentru a confirma realitatea apartenenței la clan – acel clan care începuse să se mărească, incluzând zeci de mii de tineri din toată țara, care, fără să se cunoască, se recunoşteau ca fiind asemenea. Unitatea lor pornea din inimă şi din suflet, plutea în aer parfumul unei libertăți încă nemaicunoscute, plin de promisiuni. Nimeni nu-şi putea explica acea stare de euforie care îi cuprinsese pe cei mai mulți dintre tinerii între 14 şi 25 de ani, acea încredere subconştientă în producerea unui eveniment ce avea să schimbe totul şi să rezolve totul, să instaureze pacea pe planetă şi în sufletele oamenilor. Să fi fost vreo cometă ce trecea prea aproape de Pământ, Vreun cataclisms solar ce ne-a bombardat fără să ştim cu nişte

radiații roz, ori câmpuri magnetice neobişnuite ne-au polarizat pe toți în acea mişcare neobişnuită? Fenomenul s-a numit „hippy”, dar manifestările lui au avut o întindere în timp şi o bogăție în aspecte mult mai mari decât cele recunoscute şi acceptate ca atare.

În Răsărit, semnele s-au ivit cu întârziere, atât din cauza controlului exercitat de autorități asupra mijloacelor de informare, cât şi din cauza faptului că tineretul, cel puțin cel din România, era confruntat cu alte probleme decât cel din Apus. Şi situația politico-socială era alta. Îmi aduc aminte că, din punct de vedere economic, la sfârşitul anilor ’60 se atinsese un nivel de confort şi de viață nemaiîntâlnit după cel de-al doilea război mondial. Privind lucrurile din perspectiva aprovizionării cu bunuri de consum, al unei aparente tendințe, manifestate de conducere, de a lăsa hățurile cârmuirii ceva mai moi, în România nu se putea plânge nimeni de o viață aspră, evident în lipsa unei posibilități reale de comparație. Necunoscând ceva mai bun, lumea părea fericită şi convinsă că drumul urmat este cel drept. Câtă amăgire, dacă te gândeşti la ce a urmat după sfârşitul anilor ’70, când, pentru cei mai mulți, lucrurile şi-au arătat adevărata față.

În orice caz, anul 1967 a însemnat pentru noi senzația primilor fiori ai înțelegerii, nedepline, de fapt, că ne identificam cu o mişcare mult mai largă, că în toată lumea colcăie şi mocneşte ceva ce avea să schimbe în bine totul. Sinceritatea cu care publicul ne aprecia şi aplauda era unul dintre semnele bune, un semnal al acelei generații care începuse să ignore formalismul şi să prefere franchețea în relațiile dintre oameni. Tinerii începuseră să spună direct ce gândesc, ce vor şi ce aşteaptă şi, dacă vreunul era lăudat, putea fi sigur că nu era vorba de o linguşire. Cei mai în vârstă intraseră în panică. Toate „normele de comportare în cadrul societății”, toate regulile impuse de ei pentru a-şi ascunde minusurile sufleteşti şi intelectuale, pentru a-şi masca mediocritatea cu un fel de draperie de morală falsă, nu mai foloseau la nimic. Tinerii începuseră să ignore constrângerile, sporise tentația provocării fățişe, din momentul în care descoperiseră forța adevărului. Provocările erau, desigur, încă puerile şi nevinovate, dar purtau semnul rebeliunii paşnice ce avea să înspăimânte, peste tot în lume, pe cei ce se obişnuiseră să-şi facă de cap, ocrotiți de legile pe care tot ei le întocmiseră.

Conținutul textelor noastre se încărcase cu un angajament social manifest, iar formele de exprimare deveneau din ce în ce mai incisive. Marele poet protestatar american Bob Dylan, pe numele lui adevărat Bob Zimmerman, se impusese ca idol al generației anilor ’60. Textele şi cântecele lui fuseseră preluate de formații rock şi interpreți de toate genurile, care le răspândiseră în întreaga lume, asigurându-le o popularitate uriaşă. Printre cei ce reorchestraseră cântecele lui Dylan, dându-le o formă nouă, mai exotică şi mai plină de vitalitate, se număra şi „Byrds”, formația mea preferată, în acei ani.

Îmi plăceau, desigur, şi „Cream”, „Kinks” şi „Rolling Stones”, formații pe care le ascultam mereu şi ale căror piese le-am interpretat, le-am exersat, după ce le copiasem notă cu notă. Aceste grupuri ne-au fost profesorii de la care am învățat o serie de formule şi de rezolvări tehnice ori armonice. Dar „Byrds” este, sau era, după „Beatles”, formația mea preferată. „Byrds” cântau în permanență pe patru voci, beneficiind de nişte aranjamente vocale ieşite din comun, care rupeau barierele impuse de aranjamentele clasice.

Având în spate experiența muzicii folk americane, care, în bună parte, se cântă pe mai multe voci, cei de la „Byrds” reuşiseră să spargă clişeele înghețate, ceea ce ne impresionase profund, în special pe mine şi pe Moni. Aşa se explică faptul că multe din piesele pe care am început să le compunem în acea perioadă au fost realizate, de la început, cu intenția de a fi cântate pe mai multe voci.

Pete Seeger, Joan Baez, Bob Dylan erau doar câțiva dintre poeții protestatari din acea vreme care au încercat, prin poezie şi muzică, să-şi exprime nonconformismul şi neaderarea la mentalitatea general acceptată, în special în Statele Unite. În preajma lor se situau interpreții de blues, John Lee Hoocker, B.B. King, Arthur King şi chiar John Mayall, primul alb care promovase o şcoală de blues. Uiterior au apărut şi Johnny Winter şi alți interpreți de blues alb, dar pe noi ne impresionaseră în special formulele foarte disctincte şi foarte clare, mai sistematizate decât cele din blues-ul negru, reflectate şi în muzica formațiilor preferate, „Cream” spre exemplu. La şcoala lui John Mayall şi-au făcut mâna chitarişti celebri, Jeff Beck, Eric Clapton, Jimmy Page, aşa că şi noi începusem să exersăm, să încercăm să interpretăm anumite piese de blues.

Rezultatul acestor influențe, transmise pe toate căile, discuri, reviste, relatări ale unor martori, începuse să se simtă. Familiile de şvabi din Timişoara primeau de la neamurile din Germania, venite în vizită, tot felul de materiale, care, în cele din urmă, ajungeau la noi. Puteam să le prelucrăm, să le interpretăm, să le înțelegem şi să le aprofundăm, creându-ne un stil. E drept că acesta nu era foarte românesc, dar un stil național, în acest domeniu, încă nu exista. Existau doar încercări. Ba chiar aveam şi replică, în momentul, în care ni se reproşa cosmopolitismul muzicii noastre.

– Limba engleză se pretează pentru rock, limba italiană pentru operă şi operetă, iar cea românească pentru folclor!

Nouă ne ajungeau aceste argumente şi continuam să copiem stilul formațiilor pe care le adoram. Era imposibil, totuşi, să păstrăm sută la sută nuanțele şi expresia, uneori chiar mesajul ideologic al muzicii primite din Apus.

Chiar în acel an, preocupat de nişte teme ce-mi zumzăiau demult prin urechi, începusem să orchestrez două piese populare, „Bun e vinul ghiurghiuliu” şi „Pădure, pădure”. La lucrarea efectivă m-au ajutat şi ceilalți băieți, dar importantă a fost intenția, cu totul nouă, ce a marcat o cotitură în drumul formației „Phoenix”. Pentru că, trebuie spus, nu toți membrii formației au fost de acord cu această schimbare. Cel care m-a susținut cel mai mult a fost Kamo. Am impus până la urmă piesele, şi după un an de zile s-a demonstrat că avusesem dreptate. Piesele se interpretau foarte lejer, dar cu convingere, aşa că au prins chiar şi la publicul nostru răsfățat cu cele mai mari şlagăre din anii ’60.

INTERLUDIU CU VICTOR CÂRCU (I)

– Deci tu îți aduci aminte de prin ’65...

– Într-adevar, atunci când a venit Moni, la Moni ne-am întâlnit.

– Tu erai coleg cu Pol.

– Da, noi eram colegi de clasă, după aia ne-am despărțit, el era la reală, eu la umană.

– Dar, parcă el era mai mic decât tine...

– Parcă, dar, în orice caz, eram în aceeaşi clasă, până s-a mutat el mai târziu în Lahovary. Fiind colegi, ne-am lipit repede şi în

două săptămâni făcusem deja o trupă. Toate prostiile le făceam deja împreună. Practic, trupa asta s-a unit în vara de după liceu, în ’65. Deci, la ştrand, pe canalul ăla din pădure, pe-acola ne plimbam, pe-acola a început. La vremea aia, Moni umbla cu toporul în geacă, avea un topor scurt, toți ăia mai barosanii de la şcoala din Lahovary ştiau să arunce cu taporul.

Şi Moni tot căra după el toporul şi arunca în toate părțile, dar nu nimerea nici un pom.

– Cu perechea lui de ochelari...

– A fost, aşa, o perioadă băiețească. Mai apăreau şi fete, dar nu erau importante. Noi aveam treabă cu topoarele, cu planurile, desenam hărți împreună şi se asculta „Beatles” la Radio Novisad, la Belgrad.

– Şi tot pe atunci, prin ’65, am pus mâna pe un disc dublu cu „Mother of Invention”, „Freak Out”.

– Alea ne-au umplut de nabădăi. Aia cu...

It can’t happen here,
I’m tellin’ you, my dear,
Because I’ve been checkin’ around
It can’t happen here.

– Ia mai toarnă nişte „Glenfiddich”!

– Kamocsa era coleg cu Claudi la facultate!?

– Da, da, la Construcții.

– Era tot timpul cu Tudan. Ei erau tot timpul cu „Beatles”, noi, în plus, eram cu „Rolling”, deşi ne plăcea să ascultăm şi „Beatles”. Când ne întâlneam, ce cântări trăgeam! Aştia turbau! „Sunteți voi idioți ca ei, aia-i muzică?!” Se începuse deja cu stilul ăsta blazat. Şi Moni, până la urnă, ajunsese să creadă că „Rolling” era mai bun.

– Atunci a apărut şi Marieta în viața lui Moni.

– Cu bretonul ei retro, à la Mireille Mathieu, de i se vedeau numai urechile roşii, o făcea pe Matahari. A apărut ea şi după aceea şi gaşca ei de fete. Aşa am început să devenim interesanți pentru fetele adevărate, cele care erau mai mari şi ştiau! Alea tot timpul veneau după noi, vreo şapte erau: Gabi, Mihaela, Puşa. ...Şi pe urmă au apărut celelalte, Magda..., care ne-au arătat şi nouă mai mult din viată.

– Ce fel de public aveam noi?

– La „Lola” a apărut un alt tip de public, nu mai era studenţesc, erau ăştia de care spui tu, crema, deci golanii mai spălaţi ai oraşului, din cauza asta nici nu se excita lumea aşa tare la hit-urile „Beatles”. Şi dacă se încingea cumva atmosfera prea mult, aveau grijă poliţaii s-o răcorească. La „Lola” veneau des poliţaii şi ne răcoreau. Cam din oră în oră intra câte o patrulă. Noi ne uitam la ei, ei la noi, mârâiau puţin şi după aia plecau. Fără discuţii, fără alte chestii, nu a fost nici o altercaţie, dar era teroarea asta. O patrulă prin sală îţi tăia tot cheful.

– Pe urmă?

– Chefurile de la Kamo!

– Ei da, la el se făceau ceaiurile dansante. Veneau fetiţele şi noi stăteam la colţ. Le invitam la dans, cu pupături de mână, el avea chestia asta. Am încercat şi eu de câteva ori, dar nu mi-a plăcut. La cameră...

– Miha, Emanuela, „da, da, stinge lumina”... După aia au început invenţiile alea de dansuri, apoi la teatrul de vară, la „Meteor”, s-a trecut în masă la tipul de dans cu spatele, apoi cu îmbrăţişare din aia. Se schimbau obiceiurile. La vremea aia, abia dacă vedeai o dată la un an câte-o gagică pupându-se cu unul, într-o umbră, pe înserat. Nu prea erau sărutări din astea. Şi, dintr-o dată, la „Lola” se dansa şi se săruta. Erau încleştaţi toţi. Îi uneau textele, le dădeau încredere.

– Când a apărut Schwarz?

– Foarte târziu. Schwarz era din gaşca lui Reus. Era o gaşcă pornită pe noi. Începuserăm şi noi să purtăm plete – ce erau plete pe atunci, abia dacă acopereau vârfurile urechilor! – dar pentru domnul Schwarz şi pentru alde Reus... Schwarz era sportiv, era ARLUS-ist, acolo era angajat, şi era beţivan. Noi nu eram, noi eram cheflii, de asta am şi rămas. Schwarz avea deja puterea de a bea zece sticle, era în antrenament continuu. Ştiu că ori de câte ori ne vedea pe stradă se repezea: „Bă, homosexualilor... pletoşi, ce sunteţi voi, femei? Ce p...a mea-i cu voi?” Ne uitam la el: „Cine-i idiotul ăsta?” Era băgăreţ, aşa, se purta de parcă ne-am fi cunoscut de o sută de ani, deşi nu ne ştiam decât, eventual, din vedere. Era un tip colorat, de-atunci se vedea cioroiul, tuns scurt şi cu o mustaţă din aia pe oală. Ne înjura tot timpul.

– Dar când a apărut?

– Practic, după ce a plecat Pilu în Suedia. Atunci a apărut, definitiv, Schwarz. Deci, după ’69. Schwarz încă nu era în ’69.

– Şi la „Lola”?

– La „Lola” l-a pus pe Chaka la intrare să rupă bilete. Chaka manipula aşa de frumos acolo, încât de fiecare dată rămânea cu două sute cincizeci-trei sute ale lui. Şi la vremea aia, erau bani. De obicei stația era la „Cina”, acolo ne opream noi după spectacole. Acolo, la „Sinaia”, ne întindeam în hol. Mâncam acolo şi începeau teoriile şi halucinațiile, erau primele abureli. Pe urmă începeau pariurile şi tot felul de idioțenii. „Câte cutii de chibrituri trebuie ca să acoperi Piața Operei?” De la chestiile astea se ajungea uneori şi la lucruri care îmi plăceau. Chaka era atlet. Făcea atletism. I-a propus lu’ Pol să-i lase un avans de o sută de metri. Era îmbrăcat la costum, primul costum de tergal, aşa-zisul „tergal metalic”. A început acolo, la „Sinaia”, şi ne-am tot certat. „Eşti tu atlet, dar cu picioarele astea-n « O » nu poți să fugi nici până la colț!” Au ajuns până pe la mine pe-acasă, pe „6 Martie”. De acolo a zis că-i lasă avans până la colțul străzii şi că până la „Pompieri” îl întrece. Pol a pornit-o aşa încet, cu „pasul piticului” şi în „pas ştrengăresc”, flegmatic. Apoi, Chaka a prins o viteză ce nu s-a văzut, cu călcâiele alea ale lui şi picioarele-n pom! Numai că – ghinionul lui – nici pe vremea aia nu era prea multă lumină pe străzi. Băieții spărseseră trotuarul, la vreo două stații de mine, spre pompieri. Era deja un canal acolo. Pol o ia încet, aşa, şi-i închide unghiul, să nu vadă Chaka canalul. A fost acolo o prăbuşire de s-au auzit şi particulele metalice de pe costum scrâşnind. Frumosul costum al lui Chaka era tot una cu pământul.

CAPITOLUL XII

FIUL ELENEI C.

Anul 1967 avea să fie încărcat cu evenimente decisive pentru viața formației „Phoenix”. Apăruse Schpitzly, dar îl pierdusem pe Pilu, care fusese luat la armată. După scurte căutări, l-am descoperit pe Dorel Vintilă, un toboşar ce se afla, întâmplător, la ora aceea în Timişoara. Ne-am împrietenit în scurt timp. Încetul cu încetul, am realizat că acest Dorel e un tip fascinant, chiar plin de mistere. Povestise câte ceva, mai scăpase câte o vorbă în plus, aşa că reuşisem să-mi fac un tablou cât de cât concludent asupra lui. Student la „Politehnica” din Bucureşti, venise prin transfer la Timişoara. Mama lui adoptivă, nimeni alta decât Elena C., nu-l mai putea suporta în apropiere, nefiind de acord cu notele pe care le căpăta şi care nu aveau cum să constituie un motiv de mândrie pentru o familie sus-pusă. Orfan fiind, profita de slăbiciunea „tovarăşei” pentru copiii fără părinți, aşa că nu putea fi exclus din clan. Pentru moment, fusese doar îndepărtat din centrul atenției. Era urmărit pas cu pas şi se raporta fiecare mişcare, atât înăuntrul, cât şi în afara facultății. Atunci mai mult bănuiam decât ştiam aceste lucruri. Dorel nu povestea cu plăcere despre situația lui familială, în schimb era teribil de spiritual, foarte glumeț şi amuzant. Îi plăceau fetele şi bătea foarte bine la tobe. Ce mai! – era exact ce ne trebuia. Din punct de vedere muzical, se deosebea de explozivul şi spontanul Pilu, fiind mult mai aşezat şi mai elaborat. Îmi făcea o plăcere nespusă să lucrez cu el. Când se pornea, cânta un „shuffle”, asta era specialitatea lui, şi aveai senzația că te afli undeva într-un tren care te duce şi te duce înainte, legănânau-te ritmic. Îşi câştigase în scurt timp porecla de „Locomotiva Carpaților”, pe care o justifica din plin. Cu ani în urmă, cântase la vechea formație bucureşteană „Cometele”.

Prietenia cu Dorel ne-a adus multe cunoştințe noi, mai ales în Bucureşti, unde nu avusesem prea mulți prieteni muzicanți. Aceştia începuseră să vadă în noi nişte provinciali periculoşi, care le făceau

concurență. Unul dintre băieții cunoscuți prin intermediul lui Dorel a fost Cico, fostul ghitarist de la „Cometele”, un tip de spirit, cu o finețe demnă de admirat. Împreună cu el, cu prietena lui, D.R., şi cu toată gaşca „Phoenix”, am petrecut o vacanță teribilă la Buşteni, într-o iarnă. După trei săptămâni de distracție, scena finală a pus capac.

Trenul plecase din gară. Pe peronul plin de zăpadă alergam cu boxa de la „Selmer” în brațe, pe lângă vagonul de poştă în care Chaka şi încă vreo câțiva se cățăraseră deja.

– Haide, mă!

– Nu te lăsa, Nicule!

– Hai că-l ajungi!

Încurajările lor nu ajutau prea mult. Ca de obicei, rămăsesem la sfârşit să supraveghez încărcarea instrumentelor pe care le avusesem cu noi. Băieții erau demult în compartimente când trenul, care avusese doar o scurtă oprire în Buşteni, porni fără să se sinchisească de mine, rămas singur pe peron cu boxa de la „Selmer”. După un efort supraomenesc, reuşii să sprijin boxa de vagonul de poştă ce se mişca din ce în ce mai repede şi continuai să alerg paralel cu trenul ce începea să prindă viteză. Îngrozit, am văzut că peronul urma să se sfârşească după câțiva metri. Băieții din vagon au întins mâinile, au prins partea de sus a boxei şi au tras-o înăuntru. Eu m-am agățat de vagonul următor. Pe atunci mai circulau vagoanele de tip vechi cu treptele în afară şi cu o bară verticală de care te puteai ține. La gerul din iarna aceea, nu cred că aş fi rezistat prea multă vreme, iar uşa nu mi-a deschis-o nimeni. După câteva acrobații, am ajuns în vagonul de poştă, unde m-am aşezat împreună cu ceilalți şi cu câțiva ceferişti la o țuiculiță.

În cele din urmă, am ajuns, din nou la Timişoara şi am reluat concertele la „Lola”. Cântam în continuare acolo, pentru că ne simțeam mai protejați în fața loviturilor care se abăteau asupra noastră din toate părțile, şi de la şcoală, şi de la Casa Studenților, şi de acasă. Concertele ajunseseră la faza paroxistică. Lumea se înghesuia, se călca în picioare ca să intre, luptând din greu cu coatele, în sălița aceea mică. În loc de 300 de persoane, cât era capacitatea normală a sălii, se buluceau 500-600 de tineri dezlănțuiți, iar tensiunea creştea proporțional, cu înghesuiala. De trei ori pe săptămână mergeam şi cântam acolo, dar de fiecare dată era o

problemă să ajungem la „Lola”. În zilele în care dădeam concerte, tramvaiul 6 era supraaglomerat. Cei care ne cunoşteau ne făceau loc pe scară, aşa că ne agățam şi noi cum puteam, cu ghitarele în mână. Prietenii noştri, pe care la ora aceea nu-i numeam încă „*rody*”, deşi asta erau, încărcați cu amplificatoare şi instrumente, se agățau şi ei pe unde puteau, în momentul în care tramvaiul supraîncărcat o pornea pe strada Doja spre club.

Atmosfera era electrizantă. Noi ne lăsam influențați de tensiunea ce emana din sală şi, la rândul nostru, dădeam tot ce puteam, încărcând piesele cu şi mai multă forță şi expresie. Moni se străduia cel mai mult să convingă publicul, prin interpretarea sa şi printr-un show propriu. Mai arunca microfoane, mai spărgea câte-o ghitară, dădea cu stativul în stânga şi în dreapta, încercând să-l imite pe ***street fighter man***-ul Mick Jagger şi, trebuie să recunosc, reuşea în mare măsură. Ca voce, registrul lui era undeva în altă zonă şi nu toate piesele se pretau la o preluare, dar asta nu avea nici o importanță, orice cântec „Rolling Stones” era un prilej de sărbătoare la „Lola”. Între timp introdusesem în repertoriu şi piesele noastre mai noi, „Vremuri” şi „Canarul”, şi n-aş putea spune că am avut vreun moment de ce ne ruşina.

CAPITOLUL XIII

NEBUNUL CU OCHII ÎNCHIŞI
PREMIUL ÎNTÂI NU SE ACORDĂ
CORNEL CHIRIAC

Cei de la Casa de Cultură nu ne-au lăsat prea multă vreme în pace. Într-o seară a venit iarăşi cineva de la ei cu o invitație ciudată. Era vorba să luăm parte la „Festivalul național studențesc” ce urma să aibă loc la Iaşi, în primăvara lui ’68, şi să reprezentăm, alături de formația Casei de Cultură, Timişoara. Dacă acceptam, urma să fim înscrişi în concurs la categoria „formații beat”. Propunerea m-a surprins, pentru că nu se prea potrivea cu poziția noastră de renegați, de „oaie neagră” a oraşului. Am stat câteva zile pe gânduri, apoi am discutat cu băieții.

– Cee, mă, iar vrei să ai de-a face cu ăştia? – zicea Moni.

– Nu vezi că iar ne pun să ne tundem, să ne radem şi cine ştie cum să ne îmbrăcăm?! – săriră şi ceilalți.

– Ce, parcă poți să cânți? N-o să te lase aia, sau aia, sau aialaltă, parcă nu ştii...

– Măi, băieți, hai să facem un repertoriu cu care să-i convingem şi pe unii şi pe alții. N-avem decât de câştigat. Dacă le plasăm două piese folclorice, pe care de bine, de rău, le facem cu conştiința împăcată şi ne plac şi nouă, mai cântăm „Vremuri” şi „Canarul” şi mai vedem noi… S-ar putea să fim apreciați pe cinstite, cine ştie ce se întâmplă? În fond, este un concurs şi, în funcție de asta, se stabilesc nişte poziții. Nu putem rămâne în afară, dacă vrem să ieşim din anonimat!

– Daa, dar dacă nu te lasă să cânți aşa cum vrei şi... trebuie iar să ne tundem şi... cine ştie ce greutăți au să ne mai facă, nu vezi că sunt puşi tot timpul pe noi? Ăştia sunt puşi să caute râcă, asta e! – se lăsa greu Moni.

– Dac-ar fi aşa, nu ne-ar fi chemat. Am senzația că au nevoie de noi. Rău cu rău, dar mai rău fără rău, ştii vorba. Nu-s prea convinşi de brigada lor culturală, care nu e rea, de fapt, dar nu mizează pe succesul ei, ci pe al nostru. S-ar putea ca noi să fim asul câştigător. Aşa că s-ar putea să avem pe undeva un înger bun, care să ne ajute să ne atingem țelul: să ieşim din acest anonimat, să ne cunoască lumea şi să fim oficial acceptați ca formație de „beat”. Vrei asta sau nu? – asta e întrebarea!

– Ei şi tu, parcă poți să spui nu!

Baieții şi-au revizuit poziția şi s-au pus pe treabă, având în vedere orchestrarea mai amplă a unor piese.

Apăruse între timp şi compoziția „Nebunul cu ochii închişi”. Refrenul, pe care îl făcusem singur, integral, îmi inspira nişte teme instrumentale, dar care pe ghitară nu ar fi sunat perfect. Dorel a fost pe fază.

– Dom’le, astea sunt teme de viori...

S-a aşezat la pian, a cântat uşor şi, într-adevăr, mi-am putut imagina cum putea suna această piesă cu o orchestrație mai dezvoltată. La una dintre întâlnirile noastre zilnice de la Moni de acasă, l-am abordat pe Reininger.

– Băi, tu de ce stai degeaba? Nu poți să-mi aduci nişte colegi de la şcoala de muzică? Hai să încercăm să cântăm ceva cu orchestră mai mare!

– Păi, nu-i nici o problemă, să vorbesc cu ei şi facem o întâlnire.

Am început lucrul împreună cu Dorel şi cu Reininger şi am început să schițăm nişte aranjamente pentru câteva cântece. În final, cele două piese pentru care ne-am stabilit au fost „Nebunul cu ochii închişi” şi „E dimineață în viața mea”, pe care le-am orchestrat cu instrumente clasice. Grupul de elevi de la şcoala de muzică a venit cu noi şi la festival. Repetițiile deveniseră tot mai serioase şi experiența acumulată în lucrul cu brigada artistică a Casei de Cultură, cu Robi Teufel şi cu Pedro, m-a ajutat să impun o anumită disciplină, o anumită claritate a concepției, progresând rapid, pe măsura conturării imaginii de ansamblu. Băieților le-a plăcut tocmai faptul că, înainte de a ne dezumfla, se schițase deja o imagine nouă şi foarte excitantă. Piesele noastre, orchestrate amplu, deveniseră maiestuoase, supra-dimensionale, ceea ce ne gâdila nu numai orgoliul, ci şi urechile, pentru că ne plăcea, cu adevărat, să le ascultăm. Se muncea febril,

aşa că în scurtă vreme adăugasem celor două cântece, încă patru, „Vremuri", „Canarul", „Bun e vinul ghiurghiuliu" şi „Pădure, pădure", rotunjindu-ne programul de şase piese pentru festival. Eram gata.

Iată că veni şi ziua cea mare! Am împachetat şi, împreună cu toată delegația, am plecat la Iaşi. Acolo, cine ne întâmpină? Pilu! În uniformă de soldat şi plângând de bucurie. Mi-aş fi dorit enorm, să intre în concert, dar, fără să fi exersat, fără să cunoască piesele noi, nu am fi reuşit să facem mare lucru. Culmea a fost că l-am pierdut şi pe Dorel. Prins într-o situație neaşteptată, ca întreaga lui existență, a plecat la Bucureşti. Pe perioada festivalului l-am luat la tobe pe Nicu Enache.

În prima zi, pentru că am ajuns ceva mai târziu, nu am primit nici o sală pentru repetiții. Ne-am retras undeva, pe treptele unei scări, între etaje, şi am început să cântăm. Vuia toată clădirea, de sus şi până jos, aşa că treptele s-au umplut repede cu un public doritor să ne asculte, drept care repetiția s-a transformat într-un concert ad-hoc. Mulți dintre oficialii care trăgeau cu urechea au considerat gestul nostru demonstrativ, taxându-ne drept aroganți, nedisciplinați şi provocatori. Dar acel concert improvizat avea să aibă şi o latură pozitivă, de care ne-am dat seama mai târziu.

În prima zi a festivalului a cântat „Mondial". Mare parte din public venise din Bucureşti cu ei, ca să îi aplaude, aveau fanii lor. Succesul mi s-a părut incredibil. Deja discutam între noi, bucurându-ne de faptul că măcar luam parte la un asemenea concurs, la care nu eram deloc convinşi că am putea avea vreo şansă.

A doua zi, după vreo câțiva interpreți mai puțin interesanți, a apărut formația „Roşu şi Negru". Publicul era în extaz. Cei din juriu erau şi ei mulțumiți, se vedea după fețele lor. Printre ei, la masa plasată în mijlocul sălii, un individ cu o bărbuță mică, o țăcălie de țap, şi cu o privire asemănătoare, foarte vioaie, se agita tot timpul, dădea din cap, din mâini, bătea în masă, ceea ce părea să-i deranjeze pe colegii lui. Individul, pe care urma să-l cunoaştem mai târziu, apoi să devenim prieteni buni, nu se sinchisea de reacția celorlalți şi îşi manifesta voia bună şi sentimentele pe care le trăia, la modul cel mai direct. „Nebunul" se numea Cornel Chiriac.

Am fost surprinşi să constatăm că în juriu se afla un critic care nu-şi propusese doar să analizeze, ci voia să şi trăiască evenimentul

artistic. M-am bucurat văzând că nu toți cei din juriu sunt reci şi calculați, veniți doar cu ochi de Argus să urmărească greşelile, să cenzureze şi să critice, ci erau şi oameni cu voie bună, dispuşi să vadă ce e frumos şi valoros din ceea ce se prezintă. Totuşi, nu ne făceam nici un fel de speranțe.

A venit şi seara noastră. Am apărut pe scenă împreună cu orchestra de elevi, toți îmbrăcați în cămăşi albe, cu pantalonii închişi la culoare, pe care îi aveau de la şcoală. Noi eram cu costumele de la Casa de Cultură a Studenților, pe care le reprimisem cu această ocazie, costumele acelea de tergal, de culoare închisă, cu guler înalt, cum aveau şi „Beatles" pe atunci. Am prezentat programul şi rezultatul a fost uluitor. Deşi în sală nu aveam nici un fel de fani şi nu puteam să-mi imaginez că există cineva care ne cunoaşte, sala s-a ridicat în picioare. Cornel Chiriac a sărit pe masa juriului şi a început să țopăie, scuturându-şi frenetic mâinile şi picioarele, încurajându-ne mereu. Am terminat concertul, ne-am înclinat foarte sobri şi ne-am retras cu inima cât un purice.

Fuseserăm cazați într-un cămin studențesc. Pe lângă noi se înghesuiseră şi toate ajutoarele noastre, acei „rody" credincioşi care, ani de zile, pe urmă, ne-au urmat şi ne-au ajutat în orice situație. Mai apăruseră şi nişte prieteni din Timişoara, aflați la armată. În afară de Pilu, au mai fost o mulțime care, după zecile de sticle de bere şi vodcă băute, au rămas să doarmă la noi.

Încercând să ne înecăm emoțiile şi neliniştea în alcool, am petrecut şi ziua următoare până spre seară, când a avut loc Gala Laureaților şi împărțirea premiilor. Am stat în culise, aşteptând cu sufletul la gură să se strige numele câştigătorilor. Din grupul celor de la Timişoara fuseseră chemați câțiva solişti, cărora li s-au dat nişte premii. Veni şi rândul formațiilor. Preşedintele juriului se apropie de microfon.

– Locul trei... formația „Mondial" din Bucureşti!

Noi am rămas uluiți.

– Locul doi s-a acordat formației „Roşu şi Negru".

În acel moment, ne-am pierdut orice speranță, cât de mică.

– Locul întâi... nu se acordă!

La acest anunț, şi ultima frântură de iluzie subconştientă se spulberă. Un sloi de gheață ne pătrunse în inimi, toate privirile erau îndreptate în jos. Nu mai îndrăzneam să ne uităm unul la altul.

– Şi... Marele Premiu al Festivalului Național al Studenților, 1968, Iaşi, se acordă... formației „Phoenix” din Timişoara! Premiul pentru interpretare, premiul pentru compoziție, premiul pentru creativitate, premiul special al juriului, premiul special al „Electrecordului”, premiul Radiodifuziunii, toate se acordă formației „Phoenix”!

Reacția noastră a fost de paralizie totală. Primele secunde am ridicat ochii din podea, ne-am privit, în sfârşit, unul pe altul, apoi ne-am năpustit, îmbrățişându-ne şi sărutându-ne. Chiriac năvălise pe scenă şi ne îmbrățişa şi el. În acele momente am făcut cunoştință cu omul care avea să ne scoată cu adevărat din anonimat şi care ne-a sprijinit în tot timpul vieții lui, din păcate atât de scurtă.

Cornel Chiriac era un *producer*, aşa cum scria pe cartea lui de vizită, fost toboşar de jazz, un băiat foarte cultivat, cunoscător al muzicii. Avea emisiunea lui la radio, pe care o asculta marea majoritate a tinerilor. A fost cel dintâi care a recunoscut, din primul moment, capacitatea reală a formației noastre, posibilitățile de exprimare, energia neconsumată încă. Intuiția lui totală şi nasul de manager îi spuseseră că suntem în stare de lucruri mai mari decât cele pe care le vedeau şi auzeau toți. Dacă acele vremi i-ar fi dat posibilitatea să ne producă într-adevăr, să ne facă management, la ora asta am fi fost cu mult mai departe, atât noi, cât şi întregul nivel al muzicii pop din țară. Totuşi, lucrurile luaseră o întorsătură teribilă.

Premiul „Electrecordului” consta în posibilitatea de a deschide o serie nouă, seria „Beat”, iar cel al Radiodifuziunii, în oportunitatea de a înregistra în Radio şi de a fi difuzați cu o anumită regularitate. Ceva mai târziu au apărut şi alte propuneri, din partea Agenției de impresariat artistic din Bucureşti, ori a unor teatre de estradă, muzicale, care ne-au oferit turnee prin țară.

De la Iaşi am mers direct la Bucureşti, în studioul Radioului, unde am făcut primele înregistrări cu grupul pe care îl aveam cu noi, instrumentiştii de la şcoala de muzică. Băieții erau elevi în ultimele clase de liceu şi nu prea erau pregătiți să lipsească aşa de mult de la şcoală, dar, cu teama în sân, au hotărât să facă şi acest pas. Au venit cu noi peste tot, şi la Radio şi la „Electrecord”. Primele piese pe care le-am înregistrat la Radio, cred că în studioul T8, au fost „Vremuri” şi „Nebunul cu ochii închişi”. Acesta din urmă a fost produs de Cornel Chiriac. El a stat în studio, a pornit banda, ne-a oprit, ne-a

mai dat câte un sfat, a adăugat la mixaj tot felul de efecte de tunete, de ploaie şi de vânt. Înregistrarea s-a îmbogățit, în acest fel, cu nişte sonorităţi pe care noi nu le plănuisem. Asta înseamnă să ai viziune de ansamblu şi să fii obiectiv!

Este foarte greu, ca interpret, sa fii şi compozitor şi aranjor, pentru că, de cele mai multe ori, lipsurile pe care le ai într-un domeniu se răsfrâng şi asupra celorlalte activităţi. De aceea, e bine ca şi alţii să participe la munca de creare a unei piese, lucru care în „Phoenix” a fost de la sine înțeles. Munca în grup elimina faza de împărțire a sarcinilor, gen „tu cântă aia, tu ailaltă”, dar asta s-a întâmplat mai târziu, când fiecare dobândise atâta rutină, încât ştia aproape instinctiv ce are de făcut. Munca mea devenise, cu timpul, tot mai uşoară.

Cele două piese, „Vremuri” şi „Canarul”, urmau să alcătuiască prima faţă a unui *extended play*, acele discuri ce erau la modă prin anii ’60 şi care conţineau câte două cântece pe fiecare parte. Într-o discuţie cu domnul Carţiş, „Electrecordul” ne-a impus să cântăm şi două piese din repertoriul internaţional. Nu prea erau ei convinşi de succesul nostru la public şi pe calitatea noastră de compozitori, aşa că ne-au obligat, chiar, să cântăm două piese străine, ceea ce, ulterior nu s-a mai repetat. Atunci, ne-a căzut bine propunerea lor şi ne-am bucurat să cântăm „Friday on My Mind” al formaţiei „Easybeats” şi „Lady Madonna", din repertoriul „Beatles”. Aşa cum a ieşit, discul a fost un mare succes.

Înregistrările pentru disc s-au făcut separat, în studioul „Electrecordului”, un fost grajd, cu o instalaţie străveche, dar cu o acustică bunicică. În studio, un inginer de sunet şchiop, cred că avea un picior de lemn, prăfuit şi mucegăit ca un păianjen care-şi făcea veacul într-un colț al grajdului. Instalaţia de care dispunea şi de care era foarte mândru era un simplu magnetofon EMI pe două canale. Stereofonia se realiza într-un mod foarte simplu. Pe un canal se înregistra orchestra, pe celălalt vocea, astfel că acestea se auzeau separat, una pe stânga, cealaltă pe dreapta. Cu timpul, s-a ajuns să se mixeze cele două canale, ceea ce a constituit un enorm salt înainte. „Vremuri” şi „Canarul” s-au înregistrat destul de simplu, mizându-se foarte mult pe melodicitate şi pe culoarea instrumentelor, fără un aranjament prea sofisticat. Greutăţile au început în momentul în care mi-am pus în funcţiune distorsionatorul acela construit de mine din

magnetofonul „Tesla”. „Lady Madonna” are în aranjament o frază tipică, uşor de recunoscut, executată cu o ghitară distorsionată. În momentul în care am început să interpretez această linie melodică, s-a auzit un țipăt în cabina de sunet. După două secunde, s-a năpustit şchiopătând în studio domnul inginer, cu ochii holbați, cu părul zbârlit, uitându-se în toate părțile să vadă de unde vine acel sunet straniu.

– Dar voi nu auziți că distorsionează?

– Bineînțeles că distorsionează, i-am răspuns. Asta este şi intenția, să distorsioneze.

– Cum vă permiteți? De patruzeci de ani sunt aici în studio şi n-a venit nimeni să-şi bată joc în acest hal! Ce căutați voi aicea, de fapt?

– Domnule, asta e concepția piesei, pe care n-am făcut-o noi. Ni s-a impus să interpretăm două piese străine şi noi încercăm s-o facem cât se poate de aproape de original. Şi chiar dacă nu ar fi vorba să copiem piesa, un sunet distorsionat este o îmbogățire a spectrului de culori într-o formației de pop şi nu văd de ce nu am folosi o ghitară distorsionată.

– De patruzeci de ani n-a venit nimeni să-mi spună cum să înregistrez!

– Se pare că a venit timpul să vă spună cineva acest lucru!

A lovit cu mâna magnetofonul nostru şi l-a aruncat de pe măsuța pe care era montat. Am sărit ca ars şi am început să-mi adun instrumentele, hotărât să plec. Mi-am strigat băieții, gata să ne punem în mişcare, dar, spre norocul general, au intervenit nişte redactori care au aplanat conflictul şi ne-au convins să continuăm lucrul, propunându-ne un alt inginer. Bătrânul sunetist al „Electrecordului” nu auzise în viața lui o ghitară distorsionată, dar era pus să producă discuri, care să se vândă în rândul tinerilor şi să aducă o mulțime de bani. De-a lungul anilor, instituțiile de cultură au învățat că din încasările făcute cu noi se puteau finanța o groază de alte lucruri, sortite falimentului de la bun început.

Fotografiile pentru coperta discului s-au făcut în Timişoara, în vestitul Parc al Rozelor. Eram îmbrăcați în cămăşi cu flori, pantaloni închişi la culoare, de la costumele împrumutate de la Casa de Cultură. Împreună cu noi apare şi Florică, toboşarul de la „Mondial”,

pe care-l împrumutasem pentru înregistrări în lipsa lui Dorel, care ne abandonase la Iaşi.

Discul a ieşit pe piaţă şi a făcut o vânzare de necrezut. Cu toţii eram foarte mândri să ne vedem numele pe copertă. Mutti îmi mai iertase din păcate, văzând acolo scris clar: „Formaţia « Phoenix » – Dirijor: Nicolae Covaci”. După ce s-au epuizat rapid 120.000 de exemplare, după socotelile „Electrecordului”, am fost propuşi pentru un „Disc de aur”, pe care nu l-am văzut niciodată. „Electrecordul” se bucura să facă vânzări, dar premierile erau planificate din altă parte. Sforile se trăgeau din direcţia Uniunii Compozitorilor, unde se mişcau relaţii şi bani. Până la urmă, „Discul de aur” l-a luat „Pâslăriţa”, Margareta Pâslaru, cu 80.000 de bucăţi vândute, dar cu un spate mai tare. N-am mai insistat şi n-am mai pretins, niciodată vreo recunoaştere a valorii comerciale a muzicii noastre, fiind din ce în ce mai preocupaţi de latura ei calitativă. Cel mai important lucru era că discul suna bine pentru acei ani.

Piesa „Vremuri” lovea întâi, şocând publicul, apoi venea „Canarul”. Impactul acestei piese, aparent liniştite, a fost atât de mare, încât după o vreme a devenit tema muzicală a unui film, care a preluat atât titlul, „Canarul şi viscolul”, cât şi mesajul cântecului nostru:

Sărman canar, ţi s-a părut
Că zările ţi s-au deschis,
Dar n-a fost doar decât un vis
Rănit, tu ai căzut.

Apăream şi noi într-o secvenţă din film, undeva într-o închisoare, cântând. Eroul principal, un tânăr ce se zbate să se elibereze de povara constrângerilor era, în final, învins de prăbuşirea iluziilor. Atât filmul, cât şi piesa, s-au impus în urechea şi în sufletul ascultătorilor.

De la Bucureşti ne-am întors la Timişoara, legănaţi de glorie şi plini de lauri. Unora le plesnea fierea de ciudă, dar noi n-aveam cum să băgăm de seamă, pluteam deja în al nouălea cer. Eram, în sfârşit, satisfăcuţi. Ne impusesem, dovedisem că suntem buni, iar unii spuneau, deja, că suntem cei mai buni. Era destul, cred, pentru ca nişte puşti de liceu să-şi piardă minţile.

– Noi ne-am văzut prima oară, efectiv, la Festivalul de la Iaşi. Eram la voi acasă, aveaţi publicul vostru.

– Am cântat atunci, îmi amintesc şi eu. „Roşu şi Negru” n-a dat un spectacol al său, eram băgaţi într-un fel de revistă. Spuneau că o orchestră de rock'n'roll nu poate să reprezinte Casa Studenţilor. Noi nu eram atunci o mândrie a ei.

– Vorbim de '68...

– De '68. Primăvara lui '68. Păi, noi propovăduiam acolo muzică capitalistă. In Iasi nu era ca în Timişoara, oricum era altceva. Ceea ce îmi aduc aminte e că voi aţi constituit surpriza acelui festival. Pentru noi a fost un fel de lecţie. Un val de interpretare şi de sunet, chiar de concepţie.

– Ei, mi-aduc aminte, aveaţi părul mare, aşa-i ? Noi, ce să mai spun, ne uitam la voi şi...

– Strângeam din dinţi şi...

– Ţi-aduci aminte de emisiunile alea de televiziune, ţi-aduci aminte ce ne făceau? Ulei în cap, da, ulei, clame şi leucoplast. Leucoplast şi clame.

– Au ajuns să-mi pună făină în barbă ca să nu se vadă.

– Ştii, ca să apari la televizor erai deghizat şi nu era promotion de nimic, decât de piese, că nimeni nu te recunoştea după aceea pe stradă. Ziceai că e o chestie să apari la televizor, dar nu aveai satisfacţia de a câştiga vreun fel de reputaţie, pentru că erai de nerecunoscut.

– Nu am dat atenţie, de fapt, televiziunii niciodată, fiindcă pentru noi era o pacoste să înregistrezi în Televiziune. Şi ce se zbat ăştia în Vest să intre în televiziune! Noi îi subapreciam puterea, ca mediu, dar nu aveam nevoie de ea.

– Mi-aduc aminte că la mare... Ce frumoase erau verile la mare! Şi pentru noi şi pentrn voi erau nişte vacanţe asigurate. În plus, exista posibilitatea de a cânta fără a fi controlat atât de amănunţit. Şi atunci era partea cu repertoriul... „Măi nenică, să nu

dați cu englezești, cu d-astea... Hai să vedem care-i raportu' între piese, proporția…"

– Noi aveam, slavă Domnului, destule piese rock românești, dacă voiam să le cântăm. Dar nu voiam. Doream și noi să cântăm din alelalte.

– Noi cântam la „Pescăruș" și voi începeați la două'șpe, exact atunci când terminam noi. Voi veneați la noi și noi veneam la voi. Aveam pe atunci un solist, Nicu Dorobanțu, cânta rythm and blues, *cânta Otis Redding, avea în cap Ray Charles și d-astea. Odată, aveam o reclamație, ne-a chemat la un moment dat la sediul conducerii hotelurilor, directorul, sau cam așa ceva. „Băi, ăla care cântă ca sfâșiat, dacă mai cântă ca sfâșiat, voi vă duceți acasă, că-mi urlă de ca și cum îl înjunghie."*

– Era o critică...

– Și în televiziune exista un post care se numea „cap limpede".

– Și cine era capul ăsta limpede?

– Și tot capul ăsta limpede se schimba la doi ani. Tot timpul când veneam cu texte la televiziune, prima întrebare era: „Cap limpede a văzut?" Înțelegi? Că dacă nu le vedea „cap limpede", situația era tulbure. Numai el putea să judece. Într-o zi am adus un text. Atunci l-am văzut prima oară. Nimeni nu-l vedea pe „cap limpede". Ăsta era cenzura și „cap limpede" nu era o poreclă, era o denumire, era însăși funcția lui. „Ce funcție ai?" „Eu sunt « cap limpede » la Radio-Televiziunea Română". Genial, nu? Ce putea să mai inventeze sistemul comunist?! Și numai ăsta putea să zică dacă textul tău are valoare sau nu. Într-o zi, m-a chemat la el:

„To'arășu' Brandes, ce este strofa, ce-aveți aicea, rândul ăsta-n strofa a doua, în care zice: «Lampa plânge iar»… La ce vă referiți? Vă rugăm, dacă vreți să intrați cu piesa asta în Televiziune, schimbați rândul ăsta." Și an cântat „Lampa se gudură"!

– Ha!

– Pe cuvânt de onoare! Am făcut-o în bătaie de joc. „Lampa se gudură iar!" Așa a trecut de cenzură. „Lampa nu plânge. Dar ce motive are lampa să plângă?" Înțelegi?

– Dar să ne întoarcem în '69, la „Preoteasa"!

– Ei da, atunci noi, „Roşu şi Negru” am constituit surpriza festivalului! Am luat toate premiile posibile! Eu eram un mare admirator al vostru, ţi-o spun ţie, dar pentru mine a fost o mică decepţie apariţia „Phoenix”-ului la acest festival.

– Ne-am înhamat la o chestie foarte grea, pe care n-am ştiut s-o apucăm ca lumea.

– Pentru mine, voi reprezentaţi ceva în muzica pop românească. Aţi trecut prin festivalul asta nevăzuţi, nemirosiţi, neatinşi, fără a lăsa nici o impresie.

– Da, „Cromatic” a ieşit foarte bine la festivalul ăla.

– Aşa e. Ştii, o vreme Sorin a cântat cu noi.

– Ştiu.

– Dar voi aţi revenit foarte, foarte puternic în momentul în care aţi început cu lucrări ritmice româneşti. Aţi făcut nişte lucruri care au rămas. Dacă s-ar fi făcut un clasament de trupe care au lăsat nişte locuri goale în spatele lor, aţi fi fost primii. Nu-mi aduc aminte de cineva care să se fi apropiat de voi, poate doar... era o trupă, „Sfinx” se numea?

– Da, „Sfinx”, cu Dan Aldea. Era un trio la vremea aceea.

– Şi ei au făcut o muzică mişto.

– Extraordinară. Dan Aldea era un ghitarist nemaipomenit. Şi chiar avea şi el nişte încercări de folclor. Am auzit recent la radio, s-au dat câteva din benzile vechi.

– Din perioada anilor ’73, ’74, ’75, mi-aduc aminte că erau două trupe foarte putemice, voi şi „Sfinx”. Aveaţi o mare popularitate. Dar vreau să-ţi mai zic altceva, o chestie pe care n-o s-o uit niciodată. Nu ştiu dacă tu mai ţii minte. Undeva la munte, la Predeal, poate, aţi venit şi voi...

– La Buşteni!

– Asta e! La Buşteni iar ne-am întâlnit...

– În iarna lui ’69.

– Spre ’70, da, ne-am întâlnit din nou. Aveam şi noi un repertoriu, dar mi-aduc aminte că nu eram prea puternici în limba engleză. A venit Moni Bordeianu, n-am să uit umilinţa asta în viaţa mea, a venit gagicul la orgă, „Hei Nancy, ce faci?”, s-a uitat la repertoriul nostru scris în limba engleza şi s-a îngălbenit. N-a mai scos o vorbă, s-a uitat la mine, s-a uitat la repertoriu, n-a scos o vorbă. N-am să uit figura asta cât traiesc. Am ştiut exact ce zăcea în

mintea lui. Nu bănuise că două cuvinte englezeşti pot fi separate într-un aşa hal, măcelărite pur şi simplu, scrise practic pe româneşte, fiindcă, de fapt, nimeni dintre noi nu ştia engleza pe atunci. Scoteam de pe gât tot felul de cuvinte, dar noi nu înțelegeam nimic.

CAPITOLUL XIV

OAMENII CAVERNELOR
LAPTE DE MAMĂ

În momentul în care am fost invitați la Televiziune, după ce s-a consumat euforia primelor impresii, am realizat că, de fapt, nu câştigasem cine ştie ce teren. Totuşi, la început, au fost câteva încercări curajoase.

Titus Munteanu, timişorean de origine, a venit la noi pentru o filmare la fața locului. Ideea de „tramvai" din „Vremuri" i-a sugerat scenariul filmului, poate şi pentru că Timişoara fusese primul oraş din țară în care un tramvai electric circulase pe linie. Oricum, cele două idei se combinaseră într-un joc amuzant. Aşa că, la un moment dat, ne-am trezit sus pe un tramvai, cu instrumentele în mână, plimbați prin oraş, filmați din față, din spate, din toate părțile, în acel peisaj de care ne simțeam intim legați, cu care ne identificam. Se pare că acel clip a avut succes, dar asta nu ne-a scutit de greutățile ce n-au întârziat să apară.

Deşi existau oameni curajoşi acolo, care acceptaseră să lucreze cu noi, trebuiau, în cele din urmă, să se supună presiunilor de sus. Titus Munteanu, deşi filmase cu noi de la început, încerca şi el să ne convingă.

– Măi, băieți, mai tăiați şi voi din părul ăla, nu se poate... Măi, Nicule, nu înțelegi? Măi, Nicule, nu-ți dai seama în ce situație mă pui? Eu vreau să lucrez cu voi, dar aşa nu se poate. De ce nu lăsați şi voi puțin din partea voastră, că doar important e să apăreți în emisiune! Noi trebuie să terminăm treaba asta şi tu ne faci greutăți. Hai, las-o baltă şi ai să vezi ce se întâmplă. Este mult mai bine pentru voi...

Felul ăsta de argumente ne intra pe o ureche şi ne ieşea pe cealaltă. Nu voiam să schimbăm absolut nimic din înfățişarea noastră. Se pare că pe ecran nu era voie să apară cineva cu alt aspect

decât şeful nostru al tuturor, răposatul, care ne-a fost dat de atâtea ori ca exemplu.

– Ia uitaţi-vă cum este tuns tovarăşul Ceauşescu! Nu puteţi să vă tundeţi şi voi civilizat?

Nu puteam. Am fost forţaţi să ne ungem părul cu tot felul de uleiuri, de spray-uri, cu fixativ, cu clei, ne udam, dădeam părul la spate pe după urechi, îl legam. Aveam o mică barbă, o uşoară ţăcălie de ţap, pe care trebuia s-o pudrez, s-o dau cu făină, să nu se vadă. Eram filmat doar din faţă şi în general se petreceau atâtea lucruri greu de conceput azi, dar care la ora aceea erau inevitabile pentru a putea apărea în emisie. Oricum, colaborarea cu Televiziunea nu ne-a satisfăcut niciodată, a însemnat de fiecare dată scandal, de fiecare dată greutăţi. Lucrurile astea ne oboseau şi ne plictiseau în asemenea măsură, încât munca în televiziune devenise mai degrabă o obligaţie neplăcută căreia nu-i vedeam nici sensul, nici profitul.

Priza la public creştea, în special datorită radioului, eram foarte frecvent prezentaţi în diferite emisiuni, eram prezenţi în topuri, aşa că ne puteam lipsi, într-o anumită măsură, de televiziune. Totuşi, am mai făcut o serie de emisiuni, vreme de vreo patru ani, dar foarte puţine au fost inspirate şi doar câteva mi-au plăcut cu adevărat, mai ales pentru că ne acceptaseră aşa cum eram în realitate. Într-una din primele emisiuni de televiziune, fusesem îmbrăcaţi în nişte blănuri şi filmaţi într-un decor de cavernă. Eram prezentaţi chiar drept „oamenii cavernelor” şi, de fapt, cam asta era impresia pe care o aveau mulţi cetăţeni paşnici despre noi! Nu ne-am sinchisit deloc de asta şi nici nu vedeam ceva rău în a fi etichetaţi astfel. Chiar mai mult, ne amuza gândul că gutem provoca, din nou, nişte mentalităţi învechite şi asta fără să facem ceva special.

Dar cele câteva reuşite au fost până la urmă estompate de ansamblul nemulţumirilor acumulate în timp. Stresul, oboseala, plictiseala şi-au spus cuvântul. Chiar şi plata apariţiilor se făcea atât de greu, atât de târziu, încât, la un moment dat, prin anii 1971–1972, am interzis televiziunii să ne mai filmeze. Dar asta e o altă poveste.

Erau destule instituţii de artă care doreau să-şi completeze veniturile, sau măcar să-şi poată plăti salariile, şi nu aveau din ce, pentru că programul impus de partid era atât de sec şi de neconvingător, încât îndepărta publicul. Majoritatea apelau la noi să facem turnee, foarte avantajoase, de altfel. Ajunsesem să fim mai

bine plătiţi decât ne-am fi închipuit vreodată. Asta însemna să lipsim de la şcoală săptămâni şi luni în şir, ceea ce antrena noi greutăţi şi tensiuni. Ne-am asumat aceste răspunderi şi-am pornit pe drumul carierei de muzicieni profesionişti. Instinctiv, simţeam că acela era drumul nostru, pe care ne-am încăpăţânat să rămânem, ignorând mizeriile care ni se făceau din toate părţile. Oricum, absenţele de la şcoală trebuiau motivate. Începusem să ne facem relaţii într-un anumit mediu de admiratori ai noştri, unii doctori, alţii din politică, de la care reuşeam să obţinem scutiri, scrisori, împuterniciri ori dovezi c-am participat la nu ştiu ce acţiuni la UTC, c-am fost bolnavi, şi asta exact în perioada turneelor. Dar, pe lângă asta, pe umerii noştri apăsa şi presiunea unei şcoli care trebuia terminată, a unui examen de bacalaureat şi a unui concurs de admitere la facultate, apoi sesiunile din fiecare iarnă şi vară. Ne-am străduit să ţinem pasul cu ceilalţi colegi de şcoală, dar, în acelaşi timp, lucram intens la ridicarea nivelului profesional al formaţiei, la îmbogăţirea repertoriului.

Primul pas spre o anumită formă de profesionism a fost marcat de turneul cu Teatrul de Stat din Ploieşti. Pornind cu un tren, într-un vagon de dormit, am cutreierat ţara vreo două luni de zile, împărţindu-ne timpul între gările şi sălile de spectacole ale feluritelor oraşe. Ziua umblam cu trenul, seara cântam, iar noaptea ne-o petreceam în vagonul de dormit, staţionat de fiecare dată într-o altă gară. Peisajul era trist şi murdar. Zi de zi în vagon, din peron în peron, din gară în gară, nu era o viaţă prea spectaculoasă, dar acest lucru nu ne-a deranjat câtuşi de puţin. Colectivul teatrului era foarte spiritual, plin de oameni veseli, de viaţă, aşa că fiecare dintre băieţi îşi găsise câte o fată. De cele mai multe ori, era vorba de-o femeie în toată firea, ceea ce nu era deloc rău, pentru că mai aveam destule de învăţat la capitolul ăsta. Pe mine pusese ochii o prezentatoare tânără, cu un piept enorm, bine pus în valoare şi de costumul de gală, elegant, pe care îl purta în spectacole. După ce ne-am cunoscut mai intim, mi-a spus că tocmai devenise mamă şi că avusese în urmă cu două săptămâni o operaţie, născuse prin cezariană. Cu toate astea, era hotărâtă să nu mă scape. Uimirea mea, în prima seară, când şi-a dezbrăcat bluza şi sutienul, a fost neţărmurită. Asemenea sâni mari nu mai văzusem niciodată. Erau aşa de plini şi de rotunzi, că nu încăpea nici măcar o palmă între ei. Şi-a dat seama de uimirea mea,

dar m-a încurajat întinzându-se pe patul îngust al vagonului de dormit şi chemându-mă lângă ea. A doua surpriză s-a produs în momentul în care, sărutând-o pe sâni, am simţit în gură un lichid. Am făcut ochii mari şi ea a pufnit în râs:

– Încă n-ai gustat lapte de mamă?

– Presupun că da, dar eram bebi la ora aia.

Aşa s-a întâmplat, pentru a doua oară în viaţă, să gust lapte de mamă, lucru care n-a fost deloc neplăcut.

Şi ceilalţi băieţi au avut parte de experienţe interesante, pentru că formaţia de balerine şi actriţele era plină de viaţă şi de spirit de aventură. Dar nici băieţii noştri nu se lăsau mai prejos. Arătau bine şi succesul la public le dădea deja o aură de vedete, care impresiona chiar şi în lumea profesioniştilor. Eram iubiţi şi apreciaţi de toţi colegii din teatru.

Cântam încă o parte din repertoriul de la începutul anilor ’60, „Beatles”, „Rolling Stones” şi „Byrds”, plus o parte din compoziţiile noastre. Programul era deschis de trupa teatrului, iar după pauză apăream noi. Începeam concertul foarte şocant. Exista o melodie a formaţiei „Beatles”, „When I Get Home”, care începe cu un cor, „Ouah!” Această intrare, cântată pe patru voci, izbucnea în microfoane în clipa în care cortina se dădea deoparte. În sală şi pe scenă era întuneric, iar şocul produs era atât de puternic, încât publicul rămânea, cel puţin până la jumătatea piesei, încremenit. După acel răcnet „Ouoaah!”, se pornea piesa. Aveam un echipament avansat pentru acea vreme şi pentru locul în care ne aflam, cel puţin „Selmer”-ul făcea furori peste tot, aşa că nu era greu să menţinem la vârf starea de excitaţie creată de acel început neobişnuit. Pe parcursul spectacolelor, aplauzele şi chluiturile nu conteneau, arătându-ne că lucrurile merg bine.

Cornel Chiriac ne difuza piesele în permanenţă la radio, la „Metronom”, emisiunea lui, atât de populară, încât, atunci când a fugit în Germania, „Europa Liberă” a preluat-o, împreună cu publicul ascultător fidel.

CAPITOLUL XV

NO SMOKING, NO DRINKING, NO FUCKING!

În vara lui ’68 am fost invitați să cântăm pe litoral, ceea ce ne-a făcut mare plăcere. Mă bucuram cel mai mult dintre toți, pentru că la ora aceea eram deja un scafandru experimentat, pasionat de vânătoarea subacvatică, iar posibilitatea de a sta două, trei luni la mare însemna foarte mult. Şi celelalte formații din țară îşi asigurau existența în cele trei luni de sezon, în care casa şi masa erau asigurate, şi în plus veneau nişte bani pe care, de fapt, nici nu aveam cum să-i cheltuim. Se puteau economisi şi investi din nou în instrumente.

Prima experiență de acest gen a fost „Perla”, barul de sus, de la hotelul din Mamaia, unde cântam seară de seară. Fusesem cazați tot în hotel, mâncarea era acceptabilă şi ne simțeam bine. Veneau mulți străini şi aveam tot mai des contact cu ei. Nu se aşteptau să găsească în România o formație de calitatea noastră, aşa că eram înconjurați de o groază de fete, care roiau ca muştele în jurul prăjiturii, înfrumusețându-ne zilele şi nopțile. Puteam să punem în valoare limbile pe care le cunoşteam, germana şi engleza, conversând cu acele „groupies”, şi eram foarte mândri de asta.

Într-o seară, am remarcat două fetițe blonde, cu mişcări foarte elastice, ondulate, cu priviri deschise şi luminoase. Umblau tot timpul împreună, chiar dansau împreună, şi trăgeau în permanență cu ochiul la noi. I-am făcut semn lui Moni, într-o pauză.

– Le vezi? Cred că-s nemțoaice, ar trebui să vedem ce fac astă seară.

– Ce să vedem, că se vede ce vor!

În pauza următoare, am intrat în vorbă cu ele şi mi-am dat seama că mă înşelasem. Nu erau nemțoaice, ci norvegience, dar asta

nu conta prea mult, cât faptul că ne puteam înțelege în engleză. Discutam într-o limbă care nu era nici a noastră, nici a lor, lucru care ne punea cam la acelaşi nivel, pe un teren neutru. S-au dovedit foarte prietenoase, fiind vădit impresionate de muzica noastră, de show-ul pe care-l susțineam seară de seară, simțindu-se măgulite de atenția cu care le înconjuram. Ne-am rătăcit seara, după program, pe plaja de la Mamaia şi, după o plimbare romantică sub lună, am aterizat în boscheții de pe margine. Aventura şi-a pierdut o bună parte din romantism în momentul în care ne-am dat seama că eram plini de nisip, zgâriați şi murdari. Ne-am îndreptat împreună spre hotelul în care locuiam. Încercând să ne punem hainele în ordine, am năvălit în camera lui Moni, unde am găsit-o pe maică-sa, picată în vizită. Ne-a privit surprinsă, apoi ne-a somat să ne dezbrăcăm ca să ne curețe. A luat toate hainele şi le-a aranjat, dând dovadă de aceeaşi înțelegere pe care o remarcasem ani de-a rândul şi la Timişoara, la chefurile care se țineau, cu fete şi vodcă, la Moni acasă. Nici un semn de reproş sau de dojană, ba chiar o licărire luminoasă în ochi! Simțeam că ne sprijină din tot sufletul şi că se bucură de bucuria noastră.

Relația cu fetița pe care o cunoscusem, atunci s-a menținut câțiva ani. Urma s-o întâlnesc şi în anul următor, aşa că am întreținut un fel de corespondență, în limba engleză. De fapt, scria mai mult ea. Şi astăzi sunt foarte leneş în ceea ce priveşte scrisul, drept care am primit cu mult mai multe scrisori decât am trimis.

Mi-aduc şi-acum aminte de glasul ei melodios. Dar mai impresionantă era melodia din limba lor. Am băgat de seamă că fiecare limbă are o anumită melodicitate şi chiar am stat să aprofundez ideea, de-a lungul anilor. Dinspre centrul Europei, unde vorbirea are o nuanță mai aspră, spre nord şi spre sud, melodicitatea limbilor creşte, evident cu sonorități diferite, conturându-se o anume zonalitate geografico-muzicală.

Cântam la „Perla”, îmbrăcați în tot felul de costume colorate şi cămăşi înflorate, iar Moni, plin de brățări şi de cercei, avea şi un lanț la gât. Părul începuse să ne crească, era deja impresionant, ceea ce ne detaşa clar de celelalte formații, care n-apucaseră, nu încercaseră, sau nu reuşiseră să se înscrie în moda vremii. Prin toate localurile în care cântau formații de rock se făceau controale, în privința repertoriului şi ținutei de scenă, dar pe noi lucrurile acestea nu ne-au afectat. Din

motive pe care nu le-am înțeles, ne-au fost trecute cu vederea, adesea, lucruri care altora nu le erau acceptate.

Într-una din zile, am plecat cu toții să ne luăm masa la un restaurant, la „Tomis”. Terasa era pustie, nici un client la prânz, doar undeva în spate, în grădină, stăteau doi cetățeni. După aspect păreau străini. Eram vreo nouă inşi, aşa că ne-am împrăştiat la două mese. Cu mine stăteau Reininger, Moni şi Pol, iar la cealaltă masă – Cacu, Chaka, Pilu, Kamo şi Claudi. Tot aşteptam să ni se ia comanda. După vreun sfert de oră, în care nu ne-a luat nimeni în seamă, la o masă alăturată, la vreo cinci, şase metri de noi, s-au aşezat patru băieți voinici, negricioşi şi zgomotoşi, care ne aruncau din când în când priviri încărcate de ură. Erau tunşi scurt, păreau să fie sportivi, ori de la „Farul”, ori de la „Steaua”, şi se citea pe chipul lor că sunt dintre băieții aceia cu talente fizice date de mama natură, care a avut grijă să compenseze totul prin lipsuri pe plan intelectual.

După câteva secunde, a apărut un chelner, care a început să ia comanda de la ei, şi chiar, după alte câteva minute, au şi fost serviți. Noi stăteam în continuare şi aşteptam să ni se ia comanda, fiind ignorați cu cea mai mare linişte şi aroganță. Eram flămânzi şi nu acceptam, conştienți de statutul nostru de paria pletoşi, să plecăm de acolo, până nu rezolvam problema foamei. Trebuia să mâncăm şi noi ca şi ceilalți. Aud un zgomot. Ridic ochii din cartea pe care o citeam, legănându-mă pe picioarele din spate ale scaunului. Moni dăduse cu un pahar de pământ. După câteva clipe, unul dintre băieții de la masa vecină se apropie de noi.

– Ce-i asta, ce faceți? – țipă el, arătându-şi mâna însângerată.

Presupun că unul din cioburi îl tăiase la mână. Cum nici unul dintre băieți nu a reacțtionat, eu, simțind responsabilitatea mea din totdeauna, m-am crezut obligat să-i cer scuze, în numele grupului. I-am explicat că suntem nervoşi că nu suntem serviți, rugându-l să înțeleagă lucrul ăsta, că ne pare rău de întâmplarea cu ciobul care-l zgâriase fără vina noastră. Păru mulțumit cu scuza mea şi s-a întors la masă, aşezându-se lângă ceilalți. Se făcuse o oarecare linişte. Împacat, mi-am întors privirea în carte şi mă legănam în continuare. După câteva minute, aud o voce în dreapta mea.

– Băi, şmechere, tu ce crezi că eşti aicea, ceee, te pui cu noi?

Ridicând ochii, văd un tip cu ochi albaştri, singurul blond de la masa lor, cu un nas turtit, care îl apucase pe bietul Reininger, ce arăta

oricum ca un țânțar, de obraz şi îl trăgea în sus de pe scaun. Instantaneu, am primit un şoc de adrenalină.

– Ce te dai la el, n-ai de lucru? Vezi-ți de treabă!

L-a lăsat jos pe Reininger şi s-a întors. Crezând că vrea să plece, mi-am aruncat din nou privirea în carte. În clipa următoare m-am trezit dat peste cap. Lovitura m-a năucit, preț de câteva clipe. Am sărit în picioare, ştiind ce se va întâmpla. Deja făcusem calculele.

Noi eram nouă, ceilalți patru, cu blondul cinci, aveam toate şansele să întindem o bătaie bună şi distractivă, fără prea mari pierderi. Dar în clipa în care m-am repezit la blond şi am lovit în plină față, mi-am dat seama că ceva nu este în ordine. Uluirea ce i se citea pe chipul turtit arăta clar că nu se aştepta să întâmpine o asemenea rezistență, darămite să fie atacat. Pentru moment, păru dezarmat. M-am pregătit să lovesc încă o dată şi, în aceeaşi clipă, mi-am simțit capul tras pe spate. Un altul din gaşcă mă apucase de păr. Blondul a profitat să lovească. Timp de câteva minute, a fost o împărțeală de pumni şi de picioare. Mă miram că lupta era aşa de intensă şi toată pe capul meu. Aşteptam ca băieții să facă ordine, să se creeze un anumit echilibru în luptă. Eram singur contra cinci şi nu ştiam ce se întâmplă. Căzusem la pământ. Când m-am ridicat, m-am uitat împrejur. Nu era nimeni. Băieții mei o întinseseră, nu li se mai vedea nici urma. Am rămas să mă lupt de unul singur cu cei cinci profesionişti. Neexperimentat, doar cu furia pe care o aveam, nu am rezistat mult timp. După un minut sau două, cu cămaşa ruptă ferfeniță, m-am trezit cu adevărat singur. Sportivii o luaseră la fugă şi săriseră gardul, lăsându-şi mâncarea pe masă. Încă furios, amenințând cu pumnul după ei, încercând să-i urmăresc, mă învârteam prin restaurant, când cei doi indivizi de la masa din fundul grădinii m-au chemat la ei.

– Sprichst Deutsch?

– Ja.

– Dumneata ai foarte mult curaj. Dar de ce loveşti cu pumnul?

– Da’ cu ce să lovesc?

Mi-arătă palma întinsă, întinsă şi țeapănă, ca o scândură, şi făcu un semn, ca şi cum ar lovi cu marginea palmei.

– Ce-i asta?

– Karate

– Ce-i aia, karate?

– Uite, dacă loveşti cu muchea palmei peste claviculă în stânga şi în dreapta, poți să paralizezi nişte nervi, punându-i pe adversari în imposibilitatea de a-şi ridica brațele. Acestea le vor atârna inerte şi nu vor mai putea face nimic.

– Cum?

– Uite-aşa, în stânga şi-n dreapta gâtului. Există şi alte lovituri secrete şi care au o eficacitate enormă. Nu e nevoie de prea multă energie, trebuie doar să fii rapid şi poți să te aperi chiar în fața mai multor adversari.

Ei, acest lucru mi-a rămas întipărit în cap. Exersasem până atunci nişte figuri de jiu-jitsu şi nişte aruncări de şold şi umăr, de judo, încă din şcoală, cu prietenul meu Farkaş, dar nu auzisem de „karate" niciodată. După câțiva ani, ivindu-se ocazia, am intrat la un curs şi am început să aprofundez cunoştințele în acest domeniu.

Dar, în momentele acelea, începuse să mi se umfle fața, ochii şi abia mai puteam vedea. Primisem o serie de pumni direct în figură şi căutam nişte gheață să-mi potolesc durerile. Dar durerea cea mai mare o aveam în suflet. În clipa în care mi-am dat seama cu câtă laşitate m-au trădat băieții pentru care eram în stare să sar în foc, s-a rupt o coardă în mine şi am simțit o durere pe care nu o pot descrie, Era pentru prima oară când simțeam ce înseamnă să fii trădat, atunci când ai nevoie cel mai mult de ajutor. De după colț, începuseră să apară capete, să vadă ce s-a întâmplat. Băieții apucaseră să se apropie şi, văzând că nu mai e nici urmă de duşman, au venit la mine să mă liniştească şi să-şi ceară scuze.

– Măi, Nicule, sigur c-am fost laşi, dar n-aveam nici o şansă oricum, ăia-s profesionişti, de la nu mai ştiu ce club, unu' era boxer, celălalt luptător...

I-am împins plin de scârbă şi m-am întors la hotel. C., care era în vizită la mine, aproape că a leşinat când m-a văzut intrând în cameră, umflat şi plin de sânge. M-a oblojit cu bandaje şi cu apă rece timp de câteva zile. Refuzasem să mai merg să cânt. Băieții erau înnebuniți, pentru că programul nu se putea ține fără mine. I-am lăsat să se descurce cum or şti. Nu mai aveam nici un fel de entuziasm, nici un fel de convingere că trebuie să cânt, nici nu doream să-i mai văd. Nu puteam să-mi imaginez să apar din nou cu ei pe aceeaşi scenă. Mă umplusem de un fel de silă şi nu puteam să mi-o înving.

Cu timpul, după câteva vizite ale lui Moni şi, mai ales, la insistențele lui C., am hotărât să-mi reiau aparițiile in mijlocul formației. Cu toate că mai aveam câteva pete violete pe sub ochi, am urcat pe scenă. Am înțeles că, pentru mine cel puțin, cel mai important lucru era să se cânte în continuare, să nu se întrerupă acel fir norocos pe care îl apucasem în primăvara anului 1968. Dar în mine se rupsese ceva. Apropierea de ei pe care o simțeam înainte nu s-a mai repetat multă vreme, până când nu mi s-au vindecat rănile din suflet pricinuite de trădarea lor.

Mai tâziu, din discuții, din apropouri, am înțeles că blondul la care mă repezisem cu atâta voinicie ar f fost chiar campionul național la box la acea vreme, Stumpf, şi că lucrurile nu s-ar fi produs chiar la întâmplare. Unii sugerau că bruneții nu m-ar fi atacat degeaba, făcând aluzii la cearta pe care o avusesem cu Moni, cu vreun an în urmă. Am căzut pe gânduri.

Pe vremea aceea, munceam cu seriozitate la întregirea repertoriului, relațiile mele cu C., erau în cea mai bună formă, nu-mi doream absolut nimic în plus, cu atât mai poțin vreo aventură ori vreo escapadă. Chiar dacă relația cu C. dura de ani de zile, totul era învăluit în discreție. Băieții din formație țineau să afişeze totul în afară, orice gest, orice chef, orice relație cu vreo fată erau afişate oficial, pentru amplificarea faimei lor de vedete. Discreția mea nu a făcut impresie bună în formație, chiar ajunsesem, din cauza asta, să fiu uşor luat în derâdere. Moni, Vicky, Pol şi Reininger mă numeau „no smoking, no drinking, no fucking”, neştiind că le-o luasem cel puțin cu vreo câțiva ani înainte. I-am ignorat o vreme, până când, într-o zi, plimbându-mă pe Corso cu C., i-am intâlnit pe băieți şi iarăşi am auzit din spate:

– No smoking, no drinking, no fucking...

Asta m-a deranjat la fel de mult ca şi provocarea de la patinoar din iarna ce trecuse.

– Fii atent, Moni, că ai să dai socoteală!

– Ceee, am să dau socoteală?! Despre ce vorbeşti?

– Ai să vezi tu, că vin mâine la tine acasă şi ai să dai socoteală!

Aşa am şi făcut. Dar a mai fost un detaliu. Aveam la mine cheile de la mătuşă-mea, de la sala în care cântam, de la locuința de pe „Vladimirescu”. Le adunasem într-un inel de metal şi le purtam în permanență în mână, ca să nu le pierd. Băgasem degetul gros prin

inel şi mă obişnuisem să le port aşa. Ajuns la Moni acasă, am sunat foarte liniştit şi decis. În momentul în care sunt extrem de furios, am o linişte de gheață. O recunosc, mi se întâmplă şi azi când sunt scos din sărite. Mi-a deschis mama lui Moni, am intrat printr-un coridor lung şi am cotit spre camera din dreapta, în care era adunată, ca de obicei, gaşca şmecherilor. Moni stătea pe un divan, iar ceilalți în jurul mesei bând vodcă. Discuția amuțise din momentul în care am intrat în casă. L-am provocat pe Moni.

– Ia mai spune ce-ai spus şi ieri!

– Ceee, ceee, am spus că..., cee, nu-i aşa?

În clipa aceea, pumnul mi-a scăpat din umăr şi Moni a zburat lipindu-se de perete. N-a încercat să se apere şi nici eu nu am continuat atacul. Pe fața lui se prelingea un fir de sânge. M-am întors către ceilalți, care amuțiseră şi se uitau cu ochi sticloşi la mine. Descărcat de tensiunea care mă adusese acolo, le-am întors spatele scârbit şi am părăsit locuința...

Pe drum m-a podidit plânsul. Mergeam pe stradă şi plângeam de furie neputincioasă. „De ce e nevoie ca prietenia noastră – pentru că simțeam o prietenie profundă pentru Moni – să fie tulburată de asemenea scăpări, atât din partea lui, cât şi dintr-a mea?” Aveam educația pe care o primisem. În momentul în care cineva trebuia pedepsit, nu concepeam să nu-i aplic pedeapsa.

Ajuns acasă, m-am întins pe divan, încercând să-mi analizez gândurile şi emoțiile. N-a trecut nici un sfert de oră şi a sunat telefonul. Era Moni.

– Ce faci?

– Uite, stau şi încerc să-mi adun gândurile.

– Vezi că vin pe la tine.

– Vino.

Nu ştiam ce voia. Mă întrebam de nu cumva are chef de vreun fel de revanşă. „Să poftească!” A venit singur şi s-a aşezat la masă. Era trist, se vedea că nu-i convenea nici lui situația în care ajunsesem. Fața i se umflase şi se vedea o rană.

– De ce a trebuit să dai cu cheia?

În clipa aceea am realizat că lovisem cu pumnul în care aveam cheile. Inelul care-mi trecea peste degetul gros îl rănise la față.

Cicatricea o poartă şi astăzi. Am mustrări de conştiință ori de câte ori îi văd fața, de altfel bine conservată şi bine îngrijită, aproape

la fel de tânără ca şi atunci. Încercând să-i explic că nu putusem suporta provocarea, că nu ar fi avut dreptul s-o facă de față cu C., mi-am dat seama că argumentația mea nu părea convingătoare. Nici eu nu mai eram convins că am făcut bine, iar faptul că el nu încerca să se apere sau să-şi ia o revanşă m-a mişcat şi mai mult, obligându-mă să mă gândesc dacă nu cumva săvârşisem o nedreptate.

– Înțeleg că te-am provocat, Nicule, şi te-am provocat de multe ori, dar tu ştii că noi facem bancuri tot timpul. De atâtea ori nu ai reacționat. De ce ai reacționat, dintr-o dată, acum?

– Ce ştiu eu? Poate că asta a fost picătura care a ajuns să umple paharul. Trebuie să aveți şi voi grijă, nu se poate la infinit să mă călcați pe bătături, că văd roşu. Şi în momentul în care văd roşu, se întâmplă ceva.

Discuția explicativă a dus, totuşi, la o împăcare rapidă. Aveam senzația că Moni nu-mi poartă nici un fel de ranchiună sau dorință de răzbunare.

Un an mai târziu, aluziile celor din gaşcă m-au lăsat să înțeleg că întâmplarea de la terasa „Tomis” ar fi putut fi un fel de răzbunare târzie, organizată subtil. Nu am mai vrut să comentez. În acel moment, eu eram cel înfrânt. Pe de altă parte, făcusem față într-o luptă cu cinci profesionişti şi ieşisem, cât de cât, basma curată. Nu mi se alterase deloc încrederea în mine, ba chiar simțeam că nu-mi va fi niciodată frică într-o situație similară. În decursul anilor, am căpătat pregătirea fizică şi tehnică necesară pentru a mă putea descurca, la nevoie. La ora asta, nu mi-e teamă de nici un fel de atac din partea unei persoane, chiar de-ar fi de două ori mai mare ca mine. Am rămas, însă, cu un fel de reflex. În momentul în care cunosc o persoană, sau îmi vine cineva în întâmpinare, instinctiv o măsor, apreciind în ce grad ar putea fi periculoasă, în ce mod ar putea fi dominată. Se pare că reflexul meu este simțit şi de alții. Am mai stat de vorbă, de-a lungul anilor, cu prieteni care mi-au spus acest lucru.

Deşi incidentul cu bătăuşii s-a stins, am rămas o vreme cu gustul lui amar, dar pe urmă toate s-au estompat în baia de întâmplări plăcute ce au urmat. Una peste alta, 1968 a fost un an bun.

După stagiunea de vară de pe litoral, Cornel Chiriac ne-a invitat din nou în Bucureşti, unde am mai înregistrat nişte melodii pentru Radio.

Întorşi acasă, am continuat să muncim, încurajaţi de succesul pe care îl aveam în toată ţara. Eram cunoscuţi prin televiziune, prin radio, disc şi turnee până în ultimul cătun şi începusem să simţim din toate părţile aprecierea şi iubirea ce se revărsau asupra noastră dinspre generaţia tânără şi nu numai. Acest efluviu ne-a convins că trebuie să tragem şi mai tare, trecând peste micile gâlceve şi certuri, inerente într-o societate cu personalităţi puternice şi oameni talentaţi. Toate viziunile şi fanteziile proprii se polarizau în jurul ideii de „Phoenix", în jurul meu şi al lui Moni, de fapt.

În Timişoara eram invitaţi să cântăm la tot felul de ocazii, dar refuzam, pentru că eram mult prea ocupaţi. Cântam la „Lola" de trei ori pe săptămână şi banii de acolo ne ajungeau. În plus, începuseră să mai curgă şi de la Radio, de la Televiziune, de la Uniunea Compozitorilor, de la „Electrecord", aşa că ne mergea din ce în ce mai bine.

CAPITOLUL XVI

„TOTUŞI SUNT CA VOI”

Odată cu banii apăruse şi ideea de a perfecţiona partea tehnică. Îmi procurasem o ghitară „Klyra”, cu trei doze şi un vibrator. Era un fel de copie de „Fender Stratocaster”, dar eram foarte mulţumit, pentru început. Amplificatorul „Selmer” era cunoscut în toată ţara, pentru că rezista la solicitări mai mult decât cele obişnuite, fiindcă noi cântam cu toată formaţia pe el. Volumul era mare, dar sunetul se menţinea curat şi se putea cânta foarte distinct, chiar şi cu trei ghitare pe acelaşi amplificator.

În vremea aceea, Moni primise de la bunică-sa din Statele Unite nişte prospecte, furnizate de fapt de o firmă din Germania, din München. Se făcea reclamă la un nou tip de amplificator, „Dynacord”, iar cel mai mare din acea serie se intitula „Gigant”. Era un amplificator cu preamplificator şi cu şase intrări, deci o staţie de voci cum încă nu mai văzusem. Avea opt lămpi finale, două sute de waţi, la cele şase intrări separate se putea adăuga şi un efect, în plus avea ca accesorii două boxe de câte 100W, „TES 100”. Ne uitam la ele şi ne întrebam oare cum vom reuşi să ne procurăm şi noi o staţie de voci care să sune aşa cum ne doream.

Moni s-a pus pe treabă, şi-a convins părinţii şi, având garanţia mea că va primi banii, a comandat instalaţia. A venit întâi amplificatorul, apoi au sosit şi boxele. Totul a decurs cu aceleaşi aventuri în vamă, dar am reuşit să scoatem instrumentele şi să le punem la treabă. Am obţinut un sunet deosebit de clar, care ne permitea să ne perfecţionăm interpretarea. Auzeam ceea ce cântam şi puteam oferi nuanţe pe care nu le visasem. Ne-am dat seama ce înseamnă pentru un muzicant ca sunetul să fie calitativ. Muzica se face cu sunet şi, dacă acesta nu este calitativ, fie compoziţia ori aranjamentul oricât de bune, nu iese nimic. A cânta fără sunet este ca şi cum ai picta fără culoare.

„Dynacord Gigant” a revoluționat atât calitatea sunetului formației, cât şi calitatea interpretării vocale. Încrederea în această instalație a crescut în asemenea măsură, încât la unul din concertele date la Sala Palatului din Bucureşti, în momentul în care inginerul de sunet ne-a făcut observații în privința relațiilor între volumele instrumentelor, ne-am decis să renunțăm la instalația sălii. Am cântat doar pe cele două boxe ale noastre de „Dynacord” şi a fost un eşec. Oricum, cele câteva mii de wați pe care le posedă instalația Sălii Palatului erau cu mult mai mult decât ceea ce puteam oferi noi. În schimb, puteam controla instalația aşa cum voiam şi ne puteam face raporturile de volume aşa cum ne imaginam noi. Cântând încet, la un nivel la care să nu impresioneze tăria, ne-am susținut acel prim concert la Palat pe propria noastră instalație. Publicul care ne iubea nu a simțit nevoia unui volum copleşitor, piesele prezentate i-au entuziasmat pe spectatori, aşa că părea că nimeni n-a băgat de seamă care era problema tehnică în acel concert. Dar eu am tras concluziile, mai ales după ce cineva m-a luat şi m-a dus în spatele ecranului de cinematograf. Atunci am văzut cele patru difuzoare, cu nişte pâlnii imense, care puteau să asigure întreaga sală cu nişte başi adânci şi curați, sirenele de înalte, în formă de fagure, atârnate peste tot în sală, difuzoarele îngropate în fiecare fotoliu şi mi-am dat seama că nu mai aveam voie să mai facem şi a doua oară greşeala de a refuza instalația sălii. Era necesar doar să conlucrăm cu oamenii aceştia, pentru a avea sunetul pe care ni-l imaginam.

Într-o dimineață, făceam probe de sunet. Apare la un moment dat o coloană, o haită de lupi. Veniseră prin sală. Dintre ei se desprinde Nicu Ceauşescu: „Băi băieți, nu se-aud tobele în sectorul trei!” Schwarz, care întotdeauna avea de desfăşurat un cablu, scapă aşa, din barbă: „Tobe? La tata şi la mama acasă!” „Bă, tu ştii cine sunt eu?” Linişte. „Lasă, c-o să afli! La revedere, băieți!” Incidentul a rămas fără consecințe.

Sosirile noastre la Bucureşti se făceau cu mare pompă. Veneam cu avionul, cel mai adesea umplut pe jumătate cu fanii noştri, care ne ajutau şi la montat şi la cărat, care ne păzeau, ne procurau tot ceea ce aveam nevoie. Şeful lor rămăsese Chaka cel vioi şi plin de energie şi de un devotament fără margini. Eram chemați tot mai des pentru concerte, multe teatre ne invitau să facem turnee. Mi-aduc şi acum aminte de un organizator de concerte şi distribuitor, care vindea

singur bilete cât o instituție întreagă. Se numea Negoi, domnul Negoi, care avea ceva la gât, vocea de-abia i se auzea, hârâită şi hârşâită. Presupun că avusese o operație la gât sau un accident. Trebuia să mă concentrez anume ca să înțeleg ce spune, dar, cu toate astea, era unul dintre cei mai capabili oameni din domeniul lui, în acea vreme. Datorită lui, am avut o serie întreagă de spectacole la care sălile au fost arhipline. Bineînțeles că noi aveam publicul nostru care venea cu plăcere la concert, dar astăzi îmi dau seama ce mult înseamnă o distribuire şi o vânzare de bilete care să funcționeze. Oamenii care mergeau prin instituții şi împărțeau biletele, prin şcoli, pe linie de UTC ori de ASC, prin facultăți, aveau meritul lor. Nu era vorba să se fi impus cuiva bilete la concertele „Phoenix", dar uşurând vânzarea lor, totul funcționa perfect şi sălile erau pline ochi.

La Sala Palatului, la unul dintre spectacole, până şi uşile acelea din metal masiv, cu geamuri de cristal, se îndoiseră. După ce sala s-a umplut, lumea rămasă afară a încercat să forțeze intrările. Toate astea ne încurajau, ne dădeau încredere în noi şi ne creau o stare de euforie permanentă, aşa că riscam să pierdem contactul cu pământul.

Umblam aproape cu capul în nori şi, de multe ori, excesele de comportament ale membrilor formației au luat forme periculoase. Se provocau milițienii pe stradă, lumea în general, se făcea scandal în hoteluri. Acolo unde eram cazați se producea o nenorocire. Ajunseseră să ne dea câte un etaj întreg, numai pentru a nu-i mai deranja pe ceilalți locatari ai hotelului. Se bea îngrozitor de mult, se comandau tot felul de băuturi în hotel şi chefurile se țineau lanț.

Încrederea pe care ne-o dădea succesul se reflecta şi în modul în care lucram. Mă uimeşte şi azi, când ascult, o compoziție intitulată „Aş vrea un eschimos" care, sub influența muzicii psihedelice şi a celei „underground", părăsise acele forme clare de aranjament învățate de la „Beatles". Pe de altă parte, influența celor patru din Liverpool nu luase încă sfârşit, dar, deja, în acea epocă treceau şi ei prin nişte faze de dezvoltare deosebite. Să nu uităm „Strawberry Fields Forever", care era un *hit* al vremilor psihedelice. Piesa, scrisă, presupun, sub influența unor halucinogene, a spart nişte granițe şi a marcat noi repere, noi puncte de hotar în domeniul compoziției, şi al aranjamentului muzicii uşoare.

Piesele pe care le compuneam primeau texte adecvate, lucrate în continuare de Victor Cârcu şi Victor Şuvăgău. Încercam să ne

exprimăm revolta, nemulțumirea pentru faptul că eram priviți ca nişte *outsider*-i, ca nişte paria ce nu-şi pot găsi locul în societate, deşi eram nişte oameni la fel cu toți ceilalți, doar ceva mai visători, deşi mai lucizi. Una dintre piesele care reflectau foarte clar poziția noastră se numea chiar aşa, „Totuşi sunt ca voi”:

Văd o lume mirată,
Ce se uită la mine
Uluită, de parcă
N-af fi de pe Pământ.

Refren:

Mi se pare că-s centrul
Unor discuții aprinse.
Nu le văd însă rostul
Căci, totuşi, sunt ca voi.

Văd o lume pornită,
Să mă judece aspru
Când zâmbesc unei fete
Şi când râd sau când plâng.

Refren

Văd o lume întreagă
Ce-a uitat tinerețea
Cu visuri îndrăznețe
Ce-au trecut ca un vânt.
Şi atunci, de ce oare
Sunt discuții aprinse
Când voi ştiți prea bine
Că totuşi, sunt ca voi?

Tot din vremea aceea datează şi câteva piese lirice, „Miezul nopții”, „Floarea stâncilor”, dar ceea ce ne caracteriza era, totuşi, tenta rock, din ce în ce mai pregnant. Cu toate încercările cenzurii de a se opune, textele noastre deveniseră tot mai agresive, tot mai încărcate de conținut. Unul dintre cântece, „Vânt hain”, a fost

interpretat de autorităţi la modul tipic, textul, deşi nevinovat, părându-li-se tendenţios:

Un vânt hain a smuls şi-a dus,
Peste câmpii, înspre apus,
Iubirea ce era a mea,
Iubirea ce era a ta.

– Da' de ce înspre apus, măi băieţi? – m-a luat cineva de la cenzură.

– Păi, da'… în ce parte?... Rimează „apus” cu „a dus”, am spus „apus”... Nu puteam să spun „spre răsărit”, că nu rimează!

– Da, da... ştim ce-aţi vrut voi să spuneţi, ştim noi foarte bine. Să nu credeţi că vă puteţi juca. Aicea veghează cineva!

Cornel Chiriac a încercat să mă liniştească.

– Lasă, măi Nicule, că pentru domnii ăştia soarele nu apune, occidentează!

CAPITOLUL XVII

„OMUL 36/80” PRIMIRE LA NICU CEAUŞESCU

Toamna lui ’68 a marcat o schimbare esenţială în calitatea gândirii, în concepţia noastră asupra creaţiei. Ne-am propus să realizăm o operă rock şi acest lucru l-am şi făcut până în iarnă. Premiera a avut loc la Opera din Timişoara în decembrie. Piesele pe care le compusesem până atunci fuseseră bine primite, dar noi nu mai eram mulţumiţi de ele. Deja lucram la o concepţie de musical, o aşa-numită operă-rock. Ideea ne-a umblat multă vreme prin cap, până când, într-o zi, ne-am apucat de treabă. A fost una din cele mai concentrate perioade de creaţie din anii ’60, în care s-a lucrat zi şi noapte, cu o îndârjire, dar şi cu o plăcere nemaiîntâlnite. Forma aceasta de operă-rock era o premieră, experimentam şi descopeream în fiecare zi noi posibilităţi, noi soluţii. Faptul că se trecea dintr-o piesă în alta ne punea noi probleme, care cereau noi rezolvări. Îmi plăcea ideea de a nu mai cânta în recital, prezentând piesă după piesă şi înclinându-ne după fiecare, aşteptând aplauzele. Voiam să cântăm întruna, de la început la sfârşit, un întreg concert, lăsând aplauzele pe seama publicului, atunci când crede el de cuviinţă. Noi trebuia să urmărim doar linia ideatică, încercând ca prin ansamblul melodiilor să transmitem o anumită idee. Exista un fir roşu, care era urmărit pe toată durata desfăşurării concertului.

Această lucrare a primit titlul de „Omul 36/80”. Era cam sofisticat, dar textierii noştri au insistat să-l păstrăm aşa. În acei ani era la modă să fii sofisticat, să arăţi că gândeşti profund, că eşti introvertit, că eşti deasupra problemelor zilnice. Oricum, vestitul turn de fildeş nu era departe. Să nu uităm că şi „Beatles” şi alţi interpreţi din Apus se retrăseseră alături de guru indieni pentru a se cufunda în propria lor sferă, în propria-le existenţă şi a căuta nişte adevăruri pe care nu le găsiseră în viaţa cotidiană.

Această lucrare amplă ne-a satisfăcut din multe puncte de vedere, în final, dar ne-a şi obligat la nişte eforturi foarte mari: Compozițiile erau deosebite, tot mai cursive şi dinamice, mult mai tensionate, formulele ritmice erau particulare, începuserăm să folosim, chiar, măsuri mixte. Victor Cârcu şi Victor Şuvăgău se întreceau, care mai de care, să facă texte încărcate de metafore şi de simboluri. De multe ori depăşeau şi înțelegerea noastră, dar ne străduiam să le descifrăm şi să le îmbinăm în muzică. E momentul să recunosc că pe mine m-a interesat, întotdeauna, partea muzicală mai mult decât textul. Întâlnirea între un text bun şi o melodie bună este ideală, dar transmiterea emoției trebuie s-o facă în primul rând partea muzicală. În momentul în care eu produc muzică, acesta este limbajul meu şi sunt dator ca prin mijloacele oferite de acest gen de artă să îmi transmit emoțiile şi ideile. Textul ține de o altă categorie, textul ține de poezie, textul ține de dramaturgie şi are cu totul altă formă şi altă putere de exprimare. Doar o fericită întâlnire dintre muzică şi text poate fi acceptată. În momentul în care compuneam o melodie, încercam ca toată transmisia emoțională şi ideatică să se facă pe cale muzicală. Elementele folosite erau alese în aşa fel încât să împlinească această cerință. Am fost puşi în fața unor probleme mari, dar plăcerea de a le rezolva era nespusă. Am ieşit învingători din această probă, după câteva luni de muncă, cu mare satisfacție şi cu mare uşurare. Ne uitam unii la alții cu alți ochi, parcă eram mai plini de încredere în noi înşine şi în cel de alături, ajunseserăm să ne respectăm tot mai mult.

Pe Günther Reininger l-am cooptat în formație din vremea în care ne ajuta la orchestrații. Ulterior, s-a ajuns la integrarea lui totală. În concerte cânta la pian şi, la unele părți, cu vocea lui subțire, aşa, cum îi era şi aspectul. Avea ureche bună şi nu cânta pe lângă ton, aşa că putea fi folosit foarte bine în această poziție. Culoarea muzicii noastre s-a îmbogățit dintr-o dată prin acest element nou, pianul, şi apăruseră posibilități de a orchestra şi a compune altcumva. Piese ca „Floarea stâncilor”, „E dimineață în viața mea”, „Vânt hain II” au o altă structură compozițională şi orchestrația diferă față de modul simplu şi direct de mai înainte. Una dintre piese, „Miezul nopții”, avea chiar anumite influențe din muzica lui Frank Zappa, mare compozitor şi interpret, şeful formației „Mother of Invention”, pe care îl apreciam de mulți ani. Unul dintre primele lor discuri,

„Freek-out”, ne-a parvenit prin anul ’65, cred, şi ne-a deschis capul şi ne-a încurajat spre a rupe barierele şi formele tipice de a compune, standardele componistice a-a-b-a, strofă-strofă-refren-strofă.

S-a făcut chiar şi o filmare interesantă pe acest „Miezul nopții”, sub oblăduirea lui Cornel Chiriac, care a stat în permanență în studio cu noi, a regizat, a controlat scenariile şi a produs, practic, aceste piese. Totul a fost foarte interesant şi vesel, apăruseră nişte fantome, nişte stafii, balerini îmbrăcați în cearşafuri, cu un fel de pungi de hârtie pe cap, ca nişte spirite ale nopții. Se realizase un pas înainte în felul de a filma o melodie şi ne îndepărtasem binişor de sistemul obişnuit. De data asta, nu se mai prezenta un solist vocal, drăguțel îmbrăcat şi pieptănat, mişcându-se uşor stânga-dreapta, nu prea mult, ca să nu incite, pe un fundal oarecare de mobilă şi flori. Această manieră se mai potrivea, eventual, unor interpreți de muzică uşoară sau de folclor, dar nu unei formații de rock. Avusesem şansa să lucrăm cu nişte oameni deschişi la minte şi cei care ne filmau se străduiau şi ei să fie originali, în măsura posibilităților.

În afară de Günter Reininger, Schpitzly cum îl numeam noi, un alt câştig de mare valoare, după cum avea să se dovedească de-a lungul anilor, a fost Şobre. Nu am reuşit niciodată să-i ştiu numele întreg şi chiar dacă l-am ştiut, l-am uitat de nenumărate ori, dar Şobre era mai mult decât orice. Şobre însemna pentru noi devotarea totală. Era ca un câine care dormea în pragul uşii. Dimineața, sărea primul în picioare, fugea şi cumpăra ce era nevoie, ne aproviziona şi ne scutea de orice fel de efort, în aşa fel încât noi să nu avem altceva de făcut decât să ne ocupăm de partea creativă. Îl introdusese în clan Chaka. La început, acest băiețel subțire şi timid nu ne impresionase foarte mult. După câteva zile, când a prins şi el curaj şi şi-a dat drumul, ne-am dat seama ce mină de aur descoperisem. Avea un râs molipsitor şi răsunător, cum nu mai auzisem până atunci. Era tot timpul pus pe şotii şi râdea cu o bucurie nemaiîntâlnită. Ajungea să-i arăți un deget şi începea să râdă de se cutremurau ferestrele. Adesea ni se întâmpla să ne molipsim şi noi şi să ne tăvălim pe jos de râs din nimic.

Evenimentul cel mai important din anul ’69 a fost desigur participarea la Festivalul de muzică pop al „Arhitecturii”, din Bucureşti, de la Casa Studenților „Grigore Preoteasa”, unde, timp de câteva zile, s-au perindat „Sideral”, „Roşu şi Negru”, „Cromatic” şi,

bineînțeles, „Phoenix”. Am fost incluşi în program spre sfârşit, reuşind astfel să admirăm din sală celelalte formații care s-au prezentat. Pentru prima oară aveam posibilitatea de a aprecia calitatea şi capacitatea formațiilor de beat, pop sau de rock, căci încă nu era definit ce făcea fiecare la ora aceea. Nici noi nu ştiam precis ce înseamnă aceste denumiri, dar, prin comparație, asemănând şi asimilând stilurile, ne dădeam seama că aparținem cu toții unei anumite categorii. Am fost foarte impresionat de Mugur Winkler, unul dintre cei mai buni ghitarişti la ora aceea, care, pornind de la studiile sale de vioară şi traducându-le pe ghitară, cu digitația şi dexteritatea deja dobândite, a reuşit să impresioneze atât juriul cât şi publicul prin acrobațiile sale tehnice.

Formația „Sideral” era deja foarte cunoscută în Bucureşti, iar cu „Roşu şi Negru” eram familiarizat, de la Iaşi. Aceştia s-au impus cu toboşarul lor, Țăndărică, o bombă de energie şi de inspirație spontană. La ora aceea, era bine stăpânit de şeful formației, Nancy Brandes, cel care orchestrase piesele lor în stil de *big band*. Aveau suflători, o serie de alte instrumente auxiliare şi se îndepărtaseră, iarăşi la un mod original, de *beat*-ul clasic.

Dar formația care m-a impresionat cel mai mult în acel festival a fost „Cromatic”, un grup clujean, deşi solistul la ghitară, Sorin Tudoran, venea din Râmnicu Vâlcea. Pentru prima oară am auzit un sunet care se apropia de cel, atât de iubit de mine, al formației „Cream”. De altfel, au şi cântat piese aparținând celor de la „Cream”, „White Room”, de exemplu. Auzeam în premieră o ghitară atât de bine muşcată şi dominată de către cineva, în România. Nu mi-aş fi imaginat că se poate cânta aşa de bine la ghitară şi aşa de expresiv. Foarte concis, fără mult show, cei trei oameni de pe scenă mi-au sugerat exact ceea ce aşteptam din partea unei formații de ghitară, bass, tobă, cum erau pe vremea aceea „Cream” ori „Jimi Hendrix Experience”.

Şi noi interpretaserăm nişte melodii aparținând celor două vestite triouri, dar, de departe, nu reuşisem să dăm acea expresie intensă pe care o creau cei de la „Cromatic”.

M-am împrietenit foarte rapid cu Sorin Tudoran, pe care l-am apreciat şi îl apreciez şi astăzi. Aveam dispute pe tema compoziției, eu susținând că originalitatea este cel mai important lucru, el replicând că doar calitatea interpretării şi *sound*-ul contează. Ca de

obicei, adevărul era şi este undeva la mijloc. Oricum, am avut motive suficiente pentru a prelungi disputele ani de zile, perioadă în care ne-am vizitat, a locuit la mine. Am învățat unul de la altul foarte mult.

Ne-a venit şi nouă rândul în seara ultimă. Am prezentat acea licrare intitulată „Omul 36/80”. De la Casa Scânteii a fost trimis un fotograf, cred că îl chema Hoefer, specialist în alb-negru, care ne-a făcut nişte fotografii senzaționale, mai am câteva şi acum. Pentru prima oară ni s-au făcut fotografii de o calitate foarte bună, într-adevăr profesionale, aşa că ne-am străduit să le cumpărăm pe toate, oricum, neexistând şansa de a fi publicate în ziarele din acea vreme. În tot timpul concertului am fost urmăriți de acest fotograf, care se târa printre noi, se ascundea printre instrumente, căuta unghiuri deosebite. Departe de a ne deramja, chiar ne înaripa şi ne dădea mai multă încredere în noi. Nu-mi dau seama în ce măsură am reuşit să transmitem ceea ce am dorit cu acel „Om 36/80”. În orice caz, după o oră şi ceva, sala s-a ridicat în picioare, confirmându-ne acel succes pe care, de fapt, îl aşteptam.

După festival, a doua zi, toți conducătorii formațiilor ce au luat parte au fost invitați la UTC, la tovarăşul Nicu Ceauşescu (care la vremea aceea, cred, era şeful organizației), la o convorbire directă. Spre surpriza mea, atmosfera a fost foarte degajată. Nu au avut loc, nici pe departe, acele reproşuri şi scuturări, nu s-au proferat amenințările cu care eram obişnuiți. Ba chiar am fost întrebați, cu foarte multă curiozitate, ce am vrut, de fapt, să exprimăm, care sunt problemele noastre şi în ce mod am dori sa ne atingem țelurile. Toată discuția se purta pe un ton foarte împăciuitor şi degajat, care dădea încredere. Nu ştiam la ora aceea cât de bine se pot masca nişte intenții! Mulțumit că am avut prilejul să-mi spun ofurile şi să explic ceea ce doreşte formația „Phoenix” să exprime prin compozițiile pe care le face, prin modul nostru de interpretare, am pornit spre casă.

Ajunşi în Timişoara, din nou aceleaşi probleme, din nou aceleaşi reproşuri, atât la şcoală şi la facultate, cât şi la Casa Studenților.

– Ce-ați făcut?

– De ce ați făcut?

– Ați fost scuturați şi certați de către tovarăşul Nicu Ceauşescu!

N-am reuşit să explic nimănui că totul a decurs, aparent, într-o atmosferă de linişte şi înţelegere. Nu fusesem criticaţi nici pentru părul care crescuse iarăşi, uşor, pe umeri, nici pentru faptul că hainele noastre, croite de maică-mea, fuseseră făcute dintr-o mătase înflorată. Cămăşile albe erau cu jabouri, pantalonii negri, iar cizmuliţele noastre, cu tocuri înalte, de comandă, semănau foarte tare cu cele ale lui Valentin Ceauşescu, pe care apucaserăm să-l cunoaştem prin intermediul lui Dorel Vintilă în timpul festivalului de la „Preoteasa”. Avea o claie de păr la fel de mare ca şi a noastră şi purta nişte cizme originale cu tocuri înalte, cu acea gumă laterală, exact aşa cum avea şi John Lennon, de fapt toţi cei de la „Beatles”. Noi nu avusesem posibilitatea să ne cumpărăm cizme originale, dar le făcusem la comandă în Timişoara. Găsiserăm un pantofar care ni le lucra exact aşa cum ni le doream noi. Când era vorba de tocuri, ultima finisare o făceam eu, punând mâna pe acel brici tăios cu care lucra el şi cioplind tocurile ca să le dau o formă mai elegantă. Aspectul nostru la festival, deşi ieşit din comun, a fost elegant şi nu am avut nici un fel de reproşuri. Din acest motiv nu înţelegeam de ce în Timişoara ni se bagă din nou beţe în roate şi ni se fac greutăţi.

Începuse o campanie foarte serioasă de prigoană împotriva pletoşilor. Poliţiştii, miliţienii din acea vreme, umblau pe stradă având, în afara bastonului de cauciuc, şi o foarfecă mare. Dacă aveai părul mai lung şi te prindeau, aveau dreptul să ţi-l taie pe stradă. Te ciopârţeau pur şi simplu şi te trimiteau la frizer. Acelaşi lucru li se întâmpla şi celor cu pantaloni prea strâmţi, cu jeans, sau fetelor care purtau mini-jupe, doar că acestora nu li se tăia părul, ci îmbrăcămintea incriminată. Multe din serile dansante de pe malul Begăi, de la cluburile sportive, se terminau cu o baie generală, în momentul în care dansatorii se năpusteau în apă înotând spre malul celălalt, urmăriţi de miliţienii care încercau să le taie părul. Inspecţiile prin surprindere erau la modă în acea vreme. Mi-aduc aminte, de câte ori, la cofetăria Violeta, stând pe terasă, Moni sau Reininger, ori amândoi, ţâşneau ca nişte rachete, o luau la fugă, sărind peste mese, peste garduri. Prinşi uneori, rămâneau fără buletin şi tot eu trebuia, prin relaţiile mele, să le obţin actele înapoi, promiţând că se vor tunde, că se vor îndrepta.

De multe ori, în situaţii din acestea grele, în care aveam nevoie de motivări la şcoală pentru perioadele în care eram în turneu,

apelam la ajutorul tovarăşului Buşe, care era ceva preşedinte la UTC şi se ocupa de echipa „Politehnica” Timişoara. Cred că era şi preşedintele Comitetului judeţean pentru sport. Ne îndrăgea foarte mult. Noi participam la toate manifestările culturale organizate de dânsul, profitând de toate avantajele ce decurgeau din această colaborare. Recunosc că acest domn a fost unul din cei mai prietenoşi dintre toţi aceia care au reprezentat autorităţile în acei ani şi că nu de puţine ori am apelat la dânsul. Cu un zâmbet luminos pe faţă, arătându-şi dinţii albi, rezolva orice situaţie cu un simplu gest sau cu un simplu telefon. Îmi închipui că avea destule greutăţi încercând să ne apere şi să ne ia sub ocrotirea lui. Ştiam foarte bine că din partea partidului şi a UTC-ului nu ne puteam aştepta la nimic bun şi îmi dădeam seama ce eforturi trebuia să facă pentru a se interpune între noi şi forţele care voiau să ne distrugă.

CAPITOLUL XVIII

BANCHETUL

Într-o bună zi, la Moni acasă se deschise uşa şi în cameră se făcu întuneric. Aveam senzaţia că individul care intrase absorbea toată lumina şi m-am uitat curios la el. Era Schwarz, acel vestit Corneliu Calboreanu! Invitat de unul dintre noi, nu mai ştiu cine, venise să arunce o privire asupra noii instalaţii pe care o aveam, „Dynacord”-ul. Schwarz era cunoscut drept un bun tehnician, lucrase câţiva ani şi la teatru ajutându-i pe angajaţii de acolo să se descurce în situaţii disperate, care erau foarte dese, cu soluţii ad-hoc ce nu-i lipseau niciodată. Aruncându-şi ochii pe instalaţia cea nouă, pe „Gigant”-ul cu boxele care străluceau în cameră la Moni, i-am surprins o licărire de mulţumire în ochi. În continuare încruntat şi mormăind nişte înjurături îngrozitoare, s-a apropiat de staţie, a ciocănit-o, a ridicat-o, a cântărit-o, a mirosit-o, mai că aveam senzaţia că o va şi gusta! Şi-a trântit jos geanta neagră de piele pe care o purta întotdeauna, fără de care nu l-am văzut niciodată de când îl ştiu, a scos sticla de vodcă, a tras o înghiţitură, a mai băgat încă o dată mâna şi a scos o lanternă imensă, a pus-o pe masă, a mai băgat o dată mâna şi a scos o şurubelniţă. În următoarele minute, „Dynacord”-ul arăta ca o grămadă de piese de schimb. Eram îngroziţi, pe de o parte, pe de alta eram şi curioşi să vedem dacă mai este în stare să o monteze la loc. A făcut-o, dar, evident, au mai rămas câteva piese în plus.

– Măi băieţi, vă lipseşte un reverberator.

– Păi n-ar fi rău să avem şi noi unul, am oftat eu.

Până atunci cântam cu vocile direct, deşi admiram demult sonoritatea corurilor de la „Beatles” sau de la celelalte formaţii pe care le iubeam şi care erau realizate prin mai multe efecte suprapuse de ecou şi reverb. Ne-am fi dorit şi noi măcar un singur efect spaţial, cum ar fi fost acest reverb.

– Bine, dar de unde procurăm unul?

– Stai că mă gândesc eu.

În câteva zile apăru cu o cutie lungă, metalică, plată.

– Uite, aici ai un reverb.

Ne-am uitat la obiect, fără să ştim ce să facem cu el.

– Fii atent, se bagă în spate, şi ai în acelaşi moment toate intrările din amplificator, ai acces la efect şi poți să le dozezi separat pe canal din potențiometrul asta.

Deci stația era prevăzută pentru efecte auxiliare. La prima încercare, mi-a stat inima în loc. Dintr-o dată, vocea a primit o dimensiune imensă, aveam senzația că sunt într-o catedrală. Chiar şi strălucirea sunetului era mai intensă. Ne-am bucurat mult, Schwarz a mai trântit nişte înjurături şi a mormăit un „oameni v-am făcut”, după care şi-a împachetat lucrurile şi s-a dus. Avea o plăcere nespusă de a şoca oamenii, se uita în permanență încruntat, mârâind şi înjurând, dar după o vreme, mi-am dat seama că nu e vorba de răutate sau de furie, mai mult sau mai puțin motivată, pentru că de fapt nu-l supăra nimeni. Era felul lui de a se apăra, era sistemul arici, încercând, cu țepii îndreptați în toate direcțiile, să se apere de o apropiere prea mare. Cu timpul, mi-am dat seama că nu încerca decât să ascundă un fel de timiditate şi chiar o bunătate adâncă. Impresia pe care o făcea determina o primă reacție de respingere, de retragere. Oamenii făceau un pas înapoi, mulți nu aveau curajul să-l abordeze în discuții, iar dacă mai trântea şi o înjurătură, la care avea un talent deosebit – improviza nişte înjurături cum nu am mai auzit, le şi schimba de-a lungul timpului – bineînțeles că ți se făcea pielea de gâscă şi nu mai îndrăzneai să-i răspunzi sau să te mai iei la harță cu el. Cu timpul însă, considerând anumite ieşiri de-ale lui nemotivate, nejustificate, i-am răspuns cu acelaşi ton, ba chiar mai intens şi l-am înjurat înapoi, cu mai multă greutate. A făcut ochii mari, s-a lăsat o pauză după care a început să râdă şi şi-a continuat lucrul ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Mi-am dat seama că este exact modul în care trebuie să tratezi cu Schwarz. De atunci nu s-a mai întâmplat să mai ocolesc vreo ciocnire sau să evit să apelez la el, chiar în momente în care nu i-ar fi convenit sau în care ştiam că-l deranjez, noaptea sau dimineața. Mă duceam la el acasă dacă aveam vreo problemă şi-l luam la fel de tare cum obişnuia el să-i ia pe alții. Se pare chiar că-i făcea o anumită plăcere, nu m-a refuzat niciodată, ba chiar devotamentul cu care s-a angajat în a ne repara şi întreține instalațiile s-a demonstrat a fi fără

limite. A făcut de multe ori sacrificii imense, stătea câte două-trei zile şi nopţi în şir, reparând, în turnee, fără somn, doar alimentat cu sticla de vodcă şi cu ţigări sau cu pipă.

La meşterul care devenise croitorul formaţiei se înteţeau comenzile. Toată trupa, ba chiar tot clanul „Phoenix” îşi făcea pantaloni la acelaşi croitor, care le dădea o linie de o eleganţă impecabilă. Pantalonii noştri erau incomparabil cei mai bine croiţi din câţi văzusem vreodată. Eram foarte pretenţioşi, pentru că, fiind sportivi, aveam picioarele mai musculoase şi fesele mai puternice, iar pantalonii trebuiau să fie în permanenţă mulaţi pe corp şi totodată extrem de lejeri pentru mişcările pe care le făceam pe scenă. Începusem să mă mişc şi eu pe scenă, mai făceam câte un salt înainte, înapoi, dar numai în momentul în care într-adevăr eram cuprins de frenezie. Nu încercam să conving publicul de ceva de care nici eu nu eram convins. În schimb, Moni devenise profesionist, îşi făcea show-ul în permanenţă şi magnetiza lumea.

La un sfârşit de săptămână, îmi spune Moni că a venit cineva de la nu ştiu ce facultate şi ne-a solicitat să cântam la un banchet al corpului profesoral, un banchet al universităţii, sau aşa ceva, şi că ar urma să fie bine plătit. I-am spus că dacă vor să cântăm să poftească pe la mine să discutăm condiţiile. Şi într-adevăr, după două zile mi-a venit cineva acasă şi ne-a oferit posibilitatea de a ne produce la acest banchet. Nu mai cântasem demult în astfel de situaţii, pentru că, eram deja angrenaţi în turnee, cu radio, televiziune şi aşa mai departe. Deşi se câştiga binişor la vremea aceea cu banchetele de sfârşit de an, în diferite şcoli, le lăsasem pe ultimul plan.

Petrecerea a avut loc prin primăvara lui ’69, dacă îmi aduc bine aminte, în centrul oraşului, într-o vilă frumoasă ce aparţinea, cred, universităţii. Ah, da, se chema chiar „Casa universitarilor”. Am cerut o sumă destul de serioasă şi o sală a noastră în care să benchetuim, să mâncăm, să bem, să ne simţim bine, separaţi de curioşi şi de alţi cetăţeni de care nu aveam chef. Ni s-au îndeplinit toate dorinţele şi alături de sala, în care era, de fapt, banchetul, unde se cânta şi se dansa, s-a mai amenajat o săliţă ceva mai mică, dar cu o masă imensă la care, în afara formaţiei, s-au mai aşezat şi vreo douăzeci de membri ai clanului „Phoenix”. Bineînţeles, Pol şi cu Vicky nu-au lipsit, aşa că, după primele sticle de vodcă amestecată cu coniac, cu bere, s-a încins o hărmălaie şi un tămbălău nemaipomenit. După atâta

succes cât aveam în toate părțile, după toată aprecierea de care eram înconjurați, siguranța de sine ajunsese la paroxism şi unora li se suise la cap. În permanență aveam probleme şi primeam observații de pe urma băieților care-şi băteau joc de tot, provocând în orice situație şi pe oricine. Aşa s-a întâmplat şi în seara aceea. Am cântat o repriză şi ne-an retras în sala noastră, în pauză, să mâncăm şi să bem. Deja se aruncau sticle de colo-colo, pe jos erau cioburi şi pahare sparte. Le-am atras atenția băieților să nu facă prea multă gălăgie, pentru că s-ar putea să avem după aceea greutăți.

– Sunt oameni de la facultate! După ce-şi vor reveni din mahmureala de a doua zi, ne vor ține minte şi la şcoală ne vor atinge iarăşi pe unde vor putea.

– Da, da, da, desigur, Nicu, desi, desi.

Acest „desi”, prescurtat de la desigur, a devenise una din formulele tipice din limbajul „Phoenix”. M-au liniştit cu acest „desi”, deci mi-am zis că au înțeles. În pauza următoare, care a fost în jurul orei douăsprezece noaptea, am intrat în sală, am mai mâncat ceva, am băut şi am ieşit cu nişte cetățeni care voiau să discute cu mine. Terminându-se pauza pe care o fixasem la o jumătate de oră, am chemat băieții să începem să cântăm. Unul dintre organizatori mă trage de o parte şi-mi spune:

– Măi Nicule, aşa ceva nu se poate. Uite ce fac ai tăi! Spune-le că avem şi noi o răspundere, sunt şi nişte oameni de la UTC, de la partid, secretari, ăştia se fac ei că sunt beți, dar trag cu ochiul şi cu urechea şi o să avem cu toții greutăți.

– Da’ ce se întâmplă?

– Păi, uită-te şi tu!

Mă ia şi mă bagă în sala noastră în care se ținea chiolhanul „Phoenix”. Nu mi-a venit să cred ce vedeam. Moni cu Victor şi cu Pol aruncau cu ceştile de cafea pe tavan, pictând tot felul de forme ciudate şi admirau picăturile de cafea care aterizau pe fața de masă şi pe covorul de pe jos, amuzându-se copios. L-am luat pe Moni şi l-am tras spre scenă.

– După ce terminăm de cântat, rămâi şi cureți!

– Da’ de ce... de ce e nevoie?

– E nevoie pentru că îmi faci mie greutăți. Eu lupt ca să ne meargă bine la toți şi tu îmi bagi bețe în roate. Te iei cu ăştia doi. Nu

vezi că sunt puşi să te provoace şi vor să vadă cât de departe mergi cu ei?

Bineînțeles că cei doi Victor, în cinismul şi sarcasmul lor, erau pregătiți să provoace pe orişicine şi-l îndemnau pe Moni la fapte tot mai curajoase, punându-i orgoliul la încercare.

– Tu nu vezi că ăştia îşi bat joc de tine?

Cel puțin asta era senzația mea în acea vreme. Începusem să mă îndepărtez uşor de ei, deşi făceau treabă foarte bună. Textele erau din ce în ce mai apreciate de public pentru că erau ritmice, colorate, pline de mesaj. Îi toleram, ba chiar îi îndrăgisem, doar că nu suportam ieşirile lor, care mi se păreau deja extreme. Aceeaşi reacție o avea şi Kamo. Se îndepărtase de Moni şi de clanul lui, micul clan al lui Moni, şi căuta mai mult prietenia mea, eu părându-i mai serios.

– Deci, vei sta cu Pol şi cu Vicki şi vei curăța!

– Da, dar...

– Nu există, vei sta şi vei curăța.

După ce am terminat de cântat, am strâns instrumentele şi i-am încuiat pe cei trei în sala noastră de mese. Au rămas înăuntru până ce au curățat tavanul şi podeaua. Li s-au dat mături, perii, lighean şi aşa mai departe şi i-am scos din sală abia după ce totul a fost din nou curat. Bineînțeles că pe moment nu le-a plăcut, mormăiau nemulțumiți, după care totul s-a transformat într-o glumă imensă şi am râs cu hohote şi după câteva zile. Totuşi, inconştiența, sfidarea şi riscul pe care şi l-au asumat provocând acea societate erau demne de admirat. Sigur, eu încercam să împac şi capra şi varza. Dacă nu aş fi fost în situația de a trata în permanență cu autoritățile, de a salva ce era de salvat şi de a organiza activitatea formației, poate că m-aş fi alăturat lor. Dar pus în asemenea situație, alergam de colo-colo, încercând să împac când pe unul, când pe altul. Pol mi-a mărturisit la ultima întrevedere că, de fapt, de curățat a curățat o femeie de serviciu care se rătăcise prin spatele sălii, contra unei sume bunicele.

CAPITOLUL XIX

NU ADUCE ANUL CE ADUCE CEASUL

În vara lui ’69 am plecat din nou la mare. Aveam contract la Eforie Nord, într-un bar, unul din primele localuri privatizate. Mandatar era unul din frații Cătălin. Nişte indivizi simpatici care învârteau tot felul de afaceri, nici nu doream să ştiu ce. Se pare că aveau ceva cu Securitatea, altfel nu li s-ar fi încredințat un bar de asemenea calitate, unde într-adevăr aveau răspundere, pentru că veneau străini. Deschis toată noaptea, era un bar cu program, iar faptul că era dat la mandatar însemna o dovadă de încredere.

Moni a plecat primul şi şi-a luat locul în vila care ni se oferise la Eforie Nord, iar noi am apărut cu toată gaşca şi cu instrumentele ceva mai târziu. În camerele ce ne-au fost rezervate s-a încins un adevărat circ. Zi şi noapte intrau şi ieşeau oameni, şi nu ştiai cine, cum, lumea dormea pe jos, prin dulapuri, pe dulapuri, pe sub mese, trebuia să ai în permanență grijă pe cine calci şi pe unde calci, să nu striveşti pe cineva. Era o situație care nu ne displăcea deloc, pentru că, de fapt, erau oameni care ne îndrăgeau, oameni pe care-i îndrăgeam şi noi, nu concepeam să plecăm la drum fără acest grup de fani devotați şi credincioşi care ne ridicau moralul în permanență. Fetele care nimereau pe acolo erau devorate de toți şi nu mai ştia la un moment dat cine cu cine şi contra cui lupta. Veselia era mare şi nimeni nu lua în nume de rău cuiva, dacă, după scurt timp, fetele se schimbau dintr-un pat într-un altul sau de la o cameră la alta. Se pare că nici ele nu îşi făceau probleme şi în general era o stare de euforie în care era greu să se mai formalizeze sau, să se mai înfrâneze cineva.

La barul „Litoral” cântam seara. Începeam pe la zece şi terminam dimineața pe la trei-patru, prezentând în primul rând repertoriul nostru, dar şi piese străine, bine puse la punct. Cântam foarte mult „Kinks”, „I Got to Move”, „You Really Got Me”, şi „Rolling Stones” sau „Beatles”, multe piese aranjate şi pe voci.

Instalaţia noastră era foarte bună şi suna bine, barul era supra-aglomerat seară de seară, câştigurile lui Cătălin presupun că au fost imense.

Într-o seară, am asistat la o scenă în care unul dintre fanii necunoscuţi insista să intre în bar, fiind deja oarecum torpilat. A încercat să-l dea la o parte pe Gore, o prăjină de om de prin Babadag, cu un cap mai mare decât noi toţi, uscat şi cu un corp foarte antrenat, fost boxer. Umbla mândru pe plajă arătându-şi trupul, admirat de foarte mulţi, sau de foarte multe, însă dacă îi priveai faţa cu nasul turtit şi ochii micşoraţi de atâtea lovituri încasate îţi trecea cheful să stai de vorbă cu el sau să te apropii. În momentul în care acel fan a încercat să se năpustească înăuntru, l-a proptit într-un pumn şi în aceeaşi clipă cetăţeanul a căzut secerat. Încă nu mai văzusem o lovitură atât de scurtă, totuşi omul a căzut ca o scândură, s-a întins pe stradă şi a fost lăsat acolo, să zacă pur şi simplu. Am avut câteva momente de nesiguranţă, nu ştiam cum să reacţionez. Pe de o parte mă gândeam că este unul de-ai noştri şi vrea să intre, pe de altă parte realizam că nu mai avea unde şi că forţa nu era o soluţie în faţa lui Gore. El era cerberul barului „Litoral" şi decidea cine vine, cum vine şi când vine. Cu nemulţumire în suflet mi-am văzut de treabă, dar scena mi s-a întipărit în minte şi m-a urmărit multă vreme.

În cadrul programului apărea şi un fachir, un băiat foarte cumsecade, tânăr, remarcabil, care avea un număr de yoga excelent pus la punct, exersat ani de zile. Ajunsese la o mobilitate uluitoare. Deşi mă ocupasem în anii dinainte de yoga – mai mult de respiraţie, care mă interesa pentru că scufundările pe care le făceam în fiecare vară necesitau o capacitate pulmonară serioasă – nu reuşisem niciodată să ajung la asemenea elasticitate, mobilitate şi într-un asemenea stadiu avansat. Priveam cu mare admiraţie contorsiunile şi înnodările ce păreau infinite ale corpului lui Gabi. Toată lumea era impresionată, iar într-o seară s-a întâmplat ca unei femei mai slabe de înger să i se facă rău şi să leşine. Reacţia era provocată de priveliştea oferită de Gabi, care îşi înnoda corpul şi devenea o grămadă de carne şi oase şi mai făcea, pe deasupra, şi echilibristică în mâini.

De mai multe ori am stat la taclale. Mi-a mărturisit că n-a băut alcool în viaţa lui şi că mănâncă numai vegetale. Pasiunea pentru *hatha-yoga* l-a ajutat să-şi câştige existenţa, o bucată de pâine. *Raja-yoga* n-o atinsese niciodată, neavând un guru care să-i dea o

îndrumare specializată. Cu toate că l-am îndemnat să bea un pahar de bere împreună cu mine, a refuzat politicos. L-am admirat de multe ori pe bucata de vinilin, aşezată pe cimentul bucătăriei, unde se întindea o jumătate de oră, înainte de program. Făcea abstracție de toată vânzoleala din jurul său şi se relaxa profund. La intrarea în scenă se afla într-o stare de transă totală. Cred că n-a ştiut niciodată ce face publicul aşezat la mese, ce reacție are, se găsea în altă lume. Relaxarea aceasta dusă la extrem m-a fascinat şi m-a interesat totodată, mi-ar fi putut oferi şi mie o şansă de deconectare, de care aveam atâta nevoie câteodată, un exercițiu binevenit, de care trebuia să mă ocup intens.

Ziua pescuiam cu harponul, împrejurul digului de la Eforie şi de multe ori mă întorceam cu câțiva chefali. Într-o zi am prins două exemplare atât de mari, încât nu au încăput pe tava cea mai mare oferită de bucătarul pe care-l rugasem să-i pregătească pentru masa de seară. S-a întins un chef pe cinste. Chefalii cei mari erau însoțiți de alții mai mici, astfel încât tot clanul „Phoenix” s-a înfruptat pe săturate din prada mea. Am fost apreciat şi admirat, crescându-mi cota printre pescarii pasionați.

Peste câteva zile am ajuns mai târziu la vilă, am găsit toate paturile ocupate şi m-am hotărât să mă duc direct pe plajă. Acasă veneam de-obicei pe la cinci-şase, după program rămâneam să mai bem puțin ori stăteam de vorbă cu fetele. Mă îndreptam spre digul principal. Se luminase de ziuă. Acolo am zărit doi pletoşi care erau aşezați lângă o pancartă pe care scria „Nu aduce anul ce aduce ceasul”. Stăteau liniştiți, tăcuți. Aveau trăsături foarte regulate, parcă cioplite, cu oasele ieşind în relief, cu priviri clare, sincere. Nu ştiu dacă m-au recunoscut. Am intrat în vorbă cu ei, provocat de ceea ce scria pe pancartă, voiam să ştiu ce înțeleseseră prin asta. Mi-au răspuns cu nişte desene. Atunci i-am întrebat: „Voi desenați, sunteți pictori?” Erau amândoi studenți la Arte plastice. Ia uite, făceau acelaşi lucru ca mine. Ne-am împrietenit de îndată, aveam un mijloc comun şi totodată deosebit de comunicare. După un timp, relația mea cu ei devenise de cu totul altă factură decât cea cu grupul „Phoenix”. Băieții aveau simțul umorului, dar erau mult mai profunzi, mai serioşi în ceea ce spuneau. I-am îndrăgit de la bun început. Am aflat că n-au unde să doarmă şi i-am dus la noi la vilă, le-am găsit un loc. Mâncau la bucătăria de la „Litoral”. Au rămas o perioadă la mare.

Am avut multe discuții cu ei, mi-am îmbogățit sfera de cunoştințe şi mi-am schimbat unele idei, care păreau să fie fixe în mintea mea. Unul dintre ei chiar era membru de partid. Mi-a arătat carnetul şi mi-a spus că în momentul în care crezi cu adevărat în ceea ce este bine, nu are importanță cine realizează acel „bine”.

L-am crezut pe cuvânt. Trăsăturile lui, parcă cioplite în lemn, îți transmiteau acest simțământ. Amândoi erau ardeleni, unul, dintre ei era oşan. La plecare mi-au lăsat câteva desene, pe care le păstrez şi astăzi cu plăcere şi îmi amintesc de acele zile foarte frumoase şi curate. N-am avut ocazia să-i mai întâlnesc, dar cine ştie, „nu aduce anul ce aduce ceasul”…

Vizavi de barul „Litoral”, la o terasă, nu mai ştiu cum se numea, cânta formația „Roşu şi Negru”. Ziua mergeam pe terasa lor şi-I ascultam, seara, când începeam noi programul, ei terminau şi veneau să ne asculte. Stilul lui Nancy Brandes mă impresiona, cu muzica lui „à la Big Band”, care, deşi comercială, era de calitate.

Țăndărică, toboşarul-minune, copilul-minune vestit la şapte-sprezece ani în toată țara, subțire ca o trestie şi negru ca noaptea, sărea în spatele micii lui garnituri de tobe ca un broscoi şi degaja o energie captivantă, molipsitoare. Bătea cu îndârjire şi se lupta cu tobele, era o plăcere să-l priveşti, era el însuşi un spectacol. În acea perioadă eram mulțumit alături de Pilu, convins că el este cel mai bun. Avea aceeaşi energie, inovație, spontaneitate, dar cânta mult mai precis şi mai stilat. Ne sublinia şi ne ajuta enorm, dădea o tentă de calitate întregii formații. Valoarea unei formații creşte odată cu cea a toboşarului. Nu mi-aş fi închipuit vreodată că o să ajung să cânt cu Ovidiu. Acest lucru avea să se întâmple în anii următori, schimbându-mi cursul vieții şi îmbogățindu-mi-o cu noi experiențe.

Pilu venise de la armată. După întorcerea de pe litoral, am trecut prin Bucureşti, unde am îinregistrat al doilea disc din seria „Beat”, posibilitate oferită de „Electrecord”. Cei de-acolo, convinşi de capacitatea şi de calitatea noastră creativă, ne-au îngăduit să ne cântăm compozițiile şi nu ne-au mai impus includerea unor succese străine. Erau convinşi că discul se va vinde bine, chiar mai bine, piesele noastre având marca originalității. Cele patru piese au fost: „Floarea stâncilor”, „Nebunul cu ochii închişi”, „Ar vrea un eschimos”, „Şi totuşi sunt ca voi”, deja imprimate la Radio, cu Cornel Chiriac. Înregistrarea compoziției „Nebunul cu ochii închişi”

a fost reluată la „Electrecord”, din păcate fără efectele adăugate anterior de Cornel Chiriac, omițându-se acel grup de instrumente clasice, care dadeau o culoare aparte şi o notă de seriozitate. Celelalte piese au fost şi ele îmbogățite de sonoritatea pianului, la care Reininger cânta cu destulă dexteritate şi sensibilitate. Discul a ieşit chiar în acelaşi an şi a demonstrat că ne păstram la un nivel calitativ ridicat, totuşi oricind posibil de depăşit. Vânzările, succesul de public şi sălile pline ne-au arătat că suntem pe drumul cel bun. Nici o putere din lume nu ne mai putea convinge să ne oprim.

Au existat însă incidente destule. Cornel Chiriac s-a străduit din răsputeri să ne aducă la festivalul de la Braşov, susținând că suntem reprezentativi pentru muzica românească. Încerca să-i convingă de necesitatea prezenței compozițiilor cu filon folcloric, de care trebuia să fim mândri. Ne-a chemat de pe litoral, cred că am venit la Bucureşti direct de la mare. Am fost cazați la hotelul „Bucureşti”, ba nu, la hotelul „Nord”, cel aflat în fața Gării de Nord, la etajul cinci. Înainte de festival urma să ni se facă o vizionare, de fapt o cenzură. Fusesem deja incluşi în program, erau stabilite zilele şi orele în care aveam spectacol sau repetiții. Noi stăteam în Bucureşti şi ne lăsam vizionați zi de zi, ba de unii, ba de alții, tot felul de „Mitici” de la tot atât de diverse organizații pseudo-culturale şi politice. Veneau să-şi dea cu părerea, să facă țțț..., să mârâie, să dea din cap, să se ia cu mâinile tot de cap, să dea din umeri, să şuşotească şi să dispară. Am stat în hotel o săptămână şi am înnebunit de plictiseală, de nervi şi de dorința de a pleca odată la Braşov. Cornel Chiriac încerca să ne liniştească şi să-i convingă pe organizatori să ne lase să plecăm odată, să participăm şi noi. Festivalul începuse şi ne-am dat seama că vor încerca să ne țină cu tot dinadinsul în Bucureşti, să nu încurcăm lucrurile pe-acolo.

Într-una din zile, Cornel a venit să ne spună că au căzut şi ultimele speranțe. Am încins o beție îngrozitoare în hotel şi aruncam cu sticle goale direct în stradă. La un moment dat, Moni s-a urcat pe geam, spunând că vrea să se arunce de la etaj. Credeam că simulează. M-am repezit la el, să-l apuc de curea. Era deja cu picioarele pe pervaz, aplecat pe jumătate în afară, spre stradă. M-am proptit cu picioarele în perete, ca să-l contrabalansez şi Cornel mi-a sărit în ajutor. Acum trăgeam amândoi, să-l aducem înapoi înăuntru. Se

agățase cu disperare de rama geamului, zbierând ca din gură de şarpe şi încerca să se smucească şi, într-adevăr, să se arunce jos.

N-au trecut câteva secunde şi în cameră au năvălit nişte indivizi în civil, care l-au imobilizat într-o clipă şi l-au îndesat într-un fotoliu. Ne-am dat seama cât de bine eram păziți şi supravegheați. Cornel Chiriac ne-a părăsit în aceeaşi zi şi a plecat la Braşov, luând cu el benzile şi casetele noastre, cu intenția să încerce să rezolve acolo participarea *in extremis*.

Festivalul trecuse şi noi nu mai primisem nici un semn din partea lui Chiriac. În zilele următoare ne-au ajuns la urechi zvonuri, pe care nu voiam să le credem, dar care au fost confirmate de Tavi Ursulescu. Tavi se ocupa intens de noi în acea perioadă, ne însoțea aproape pretutindeni, încercând să afle cât mai multe de la noi şi despre noi. El ne-a povestit cum a încercat Cornel să-i convingă pe organizatori să respecte înțelegerea făcută. N-a reuşit, s-a îmbătat şi a făcut un scandal imens. L-au închis într-o cameră de hotel. Ca să scape, a dat foc la perdele şi la tot ce-a găsit în cameră, riscând să se transforme şi el în scrum. Lumea a văzut fumul ieşind pe fereastră şi a spart uşa. Cornel a profitat de derută şi a şters-o. După câteva zile, postul de radio „Europa liberă” inaugura emisiunea „Metronom”. Cornel Chiriac şi-a continuat obişnuita întâlnire cu tinerii de atunci, din Germania. Cum a reuşit să evadeze, să treacă granițele cu tot cu materialul nostru rămas la el, n-am aflat niciodată. Ştim însă cu siguranță că a avut benzile cu el, ne-a prezentat muzica în permanență, până în ziua în care a fost asasinat.

Adevărurile spuse de el le-au stat ca un băț în ochi autorităților, i-au deranjat şi i-au rănit pe cârmaci. Nu pierdea nici o ocazie să ne transmită piesele, în care reuşea să găsească tot felul de interpretări şi de simboluri, ceea ce a făcut să câştigăm şi mai mult încrederea şi dragostea publicului.

Melodiile transmise în țară sau evocate doar ca titluri în topuri nu erau prezentate cu vreo explicație. Publicului îi rămânea să caute sensurile şi intențiile pe care doream să le transmitem. Cornel o făcea detaliat, analiza fiecare cuvânt, frază cu frază, subliniind forța protestului din textele pieselor noastre. Pe de o parte, ne-a făcut o mare favoare, explicând şi atrăgând atenția publicului asupra conținutului creației „Phoenix”. Pe de altă parte, le-a atras atenția şi

autorităților care oricum nu ne îndrăgeau, dându-le apă la moară şi pretexte ca să ne persecute în fel şi chip.

INTERLUDIU CU VICTOR CÂRCU (II)

– Să ne întoarcem pe litoral.

– Păi, a început dezmățul dezmățului. În primul rând, Moni a plecat mai devreme şi a intrat primul în vila aia. Nu, am plecat toți trei. Eu cu Pol am plecat împreună. Aşteptasem nişte franțuji care ne-or adus primele țoale cu adevărat străine. Am venit obosiți de pe tren şi ne-am culcat repede. Când m-am trezit, era plecat, îmbrăcat, era lord.

– Cum stăteam în camere?

– Prima împărțeală a voastră a fost în băieții răi şi băieții buni. „Voi, răii, la un loc într-o cameră şi noi, bunii, la un loc!" Băieții răi au stat foarte cuminți vreo doua săptămâni, până când au început să apară fetițele. Era o perioadă aiurea, se lega şi nu se lega. Când au apărut fetițele – hopa! – în prima seară te duceai, dansai acolo cu ea la „Pescăruşul", sau unde mergeam dupa cântare, după care veneam aicea, mai beam ceva şi ne băgam în pat. Şi chirăiau fetele... Dar erau numai fete frumoase. La un moment dat a început delirul. Moni apare beat într-o seară cu una. S-o aruncat acolo, pe jos, între picioarele ei. O început o luptă...

– Şi mai departe?

– Mai departe, Chaka a luat oglinda şi i-a pus-o aşa, de partea cealaltă a capului. Noi stăteam deoparte şi ne uitam la ei ca la televizor. „Artişti emeriți ai ecranului. Artistul poporului Moni Bordeianu". Moni dă cu pumnul în oglinda aia, furios. „Terminați, nu ştiu ce... cincizeci de mii mi-a..." Atunci i-am băgat-o: „Lingi şi stai cu sula deasupra! Şi pe urmă vii şi spui ce f...i ai tras!" Moni se chinuia cu cerşaful în cap, săracu', deja, gata, s-a urcat pe ea, nu-i mai trăgea limbi. Chaka s-a dezbrăcat în pielea goală şi îi aranja, foarte atent şi drăguț, lui Moni, cearşaful în jurul capului. Era foarte pedant şi aranja cearşaful cu mare grijă, să nu aibă cumva vreo cută sau vreun nod şi mai ales să nu-i iasă vreun ochi lui Moni, dar să iasă capul la fetiță. O mângâia, în timp ce ea, cu ochii închişi, dădea

din mâini, tot înota acolo. Chaka deja îi bălăngănea mătărânga pe la nas. La un mommt dat, tipa deschide ochii. Când a văzut mătărânga a tresărit: „Ioi...” Chaka stătea în picioare, cu mătărânga în mână. În timpul ăsta, i-a scăpat lui Moni socoteala din ea, şi-o scos capul de sub cearşaf, tot ud, cu părul în toate direcțiile, înnebunit, când l-a văzut pe ăsta şi, mai ales, mătărânga lui Chaka. Atât de tare s-a înfuriat, că a spart şi lampa. A pus mâna pe pernă şi nu ştiu cum a făcut, dar a nimerit. I se înlâmpla rar, cu toporul nu nimerea un pom, dar de data asta a făcut-o.

Dimineața, când noi dormeam cel mai bine, pe la opt, Moni s-a trezit şi-a văzut gagica lângă el. „Cine dracu te-a adus aici? Afară! Vrei să furi aici! Afară!” A scos-o pe aia în brânci. „Eu să fur?! N-am furat în viața mea!” „Afară, chem poliția!” A scos-o în patru labe, aşa, pe jumătate dezbrăcată. A început aia să urle pe scări după haine. I le-a aruncat pe geam. Atunci am observat că venise şi cu valiza.

– Poate că voia să se şi căsătorească!

– A aruncat-o Moni cu valiză cu tot pe geam. S-a auzit o bufnitură în stradă şi conținutul valizei s-a împrăştiat pe trotuar. Rufele curate şi murdare, şi erau destule care cereau o vizită la spălătorie, s-au răspândit împrejurul valizei scâlciate. Oricum, garderoba arăta că vizitatoarea noastră eram cam de multă vreme pe litoral.

– Altă ieşire?

– A doua a fost altfel. O frumusețe de femeie. Şi era prima cu adevărat elegantă. Celelalte erau aiurite, haioase. Asta era, acum pot să apreciez mai în cunoştință de cauză, altceva. Era şi prima care nu se ascundea sub cearşafuri. Cu dezinvoltură, îşi aprindea o țigară, goală, umbla prin cameră, îşi arăta bucile, țâțele. Stăteam la poveşti, Moni o ținea în discuții, de Platon, de altele. Într-o discuție de asta, spre dimineață, ea îl întrerupse: „Măi, Moni, de ce nu mi-o dai?...” Ăla se întoarce pe-o coastă: „Ce, te-ai mierlit la cap?!” Aia n-a mai zis nimic.

Pol era cam aburit şi ațipit, aşa, pe pat. Moni a prins momentul, a sărit repede pe patul lui Pol şi a început să se pişe pe el. Pol s-a trezit brusc şi-a țâşnit din pat. În patul ăla n-au mai dormit decât prietenii care nu aveau unde se culca. Dimineața, care la noi era pe la ora unu, gagica s-a sculat, dar n-a înțeles, nimeni nu i-a explicat.

S-a îmbrăcat, s-a uitat la noi: „Aveți probleme între voi?" „Da!" Dimineața, Moni avea mereu probleme. Întotdeauna trebuia să sufere de o boală, ba de cancer, ba de TBC. Atunci avea paradontoză. Tot trăgea de dinții ăia, de era aproape să și-i smulgă. Pol îi propunea: „Cleşte am, hț!" Pol tot dădea la medicină, voia să se facă stomatolog. După vreo patru ani de dat la medicină era „Dom' doctor". Moni şi-a pregătit soluția de paradontoză. Periuta de dinți şi-o ținea la chiuveta aia comună, pe culoarul dintre camerele noastre. Acolo era foarte vesel. Cânta, era plin de el. Îşi căuta pe acolo chiloți curati. La vremea aia nu se mai găseau. Când ne întâlneam, luam hainele şi le miroseam. „Asta nu pute aşa rău. O iau pe mine!" Haina, cămaşa altuia, nu conta, o luam pe mine. Afară, în camera de alături, îl vedeam pe altul cu haina mea, pe care o ştiam deja împuțită. Fiecare râdea de celălalt. „Cum ai putut să te îmbraci cu o chestie aşa de murdară? Nu simți cum pute?" Miroseam ca un căcat. Dar nu s-a plâns nici una din fete.

– Poate le plăcea, ere mai picant.

– Aşa, Pol dispăruse la WC. Vine repede înăuntru, Moni ieşise şi el pe afară. Ce nu ştia el era faptul că eu mă pişasem în sticluța lui de medicament contra paradontozei. Deodată se aude un urlet din curte: „Futu-vă muma-n cur, vă omor pe amândoi!" Pol s-o aruncat la uşă şi-o blocat-o. Moni bătea cu pumnii. „Deschideți, vă trimit la Timişoara, vă omor!" Urlete groaznice. Moni se propteşte, dă înapoi, dă în uşă. „Gata, gata, mi-am găsit şi-o pereche de ciorapi pe care nici nu ştiu dacă am avut vreme să-i miros..." Aia a fost o vară a mirositului. Ăla l-a auzit, că bocăneau podelele, dădea călcâie vajnice. Până la urmă a picat uşa. Imaginea este: Moni pe burtă şi noi trecând peste el, ca şi cum n-ar fi fost acolo. El prindea muşte şi urla înnebunit.

„Ciau, ne vedem diseară!" „Ce chiloți murdari ai?!" „De ce urla aşa băiatul ăla?" „Are dureri de la paradontoză, săracu'".

– Au fost nişte faze colosale în acel '69.

– Încet, încet, n-am mai avut uşă, n-am mai avut lumină, într-adevăr atunci am fost copii răi. Primeam de la gagicile alea străine spray-uri, săpunuri. Nu s-a furat nimic. Nu mai exista uşă, veneau o grămadă de inşi. Intrai în casă: „Hai, bă, ne-am culcat, acuma ce să facem?" Chiar, odată era frig, pe la început, mi se pare, pe când mai foloseam pijama. Mai târziu, după ce a apărut

asiatica aia, umblam goi, gagici, era acolo numai un du-te–vino de buci. La frecarea bucilor.

– Parcă nu eram atunci acolo.

– Da, tu erai plecat. Erau tot felul de puştoaice. Astea, Marieta şi celelalte, nu mai aveau unde să doarmă, erau ocupate toate camerele. Şi-atunci am plecat cu Schpitzly pe plajă, la cinci dimineața, să vedem răsăritul soarelui. „Hai să vedem ce trăire”, ai, hai să vedem de ce se excită Covaci!” Ne-am dus acolo, ne-am aşezat, dar până să răsară soarele, am adormit.

CAPITOLUL XX

HAŞIŞ

În acel an i-am pierdut pe Claudi şi Pilu. Claudi se îndrăgostise de una dintre actrițele cunoscute în turneele noastre tot mai dese, prin Piteşti, Ploieşti, Craiova şi se părea că are intenții serioase de a-şi crea o familie. Pilu a profitat de un contract primit de Roby Teufel în Germania, a plecat cu o formație de dans acolo şi n-a mai revenit. Cântam cu Vintilă la tobe.

Mama a făcut un nou un tur de fortă şi ne-a croit, dintr-un fel de mătase, nişte cămăşi lungi şi largi, cu mâneci evazate, care se şifonau greu, brodate şi cu nişte aplicații decorative splendide. Impresia pe care o făceam era dintre cele mai bune, intenția mea fiind în permanență de a da spectacolului o ținută mai elevată. Le interziceam colegilor să apară pe scenă în haine de stradă. Mă impresionau neplăcut concertele cu oameni de talent, care erau îmbrăcați pe scenă delăsător şi nu încercau să sublinieze calitatea muzicii lor. Pierdeau foarte mult, pentru că din păcate şi ambalajul unui produs contează foarte mult. Acest lucru l-am învățat din anii copilăriei, când făceam figurație la teatru; acolo am aflat că scena trebuie respectată şi totodată că acelaşi sentiment îl datorezi şi publicului. Desigur, la teatru îmbrăcămintea era impusă de rol. În muzică ai posibilitatea să te îmbraci cum vrei, dar să-ți stea bine şi să corespundă expresiei generale a ansamblului, atmosferei generale. Îți trebuie o ținută cât mai elevată. Cel puțin asta era părerea mea şi, din când în când, o puneam pe mama la asemenea eforturi.

Pasul următor a fost spre toamnă, când mama a găsit un material negru, o blană artificială, destul de subțire şi a făcut pentru toată formația nişte haine lungi, care urmau să fie purtate peste acele cămăşi speciale. Fiind însă foarte călduroase, nu le puteam purta la multe concerte şi deseori le scoteam în pauză. Ajunsesem să le purtăm pe stradă, în Timişoara, să ne dea o notă particulară, un semn de recunoaştere al formației „Phoenix”. Un „Phoenix” se distingea

bine chiar de la distanță. Croiala era perfectă, strânsă pe corp, linia din față rotunjită, iar la spate o taietură de frac, cu doi nasturi în talie.Talia era strâmtă, umerii largi, mânecile aveau şi ele câțiva năsturei. De obicei le purtam neînchise în față, lejer, şi astfel evitam obligativitatea unei anume ținute vestimentare, şocând totuşi autoritățile şi provocându-le panică.

Vara lui '69 avea să ne marcheze viitorul. Am cunoscut-o, alături de câteva colege de-ale ei, pe Heni Krab, o ființă mică, rotundă şi veselă, plină de umor şi admirație pentru formația noastră. Venea din Olanda şi adusese cu ea câteva dintre colegele care făceau asistență medicală într-un spital din Amsterdam.

Pentru prima oară ne confruntam cu ceea ce auzisem doar din poveşti: dintr-un pachețel mic de staniol a apărut o bucată dintr-o masă întunecată maro-verzuie, care a fost împrăştiată după un anumit ritual în tutunul fiecărei olandeze; fetele şi-au răsucit țigări. Le-am întrebat de ce procedează aşa. Mi-au răspuns simplu.

– E haşiş-

– Şi care-i şmecheria?

– Fumează şi-ai să vezi.

– Păi, eu nu fumez nici țigări obişnuite.

– Trage un fum – două şi-ai să vezi!

Ceilalți băieți, care erau fumători, şi-au aprins şi ei, mândri de vitejia lor, cu ochii strălucind de emoție, prima țigară de haşiş. Am tras şi eu câteva fumuri, după care, tuşind şi cu ochii plini de lacrimi, am înapoiat țigara, recunoscând că nu sunt capabil să fumez. Mi-am văzut în continuare de sticlele mele de bere. Ceilalți băieți păreau avantajați sau, poate, dezavantajați, dând impresia că savurează momentul. Cu timpul, fumatul haşişului a devenit un obicei. Le puneam întrebări privitoare la stările pe care le trăiesc. Nu puteau să răspundă mare lucru, recunoscând că n-au simțit nimic deosebit, doar că la un moment dat începuseră să râdă şi erau mult mai veseli. Totuşi Victor şi mai târziu Reininger mi-au mărturisit că, fiind perfect lucizi, trăiau o atmosferă parcă de vis, halucinațiile existând paralel cu realitatea. Mi-am dat seama că este vorba de o luciditate aparentă şi am încercat să le explic asta, dar era foarte important în acea vreme să aparții clanului de atotştiutori şi experimentați. Băieții au continuat să-şi fumeze țigările, savurându-le mai mult sau mai puțin, bravura caracterizându-i pe toți fără excepție. Observând că eu

nu particip la bucuria lor, mi s-a oferit ceai, cafea cu haşiş. Am avut doar arsuri la stomac, nici vorbă de o stare deosebită. Nici până în ziua de astăzi nu s-a prins de mine vreun halucinant sau narcotic. Haşişul costa destul de mult şi nu era uşor de adus, la graniță se făceau totuşi nişte controale. Fetele m-au lăsat în pace în cele din urmă, ținând cont de prețul lui şi de faptul că eu nu-l apreciam. Heni devenise prietena lui Vintilă, lui Dorel, şi se pare că se înțelegeau foarte bine. Cu timpul, această gaşcă de olandeze ne vizita din ce în ce mai des. Veneau nu numai vara, la mare, dar şi în timpul anului, în timpul turneelor. Erau ataşate total formației noastre, îmbogățind cu alt aer, nou pentru noi, atmosfera.

În Timişoara se zvonea că prietena mea C. s-ar fi împrietenit cu un instructor de înot de la ILSA, Flori Sala, cunoscut ca un mare „heart breaker". Absența mea îndelungată explica apariția unei asemenea relații. Nu eram un sfânt şi totuşi am fost şocat de veste. Aveam de gând să-i pun nişte întrebări. Într-o zi, vizitându-l pe unchiul meu, care locuia în apropierea ei, primesc o sticlă de țuică, Cobor în stradă şi văd în fața mea o pereche ținându-se de mână. O recunosc din spate pe C. I-am urmărit câțiva paşi, au dat colțul şi nu băgau în seamă pe nimeni. Deci nu mă observase nici pe mine. Când s-au oprit în fața casei ei, s-au întors, m-au văzut. Eram cu sticla de țuică în mână, pregătit să-i dau în cap lui Flori. M-am stăpânit şi surprinderea şi fâstâceala lor m-au satisfăcut aşa de mult, încât m-am întors şi am plecat, fără să mă mai răzbun. Înțelesesem că zvonurile nu erau gratuite. Cuțitul din inimă îmi provoca o durere aşa de mare, încât n-aş fi putut să mă stăpânesc şi nici să încerc să fiu obiectiv. Pierdeam prima mea mare dragoste, în care investisem ani de zile. Eşecul meu era binemeritat. În continuare n-aş fi putut să-i ofer ceea ce ar fi pretins, timpul meu împreună cu ea fiind din ce în ce mai scurt. Eram în permanență plecat, cunoştințele mele trecătoare tot mai dese. În plus, starea mea socială n-o egala încă pe cea a părinților ei. Maică-mea era o simplă croitoreasă, nu constituiam cea mai bună partidă pentru o familie de profesori universitari. Deşi nu ne făcusem gânduri prea mari de viitor, era de la sine înțeles că odată am fi avut copii. Se termina un capitol foarte important din viața mea şi totuşi se deschideau noi perspective.

Nemulțumirea şi neliniştea mea nu au durat mult timp. De fete nu duceam lipsă şi contactele mele trecătoare erau cele mai

importante, în situația în care noi eram astăzi aici şi mâine, dincolo. Experiența acumulată în acest fel era mai bogată decât într-o relație în doi. Între timp, cunoscusem la universitate câteva fete de la alte facultăți, care-mi completau galeria de amintiri frumoase.

Probleme mai mult sau mai puțin asemănătoare aveau şi Pol şi Moni. Pol era mai distant de felul lui, le fierbea pe bietele fetițe ce roiau în jorul cuibului de pe str. Doja. Mi-aduc aminte de o fetiță blondă, cu ochi albaştri, pe care o chema Steluța şi care devenise prietena mai apropiată a lui Pol. Sau una şi mai tânără, cu nişte buze pline şi o față rotundă ca o prăjiturică, pe nume Puşa.

Moni, solicitat din toate părțile, nu ştia cum să se împartă. Se fixase o vreme la Marga. La un chef, ea a început să se joace cu cele trei fire de păr pe care le avea Moni pe piept.

– Ursule!

Şi-i smulse primul fir de păr.

– Ursule!

Îl smulsese deja şi pe cel de-al doilea.

– Ursule! – exclamă clătinându-se, ținând victorioasă cel de-al treilea fir, şi ultimul, de pe pieptul lui Moni.

– Fir-ar...

– Ai rămas fără păr pe piept, ursule!

Asta era Marga. Dar până în iarnă terminase şi cu ea.

Revelionul din acel an a fost neobişnuit. Moni şi cu Pol şi l-au petrecut într-un pat dublu împreună cu Steluța şi cu Marieta, care revenise din nou pe firmament. Revelionul meu s-a încins într-o locuință de pe Vladimirescu, unde rămăsesem singur după moartea unchiului meu, într-un groaznic accident de maşină.

Mi-l aminteam din timpul verii, când a venit la mine cu un aer foarte întunecat şi ciudat, o expresie necunoscută mie. Ştiam că se certase cu soția lui, dar nu cunoşteam detalii. Era stânjenit, pentru prima oară nesigur. Unchiul era singurul om care-mi dădea încredere, care ştia totdeauna ce spune, era în permanență hotărât şi concis. Eram de-a dreptul şocat de privirea lui pierdută, de vorbirea lui dezlânată, din care nu înțelegeam decât frânturi. I-am propus să coborâm în parc, să stăm de vorbă în linişte. S-a uitat la mine şi a acceptat, fără să se opună. În parc ne-am aşezat pe o bancă şi am început să-l descos. Încerca să-mi explice că nu poate să accepe o asemenea ruptură, după o viață atât de decentă, de ordonată şi de

bine organizată. Îşi pierduse încrederea în el şi nu putea concepe situația respectivă.

După încă vreo câteva încercări de a-mi explica tot ce-l frământa, se opri o clipă, apoi izbucni în plâns. Am fost aşa de impresionat că tocmai el se afla într-un astfel de impas, încât eram mişcat şi eu până la lacrimi. Dar aşa cum mi se întâmpla frecvent în situații cheie, am fost cuprins treptat de acea linişte de gheață care-mi facilita controlul asupra emoțiilor.

– Ascultă-mă! Şi eu trec prin nişte momente grele. Singurul lucru care m-a ajutat până în clipa de față şi de unde primesc sfaturi este o carte intitulată „Mici opere morale”, scrisă de Giaccomo Leopardi. Tot ce pot să-ți ofer este această carte. Ia-o şi citeşte-o! Sunt sigur că vei primi răspunsuri la întrebările şi la problemele pe care le ai sau, cel puțin, te va oțeli aşa de tare, încât nu vei mai putea fi cuprins de deznădejde. Îmi pare foarte rău să te văd într-un asemenea impas, dar sunt sigur că totul va fi bine.

S-a uitat la mine cu ochii plini de lacrimi de recunoştință, deşi nu ştiu dacă în prima clipă a înțeles că eu voiam într-adevăr să-l ajut şi nu să scap de el. A luat cartea şi, fără un cuvânt, a plecat.

După un timp, hotărârea de a divorța era luată, mătuşa mea se mutase deja, iar maică-mea se decisese să locuiască din nou împreună cu unchiu-meu, rămas singur într-un apartament mare şi elegant, în centru, lângă teatru. Eram destul de matur ca să mă pot ocupa de problemele mele, aveam şi eu nevoie de o anumită libertate, primeam vizite tot mai des şi acestea o deranjau deja pe maică-mea. Când venea de la serviciu, se aşeza la maşină şi cosea în continuare. Până la urmă, s-a mutat la unchiu-meu, iar eu am rămas în apartamentul de pe strada Tudor Vladimirescu.

Câteva săptămâni nu am ştiut dacă Uca şi-a revenit, dacă şi-a regăsit echilibrul moral şi sufletesc, dar am aşteptat să se întâmple ceva. Într-o zi, m-a invitat la el. După câteva fraze neesențiale, mi-a spus vestea cea mare. Hotărârea era luată: vom încerca să trăim ca o familie. Fiecare pierduse pe cineva, el rămăsese fără soție, maică-mea renunțase la soț, eu eram fără tată. Uca avea o situație materială bună, eu îmi câştigam singur banii, maică-mea se descurca binişor, aşa că ne-am făcut socoteala că ne putem cumpăra o vilă undeva, în Carpați, eventual pe Valea Prahovei, şi să ne mutăm din oraş. Eu puteam să-mi continui activitatea oricum, puteam porni în

turnee din orice punct al țării. Din prima clipă fusesem fascinat de ideea de a avea o casă, undeva, la munte.

Se hotărâse să plece chiar a doua zi, cu maşinuța pe care şi-o cumpărase, o Škodă nouă. Ne-am despărțit, mi-aduc încă aminte de privirea lui, pe coridor, la etajul patru, unde locuia, făcându-mi cu mâna un semn de adio. Plecasem vesel la gândul întâmplărilor ce aveau să vină. A doua zi am primit un telefon acasă. După ce am venit de la facultate, maică-mea m-a sunat de la serviciu să-mi spună că unchiu-meu a avut un accident de maşină şi că este în stare gravă, în comă, şi că nu se ştie dacă va mai trăi.

Încercarea de a rupe un lanț, nişte verigi ale soartei, schimbând brusc direcția, pare a fi periculoasă. Am observat acest lucru şi la alți oameni care s-au hotărât, de azi pe mâine, să schimbe totul. Pare că există o inerție a naturii care nu-ți permite să schimbi totul dintr-o dată. Rarele reuşite sunt excepții.

Unchiul meu a plătit cu viața această cotitură bruscă. După o săptămână de comă a murit în spital, fără să mai apuc să schimb o vorbă cu el. Ce mult mi-aş fi dorit să-i spun, cel puțin, cât de recunoscător îi eram pentru contribuția pe care o avusese la educația mea, pentru cât s-a străduit să mă orienteze pe drumul drept, pe calea lumii spiritului, a existenței creatoare, şi pentru că m-a ținut în hățuri când a fost nevoie...

Acelaşi lucru mi se întâmplă şi astăzi, gândindu-mă la maică-mea, pe care am pierdut-o la fel de dramatic şi de brusc. Nici ei nu am reuşit să-i mulțumesc pentru tot ce a făcut pentru mine, pentru toate sacrificiile pe care sper că nu le-a săvârşit degeaba.

Atunci, după moartea lui Uca, maică-mea se mutase în apartamentul lui, iar eu rămăsesem în cel de pe Vladimirescu. Apartamentul acesta liber urma să fie folosit pentru toate întrunirile, atât repetiții, cât şi cele de distracții. Chefurile se întețiseră, în ciuda privirilor urâte pe care mi le aruncau vecinii. Revelionul l-am petrecut cu mulți prieteni din formație şi din afara ei şi cu gaşca de fete din Amsterdam. Îmi amintesc ca prin ceață de nişte sticle de whisky foarte bun şi de berea cumpărată pe valută de la shop, prin intermediul fetelor.

Nu pot părăsi anul ’69, hotărâtor pentru noi în privința orientării şi nivelului nostru, fără să amintesc intrarea în posesia unor instrumente profesionale. Într-o zi mama îmi spune:

– Hai cu mine la o clientă de-a mea, să stai de vorbă cu soțul ei.

Propunerea ei mă cam lăsase perplex. Ce să caut eu acolo?

– Dl. Popovici are nişte invitați din Italia şi ar vrea să facă o afacere cu tine, spune ea.

Mirat, am însoțit-o pe maică-mea la familia Popovici. Într-adevăr acolo se găseau mai mulți musafiri. Cu dezinvoltura specifică omului cu bani şi monden, au început să discute cu mine întâi în italiană, apoi în engleză şi franceză, pe care eu le stăpâneam mai bine, propunându-mi un contract. Era vorba de un turneu al formației pe tot litoralul italian şi un contract cu o casă de discuri. Unul dintre cei doi era proprietarul unei mari firme de produse electronice, deci avea relații în domeniul muzicii. I-am explicat că va trebui să ne punem la punct înainte de a ieşi din țară. Aveam nevoie de o stație de amplificare mai puternică, de instrumente mai bune. Mi-au cerut o listă cu tot ceea ce ne trebuia. Am întocmit-o imediat, cu ceea ce ştiam până atunci. Am cerut amplificatoare pentru ghitară „Vox”, pedale de efecte „Wah” şi ghitare „Fender”, cele mai apreciate în acea perioadă. Am încheiat discuția şi i-am invitat la o repetiție a doua zi.

Evident, băieții şi-au dat silința să cânte cât mai expresiv, cât mai interesant. Moni şi-a desfăşurat show-ul şi se pare că-i impresionasem. Ne-au dat câteva informații în privința vestimentației: trebuia să purtăm pantaloni elastici mulați, fără chiloți dedesubt, ca să fim cât mai excitanți în ochii doamnelor. Lui Moni i-au spus să-şi răsfrângă buza inferioară cât mai mult, ca să-şi accentueze senzualitatea şi virilitatea. Au mai adăugat o serie de sfaturi profesioniste, care ne-au cam pus pe gânduri.

Domnii şi-au dovedit seriozitatea, venind foarte curând din Italia cu o ghitară „Fender jazz bas” pe care-a luat-o Kamo în primire, o ghitară „Fender Stratocaster” pe care am primit-o eu, cu o pedală „Wah” şi o serie de mărunțişuri. Restul instrumentelor urmau să vină, în condițiile în care ARIA ar fi semnat un contract. Dacă răspunsul era favorabil, deveneam membri ai clubului „Pipers”, un club de high-life, efectuam un turneu pe litoralul italian, produceam un disc la casa de discuri RCA şi participam la câteva emisiuni de televiziune din Italia. Unul dintre domni a plecat la Bucureşti pentru perfectarea contractelor. Aşteptam rezultatul cu sufletul la gură. Au trecut o zi, două, două săptămâni.

În sfârşit, primim din Italia o scrisoare, prin care ni se anunță că ARIA le făcea greutăți: le impunea ca odată cu scoaterea noastră din țară, să mai încheie un contract suplimentar cu una dintre vedetele noastre cunoscute. Era vorba de Margareta Pâslaru. Eu îi avertizasem de eventualitatea apariției unei asemenea surprize şi-i rugasem să accepte, dacă era posibil, ieşirea noastră fiind de mare importanță. În final au acceptat condiția şi i-au făcut rost de un contract, şi Margaretei Pâslaru. Apoi nouă ne-au refuzat plecarea, în timp ce ei i s-a aprobat ieşirea, conform sistemului tipic românesc. Am impresia însă că nici Margareta Pâslaru n-a mai plecat, e o concluzie trasă dintr-o conversație, în care se interesa dacă noi o vom acompania. I-am răspuns că noi aveam turneul nostru separat, ea urmând să plece la insistențele venite de la ARIA; s-a declarat mulțumită şi aşa, important era să obțină un contract în Italia, fără să aibă pretenția ca noi să o acompaniem. Reacția domnului italian care tratase afacerea a fost cel mai lung şi divers şir de înjurături din limba lui, la adresa autorităților noastre şi a ARIEI şi s-a jurat că nu mai vine niciodată în România.

Instrumentele ni le-a făcut cadou. Astfel s-au schimbat sunetul nostru şi modul de a cânta. Un instrument bun şi un sunet bun sunt esențiale pentru exprimarea unui muzicant.

Eram invidiați în toată țara pentru această achiziție.

CAPITOLUL XXI

PLECAREA LUI MONI

Anul 1970 a fost marcat de vestea tristă a plecării definitive a lui Moni din ţară. Rudele lor din Germania şi din Statele Unite au continuat să insiste şi ei au făcut cerere de reîntregire a familiei. După câţiva ani de luptă, solicitarea lor a fost acceptată şi Moni ne-a pus în faţa faptului împlinit.

În mai a plecat. Am tratat cu el în privinţa instrumentelor, le-am achitat şi le-am cumpărat de la el, ca să pot perpetua activitatea formaţiei. Evident, şi ei aveau nevoie de bani înainte de a pleca şi oricum nu aveau ce face cu toate lăzile acelea. Aşa am devenit singurul proprietar al întregii aparaturi de care dispunea formaţia „Phoenix” la acea oră.

Luasem în primire sala „Lyra”, pe care o exploatam aşa cum voiam noi. Decorată cu cele mai ciudate şi mai *punk*-istice elemente, de la lanţuri, roţi de bicicletă, cilindri de motocicletă, rame de tablouri, la orice ne trecea prin cap şi se putea atârna pe pereţi, cu scena aceea în spatele căreia se afla ecranul de cinematograf pictat, mânjit de noi, sala găzduia, de trei ori pe săptămână, concertele noastre. De fiecare dată, era arhiplină. Puteam să ne desfăşurăm aşa cum voian, fără nici un fel de cenzură sau piedici. Deasupra noastră îşi ţinea aripa ocrotitoare Ion Tănase, directorul Casei de Cultură din Mehala, proprietarul oficial al „Lyrei”. Sigur, unul din argumentele libertăţii noastre erau şi încasările care se făceau. Noi am fost, în permanenţă, modeşti în ceea ce priveşte remuneraţia. Asta raportat la încasări, pentru că, faţă de ceilalţi muzicieni, câştigam enorm. Nici un cântăreţ profesionist nu avea încasările pe care le făceam noi.

La „Lyra” puteam să experimentăm, să ne prezentam noile creaţii, puteam să vedem imediat reacţia publicului, apreciind imediat ce ar mai trebui schimbat, unde cădea tensiunea, unde erau punctele de forţă. Practic, construiam repertoriul mână în mână cu publicul. O asemenea posibilitate nu era la îndemâna multor formaţii,

care nu aveau un club al lor. Majoritatea cântau în săli controlate de diferite case de cultură sau instituții, care își spuneau cuvântul atât în privința aspectului, cât şi a repertoriului şi a intensității sonore a programului. Din multe puncte de vedere eram în avantaj față de cele mai multe formații din țară. Principalul era că aveam un club al nostru. Acolo era, de fapt, clubul „Phoenix"!

În mai a avut loc concertul de adio. Moni a cântat pentru ultima dată. Concertul a fost organizat la sala „Olimpia", unde cântasem de mai multe ori şi unde încăpeau circa două mii cinci sute de spectatori. De fiecare dată sala fusese arhiplină, ceea ce adusese Politehnicii şi Comitetului județean de cultură fizică şi sport venituri însemnate. La concertul ultim al lui Moni, într-o sală plină de nebuni, eram pregătiți să dăm tot. Toată lumea, şi formația cu fanii ei, care umpleau garderobele şi spatele scenei, şi spectatorii, absolut toți erau conştienți, dar într-o stare de excitație extremă, că acest spectacol marca încheierea unui ciclu, a unui drum. Era limpede că, dacă acest drum va continua, el va avea o altă direcție, o altă formă. Nimic nu mai putea fi cum fusese până atunci. Am închis ochii şi am mers până la capăt, nemaigândindu-mă la dezastrul ce avea să urmeze după concert.

În momentul de tensiune maximă, Moni şi-a luat avânt şi, pe un solo de percuție, a ținut o cuvântare. A dat drumul la toate necazurile şi complexele, la tot ce-l supărase şi-l deranjase în toți acei ani. I-a învinuit pe cei din sală veniți cu costume şi cravată de snobism, de falsă morală, de intenția de a înfrâna şi a închista tineretul. Îi îndemna pe toți să se elibereze, să-şi lase părul mare, să protesteze. A spus tot ceea ce credea că ar putea fi de folos tinerei generații pentru a deveni, cu adevărat, liberă. Erau lucruri mai mult sau mai puțin importante, unele esențiale, dar în vârtejul concertului nu mai avea atâta însemnătate greutatea celor spuse, cât faptul că cineva îndrăznea să spună adevarul. Chiar dacă acest lucru se făcea la modul naiv sau primitiv, esențial era faptul că SE FĂCEA, şi asta într-un moment în care în sală se găsea o bună parte a celor de la care porneau represaliile contra noastră.

A fost un moment care a electrizat lumea. Mă temeam că tinerii din gererația noastră se vor repezi la cravatişti şi îi vor scoate afară. Nu s-a întâmplat nimic asemănător, dar uralele şi huiduielile împotriva celor judecați au crescut până la paroxism. Odată încheiat

acest concert, s-a lăsat o linişte ciudată în sufletul meu. Sosise un moment crucial.

M-am despărțit de Moni încercând să-l conving să ne ajute să ieşim şi noi peste hotare, să ne procure nişte contracte. Voia să ia discurile cu el ca să convingă agenții de management să ne scoată şi pe noi afară, să vedem şi noi lumea, să ne îmbogățim experiența, să reprezentăm țara cu mândrie, aşa cum o puteam face încă din acei ani. Intențiile mele erau sincere, nu mă gândeam nici o clipă, în acea vreme, la o părăsire definitivă a țării.

S-a lăsat un fel de vacanță. Continuam să ne petrecem serile pe terasele din Timişoara, pline de verdeață şi de aer proaspăt şi umed, venit dinspre râu. Toate astea ne îndemnau la un consum sporit de bere cu roşii şi telemea. Eram deja cunoscuți peste tot. Când gaşca noastră năvălea, chelnerii ştiau ce trebuie făcut. Berea se punea în frapiere mari, cu apă şi cuburi de gheață. Stăteam ore în şir discutând, comentând, făcând planuri.

Pentru mine începuse să se contureze o nouă linie, un nou drum. După brusca plecare a lui Moni mă apucase un fel de disperare, neştiind deloc cum va arăta viitorul nostru. Eram hotărât să caut un alt solist vocal, dar nu puteam găsi aşa uşor unul de talia lui Moni. Devenise o personalitate foarte iubită, foarte apreciată şi show-ul lui era inegalabil în țară.

Într-una din zile, invitat de Schwarz la Clubul ARLUS, la acele seri de jazz, aflu că în seara respectivă urma să aibă loc recitalul unui cântăreț de folk, pe nume Mircea Baniciu. Ne-am dus cu toții la PM6, l-am tras pe Reininger deoparte, ne-am aşezat pe scaune ca să putem privi şi auzi bine ce se întâmplă. Am ascultat un băiat subțire ca un pai, cu o aură de înger nevinovat, ai cărui ochi râdeau tot timpul şi care cânta cu o voce suavă şi înaltă câteva piese de country, de folk, cântece de-ale lui Donovan, chiar şi câteva compoziții proprii. Ne-am uitat unul la altul.

– Mă, ăsta nu-i ce ne trebuie!

– Da’ are calități! Vocea e plăcută, e bună, arată bine.

– Uită-te, mă, la el, nu ştie să se mişte, stă acolo lipit de scaun.

– La muzica pe care o cântă, doar nu vrei să facă show! Ce poate să facă?

– Da’, mă, ce față de bomboană are, nu-i pentru noi! N-are greutate.

– Totul se câştigă. Ce, tu aveai greutate când ai intrat în trupă?
– Na', păi mai gândeşte-te!
– Mă mai gândesc.

L-am invitat pe Mircea pe la mine, am mai stat de vorbă, l-am întrebat ce-i place, ce idealuri are, ce planuri. Mi-am dat repede seama că, totuşi, este unul din generația noastră. Îi plăceau aceleaşi lucruri, aceleaşi formații, aceeaşi muzică şi intenția lui era să facă treabă la un mod cât se poate de serios şi de profesionist. Toți aveau o părere bună despre Mircea, ceilalți din gaşcă îl cunoşteau dinainte, aşa că, după ce m-am consultat cu băieții, m-am hotărât să-l iau în formație.

Problema era că, în ultima vreme, fuseseră tot mai multe discuții în contradictoriu cu Kamo. El se îndepărtase de clanul Bordeianu, Reininger, Şuvăgău încă din anii dinainte, pentru că îl nelinişteau excesele acestui grup. După ce stilul şi gustul său personal s-au îndreptat mai mult spre jazz şi spre muzică mai comercială, ne-am hotărât să-l înlocuim şi pe Kamo.

Am ales pe unul dintre basiştii mei preferați din oraş, care cânta la „Clasic XX", Kovacs Zoltan. Zoly era cunoscut în Timişoara, dar nimeni nu băgase de seamă ce calități basistice reale avea acest băiat. Cu o figură prelungă, se legăna ca o trestie, show-ul lui era reținut, elegant, în schimb bass-ul era puternic şi plin. Fără să încerce să cânte ghitaristic pe bass, era sigur pe el şi chiar convingător. Avea o ghitară bass făcută de mână, cu o doză improvizată, dar care, întâmplător, suna nemaipomenit de bine. Pusesem ochii pe el demult şi eram hotărât ca la prima ocazie să îl testez. A acceptat de la bun început să cânte cu noi, mai ales că formația „Clasic XX" era în destrămare, aşa că grupul nostru s-a întregit cu un spirit ce aducea ceva nou. Zoly, ungur sută la sută, era curățel, bine simțit şi nu făcea glume proaste. Pe deasupra, mai era şi îndrăgostit lulea de o fetiță, manechin pe vremea aceea. Deşi îi plăceau fetele foarte mult, nu le schimba în ritmul în care eram obişnuiți noi.

Față de ceilalți membri ai formației, prezența lui Zoly la chefuri a pus în valoare un talent mai neobişnuit, acela de bucătar. Locuind afară din oraş, la Balta Verde, beneficia de milioanele de broaşte ce orăcăiau din primăvară până în toamnă. Zoly se exersase în a le prinde şi a le prepara pané. Nu mi-aş fi imaginat vreodată că voi

mânca aşa ceva, dar el persevera, povestindu-mi mereu ce uşor sunt broaştele de prins şi ce bune sunt la gust.

– Poftă bună, dar să nu-mi vii cu aşa ceva că te dau afară!

Dar nu asta era cea mai importantă problemă.

Din punct de vedere muzical, stăteam la o răscruce de drumuri. Reininger ar fi dorit să cântăm un fel de blues–rock, unde se simțea el mai bine, cântând la pian şi vocal. Am făcut o încercare şi la Festivalul studențesc din ’70, unde am apărut cu Schpitzly solist vocal, interpretând câteva din recentele-i compoziții, cu text englezesc, ce aduceau mai mult a blues şi a rock decât a „Phoenix”. Impresia făcută nu a fost teribilă. Mi-am dat seama, pe scena Sălii Palatului, că trupa noastră nu avea încă pregătirea pentru a ține pasul în continuare, la nivelul aşteptărilor publicului. Trebuia făcut ceva.

INTERLUDIU CU VICTOR CÂRCU (III)

– Eh, intelectuali, trăgeau şi ei limbii române. Nu beau apă minerală, beau coniac. Şi Marieta dornea prin Parcul Florilor nopți la rând cu ăia. Avea şi probleme de iubire, trebuia să-şi facă treaba. Destupau o stictă de-aia în trei, se-mbătau din ea şi-acolo îi gasea dimineața. Într-o zi a apărut ea, era ziua lui sau aşa ceva, i-a adus Marieta ca dar un butoiaş de ăla de țuică cu pahare agățate de el. Asta tare l-a-nfuriat pe Moni. L-a trântit de pământ şi-a sărit cu picioarele pe el. A fost o seară tristă. Noi eram blazați, plictisiți şi ăsta tot o trăgea, în rolul lui. Juca o piesă de teatru. O trăgea de păr pe Marieta să-i spună cu cine s-a mai culcat şi chestii din astea. Aia a zis că pleacă, atunci a început să plângă Moni să nu plece că i-o făcut baladă. Veşnica lui melodie ce-o cântă şi azi!

– Pe viu!

– Am mai moțăit acolo. „Da, da... că nu-ți place!” Asta stătea, se uita şi... „Da, da...” Îl termina, aşa, ironic Şi-atunci, poc, i-o tras una cu ghitara aşa, în cap.

– I-a tras sau doar a vrut?

– Da, bine, n-o ajuns, că ea s-a ferit şi, de ciudă, el a zis că nu mai cântă în viața lui. Şi a rupt corzile! I-am zis: „Bă, nu te gândeşti că nu eşti tu primul care rupe ghitara, e ăla...”, cum îi zice...

– Pete Townshend...

– ...ăla, „Pete Townshend, care rupe ghitara în fiecare concert...”

– Ca să fie mai convingător, Moni îşi înfipsese degetele printre corzile ghitarei, încercând, cu un gest solemn, să le rupă. Dar socoteala lui nu a ieşit şi, în loc să rupă corzile, s-a ales cu nişte tăieturi serioase, din care sângele curgea din belşug. Cuprins, în acelaşi timp, şi de panică şi de furie, luase ghitara, splendidul „Gibson”, care azi ar fi valorat o avere, şi începuse să lovească în biroul masiv, de stejar, din cameră. După primele lovituri nu s-a întâmplat aproape nimic, ghitara era foarte solid lucrată. Dar asta l-a întărâtat şi mai tare pe Moni. Începu să lovească cu toată forța în colțurile biroului. În sfârşit, începură să sară țăndările. Curând a rămas în mână doar cu gâtul ghitarei. Moni se opri şi aruncă resturile, care arătau ca un animal călcat de tramvai. Îndârjit la culme, nu se opri aici.

– Da, Moni a ieşit afară şi s-a trântit în prima baltă de pe trotuar. Grohăia acolo. „Aici am să mă omor, mă înec!” La care, Pol: „Abține-te până la Bega şi-aruncă-te acolo! Nu te chinui în balta asta! Ai ajuns de râsul oraşului. Înecat într-o baltă de pe trotuar. Aşa o să scrie în istoria « Phoenix »-ului!”

– Se scrie, se scrie, chiar asta facem acum!

– Ideea i s-a părut bună. A pornit-o ață spre pod. Moni s-a urcat pe parapet acolo, înspre Maria, la podul de la Maria înspre catedrală. Era pe la nouă seara şi strada era plină de lume, vânzoleală multă. Trăgeam de el, deh... „tineret, golani, idioți”... N-a atras atenția, nu i-a plăcut. N-a insistat prea mult, a țâşnit spre „Terasa Trandafirilor”, care era plină. Acolo avea şi unde! Ne-am agitat iară, eram mai mulți care-l țineam...

– Era toată gaşca.

– Da, toți s-au oprit din băut, ăia au avut o pauză cât a durat scena, a fost un show... „Îi Moni, mă!” „Ba nu-i Moni!” „Ce faci, mă Moni?” În sfârşit, se simțea pe scenă. Şi ce-i vine lui Moni să facă? Eu cred că asta a fost în capul lui atunci. Îi plăcea răchia deja. Atunci, vedea agitație şi noi participam activ. „Nu, Moni, nu!” „Moni, nu fi idiot!” şi alte încurajări din astea. Moni a țâşnit din nou. „Acum precis se lasă cu lume, or să sară după mine!” Ghinionul lui Moni a fost că a trecut o dubă din asta militară. Au

frânat ăia de le-au zburat toate discurile de la frână. Şi el s-o speriat atuncea, c-a oprit aşa brusc un autobuz, cât pe ce să moară! Cât pe ce să-i reuşească. A ieşit răcanul din maşină cu manivela. „Futu-ți dumnezeu' mă-tii de privighetoare! Mai am trei zile să ies de-aici şi mă bagi pe mine în puşcărie?!" N-a mai stat să fie omorât cu manivela, a şters-o cu tenişii lui albi. A luat-o tăiată la fugă prin Parcul Florilor, sprinten ca o căprioară, cu soldatul cu manivela după el. Aşa s-a terminat toată sinuciderea lui.

– Ca de obicei.

– O apărut a doua zi la mine, mi-o făcut una din cele mai penibile chestii, m-o sculat de la nouă dimineața, s-o caute pe Marieta, dacă nu-i la mine-n casă. Nici nu-mi trecea prin gând la vremea aia. Marieta era haioasă, era cum era, dar nu-mi spunea nimic. O căuta pe sub paturi, mi-o ridicat şi recamierul... După aia s-o pus în fața oglinzii şi-a început să se blesteme, cum de-o iubeşte tocmai pe ea!

– Da, măi, dar ştii, Moni avea, sau are, o calitate.

– Nu ştiu dacă mai are.

– El chiar începuse să creadă în toate chestiile astea. Se autosugestiona.

– Dădea primele semne de paranoia, dar n-aş vrea să tragem noi, în doi, concluzii din astea. Oricum, a plecat la timp. Fiecare din noi a plecat la timp. Nu se ştie, nu putem s-o spunem, dar, totuşi, se autosugestiona în aşa hal încât putea da în paranoia.

– Tocmai, şi-acuma, se pare că o are.

– Nu ştiu, câteodată făcea nişte lucruri negândite. E altceva, e alt gen. El mai vrea să demonstreze ceva. Sunt şi alții ajunşi la marginea societății, care numai cu preşedinții de stat corespondează.

– Şi în '70 a fost ultimul concert dat la „Olimpia".

– Acolo a delirat el. Totdeauna a avut el ceva cu oamenii cu cravată.

– Nici mie nu-mi plac oamenii cu cravată. „Voi, voi, voi... ce-aveți cu mine? Şi ce dacă eu am părul mare, voi aveți cămaşă albă!"

– Aia o fost! Oricum era prima încercare de a spune ceva. Nu contează, la vârsta respectivă, a făcut istorie. Că a fost interzis...

– Pentru el era ultimul concert, pentru noi însă...

– Dar la vremea respectivă, a generat chestia aia care s-a construit în jurul nostru. A fost o ieşire spectaculară, care a făcut multe victime. După aia am fost interzişi. Am mai cântat după inundații, o fost un spectacol de binefacere.

– Ne-au suspendat peste un an de zile.

– Cine ştie ce era în capul lui? Bănuiesc că la vremea aia erau multe spaime. Era schimbat total. Se dădea paranoic. El voia să lase...

– Eu mi-aduc aminte de o fază când noi trebuia să mergem la Festivalul de la Braşov. Stăteam la Hotel Nord. Ne tot vizionau în fiecare zi. Într-o bună zi, Moni, exasperat, a spus că se aruncă pe geam. Eram la etajul cinci şi fereastra era deschisă. Chiriac se uita la el. Reininger: „Hai, hai, hai!" Eu am sărit, l-am apucat de curea şi, cu picioarele proptite în perete, trăgeam de el în jos. El, având siguranța că-l ține cineva, urla: „Dați-vă de-acolo! Vreau să sar!" După două secunde a şi intrat Miliția. Erau pe coridor.

– Era şi la bustul gol, aşa, cumva. O ieşit scandal că a apărut în pielea goală la geam. De fapt, a şi ieşit o dată gol la geam, dar în altă parte, într-un hotel din centrul Bucureştilor, nu mai ştiu cum se chema. Acolo a apărut în pielea goală în balcon şi a avut şi spectatori. Se dădea John Lennon. „Să arăți sula, mă, la oameni?! Da' cine eşti tu? Te băgăm la puşcărie de nu te vezi!"

– Juca?

– Propriu-zis, nu era omul care să joace texte. Dar apropiat nu am fost cu el. Am ținut mult la el, dar el întotdeauna o lua razna.

– Dar a fost ceva la Casa Universitarilor...

– A, asta era în Timişoara, la Casa Universitarilor, pe strada Paris. Ne-au dat un separeu şi noi ne-am îmbătat, pentru că au apărut două gagici foarte mişto printre universitari. Asistente. Moni a fost tare încântat. Autografe, pe urmă au fost chemați ceilalți gaşperi, iar autografe. Pe urmă ne-am excitat tare şi a trebuit să le arătăm... Mersesem noaptea, eram eleganți, cu costume de spectacol, pe talie, cu lanț de aur la ceas. Dar ne-am dat repede în petec. Am declarat că nouă ni se rupe de societatea asta...

– ...socialistă!

– Ne-am făcut fleaşcă. Am murdărit tot, plafoane, tapet, tot. Femeia de serviciu a refuzat să curețe. Şucăr mare acolo.

– Eu nu m-am prins. V-am lăsat acolo, pe masă, de fapt.

– Pe masă. Cum veneai tu...

– Da' Moni unde era? Cu farfuria cu varză?

– Tot acolo. Toate cucoanele erau coafate, începuse cu permanentul. „Tu cum vii aşa? De ce n-ai şi tu o coafură? Asta nu-i coafură, Marieta!" „Păi da, nişte sarmale-n cap ca şi alea!" Şi ia farfuria şi – bum! – în capul ei. „Aşa, să fii şi tu o doamnă!" Marieta n-a gustat gluma şi-a plecat în Parcul Florilor.

– Dar ce spontan era Moni! Noi, cu toții, eram cei mai progresivi şi porniți şi...

– Deci s-a terminat faza cu marea plecare a lui Moni. În mai a fost concertul de la „Olimpia".

– După care-am fost interzişi.

– De către cine? Pe plan local sau...

– Pe plan local dar au trimis şi la Bucureşti. ARIA nu avea dreptul să facă turnee cu noi, televiziunea era şi aia exclusă la vremea aceea, n-am mai fost dați pe post. Şi-atunci am hotărât să facem „Țiganiada", după care am plecat în turneu cu Universitatea în toată țara. Îl luasem şi pe Baniciu atunci, cânta şi el un sfert de oră. După turneu, ceilalți au plecat acasă şi noi am mai cântat prin câteva sate, la căminele culturale. Aranjasem cu primarii.

– Parcă era prin Oltenia...

– Da. Un sat de ăla oltenesc, cu târn în față, am rămas acolo şi cântam într-o sală mică, întunecoasă. Stăteau țăranii în picioare, fericiți. Te-am chemat pe tine, erai deja printre băieții răi, te-am chemat în sală. „Hai, mă, să nu mai cântăm, ce, la ăştia le cânți?" Ne-am pus noi pe aplaudat. Cum termina Baniciu o piesă, noi, în întuneric, aplaudam în neştire şi ăia, după noi.

Baniciu a cântat o oră, era răguşit, înnebunit, vorbea singur. Tac, tac, de două ori din palme, aplaudau toți, Baniciu bis! Până la urmă a trebuit să cântăm.

Cântam şi la matineu şi seara. Între spectacole am găsit noi un vin acolo, am început să bem. În spatele casei era o şură, dă-i acolo băute! Titi şi-a găsit un şerbet de culoarea rahatului.

– Hee, da, da, de cafea!

– Şi buda era în spate. S-o pus acolo, o făcut un cârnat pe budă ş-o făcut pariu cu Țulă că el mănâncă un rahat. I-o pus Țulă două sute la mijloc, eu eram casa. S-o băgat în budă şi-o început să mănânce, oeohh! I-o luat cele două sute lui Țulă, de ele o luat vodcă.

Ne-am cumpărat trompete de alea, cocoş, de bâlci şi mingi de gumă. Şi cu alea, seara, am început un show de nu mai ştia nimeni ce cântă, în primul rând pachetul de suflători.

– Aveam vreo cinci în spate.

– Şi ne-am aşezat pe partea ta, cum stăteai tu în scenă şi Zoly în partea cealaltă. Cum se agita el acolo la solistică, noi, de la tine, din culise, peste toată scena, aruncam cu mingea peste Zoly şi, când venea înapoi, îl pocnea. A înnebunit până s-a terminat spectacolul.

CAPITOLUL XXII

PICIOARE DE BROASCĂ

Întors acasă, foarte hotărât, l-am chemat pe Baniciu.

– Vei fi solistul vocal de la „Phoenix”!

– Bine, dar eu nu ştiu să fac show.

– Ai să înveți. Te vei duce în față şi te vei mişca.

La repetiții s-a demonstrat că Baniciu are calități muzicale mari, ureche foarte bună, vocea sigură şi bine controlată, înaltă, aşa cum aveam nevoie, cu o culoare foarte plăcută. Aspectul lui era promițător, eram sigur că, pus în față, va avea mare efect asupra fetelor care, de obicei, reprezentau cea mai mare parte a publicului nostru.

După primele încercări pe scenă şi cu public am început să-l îmboldesc pe Baniciu să se mişte. Era complexat de faptul că-l înlocuieşte pe Moni Bordeianu, vestit prin show-ul lui şi prin acțiunile dinamice pe scenă, şi, în loc să încerce să-şi găsească un mod de mişcare şi un mod de exprimare propriu, se blocase de tot. După multă muncă de convingere şi multe încurajări, atât din partea mea, cât şi a lui Reininger, Mircea şi-a dat drumul şi a început să se mişte, încercând, după sfatul meu, să interpreteze la modul sincer şi să exprime prin show-ul lui exact ideile transmise.

– Măi Mircea, nu trebuie să-ți fie teamă că spectatorii nu te vor accepta ca pe Moni. Dacă mişcările pe care le faci sunt convingătoare, şi sunt legate de conținutul textului lumea va fi şi mai impresionată decât de ceea ce făcea el. Moni se scălâmbăia, îi ziceam eu ca să-l încurajez, în orice situație, indiferent dacă piesa avea vreun punct culminant sau nu, dansa de colo-colo, cărând cu el stativul, lucru care la un moment dat era penibil şi monoton. Tu încearcă să dozezi mişcarea scenică în funcție de ceea ce spui. În momentul în care arăți spre public, înseamnă că îi ceri ceva sau îi transmiți ceva, în momentul în care arăți cu mâna la dreapta sau la stânga, înseamnă altceva, fiecare gest să aibă o funcțiune. Nu încerca să faci gesturi

gratuite pentru că vei cădea în greşelile lui Moni, încercam eu să-l încurajez!

Reininger întărea.

– Da, da, da, ascultă ce spune Nicu, pentru că aşa e. Mircea a luat-o de bună, dar, la un moment dat, a trecut în extrema cealaltă. Povestea cu mâinile mai mult decât un italian, şi orice detaliu, orice cuvânt era imediat urmat de o pantomimă cât se poate de curată. Nu mai ştiam cum să-l oprim. Dacă rostea cuvântul „sus”, braţul îi pleca în sus, arăta în jos, arăta la stânga, la dreapta, dacă era vorba de o cărămidă încerca să o sugereze cu mâna, dacă era vorba de o pasăre, la fel. Avea foarte mult de lucru, uitând că scena trebuie dominată pe toată suprafaţa ei, din stânga în dreapta şi nu doar stând pe loc şi făcând pantomimă. Bineînţeles că era o modalitate originală de a face show, însă nu cea pe care o aşteptam eu, aşa că presiunile asupra lui au continuat, dezamăgindu-l, pentru că el îşi dădea toată silinţa. După toate sfaturile pe care i le dădusem, în momentul în care am revenit cu critici, a revenit şi blocajul. Rar s-a întâmplat ca Mircea să-şi mai iasă din carapace şi să facă mişcare scenică mai amplă. Atunci când lua o tamburină, se mai mişca în stânga şi în dreapta, dar reţinut şi bătând pasul pe loc. Ceea ce convingea în schimb, erau bucuria şi seninătatea feţei lui, cu care cucerea fetele, şi plăcerea de a cânta, ce se transmitea publicului care-l încuraja cu aplauze. După o vreme, Mircea şi-a găsit poziţia în formaţie şi modul de interpretare, aşa că l-am păstrat ca solist vocal până în 1992, cu o întrerupere de 15 ani, 1976-1991.

La unul din chefurile ce s-au ţinut la mine acasă, pe Tudor Vladimirescu, au apărut câţiva de la universitate, aducând cu ei şi câteva persoane înalte venite de la Bucureşti. Erau în delegaţie, dar puse pe fapte mari şi pe şotii. Ştiind că la mine acasă se chefuieşte bine, s-au invitat şi s-a încins un dezmăţ îngrozitor. Surpriza cea mare mi-a făcut-o Zoly Kovacs, care a apărut cu o oală de vreo douăzeci de litri plină cu broaşte.

– Dispari cu ele de aici, că altfel zbori pe fereastră!

– Nu fi prost, mă, lasă-mă să le fac, ai să vezi că la ceilalţi o să le placă.

– Bă, care din voi mâncă broaşte?

– Aaa, picioare de broască! au sărit cu toţii.

– Uite, Zoly vrea să vă ofere aşa ceva. Fă-le unde ştii, să nu miroasă pe aici, să nu mă deranjeze, că altfel ai încurcat-o!

S-a închis în bucătărie şi, după vreo oră, au început să intre în casă nişte mirosuri grozave, de pané. La un moment dat, mă cheamă Zoly afară.

– Nicule, vii puțin?

Intrăm în bucătărie, Zoly încuie uşa şi bagă cheia în buzunar.

– Na, acum nu ieşi de aici până nu guşti.

– Ce să gust?

– Uite aici.

– Ce-i asta?

– Picioare.

– Astea sunt picioare de broască?

– Nu, sunt picioare de porumbel.

– Ia dă să gust!

Mirosul era nemaipomenit de plăcut şi excitant, îmi lăsa gura apă, aşa că am luat o bucățică şi am gustat, am mai luat o bucățică şi am gustat, am mai luat vreo două-trei, până când Zoly s-a aşezat în fața mea.

– Mai lasă câte ceva şi pentru ceilalți!

M-a convins de gustul rafinat al picioarelor de broască, aşa că am deschis uşa, am dus tava plină în casă şi tot eu m-am repezit la ea. Şi-a făcut fiecare o movilă de picioare de broască în față şi am început să mâncăm pe rupte. A fost o seară încununată de succes şi de atunci am devenit un *gourmet* care savurează şi picioarele de broască, lucru ce nu mi l-aş fi închipuit niciodată.

În formula Zoly Kovacs, Dorel Vintilă, Reininger la pian şi Mircea Baniciu voce, ne-am hotărât să dăm concerte, ca să câştigăm nişte bani. Am făcut concerte şi cu ARIA, cu alte instituții de artă, alergând prin toată țara. La un moment dat, am introdus în formula formației un băiat care cânta la oboi, Liviu Butoi. Era un tip brunet, cu o față uşor smeadă, cu nişte ochi negri ca de cărbune, plini de taină. Se comporta cam ciudat, liniştit şi totuşi explodând de energie din când în când, fascinat doar de muzică şi de propria sa interpretare. Reininger nu-l suporta pe Liviu şi ghinionul amândorura era că nu aveam decât un singur microfon la pian, la care trebuiau să cânte împreună. Dar, în loc să şi-l împartă frăţeşte, cei doi se împingeau, se înghionteau în timpul concertului şi încercau să-şi

smulgă reciproc microfonul. Mi-aduc aminte de faze în care Liviu cânta, concentrat şi cu ochii închişi, vreme în care Reininger îi smulgea una câte una piesele flautului de lemn. Liviu poseda şi un instrument de lemn de abanos, superb, cu o culoare foarte caldă, chiar mai plăcută decât a unuia de metal. Spitzly smulgea bucată cu bucată din flaut, după care urmau adevărate bătălii pe scenă, Liviu îi dădea în cap cu resturile, Reininger fugea după cortină, se încingea un circ adevărat.

Schwarz stătea în faţă, în public, şi-şi făcea show-ul său. Ocupa totdeauna câteva scaune din sală şi instala amplificatoarele pe care le mânuia în timpul concertului. Bineînțeles că sticlele de vodcă nu lipseau, iar lanternele erau puse ca la expoziție. Era un fanatic al colecționării de lanterne, ajunsese să aibă unele gigantice. Cum în timpul concertului nu era mult de lucru, sticlele de vodcă se consumau într-un ritm destul de rapid, nu rar se întâmpla ca Schwarz să adoarmă şi, în momentul în care, se întâmpla ceva pe scenă, trebuia să strig la el ca să reacționeze. Uneori lumea din sală îi dădea câteva ghionturi ca să se trezească şi să îşi continue munca.

Descoperise, prin nu ştiu ce filieră, banda de lipit numită „*scotch*". Era transparentă, rezistentă într-adevăr, dar Schwarz ajunsese să o întrebuințeze în absolut orice situație. Renunțase chiar la ciocanul de lipit. Dacă se rupea vreun cablu, refăcea contactul cu scotch. Ținea o vreme, bineînțeles, dar reparațiile lui deveniseră superficiale, de scurtă durată, apăreau mereu noi defecte. Chiar şi geanta şi-o repara cu scotch, până şi pantofii rupți aveau aceeaşi soartă. La un moment dat, intraserăm şi noi în horă, procurasem scotch şi începusem să lipim tot felul de obiecte. Ne distram, dar reparațiile nu se demonstrau a fi prea solide şi Schwarz avea tot mai mult de lucru. Era un mod al lui de a câştiga importanță, pe zi ce trece aveam nevoie de el tot mai mult.

INTERLUDIU CU MIRCEA BANICIU (I)

– Tu ți-aduci aminte când ne-am întâlnit noi prima oară? A fost într-adevăr la ARLUS sau altundeva?

– Eu am avut acolo un show cu Gondi. Voi făceați acolo sonorizarea; aveați „Dynacord”-ul ăla. Venea Heni, venea Schwarz...

– Schwarz era oricum la ARLUS pe timpul ăla. Făcea garderobă cu vodcă.

– După aia imediat m-o invitat Schwarz, o vorbit cu ăştia, de la PM6, clubul pe care-l ţineați voi sâmbăta seara, dans acolo şi nu ştiu ce. Aveați voi clubul ăla, Reininger cu blues, Heni cu Dorel Vintilă încă, gaşca era cu Kamocsa, cu toată trupa. Kamocsa țin io minte c-o insistat să vin io să fac acolo o cântare. Ş-atuncea am făcut o cântare şi la PM6, fusese Giuroiu înainte...

– Deci în ’70...

– În ’70, Vintilă era cu Heni combinat atunci, Schwarz, era gaşca noastră.

– Zoly?

– Nu era Zoly. Voi cântați încă cu Kamocsa. Voi făcuserăți în vara anului respectiv, că asta se întâmpla în toamnă, a fost vara în care voi ați cântat la „Europa”, cu Reininger un soi de blues, de nu ştiu ce. Fără Bordeianu. Deci, Kamocsa, dacă mai ții minte, eu țin minte toată istoria, eram unul dintre fanii voştri. Vara lui ’70 la hotelul „Europa” din Eforie Nord.

– Da, dar după recitalul ăla la ARLUS...

– După recitalul ăla ai zis tu că s-ar putea să facem o treabă. Eu n-am crezut, fiindcă mie mi se părea chiar prea mult şi nici n-aveam stilul vostru. Nu consideram că pot să fac ceea ce, na... Şi-atunci, într-o dimineață, tu mergeai înspre Universitate cu bițicla, eu le țin minte pe astea ca pe Dumnezău...

– Cu bițicla mergeam la Universitate...

– Cu bițicla rosie, da, da... şi eu veneam cu-a mea rusească înspre Construcții. Drumurile se intersectau şi la colț la Mihai Viteazu ai strigat după mine. Erai c-o căciulă albă care ț-o pierdut-o Dorel, căciula aia căzăcească, ş-acuma parcă te văd. O blană pe tine, o scurtă de blană, căciula căzăcească. Ş-ai zis: „Mă...”

– Înseamnă că era în iarnă, deja.

– În iarnă. În iarna lui ’70 spre ’71. Înțelegi?... Ş-ai zis: „Măă, vezi că s-ar putea să facem..., vino pe la mine!” Ş-atuncea am venit la tine şi la tine era... Dorel Vintilă locuia la tine încă...

– Pe Vladimirescu.

– Pe Vladimirescu, vizavi de Flora. Şi voi erați încă cu Kamocsa, cu nu ştiu ce, era Schpitzly, nu ştiu ce, gaşca. Şi-ai zis: „Bă, e momentul să facem ceva". După aia, tu te-ai certat cu Kamocsa, începuserăți repetițiile voi fără mine, la Casa Studenților. Te-ai enervat tu ți i-ai dat pe toți afară, înțelegi, Dorel Vintilă a ajuns la „Central" şi ai vrut să-i iei tobele şi, nu ştiu ce, au fost discuții, Kamocsa cu bass-ul şi toate fazele alea că s-au împrăştiat toți. L-ai luat pe Zoly Kovacs şi pe Țulă şi-ai început repetițiile la Casa Studenților. Şi deci formula era aşa...

– Deci şi pe Vintilă l-am dat afară?

– Şi pe Vintilă. L-ai luat pe Țulă şi-ai început să repeți, eu țin minte repetițiile, jos la Casa Studenților, l-ai luat pe Țulă, l-ai luat pe Zoly Kovacs, Reininger, tu la ghitară şi eu solist vocal. Şi cântam „Into the Fire", cântam „Ten Years After"...

– Noi cu Kamo cântam „Into the Fire"...

– Nu cu Kamo... i-ai dat afară!

– Dar tu erai deja student?

– Eram la Arhitectură, din '70, sigur. În toamnă, i-ai dat pe toți afară şi ai venit cu Kappl la mine. L-ai luat şi pe Costin Petrescu şi-au început repetițiile şi la Lyra, în spate, acolo.

– Lyra era deja refăcută.

– Tu ai repetat întâi cu Țulă „Cei ce ne-au dat nume", „Nunta" şi toate astea cu Țulă şi pe urmă l-ai adus pe Costin Petrescu. Costin a apărut mai târziu.

– Țulă a avut în permanență ghinionul să nu fie pe nici un disc, pentru că se proptea ca măgarul, era în permanență cu contre şi cu obiecții şi cu nu ştiu ce. Şi m-am enervat şi l-am dat afară.

– L-ai dat.

– Îți mai aduci tu ceva aminte de atunci?

– Mai puțin. În perioada aia, erați, pentru mine cel puțin, o gaşcă mai dificil de abordat. Eu eram mai puşti, mai căcăcios, mai nu ştiu ce, era altă fază.

– Ăm făcut „Țiganiada" la Universitate.

– „Țiganiada" a fost tot atunci, în perioada în care era Zoly, Reininger, şi-ți spun şi ce perioadă. A fost chiar la-nceput, după ce am intrat eu în trupă, în toamna în care tu i-ai dat afară pe Kamo şi pe nu ştiu mai cine, în timp ce noi repetam piesele noastre şi nu ştiu

ce se repeta şi la Casa Studenților „Țiganiada". Şi s-a făcut turneul ăla în iarnă, în decembrie sau în ianuarie '71.

– Cu Universitatea.

– Țin minte, Craiova cu fazele alea...

– Cu Şuvăgău.

– Când i-a tras palme la aia-n sală şi faze din astea cu Tibi Brătianu. I-o luat pe unii, i-o zgâlțâit, i-o trântit în scaune. D-astea, pălmuiți şi scuipați ăia în sală. Fazele că urlau, credeau că-i stilul „Phoenix" şi – p...a! – nu venea nici un Phoenix.

– Nu ne lăsau să plecăm, ți-aduci aminte la Craiova?

– În aceeaşi perioadă, deci tot cu piesa asta am făcut Teatrul Casandra în Bucureşti, unde ți-ai uitat tu ghitara, de mi-au întors mie ăia muzicuța, cu „Țiganiada" a fost, sigur.

– Şi Reininger cu Pol ți-au întors muzicuța în chestia aia.

– Când ai zis tu: „Cântă, mă, ieşi afară şi fă ceva!" Ăia zbierau în sală şi ăştia mi-or întors muzicuța şi mi-or sucit şi corzile la ghitară, le-or pus invers. Şi-atunci am cântat pe ghitara ta, double six-ul ăla pe care-l aveai tu. No, bun. Am ajuns la faza...

CAPITOLUL XXIII

SECRETAR UTC

Unul din concertele cele mai interesante date la Casa de Cultură a studenților din Timişoara a fost acela în care i-am pus alături pe Vintilă şi pe Gondi. Eugen, fostul meu coleg de bancă, pictor de meserie, era la ora aceea un toboşar de jazz de mare virtuozitate, recunoscut în țară. Pe atunci, lucra în Bucureşti, cred că la „Animafilm”, iar muzică făcea în timpul liber, alături de Johnny Răducanu şi alți muzicieni de mare valoare.

Ideea i-a plăcut şi lui Gondi, aşa că am dat un concert la Casa Studenților având pe scenă două garnituri de tobe. Toboşarii şi-au împărțit activitate a firesc, Vintilă păstrând metrica şi fluxul piesei, iar Gondi făcând *break*-urile şi îmbogățind cu percuție melodiile, şi aşa ritmice. Multe momente, bine exploatate, au avut un succes neobişnuit la public, care nu mai văzuse vreodată aşa ceva. Chiar şi un schimb de cinele era împărțit între cei doi în aşa fel, încât nici unul din ei să nu lovească de două ori la rând şi să alterneze în lovituri. Acest lucru schimba culoarea, iar efectul optic era imens. Am cântat cu o mare plăcere. Doi toboşari, având o anumită inerție, nu puteau nici să accelereze, nici să tragă, aşa cum ar fi făcut-o unul singur. Am învățat ceva din această experiență.

Am hotărât, împreună cu Reininger, să ne mutăm şi noi la Bucureşti. Ceva nu mai mergea. Aveam senzația că ne-am împotmolit şi că nu se poate merge mai departe. Toate încercările de a depăşi pragul lucrurilor deja realizate împreună cu Moni se dovediseră infructuoase.Trebuia făcută o schimbare şi cea mai la îndemână era să plecăm din Timişoara.

Într-o bună zi, cineva ne-a mijlocit o locuință în Bucureşti. Un apartament mare, într-o vilă, într-un cartier curat, era tocmai ceea ce ne trebuia. Proprietarul călătorea în străinătate, aşa că noi puteam să locuim câteva luni acolo şi să încercăm să prindem un nou fir.

Trebuiam să găsim o activitate nouă, să reorganizăm formația, orientând-o spre Bucureşti.

După câteva, zile de locuit în acea splendidă vilă, tot umblând prin casă, descopăr, după una din uşi, o arbaletă gigantică, cu două perechi de *sando*-uri[1]. Respectul meu şi admirația pentru proprietarul apartamentului a crescut şi mai mult. Am vrut să i-o arăt şi lui Schpitzly, să împărtăşesc bucuria şi cu el, aşa că m-am repezit spre bucătărie. Tocmai îşi făcuse nişte ouă ochiuri şi mânca liniştit. L-am strigat. Sări de la masă, ieşi în uşă şi, în aceeaşi clipă, mă văzu cu arbaleta îndreptată spre el. Arbaleta era încărcată. Avu o reacție de surpriză, cu ochii holbați, îşi trase burta înăuntru şi făcu un gest. Acel gest reflex i-a salvat viața. Arbaleta fiind stricată, săgeata s-a declanşat şi a trecut prin uşă exact prin locul unde, o fracțiune de secundă mai devreme, stătuse Schpitzly. Nu pot să descriu culoarea pe care a luat-o fața lui. Dacă pământul ar putea fi verde, s-ar putea numi un „pământiu-verzui". Ochii i s-au făcut mici, s-a uitat la mine plin de ură şi nu a rostit nici un cuvânt toată ziua. Am încercat să-l împac, am încercat să-i explic, să-l liniştesc în fel şi chip, nu s-a putut scoate nici un cuvânt de la el. A doua zi, primul lucru pe care mi l-a spus a fost:

– Mă, ştii că puteai să mă omori?

– Bineînțeles că ştiu.

– Tu eşti nebun?

– Nu sunt nebun, dar nu aveam cum să ştiu că arbaleta este stricată. Eu sunt obişnuit să lucrez cu arbalete şi nu puteam să-mi imaginez că se întâmplă ceva.

I-au trebuit câteva zile până să se liniştească de tot.

După câteva încercări zadarnice în stânga şi-n dreapta, ne-am dat seama că nu putem primi nici un fel de angajament la vreun teatru. Nici una din instituțiile de artă la care ne-am fi putut continua activitatea muzicală nu s-a arătat interesată. Doar Casa de cultură maghiară din Bucureşti a încercat să ne ajute. Într-o zi, m-au pus să scriu cu pensula un afiş gigantic, pentru care am încasat o sută de lei. Ne-am întors la Timişoara.

Pe vremea aceea, eram student la Facultatea de Arte Plastice, în cadrul Universității din Timişoara, unde intrasem în 1966, în toamnă,

---

[1] Cauciucuri speciale pentru arbaleta subacvatică, ce funcționa pe principiul unei praştii cu săgeată.

după un concurs de admitere trecut cu succes. Faptul că eram cunoscut în oraş, aparițiile mele scenice, obişnuința de a lucra cu publicul impuseseră aşa de mult în rândul colegilor mei de facultate, încât în primul an am fost propus ca secretar ASC pe grupă. A urmat la scurt timp şi funcția de secretar UTC pe grupă. În al doilea an, m-au ales secretar ASC şi UTC pe an. Se întâmpla un fenomen nemaiîntâlnit în facultate. Toată lumea îşi plătea cotizațiile cu plăcere şi nu trebuia să alerg după nimeni. Aceste funcții urâte, de fapt, de toți cei dinaintea mea, care trebuiau să meargă cu miloaga sau cu amenințări ca să adune banii, mi-au făcut chiar plăcere.

Toți erau încântați ca, în schimbul cotizației, să primească un autograf. Am constatat că toți colegii aveau încredere în mine şi că, dintr-o dată, funcția de zbir, de secretar UTC sau ASC, putea să aibă şi altă semnificație.

Încrederea acordată de colegi mă măgulea şi m-a încurajat să mă angajez ca reprezentant al lor față de conducerea facultății. Ştiind acest lucru, încrederea colegilor a crescut şi mai mult. Lucrurile au mers bine, nu mi se puteau face nici un fel de reproşuri şi, ca urmare, anul următor am fost propus secretar UTC pe facultate. Dar pentru asta era necesar să fiu şi membru de partid, nu doar secretar de ASC pe facultate. Luat de val, considerându-mă dator să mă angajez de partea studenților, ca unul dintre ai lor, încurajat de toți, acceptasem să fiu făcut secretar ASC pe facultate, dar când a venit momentul să intru în partid am avut un şoc.

Mi s-a pus un statut în mână, trebuia să-l citesc, să învăț ceva pe de rost, nişte întrebări. Mi-am dat seama că se întâmplă un lucru esențial şi fără de întoarcere. M-am frământat timp de două zile, fără să găsesc vreo soluție. Nu doream să dezamăgesc pe cineva, dar nici nu puteam să accept să-mi marchez drumul în acest fel. La şedința plenară pe facultate, am fost propus chiar de duşmanii mei cei mari, decanul Popovici şi alți câțiva care mă săpaseră ani de zile. Am păşit în fața auditoriului şi foarte hotărât le-am spus:

– Dragii mei colegi, vă mulțumesc pentru încrederea pe care mi-o acordați, dar nu cred că sunt capabil să răspund în fața voastră pentru această funcție. Ştiți că eu mai am şi alte obligații, fac muzică şi, pe lângă asta, n-am deloc intenția de a intra în partid!

S-a lăsat o linişte de câteva minute, nimeni nu a scos nici un cuvânt. Uimirea a fost atât de mare, încât nu au reacționat nici colegii

şi nici cei din partea conducerii facultăţii. Când au realizat ceea ce am spus, a izbucnit o hărmălaie îngrozitoare. Am ieşit din sală şi am închis uşa în spatele meu, lăsându-i să se descurce aşa cum vor şti.

Mă bucur şi astăzi că nu m-am lăsat orbit de puterea pe care ţi-o dă o astfel de funcţie şi că m-am oprit la timp, preferând muzica şi neangajându-mă politic în nici un fel. Acestei concepţii i-am rămas credincios şi astăzi şi sunt mai mult decât mulţumit că nu mi se poate reproşa în nici un caz angajarea politică, de nici un fel, nici de stânga, nici de dreapta, nici în ţară, nici în străinătate. Politica mea este muzica şi arta este singurul lucru care mă interesează.

INTERLUDIU CU VICTOR CÂRCU (IV)

– Când or apărut olandezele?

– Ele apăruseră mai demult.

– Când eram la Costineşti. Stăteam noi în sat, undeva.

– În '71-'72.

– Mai 'nainte, noi stăteam dincolo, la Schitu.

– Şi cântam în capătul celălalt. Acolo mi-a plăcut. Când v-au spart, atuncea în '70, la Eforie Sud, la demisol, eu cu Sepi găsisem deja în Schitu. Stăteam în golf, nu în Costineşti. Apoi voi aţi găsit o casă la un ţăran, unde aţi venit şi-n al doilea an, când au apărut Heni cu canotoarele, cu alea...

– Urâte şi rele.

– Şi-ncet ne-am împrietenit cu ăia, Pardaillan şi Cap de Măgar. Era unul frumos, îi zicea Pardaillan, frumuşel, bruneţel, pus pe agăţat... Am început eu să fac discotecă pe staţia lui. Să prezint ceva, acolo afară, să facă un ban. Şi-atunci am vorbit cu şeful de local ca în anul următor să cântăm la ei. Am stabilit şi suma şi toate detaliile. Aşa că în anul celălalt ne-am dus direct pe litoral.

– În '71?

– Da. Şi-acolo a început a doua perioadă, reeditarea atmosferei de la Vila „Eminescu" din Eforie. Am luat o cameră împreună cu Schwarz.

– Eram mai aproape de „Tomis", parcă aşa se numea restaurantul ăla.

– Da, „Tomis". Era în Costineşti, de data asta. Ne-au dat o casă părăsită. Tu te-ai dus înainte şi-ai văzut-o. „Asta e pentru băieţi, aici pot să-şi facă de cap!" Şi-acolo am fost lăsati, într-adevăr, să ne facem de cap. Atâta doar că tu, având experienţa de la Eforie Sud, te-ai baricadat, şi-ai pus nişte chestii în geamuri de era ca-n puşcărie. Ţi-ai pus pe uşă şi un lăcat barosan. În cea de a treia cameră stăteau Costin şi Kappl.

– Atunci o fost chestia aia teribilă!

– Am început cu toţi salvamarii ăia. Întâi o vrut să ne bată, pe urmă, după ce le-am făcut o masă...

– Ei au venit cu peştele. Eu am dat zece sticle de vodcă şi ei zece chile de guvizi. Am rămas eu cu ei acasă. Voi v-aţi dus la birt. Când a venit ăla plin de nisip...

– Eu l-am dus pe ăla, era cel mai rău. Am turnat cu ăla o sticlă în noi, el o picat de pe geam, că era mai rupt, eu, cumva, m-am ţinut. După ce-am terminat sticla, ne-am dus la birt. Acolo i-am mai dat o vodcă şi-o căzut lat. Pe urmă am mai făcut nişte circuri pe-acolo până când o explodat în mine tot alcoolul şi-am venit acasă. A apărut şi el, turtit ca un bivol, plin de nisip, nu ştiu pe unde-o căzut, prin ce bălţi.

– Eu începusem de după-amiază chestia, cu potol, cu nu ştiu ce, am tras tare! La un moment dat, unul din ei, ăla blond, a ieşit afară să borască, după care ăsta brunetul a sărit şi el şi-a luat-o la fugă. A ţinut-o până la mare, voia să se scalde, el ştie ce voia. Şi-a uitat că e o diferenţă de nivel de un metru jumătate acolo, drept care o picat în plin, după care, în patru labe, s-o târât până la apă. Îşi zdrobise buzele, îţi dai seama, o picat cu capu-n jos. După aia, plin de apă, nu ştiu ce, o venit înapoi în discotecă. Acolo a apărut de-a speriat lumea.

– Asta o ţii mai bine minte tu.

– Păi i-am băgat sub masă pe ăia! Dar şi mâncasem bine...

– Şi-atunci, când ne împrietenisem bine cu toţi salvamarii, vine unul de la puşcărie, odată cu Şobre de la militărie. Ăla urma să ne bată pe toţi, şi pe salvamari, şi pe noi. Era cel mai dur dintre toţi. L-am dus la cherhanaua aia. Acolo ne-am împrietenit. Pe urmă băiatul a închiriat o birjă până la „Popasul Căprioarelor". Apare Chirvai cu birja la uşă. Noi am plătit tot şi la cherhana şi la popas. Dar au adus vinul ăla, un ulei de nu ne-am putut ridica. N-aveam

nimic la cap, povesteam, totul era clar, nu ni se lipea limba, dar ne lipisem de scaun. Cel mai fain vin ce l-am băut pe undeva. Şi ca gust şi la curgere... Ăla chiar că-i ca şi madlena lui Proust. Tot mă gândesc la vinul ăla din când în când. De poveste, aşa. Ca la Sadoveanu. Şi-atunci am fost prieteni şi cu Stănici, aşa că dominam tot Costineştiul, în afară de poliţie.

Ăia de la poliţie ne tot ameninţau că ne-arată ei nouă, că „ne găseşte ei valută". Ponderea cea mai mare o avea Schwarz. El începuse deja, cu sacoşa lui plină, în care avea de la chiloţi, vodcă, până la scule. Noaptea, când ăia ne legitimau pe-acolo şi ne băgau lanternele-n ochi: „Băi, unde vi-i buletinu'?, Schwarz: „Futu-ţi norocu' tău, tu mie-mi pui lanterna-n ochi?!" Şi-o scos el o lanternă de aia chinezească, ba nu, cehească, cu şapte baterii în ea. Când i-o pus-o lu ăla, o început apoi zece minute de târguieli. „Stinge-o tu!" „Nu, tu întâi!" „Mulţi fură uniforme, îşi cumpără de la orice copil lanterna, până nu-ţi văd legitimaţia nu cred". S-au tot ameninţat reciproc până s-a prins caraliul respectiv. Căpitanul ăla, Madaras, a zis că s-a terminat cu noi. Apărea ăla tot timpul în birt şi urla de la masă: „Bă, nu vedeţi că nu vă mai vrea poporul?" Tu erai deja de partea băieţilor răi. „Vezi, bă, că-ţi trage ăsta un pumn în barbă de-ajungi în spital!" Şi aşa se discuta, unii pe scenă cântând, celălalt la masă. Între timp, se cânta „Jumpin' Jack Flash" şi lumea se simţea bine.

Apăruse şi Schpitzly, îi plăcea atmosfera şi părăsise cât putuse de repede „Amicii". El ne-a adus în cameră un poster, găsit nu ştiu pe unde, cu Hitler, Göring şi alţi generali din ăştia, cu degetul pe hartă. Afişul ăsta l-a lipit Schwarz deasupra capului.

Şi am luat un dulap, ne-a trebuit neapărat un dulap. Ne-au adus ăia după vreo două săptămâni un dulap. „Unde să-l punem?" Schwarz: „Aici". L-au lăsat la un pas de uşă, în cameră. Uşile nu erau montate. „Las' că le montăm noi!" „Da' de ce aici?" „Las' că-i găsim noi loc!" „Îl montăm noi, plecaţi!" I-a gonit pe ăia din cameră şi-aşa o rămas dulapul, ba i-o mai tras şi vreo două picioare de i-o scos fundul, cu uşile alea proptite aşa lateral de el. Şi-atuncea, cum sunt dulapurile astea de hotel împărţite în două, pe o despărţitură o scris „Cârcu" şi pe ailaltă „Schwarz". Şi toţi care voiau să intre înăuntru trebuiau să treacă prin dulap, ca noi să ştim dacă intră prin „Cârcu" sau prin „Schwarz". „Te rog, intră că eu

am treabă, să nu mă deranjezi, dacă ai venit la el!” Ăsta era ritualul, trebuia să treacă prin dulap. Hainele noastre stăteau foarte frumos atârnate pe ață.

Mai exista un obiect foarte drăguț, mai ales când era câte o fată în cameră la noi. Schwarz, de fapt, la vremea aia fuma încă mărăşească, nu ajunsese la olandeze şi avea flegmă cât cuprinde. Dimineața, din pat, scuipa. Nu nimerea totdeauna chiuveta, care era la un metru jumate. Pe jos erau tot felul de scuipături verzi. „Aşa nu se mai poate! Este o limită şi-n asta!” Şi-atunci a pus o ladă de carton acolo. Ce nu nimerea chiuveta cădea în ladă. Şi aia era plină. Şi de muşte şi de flaimuci.

Într-o dimineață, a alergat acolo ca un descreierat, cu prosopul, numai în slip, pe la cinci dimineața, prin sat, până o prins un cocoş.

– L-o fugărit până n-o mai avut inimă, săracu’.

– Asta mi-o plăcut. Mie nu mi-era somn, ei erau prăbuşiți. Atunci venise Şobre. De două zile era Şobre acolo. Paturile toate erau stricate că o zis Schwarz că-s prea tari şi sărea în ele. Toate paturile erau vane, nu mai aveau arcuri, dormeai în ele ca în hamac. Şobre era prăbuşit deja în hamacul lui, iar Schwarz cu cocoşul pe piept. A ațipit şi Schwarz şi nu m-am mai uitat la el. Avea deja o expresie cam mirată, nu? Mă miram şi eu. A tropăit puțin pe pieptul lui Schwarz şi-o tras un cucurigu! Reflexul de țigan al lui Schwarz a fost direct pe beregata cocoşului. Şobre, lângă el, a sărit drepți şi s-a dat jos la bocanci. A zis „Să trăiți!”, după care: „Futu-ți cocoşul mă-tii!” şi s-a culcat la loc.

– În vara aia la Costineşti au apărut nişte fete...

– Da, apăruseră „Venus”, Graterol, frate, că nu ştiu care...

– „Catena”.

– Kappl le-a agățat. Atunci au apărut şi, au stat cazate vreo două săptămâni în camera frumoasă a lui Kappl şi-a lui Costin. Era o vară de redegiste, destul de nasol. Ne-am întreținut cu nişte cascadori. Ăla durul, care-l juca pe Amza Pellea în toate scenele pe cal. Ăia l-au adus pe Sergiu Nicolaescu. Cascadorul era solid de tot şi cu voce de castrat.

– L-am întâlnit pe Pascu. Are o casă de filme.

– Poate aşa tembel cum îi, face o colibă de filme, dar o casă, nu ştiu. Ce casă?!

– De filme porno.

– Aia poate. Filme porno cu cascadori. Prin ăia a apărut Sergiu Nicolaescu şi s-a început foarte rapid turnarea „Nemuritorilor". Adică ei turnau, dar se gândeau la altă muzică. Tu le-ai pus „Mugur de fluier". Băieții au înnebunit: „Hai să facem cu « Mugur de fluier »". Pe-atunci, noi aveam două redegiste, prietene. Destul de crispate. Ne-am dus acolo cu ele, la una dintre filmări. Tare au mai fost impresionate! Au sărit şi toți cascadorii pe ele.

La Histria au turnat scena aia de care ne-am plictisit, intrarea în țară a haiducilor. Lucrau cu walkie–talkie, cu tot ce vrei, dar se tot încurcau în cai acolo, se tot acopereau unii pe alții. Şi-atunci am plecat cu ele să pescuim. Ele s-au aşezat pe plajă lângă lac, tu ți-ai luat costumul cu tot, şi cu plumbul pe tine, arbaleta, eu, ce mai era pe-acolo, numai labele, şi-am plecat cu spatele, până au rămas ele în zare aşa, de un centimetru. Dar lacul avea doar vreo şaizeci de centimetri adâncime.

– Au râs şi ele.

– Seara a fost fain cu ăştia, am mai mâncat acolo, am şi călărit, ne-au dat caii, numai n-aveam voie să-i fugărim. Mai ții minte că unul dintre ei, mai tânăr, ca să le impresioneze, c-o vrut să ni le sufle, o intrat cu calul în birtul ăla țărănesc, unde am mâncat grozav, mămăliguță, tot felul de peşti... A intrat cu calul în birt şi-o cerut un pepsi. Şeful grăjdarilor, acolo, era o namilă uscată, cu barbă mătură şi ochi albaştri, d-ăia, de mort. Ăla s-o sculat de la masă şi i-o tras un pumn de-a căzut şmecherul cu şa cu tot de pe cal. „N-ai chinuit calul destul că n-ai ştiut să intri în cadru, acuma îl fugăreşti şi ca să intre aicea?" S-a dus ăla afară cu un ochi umflat, ca pe vremuri Moni.

– Deh, cascadori!

– Fetele noastre au fost impresionate de ce oameni cunosc, şi „cântări", şi film, şi toate astea. Neapărat să mergem la ele! Ne-am dus, ne-am băgat în paturi acolo, când ne era lumea mai dragă, miliția la uşă. În sfârşit, căpitanul Madaras ne-a prins! Pusese şi unul la geam, a lucrat ca şi cu gangsterii americani. Ne-a prins acolo. Că noi n-avem dreptul, că ne bagă la nu ştiu ce lege era la vremea aia. „Ce vrei, dom'le, că e RDG?" Noi eram încă tari. Ne-a dus la poliție acolo şi-a rămas, toată dimineața cu noi. A început el să ne explice filosofia vieții. Cum nu ne mai vrea pe noi pământul, că nu ăsta e tipul comunistului, aiaiai! La care tu atâta mi-ai spus: „Tu,

cumva, încearcă să-l prinzi, să te-agăţi de el, să-i pot da primii doi pumni!" Şi ne-a mai zis că suntem în zonă de frontieră, auzeam pentru prima dată de asta, şi că nu ne-am făcut viza. Aşa ne-a confiscat toate actele. Au venit după aia şi-n casă, au intrat acolo, au intrat dimineaţa peste noi. Schwarz avea de vreo două săptămâni o vrabie care tocmai zbura pe acolo şi prinsese şi-o curcă, aşa că în ultima vreme nu mai scuipa în ladă, scuipa pe curcă. Când au intrat ăia, au cam încremenit. „Valuta, vă prindem noi!" Shwarz: „Mă prinzi de p...ă!"

Şi iarăşi ni s-a întâmplat o chestie, cum ni se întâmpla de multe ori, care nu se poate explica. Nişte lucruri fantastice. Au dat cu ochii de Hitler. S-au uitat unul la altul. „Las' că venim noi altă dată!" Am îngheţat. Stăteam în pat şi nu ne venea să credem. „Venim noi altă dată şi vă arătăm noi!" Şi-au plecat. N-a fost nici un control. Nici azi nu-mi explic multe din cele întâmplate. Miracole! Le dădea Dumnezeu în cap un par şi se duceau ca traşi pe aţă, ca tramvaiul.

– Am trăit şi trăiesc şi astăzi cu convingerea că a ţinut cineva, dintre şefi, cu noi. Unii ţineau cu noi, alţii nu. Şi cred că din foarte multe necazuri am fost scoşi fără să ştim.

– Pentru că asta era o chestie atât de gravă, încât ne băgau rău de tot. Le-a fost frică şi lor. Cum zici tu, e şeful ăla, ştiau poate „internele" lor, dar aici a fost decizia executantului de a anula misiunea.

– Deci asta a fost în '71.

– Da. Voi a trebuit să plecaţi din cauza presiunii, la care cred că au contribuit şi pilele „Amicilor". Fiind concurenţă, nu mai aveau oameni în sală. Aţi plecat şi-aţi început în Eforie Sud. Noi am mai rămas acolo cu discoteca. Am venit la voi vreo trei zile, n-am reuşit să ne scoatem buletinele nicicum de la căpitanul Madaras. Am plecat fără buletin.

Într-o zi, ne-am întors la Costineşti cu Schwarz, dimineaţa, şi l-o luat pe un caraliu de ăsta mai tânăr. „Măi, bulache, te iei de prietenii mei?!" „Prietenii tăi, da' uite că n-aveţi buletine!" „Ce, cum, la prietenii mei să le ia buletinu'? Ia veniţi cu mine la secţie!" Căpitanul Madaras avea un birou de ăla vechi de cămin cultural cu două paturi de astea de fier şi lăcate pe uşă, să nu-i fure costumele. Ăsta a pus mâna pe o rangă, a băgat-o unde trebuie, i-o rupt toată blana de pe birou, toate s-au smuls din şuruburi, ne-o dat buletinele

şi-am plecat. Nimeni nu ne-a întrebat vreodată de ce am rupt sertarul sau cum au ajuns buletinele înapoi la noi. Asta a fost marea ameninţare din Costineşti.

CAPITOLUL XXIV

CONFERINȚA DE LA MANGALIA

În această perioadă de căutări, nimic nu mi s-a părut prea greu sau nedemn de încercat, aşa că într-una din zile am acceptat o convorbire cu unul din muzicanții cunoscuți ai Timişoarei, Dieter Hepp, fiul acelui domn Hepp care pe vremuri îmi dăduse lecții de acordeon, Dieter ajunsese şeful formatiei „Clasic XX", care îl avea la bass pe Ioszef Kappl, student la Conservator în acea vreme.

Clădirea Conservatorului se afla pe strada Tudor Vladimirescu. Ioji venea de la internatele studenteşti în direcția facultății, iar eu, de acasă, porneam spre universitate. Drumurile noastre se încrucişau în fiecare dimineață şi de fiecare dată auzeam acelaşi lucru:

– Băi Nicule, ia-mă, măi, pe mine, ia-mă, că eu sunt bun. Am o sculă foarte bună, am un „Schaller", sunt bun, de ce nu mă vrei?

– Măi, Ioji, sincer să fiu, mie nu-mi place. Tu cânți ghitară pe bass şi mai bine te-ai ține de ghitară, dacă vrei să cânți ghitară. Mie îmi place Zoly Kovacs şi cu asta, basta!

Apucasem să îl văd pe Ioji într-un concert la „Olimpia" şi, într-adevăr, mă impresionase tehnica lui pe bass, dar era o tehnică ghitaristică pur şi simplu, care nu putea să susțină concepția mea muzicală din acea vreme. Nu puteam să-mi imaginez cum aş putea lucra cu Ioji, mai ales că nu aveam o impresie prea bună despre formația „Clasic XX", care-mi părea mult prea comercială şi dirijată spre succesul de public imediat. Repertoriul lor se compunea din foarte multe piese străine, iar puținele compoziții erau încă tributare influențelor occidentale, lucru care la noi, într-o anumită măsură, se eliminase.

Ioji a insistat zi de zi, până când a apărut momentul favorabil. Aflasem, dintr-o scăpare a lui Zoly, că acesta era preocupat de alte probleme şi că nu mai avea timp să se ocupe intens de „Phoenix", aşa cum aş fi vrut eu. Atunci, am acceptat o discuție cu şeful formației „Clasic XX", Diti Hepp. Ei aveau o poziție bună în Casa de Cultură a

Studenților, o sală de repetiții, tot ce-şi doreau, iar prin influența domnului Hepp, tatăl lui Diti, beneficiau de sprijin din partea autorităților. Noi ne făceam treaba la „Lyra”, în protestul nostru profund şi fără întoarcere.

Întâlnirea a avut loc la Casa de Cultură, sus la bar, unde „Clasicii” făceau repetițiile. Şi noi şi ei am adus instrumentele. Diti cu Kappl erau hotărâți să accepte o fuziune între „Phoenix” şi „Clasic XX”. I-am propus lui Dieter, pentru început, să încercăm nişte cântece, să vedem în ce măsură ne simțim, să facem un mic *session*. Prima piesă pe care am repetat-o uşor, după ce le-am descris desfăşurarea, a fost „Negru Vodă”. După ce i-am cântat acele fraze interminabile, cu triolete, Diti Hepp, exaltat, a apucat clarinetul şi a început să cânte împreună cu mine, dublând solo-ul de ghitară. Era un instrumentist cu desăvârşire profesionist şi cu multe calități. Mie nu-mi era neapărat simpatic, pentru că nu ținea de grupul nostru, nu arăta aşa cum voiam noi şi cum ne imaginam că trebuie să arate cineva din clanul „Phoenix”, dar aş fi închis ochii, acceptând calitățile sale muzicale. Nu şi gustul. Gustul lui nu m-a convins niciodată şi instinctul m-a avertizat din timp. Neîncrederea într-o şansă de succes a crescut pe măsură ce timpul trecea, câteva ore în care a încercat zadarnic să impună nişte nuanțe comerciale piesei, care la ora aceea încă nu era definită. Deodată uşa s-a deschis şi o voce strigă:

– Was machst du hier?

Tatăl lui Diti apăruse în uşă şi se rățoia la fiul său.

– Ce faci aici?

– Repetăm împreună, tată. Ne pregătim să fuzionăm.

– Împachetezi imediat şi pleci acasă!

Diti se făcuse alb şi a încercat să se opună oarecum, dar autoritatea tatălui era mult prea mare. În câteva minute s-au împachetat instrumentele şi Dieter a pornit spre uşă, însoțit de tatăl său. S-a întors, privind nedumerit la Ioji care parcă înțepenise locului şi nu se hotăra să părăsească sala de repetiții.

– Eu rămân, a spus Ioji.

Abia atunci şi-a dat seama Hepp ce se întâmplă şi înfrângerea lui a fost, presupun, dureroasă. N-aş fi vrut să fiu în pielea lui în acel moment. Ioji a tras singur concluzia şi cu de la sine putere a hotărât să părăsească formația „Clasic”, rămânând alături de mine.

Acest mic succes a fost sărbătorit cu multă vodcă şi alte licori dătătoare de euforie, după care ne-am apucat să muncim.

În acea perioadă, Tavi Ursulescu, Florian Pittiş şi Mircea Florian erau fanii noştri credincioşi, care ne sprijineau pe măsura puterilor lor, procurându-ne tot felul de materiale. Le ceream în special material documentar folcloric, cât mai mult posibil. La un moment dat, am primit o bandă înregistrată sau copiată din arhiva Institutului de Etnografie şi Folclor, cu nişte muzică rituală românească. Muzică de datini, muzică precreştină, muzică păgână, care avea încă o putere de expresie nemaipomenită şi o prospețime, pentru mine, necunoscută.

Muzica populară din acele zile era dominată de cântări de slavă conducătorului nostru iubit, fiul poporului, părintele poporului, bărbatul poporului, eroului național care ne conducea cu atâta osârdie spre pierzanie. „Folclorul nou”, compus după anii de război şi încurajat de Ceauşescu, tindea să oglindească, aşa cum anumite legi cereau, realitățile sociale, economice şi politice dintr-o anumită perioadă de timp, dar acest material era în permanență cenzurat şi controlat. La asta se adăuga şi faptul că mulți dintre oamenii talentați din țară, printre care şi mulți muzicieni consacrați, nu aveau tăria de caracter de a-şi expune părerile şi opiniile. Acceptau linguşeala şi umilirea, preluând anumite teme folclorice şi răsprelucrându-le, încărcându-le cu nişte texte ordinare, de o valoare egală cu zero, în care lăudau faptele eroicului nostru conducător. Acest lucru s-a propagat timp de ani de zile, se ajunsese la o aşa stare de spirit, încât, dacă pronunțai cuvântul „folclor”, riscai să primeşti una în cap, un picior în fund sau să te scuipe cineva. Folclorul devenise cea mai ruşinoasă pată pe obrazul nostru spiritual. Aşa că mare a fost mirarea colegilor mei, când le-am prefigurat noul drum al formației „Phoenix”!

Crescusem la țară, aproape în fiecare vară avusesem parte de câteva săptămâni, sau chiar de luni, în mijlocul marii familii pe care o aveam. Neamul Covaci, din partea tatălui, avea nenumărate rubedenii în toate satele de la granița cu Iugoslavia. Acolo mi-am petrecut mulți ani şi am asculat foarte mult folclor. Ulterior, urmăream programele specializate de la radio şi am început să selectez pe gustul meu. N-a fost emisiune din „Cântecele şi dansurile popoarelor” pe care s-o scap. Eram în acea vreme fascinat de folclor

şi nu numai de cel românesc. Apreciam chiar şi folclorul din Africa Centrală, America Latină sau America de Nord şi găseam, în toate aceste forme de exprimare sinceră, nota de frumos care strălucea. Le-am spus băieților că vreau ca muzica noastră să devină originală, să scăpăm de tributul plătit formațiilor vestice. Deşi idolii noştri „Kinks”, „Beatles”, „Rolling Stones”, „Cream”, „Yardbirds” ne copleşiseră ani de zile cu piese geniale, doream şi noi (sau doream eu, în acel moment) să ne rupem cătuşele. Fascinația pe care o aveam față de produsele lor perfecte, dorința de a produce şi noi, la rândul nostru, ceva original, de valoare, m-au îmboldit să pornesc pe acest drum. Plin de neîncredere, Mircea Baniciu, care apucase să intre la Faculatea de Arhitectură din Timişoara, mi-a spus primul:

– Măi Nicule, eu nu sunt de acord să cânt folclor. Colegii mei au să râdă de mine.

Mi-am dat seama la ce se referă, simțeam că nu înțelege adâncimea intenției mele şi sinceritatea cu care mă devotasem folclorului.

Am încercat să-i explic.

– Mircea, nu este vorba de acel folclor care se aude toată ziua la radio, „Foaie verde şi-un topor, / Bine-i, soro, pe tractor” sau chestii din astea. Nu mă interesează folclorul nou, este vorba de cu totul şi cu totul altceva.

Descumpănit, Mircea s-a retras şi contactele cu el s-au rărit. Rămăsesem şi fără toboşar. Vintilă avea problemele lui. La facultate nu făcuse față, şi familia regală hotărâse să-l retragă de la Politehnica din Timişoara, mutându-l din nou în Bucureşti. „Unde găsesc eu un toboşar în oraşul ăsta?” Era întrebarea pe care o puneam fiecărui cunoscut. Cei mai mulți dădeau din umeri, unii încercau să-mi propună câte ceva, unul singur a venit cu o idee bună.

– Există un elev de-al lui Pilu. Nu a avansat el prea mult, nu a a pucat să învețe tot pentru că Pilu a plecat, dar Pilu zicea că are talent, că are stofă. Ce-ar fi să te ocupi tu de el?

– Dar cum îl cheamă?

– Liuba Cornel.

– Liuba Cornel? E sârb?

– Aşa pare. Dar lumea îi spune Țulă.

– Țulă? Bine.

M-am împachetat şi m-am dus la el acasă, la adresa care mi s-a indicat. A răspuns o mămică speriată care n-a înțeles ce vreau, dar, după câteva minute, a apărut şi fiul ei. Un băiat mic, brunet, foarte compact ca înfățişare, şi cu o anumită expresie de istețime pe față. Foarte deschis, mi-a spus de la început:

– Dacă pot, fac. Dacă-ți place, îmi spui, dacă nu, nu.

A venit la o repețitie, dar nu l-am lăsat să-mi arate tot ceea ce ştia, ci, de la bun început, l-am pus să cânte alte lucruri decât cele cu care era obişnuit. Mă interesa să văd în ce măsură era capabil să învețe. Primele lucruri, care i se păreau uşoare, le-a trosnit cu o forță şi cu o violență care mi-au făcut chiar plăcere şi-mi dădeau fiori. Era un adevărat tăietor de lemne. Lovea cu sete în tobe şi îmi dădeam seama că el simte acea lovitură. Violența lui putea să transmită expresii, să provoace emoții şi altora. Mi-am dat seama că este, aşa cum mi s-a spus, un talent. Problema era alta. Necultivat, necizelat, redus ca orizont, se împotrivea fătiş oricărei tentative de a-i îmbogăți repertoriul în formule ritmice, în măsuri, în metrică. Nu eram obişnuit să mi se opună cineva, aşa că în scurt timp l-am împins de la tobe, m-am aşezat eu şi i-am arătat, bătaie cu bătaie, că este posibil ceea ce cer de la el. În acea vreme, exersam o serie de piese folclorice, cu tipic balcanic, ceea ce înseamnă că şi ritmica era balcanică. În muzica folclorică din sud-estul Europei se întâlnesc foarte multe măsuri mixte, începând dinspre sud, de la turci şi greci, unde măsurile de 9 predomină, trecând pe la iugoslavi, unde ritmul de 7/8 este tipic, până la măsurile mixte româneşti. Există o bogăție de formule ritmice pe care puțini oameni o cunosc şi o înțeleg. Acest lucru am încercat să i-l transmit lui Cornel. M-a contrazis de la bun început.

– Aşa ceva nu se poate cânta. Aşa ceva nu se cântă. Este imposibil să cânți aşa ceva.

– M-am aşezat din nou la tobe, i-am arătat bătaie cu bătaie, i-am explicat optime cu optime. Plin de orgoliu şi încăpătânare, a încercat să-mi demonstreze că nu se poate, dar în momentul în care a realizat că, totuşi, este posibil, culoarea feței i s-a schimbat. S-a uitat cu alți ochi la mine şi, după scurt timp, mi-am dat seama că a început să prindă gust.

Măsurile mixte sunt pentru mine cel mai frumos balans din lume, pentru că se reînnoieşte prospețimea în permanență, tensiunea

este reacumulată. La măsurile pare, obişnuite, după un anumit timp intervine monotonia şi tensiunea scade, necesitând alte efecte şi alte proceduri pentru a o păstra.

Problema cea mare a fost totuşi prelucrarea materialului şi îmbinarea lui într-o formă unitară. Zoly Kovacs se retrăsese, Mircea Baniciu, auzind despre ce este vorba, mi-a trântit uşa şi a plecat, chiar şi Țulă a dat bir cu fugiții. Înțelegând că ăsta va fi drumul şi nu altul, mi-a reproşat supărat că aşa ceva pe el nu-l interesează, că nu este de acord să cânte asta, şi s-a îndepărtat de noi.

Într-un turneu, pe la începutul anilor ’70, când cântam încă un repertoriu cosmopolit şi amestecat, îl aveam încă pe Țulă la tobe, pe o scenă din nu ştiu ce casă de cultură, undeva în Ardeal, căblăraia era încâlcită-ghem, iar cablul de alimentare al întregii instalații avea o priză uriaşă, neizolată, cu nu ştiu câte ştechere foarte prost făcute. Priza se afla foarte aproape de toba lui Țulă, care, evident, avea un scaun de metal şi alte jucării din acelaşi material prin preajmă. Sesizând acest fapt, Reininger trăgea din când în când, sau întindea câte un picior, şi apropia încet, încet priza de scaunul lui Țulă. La un moment dat, când priza a ajuns destul de aproape, cu un mic schwung, i-a aruncat-o între picioarele scaunului. În acea secundă, se porni o flacără alb-albăstruie şi în întreaga sală se lăsă întuneric.

– Țulă, fă un solo de tobe!

Neştiind ce se întâmplase, a început să facă un solo de tobe, vreme în care noi, liniştiți, am împachetat şi-am plecat. Când s-a aprins lumina în sală, Țulă şi-a dat seama că a rămas singur cu publicul şi îl întreține bătând la tobe. Glume din astea, copioase pentru noi, dar nu pe placul fiecăruia, erau foarte dese.

Am rămas doar cu Ioji Kappl, lucru care m-a mişcat foarte adânc, pentru că în acea perioadă de criză, era, într-adevăr, nevoie de cineva pe care să te poți baza. Ioji locuia împreună cu mine, la mătuşă-mea, pe strada Moților 2, în casa care, încet-încet, a devenit clubul şi sediul formației „Phoenix”. Tuşi era la curent cu toate problemele noastre şi încerca să ne ajute pe măsura puterilor ei. Nu de puține ori ne dădea şi bani din mica ei pensie ca să avem din ce trăi, ne hrănea zilnic, gătea, ne spăla rufele, şi de dormit, dormeam tot la ea. Se retrăsese în bucătărie şi dormea pe un pătuleț încropit din nişte scaune.

Am continuat să lucrăm, convinşi de succesul pe care îl vom avea, de faptul că nimeni nu păşise încă pe acest drum, cel puțin la noi în țară. Ascultasem între timp nişte formații iugoslave care prelucrasera folclor şi care m-au impresionat foarte plăcut, cântând în felul dinamic şi expresiv specific formațiilor de rock, dar păstrând, totuşi, acel iz curat de folclor balcanic. Acest exemplu mi-a întărit poziția şi convingerea că suntem pe drumul cel bun.

Materialul pe care l-am primit pe parcurs era tot mai impresionant. Cu ajutorul lui Tavi Ursulescu am ajuns şi în posesia unei antologii de folclor editate doar pentru export, cu explicații în limbi străine, producție care în țară nu putea fi cumpărată sau nu se ajungea la ea. În cele două volume a câte trei LP-uri fiecare, se înşirau datini de iarnă, datini de vară, datini pentru fiecare anotimp, datini de înmormântare, datini de nuntă, balade şi muzică lăutărească. Această antologie, cuprinzând o vastă gamă de repertoriu folcloric, ne-a influențat mult. Ascultând şi încercând să pătrundem, să creăm în acelaşi spirit, fără să copiem, ne-am dat seama că am descoperit, aşa cum se afirmase, un tezaur. Folclorul românesc este un tezaur, doar că, folosit de mâini nepricepute, poate să producă exact efectul invers şi să te îndepărteze, să te scârbească, aşa cum s-a întâmplat la sfârşitul anilor ’60, în anii ’70, când creația populară, distorsionată, a devenit un mijloc de linguşire a conducătorului mult lăudat.

Ne-am pus proplema cum putem interpreta această muzică fără să ne îndepărtăm, fără să pierdem aerul ei curat şi intensa ei expresie şi semnificație. Aveam din când în când fiori adevărați când ascultam aceste piese. Ne uitam unul la altul şi descopeream că aveam lacrimi în ochi ascultând bocetele interpretate de bocitoarele profesioniste ori amatoare. Hotărârea era luată şi impresia creată a fost atât de adâncă, încât mi-a determinat drumul. Nu m-am mai abătut niciodată şi păşesc mereu cu liniştea celui, care a găsit făgaşul în care i se poate scurge viața.

Inițial, înverşunarea mea a fost provocată de discursul lui Ceauşescu, în iulie 1971, la conferința de la Mangalia. Se cerea ca absolut toate producțiile artistice să se inspire numai şi numai din creația folclorică. Îşi închipuia, probabil, că asta înseamnă doar însăilări şi ode de slavă, neavând habar ce înseamnă folclorul autentic. În momentul în care o groază de formații şi de muzicanți au

rămas paralizaţi de această întorsătură, survenită la întoarcerea lui Ceauşescu din China şi Coreea, surprinşi pe litoral, lipsiţi de repertoriu, şansă şi viitor, mi-am dat seama că intenţia mea, străveche deja, de a prelucra folclor, de a interpreta şi de a compune în acelaşi spirit are un viitor. Posibilitatea de a da o replică mă excita. „Vrea folclor? Atunci, va primi folclor!” Din acel moment, m-am cufundat în acel studiu de folclor autentic, tradiţional, de muzică rituală, precreştină, muzică cu funcţiuni care implicau întreaga viaţă, la orice nivel şi în orice moment al anului şi al timpului.

Sigur, de multe ori au existat momente de criză, momente de nesiguranţă, de incertitudine; recunosc şi subliniez că Ioji a fost cel care m-a sprijinit în toate aceste încercări. S-a dus la Conservator şi a luat de la bibliotecă cărţi de folclor bănăţean analizat de vestitul Nicolae Ursu, cărţi care ne-au ajutat să înţelegem şi mai bine ceea ce încercam să facem, ceea ce încercam să interpretăm. După o muncă de aproape trei sferturi de an, concepţia s-a clarificat. Repertoriul fiind întreg, am prezentat celorlalţi membri şi nemembri ai formaţiei o imagine foarte clară şi concisă şi le-am explicat că asta va fi următoarea producţie. La început am surprins aceleaşi reacţii de neîncredere, de ostilitate, dar, cum eram obişnuit să trec peste preferinţele sau mofturile fiecăruia, i-am forţat să participe şi să încerce să interpreteze ceea ce am pregătit eu şi cu loji.

Produsul final s-a intitulat „Cei ce ne-au dat nume”.

CAPITOLUL XXV

CEI CE NE-AU DAT NUME

Pe lângă Ioji, au mai fost implicați, într-un fel sau altul, în realizarea acestui produs, şi Victor Cârcu, Lelu Bihoi, Sepi Valeriu, colegul meu de an de la Facultatea de Arte Plastice.

Cu el mă retrăsesem o lungă perioadă de timp la mătuşă-mea, cioplind în lemn şi experimentând diferite forme plastice, care urmau, după planul nostru, să fie expuse cândva. Acest Sepi Valeriu era fiul celebrului fotbalist Sepi, unul din vestiții frați cu acelaşi nume care au jucat pe vremuri la Ripensia, nu mai puțin vestita echipă de fotbal, cunoscută internațional. Numiți „tunurile româneşti”, cei doi frați erau nişte bărbați uriaşi, cu o forță imensă. Tatăl lui Sepi luptase şi ca boxer, ceea ce-l influențase pe Puiu, aşa cum îl numea pe Valeriu. Sepi-junior încercase să facă şi el box, dar nu ajunsese la masivitatea tatălui lui, rămânând subțire ca o liană, elastic şi cu mişcări de felină. Pe Puiu îl cunoscusem cu câțiva ani în urmă, într-o situație foarte ciudată.

Ajungând într-o seară acasă, am surprins-o pe maică-mea în cameră, în locuința de pe Tudor Vladimirescu, discutând cu un domn foarte voinic, cu un cap mai mare decât mine, cu un nas mare şi mai tot timpul roşu, cu nişte trăsături oarecum brutale, dar cu ceva foarte plăcut, cu o aureolă agreabilă în jurul său. Acel domn încerca să o curteze pe mama, se purta foarte ceremonios, mi-a dat mâna şi am făcut conversație. După câteva discuții fără importanță, s-a prezentat din nou la noi însoțit de un băiat. Acesta era Puiu, fiul său. Domnul Sepi avea gânduri foarte serioase. Voia să se căsătorească cu maică-mea, eu şi Puiu urmând să fim frați, lucru care nu m-ar fi deranjat deloc. Descoperisem că avem intenții şi experiențe paralele, că amândoi ne ocupam de artele plastice, ba, mai mult, la un moment dat nu mică ne-a fost surpriza când am descoperit că eram colegi de facultate.

Prietenia noastră a fost de nezdruncinat şi faptul că amândoi eram la fel de prigoniți de către conducerea facultății ne-a unit şi mai mult. Bineînțeles că Sepi a fost acceptat în scurtă vreme în clanul „Phoenix” şi au urmat acele seri şi chefuri cu alcool, după care dimineața ne prezentam la şcoli, unde urma să predăm desen în practică, fără nici un fel de planuri, fără nici un fel de pregătire. Improvizam nişte lecții la care elevii lucrau până transpirau şi care le făceau mare plăcere, spre uimirea domnului Munteanu, profesorul de metodică. El nu înțelegea cum se poate improviza o lecție, pretinzând o pregătire serioasă cu o zi înainte, un plan de lecții şi aşa mai departe. Eu şi cu Sepi eram singurii care ne puteam permite să predăm ad-hoc, prinzând doar din zbor tema zilei respective şi, încă mahmuri şi încețoşați, să explicăm copiilor subiectele, reuşind să-i fascinăm şi să-i convingem. Ni s-au pus tot felul de oprelişti. Am fost trimişi la cele mai rele şcoli din oraş, în Mehala, în Freidorf, în Fabric, cartiere în care copiii erau fără prea multă educație, cartiere de oameni muncitori care nu aveau timp să se ocupe de odraslele lor. Mulți veneau la şcoală fără să ştie ce caută acolo, fără pregătire, fără creioane, genți sau cărți, ca să nu mai vorbim de învățat.

Într-o zi, fiind în Fabrik, într-o clasă foarte recalcitrantă, vestită pentru obrăznicia şi pentru curajul de a înfrunta profesorii, mi s-a organizat o inspecție. Am apărut la lecție pregătit doar cu un diaproiector şi cu o vagă idee despre ceea ce voiam să transmit. În sală, de jur-împrejurul băncilor, s-au pus scaune pe lângă perete, pe care s-au aşezat tot felul de figuri prăfuite, cu ochelari, cu cravate şi costume, tot felul de figuri de la Inspectoratul Şcolar, presupun. Nu lipseau decanul Facultății de Arte Plastice, metodistul şi ceilalți „prieteni”. Se aşteptau ca lecția să fie un dezastru total, dar de la primele minute totul s-a desfăşurat într-o disciplină şi o ordine exemplare. Copiii lucrau şi ascultau cu atâta atenție şi într-o asemenea linişte, încât puteai auzi creioanele fâşâind pe hârtie. Le-am explicat ceva despre Egiptul antic şi le-am făcut câteva proiecții. Cu nişte mici povestiri, i-am introdus în acea atmosferă stranie şi misterioasă a trecutului civilizației omeneşti. La sfârşitul orei, când am spus „lecția s-a terminat!”, toată clasa, care până atunci stătuse liniştită şi disciplinată, s-a repezit la catedră, aproape răsturnându-mă. Cei treizeci de copii, fiecare cu caietul în mână, voiau un singur lucru:

– Tovarăşu' profesor, ne daţi şi nouă un autograf?

În acea clipă am realizat că eram cunoscut ca şeful formaţiei „Phoenix" şi că acest lucru contribuise decisiv la respectul pe care mi-l arătaseră, ajutându-mă să-mi fac lecţia fără nici un fel de probleme sau incidente. Am privit în spate spre to'arşu' Munteanu şi to'arşu' Popovici. Metodistul a dat din cap aprobativ, ceea ce însemna că ora se terminase şi puteam da liniştit autografe. Ceea ce am şi făcut. La un moment dat, se căţăraseră cu toţii jur-împrejur şi aproape că mă striviseră sub greutatea lor, tot împingându-se şi îmbrâncindu-se să ajungă cât mai repede la catedră, pentru a-şi lua autograful.

A fost o lecţie de pomină, după care profesorul Munteanu ne-a cerut, mie şi lui Sepi, să-i dăm materialul pe care îl folosisem, pentru volumul pe care îl pregătea, „Metodica predării desenului". Părea impresionat de „materialul" ieşit din comun prin originalitate şi eficacitate şi nu a vrut, cu nici un chip, să creadă că totul a fost doar rezultatul unei improvizaţii de moment.

Reuşisem, în scurt timp, să ne facem iubiţi. În momentul în care practica noastră la acele şcoli s-a terminat, copii au izbucnit în lacrimi. Amândoi ne-am făcut treaba la facultate cât se putea de bine, dar eram hotărâţi să căutăm un alt drum.

Puiu era foarte muzical, foarte ritmic, dansa şi se mişca excelent, iar părerile lui referitoare la ceea ce căutam să producem aveau o anumită greutate. În acelaşi timp, era unul din personajele principale ale pieselor de teatru ce se lucrau în cadrul facultăţii. Regizorul echipei de teatru a universităţii era asistentul de literatură, Lelu Bihoi, pe care-l cunoscusem în anii de studenţie. Culmea activităţilor din acest teatru a fost încununată de un mare succes.

Lelu Bihoi reuşise să ne convingă, cu un an înainte, pe mine şi pe cei câţiva din „Phoenix" care încă nu găsiseră drumul, să participăm la o piesă de teatru ce se intitula „Ţiganiada", vestita „Ţiganiadă" a lui Budai-Deleanu. Am primit şi eu un rol, ca şi ceilalţi, dar trebuia să şi cânt la un moment dat. După zile şi luni de repetiţii, spectacolul s-a pus la punct. Toţi cei din clanul „Phoenix" participau la piesă, toţi deveniseră actori, dar nu trebuiau să facă altceva decât să se joace pe ei înşişi, sinceri, aşa cum erau, plini de sarcasm, de cinism, plini de inventivitate şi spontaneitate, plini de umor. Montarea a fost o lovitură de geniu dată celor consacraţi în

acea vreme. Am făcut un turneu cu această echipă de oameni bine antrenați şi care ştiau ce vor şi în care fiecare avea un rol foarte important. Până şi cinicul Pol avea de ținut discursuri, Tibi Brătianu, Pintea şi multe alte personaje importante de pe scena oraşului Timişoara, cunoscuți pentru personalitatea şi originalitatea lor, atât în viața de toate zilele cât şi în facultate, aveau posibilitatea să se manifeste. Participarea la această piesă de teatru şi turneul făcut prin universitate au constituit un mare succes. Sigur că, anunțată fiind participarea membrilor formației „Phoenix", lumea a confundat de multe ori piesa de teatru cu un concert „Phoenix". Nu de puține ori s-a întâmplat ca, ascunşi după sârma ghimpată care făcea parte din decorul nostru, să ne retragem din fața furiei publicului care-şi dorea un concert „Phoenix", fiind obligați până la urmă să susținem şi un minirecital la sfârşitul piesei de teatru. Dar, subliniez, această montare a avut calitatea ei, şi succesul la public a fost covârşitor. Participarea la piesa de teatru mi-a îmbogățit cercul de cunoştințe şi mi-a schimbat şi întregit înțelegerea față de fenomenul artistic, față de scenă.

Dar „Țiganiada" a trecut şi, în momentul în care, după repetiții, a început să se profileze structura producției la care lucram de trei sferturi de an, împreună cu Ioji, am avut curajul să propun un concert la Casa de Cultură a Studenților. Acolo s-a prezentat pentru prima oară „Cei ce ne-au dat nume", concert în care s-a cântat o muzică ce în țară nu se mai auzise niciodată. Se deschisese un drum nou. Eram conştient de asta, fără falsă modestie, eram convins că sparg nişte bariere, lucru care va folosi multora ce se vor bucura să urmeze o cale liberă.

„Cei ce ne-au dat nume" a fost conceput ca un ciclu, urmând perindarea anotimpurilor dintr-un an. Începutul îl făceam prin nişte melodii consacrate înmormântării, cu datinile de înmormântare, simbolizând îngroparea unui ciclu trecut. Treceam în primul anotimp, cântând câteva piese inspirate din ritualuri de primăvară, cântece de vară, de toamnă, de iarnă, colinde şi terminam cu punctul culminant din evoluția unei generații, cu nunta. Apoi, sugeram trecerea şi continuarea ciclului la nivelul următor, reluat cu datini de înmormântare.

Când pe scenă a apărut o fetiță de unsprezece ani şi a interpretat la modul cel mai original şi autentic melodia intitulată „Paparudele",

o datină străveche, un ritual magic efectuat de copii, în sală s-a produs acea rupere dezlănțuită care mi-a confirmat victoria. Până în momentul în care a apărut fetița pe scenă, lumea nu înțelesese prea bine ce se întâmplă, dar sinceritatea şi puritatea cu care ea s-a prezentat şi a interpretat acea piesă au adus la cunoştința publicului, care se aştepta la vechile şlagăre „Phoenix”, că a început un veac nou în evoluția formației noastre. Până la sfârşit, din surpriză în surpriză, publicul nu a mai încetat ovațiile şi succesul a fost atât de clar, încât până şi recalcitrantul Țulă şi Mircea mi s-au aruncat în brațe. Înduioşați până la lacrimi, au luat fetița în brațe şi ne-am prezentat pe scenă de câteva ori, în aclamațiile spectatorilor. Se simțea în atmosferă acea stare de fericire, de extaz, pe care ți-o dă o victorie concludentă şi binemeritată.

CAPITOLUL XXVI

PRIETENII NOŞTRI, MONGOLII

Am propus „Cei ce ne-au dat nume” ca operă rock şi „Electrecordului”. Materialul era aşa de amplu şi de vast, încât şi-au permis, cenzurând, să reducă lucrarea de la un dublu LP la un album standard. Una din balade, cu text autentic, care se intitula „Vişina”, ne-a fost cenzurată integral. În text se spunea într-o strofă:

Sunt trei sate lăudate,
În visterie nebăgate.
Nu dea birul la domnie,
De-mpărat nu vrea să ştie.

Acel împărat cheamă tătarii ca să silească sătenii să plătească birul. Localnicii s-au împotrivit împăratului trădător, care s-a aliat, pentru un pumn de bani, cu duşmanii țării. Înverşunarea cu care acele sate s-au apărat, alungându-i pe tătari, le-a creat o faimă care s-a păstrat până astăzi. Unul dintre sate se numea Vişina. Şi balada se numea la fel. Dar asta nu a folosit la nimic. Argumentele domnilor din cenzura „Electrecordului” erau foarte interesante.

– Nicule, păi nu putem să dăm în mongoli. Azi trăiesc şi ei într-un stat socialist, sunt prietenii noştri, nu putem să dăm în ei.

– Dar adevărul istoric nu contează? Nu fac decât să povestesc nişte întâmplări adevărate. Asta e o legendă, nu eu am inventat-o! E un adevăr, eu l-am pus doar pe melodie şi, pe deasupra, are o anumită funcțiune în opera noastră.

– Nu se poate, nu se poate în nici un caz! Va fi tăiată!

Şi aşa au tot tăiat şi au tot ciopârțit! Dar, chiar şi-aşa ciuntit, „Cei ce ne-au dat nume” şi-a atins scopul şi a deschis un nou drum, cel puțin pentru noi. Cu mirare constat, astăzi, că pe calea defrişată de noi s-au avântat foarte puțini. Formația „Celelalte Cuvinte”, care s-a inspirat la rândul ei din folclor, a încercat să ne urmeze drumul.

Am aflat că s-a interpretat, pe nedrept, că ne-a copiat pe noi. Îmi pare rău că atât publicul, cât şi critica de specialitate, se grăbesc să dea frâu, liber prejudecăților, înainte de a analiza fenomenul. Necesitatea de a cânta o muzică autentică ne obligă să cercetăm, să scotocim în toate ungherele tezaurului nostru şi e firesc ca, la un moment dat, unii dintre căutători să se întâlnească. Am avut surpriza să aflu că una dintre formațiile moldoveneşti, pe nume „Legenda", cântă câteva piese pe care le avem şi noi în repertoriu, „Andrii Popa", „Strunga", poate şi altele. Asta nu mă deranjează deloc, pentru că fiecare a realizat o interpretare proprie a unui text folcloric. Acestea sunt un bun comun, aparțin tuturor. Acest „Andrii Popa" nu este proprietatea mea, nu este proprietatea nimănui, fiecare are dreptul să-l cânte aşa cum crede.

Textele, care la „Cei ce ne-au dat nume" erau în majoritate populare, au fost completate de Victor Cârcu cu atâta sensibilitate, încât este greu de deosebit care dintre strofe sunt originale şi care au fost scrise pentru noi. Puțini dintre ascultătorii noştri au putut separa versurile lui Topârceanu sau Alecsandri de cele ale lui Victor Cârcu.

După ce „Cei ce ne-au dat nume" a fost acceptat de „Electrecord" în formula scurtată, a apărut problema copertei. Sepi se împrietenise cu Lili, una din fostele prietene ale formației, care ne însoțise pe vremuri în turnee, şi care intrase, între timp, la Arte Plastice, unde eram colegi. Aşadar, Sepi şi Lili s-au apucat să lucreze la copertă. Ca fundal, am folosit o friză sculptată de mine într-un mal de lut împietrit, la Timiş, acolo unde plecam să ne scăldăm atunci când nu eram la mare, primăvara ori toamna, când apele creşteau şi scădeau.

După ce mă lămurisem că materialul era oarecum plastic şi maleabil, revenisem cu un cuțit mare, cu sapă şi târnacop şi m-am apucat de lucru. În două săptămâni, am creat o friză de vreo două zeci de metri lungime şi un metru şi jumătate înălțime, admirată de toți amatorii de baie ce se perindau pe la Timiş. Friza s-a împietrit şi a rămas acolo multă vreme, până când, într-un an cu inundații mari, malul s-a tot rupt, prăbuşindu-se în final, împreună cu lucrarea mea. Dar Puiu avusese grijă să o fotografieze şi am folosit imaginile ca fundal pentru coperta discului. Acele figuri, capete de strămoşi, cu plete şi bărbi, ne-au sugerat titlul discului, „Cei ce ne-au dat nume", nume de români.

Suprafața copertei, preconizată pentru un dublu LP, ne-a oferit prilejul de a folosi multe artificii. Fuseseră introduse şi fotografiile membrilor formației, dar puternic solarizate, încercând să ascundem părul care creştea, creştea. Oricum, îl dădusem la spate, lipit cu clei şi cu ulei, iar fotografiile fuseseră făcute special pentru disc, astfel încât să poată trece de cenzură, dar, în acelaşi timp, să reprezinte ceea ce voiam noi. Apăream deasupra acelei frize, trăgându-ne forța şi seva din pământul în care fuseseră îngropați dătătorii de nume, iar dedesubt, înfiripându-se sub ape, apărea o scenă în negativ dintr-un concert.

Întreaga copertă fusese concepută de Sepi şi Lili, care au asigurat şi supravegherea tehnică în tipografia din Timişoara. Pentru primele douăzeci de mii de exemplare, ni se acordaseră de la „Electrecord" nişte fonduri pentru realizarea lucrării la noi în oraş, unde aveam garanția calității. După prima serie, care s-a vândut ca pâinea caldă, aşteptam ca şi casa de discuri să reînnoiască acea comandă pentru coperți, lucru ce nu s-a mai întâmplat. Au luat, pur şi simplu, o hârtie ordinară, pe care au scris „PHOENIX", aşa încât restul de tiraj din „Cei ce ne-au dat nume" s-a vândut în continuare într-o simplă pungă.

– De ce ați renunțat la coperta noastră?

– Domnu' Covaci, discul dumneavoastră se vinde şi în hârtie de ziar! De ce să investim atâta în kunstdruck?

Cartonul folosit la coperta inițială, acel kunstdruck, era de import, costa valută şi nu prea se găsea, cum nu se găseşte nici azi pe toate drumurile. Atunci, ca şi azi, coperțile discurilor erau, în general, de foarte proastă calitate.

Explicația lor m-a măgulit, dar mă lipsea de acea formă de prezentare pe care o doream şi de care era nevoie pentru ca publicul să înțeleagă acel prim pas pe care îl făcusem în direcția exploatării filonului folcloric. Acel început de drum trebuia susținut şi încurajat, dar asta n-a făcut nimeni, iar „Electrecordul" a ştiut doar să profite de pe urma vânzării discului.

După lansarea acestuia pe piață, s-a impus noul stil al formației „Phoenix" şi nu îmi mai era teamă de apariții publice cu acel repertoriu neobişnuit încă. La început, fusesem îngrijorat de primirea pe care ne-o va face publicul, într-o vreme în care folclorul nu era bine privit, din cauza supralicitării şi distorsionării. Toată nesiguranța

mea fusese fără sens, pentru că lumea a acceptat, ba chiar a aplaudat, curajul nostru de a arăta ce înseamnă cu adevărat să creezi în folclor. Făceam asta încă stângaci şi pueril, înfruntând în permanenţă riscul de a denatura folclorul, după cum ne ameninţau mulţi, cu un deget foarte lung.

– Folclorul nu este voie să fie interpretat. Trebuie doar copiat!

Se considera că orice încercare de a-l îmbogăţi, de a-l interpreta într-un mod personal, ar denatura şi ar sărăci folclorul de acea intensitate a expresiei cu care se saturase de-a lungul veacurilor. Acest raţionament poate fi valabil şi a fost valabil până la un moment dat.

Dar, din clipa în care a apărut muzica rock, a cărei violenţă de expresie şi intensitate ritmică şi dinamică sunt concordante integral cu folclorul, lucrurile s-au schimbat. Nu văd de ce nu aş putea interpreta acele elemente care îmi corespund, din folclorul românesc, balcanic, ori de aiurea, în aşa fel încât să respect şi canoanele impuse de muzica modernă, păstrând totodată şi acea culoare locală autentică.

Intenţia mea a fost clară de la început, dar drumul nu fusese bătut de nimeni înainte, aşa că nu ştiam dacă voi reuşi să transform conceptul în realitate. Am insistat, iar rezultatul s-a concretizat în ceea ce se poate numi „stilul Phoenix”. Sinteza, imposibilă, după unii, s-a materializat. Muzica noastră este modernă pentru că îşi are izvorul în muzica precreştină, în muzica folclorică de tradiţie, dar este exprimată cu mijloacele şi intensitatea artei moderne, cu cele mai noi realizări tehnice şi cu forţa şi energia de care suntem capabili. Toate acestea o fac la fel de contemporană ca şi *hard-rock*-ul ori *heavy metal*.

Am fost foarte surprins, în 1969, când am ascultat primul disc al formaţiei „Jethro Tull”. Urmărind ulterior evoluţia lor, mi-am dat seama că şi ei au avut intenţia de a exploata un filon folcloric, cel celtic. Venind peste Caucaz, peste Asia Mică şi Balcani şi afundându-se, cândva, în Scoţia şi Irlanda, celţii au lăsat în folclorul nostru urme foarte adânci, distincte, care au dat un caracter special creaţiei noastre populare. Înca şi astăzi, anumite fraze melodice sau sonorităţi din Transilvania se aseamănă foarte mult cu muzica folclorică din nordul Angliei sau Irlanda.

Pentru noi se încheiase o perioadă de muncă extrem de productivă, care ne ridicase, individual şi ca grup, pe o altă treaptă valorică. Deja începuse să se înfiripe ideea unei noi *opere-rock.*

CAPITOLUL XXVII

CASA DE NEBUNI

Munceam la acest nou proiect, dar, în paralel, ne continuam şcolile şi facultățile începute. A veam probleme mari. Cea mai presantă dintre ele era amenințarea armatei. Eram, cei mai mulți, pe terminate cu facultatea, aşa că urma, în mod firesc, efectuarea stagiului militar, dar nici unul dintre noi nu dorea asta.

Rămâne şi astăzi valabilă pentru mine convingerea că anii petrecuți în armată sunt, pur şi simplu, pierduți, risipiți în umilințe şi lipsuri. Consider inacceptabilă supunerea în fața unor persoane, superioare în grad, dar inferioare ca nivel spiritual şi cultural. Ostaşii de profesie sunt obişnuiți să comande doar pentru a înfrânge personalitatea celui subordonat. În plus, eram cu toții aşa de paşnici şi aşa de convinşi că un război nu mai are nici un rost, mai ales în era atomică! Ne dădeam seama ca orice serviciu militar, la modul în care se făcea în România, nu ar fi fost decât o pierdere inutilă de timp. Nu vedeam ce ar fi reuşit să ne ducă la izbândă ori la fapte eroice şi nici cum am fi putut noi asigura libertatea şi independența țării. Eram hotărâți să scăpăm, pe orice cale, de armată.

Într-o zi, la Tuşi, cu toată gaşca, ne pregăteam să ieşim în oraş, când, pe treptele din curtea de pe strada Moților 2, au apărut doi soldați. Unul a rămas jos, dar celălalt a pornit să urce treptele. Înlemnisem. Mi-am dat seama că îmi venea citația pentru armată şi nu eram în stare să fac nici un gest. Primul care s-a scuturat repede de surpriză şi a avut o reacție nemaipomenită a fost Schwarz. Deschizând uşa, s-a repezit la soldat.

– Ce vrei, ce cauți, pe cine cauți?

– Păi... pe... to...varăşul Covaci, se pierdu soldatul care nu se aştepta să fie el cel luat la întrebări.

– Covaci? Eh, fi-r-ar să fie, că pe ăsta îl căutăm şi noi! Hai să-l căutăm împreună!

Stăteam şi mă uitam când la unul, când la celălalt şi nu ştiam ce să zic. Schwarz îmi făcu cu ochiul şi continuă să turuie.

– Păi, da, îl căutăm deja de mult, daa..., cine ştie, poate reuşesc să-l găsesc. În orice caz, dă-ncoace citația că o iscălesc eu, dacă-i nevoie, şi pentru el!

Soldatul trase repede înapoi mâna în care avea biletul.

– Care din voi e Covaci?

– Tu nu înțelegi că ăsta, Covaci, nu-i aici? Ce naiba, eşti surd? – se răţoi la el Schwarz.

Am început să ieşim buluc din antreul locuinţei lui Tuşi şi soldatul, luat, de fapt, pe tonul cu care era obişnuit, văzându-ne atâţia şi neştiind să aleagă, făcu stânga-mprejur, coborî treptele, îşi luă camaradul şi dispăru pe poartă.

I-am mulțumit lui Schwarz cu o sticlă mare de vodcă şi, a nu ştiu câta oară, eram salvat, pentru jumătate de an, până la următoarele încorporări.

După ce refuzasem să intru în partid şi să devin secretarul AS şi UTC pe facultate, au urmat ani grei de persecuții pe linie şcolară, la cele mai multe dintre materii. Mulți dintre profesori, începând cu tovarăşul Popovici, decanul facultății, care era şi profesor de desen tehnic, şi terminând cu tovarăşul Munteanu, titularul disciplinei „metodica predării desenului”, s-au dedat la represiuni. Eram în permanență suspectat şi observat, eram frecvent ținta tuturor atenționărilor. Norocul meu îl constituiau profesorii de specialitate, care mă îndrăgeau şi mă înțelegeau.

Între timp, devenisem aşa de bun la disciplinele de profil, încât anumite teme, la care se lucra săptămâni în şir, reuşeam să le termin în câteva ore. Obțineam astfel timpul liber necesar pentru o dispariție de câteva zile, cât trebuia pentru un turneu. Dar turneele erau din ce în ce mai frecvente. Uneori, isprăvindu-mi lucrarea înaintea celorlalți, primeam un rucsac în mână şi dispăream, sărind pe geam. Fugeam până la prima grădină de lângă Bega, la terasa „Eminescu”, umpleam sacoşa cu sticle de bere şi mă înapoiam, intrând tot pe geam. Împreună cu profesorii ne răcoream cu bere, în timp ce tovarăşul Popovici, prins în plasa falsei lui morale şi a timidității înnăscute, nu îndrăznea să intre în sălile în care un model dezbrăcat poza. Dacă se întâmpla, totuşi, să intre în sală ca să verifice ceva, se

uita în altă parte, se întorcea cu spatele la model, stătea câteva minute, apoi dispărea rapid.

Am repetat anul trei, a treia oară, cu tot felul de motive. Aş fi fost în stare să-mi prelungesc facultatea la infinit, pentru că atmosfera era deosebit de plăcută, iar cercul cunoştinţelor se lărgise considerabil. Prima oară am repetat anul trei din cauza absenţelor. A doua oară a fost pe motiv de boală, iar a treia oară a trebuit să termin.

Într-una din veri, cred că în 1970, ameninţaţi fiind de armată, am hotărât să ne retragem cu toţii la Gătaia, la Spitalul de nebuni. Era un complex enorm, situat într-o pădure, într-o poziţie foarte liniştită, chiar plăcută. Am uzat de o relaţie directă la conducătorul clinicii. Acolo am avut parte de nişte seri foarte interesante, împreună cu cei mai mulţi dintre medicii spitalului, întâlnirile transformându-se adesea în cenacluri ori seminare culturale. Ne simţeam foarte bine, ştiindu-ne apăraţi în faţa autorităţilor. În incinta clinicii nu puteau să intre nici miliţia, nici armata, aşa că ne simţeam la adăpost. În plus, existau săli de concert, aveam sală de repetiţie, de pictură, de sculptură, teren de tenis. Aici am învăţat să joc tenis pe asfalt. Îmi adusesem şi arcul de acasă şi am profitat de libertatea pe care o aveam, pentru a merge în pădure şi a exersa.

N-au lipsit nici situaţiile stranii, ciudate. Mi-aduc aminte una dintre ele.

Mergeam pe o cărare, între două clădiri. S-a apropiat de mine un nebun îmbrăcat într-un halat de baie, m-a privit, m-a măsurat, apoi, dând deoparte gulerul halatului, a scos mâna ascunsă, în care avea o oglindă. Mi-a pus-o în faţă, a aşteptat să mă uit în ea o secundă, apoi a ascuns din nou mâna cu oglinda, privindu-mă cu mult subînţeles. A chicotit o clipă şi a luat-o la fugă. Am stat mult pe loc, încercând să ghicesc ce legături miraculoase s-au făcut în capul lui, ce anume a vrut să spună cu acea oglindă în care a trebuit să mă reflect, preţ de o secundă. Porneam de la premisa că în adâncul întunericului din mintea sa exista, undeva, un fir clar de judecată.

Erau multe asemenea situaţii. Nebunul care se urca pe o bancă în parc şi sărea în cap, se urca pe bancă şi sărea în cap, se urca pe bancă şi sărea... Mă miram cum de rezista şi cum de era lăsat în pace.

Intrasem în sanatoriu cu un camion plin de instrumente, pe care le-am montat în sala de concerte, aşa că ne-am văzut de repetiţii în continuare, zi de zi.

Asta a fost doar una dintre situațiile în care am scăpat de armată. Moni era disperat la gândul că, odată luat în armată, nu mai putea primi paşaportul. După ce a trecut perioada de înrolări, am apărut din nou în oraş şi, la puțină vreme după aceea, am participat la concertul de la „Olimpia”, cântecul de lebădă al lui Moni în „Phoenix”.

În alte ocazii, am scăpat de armată încercând să tragem de timp, promițând unor ofițeri că vom veni de bună voie. Se bucurau, sperând că vom alcătui o formație muzicală în cadrul armatei, de care ei ar fi fost foarte mândri. Dar, de fiecare dată, în ultima clipă, când trebuia să fim înrolați, o întindeam şi nu mai eram de găsit. Ne bazam totuşi pe un anumit statut, pe un anumit joc, reciproc acceptat, pentru că îmi imaginez că oricine altcineva ar fi încercat atâția ani la rând să scape de armată ar fi fost luat pe sus, cu forța, şi n-ar fi avut cum să se opună. Micile noastre şmecherii au prins şi pentru că, probabil, cineva ne ocrotea.

Într-una din situațiile disperate, am apelat la ajutorul lui Adrian Păunescu, care, în acea vreme, era şeful redacției de la „Flacăra” şi pe care-l ajutasem de vreo câteva ori, participând la cenaclurile sale literare. Păunescu a pus mâna pe telefon, a vorbit cu nişte generali, după care m-a liniştit:

– Du-te acasă, anul ăsta sunteți lăsați în pace!

Aşa ne-am strecurat de-a lungul anilor, de două ori pe an cu inima cât un purice, şi am scăpat de orice fel de armată. Nici unul dintre membrii formației „Phoenix” din anii ’70 nu a făcut armată. În perioada dinainte, au fost mai mulți înrolați, Pilu, Claudi sau Dorel Vintilă. Efectuându-şi stagiul militar, au lipsit mult din formație, au fost, cu timpul, depăşiți de nivelul acesteia şi au trebuit să-şi caute drumul în alte direcții, spre alte grupuri.

INTERLUDIU CU VICTOR CÂRCU (V)

– Dar cum a fost chestia aia cu Gătaia?

– Am fost toată gaşca, şi Sepi şi ceilalți. Pe urmă ne-am împrietenit cu Rabo. Are un nume aşa, dar e român-român, oltean. Şi-ăla ciupit. Mai ții minte că avea un câine de vânătoare şi n-aveai voie să-l mângâi? „Nu te atinge cu mâna că-şi pierde respectul!” Îl mângâia numai cu mănuşa, avea tot timpul una în buzunar. Un tip

dur. Şi-atuncea, rând pe rând, am apărut toți. Acolo a început dragostea mea pentru tenis. Am început să jucăm tenis, prima dată în viața noastră. Cam târziu, dar mi-a plăcut. A fost foarte constructivă treaba aia. Şi cu băuturile alea şi cu nebunele, dacă le mai ții minte pe alea trei. Le-o învățat Schwarz, le-o turtit, le-o îmbătat puțin, că le ajungea la atâtea tranchilizante câte luau. După o gură de vodcă lălăiau pe acolo, te călcau pe şireturi. Le-a zis că-i ziua lui Rabo şi că tare mult l-ar bucura să-l pupe. Când a apărut directorul au sărit alea, să moară Rabo! „Hai vino să te pup, dom' director!"

– Dar erau cenaclurile alea...

– Erau, pentru că Pârlog, la vremea aia, era brici. Şi intelectual şi ca nebunie, cât trebuia pentru un medic. Picta, aşa v-ați împrietenit şi voi.

– Ne-am făcut probleme, am încercat să explicăm. Ei puneau o serie de întrebări interesante.

– Eu m-am împrietenit cu aia, nu mai țin minte cum o chema, era fiica unui ministru. Aia care scria poezie splendidă, dar şi-a omorât mama. La un chef, beată, i-a dat cu satârul în cap şi atunci au băgat-o pe viață aici. Şi-ncet au prostit-o de tot, cerea poliția să bage tranchilizante-n ea şi tot felul de droguri de astea. O fată deşteaptă. Ca poezie, mi-a plăcut. Asta a fost prima care folosea cuvinte pornografice. Poezii uşchite de tot. Îşi bătea joc de sămănătorism. Naive, însă de alea chitite contra sămănătarismului. Acolo am întâlnit-o, dacă mai ții minte, şi pe Ghirişanca, care o fost o gagică bună pe vremuri. Avea a soră mai mică, şi-aia înnebunise. Erau acolo, încă nu nebune de tot, se mai putea povesti cu ele.

Mai apărea unul dimineața, unul cu un ochi la slănină, cu altul la făină, aşa ca Marty Feldman. Şi făcea: „Dabubrbă! Dabubrbă!" Ne deschidea uşa şi făcea: „Dabubrbă! Dabubrbă!" Şi pleca. Şi iar: „Dabubrbă! Dabubrbă!" După vreo două săptămână l-am întrebat pe Rabo: „Mă, pe-aicea nu vine nimeni să ia gunoiul?" Căci aveam conserve, potoalele noastre, nu mâncam la cantină cu ei. „Cum nu, în fiecare dimineață vine unul, aşa, cu ochii câş şi vă întreabă, dar voi..." Ăla săracu' întreba dacă aveam gunoi, iar noi îl credeam nebun.

– Mai era ăla cu oglinda...

– Sau ăla care o săptămână era jocheu de cal şi o săptămână era calul. Se şucărea foarte tare dacă nu-ți dădeai seama în ce identitate se ascundea în ziua aceea. Îi ziceai: „Ai câştigat la curse". El era în săptămâna de cal. Te flituia ăla. „Cee, mă las eu biciuit?" Dacă umbla aşa cu mâna în aer, atunci ştiai că-i jocheu, că duce calul de căpăstru.

– Erau şi unii mai puțin loviți.

– Pe urmă, am văzut nebunii mai normali, care mai vorbeau. M-o chemat Schwarz să mergem la bărbierul lor. Intrăm acolo şi Schwarz: „Măi, când pleacă acceleratul de Cluj?" Ăla odat' o început: „Ăă, sti-mați pa-sageri, de la pe-ronul numă-rul şase acceleratul cin'sute patruzeci fi doi, din direcția Cluj, cu oprire-n Roşiori, Vatra Dornei, pleacă peste cinci minute. Vă rog să urcați în vagoane!" „Pac!" şi-o tras o palmă, de l-a tăiat tot ăla cu briciul. Putea să-i taie fi beregata!

CAPITOLUL XXVIII

MEŞTERUL MANOLE – O POVESTE ŞI DOUĂ CONVERSAŢII

Terminasem facultatea şi, în mod firesc, urma examenul de final. Dar, surpriză! Nu au fost primiţi în examen absolvenţii Covaci şi Sepi. Nu exista nici un motiv real pentru a ni se refuza acest drept, simţeam cum se aprinde din nou în mine revolta.

În disperarea şi în furia care mă cuprinseseră, m-am repezit la Comitetul judeţean de partid, am străbătut culoarele în goană, am intrat în biroul doamnei Zamfir, spunându-i că vreau să vorbesc cu prim-secretarul. Nici nu ştiam la ora aceea cine este, nici nu mă interesa, voiam să vorbesc cu cel mai mare peste oraş ca să-mi vărs năduful. În câteva secunde, intram în cabinetul tovarăşului Iliescu.

– Ce fel de comunism construiţi dumneavoastră aici, în care, ani de zile cineva poate fi persecutat doar pentru că are părul mai lung decât ceilalţi? Ce impediment prezintă acest păr, de ce nu mi se dă voie să-mi susţin examenul de absolvire la facultate?

M-a privit uimit. Înainte de a apuca să-mi răspundă, m-am repezit din nou la el.

– Nu este o tradiţie la români ca bărbaţii să poarte pletele pe umăr? Nu sunt pomenite aceste plete în toate baladele populare, în toate poveştile noastre? Consider că părul scurt, tuns americăneşte, este o modă importată din Occident şi apărută din necesitatea războiului, când igiena lăsa de dorit. Să nu uităm că războiul a rămas în urma noastră, că suntem o naţie cultivată şi că putem îngriji un păr care este, la urma urmei, o podoabă naturală.

– Bine, dar despre ce vorbeşti?

– Am de dat examenul de absolvire a facultăţii şi am fost, pur şi simplu, respins, cerându-mi-se să mă tund şi să mă rad. Doar în cazul acesta sunt dispuşi să mă primească la examen. Umblu de câteva zile de la uşă la uşă şi fiecare mă respinge. Examenele au început şi mă tem că nu voi mai apuca să-mi dau absolvirea.

– Păi, da' e posibil?! Dumneata şi formaţia voastră?! Dar voi sunteţi nişte personalităţi, pentru voi ar trebui clădit un palat al

vostru, un palat „Phoenix” pentru ceea ce faceți. Ia să vedem ce se întâmplă.

Zâmbind mieros, a pus mâna pe telefon şi, în câteva minute, după ce i-a scuturat bine pe cei de la Universitate, mi-a spus:

– Acum te poți prezenta la examene!

Am ieşit furios, deşi problema părea rezolvată. Mi-era ciudă pentru faptul că era atât de uşor să opreşti pe cineva din drumul lui. Şi mi-era la fel de ciudă că era tot atât de uşor a se anula nişte hotărâri luate fără discernământ, într-un mod cu totul şi cu totul subiectiv.

La facultate mi s-a spus să mă prezint să-mi dau examenele în sesiunea de iarnă, cea din vară fiind începută şi trecută, profesorii neputând fi convocați doar pentru a-mi susține eu probele, ori pentru Sepi, care era în aceeaşi situație. A rămas să-mi dau examenul de absolvire în iarna lui ’71, practic în ianuarie ’72.

Am revenit la doamna Zamfir, întrebând-o ce se întâmplă cu proiectul nostru „Meşterul Manole”. A dat din umeri, răspunzând că l-a înaintat la tovarăşul Iliescu, care îl analizează. Aşteptarea a durat o săptămână, două, trei, o lună, două, trei. La orice întrebare a noastră se dădea din umeri, nimeni nu ştia nimic. La un moment dat, sătui de insistențele noastre, au schimbat placa:

– S-a pierdut dosarul!

Cu asta s-a încheiat ceea ce ar fi putut fi, iarăşi, o piatră de hotar în muzica pop românească. „Meşterul Manole” fusese gândită să fie o *operă-rock* adevărată, cu un întreg scenariu, cu o concepție şi o dramaturgie mult mai vaste decât orice produsesem anterior. Urmau să participe coruri, actori, dansatori, nemaifiind vorba de o simplă desfăşurare de melodii, ca la „Cei ce ne-au dat nume”. Dar, ce să-i faci?! Dosarul a dispărut şi dispărut a rămas până astăzi[1]. Este şi asta o metodă de a ține pe cineva în frâu. Mai ales când acela este imprudent şi îşi realizează toate schițele, planurile şi lucrările într-un singur exemplar, pe care îl dă din mână.

Din melodia „Meşterul Manole”, piesa de bază a acestei *opere rock*, am selecționat doar o parte şi am făcut un cântec de sine stătător. Adăugând alte două piese, am produs din nou un *maxi*

---

[1] Fără nici un fel de explicație, dosarul a apărut la Baniciu. Mi l-a arătat în 1992. „Habar n-am de unde l-am luat!” a fost tot ce a putut să-mi spună.

single. Acesta se numea „Meşterul Manole” şi conţinea, pe lângă piesa omonimă, „Mamă, mamă” şi „Te întreb pe tine, soare”. Am procedat astfel, surprinşi fiind de – practic – interzicerea ***operei rock***, fapt care ne-a lăsat descoperiţi. Nu mai aveam material suficient pentru un LP, dar doream să susţinem apariţia regulată a discurilor „Phoenix”, aşa că am recurs la producerea acestui *extended-play*. Eram dezamăgiţi de eşec, dar nu înfrânţi.

Prima conversaţie – Mircea Baniciu

– Faze haioase cu Victor, ăla o făcut personaje de care trebuie să-mi aduc io aminte.

– El se retrăsese în momentul în care noi am început să lucrăm cu Ujică şi cu Foarţă. Prima probă a fost „Mica Ţiganiadă” şi „Muzică şi muzichie”, care sunt încă pe „Mugur de fluier”. Atuncea Cârcu a început să se distanţeze.

– Cârcu nu s-a distanţat niciodată.

– Dar n-a mai vrut să facă texte, la un moment dat a spus că el n-are chef.

– N-avea chef fiindcă n-avea inspiraţie. Eu am tras de el după ce aţi plecat voi, am tras de el şi spunea: „Mă, Baniciu...” Un singur text mi-a făcut, da’ ăla genial, „Eşarfă în dar” se numeşte. Mi-a făcut un text de şi-acuma îl cere lumea. O zis: „Mă, nu am capacitatea”. Scenariul şi toată chestia cu... „Meşterul Manole” este la mine-acasă. Nu ştiu cum or ajuns alea la mine?!

– Îi suspectam pe Zamfiroaie şi pe Iliescu...

– Nu ştiu cum or ajuns alea la mine, dar nu le-am luat io, cred că cineva o fi venit, Victor, că Victor venea des pe la mine... Nu s-a ascuns, eu l-am găsit prin dosar.

– S-a ascuns, pentru că el dispăruse, de fapt, la Comitetul de Cultură. De aceea nu s-a mai făcut „Meşterul Manole”, că era o singură chestie...

– ...cu desene, cu tot...

– ...şi-a dispărut.

– Eu îl am acasă, mă.

– Ăla e un document foarte important. S-a dat lu’ Zamfiroaie, Zamfiroaie l-a dat lui Iliescu...

– Era o copie, cred c-a făcut Victor o copie.

– NU! Asta a fost, tocmai asta a fost chestia. Că dădeau toți vina pe mine că nu am făcut copie.

– Îți dau cuvântul meu, ştii când l-am găsit eu? Când m-am mutat în Bucureşti de mi-am luat toate hârțoagele din casă şi printre dosare, o groază de dosare care am... Pune pauză aicea, că asta nu trebuie să se-audă...

– Lasă, lasă...

– ...deci, printre toate dosarele care-o fost şi le-am găsit io, ale mele, cursuri de alea de facultate, cu schițe, cu nu ştiu ce..., mă, le păstrez în bună parte... Mă, când m-am mutat în Bucureşti, deci în ’86 când mi-am mutat toate hârțoagele din Timişoara în Bucureşti a apărut... a apărut chestia asta. „Ce p...a mea-i cu ăsta aicea? De unde şi până unde?!” Când i-am zis lui Cârcu, la Timişoara, că chestia aia-i la mine a zis: „Să mi-l aduci!” Am uitat... După aia Cârcu o plecat în Germania şi n-am mai apucat să i-o dau. Dar chiar mai bine, c-a rămas pe mâini bune!

– Aşa..

A doua conversație – Victor Cârcu

– „Meşterul Manole” a fost imediat după „Țiganiada”. Noi am prins atunci gustul de „musical”, că o ieşit aia cum o ieşit, nebunia aia, şi-atunci am zis să mai facem unul, „Meşterul Manole”.

– Ideea era dinainte, „Omul 36/80”. Chiar şi „Cei ce ne-au dat nume” trebuia să fie un fel de *operă-rock*.

– Operă..., dar noi am vrut să facem un musical – musical. Directorul Operei o şi plâns la text. Ne-o analizat acolo, că ce sensibilitate avem... O umblat ca un nebun şi la Bucureşti şi peste tot, iar ăia nu-l aprobau că e religios. Că de ce nu alt subiect? Până la urmă i-o forțat aşa de tare mâna lu’ madam Zamfir, că o cedat. În perioada aia venise Iliescu, îl mutaseră la noi secretar. Când o apărut el, ăsta o fost foarte drăguț cu noi, aşa cum este şi-acuma, cu zâmbetul lui, acolo, drăguț. „Măi băieți, eu vă admir demult, tinerii...”

– Terminasem în ’72 facultatea şi nu ne-au lăsat, pe mine şi pe Sepi, la examen, şi m-am dus la el să fac scandal.

– Iliescu a cerut să citească neapărat acest caiet, care, cum eram noi la vremea aceea, îl făceam unic şi original. Ştiu că am lucrat la

ăla ce l-o cerut Iliescu. La ăstlalt, la directorul Operei, l-am dat aşa, bătut la maşină. Eram atâta de obosit, vreo trei zile am muncit, am mai scos din chestiile religioase să nu-i pută lui Iliescu, am făcut legăturile ca, după aia, să le pot băga iar la loc... Am lucrat ca nişte nebuni la tatăl lui Sepi, țin minte că ascultam „Pink Floyd” cu „Wish You Were Here”. De dimineață ascultam, apărea soarele, nu mai ştiai de unde vin sunetele, deja halucinam. Am terminat, am dat caietul la domnul Iliescu. Ne-a chemat după o săptămână. „Îmi place. E o treabă originală, o treabă românească. Nu văd de ce nu s-ar face”. Şi a dat caietul doamnei Zamfir. I l-a transmis. Birouri paralele în casa partidului. Iar doamna Zamfir nu a mai găsit caietul. A plecat de la Iliescu şi la ea n-a mai ajuns. Nu s-a putut da aprobare pentru că nu era caiet.

Exemplarul de la Baniciu, nu ştiu cum a ajuns la Baniciu, mă întreb şi astăzi. Am pornit să scriu din nou, să tai iarăşi părțile aşa-zis religioase, le scot afară şi îl dau din nou pentru aprobare. Dar domnul Iliescu n-a mai avut timp să-l mai semneze.

Acest caiet, după ce ai plecat tu, la vreo trei ani, mi l-a adus Vaida, foarte confidențial. „Nu cumva să spui, ori să mă întrebi cum l-am putut procura.”

– Vaida ăsta era ziarist, sau ce era?

– Da, avea conştiința încărcată. „Dom’le, eu eram unul din ăia de la UTC, pe vremea când erați la Mecanică, eu v-am dat jos. Acum sunt aşa de convins de ceea ce faceți voi...” Treaba lui. Vaida a venit în momentul în care directorul de la teatru, cu „Mugur de fluier”, l-a pus. Ungurimea lui. „Dom’le, mie să-mi faci propagandă, futu-ți gâtul mă-tii!” Şi atunci, toată ungurimea s-a pus să susțină „Phoenix”-ul. Chiar dacă lipsea Kamocsa Bela! Şi-aşa s-a făcut protocolul, că ne invitau ungurii, de la unul la altul, prin case. Şi Vaida ăsta s-a ținut fix după noi, până s-a terminat treaba cu ungurii, apoi a dispărut şi el foarte discret.

– Eram angajați cu leafă la Teatrul Maghiar.

– Cu leafă. Şi ca încasare tare bine ne-a mai prins în perioada aceea. Nu ştiu ce se întâmplase, pentru că după „Cei ce ne-au dat nume” toți ne scuipau în obraz pe stradă. Kamocsa: „V-ați dat pe brazdă, ai?” „Comuniştii!” „Ce comunişti, bă, stai tu şi cântă la birt şi fii demn!”

CAPITOLUL XXIX

MUGUR DE FLUIER

Am continuat să muncim, am compus noi piese care marcau, deja, un început de stilizare mai pregnantă a folclorului. Sfera interesului nostru se întindea din sudul Balcanului, trecea prin muzica țigănească ori central-europeană până în apusul continentului, integrând folclor de diverse nuanțe şi culori. Multe din piesele ce au urmat aveau influențe celtice. Asta poate şi pentru că în acea vreme eram foarte impresionat de formația „Jethro Tull”, căreia i-am rămas credincios şi astăzi. Ascult cu mare plăcere oricare dintre producțiile lor şi posed o colecție cvasi-integrală a operei lor.

Cântecele aveau un iz deosebit, erau interpretate cu ghitara cu douăsprezece corzi, iar Victor Cârcu s-a străduit să facă texte care să îmbrace cât mai bine ideea de bază. Dar nu era singurul.

Într-o bună zi, îmi bătuse la uşă un individ micut, uşor cocoşat, cu umerii înguşti, palid la față, cu părul dezlânat şi cu nişte ochelari extrem de groşi. M-am uitat la el, îmi dădeam seama că l-am mai văzut undeva, dar nu puteam să-mi amintesc unde. Îmi întinse o mână subțire şi gingaşă, pe care i-am strâns-o uşor şi cu atenție. L-am invitat în casă. Cu o voce mai joasă decât mă aşteptam, s-a recomandat ca fiind un prieten de-al lui Lelu Bihoi. Numele lui era Andrei Ujică.

– Domnule Covaci, sunteți ultima mea salvare!

– De ce?

– Am mare nevoie de bani.

La vremea aceea câştigam aşa de mult din concertele şi din turneele noastre! Drepturile de autor veneau regulat, chiar dacă banii de la televiziune sau radio se plăteau tot mai rar. Mătuşă-mea era mândră să se ducă, având o împuternicire, la poştă şi să vină cu zeci de mii de lei. În dulapul de haine, într-unul din compartimente, cămăşile fuseseră scoase şi bancnotele umpleau până la vârf locaşul. La orice oră, puteam să ajut pe oricine, iar mătuşă-mea avea dreptul

să ia oricât. Când eram prin oraş, trimiteam adesea câte un rody, de obicei pe Şobre, acasă, să mai ia câte un pachet de zece mii de lei, să avem cu ce chefui, indiferent de locul în care ne aflam. De multe ori, îl trimiteam cu un taxi până într-unul din oraşele din preajmă, până la Arad sau până la Deva, ca să caute bere, dacă în Timişoara nu se găsea. Deci, se ştia că am bani. Acest Ujică venise să-mi ceară împrumut câteva sute de lei. I-am dat.

– Când poți să mi-i dai înapoi?

– În două săptămâni. Îți dau cuvântul meu de onoare că ți-i dau înapoi.

Nu mi-am făcut nici un fel de griji, pentru că nu mi s-a întâmplat niciodată să împrumut bani şi să nu-i primesc înapoi. După două săptămâni, Andrei Ujică stătea la uşă. Venise cu banii.

– Uite, ți-am adus tot, aşa, cum am stabilit.

I-am dat o cafea, şi-a aprins din nou o țigară.

– Dar tu cu ce te ocupi?

– În general sau în particular?

– Şi una şi alta.

– Să zicem că fac literatură.

– Nu scrii şi texte?

– De ce nu?

– Vrei s-o faci pentru noi?

– Tu ce crezi?

– Cred că vrei. Aşa că fă bine şi vino marți la o şedință de lucru cu noi. Şi încearcă să aduci nişte texte!

– Dar să ştii că mai e cineva în jocul ăsta.

– Cine?

– Nu ştiu dac-ai auzit de el, dar are să-ți placă precis. Se numeşte Şerban Foarță.

– Vedem noi!

Victor Cârcu începuse să dea semne de oboseală, avea momente de introvertire tot mai lungi, contactul cu el era tot mai dificil, nu mai ieşea din casă şi începusem să nedistanțăm, cu toate că ultimele lui producții deveniseră foarte calitative.

Mi-am dat seama că trebuie să mă asigur, să nu mizez totul pe o singură carte. Şuvăgău nu mai făcea demult texte pentru noi, fiind ocupat cu stomatologia. Am realizat că Victor Cârcu, fiind mai labil, un spirit mai dificil, putea avea perioade mai lungi de cădere şi că nu

aveam voie să-mi permit ca formația să depindă de un singur textier. Aşa că am pus la treabă şi tandemul Ujică-Foarță.

Primul rezultat de o mare calitate a fost „Mica Țiganiadă”. Mi-a plăcut aşa de mult, încât m-a convins că o colaborare cu ei avea să dea roade în viitor. Şi Victor s-a străduit şi a scos acel minunat „Mugur de fluier”. Am mai folosit şi câteva texte autentice, cum era balada lui „Pavel Chinezul”. În culegerile de folclor ale lui Vasile Alecsandri am găsit „Strunga” şi „Andrii Popa”. Aceste texte, având un oarecare caracter comun, au fost îmbinate în cel de-al doilea LP al nostru, „Mugur de fluier”.

Încă nu-mi era clară forma în care urma să dezvoltăm piesele, nici modalitatea de prezentare în concert. Într-o seară, în Bucureşti, la un chef, stăteam pe jos, pe podea, cu ghitara în mână. În stânga şi în dreapta mea se aflau Mircea Florian şi Moțu Piuiş, care ascultau cu atenție piesele pe care le propuneam pentru repertoriul viitor al formației. În afară de atenția încordată cu care au ascultat, ori de gestul aprobativ, dar fără prea mare entuziasm, nu am obținut altă adeverință a calității pieselor. Am rămas, în continuare să-mi bat capul şi să încerc să simt obiectiv, aşa cum ar face-o cineva din afară, aceste cântece care aveau un aer cu totul nou în repertoriul nostru. La unul din concertele cu „Mugur de fluier”, când rutina devenise mare şi puteam să ne permitem să improvizăm sau să ne apucăm iarăşi de şotii, cum făceam totdeauna la concerte, Ioji cânta la block-flöte introducerea de la „Strunga”. În final, când cântam „Negru Vodă”, care n-a lipsit la nici un concert, Ioji apărea cu vioara. Ce s-au gândit băieții? I-au pus tocul de vioară la dispoziție. În momentul în care începea „Negru Vodă”, s-a aplecat să scoată vioara pentru a face cunoscuta introducere. Lumea aştepta, fremăta, toți ştiau că urma „Negru Vodă”, vuia sala. Ioji deschide tocul de vioară şi se îngălbeneşte. Cu mâna tremurând, scoate fluierul din tocul de vioară, se uită speriat în stânga şi în dreapta. Vrând să salveze situația, pune fluierul la gură şi încearcă să cânte tema pe care trebuia s-o facă la vioară, Fluierul scoase doar un piuit înalt şi răguşit şi părul lui Ioji se făcu măciucă. Disperat, se uită din nou în stânga şi în dreapta, trase de fluier, îl desfăcu în bucăți şi văzu că era umplut cu hârtie, de sus până jos. A dat cu el de pământ şi de atunci fluierul n-a mai putut fi întrebuințat. Căpătase pe toată lungimea o crăpătură ce-l făcea

inutilizabil. Ne-am amuzat copios cu toții şi am trecut la interpretarea piesei fără să mai cântăm acea introducere.

În acel an am participat de câteva ori la Cenaclul „Flacăra”, condus de Adrian Păunestu, pe care-l cunoscusem fiindu-mi prezentat de domnul Crețu, de la catedra de folclor din Timişoara. Păunescu tocmai venise din America, unde îl văzuse pe Bob Dylan, după cum povestea el. Era un mare fan al acestuia, lucru care m-a câştigat de la bun îhceput, în discuția de la barul „Continental” din Timişoara. Ne-am întreținut câteva ore, la whisky şi bere, discutând despre câte în lună şi în stele, dar mai ales despre muzică şi literatură. Avea de gând să pună bazele unui cenaclu, dar încă nu-i era clară formula. Atunci i-am propus, prins de spontaneitatea discuției, să-l ajut cu participarea formației „Phoenix”, în cazul în care avea să reuşească să organizeze un asemenea cenaclu.

La unul din concertele de la Sala Palatului s-a prezentat un băiat, recomandându-se ca venind din partea lui Păunescu. Ne-a rugat să ne gândim dacă nu am putea să participăm, a doua zi, la un cenaclu ce avea loc într-o şcoală. Aveam posibilitatea să cântăm pentru nişte elevi care nu reuşiseră să vină la Palat. Ne-a convins că ar fi fost un gest frumos să venim. Eram şi eu curios să văd cum îşi organizase cenaclul. Când ne-am dus instrumentele la şcoală, am observat că urmau să participe mulți interpreți de folk, câțiva barzi, poeți, muzicanți. Cu toții purtau plete, erau expresia aceleiaşi generații. Nu exista nici urmă din acel turn de fildeş rece în care se închistaseră literații profesionişti, din acea vreme.

Ca dovadă, şi publicul foarte receptiv, elevi din ultimele clase de liceu, care au aplaudat de zor şi au apreciat fiecare interpret în parte. În final, când ne-am dezlănțuit noi, s-a iscat un haos, iar copiii, în extazul lor, au început să dărâme băncile şi scaunele din clasă. Nu realizasem că efectul pe care îl aveam asupra maselor, asupra tineretului în mod speciai, putea să facă pe cineva invidios sau chiar primejdios.

În toată viața nu am putut să bănuiesc pe nimeni de intenții rele ori de invidie, pentru că tot ce am realizat s-a făcut cu mari eforturi, plătind un preț foarte mare. Nu mă socoteam nici o clipă în situația de a fi invidiat. Ei, şi totuşi se pare că multora le-ar fi convenit să schimbe locul cu mine! Foarte mulți, chiar dintre membrii formației „Phoenix”, au încercat să-mi ia locul sau să mă copieze, dar n-au

reuşit decât să devină, eventual, nişte còpii fade ale unui original imperfect. Acest lucru i s-a întâmplat şi lui Păunescu!

În momentul în care a văzut reacția publicului, s-a ridicat de la masa la care stătea. I-am citit în ochi, în acea sclipire, entuziastă de fapt, şi dorința de putere, dorința de succes. Consideram, atunci, aceste lucruri de la sine înțelese. Nu puteam să-mi imaginez, la acea oră, în ce fel va decădea, la ce îl va duce acea dorință de putere. Ani de zile am participat la cenaclurile lui, de fiecare dată când ne aflam prin apropiere sau când acestea se petreceau în preajma Timişoarei. Cu fiecare ocazie remarcam cum cenaclul se dezvolta, avea tot mai mulți participanți. Calitatea creştea şi ea. Oameni de mare talent, de geniu chiar, intraseră în sfera de influență a lui Păunescu. Părea că este singurul om care încurajează şi protejează, în partea aceea a țării, pletoşii şi boemii cu suflet de artist.

A venit, însă, şi momentul schimbării radicale. Păunescu a cerut tuturor membrilor să se tundă, să se radă, să nu mai bea. N-a izbutit să obțină asta. A reuşit doar să-i ciuntească pe artişti, să le provoace o nesiguranță. Mulți dintre ei s-au retras, ceilalți, umili, au rămas în stăpânirea şi în proprietatea privată a lui Păunescu. Mulți n-au mai putut rupe acele lanțuri, acele cătuşe hipnotice ale personalității lui, care se dezvoltase exploziv, exersându-se în tehnica stăpânirii maselor. Încă nu bănuiam ce va însemna acest lucru, dar instinctul îmi spunea că ceva nu este în regulă, că lucrurile nu mai sunt ca la început. Drept care m-am retras. Am mai fost invitați de câteva ori să participăm, dar am refuzat cu hotărâre. Gestul nostru nu a fost nici înțeles, nici apreciat, şi a născut, cu timpul, ranchiuna.

CAPITOLUL XXX

AFARĂ CU TELEVIZIUNEA!

În verile petrecute la mare căutam să ne bucurăm de vremea frumoasă, alături de alte formații valoroase din țară. Pe lângă distracție, mai câştigam un ban. Acolo l-am cunoscut pe bateristul de la formația „Olimpic ’64”, condusă de Picky Inglezis; acompaniamentul său mi se părea deosebit de variat. Am intrat în vorbă cu bateristul, care m-a informat despre destrămarea inerentă a grupului, căci Picky se căsătorea şi pleca din țară.

M-am hotărât pe loc să realizez o alianță cu bateristul Costin Petrescu. Cu al nostru, cu Țulă, aveam probleme permanente, era recalcitrant şi pe deasupra avea o viziune muzicală restrânsă. Nu eram dispus să lupt cu el zi de zi şi mă hotărâsem demult să fac un schimb, dar nu găsisem bateristul potrivit.

Unul din colegii lui Costin, Liviu Zaharia, era un solist de înaltă ținută, extrem de expresiv, care interpreta într-un stil baladesc piese originale din repertoriul formației „Olimpic ’64”; îl remarcasem cu un timp în urmă, la festivalul Institutului de Arhitectură. Şi el era dispus să lucreze cu mine.

Aşa am început planurile de reconstituire a formației „Phoenix”, cu doi muzicieni talentați. Ei ar fi întregit şi rotunjit stilul şi concepția grupului. Aveam gusturi comune în privința formațiilor, a genurilor de muzică. Aspectul nostru exterior prezenta similitudini: Zaharia era pletos, cu fața ascetică şi privirea luminoasă, care îi trăda firea introvertită. Era tăcut şi calculat, iar frazele lui musteau de semnificații.

Costin era vioi şi glumeț, mic de statură, îndesat şi voinic. Practicase aruncarea cu sulița şi am preluat de la el nişte exerciții de elasticitate deosebite, care mi-au folosit în anii următori. Costin avea părul negru, creț şi des, trăsăturile-i erau uşor asiatice, iar nasul acvilin. Îmi destăinuise că era pe jumătate grec. Ne împrietenisem şi, nu după mult timp, s-a instalat la mine, la Timişoara. Mai târziu s-a

mutat la Baniciu. Amândoi urmaseră Institutul de Arhitectură şi aveau preocupări şi subiecte comune.

Vocabularul lui Costin, diferit de al nostru, era plin de umor. Ne-a întrebat:

– Voi ştiţi cum se spune la gură? Şi tot el răspundea: Baţ. Şi la nas?... Sone. La fund?... Târţ.

Ne prescurtase numele, lua în considerare doar prima silabă. Eu eram Ni, Baniciu – Ba, Joji – Jo. Costin constituia el însuşi un prilej de veselie şi bucurie.

Acasă, când era vreme frumoasă, mergeam la ştrandul termal. Jucam în continuare „prinsa", cu alţi băieţi, nu cu cei din gaşca noastră. Ai mei nu mai erau sprinteni ca în anii '60, pe când eu nu-mi dezicеam faima şi eram acceptat în oricare grup care practica la ştrand jocul cunoscut. Din păcate, în ziua de azi, aici în Vest apele din piscine sunt atât de curate, încât fac imposibilă practicarea jocului tinereţii noastre, ceea ce îmi strică toată plăcerea.

Într-o zi, am urmărit la televizor o pereche de tineri simpatici, un băiat şi o fată, Horvath Karoly şi Jozsa Erika. Cântau un folk cu iz transilvănean, acompaniaţi cu instrumente specifice locului. Deşi Erika Jozsa cânta la ghitară, acompania din când în când grupul cu o gordună; era un instrument străvechi de provenienţă ardeleană, un fel de cello, cioplit dintr-un singur butuc şi cu o singură coardă, lovită cu un soi de mai. Câteodată erau însoţiţi de flautişti sau alte instrumente de suflat, cu rol de coloratură. Grupul era foarte apreciat de public.

Şi noi apăream frecvent la televizor, în emisiunea de top a lui Tavi Ursulescu. De obicei ne situam pe locul întâi, ba uneori îl mai ocupam chiar şi pe al doilea.

Lucram intens cu toată ceata noastră, mărită prin venirea lui Sepi şi a lui Costin, la o nouă piesă ce avea să se numească „Mugur de fluier". În concert, prezentam discul „Cei ce ne-au dat nume", căruia îi limpezisem structura.

La unul din spectacolele de la Sala Palatului s-a produs un eveniment deosebit. Sosiserăm în Bucureşti de o zi, cu toată instalaţia după noi. În intervalul de timp rămas până la spectacol, am făcut repetiţii de sunet şi de lumini, până când „Cei ce ne-au dat nume" a căpătat forma dorită de noi. Caprele de lemn confecţionate de Sepi şi de mine erau puse în evidenţă. Ideea fusese preluată din

tradiția de Anul Nou, când „caprele”, ieşite pe stradă la colind, speriau lumea.

Copil fiind, mă impresiona apariția bărbatului acoperit cu o eşarfă, cu o cârpă mare şi plină de petice colorate, care masca bățul de dedesubt. Bastonul avea în vârf un cap de cerb sau de capră, al cărui maxilar din lemn era mobil. La fiecare lovitură a bățului în pământ, se obținea clămpănitul bine cunoscut al lemnului, alcătuind un fundal ritmic pentru melodia cântată la vioară de partenerul său. Cei doi umblau pe străzi, primeau mici daruri, distrau publicul şi speriau fetele şi femeile mai tinere, umplând de haz atmosfera străzilor pline de zăpadă.

Amintirea acelor zile m-a inspirat să montez în vârful a doi stâlpi uriaşi două capete de capre, ce semănau mai degrabă a balauri, fixate într-o piesă din lemn ce imita războiul de țesut. Ideea am reluat-o mai târziu, în Germania, unde am realizat un balaur cu patru capete de capră, provocând mare vâlvă la primele concerte din Vest.

Şi-acum să revenim la spectacolul de la Sala Palatului. Stabilisem regia de lumini, profitând la maximum de posibilitățile sălii. În seara concertului, m-am strecurat printre miile de fani care roiau pe-afară, încercând să intre în sala arhiplină. Am revenit pe scenă şi mi-am dat seama că intervenise ceva nou în ambianța ei. Era un şir de reflectoare albe, cu halogen. Am fost lămurit în nedumerirea mea: venise televiziunea şi îşi montase luminile, aşa, fără nici o permisiune din partea mea.

Situația neplăcută se adăuga la seriile de emisiuni făcute pe gratis la televiziune. Părea că nu aveau de gând să ne plătească vreodată şi ni se dăduse de înțeles să nu mai aşteptăm sau să pretindem bani. Considerau că era suficient că ne-au făcut reclamă. Atunci eram prea încrezători în forțele noastre ca să ne imaginăm că o formație valoroasă ar avea nevoie de reclamă, mai ales de cea a televiziunii. La aparițiile noastre pe ecrane, trebuia să ne schimbăm înfățişarea, să ne strângem părul, să-l lipim, să ne mascăm şi să fim pe placul domnilor de la cenzură. În această privință televiziunea nu prezenta absolut nici un avantaj pentru noi. Din acest motiv o ignoram cu totul, fără să ne dăm seama de importanța ei.

Am simțit cum îmi creşte nivelul adrenalinei. I-am spus cameramanului din apropiere să împacheteze şi să plece. Omul mi-a răspuns:

– Am fost trimis de Vornicu şi trebuie să-mi fac datoria.

– Uite ce e, i-am spus, Vornicu nu mi-a cerut permisiunea, deci nimeni nu poate să-şi permită să vină aici şi să-mi strice tot aranjamentul realizat timp de două zile. Nu accept să-mi stricați luminile cu reflectoarele voastre albe. Emisiunea voastră nu mă interesează. De plătit, oricum nu plătiți, iar de transmis nu se va transmite, pentru că nu am de gând să-mi dau părul la spate, să-l lipesc şi să-l ung, aşa cum ar dori regizorii voştri.

Au intervenit şi ceilalți redactori:

– Nicule, nu se poate. Hai, că trebuie să-i dăm drumul. Sala este plină, încercară ei să mă panicheze, auzi cum huiduie şi fluieră şi tropăie.

Într-adevăr, dinspre sală răzbăteau prin cortină aplauzele, tropăielile, chiuiturile şi fluierăturile. Lumea dorea ca spectacolul să înceapă.

– Dacă nu ieşiți în câteva minute, nu încep spectacolul, le-am spus.

– Bine, dar aşa ceva nu se poate, este o obrăznicie.

– Nu mă interesează, este munca mea şi nu las pe nimeni să mi-o strice. Ieşiți afară!

– Dă drumul la spectacol. Nici noi n-avem timp să aşteptăm. Uite ce se întâmplă afară. Se poate întâmpla o catastrofă, vor sparge uşile şi geamurile. Începeți spectacolul. Voi vă vedeți de treabă şi noi la fel, ne vom ocupa de ale noastre.

– Noi ne vom vedea de treabă în momentul în care voi ați dispărut.

– Este sarcina noastră. Asta este meseria noastră, aşa ne câştigăm pâinea.

– Şi eu îmi câştig pita în felul meu şi nu accept să stricați ceea ce am făcut eu aici.

Mi-am dat seama că domnii de la televiziune se simt tari pe pozițiii şi nu vor ieşi. Am ieşit în fața cortinei. La vederea mea, sala şi-a dublat zgomotul. Le-am făcut semn să tacă. În câteva secunde s-a lăsat o linişte perfectă, încât am putut să le transmit intenția mea de a nu începe, cât timp televiziunea se află în sală şi pe scenă, nu-şi strânge aparatura şi nu dispare din sală.

Atunci s-au dezlănțuit:

– Afară cu televiziunea! Afară! Afară!

Sub presiunea sălii, cei de la televiziune au împachetat şi au plecat. După ce m-am convins că n-a mai rămas picior de angajat al televiziunii în sală, am comandat ridicarea cortinei. Înainte de a scoate primele note, am observat, pe fundalul întunecat al cabinelor de sunet din fundul sălii, o dâră de lumină. În dreptul ei se agita o figură de balaur. L-am recunoscut pe Calboreanu. L-am întrebat prin microfon:

– Ce se întâmpIă, Schwarz?

A dispărut o clipă, apoi i se auzi vocea bubuind în difuzoarele sălii.

– Opreşte, Covaci. Vor să te înregistreze. A rămas unul să înregistreze, fără ca noi să ştim.

– Dă-i afară şi lasă-mă să încep concertul.

Lumea asista la acest dialog cu uimire, dar satisfăcută. Era o împotrivire făţişă, o înfruntare între noi şi autorităţi, televiziunea fiind aliatul conducerii centrale. Satisfacţia lor a fost la fel de mare ca şi a noastră, în momentul în care s-a stins lumina din cabina de sunet. Schwarz a apărut gâfâind în culise.

– Poţi să-i dai drumul!

Am demarat un concert superb. De atunci n-am mai realizat nici o emisiune de televiziune.

INTERLUDIU CU VICTOR CAR CU (VI)

– Cum a fost cu concertul de la Târgul Secuiesc?

– Acolo am cântat pe scaune. Umblam cu Ionescu. Am fost şi la Baia Mare. Acolo a fost şi întâlnirea cu tipul ăla cu mămăligile, cu băuturi, ţuică de aia. Dimineaţa a trebuit să plecăm, eram toţi mahmuri şi ni s-a stricat, la minus douzeci şi şapte de grade, încălzirea la maşină. Am îmbrăcat tot ce-am avut la noi, de la pijamale la pulovere, eram ca nişte saci îngheţaţi.

Am ajuns la Târgul Secuiesc la douăsprezece fără un sfert. La hotel ne-au spus că numai la douăsprezece fix ne dau camerele. Am luat-o pe stradă. Schwarz, care nu mai putea de frig, văzuse vreo doi pomi pe care mai erau cinci frunze. „P...a mă-sii, mor de frig şi uite, fmnzele astea stau, bine mersi! Trebuie să ajut iarna asta să îngheţe

tot!" O prins pomul şi, când i-o tras o răpăitură, o băşină... Era plin centrul, că n-aveau ce face românii, era plin de lume, nu era nimeni la servici, au amuţit cu toţii. Schwarz opera cu modulaţii, cu tot dichisul, ca pe vremea concursurilor de băşini. Era foarte antrenat.

Am ajuns într-o cofetărie, că tot ce era bun, era închis.

Aveau numai mastică, dar nu era voie să bei acolo. Atunci, am băut în ceşti de cafea, ca pe vremea prohibiţiei, în America. Toată lumea s-a aburit. Era o veselie generală, ne-am dus la hotel, l-am îmbătat şi pe recepţioner. Deschiseseră şi ei barul şi nouă nu ne-a trebuit mult. Ne-am aşezat noi la recepţie, veneau ăia să ia cheile. „Vrei cheie? Nu, nu se poate... Cheamă miliţia, cheamă pe mă-ta!" Pâna la urmă, le-o dădea. N-a ieşit nici un scandal, a fost totul drăguţ, însă am ajuns sus, unde am băut mai departe. Aici am început luptele, că tu voiai sa te lupţi. Fiind tu aşa înfocat, cu alcool în tine, ai rupt vreo două mese cu noi. Mai cădeam şi noi, că nici tu nu mai aveai aşa control. De bucurie, atunci am rupt şi dulapurile, în general, aşa. A fost aşa de frumos, că n-am mai avut mobilier în camera. La care a apărut Ionescu cu recepţia. Dintr-o dată, toţi am fost beţi şi obosiţi.

În seara aia am fost lemne. Călcam pe şireturi, limba era cravată, care de care mai împopoţonaţi. Aşa că în sală ni s-au pus scaune pe scenă. Făra solişti. Era şi Costin. Până atunci el fusese cu arhitectura şi cu transcendentul şi dintr-o dată stătea şi el pe closet. Nu ştiu pe ce stătea, că pe scaun nu putea sta de tobe. Şi-o luat un fotoliu, bătea din fotoliu.

Mare lucru era că secuii ăştia ştiau piesele. De muncit a fost numai pe „Negru Vodă", s-a transpirat puţin acolo, la restul pieselor se cântau primele două-trei acorduri, după aia „Cântaţi cu noi!" Cântau ei şi noi ne uitam la ei cum cântă. Le mai dădeam două cuvinte, îi mai lăsam... A cântat sala într-o fericire, după ce c-o plătit banii. La „Negru Vodă" n-au ştiut să facă treaba şi-a trebuit s-o faceţi voi. A fost un concert aşa, ieşit din comun. Era surrealist tot ce se întâmpla. Oraş, sală, birturile alea pline, cu ei roşii în obraz, altă lume. Totul aşa mic, îndesat...

CAPITOLUL XXXI

MUZICĂ FĂRĂ PÂINE

În vara lui 1973, ARIA ne-a oferit participarea la Festivalul internațional de la Bratislava, în Cehoslovacia. Festivalul se chema „Bratislavska Lyra”. Spre marea mea uimire, ni s-au aprobat paşapoartele şi vizele. Singurul care n-a primit viză a fost Calboreanu, Schwarz. Am acceptat compromisul, ca să vedem şi noi străinătatea şi să ne prezentăm alături de alte formații de talie internațională.

Cadrul şi nivelul festivalului de la Bratislava constituiau ceva nou pentru noi. Totul era foarte bine organizat. Fusesem întâmpinați cu multă căldură de către organizatorii tineri. Am participat la o mulțime de manifestări, ce aveau loc în localuri diferite de sala de concert. Ne-am făcut o serie de prieteni şi prietene. Organizatorii ne-au trimis o ghidă blondă, înaltă şi voinică, cu părul împletit ce îi ajungea până pe şolduri.

Reininger îmi propuse o plimbare. Am fost de acord. Eram şi eu sătul de agitația dimprejur. Ghida ni s-a alăturat şi ne-a condus până la Dunăre, spre un pod a cărui trecere era interzisă. Reininger avea o nelinişte pe care nu i-o înțelegeam. A întrebat cu voce sugrumată:

– Ce lumini se văd în depărtare?

– Viena, a răspuns ea.

Eram surprins. Nu-mi închipuisem că Viena putea fi atât de aproape.

Reininger a întărit:

– Da, Nicule, e aproape. Dacă am trece peste podul ăsta...

Mi-am dat seama la ce se gândeşte, ce era în capul şi-n sufletul lui.

– Stai liniştit, că de-acum o să putem pleca unde vrem, când vrem. Prima dată e mai greu, pe urmă...

– Crezi tu asta!

Credeam. Eram sigur că vom avea posibilitatea de a ieşi din ţară oficial, cu paşaport, ca să concertăm, eventual să scoatem discuri. Eram convins că vom putea să reprezentăm ţara cu succes, fără să fim nevoiţi să o întindem, aşa cum au făcut-o mulţi alţii. A oftat adânc, nu mi-a răspuns şi a rămas în urmă, târâindu-şi picioarele, gânditor. Ne-am întors agale spre hotel.

Prevestirea mea s-a dovedit în parte adevărată. În vara aceluiaşi an, tot ARIA ne-a propus participarea la un festival renumit din Polonia, la Sopot. Aici participau o serie de reprezentanţi ai caselor de discuri de pretutindeni. Eram fericiţi că ni se oferea prilejul să cunoaştem oameni de specialitate şi să-i uimim, eram sigur de aceasta, să-i uimim cu muzica noastră originală şi prin calitatea interpretativă. Am zburat cu avionul spre Varşovia. M-a uimit peisajul Poloniei văzut din avion, diferit de peisajul românesc, cu păduri concentrate, câmpii întinse şi gospodării pe suprafeţe mici şi înghesuite. Priveliştea mi se părea dezlânată, cu totul ieşită din comun. Se zărea în permanenţă câte o fermă mică, o baltă, câmpuri de întindere mică, arate, o pădurice. Şi apoi totul se repeta: o fermă, un câmp, două, o pădurice. Nu înţelegeam nimic. Cum puteau să lucreze, fără să existe o concentrare? Mi-am dat seama că era subliniată astfel puterea individului, care persistase şi în sistemul socialist.

Ajunşi în Varşovia, am fost cazaţi la un hotel mare, unde am avut plăcerea să fim întâmpinaţi de organizatori profesionişti. Deşi era noapte, ne-au aşteptat cu bani de cheltuială şi cu programul desfăşurării întregului festival. A doua zi urma să zburăm mai departe spre Sopot. De dimineaţă, ne-am delectat cu un dejun, ce nu se mai termina. Băieţii se hotărâseră să-i pună la încercare pe chelneri, asaltându-i cu pretenţiile lor, comandând şi iar comandând. Nu le venea să creadă că eram serviţi la discreţie. Dejunul era inclus în cazare, iar cantitatea nelimitată. Calitatea mâncării era deasupra oricăror aşteptări, cârnăciorii foarte gustoşi, iar sucurile naturale de portocale erau la discreţie.

Dimineaţa era răcoroasă şi înceţoşată. Am descoperit, într-un fundal de decor, o clădire asemănătoare „Casei Scânteii” de la noi, dar mult mai înaltă, mai masivă. Nu ocupa o suprafaţă întinsă, ca la noi, ca să-ţi ofere linişte, ci se prezenta sub forma unui bloc monstruos, părea că ameninţă tot oraşul. Palate de acest tip fuseseră

construite de ruşi în fiecare capitală socialistă, pentru a-şi întări popularitatea şi a se înrădăcina în solul țării respective.

Avionul mic, un AN-24, ne-a dus la destinație. Aeroportul se află pe malul mării. După o aterizare care păruse că se va termina în valuri, am fost transportați spre Sopot cu autocarul. Acolo am fost cazați la vestitul şi elegantul „Grand Hotel”, care deja roia de străini, de staruri, figuri ieşite din comun. În camere, am scos sticlele de coniac aduse din țară, cu intenția să le vindem şi să ne cumpărăm discuri sau alte produse locale. Ne-am încălzit puțin sufletele, înghițind câteva guri de coniac.

Am coborât să cunoaştem hotelul. Am dat de un restaurant impecabil, cu un serviciu pe măsură, având chelneri profesionişti, de mare clasă. Mesele erau marcate cu stegulețe specifice fiecărei țări participante. Am descoperit astfel uşor masa care ne fusese rezervată. Ne-am aşezat şi am cerut prânzul. Am fost serviți cu mare atenție. Felurile de mâncare se perindau pe masă, unele nu le văzusem niciodată. Nu începusem să mâncăm, aşteptam lucrul cel mai important, pâinea. Băieții băteau nerăbdători cu furculițele în masă, dar pâinea nu mai sosea. L-am rugat pe un chelner mai în vârstă să aducă pâinea. Mă privea speriat de parcă i-aş fi cerut un Kalashnikov. A făcut câțiva paşi înapoi, a vrut să spună ceva, s-a dus la bucătărie şi s-a întors cu o farfurioară pe care nu cred că erau tăiate mai mult de zece felii de pâine, aproape transparente, închise la culoare şi tari. Ne-am uitat unul la altul, cei mai flămânzi s-au repezit şi au mâncat din acea pâine neobişnuită pentru noi şi într-o clipă farfuria a rămas goală. M-am întors din nou spre chelner şi i-am spus:

– Domnule, noi suntem obişnuiți să mâncăm pâine la mâncare. Adu-ne, te rog, pâine.

A dispărut şi a venit cu o farfurioară mai mică decât cea dinainte, pe care mai erau câteva felii de pâine. Am sărit în picioare, să mă duc la bucătărie, să văd ce înseamnă bătaia asta de joc. Aveam senzația că până şi aici eram provocați. Sepi a întins mâna lui cea lungă şi m-a ținut în loc.

– Lasă, că-i facem noi să înțeleagă!

Am început să-i explie iarăşi chelnerului că vreau pâine. Omul a dispărut şi, în loc să vină cu o tavă, a venit cu şeful localului. Respectivul s-a uitat la noi ca la nişte păsări de la grădina zoologică,

ne-a ascultat oful, a dat din umeri şi s-a întors la bucătărie. După câteva minute a apărut cineva cu o farfurie lunguiață, plină cu felii de pâine. Acest ritual se petrecea aproape în fiecare zi şi noi nu înțelegeam de ce alții nu se plâng. În schimb polonezii erau nedumeriți cum de puteam mânca atâta pâine. Astăzi îmi este clar. Polonezii mănâncă aluaturi fierte, începând cu tăiței şi macaroane şi terminând cu găluşte, dar evită pâinea. Noi, bănățeni get-beget, obişnuiți de-acasă cu pâinea, nu puteam renunța la ea, deşi mâncarea era foarte gustoasă.

Ajunşi la sală, în prima zi, am rămas surprinşi de dimensiunea grădinii, acoperită de o prelată imensă, un amfiteatru între nişte dealuri. Scena avea o lățime de vreo cincizeci de metri, iar dedesubt se aflau garderobe, baruri, toalete. Ne-am repezit deîndată, am comandat un whisky mare fiecare, să împrăştiem acea zi gri. Apoi am mai cerut unul. Ne-a întrebat dacă nu vrem altceva. „White Horse” nu mai aveau, fusese singura sticlă de whisky, care stătea acolo de ani de zile. N-o băuse nimeni. Prețul alcoolului era atât de mare, încât oamenii nu-şi permiteau să arunce banii pe băutură. Am cerut sticla de coniac franțuzesc, pe care am topit-o imediat. Încălziți, ne-am răsfirat pe scenă, să vedem ce se mai întâmplă.

Acolo repeta formația „Lokomotiv GT”, reprezentantă a muzicii rock. Ne-am împrietenit repede. Mi-a plăcut concepția lor scenică, disciplina la repetiție, fără atitudini contradictorii, şi, mai ales, sunetul foarte bine pus la punct, rotund. Îi apreciam în mod special pe baterist şi pe ghitaristul Tamas Barta.

Lumea festivalului era diversă şi colorată. Remarcasem un individ mic şi ciudat, ce purta pe cap în permanență o pălărie. Mai era Mariska Veres, solista de la „Shocking Blue”, pictată ca o Cleopatră. Ținea lumea la distanță cu bustul ei imens. Acest detaliu îl descoperisem în liftul vechi al hotelului, în care încăpeau doar trei persoane. Vrând s-o pornim în sus, a apărut ea în ultimul moment şi m-a presat pur şi simplu de perete. Se uita fix la mine, cu o privire directă şi agresivă, care m-a descumpănit. Deşi era plină de mister şi promisiuni, nu am acostat-o. Până la etajul al doilea nu-mi revenisem din stupoare. Când a coborât, presupun că era extrem de dezamăgită. Le-am povestit băieților ce mi se întâmplase, s-au năpustit asupra mea, reproşându-mi că ratasem o asemenea ocazie.

O apariție demnă de admirat o constituia o formație englezească de fete. Cântau o serie de corale în ritm de *swing* şi umblau îmbrăcate cu nişte chiloței şi sutiene verzui, cu rochițe mai mini decât mini, iar pe cap purtau coronițe şi la mâini brățări. Îmbrăcămintea de scenă o purtau şi prin hotel. Ni se roteau ochii în toate părțile, nu ştiam unde să ne uităm mai întâi.

Odată, coborând în holul hotelului, am observat un bărbat care stătea de vorbă cu recepționera. Avea lângă el un balot mare, un covor strâns, presupuneam. Nu înțelegeam sensul acestei scene. Coborând pe trepte, mi-am dat seama că balotul uriaş şi închis la culoare se mişca. Privind mai atent, am văzut pentru prima dată, un Newfoundlander, un câine imens, negru, mai mare decât un Saint-Bernard, cu o blană neagră ce bătea uşor în albăstrui. Era vestita rasă care se scufunda la patru metri sub apă. Câinii de rasă, pe care îi întâlneai la tot pasul, dădeau o notă aparte oraşului.

După aspect, casele oglindeau o bunăstare mai ridicată a trecutului, vilele erau de-a dreptul luxoase. Aerul împrăştia un iz occidental, de libertate şi individualitate, necunoscut nouă. Lucrul cel mai frapant însă era privirea deschisă şi senină a trecătorilor. Mi-am dat seama de efortul de păstrare a libertății, a personalității şi demnității. Cu tot socialismul lor, polonezii rămăseseră nişte individualişti, nu ajunseseră să fie umiliți de sistem, cum ni se întâmplase nouă. Atmosfera din Polonia, de seninătate şi libertate, mă înaripase, îmi dădea încredere şi curaj.

Un fapt nu mai puțin impresionant era frumusețea fetelor şi femeilor. Odată, pe stradă, mă sprijinisem de o clădire. Îi mărturisisem lui Sepi cum mă cuprinsese amețeala, erau prea multe frumuseți în jur.

Într-o zi, ne-am hotărât să ne ducem la Gdansk, să vizionăm un festival național non-stop, desfăşurat în paralel cu cel de la Sopot. Aici se desfăşurau formațiile cele mai valoroase şi interpreții de vârf din Polonia. Se perindau zi şi noapte într-o hală de reparat nave. Când am intrat, sala se găsea în semiîntuneric. Formația de ghitare de pe scenă interpreta foarte bine muzică furată din Occident. Publicul era în extaz, fericit să-i asculte. Mi se pare că era formația „Ghitarelor roşii”. Sunetul era bunicel, dar spectacolul nu strălucea. A urmat însă o surpriză, formația „Anawa”. Grupul a apărut pe o scenă scăldată de întuneric, cu o uşoară lumină verzuie. Erau nouă

instrumentişti: un bas, un cello, două viori, flaut, ghitară, tobe, pian şi vocalistul Marek Grechuta. Solistul, plasat cu o ținută marțială în fața microfonului, îmbrăcat în roşu, ca un erou din evul mediu, a dat semnalul de începere. Tema instrumentală introdusă de viori creştea în intensitate, urma apoi întreaga formație cu o forță stăpânită şi elegantă, care m-a copleşit. M-a înfiorat culoarea bogată a instrumentației, pentru prima oară poloneza devenea o limbă muzicală, potrivită pentru muzică la fel de bine ca italiana şi engleza. Până la acea dată limba lor îmi zgâriase urechile. Muzica lor se caracteriza prin aspectul profund folcloric, intenția asemănându-se cu a noastră, de valorificare a muzicii naționale. Am părăsit sala cu bucurie în suflet, descoperisem într-o țară străină un grup de oameni care gândeau la fel ca noi. În țară, Tavi Ursulescu mi-a făcut rost de două discuri de-ale lor, pe care le-am savurat ani de zile, le păstrez ca pe o sfântă amintire.

CAPITOLUL XXXII

MENINGITĂ ŞI FLORI „JAM SESSION” DE 23 AUGUST

La repetiție aveam cu noi toate instrumentele, cu excepția tobelor. Băieții de la „Lokomotiv GT” s-au arătat prietenoşi şi ne-au pus la dispoziție garnitura lor. La proba de sunet, aranjamentul tobelor a fost făcut de toboşarul maghiar, urmat apoi de Costin. Am cântat câteva melodii, incluzând şi melodia poloneză impusă de juriu, la care noi schimbasem aranjamentul. Nu cunoşteam piesa originală, piesa era atât de diferită de cea inițială, încât majoritatea celor de față n-au recunoscut-o şi au afirmat că nu aparține repertoriului impus. Sub mâinile lui Costin, tobele nu mai sunau cu forța şi expresia bateristului ungur. L-am rugat să se aşeze din nou în fața tobelor, să-mi explice de ce sună diferit. Aş fi vrut să le acordez altfel. Băiatul a cântat câteva formule, a făcut nişte *break*-uri şi tobele au început să sune altfel.

Lucrul m-a pus pe gânduri, obligându-mă să analizez ce se întâmplă. Îmi dădusem seama mai demult că Petrescu este un percuționist bun, de coloratură, dar că nu are forța pe care o cunoscusem la Pilu sau la Dorel Vintilă. Din nou eram confruntat cu acea adeverire, în momentul în care cei doi toboşari au fost comparați. Tobele puteau să sune, dacă se bătea într-un anumit fel.

În acel moment, undeva în subconştientul meu a sunat un semnal de alarmă. Costin, băiatul pe care-l prețuiam atât de mult, nu era totuşi cel de care aveam nevoie! Se putea cânta şi mai bine, şi mai în forță şi mai tensionat, în aşa fel încât tobele să sune bine deja din bătaie. Acest lucru l-am verificat cu ani mai târziu, cu Țăndărică şi s-a dovedit că aveam dreptate. Pe Ovidiu puteam să-l pun la orice garnitură de tobe şi *sound*-ul era copleşitor.

Uneori, supralicitam şi noi. Într-unul din concerte, i-am lipit lui Costin, într-o pauză, tobele cu scotch. Tocmai apăruse acea bandă transparentă, cu care i-am lipit toate cinelele, toate piesele. Când a

vrut să pornească, să bată la tobe, nu se mişca nimic. Făcea spume şi nu putea să înțeleagă, pentru că în lumina reflectoarelor nu putea să vadă banda transparentă. A trebuit o vreme ca să se dezmeticească. Tot înjurând şi desfăcând tobele una câte una, a început să acompanieze piesele pe care noi deja le începuserăm.

– Ce-i cu tine, s-a interesat Ioji, văd că eşti cam nemulțumit. S-a întâmplat ceva?

– Tu auzi cum sună tobele astea după ce Costin le-a acordat o oră întreagă şi n-a scos nimic din ele?

– Da, măi, dar ține cont că sunt tobele lui şi le cunoaşte bine, deci ştie cum să le facă să sune!

– Dacă suntem obiectivi, trebuie să recunoaştem că stilul ăsta de a cânta la tobe cu piei groase, lăsate moi, ba chiar înăbuşite cu bandă de lipit, e deja un mod nou de a gândi muzica. Ioji, trebuie bătut cu mult mai multă explozie, ca să sune cum trebuie!

– Bineînțeles, dar gândeşte-te, Costin ar trebui să cânte un concert întreg cu tobele astea! Ar muri de inimă! Fiecare lovitură trebuie dată cu forță şi cu o intensitate egală timp de două ore. Păi, asta ar doborî şi un elefant!

– Da, dar uite că piticul ăsta de ungur poate! Şi presupun că şi ei dau concerte de două ore la ei acolo, în Ungaria, şi nu cântă numai trei melodii ca aici la Sopot!

– Bun, Nicule, şi ce vrei să faci?

– În clipa asta nu ştiu, dar pe viitor trebuie să ne gândim la o soluție. Vedem noi acasă ce vom face! Da' ce-i cu tine, că arăți cam palid?

– Nu ştiu, am senzația că mi-e rău, mă cam doare capul.

– Ioji, nu cumva ai tras şi altceva în afară de coniacul ăla? Vreun produs local, ceva?

– Hai, mă, că nici n-am avut timp, când vrei să fi găsit ceva?

– Ai grijă ce faci, că avem nevoie de tine, trebuie să ne concentrăm. Vezi şi tu că nivelul e foarte ridicat, nu prea avem voie să ne facem de râs!

– N-ai teamă, ştii doar că suntem în formă!

– În orice caz, propun să nu mai tragă nimeni la măsea până mâine după concert. Pe urmă mai vedem noi!

Am lăsat baltă conversația şi ne-am repezit pe scenă. Sosise timpul să facem *sound-check*-ul. Am cântat câte ceva din fiecare

piesă, nefiind prea convins că sună bine. Amfiteatrul gol rostogolea sunetul într-un mod ciudat. Monitoare bune nu existau şi nu puteam să ne facem o imagine corectă asupra sunetului de ansamblu.

Am strâns cablurile şi am împins tot echipamentul în dosul scenei, unde se adunase o gloată de curioşi. Toată lumea se zgâia la Sepi care, cu un aer superior, îşi strângea „caprele”, instrumentul lui de percuție pictat de sus până jos şi împopoțonat cu blană şi clopoței. În drum spre hotel am constatat că lipsea cineva.

– Unde-i Ioji? Nu putem să-l lăsăm aici... Nu cumva s-a dus iar pe la bar să mai tragă una la măsea?

– Nu, Nicule, sări Baniciu, Io o plecat mai devreme, că nu se simțea bine.

În acel moment nu mi-am făcut mari probleme, eram avertizat de starea lui Ioji. Surpriza a venit a doua zi, când, la plecarea spre sala festivalului, tot Ioji era cel ce lipsea la apel.

– Ce-i cu el, a înnebunit? Care se duce să vadă de ce întârzie? Ce naiba, am spus că ne întâlnim la ora şase, toți, în hol!

– Poate că-i e încă rău de ieri, Nicule!

– Imposibil, că doar nu-i copil. Aduceți-l jos rapid!

Ioji apăru, alb la față ca o coală de hârtie. În ochii lui se citea suferința. Mergea încet şi se clătina.

Mi-am dat imediat seama că era ceva serios.

– Ce-i cu tine?

– Mă doare capul de mor şi mi-e rău tot timpul.

– Hai că-ți facem rost de aspirine şi o să-ți treacă.

– Am luat deja nu ştiu câte şi nu mai pot... Să ştii că nu pot să cânt.

– Ce? Ai înnebunit? Astă seară trebuie să cântăm noi, ne-a venit rândul, suntem în transmisie directă pe TV! Păi, dacă-i aşa, de ce am mai venit? Ai să cânți!

– Tu nu înțelegi că nu pot?

– Lasă-l, măi, sări şi Mircea, uită-te la el, are nevoie de un doctor!

Convins că lui Ioji îi este rău doar pentru că a exagerat cu alcoolul, nu m-am lăsat impresionat.

– Suiți-vă cu toții în maşină că ne aşteaptă lumea şi nu vă mai dați în spectacol înainte de momentul potrivit!

La scenă am pregătit rapid instrumentele în culise, caprele erau deja asamblate din seara precedentă, şi ne-am pus pe aşteptat.

Nu ne mai venea odată rândul! Ioji se sprijinea de un perete şi era mai alb ca el.

– Hai, Ioji, trebuie să rezişti, trei piese avem de cântat şi apoi eşti liber să te odihneşti trei zile!

– Mă doare capul înfiorător.

L-am luat în braţe, încercând să-l încurajez şi să-i dau puteri.

– Nicule, vino puţin încoace! – strigă Mircea.

– Ce-i?

– Fii atent, tipul ăsta e pianistul de la „Skaldovie", trupa care a lansat piesa impusă de juriu.

– Ia te uită, nemaipomenit! În sfârşit avem ocazia să ascultăm varianta originală, că doar n-am auzit-o niciodată!

După conversaţia de rigoare, desfăşurată în puţina engleză pe care o ştiam la vremea aceea, băiatul s-a aşezat la un pian ce se afla prin apropiere. Spre uimirea noastră neţărmurită, a început să cânte o piesă ce ni se părea cu totul şi cu totul necunoscută. Din partitura primită de la organizatorii festivalului nu reieşea în nici un fel că era vorba de o baladă! Iar noi, puşi pe fapte mari, o orchestrasem la o viteză cel puţin dublă faţă de original şi o încărcasem cu coruri şi fraze de ghitară, încât biata baladă ajunsese aproape un imn baroc interpretat în manieră rock.

Bineînţeles că aceeaşi a fost şi reacţia publicului care aştepta piesa devenită celebră în Polonia. După ce s-a anunţat titlul piesei şi noi am început să cântăm, feţele din sală au început să se lungească, pline de nedumerire. Presupun că gândeau că am confundat ceva, dar de aplaudat, au aplaudat cu sârguinţă.

Mă uitam tot timpul la Ioji. „Jos pălăria, ce bine se ţine şi cum se stăpâneşte!" De fapt, trebuie să recunosc că Ioji a fost întotdeauna un instrumentist extrem de disciplinat, luându-şi în orice ocazie partitura în serios. Poate că era singurul lucru pe care îl lua în serios, dar pentru noi era şi cel mai important, aşa că aveam multă admiraţie pentru el, din acest punct de vedere.

După ce am trecut la piesele noastre, pe care le-am îndesat într-un fel de potpuriu, lumea s-a dezmorţit. La momentul de percuţie, în care Sepi şi-a pus „caprele" în funcţiune, sala s-a ridicat în picioare, tropăind de plăcere. Totuşi, succesul nostru n-a fost aşa

cum mi l-aş fi dorit. Am plecat de pe scenă cu un sentiment de nemulțumire, generat de neputința de a obține mai mult de la acel public obişnuit cu tot felul de vedete internaționale. Cred că aceeaşi stare o aveau şi ceilalți băieți, pentru că pe tot timpul împachetatului şi al drumului către hotel nimeni nu a comentat în vreun fel cele întâmplate.

Gala din acea seară urma să se retransmită la TV a doua zi. Eram curioşi să vedem cum ne-am prezentat, voiam să privim spectacolul cu ochiul publicului, nu al interpretului, aşa că în seara următoare ne-am adunat cu toții, plini de nelinişte, într-un salon al hotelului, special amenajat pentru astfel de vizionări. Ioji lipsea din nou la apel. Mi s-a explicat că a fost internat într-un spital, pentru analize.

În sală se aflau, spre surprinderea noastră, o mulțime de alți interpreți, ba chiar şi dirijorul marii orchestre a festivalului. Apariția noastră scenică s-a dovedit originală atât în ceea ce privea aspectul, cât mai ales prin repertoriu. Am simțit totuşi nedumerirea ce domnise în sală, în timp ce interpretam piesa poloneză impusă de juriu şi care părea a nu fi fost recunoscută de nimeni. Forma pe care i-o dăduse interpretarea noastră era extrem de departe de original, fiind practic o nouă piesă. M-a mai încălzit apoi, încântarea ce se simțea în public, ba chiar şi în salonul în care ne aflam, în timpul interpretării pieselor proprii. Mulți zâmbeau amuzați. Alții erau uimiți. Dirijorul orchestrei festivalului încerca să numere în aer măsurile mixte, atât de întortocheate, dar care pentru noi erau naturale, de la sine înțelese. Cei obişnuiți doar cu 3/4 ori 4/4 nu le puteau pricepe. Spectacolul era completat vizual de acele „capre” teribile care le țineau isonul. Ne-am dus la cină ceva mai liniştiți.

A doua zi urmau să se împartă premiile. Nu ne-am făcut nici o clipă iluzia că am putea primi vreunul. Fusesem avertizați de cei de la „Lokomotiv GT” că premiile fuseseră cu multă vreme înainte stabilite. De fiecare dată când la festival apărea vreun interpret din URSS, era clar că unul din primele două locuri era deja rezervat. Ciudat mi s-a părut că şi în acel an 1973 solistul sovietic era acelaşi mic mongol de prin Kamciatka sau Sihote Alin, care, bineînțeles, a câştigat locul întâi. La Sopot îl cunoştea toată lumea, pentru că era trimis foarte des la acest festival ce se organiza anual. Până la acea

ediție nu mai fuseseră invitate formații rock, organizatorii hotărându-se să spargă gheața cu „Lokomotiv GT” şi „Phoenix”.

La prânz, apropiindu-ne de fereastra lângă care se afla de obicei masa cu drapelul românesc, am rămas o clipă nehotărâți. Pe masa noastră domnea un coş imens, superb cu flori, cu o panglică pe care scria ceva cu „multe felicitări şi urări de bine”, iar alături cartea de vizită a secretarului festivalului. Ne-am uitat împrejur şi nu am observat pe celelalte mese decât stegulețele ce identificau țările interpreților participanți. Nici urmă de coş de flori, de felicitări, ori de carte de vizită! Ne-am aşezat la masă uitându-ne unul la altul dezorientați.

– Covaci, ce-i asta?

– Habar n-am, ce să fie, flori!

– Că doar nu ne-au dat vreun premiu?

– Fii serios, nici pomeneală, poate că e vorba de-o greşeală. Poate că nu e asta masa noastră!

– Nu vezi aici steagul?

– Mai bine puneau un coş mare cu pâine proaspătă!

– Asta ar fi fost într-adevăr un premiu.

– Mâncați liniştiți, dacă e vreo greşeală, se prezintă ei! Poate că-l prind pe chelner şi-l întreb ce înseamnă asta.

După un timp, la schimbarea felurilor, doar Sepi îndrăzni să-l tragă de mânecă pe ospătar.

– Ce-i cu florile astea?

Chelnerul se uita neîncrezător la noi, imaginându-şi că vrem din nou să-l tachinăm. După câteva clipe, apăru pe fața lui un zâmbet de mulțumire şi superioritate. În sfârşit, se simțea răzbunat pentru toate zilele în care îl chinuisem cu pretențiile noastre ieşite din comun.

– Domnilor, astăzi este 23 August. Marea sărbătoare națională românească, nu ştiați?

Se întoarse pe călcâie şi ne arătă mândru spatele. Am rămas o vreme buimăciți şi ruşinați. Mâncarea nu ne mai pria. Unul câte unul începură să se ridice de la masă.

– Ce facem cu florile, le luăm cu noi sau le lăsăm aici?

Grea întrebare! Florile ne erau adresate nouă sau erau o decorație a mesei şi ne făceam de râs târându-le cu noi prin hotel? Moment penibil. Băieții s-au furişat afară, lăsându-mă singur. Mi-am terminat mâncarea şi cu un pas hotărât, dar cu inima cât un purice,

am ieşit din restaurant lăsând coşul cu flori pe masă. Nu ştiu nici azi cum a fost interpretată comportarea noastră, dar la ora aceea tare aş fi vrut să avem pe cineva lângă noi să ne spună cum trebuie procedat în situații din astea. Fie el şi veşnicul securist ce acompania în mod obişnuit orice grup de turişti ce ieşea peste granițele țării! Atunci, la Sopot, din delegația română mai făcea parte o persoană de la Radio, pe care nu am întâlnit-o niciodată pe toată durata festivalului. Începuse pe undeva să ni se înfiripe ideea că libertatea este legată şi de o mare răspundere.

Zilele noastre la Sopot se terminaseră şi nu apucaserăm să vindem măcar o sticlă din cei nu ştiu câți litri de coniac aduşi cu noi. Nu reuşisem să ajungem prin piafă şi, de fapt, nici nu aveam noi tupeul să facem comerț cu coniac. Seara, după cină, ne-am retras în vastele noastre apartamente împreună cu Joe Mendelson, canadianul acela uriaş, atât de plăcut pentru originalitatea şi muzicalitatea lui. Am început să golim sticlele aduse cu atâta chin din țară. Parcă s-ar fi dat zvon în tot hotelul că la noi curge miere. Dintr-o dată s-a umplut camera cu tot felul de cântăreți cunoscuți şi necunoscuți. Ca de obicei, cei de la „Lokomotiv GT” erau în frunte. Coniacul nostru descătuşase spiritele şi, cum lichidul se găsea din belşug, în scurt timp atmosfera se încinsese la maximum. Cineva a pus mâna pe o ghitară, alții s-au prezentat cu alte instrumente şi s-a încins un *jam session* îndrăcit de vuia hotelul. Schwarz s-a întrecut pe sine. A adunat toate radiourile de prin camerele cunoscuților, le-a înseriat şi a făcut un fel de perete de miniamplificatoare, cu care ne puteam face auzite ghitarele electrice. A fost o seară de pomină, dar nimeni n-a venit să se plângă, cu toate că „Grand Hotel” era cel mai vestit şi select hotel din Polonia. Se pare că la ora aceea era plin doar cu oaspeți ai festivalului, care nu s-au simțit deranjați de zgomotul făcut de noi.

Cu amintirea acelei seri am plecat spre casă într-un mic Antonov ce părea că se prăbuşeşte în mare la decolare. A reuşit să ne ducă până la Varşovia, de unde ne-a preluat un IL-18 cu care am aterizat la Bucureşti. Pe Ioji l-am lăsat în spital la Gdansk. Situația lui era mult mai gravă decât s-ar fi crezut. Diagnosticul era meningită! Îmi imaginez ce eforturi a făcut, forțându-se să cânte în ciuda durerilor îngrozitoare de cap. Neliniştea şi părerea de rău se puteau citi pe fața fiecăruia, deşi fusesem asigurați de organizatorii

festivalului că spitalul era plin de specialişti de calitate şi că în scurt timp îl vom avea din nou pe Ioji printre noi. Bagajele i le-am luat cu noi, lăsându-i doar bass-ul cu care să mai poată exersa.

Ajunşi la Bucureşti, am avut un şoc. Imaginea oamenilor cu fețe pământii, întunecate de griji, cu privirile îndreptate mereu în jos de parcă ar fi căutat în permanență ceva, probabil firul pierdut al vieții, mă copleşea. Aveam senzația că mă înăbuş. Mă întrebam mereu de unde această diferență, de ce puteau acei oameni din nord să râdă, să fie demni, să aibă privirile atât de senine, că doar socialism construiau şi ei şi se loveau de aceleaşi probleme! Explicația permanentă că românul a fost călcat atâtea secole ba de turci, ba de tătari, ba de unii, ba de alții, nu mă mulțumea şi nu explica umilirea la care se supunea, lipsa de curaj în a arăta ce-i convine şi ce nu. Chiar acceptând că tot al treilea român era securist sau avea de-a face cu securitatea, nu se putea ca o țară întreagă, un popor să accepte la infinit să fie terorizat de o mafie politică ce, din ideea paradisiacă de comunism, adusese iadul pe pământ, smulgând cu forța toate libertățile de care are nevoie un om pentru a trăi demn şi mândru.

CAPITOLUL XXXIII

BARUL DE NOAPTE

Ne-au trebuit câteva semne să ne dumirim că suntem din nou acasă. Înregistrările făcute la Sopot şi aduse de Luci Popescu, singura care a venit cu noi, reprezentând Radio-Televiziunea Română, s-au dat de câteva ori la radio, dar nu au avut nici un succes. Nici nu reuşiseră calitativ, nici noi nu ne prezentaserăm la înălţime.

Eram îngrijoraţi de absenţa lui Ioji, care se prelungea peste aşteptări. În aer plutea un sentiment, deja cunoscut, un amestec de nemulţumire cu descărcări scurte de energie, cu chefuri zdravene şi cu tendinţa de a face tot mai multă filosofie. Tăiam firul în patru cu fiecare ocazie şi la orişice discuţie. Conversaţiile se purtau de obicei la rotiserie sau la „Continental", acompaniate de lăzi cu sticle de bere, vin roşu sau vodcă, după împrejurare. Ne apăram poziţiile cu atâta înverşunare, încât lumea avea senzaţia că asistă la o ceartă. În fond, noi nu făceam decât să punem în balanţă lucrurile care nu erau pe deplin clare, pentru care căutam o soluţie, fie ea pozitivă sau negativă. Aveam nevoie de certitudini. Dispuneam aproape toţi de un bagaj cultural considerabil, după liceu şi facultate, după cărţile şi filmele văzute, aşa că discuţiile erau profunde şi pline de substanţă. Fără să ne dăm seama, ajunsesem să fim dependenţi de acea bătălie de idei şi situaţii noi ce apăreau în fiecare seară, prin confruntarea informaţiilor şi opiniilor fiecăruia.

Discuţiile cu Bihoi, Ujică, Cârcu, Sepi, Costinaş, dar şi cu cei din Bucureşti, Octavian Ursulescu, Moţu Pittiş, Relu Gherghel, deveniseră un mod de viaţă. Unul dintre cei ce puneau problemele cele mai interesante era Costin Petrescu. Fiind student la facultatea de arhitectură din Bucureşti, poseda o imensă magazie de informaţii şi avea un mod special de a vedea lucrurile, percepând aspectul social. Asta era firesc pentru cei de la Arhitectură, dar neobişnuit pentru noi, boierii, care eram pătimaşi şi preocupaţi doar de aspectele emoţionale ale problemelor discutate. Baniciu se amesteca mai puţin

în acele adevărate cenacluri artistico-filosofice, fiind mult mai preocupat de prietenele lui care îi luau deja o mare parte din timp. Dar noi, plasticienii, Sepi şi cu mine, doream aceste discuţii şi le provocam în orice ocazie. Cârcu se cam închistase şi devenise chiar mai incisiv decât înainte. Îi lipsea vizibil ceata veselă cu Şuvăgău şi Reininger. Pe Schpitzly îl pierdusem la începutul anilor ’70. Dezamăgit de înfrângerea suferită în intenţia de a se lansa ca solist vocal, se retrăsese la „Amicii”. Trupa lor era mai bine văzută la Casa de Cultură a Studenţilor, drept care aveau mult de cântat şi câştigau binişor. Nu lăsau nici o ocazie neonorată. Unul dintre membrii formaţiei avea nişte părinţi cu relaţii subtile şi asta făcea impresie.

Pe Pol îl pierdusem în momentul în care plecase Moni. Se apucase serios de meserie, studia stomatologia şi era singurul dintre noi care avea habar de medicină. El era cel care ne prescria injecţiile când ne întorceam acasă din câte un turneu cu câte o amintire usturătoare.

Ioji, a cărui absenţă se prelungea, nu ne lipsea, de fapt, la aceste şedinţe spirituale. Deşi era foarte talentat din punct de vedere muzical, nivelul lui de cunoştinţe în alte domenii era egal cu zero şi în discuţiile noastre nu putea interveni în nici un fel.

Într-o seară eram la rotiserie, împreună cu Victor, Ujică, Foarţă, Bihoi, Sepi şi Costin. Ioji stătea într-un colţ. De fiecare dată când deschisese gura să zică şi el ceva, i-o luase cineva înainte şi renunţase. Bea vodcă, pahar după pahar. La un moment dat nu mai rezistă şi izbucni în nişte ţipete violente. Faţa i se înroşise, ochii i se micşoraseră cât nişte gămălii de ace. Scuturând masa la capătul căreia stătea şi aruncând vraişte tot ce se afla pe ea, răcni:

– De ce mă ignoraţi, măi? De ce mă ignoraţi?

În glasul lui era atâta furie agresivă, dar şi atâta tristeţe, că m-a trecut un fior. În aceeaşi clipă, m-a năpădit o milă imensă pentru suferinţa pe care o trăia şi care era justificată, pentru că noi îl ignorasem cu-adevărat. Nu aveam conştiinţa încărcată. Nimeni nu l-a împins deoparte, nimeni nu l-a înlăturat din discuţii. Între cei ce conversau tensiunea era aşa de mare, încât, ca să poţi interveni, trebuia să fii într-adevăr acordat cu noi şi să ai ceva de spus. Rarele comentarii ale lui Ioji erau de ordin muzical, limită pe care noi o depăşeam după câteva minute de confruntări, mai mult sau mai puţin filosofice. Ceilalţi au dat din umeri. Vina era a lui.

– Pune, bă, mâna pe carte! – se auzi o voce. Nu te opreşte nimeni să-ți dai cu părerea.

Pe Ioji nu l-am surprins, în toți anii de când îl cunosc, citind o carte, fie ea şi de aventuri. La cinematograf, unde prezența săptămânală a întregului clan „Phoenix” era de la sine înțeleasă, trebuia să-l luăm pe Ioji cu forța, şi asta în sensul propriu al cuvântului. Ioji era tipul omului practic. Îi plăcea să cânte şi o făcea cu mare patimă şi seriozitate. Dar îi plăcea să şi doarmă lung-lung, se scula după prânz chiar şi în perioada când avea cursuri. Participa doar la câteva materii de specialitate mai importate. În rest, trebuia să mă ocup eu în permanență să-i procur certificate medicale şi cu tot felul de motivări false de la UTC. Pentru el boema era singurul fel de a trăi. Iubea vodca şi femeile. Acestea din urmă au reuşit să-i structureze viața şi să-l facă dependent. Avea mare succes la fete şi apărea cu frumuseți demne de luat în seamă.

La o vreme, simțeam că începe să se îndepărteze de formație, să lipsească tot mai mult de la adunările noastre spontane şi să întârzie la repetiții. Ştiam atunci că iar a venit momentul să-l ajut de departe, reuşind, mai mult sau mai puțin vizibil, să-i plasez o nouă prietenă. Mi-era teamă că se va încurca cu vreuna care îi va face un copil şi atunci, adio. Adio „Phoenix”, adio viață de boem, cu câştiguri neregulate, dar cu mult timp liber. Adio libertate!

Pe atunci, Ioji era cu R. şi se mutase deja, cu bagajele lui puține, la ea. Părinții ei îl acceptau şi se făceau deja planuri solide privind viitorul celor doi. Tatăl fetei, un securist cu deformație profesională, i-a şi tras vreo câteva scatoalce, iar într-o zi, beat fiind, îl amenințase pe Ioji cu pistolul. R. era o fetiță drăguță, cu un piept plin şi buze cărnoase, dar moi. Gaşca nu prea o băga în seamă. Era considerată vulgară, dar ținea mult la Ioji. Acasă la ea, era bine îngrijit şi hrănit ca un membru al familiei. Noi îi făcusem câteva apropouri referitoare la durata relației cu R., dar Ioji răspunsese evaziv.

După perioadele de restrişte prin care trecusem de atâtea ori, când nu erau bani nici de unele şi Tuşi îşi împărțea pensia cu noi şi ne dădea de mâncare, după vremile în care Ioji colinda de la mătuşă-mea la Baniciu, de acolo la „Continental”, bucuria de a avea o situație cât de cât stabilă nu i-o putea lua nimeni cu una, cu două.

În acelaşi timp, eu eram legat de I., balerina superbă cu picioare interminabile şi cu o feminitate atât de pregnantă, încât îi crea

dificultăți în distribuirea în roluri mai importante în spectacolele Operei din Timişoara. Apăruse ca din cer, împreună cu alte colege. Terminaseră Coregrafia la Cluj, aveau 17-18 ani şi arătau ca nişte fluturi superbi. Văzându-le, am căutat calea să le încadrăm pe toate în clanul „Phoenix”. Am vorbit cu Schneider, şeful coregraf de la Operă, şi i-am propus un program complet pentru barul de noapte de la „Continental”. Noi puteam susține partea muzicală, corpul de balet, bine ales, restul programului, aşa că puteam pune mâna pe fete, cam astea erau planurile mele.

Nu cred că ar fi fost nevoie de toată această acțiune aventuroasă, câteva dintre ele erau deja prinse în plasă, dar voiam să pun mâna pe cât mai multe şi să îmbrac totul într-o nevinovată formă de proiect cultural. A trebuit să obținem mai întâi aprobarea beneficiarului, a conducerii hotelului şi a unui inspectorat al restaurantelor. Cu tupeu şi cu siguranță de sine, am reuşit să-i câştig de partea mea pe cei mai dificili dintre ei, momindu-i cu nişte nume bine cunoscute în oraş: Schreiber, Valkay, Bihoi, Cârcu. Sepi urma să recite, chiar a şi făcut-o, şi-a avut mare succes. Recita din Villon „Crâşmarii care toarnă apă-n vin” cu atâta patos, că reuşea să cucerească până şi publicul necultivat ori neobişnuit în ale literaturii, public ce venea la bar pentru a discuta afaceri sau pentru a căuta fete frumoase pentru o seară agreabilă sus, în hotel.

Programul a ieşit cât se poate de puritan şi serios. Dansurile nu erau câtuşi de putin sexy. Fetele se mişcau foarte bine şi totul se desfăşura la un nivel ridicat, chiar şi partea muzicală susținută de noi. Apăream fără Petrescu, care venea tot mai rar, lumea rămăsese ca la dentist, nu mai ştia nimeni ce să creadă. Era totul o glumă proastă?

Farsa a ținut vreo două luni, vreme în care ne-am făcut de cap prin tot hotelul. Aveam camerele noastre în care ne duceam cu fetele după program. I. a fost un mare câştig, şi pentru mine, dar şi pentru ceilalți din clan. În sfârşit, Ioji se îndrăgostise de altă balerină, o unguroaică cu părul negru. Deşi nu prea erau inițiate în ale dragostei, erau de o candoare şi aveau o dorință de a învăța excepțională, aşa că în scurt timp le-am putut lua cu noi la orgiile tradiționale. Cel mai ades, acestea aveau loc la unul dintre foştii membri ai formației, în faza incipientă, Dorel Creşneac. Avea un aparat de proiecție şi vizionam filme porno, în timp ce trăgeam vodcă şi whisky până la saturație.

INTERLUDIU CU MIRCEA BANICIU (II)

– Deci, în ’72 am ajuns să facem „Cei ce ne-au dat nume”. A ieşit bine, zisei eu.

– Primele zece mii erau orignale, din care mai am şi eu acasă. Şi în ’72 au apărut caprele lui Sepi, aspectul de trupă, cămăşile albe, pantalonii negri, îmbrăcați frumos, nu ştiu ce...

– Am mai cântat noi cu jabouri şi cu cămăşi albe.

– Ioji mi-arătat că mai are şi-acuma cămaşa. În vara lui ’72 am cântat la „Conti”.

– Dar fără Petrescu.

– Petrescu nu venise încă şi cântam country-uri. Toată vara am cântat country-uri la barul de noapte, fără tobe. Cu trei ghitări, am poze, am nişte poze de-nnebuneşti.

– Cu Reininger.

– Reininger care cânta blues-uri. Şi-acuma țin minte cum o cânta:

„Baby, take up your dress, yeah...”

– Yeah...

– Deci, ’73, începutul anului, atunci am început deja lucrul.

– Ne pregăteam pentru „Mugur de fluier”.

– Cred că atunci începuseşi cu Heni aranjamente, după turneu începuseră să iasă bani, am făcut turnee după turnee şi țin minte că până-n iunie ți-au ieşit bani mulți.

– Ce fel de turnee făceam, cu cine?

– Atunci era deja Costin Petrescu, că se trăsese discul, era gaşca completă.

– Dar Petrescu unde locuia?

– La tine sau la mine. Mai mult la mine.

– Dar el a studiat în Bucureşti?!

– Venea săptămânal. Îi plăteai drnmul. Se ducea, îşi dădea proiectele şi nu ştiu ce şi venea. Pentru mine era extraordinar că lucram împreună, mă ajuta şi pe mine la... Şi gaşca era de râs.

– Era deosebit.

– După concursul de băşini şi d-astea. Ţii minte că după spectacole se mai cânta câte-o horă şi era o nebunie de mie-mi dădeau lacrimile. Era succesul ăla de plesneai. Mi-ai zis odată: „Mergem la Oradea!” Asta n-o să uit niciodată. Mergeam cu autocarul, sculele erau duse deja înainte, Ne-am spălat, ne-am aranjat, nu ştiu ce, şi la ora patru ne-am dus să facem probe la sală. Şi zic: „Ce p...a mea se-ntâmplă aicea?” Toată sala, Casa de Cultură era înconjurată cu câini, cu Poliţie, cu din astea şi-am întrebat: „Ce e aicea?” „Aicea cântaţi dumneavoastră!”

– Oho!

– Aia a fost cea mai mişto perioadă. Pe urmă în ’73 o început uşor lucrătura la „Mugur de fluier”. Mda! După aia, în toamnă, deja apăruseră „Marshall”-urile, tu ai trimis-o pe Heni cu nişte discuri, în ’73 în vară. În ’73 spre ’74 am făcut revelionul împreună. Unde? La Teatrul Maghiar. Ne-am angajat la Teatrul Maghiar...

– Deci eram deja interzişi!

– Eram deja interzişi... Nu eram interzişi!

– Noi de aia am trecut la Teatrul Maghiar! Nu mai puteam apărea. Asta a fost în ’74.

– În ’73 spre ’74. În ’73 în toamnă, spre iarnă, deja eram angajaţi la Teatrul Maghiar. Cu turnee, cu...

– Dar în ’71 în vară nu am fost la mare?

– În ’73 am fost la Costineşti, asta-i sigur. Am făcut discul, or ieşit „Nunta”, „Negru Vodă” şi toate alea, am fost la Costineşti şi ţin minte că stăteam... nu, stăteam la căsuţe. Nu era vara aia cu Schwarz şi cu cocoşul, era o vară înainte, dar tot în ceva căsuţe stăteam. Căsuţele astea, chiar lângă restaurant, erau nişte căsuţe pline cu nemţi şi cu nemţoaice şi era o atmosferă cumplită, cu toate alea. Aia a fost vara nenorocită, una dintre cele mai mişto petrecute la mare. Şi toamna o fost ce-o fost, cu Teatrul Maghiar, iar în anul următor s-o-ntors Reininger.

– Se dusese la „Amicii”. El n-a vrut să facă folclor.

– Încă era la „Amicii”, nu se întorsese. Ş-am făcut după aia „Mugur de fluier”, „Lasă, lasă, lasă, lasă...” la Teatrul Maghiar în primăvară. În ’73 în vară ne-am dus la Sopot. Mai dă, bă, o gură dă whisky, nu fi zgârcit!

– Ne-am dus la Bratislava...

– Nu, nu, la Bratislava în mai, am avut Festivalul „Lira de Aur”, şi la Sopot în toamnă. Eu nu m-am mai dus la sesiune, că în ’73 trebuia să termin ăştia trei ani de facultate, nu m-am mai dus la sesiune şi-am bisat special ca să merg la Sopot. Acolo eram cu „Cei ce ne-au dat nume”, cu capre, cu toată pizdoşenia. Încă eram la faza de cămăşi albe. Când am ajuns la Sopot, în toamnă, cu toate alea scoase din avion, cu caprele alea şi nu ştiu ce şi era hotel de lux, numai cristaluri şi toalete şi nu ştiu ce, şi-o apărut Schwarz cu scânduroaiele, cu caprele şi cu tobele şi cu alea după el, ţigănocul, s-o făcut o linişte acolo...

– Şi Ioji a rămas acolo...

– După ce s-a întors o început lucrătura la „Mugur de fluier”. „Lasă, lasă”, nu ştiu ce, au urmat spectacolele la Sala Palatului, cu Tavi Ursulescu, cu toată chestia. A urmat vara la mare, a doua vară, cu cocoşul şi cu casa, cu...

– Stai puţin, nu sări prea repede, ce se întâmplă cu cenaclurile lui Păunescu? Noi, o vreme, l-am sprijinit pe ăsta.

– Ăsta a apărut după „Mugur de fluier”. În ’73 abia începuse cenaclul şi nu prea... Noi am fost la Liceul Şincai o dată, am mai fost încă la nişte chestii mici, dar nu avea încă putere. După „Mugur de fluier” prinsese Păunescu... În ’73 spre ’74, în ’74 în primăvară am lucrat şi-am şi imprimat „Mugur de fluier”. Şi atunci ai zis tu: „Bă, ai avut tu o piesă, aia care-o cântai în parc, trage-i un text!” Ai venit tu cu textul de Alecsandri şi-o ieşit ăla...

– „Andrii Popa”. Dar noi eram la Teatrul Maghiar. Am dat primul concert cu „Andrii Popa” la Teatrul Maghiar.

– Eram angajaţi acolo, şi-acolo şi repetam. Aveam sala mare, nu ştiu dacă mai ţii minte. Acolo am făcut şi revelionul.

– Mi-aduc aminte că eram curios cum vor suna la public piesele astea noi. A fost mişto cînd Sepi a orchestrat...

– Cred că şi eu am avut o influenţă la chestia asta. Am zis: „Hai să-l facem pe ăsta mai pe country, să nu-l facem aşa de dur, să lucrăm cu ghitare acustice, să fie o bucurie, să fie o chestie”... Vocile erau frumoase.

– Era prea uşurel aşa zânga-zânga, până în momentul în care au intrat totuşi şi Ioji şi Sepi cu percuţie şi s-a rotunjit.

– Vara lui ’73 a fost cea mai zdravănă, după părerea mea, cu două festivaluri deja eram ţapeni.

– Dar cum a fost faza cu trenul?

– S-o pus Schwarz în fața unui tren de l-o oprit, Orient Expresul...

– Aia o fost undeva la Balş, lângă Craiova. O fost într-o grădină de vară spectacolul şi trenul oprea, trebuia s-oprească-n gară, avea cinci minute de stat. Schwarz o vorbit cu impiegatul şi cu ăia ş-o ținut trenu-n loc vreun sfert de oră pân-o-ncărcat. Căram boxele cu vagonul poştal. Trebuiau înscrise şi lipite... aveau alea la afişe şi la lipiciuri pe ele cu adrese şi cu nu ştiu ce... şi-acuma trebuie să mai fie pline cu...

– Când am dat noi concert la Palat odată, am încărcat sculele pe o cisternă de apă şi am mers la gară. În ce an o fost aia?

– ’73 spre ’74. În iarna lui ’73 o fost Ursulescu cu „Lasă, lasă”. Noi prezentam deja nişte piese,... ba nu,... ’73 vara, ’73 spre ’74 o fost la Teatrul Maghiar, ’74 o fost „Mugur de fluier”, în ’74 în iarnă o fost toată chestia aia zdravănă. Vara la mare cu toată gaşca şi iarna am avut turneu şfi turneul s-a finalizat pe 30 decembrie la Sala Palatului cu Festivalul „Săptămâna”. Şi pe 31 decembrie noaptea, ne-am suit în tren pe geam că nu mai era loc şi-am plecat la Timişoara. Din Timişoara ne-a luat autocarul şi ne-a dus sus la Reşița, şi la Reşița ne-am suit sus pe munte.

CAPITOLUL XXXIV

ŞANTAJ

Încercam să intuiesc ce schimbare va aduce viitorul, în ce direcţie ne vor duce valurile destinului. Saltul calitativ realizat după cooptarea lui Foarţă şi Ujică se răsfrângea şi pe plan muzical. Ideile ce îmi veneau pe când compuneam erau analizate şi rumegate până se închegau într-o structură nouă de piesă. „Mugur de fluier”, acel spectacol-disc întrerupt de strigături ne marcase profund. Atmosfera de factură folclorică devenise mai fină, mai organică, mai credibilă. Ascultând astăzi „Cei ce ne-au dat nume”, mă gândesc cu emoţie ce pas mare şi definitiv am făcut, îndrăznind să întoarcem volanul într-o direcţie fără un drum bătătorit. Asta explică şi multe dintre cruditătţile structurale, dar şi interpretative de pe acest disc. „Mugur de fluier” avea un sunet mai aşezat şi mai firesc pe tot parcursul său, singura excepţie fiind „Andrii Popa” care, paradoxal, ajunsese mare şlagăr. Şi când mă gândesc ce greu m-am lăsat atunci să accept această compoziţie, prima şi ultima a lui Mircea Baniciu în repertoriul nostru. Piesa mi se părea prea infantilă, nu avea gravitatea şi muzicalitatea unui „Mugur de fluier” sau „Strunga”, ori forţa lui „Pavel Chinezul”. După ce i-am făcut o orchestraţie mai rotundă şi i-am găsit un text adecvat, cel puţin ca metrică, melodia a intrat automat în seria *hit*-urilor noastre. Cred că şi publicul era uşor depăşit de piesele noastre voit încărcate de sensuri şi metafore şi se bucura de un respiro.

Pentru prima oară am prezentat „Mugur de fluier” la Teatrul Maghiar din Timişoara, singurii care au avut curaj să ne angajeze toată formaţia şi să ne dea o bucată de pâine într-o vreme în care, după nişte scandaluri, ARIA şi celelalte instituţii se temeau să ne mai ia în turneu. La Teatrul Maghiar duceam o viaţă liniştită şi necenzurată. Ni se promiseseră şi instrumentişti clasici pentru a ne acompania în turneu şi cuvântul dat a fost respectat.

Acum, când scriu aceste rânduri, mă gândesc cu mâhnire la cele spuse de refugiații unguri şi şvabi din Germania în interviuri care m-au făcut să-mi roşească urechile de neputință şi ruşine. Se pretindea că minoritățile naționale ar fi fost întotdeauna urmărite, sabotate, frustrate de drepturi. Păi, oameni buni, în câte țări din Europa m-ai există şcoli de la clasa întâi şi până la bacalaureat în limbile germană, maghiară, sârbă? Toate minoritățile cu o pondere procentuală mai serioasă aveau posibilitatea de a face douăsprezece clase în orice limbă ar fi dorit. Chiar eu terminasem primele patru clase la şcoala germană, doar aşa, ca să mai învăț o limbă, după cum spunea maică-mea.

În afară de asta, ziarele, instituțiile de cultură, chiar Televiziunea maghiară şi germană aveau mai multe drepturi şi curaj decât cele româneşti. Când am fost refuzați de teatrele sau filarmonicele româneşti, de ARIA, am putut să apărem în spectacolele nemțeşti sau maghiare locale. După o pauză de mulți ani în care televiziunea română nu mai îndrăznise să lucreze cu noi, şefa redacției muzicale a televiziunii în limba maghiară, Iozsa Erika, ne-a urmărit cu un *team* de operatori, sus, pe muntele Semenic, unde ne retrăsesem pentru a lucra în linişte.

Problemele care existau le aveam cu toții de înfruntat şi nu doar minoritățile naționale. De fapt, noi nici nu făceam deosebirea între instituții, important era să mergem înainte şi să rămânem activi, conform principiului „câinii latră, caravana trece”. Lăsam să crape fierea tuturor criticilor şi duşmanilor noştri, ori de câte ori ieşeam din impas cu câte o găselniță genială.

Faptul că „Phoenix” devenise un clan cu peste treizeci de membri, de toate naționalitățile, era important. Pilu Ştefanovici – sârb, Claudiu Rotaru – jumătate evreu, Kamocsa Bela – ungur, Moni Bordeianu – jumătate şvab, Günther Reininger – neamț get-beget, Costin Petrescu – jumătate grec, şi lista ar putea continua. Acest amalgam a creat un fel de simpatie şi complicitate cu toate minoritățile naționale.

După „Mugur de fluier”, trebuia să se întâmple ceva, dar încă nu ştiam ce anume am putea produce, mai calitativ sau mai inspirat, mai reuşit din punct de vedere compozițional şi literar. „Phoenix” ajunsese la nişte acumulări enorme de informație, atât în domeniul folclorului şi al muzicii în general, cât şi în celelalte domenii ale

culturii. Din punct de vedere tehnic făcusem un salt imens, situându-ne la un nivel aproape internațional.

„Marshall”-urile impresionau publicul prin aspect, dar şi prin acuratețe şi intensitate sonoră. În permanență soseau boxe noi, numai „Marshall”, care umpleau, practic, scena. Restul instrumentarului electronic, masa de mixaj, etajele finale, „Horn”-urile pentru frecvențele medii şi înalte, toate combinate cu vechile instalații „Dynacord” şi „Selmer”, la care nu renunțasem, creau o impresie covârşitoare. Volumul pe instrumente era aşa de mare, încât a mai fost nevoie să mărim suprafața de difuzare pe voci. Încă din anii ’72-’73 un turc plin de ambiții, pe nume Vlah, se oferise să ne facă impresariat. După mai multe concerte pe terenuri de sport, a finanțat şi câteva boxe cu difuzoare de cinematograf, care au îmbunătățit sensibil calitatea sunetului pe voci.

Într-unul din turneele cu ARIA, cred că domnul Docu ne însoțea, boxele de voci erau expuse, la un moment dat, foarte lateral, într-o sală cu scenă, aşa că nu prea aveam contact cu ceea ce se cânta cu vocea. Bietul Baniciu făcea eforturi îngrozitoare ca să se audă. În acei ani nu ştia nimeni de sisteme de control, de monitoare. Am încercat noi să raportăm volumul la nivelul sunetului ce se reîntorcea din sală, pentru a auzi vocile. Asta a mers bine o vreme, până spre final, la „Negru Vodă”, care, dintotdeauna, a fost ultima piesă din concert, moment în care ne dezlănțuiam cu toții în orgii de solo-uri de bass, ghitară şi tobe, chiar pe vremea când Țăndărică nu intrase încă în tempo.

Am dat drumul la rezervele de volum din amplificatoarele de bass şi ghitară şi ne-am năpustit înainte. Am făcut-o cu atâta energie, încât puțin a lipsit ca, orbit de reflectoare, să aterizez în fosa din fața scenei. Mircea mă privi nemulțumit: „Mai încet!” Nu l-am luat în seamă, fiind încins de *shuffle*-ul dinamic ce se revărsa ca o cascadă de pe scenă peste capetele oamenilor năuciți de noutatea unei asemenea tării acustice. „Mai încet, bă!” – se răsti Mircea la mine. I-am prins privirea încărcată de furie şi neputință dar, în, spatele lui, Ioji îşi răspândea aureola de zeu blond şi inelat. Îmi făcu semn să-l ignor pe Mircea, trăgând în continuare de corzile bass-ului, mai-mai să le rupă. Avea o tehnică atât de bună, încât putea să mă urmărească, la „Negru Vodă”, aproape pe toată lungimea pasajului instrumental, care era alcătuit din triolete de optimi şi mai era şi

foarte lung. Nu-mi trecea prin cap să ascult de rățoiala lui Baniciu, care, în nici un fel, nu era la locul ei. Mircea nu şi-a câştigat niciodată dreptul de a decige, darămite de a comanda ceva membrilor formației. Îi înțelegeam problema, pentru că, la piesele cântate vocal de mine, aveam aceleaşi necazuri cu intonația. Nu auzeam decât vag ceea ce cântam, dar, beneficiind de mai multă imaginație şi experiență tehnică decât Baniciu, eram convins că în sală proporția de volume între voci şi instrumente era bună. În plus, trebuie că Schwarz avea grijă să se audă cum trebuie. I-am făcut semn lui Mircea să continue, că totul e în regulă, încercând să-l încurajez.

– Dacă nu dai mai încet, eu nu mai cânt!

Se întorsese spre mine cu tot corpul şi avea o expresie de total reproş, care nu a scăpat nimănui din sală. Apăruseră de pe atunci micile încercări de şantaj, dar habar nu aveam cum vor evolua şi la ce situații ridicole aveam să ajungem în anii următori. Aş fi luat decizii mai hotărâte încă din acei ani.

– Treci şi cântă, că altfel te arunc în public! – i-am spus printre dinți.

S-a mai foit puțin pe sccnă, apoi, exact în momentul în care trebuia să intervină din nou cu vocea, a trântit tamburina cu care îşi completa show-ul şi a dispărut în culise. În aceeaşi fracțiune de secundă am sesizat situația şi, împreună cu Ioji, am preluat melodia, terminând superb, în terță, ultima strofă. Au urmat solo-urile instrumentale şi finalul. Mircea nu a mai reapărut pe scenă, nici măcar la aplauzele şi strigătele publicului. Îmi pierise cheful de bis, am făcut semn să se tragă cortina, lăsând oamenii dezamăgiți în sală. Palid, cu o furie îngrozitoare în mine, am pornit spre garderobă, hotărât să-i dau o lecție lui Baniciu. Niciodată nu fusesem înfruntat în public la modul acesta. Nu era o problemă personală, privea întreaga formație, pentru că un asemenea gest punea o pată pe numele tuturor. Aşa ceva nu avea voie să se întâmple. Chiar în vremurile mai vechi, când au mai existat fricțiuni cu Moni sau cu alții, totul ş-a petrecut în particular şi nimeni nu încercase să producă formației nici cel mai mic necaz. Lui Mircea i se urcase la cap. Îşi imagina că mă va putea şantaja într-un fel sau altul. Era din ce în ce mai limpede că renumele formației, pentru care au luptat atâția oameni de-a lungul anilor, fără a mai vorbi de sacrificiile noastre personale, toate astea îi erau indiferente.

Problema de ordin tehnic se putea rezolva şi, oricum, situaţia din acea sală nu era repetabilă. Fiecare incintă avea acustica ei şi toate acele probleme erau discutabile, se puteau aranja în culise, nu pe scenă, evitând bâlciul. Publicul avusese posibilitatea clară de a observa că există neînţelegeri.

Am încercat din răsputeri să evit acest lucru, pe tot parcursul celor treizeci de ani de activitate a formaţiei şi am reuşit în aşa măsură, încât şi la reîntoarcerea noastră avea să se vorbească de acei prieteni haiduci, fraţi de luptă şi sânge, ce erau „Phoenix”.

M-am dus prima dată în garderobă şi m-am schimbat, încercând să-mi potolesc nervii şi să-mi clarific gândurile. După ce m-am îmbrăcat în hainele mele obişnuite, m-am îndreptat spre garderoba lui Baniciu. N-am apucat să deschid bine uşa, că m-a şi luat în primire. Vulgarităţile ce-i curgeau din gură mi-au ridicat tensiunea şi nu m-am mai putut stăpâni. Primii doi pumni l-au aruncat peste nişte mese, zborul terminându-se cu o aterizare între scaune. Culegându-se de pe jos, a ridicat cu amândouă mâinile un scaun, cu intenţia vădită de a mă lovi în cap cu el. Greşeală fatală. Cu o asemenea greutate în mână nu te poţi deplasa prea rapid. Într-o clipită am fost lângă el şi, aplecându-mă uşor pe sub scaunul care începuse deja să coboare, i-am administrat o serie de pumni la stomac şi la ficat. Şocul a fost atât de mare încât a uitat de scaun, l-a lăsat să cadă şi s-a încovoiat ca un covrig. Nu mi-a mai rămas decât să-i modelez faţa drăguţă, dar desfigurată de ură, cu câteva lovituri bine ţintite. L-am lăsat jos, lângă oglindă, întorcându-mă liniştit şi descărcat. Eram convins că nu făcusem decât un act pedagogic, aşa cum învăţasem de mic că e normal, când vrei să ajuţi pe cineva să nu mai facă şi alte greşeli. Se pare că întâmplarea n-a fost uitată nici de Mircea, nici de ceilalţi care au asistat, pe scenă. Poate că o discuţie cu argumente, ori cu mai mult suflet, ar fi adus aceleaşi roade. Dar mie cine îmi dădea aceeaşi şansă? Eram pus întotdeauna în faţa faptului împlinit şi trebuia să iau decizii rapide şi categorice, de care urma să atârne soarta noastră şi renumele formaţiei. Acesta era cel mai important lucru pentru mine. Timpul ce trecuse, vremurile de mizerie de la începutul anilor ’70, toate investiţiile de ordin sufletesc şi material făcute la o vârstă la care alţii abia începeau să guste serile dansante ori se strecurau prin şcoli şi facultăţi datorită calitaţilor apreciate de cei de la UTC, ASC sau partid, toate acestea îşi spuneau cuvântul.

Când să părăsim sala, după ce s-au strâns instrumentele, îl văd pe Baniciu cu valizele în mână, luând-o într-o altă direcție decât aceea în care mergeam cu toții, spre autocarul cu care ne deplasam în turnee. I-am făcut semn lui Docu, impresarul de la ARIA.

– Vrei să ratăm turneul?

Ştiam că Docu şi-ar fi scos mai repede un ochi sau şi-ar fi tăiat o mână, decât să renunțe la un turneu vândut, deja, anticipat. La vremea aceea, ARIA lucra cu impresari profesionişti, care-şi făceau meseria excelent, şi nu aveam de ce ne plânge din nici un punct de vedere. Câştigul, doar, era minimal, dar totul se compensa la un moment dat.

– Ce se întâmplă, domnule Covaci?

Mă domnea încă de pe atunci.

– Baniciu o întinde!

– Cum, unde vrea să se ducă?

– Întrebați-l! Şi nu uitați să-i spuneți cât costă să despăgubească ARIA pentru un turneu deja vândut!

– Doamne, doamne, ce mă fac?!

– Opriți-l, sau îl opresc eu din nou, cu mijloacele mele!

– Dar ce s-a întâmplat?

Îmi veni din nou sângele în cap şi începusem să mă înăbuş, când Costin, toboşarul, interveni rezumând cele întrebate.

– Mircea nu se auzea bine pe scenă şi a trântit microfonul şi a ieşit în timpul piesei, drept care Covaci l-a trosnit, şi acuma pleacă acasă.

– Aşa?

– Trebuia să-l loveşti în halul ăsta? – se întoarse Petrescu spre mine. Ştiu că aşa ceva nu se face, dar e de-al nostru, nu?

– Cum e de-al nostru, dacă ne face de râs față de public? Dacă avea ceva de comentat, putea s-o facă în culise, după spectacol, sau discuta cu Schwarz, dar cred că şi ăla îi turna sticla de vodcă în cap, dacă începea cu mofturile astea.

– Hai, vorbeşte cu el, împăcați-vă, că ratăm turneul!

– Nu mă las şantajat de nimeni! Dacă e nevoie, plecăm acasă şi domnul artist nu are decât să plătească despăgubirile.

– Băga-m-aş în p...a mamei mele cu tot colectivul ăsta! – îşi lansă nea Docu înjurătura preferată.

Macedonean de origine, era un tip foarte înfipt şi capabil. Îl iubeam cu toții. M-am întors şi mi-am văzut de treabă, lăsându-l pe nea Docu să lămurească situația.

A doua zi, plecând cu autocarul de la hotel spre oraşul următor, îl văzui pe Mircea, undeva, în fundul maşinii. Stătea ascuns printre fotolii şi încerca să-şi mascheze fața învinețită. Un val de părere de rău m-a cuprins, dar, aducându-mi aminte de încăpățânarea cu care încercase să mă înfrunte, de scaunul cu care încercase să mă lovească, am revenit la realitate şi la convingerea că trebuie să existe cineva care să aibă datoria de a păstra numele formației nepătat şi de a ține grupul strâns în hățuri.

CAPITOLUL XXXV

GHICI CINE APRINDE LUMINA? DOI PUMNI PE GRATIS

Costin era bun pentru a menține un anumit echilibru în formație. Spiritual, cultivat şi cu mult bun simț, emitea păreri ce aveau greutate şi îl ascultam totdeauna cu atenție. Din păcate, părinții lui îi făceau tot mai multe probleme, exercitau presiuni, încercând să-l păstreze în Bucureşti. Aveau convingerea, ori prejudecata, că se va strica şi va decădea alături de noi. Venea, totuşi, cu mare plăcere, săptămânal. Locuise în ultima vreme în pivnița casei lui Baniciu, unde amândoi îşi făceau proiectele. Când se plictiseau, veneau la mine şi ieşeam în oraş. Mergeam la „Flora” ori la „Continental”. Vara, cutreieram toate terasele, degustând berea şi telemeaua cu roşii şi piper, sau mergeam să ne scăldăm la Ştrandul Termal. Şi Mircea şi Costin făcuseră sport. Cu Baniciu fusesem, o vreme, coleg la canotaj.

Totuşi, aveam sentimentul că va veni o zi în care va trebui să renunțăm la Costin. După experiența de la Sopot, convingerea mi se întărise. Pe Țulă numai voiam să-l iau, mă obosise cu simplismul lui. Lovea tobele bine, ca un cioban sănătos, ba chiar se lăsase convins că se pot cânta şi măsuri mixte în stilul rock, dar nu era suficient.

La Costin îmi plăcea şi nivelul la care se purtau discuțiile, nu-mi amintesc de nici o ceartă, era de o finețe exemplară. Ştia să întrețină lumea şi să provoace în jurul lui o atmosferă permanentă de veselie şi de vioiciune. La tobe arăta o fantezie debordantă, folosind fiecare element pentru a decora şi îmbogăti cu culoare spațiile strofelor. *Break*-urile lui erau tehnice, măsurile mixte nu prezentau nici o problemă, dar, în timp ce cânta, devenea, în mod paradoxal, introvertit. Trăia alături de noi, paralel cu noi, într-o lume a lui şi savura doar pentru el delicatesele oferite de rafinamentul celor executate cu atâta pedanterie. Şi totuşi... Faptul că trăia într-o sfera a lui ne intriga pe toți. Am realizat că nu ne ajungea să avem colegi tehnici în sine.

Când cântâm, se forma în jurul nostru un câmp energetic care ne lega. Apărea un fenomen de rezonanță ce amplifica enorm vibrația emoțională a fiecăruia în parte, produsul final fiind, de fapt, extazul celor din sală, care asistau uluiți la acest fenomen atât de vizibil, dar inexplicabil. Publicul se lăsa furat, se dăruia acestui extaz comun, produs de sunete şi cuvinte cu tâlc, ale căror semnificații profunde nu erau realizate decât în subconştient. Reacția generală era aproape un ritual mistic primitiv, care satisfăcea o necesitate ancestrală. Acest transfer de trăiri comune dădea o stare de înălțare deasupra celor mai multor lucruri cunoscute. Ca orice drog, acea trăire crea dependență, atât pentru noi, cât şi pentru public. Nu mai puteam trăi fără ea. „A intrat microbul, nu mai poți scăpa”, spuneam pe vremea aceea. Nu rezistam mai mult de două zile fără să cântăm. Repetam intens şi făceam adevărate tururi de forță, cu două, chiar trei spectacole pe zi, fără să obosim.

La turneele organizate de ARIA, eram în fiecare zi în alt oraş, într-un alt hotel, dădeam câte două spectacole, duminica aveam şi matineu, totul într-un ritm îndrăcit. Cu toate astea, eram cu toții într-o formă cum nu mai fusese nici unul dintre noi vreodată. Excesele sexuale şi alcoolice erau la ordinea zilei, dar arătam de parcă atunci am fi aterizat dintr-un sanatoriu de odihnă. Ajunsesem să beau o sticlă de whisky şi una de „Campari” deodată, puse împreună la gură. După o oră-două, porneam cu gaşca mai departe spre alte aventuri, fără semne de oboseală şi fără clătinături pe picioare. Devenisem mai dinamici, mai spirituali, chiar mai agresivi, dar nu ne păsa de ce zicea lumea, ne vedeam de ale noastre.

Abuzurile de comportament ajunseseră la culme începând de prin 1972. Pe litoral ori în turnee, băieții nu mai ştiau ce să facă să nu se plictisească şi, la repertoriul lor de glume fizice absurde, nu-i mai putea satisface orice. Le trebuia în permanență un excitant mai puternic. Schwarz şi Reininger, dar cred că şi vreo câțiva dintre membrii formației, se ocupau cu tot felul de exerciții imposibile. Chiar şi Hollinger şi Şobre, cei doi rody devotați, nu se lăsau mai prejos.

Nu mai ajungea că deşurubau orice firmă, plăcuță ori anunț purtător de informații, gen „Nu vă aplecați în afară!” ori „WC” de prin trenuri. Se apucaseră să facă un concurs bizar, cine putea sustrage din autobuzele publice, pline de călători, numerele de pe

spatele scaunelor. Numerele mai mari, cele din spatele autobuzului, aveau o valoare mai modestă, riscul de a fi prins fiind şi el limitat. Foarte greu de procurat erau numerele din faţă. Locul întâi l-a câştigat Schwarz, venit cu cifra „1” de pe scaunul şoferului, pe care o sustrăsese în plin mers şi cu zeci de călători în jurul lui. Concurenţii erau înarmaţi cu bricege speciale şi cu şurubelniţe, aşa că toate colecţiile creşteau necontenit. Când s-au plictisit să le tot care cu ei, pentru a şi le arăta şi compara, le-au aruncat, pur şi simplu, pe toate.

Reininger era cel mai diabolic. Înzestrat cu un tupeu fără limite, comanda la cameră tot felul de mâncăruri şi băuturi. În hotelurile cele mai bune, de multe ori tava şi tacâmurile erau din argint sau din alpaca, aşa că, după consumaţie, Schpitzly le băga direct în geamantan.

Cu timpul, am observat un fel de tensiune când apăream prin camerele lor, în vizită. Mi se părea mereu că-i întrerup din nu ştiu ce glumă, dar nu-i luam în serios. Ochii mi s-au deschis mai târziu, când era să ne facem de râsul lumii, provocând un scandal imens şi penibil. Am reuşit să evit totul în ultima clipă, dar cu ce preţ!...

Deşi eram foarte categoric în hotărârile pe care le luam, sufeream aproape la fel de mult ca şi cei pedepsiţi. Formaţia, cu plusurile şi minusurile ei, devenise o familie pentru toţi şi eu aveam nevoie de acel grup, fără de care nu puteam concepe să trăiesc. Faptul că vreunul avea nevoie de mine mă înaripa şi îmi dădea energii nebănuite. Ajunsesem să am nevoie de solicitările formaţiei, în orice împrejurare şi la orice nivel. Pentru mine, acesta devenise un sens al vieţii şi importanţa pe care mi-o dădea faptul că toţi ceilalţi aveau încredere în mine mă îndârjea şi mă obliga la eforturi şi mai mari. Fenomenul este firesc, cunoscut de toată lumea. Mi-aduc aminte de biata Tuşi, care şi-a sacrificat viata pentru a-şi susţine familia, fraţii, surorile şi nepoţii. Până în ultimele ei zile, toţi au continuat să o exploateze, considerând asta un lucru normal, din moment ce o viaţă întreagă nu făcuse altceva decât să le dea şi să-i ajute, dintr-o dragoste nesfârşită şi un altruism demn de o sfântă.

La mine, lucrurile nu stăteau chiar aşa. Nu ajunsesem la acel masochism, la necesitatea de a fi exploatat doar pentru a-mi găsi o justificare în viaţă. Ajutam cu plăcere pe orice membru al clanului şi în orice problemă, atâta timp cât era pozitiv şi-şi aducea contribuţia firească la bunăstarea şi renumele formaţiei. Pentru membrii grupului

eram în stare să sar în foc, cred că aş fi făcut şi puşcărie sau alt sacrificiu, convins fiind de devotamentul lor față de „Phoenix”.

Hotărârile mele erau de multe ori precipitate, nerumegate îndeajuns, dar în subconştient se făcea în permanență o sinteză a tuturor informațiilor ce veneau din jur. Eram în permanență ca o fiară hăituită, dispusă în orice moment să muşte, dar care-şi iubea copiii cu tandrețe. De aceea am suferit când l-am pus pe Moni la punct şi când a trebuit să-i dau o lecție lui Baniciu, dar, hotărârile odată luate, nu mă mai putea întoarce nimeni din drum, cu nici un mijloc sau argument. Poate că această lipsă de toleranță m-a dus forțat în situații limită, care păreau paradoxale sau utopice, cu minime şanse de câştig. Au fost crize din care am ieşit cu bine, chiar dacă după noi mai rămâneau ceva fulgi, pe ici, pe colo. Aveau să crească din nou, fără să ne urâțească, iar în penajul reapărut se puteau găsi, uneori, noi culori şi modele.

La Hunedoara, într-o sală plină şi după un concert superb, eram pe la mijlocul lui „Negru Vodă” când, deodată, lumina din sală se aprinse, amenințând să rupă vraja ce cuprinsese publicul preț de peste două ore. Spectacolul se prelungise, dar sala era atât de caldă şi reacționa atât de bine că nu ne mai puteam desprinde de instrumente. Cântam piesă după piesă într-o frenezie generală. Eram pregătiți să mai dăm şi două-trei bisuri, aşa că şocul a fost mare când am văzut fețele uluite ale spectatorilor.

În timpul concertului mai fusese o mică întrerupere de ordin tehnic, pe care nu o realizaseră decât spectatorii din primele rânduri. Pedala mea de distorsiune avusese un contact prost şi Schwarz se obligase să mi-o repare.

– Vezi că e o lipitură rece pe undeva! – îi spusesem cu vreo câteva zile mai înainte.

– N-ai tu probleme cu asta.

– Fă-o ca lumea, că mă enervează cârâitul ăsta şi mă mai fac şi de râs.

– Nu te mai căca pe tine, că doar am spus că o fac, ce p...a mea!

Schwarz avea un vocabular execrabil, dar rostea cele mai grele înjurături cu o asemenea dezinvoltură, încât nu se putea supăra nimeni pe el.

– Fă-o şi ține-ți gura! Să nu cumva să mi-o repari cu scotch, cum ai tu obiceiul. Fă o lipitură zdravănă!

– Bine, bine.

După a doua piesă din concert, pedala a început din nou să scoată sunete bizare şi să întrerupă.

– Schwarz! – am răcnit pe lângă microfon.

Calboreanu nu reacţiona, deşi se aşezase în primul rând, la mijocul sălii, şi mixa sunetul.

– Schwarz! – răcnii din nou.

Spectatorii din preajma lui, sesizând intenţia mea, se întoarseră spre Schwarz, care moţăia turmentat de sunet, dar şi de sticla de vodcă, aşezată la loc de cinste pe mixer.

– Schwarz!

Câţiva dintre vecini şi cei din rândul din spate începură să-i dea coate şi ghionturi. Schwarz se uită lunatic spre scenă şi, în sfârşit, îmi prinse privirea.

– ...? – ridică el din umeri.

M-am aplecat fulgerător şi am scos cablul din pedală, căutând să cânt cu ghitara băgată direct în amplificator. Cu un şut bine ţintit, am reuşit să expediez pedala direct în sală, în direcţia lui Schwarz. Dacă nu se apleca la timp, cred că o înghiţea. A înţeles despre ce e vorba şi, fără nici un fel de comentariu, cu mişcări rapide şi precise puse letconul în priză şi se afundă în depanarea pedalei. După câteva clipe, mi-o aruncă pe scenă direct la picioare. Am pus cablul la locul lui şi am continuat să cânt ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Mândru de el, Schwarz mă privi. Pe undeva, eram şi eu mândru de un asemenea grad de eficienţă, dar mă necăjea situaţia limită, care la Schwarz era obligatorie pentru a-şi pune priceperea la contribuţie.

Figura cu aprinsul luminii îl surprinsese şi pe el. Mă întrebă din ochi ce se întâmplă. Aruncai o privire în culise şi zării câteva figuri ce se agitau.

– Lumina! – răcnii din nou pe lângă microfon.

Şi lumina s-a stins. Ne-am continuat piesa şi, după încă o jumătate de minut, s-a aprins din nou. Cineva voia să-şi bată joc de noi şi îndemna lumea să plece acasă. În mod obişnuit, nu se aprinde lumina nici după terminarea concertului, dând posibilitatea publicului să mai ceară bisuri.

– Lumina!

Făcusem deja un pas către culise. Cu coada ochiului, am prins o mişcare la o înălţime oarecare, dar având lumina în faţă, nu am putut

distinge ce se întâmplă. După două secunde, lumina din sală s-a stins din nou. Eram pregătit. Ştiam unde să privesc în caz că se reaprindea din nou lumina. Nu am avut de aşteptat decât vreo câteva secunde şi fenomenul s-a produs. Lumea începuse să murmure şi unii se ridicaseră nehotărâţi de pe locuri. Profitând de faptul că ajunsesem la punctul în care Ioji începea solo-ul de bass, mi-am aruncat ghitara şi m-am repezit în culise.

Pe o scară, la vreo doi-trei metri de podea, cineva mânuia nişte manete. Era limpede că de acolo se manipula lumina. Dintr-un salt am fost pe scară, l-am apucat pe individ şi l-am tras jos. Cu stânga i-am întors faţa spre mine şi, cu toată înverşunare adunată în ultimele minute, i-am trăznit un pumn între ochi de l-am trimis în braţele unui maşinist bătrân ce stătea la câţiva paşi mai în spate. Amandoi s-au dus de-a berbeleacul. Totul a durat foarte puţin, aşa că la sfârşitul solo-ului lui Ioji eram din nou cu ghitara în mână.

Culmea culmilor, în sală se aprinse din nou lumina, dar de data asta eram sigur că nu se mai afla nimeni pe scăriţa din culise. Mă fulgeră o întrebare, dar o înăbuşii. Am continuat piesa până la sfârşit. În sală era o derută totală. Unii se sculaseră, alţii stăteau pe scaune. Noi continuam să cântăm. Cei ce stăteau jos în ultimele rânduri îi huiduiau pe cei din faţă, care se sculaseră. Atmosfera se strica din ce în ce. Schwarz înjura de mama focului. Am terminat „Negru Vodă”, ne-am înclinat în faţa publicului şi, îndrăciţi de-a binelea, am ieşit din scenă. Nici nu putea fi vorba de bis.

În culise am văzut un tânăr cu buza spartă, uşor sângerândă, şi cu faţa umflată, susţinut de doi militari. Într-o clipă, am fost lângă el, luâdu-l de gât.

– Cum poţi să-ţi permiţi să-ţi baţi joc de lume şi de concert? Ce-i în capul tău, mă, că te omor?

Spre uimirea mea, militarii nu îl ţineau, ci încercau să se interpună între mine şi bietul nenorocit. Mă zbăteam să ajung la el, ca un câine căruia i s-a luat osul din faţă.

– Bine, dar eu n-am făcut decât să sting lumina, şeful sălii o aprindea din spate, rosti el înăbuşit.

În clipa aceea s-a făcut definitiv lumină şi în capul meu. Bietul băiat găsise posibilitatea de a stinge lumina pe care şeful lui o aprindea de undeva din spatele clădirii, fiind beat criţă şi dorind să se ducă acasă.

Un val de ruşine mi-a înroşit urechile şi, într-un gest spontan de compătimire, l-am luat în brațe pe bietul tânăr care îmi evita privirea. Mă simțeam cum nu se putea mai penibil.

– Spune tovarăşului Covaci ce pretenții ai, sări unul dintre milițieni, mirosind că e vorba de un ciubuc.

– Ce să vreau? Nu mai vreau nimic! – răspunse tânărul cu fața ca o icoană a reproşului.

– Dacă pot face ceva pentru tine, te rog să-mi spui. Îmi pare nespus de rău, dar trebuie să mă înțelegi. În joc era concertul şi renumele nostru. Te-am crezut singur la lumini şi mi-am imaginat că tu eşti de vină. N-aveam de unde să ştiu adevărul!

L-am luat deoparte pe Ionescu, impresarul de la ARIA, care se afla atunci cu noi în turneu, şi l-am rugat să se ocupe de bietul băiat, să-i dea ceva bani, să-l liniştească aşa cum ştie. M-am întins în cabină. Ceilalți comentau evenimentele.

– Bisaltul şi anastigmatul,... îl auzeam pe Schwarz. Băi, dacă puneam eu mâna pe el...

– Las-o baltă, l-am liniştit eu. Am pus mâna eu şi am făcut-o boacănă. Ştiți voi că tipul care a încasat-o nu aprindea luminile în sală?

– Dar ce făcea acolo, că l-am văzut cum mişca manetele alea de la întrerupător...

– Dacă vreți să mă credeți, el stingea lumina! De aprins, o aprindea şeful lui, beat criță, din altă parte, din fundul sălii.

– Măi, băga-l-aş în p...a mă-sii, să-i bați ca pe hoții de cai!

– Mai lasă-mă cu bătutul, că a luat-o cine nu trebuia!

Am plecat cu un gust amar în gură din Hunedoara şi mustrările de conştiință m-au urmărit multă vreme.

CAPITOLUL XXXVI

CIRCUL

Timpul trecea, dar Ioji nu mai apărea. Aflasem că era vorba de o meningită şi urma să rămână la Gdansk la clinică mai multe săptămâni, boala fiind foarte periculoasă, chiar mortală, în orice caz, cu urmări de durată. Nu ştiam la ce să ne aşteptăm. Mi se explicase că boala apărea în situații în care exista un precedent în familie, ceea ce presupunea o anume sensibilitate. Noi îl ştiam pe Ioji sănătos tun şi rezistent. Plecase de acasă, din munți, de la Petroşani, şi se luptase cu viața în condiții nu întotdeauna prielnice. Începuse să-i meargă ceva mai bine de când îl integrasem în trupă.

Aşteptam cu inima strânsă şi încercând să ne anihilăm tensiunea în discuții filosofice şi whisky. Cârcu şi cu mine ne specializasem în băuturile scoțiene, ceilalți rămăseseră credincioşi sticlei de vodcă rusească. Aceasta se găsea din belşug contra sumei de 25 de lei. Stolychnaya, ori Krepkaya, pe care o recunoşteam şi eu, pentru cele 56 de grade ale sale, nu lipseau de pe masă.

Mare ne-a fost bucuria când am aflat că apăruse Ioji. Era mai slab şi mai palid şi îi crescuseră nişte perciuni imenşi. Părea uşor distant şi introvertit. Se vindecase, dar trebuia să aibă grijă o vreme, să nu răcească. Atacul avusese loc la Sopot, când, după ce şi-a spălat movila de păr des şi creț, a ieşit pe stradă, fără să-l mai usuce. Meningita nu s-a lăsat prea mult aşteptată.

Am sărbătorit venirea lui cu mult alcool. Turneele ce au urmat, cu diferite teatre de estradă ori cu filarmonicile din Cluj şi Craiova, au fost pline de haz şi de aventuri.

Şoferul nostru preferat, Rusu, unul mic de statură, mustăcios şi roşu în obraz de sănătate, mergea de obicei cu pedala de accelerație apăsată la podea. Prefera să folosească volanul în situațiile critice, dar să nu încetinească. Avea talent, poate chiar geniu, pentru conducere. Putea să parcheze cu ochii închişi autocarul „Setra” de 44 de locuri în spații în care chiar şi cu bicicleta te-ai fi simțit

strâmtorat. Un centimentru în dreapta şi în stânga de la marginea oglinzilor îi era de ajuns. Intra prin localitățile mai mici cu toată viteza, prin străduțe lăturalnice, încât aveai senzația că se auzea pocnetul pereților şi al geamurilor. Era numai o aparență, pentru că nu s-a intâmplat niciodată nimic.

Ne povestea cum făcuse şcoala de şoferi pe tanchetă în munții Tatra, la manevre. Colegi de-ai lui, români sau din alte armate, se prăbuşeau în prăpăstii încercând să evite obstacolele, în timp ce el trecea cu toată viteza, încrezător doar în Dumnezeu şi în simțurile lui. Atârnat de scară şi cu o mână de volan, cobora prin toate râpele, lăsând în urmă toți concurenții.

Ne dădea un sentiment de încredere şi asta era foarte important pentru cineva care-şi petrecea jumătate din viață pe drumuri, deplasându-se de la un oraş la altul, de la un concert la altul.

Sentimentul de prietenie era reciproc. Pe lângă asta, noi nu eram nici zgârciți, nici critici. Din momentul în care ne-a dovedit calitățile sale, avea în permanență câteva sute de lei pe bord. Dacă în vreun sat caraliul încerca să-l oprească şi să ne amendeze pentru depăşirea vitezei legale, Rusu abia dacă încetinea, deschidea fereastra, îi arunca vreo trei sute de lei, cam cât reprezenta pe atunci prețul contravenției şi gonea mai departe cântând. Noi grohăiam de plăcere. Încă din anii ’60, milițienii erau duşmanii noştri direcți, cu mici excepții, şi ne bucuram să-i umilim, aruncându-le câteva sute de lei. Dar, de fapt, pentru asta ne şi opreau!

Drumurile ne duceau şi spre cenaclurile „Flacăra” unde, după ce înregistrasem „Mugur de fluier”, apăream tot mai des. În revista „Flacăra” se tipărise primul poster românesc, care ne reprezenta pe noi, în studioul de înregistrare al „Electrecordului”, cu instrumentele din acea vreme strânse împreună, cu „Marshall”-urile în fundal. Între noi, un caloriferist de la sală, căruia îi pusesem vioara lui Ioji în mână.

Am început colaborarea cu cenaclul lui Păunescu prin ’74. Pe atunci, tot felul de barzi romantici îşi cântau textele, mai mult sau mai puțin curajoase, acompaniindu-se la ghitară. Prea puțini erau preocupați serios de partea muzicală. Mă impresionase Mircea Florian care, folosind instrumente populare, printre care şi-o cobză, m-a convins de calitățile sale de muzician-poet. Avea greutatea tipică a ardeleanului şi piesele lui erau altfel structurate decât veşnicele

suite de tonică dominantă şi subdominantă, sistem preluat de la Bob Dylan ori alții din vremea anilor ’60. Mai mult chiar, Florian folosea şi măsurile mixte, ce dădeau un farmec deosebit şi impregnau o vioiciune tipică pieselor, chiar şi baladelor greoaie gen „Banii, banii...”

Teribil de impresionat am fost ascultând-o pe Marcela Saftiuc interpretând o compoziție proprie, „Fiii lacrimilor tale”. În ultimii ani mi-a revenit de multe ori melodia în ureche, chiar dacă nu-mi mai aduc aminte de text. De fiecare dată, ochii mi se umpleau de lacrimi, prins de o melancolie fără nici o explicație imediată.

Dar revelația cenaclurilor a constituit-o, pentru mine, grupul „Reflex Flacăra” alcătuit, pe-atunci, din Gelu Colgeag, Mache Perşa, Ştefan Sloboda – Sloby, Gabi Iencek şi Ioana Crăciunescu.

Sub egida aceleiaşi reviste s-a organizat un concert la Circul de Stat din Bucureşti, la care am participat şi noi. La discuțiile preliminare de la Casa Scânteii, Păunescu ne-a invitat lângă el, în capul mesei, ceea ce trebuia să însemne o mare prețuire. Observasem cu cât respect, chiar frică, îl priveau ceilalți membri ai cenaclului şi cum se lăsau admonestați şi muştruluiți fără obiecții.

Discuțiile erau foarte interesante. Din când în când îmi scăpa privirea spre Ioana Crăciunescu, ai cărei ochi languroşi şi plini de taină mă fascinau. Părea că nici eu nu îi eram indiferent, dar ne aflam într-un grup de profesionişti, iar discuțiile, foarte serioase şi la obiect, nu lăsau loc unui flirt. Am aflat pe urmă că era soția lui Gelu Colceag, şi el de față. Cu toate că până în acel moment consumasem cantități uriaşe de femei, toți membrii formației îmbogățindu-ne în permanență repertoriul şi experiența, învățând alte tipare şi sisteme de comportament, aveam încă o rămăşiță de bun simț. Nu aş fi atacat nicioadată o prietenă a vreunuia din grup sau din cercul cunoscuților!

Până la ora aceea nu cunoscusem sentimentul de gelozie. Încă de mic îmi jurasem că nu voi fi niciodată gelos, deşi nu înțelegeam exact ce înseamnă asta. Certurile de zi cu zi şi din fiecare noapte, din perioada în care, la presiunile familiei, mama încercase să se împace cu Tati, proaspăt întors de la Canal, mă convinseseră că gelozia era ceva foarte urât şi neplăcut, care deranjează şi îndurerează, mai ales pe cei nevinovați. Nu aş fi vrut deloc să creez situații asemănătoare, mai ales în cercul meu apropiat. Schimbul de prietene, care era ceva obişnuit la noi, nu se făcea decât după nişte reguli bine stabilite.

Fiecare dintre noi avea o prietenă fixă, la care se întorcea de fiecare dată şi cu care îşi petrecea câțiva ani, persoană care era tabu pentru toți ceilalți. În rest, cunoştințele întâmplătoare şi trecătoare din oraşele de turneu ori de la mare erau bunuri comune şi fiecare se înfrupta din belşug, fără ca vreunul să rămână mofluz.

La concertul de la Circ am intrat ultimii în arenă, după ce am aplaudat cu înverşunare pe ceilalți din cenaclu. Am râs copios, ținându-ne de burtă, la apariția celor de la „Reflex Flacăra". Programul nostru a fost scurt şi concis, dar am cântat cu multă plăcere, lucru care s-a simțit, şi lumea ne-a răsplătit cu ovații interminabile. Atmosfera era, oricum, deja explozivă, pregătită de cei ce susținuseră recitalurile anterioare, aşa că nu ne-a mai rămas decât să culegem laurii întregii seri. La un moment dat, s-a întâmplat ceva neobişnuit. În lumina reflectoarelor am văzut ceva sclipind prin aer şi căzând la picioarele mele. În scurt timp, un roi de fluturaşi sclipitori s-a năpustit asupra suprafeței pe care cântam. După sunet mi-am dat seama că era vorba de monezi. Veneau din ce în ce mai multe şi mai mari, aşa că puteau să ne lovească serios. Nu ştiam cum să reactionez, dar cineva mi-a şoptit la ureche că gestul înseamnă un fel de urare de noroc, de bine, că e un obicei oriental. După ce am terminat şi ultimul bis, ne-am retras din arenă. În clipa aceea, toți muncitorii de pe margine s-au repezit ca nişte pantere, începând să adune banii. Publicul i-a sancționat, huiduindu-i din plin. „Obicei ciudat", mi-am zis, lăsându-i pe cei de afară să se descurce cum or şti. Aveam destui bani la vremea aceea.

Dar fluturii de metal mi-au purtat noroc. O urmărisem tot timpul pe Ioana Crăciunescu şi observasem că între ea şi Gelu Colceag nu existau apropieri prea mari, ba chiar părea că se țin la distanță. Discutau foarte prieteneşte unul cu altul, chiar prea amical. Se distingea o urmă de camaraderie, ceva nu era la locul lui în căsnicia lor. M-am interesat şi am aflat că erau în divorț. Atunci am înțeles atitudinea lor şi am socotit că sosise momentul să intru în scenă.

Din câteva priviri schimbate după concert, pline de semnificație, ne-am trezit mână în mână, apoi, la scurtă vreme, îmbrățişati. O respectam pe Ioana ca pe o actriță deosebită, după părerea generală, dar şi cu o notă de îndrăzneală nebunească în atitudinea ei. Pe scenă savura rolurile, pe care le juca până la capăt. Provocator, la una dintre piesele puse în scenă în acel an, a apărut, pentru prima oară pe

scena teatrului românesc, cu un sân gol, micuț, dar superb. Acel sân mă interesa foarte mult, ca dealtfel şi celălalt (ea nefiind amazoană). În scurt timp, relația noastră a devenit strânsă, fiind acceptată firesc de toată lumea, atât de cei din cenaclu, de la „Reflex”, ca să nu mai vorbesc de cei din grupul meu, care se bucurau de fiecare pradă adusă în sânul formației. Ioana era doar pentru mine, dar prezența ei îi fermeca pe toți. Erau prietenoşi şi totodată plini de respect față de ea. Pe undeva, țineau şi o anumită distanță dictată de importanța personalității ei. Era curtată la toate nivelurile, fiind recunoscută şi în cercurile literare, după ce publicase câteva volume de poezii foarte îndrăznețe.

Într-o zi, mi-a prezentat o fetiță ca un bibelou. Era o apariție perfectă ca fizic, cu păr negru şi ochi verzi-albăstrui. O chema Evelyne, era verişoară cu ea şi avea un mic apartament în Bucureşti, în care m-am mutat, destul de curând, împreună cu Ioana. Găsisem un cuibuşor de dragoste pe măsura noastră, n-am mai fi vrut să ieşim niciodată de acolo.

CAPITOLUL XXXVII

BESTIAR

Evenimentele se precipitau şi viaţa îşi urma cursul. Soarta noastră era pecetluită. Marea schimbare, ce ştiam că trebuia să se producă, a început simultan cu lucrul la noua producţie. Intenţia era să realizăm un disc cu piesele pe care le compusesem între timp şi cu ideile pe care le adusese Ioji la venirea din Polonia. Avusese bass-ul la el şi, în lungile zile de convalescenţă, exersase imaginându-şi formule şi teme noi ce s-ar fi putut exploata. Formulele erau foarte îndrăzneţe şi mi-au plăcut de la bun început, simţind un fior ca în aşteptarea unui lucru minunat ce avea să se întâmple. Am pus mâna pe ghitară, am completat cu acorduri şi *riff*-uri temele, adăugând ici o parte, dincolo un refren şi căutând formulele de recunoaştere necesare unei piese de rock. Completate cu o ghitară acustică, cu douăsprezece corzi, piesele începură să aibă o sonoritate bizară. Tot aşa erau şi temele, chiar şi aranjamentele de voci făcute de Ioji.

Compoziţiile mele din acea vreme erau şi ele foarte sofisticate şi ieşite din comun, scăpasem de structurile acelea „déjà vu" ale pieselor sortite a deveni şlagăre, cu o succesiune transportată de strofă şi refren, cu o parte de mijloc instrumentală şi teme cantabile şi accesibile tuturor.

Mă preocupau şi textele, aşa că discuţiile cu Foarţă şi Ujică s-au înteţit. Colaborarea noastră pornise la „Mugur de fluier". Atunci mă lămurisem ce pot ei.

– Ia spuneţi-mi, pentru „Mica Ţiganiadă" mi-aţi putea face o strofă foarte interesantă în final, cu un fel de dadaism ţigănesc, din care să nu se înţeleagă decât „ce mişto!"? Sau nişte texte dada sută la sută? Ideea ar fi transmisă prin mesajul emoţional, prin sonorităţile ce se pot provoca prin compoziţie într-o limbă abstractă. Cred că drumul informaţiei ar fi mai scurt şi mai direct fără a numi un singur cuvânt cunoscut, ci doar sugerând sonoritatea lui.

– Ei, da, spui tu ceva!

– Cred că m-aş descurca foarte bine cu piesele pe care le aveam acum. În fond, conținutul textului duce încărcătura emoțională, nu neapărat narațiunea.

Încercam să-mi dumiresc gândurile şi să le transmit şi celorlalți. Cei doi erau mult prea profesionişti ca să se simtă jigniți de faptul că eu le ceream să renunțe tocmai la ceea ce puteau ei face cel mai bine, jocul cu cuvinte sonore, pline de tâlc şi de metafore. M-am bucurat să văd că şi ei găsesc ideea interesantă. L-am văzut pe Ujică uitându-se cu înțeles la Foarță.

– Cred că vom putea să te satisfacem. Vom porni, în primul rând, de la limbi vechi şi dialecte aproape necunoscute.

– Pe vremuri, îmi recita Cârcu ceva în engleza veche şi am avut o senzație foarte ciudată, dar plăcută. Vorbele sunau într-un fel deosebit şi-ți umpleau gura. Rostindu-le, aveai senzația unui lucru foarte concret şi important.

– Ştiu ce vrei să spui.

– Încercați eventual să găsiți ceva din româna veche, să aibă patină şi semeție. Limba modernă este mult prea utilitară şi fadă.

– Ştiu precis despre ce e vorba, completă Ujică. E oarecum diferit de ce-am făcut la „Mugur...”. Acum e vorba de concepție.

El era mediul de legătură între Foarță şi mine. Şerban era mult mai introvertit şi dura până se ambala într-o discuție mai amplă, mai ales cu un diletant într-ale literaturii, ca mine. Şi totuşi, cei doi mi-au dat dreptate. Intuisem corect un anumit fenomen legat de transmiterea emoției de la artist la public.

După câteva zile, în care apucasem să schițez câteva din temele la care lucram, scriind silabele şi accentele necesare pentru ca linia melodică să nu fie alterată de text, apăru din nou Ujică.

– Am găsit ceva fantastic într-un bestiar din secolul al XIV-lea.

– Hm?!

– Bestiarele sunt cărți din evul mediu, în care se evocau animale de origine fabuloasă, semnificând forțe ale binelui şi ale răului, îmi explică didactic el. Am putea concepe totul ca o adunare de fabule cu animale simbolice, de bine şi de rău.

– Deci, eu să fac câte o piesă pentru fiecare?

Ideea începuse, deja, să-mi surâdă. Melodiile pe care le compusesem până atunci erau foarte diferite. Cu o concepție generală unitară, temele muzicale puteau fi legate între ele, fără să căutăm să

le aducem forțat la un numitor comun, impus de stilul nostru deja etalat.

– Fii atent, am putea face un fel de suită care să aibă o descărcare dramatică undeva, dar ne trebuie un fir roşu care să poată fi urmărit prin toată opera. Chiar dacă nu va fi ostentativ, el trebuie să existe.

– Ne-am gândit pentru început la nişte formule magice de incantare a spiritelor. Un fel de invocație. Voi chemați duhurile acestor animale simbolice şi ele încep să apară, la început cele mai mici şi mai nevinovate, cum ar fi Scarabeul şi Inorogul, pe urmă restul, Delfinul şi cele periculoase. La o vreme, toate astea intră într-un fel de conflict, să-l numim Zoomahia, şi totul se termină sugerând începutul unui nou ciclu al existenței, la un nivel superior, printr-un imn dedicat Phoenix-ului, simbolul renaşterii şi al existenței veşnice.

– Pah, asta este! Crezi c-o să reuşiți?

– Lucrăm deja pe ideea asta şi îmi trebuie doar material muzical.

– Îți dau în scurt timp restul, mai am nişte piese în lucru. Dacă aveți nevoie de ceva, bani sau orice alt lucru, spune-mi!

– Păi, ceva bani n-ar strica.

Artiştii, ca întotdeauna, lefteri. Ujică deja primea de la noi mici sume de bani, din când în când, fără să-i mai fie frică de faptul că ar trebui să mai dea ceva înapoi. Procedam instinctiv la modul profesionist de tip vestic. Investeam în viitor. Şi ce bine am făcut!

Îmi venea să strig la toată lumea că s-a realizat cea mai teribilă capodoperă a genului. Calitatea la orice nivel era exemplară, începând cu superbele texte ale lui Foarță şi Ujică, continuând cu compozițiile mele şi ale lui Ioji, aranjamentele vocale şi orchestrale. Chiar şi înregistrarea nu mai avea alt termen de comparație românesc. Totul făcea ca dublul album să sune, la apariția sa, în 1975, ca un disc de bună calitate din Vest.

INTERLUDIU CU ŞERBAN FOARȚĂ

(conversație cu C.P.)

– Care a fost contactul dumneavoastră cu „Phoenix”?

– Ca s-o luăm de la început, eu consider o anumită muzică drept un fenomen biologic. Printr-o anumită muzică, înțeleg o

muzică de generație. Eu nu am luat startul odată cu ei, ci, probabil, cu câteva tururi de pistă mai devreme. Datorită acestui fapt, nu am fost decât un timişorean care, evident, ştia că există formația „Phoenix", care ascultase primul disc, cel cu „Hei, tramvai"... N-am avut practic nici un fel de contacte, până în momentul în care prietenul meu, mult mai tânăr, cu nouă ani, Andrei Ujică, a venit într-o zi la mine, foarte aferat, febril, aşteptându-se probabil la un refuz, ştiindu-mă persoană nevricoasă. Mi-a spus că e absolut urgent să fac, sau să facem, un text pentru formația „Phoenix".

– Şi cum ați reacționat?

– În primele secunde, luat aşa pe nepusă masă, am ezitat. Nu ştiam motivația şi nu ştiam cum. Ceea ce-mi dăduse Andrei era o foaie cu pătrățele, dintr-un caiet de aritmetică, pe care apăreau marcate silabele accentuate şi neaccentuate, adică schema metrică sau ritmică, pe care urma să o umplem cu ceva, nişte cuvinte. Acestea se despărțeau în silabe accentuate şi neaccentuate, iar accentul, în limba română, este foarte variabil. În muzică, e de dorit ca accentul cuvântului să se suprapună pe accentul muzicii, pe tact. Deocamdată, aveam în față nişte linioare, cinci pe un rând, trei rânduri de genul ăsta, plus încă trei silabe, ca un fel de vers scurt. În fața unei asemenea imagini de obicei te cabrezi. Ai posibilitatea să umpli acest gol cu nenumărate lucrnri, dar în acelaşi timp, nu eşti constrâns de nimic să îi dai un conținut precis. Această neprecizie este de natură să neliniştească, mai ales că nu auzeam nici muzica. Auzeam numai bătai, ca la un metronom.

În ziua aceea, eram la o agapă a revistei „Orizont", cineva scosese o carte sau împlinea o vârstă şi dăduse o mică masă, mai mult lichidă. M-am aşezat cu Andrei Ujică la o masă separată, începând să bolborosim nişte cuvinte, sperând să umplem acea schemă goală. Aşa am reuşit să facem „Mica Țiganiadă", mai bine zis, o jumătate din ea. Am fost convins ca ajunge.

A doua zi, Andrei a revenit, spunând că e prea puțin şi că trebuie să mai facem o continuare. Am făcut-o şi pe aceea. La un moment dat, apar nişte cuvinte care mimează limba romilor. „Geacardea-cardea, geamura-mura..." Astea sunt versuri preluate din nişte jocuri de copii, pe care le ştiam de la mama. „Marea Țiganiadă" era a lui Budai-Deleanu, aşa că, din modestie, a trebuit să-i zicem „Mica Țiganiadă".

Într-o mare măsură, versurile au intrat într-un fel de folclor. Imediat după decembrie 1989, într-o revistă din Timişoara, în care era vorba de problema romilor, au apărut aşa, ca un fel de ilustrație, câteva strofe, vreo cinci, din această „Mică Țiganiadă”, fără nume de autor, considerându-se probabil că ele țin de folclor. Se putea protesta pentru că mi s-a trecut sub tăcere numele, dar, în acelaşi timp, mă puteam considera flatat că am intrat în „gura lumii”. Pentru asta, meritul principal nu e al textului, ci al formației „Phoenix” şi al muzicii lor.

Acel disc, „Mugur de fluier”, cuprindea patru piese la care noi făcusem versurile: „Anule, hanule”, „Pavel Chinezul”, „Muzica şi muzichiia”, „Mica Țiganiadă” şi acele legături cu „Lasă, lasă!” Am vrut să nu rămânem doar la atât. Între timp i-am cunoscut şi pe ei. Voiam în continuare să trecem de la logodna materializată prin cele cinci texte din „Mugur de fluier” la o nuntă adevărată, adică la un disc integral. Nu doream asta din gelozie, ci, pur şi simplu, pentru a da un ton general unui disc, ca text şi concepție. Ceea ce s-a numit mai târziu „Cantafabule” ori, din cauza unei greşeli de tipar, „Cantofabule”, a fost rodul acestei propuneri, a unui dublu LP, care să pară un fel de operă. A trebuit să stau de vorbă cu Nicu Covaci, într-un cadru oarecum mai oficial. Întâlnirea noastră a avut loc la etajul 6 al hotelului „Central” din Timişoara, prin primăvara lui ’74.

– Cum era el ca şef?

– Nicu Covaci s-a născut boss, *are bosă de* boss. *Nu toți se nasc aşa, iar unii nici nu mor, măcar, aşa. El este realmente aşa şi asta se simte imediat. Există în orice grup uman, şi nu numai uman, un şef. El era un şef înnăscut, are această charismă. Serios, responsabil, cumpănit, destul de grav. Întâlnirea aceea a noastră avea aerul de a se petrece între un comandant mai mare şi unul mai mic, ba poate chiar al întâlnirii între doi mafioți, să zicem Al Capone şi Frank Nitti. Totul luase o alură uşor conspirativă, poate datorită gravității cu care Nicu Covaci a primit şi-a privit aceste lucruri. Atunci, am făcut un fel de contract: „Noi, textierii, vă oferim vouă posibilitatea să spuneți nişte cuvinte, dar am jucat după cum ne-ați cântat voi, acum, dați-ne voie să vă facem să jucați după cum cântăm noi!”*

– Cine a dat tonul, muzica sau textul?

– Acest dublu LP a fost făcut, pe jumătate, din texte scrise la comandă, pe măsurile lor. La restul, întâi a fost cuvântul, apoi muzica, scrisă pe metrica textului. „Invocația” a fost concepută liber, „Pasărea Calandrinon” a fost scrisă pe măsurile lor şi a fost unul din cele mai chinuitoare texte. E vorba de acele măsuri mixte care, muzical vorbind, pot să aibă un efect deosebit, dar, literar vorbind, sunt infecte. Aproape că îl bănui pe muzicant că are o pornire sadică față de propriul lui textier, pe care îl chinuie, îl ține în cămaşă de forță şi cu picioarele în apă rece. Această biată poezie din trei strofe ne-a luat, pentru scriere, vreo cincizeci de ore. „Vasiliscul şi aspida” e liberă şi aşa mai departe. „Delfinul, dulce dulful nostru” a fost scris după măsuri... Ceea ce era foarte important pentru noi, printre altele, era faptul că reuşeam să introducem, într-un fel pe sub uşă, ca mesaj subliminal, în mentalitatea publicului tânăr, un fel de animale complet uitate, un insolit, dar nu arbitrar, ci de factură canonică, să reactualizăm, într-o mentalitate mai mult sau mai puțin superficială, modern superficială, nişte sensuri arhaice, preexistente. Formația a răspuns în acelaşi sens, arhaizându-şi muzica, realizând-o extraordinară combinație între rock-ul contemporan cu moduri mai mult sau mai puțin arhaice.

– Cum v-ați împăcat cu aplicația, pe care unii o consideră excesivă, a lui Nicu Covaci pentru folclor?

– M-am ferit, cel puțin în măsura în care eram prim-textier, de a cădea în ceea ce s-ar chema un fel de folcloritå trivială. Începuse să bântuie aşa ceva prin România, nu mai ştiu dacă apăruse deja „Cântarea României”... Nu voiam să cădem într-un neaoşism, care nu-i o boală tocmai plăcută, aşa că un text despre inorog apare la un moment dat în franceză veche. Aceste animale fantastice erau de pretutindeni, există un cosmopolitism intrinsec, spațial şi temporal, un fel de sincretism, chiar la modul alexandrin. E o operație uşor alchimică... Există nişte simboluri christice la „Phoenix”, ceea ce a produs un impact mai mare decât ceea ce se luase în calcul inițial, impactul muzicii respective față de „tânăra gardă”.

– Care era atmosfera din jurul lor?

– Condițiile erau precare, în ciuda faptului că aveau glorie, o trupă de fani în spate, de admiratori şi, mai ales, de admiratoare.

Acolo, la Tuşi, era o curte permanentă. Tuşi, geniul bun al lui Nicu, suporta toată hărmălaia, tot vacarmul, riscând să intre în dihonie cu vecinii, pentru că repetițiile care aveau loc acolo erau foarte zgomotoase. Era un studio improvizat, cu ferestrele „oblonite” pe dinăuntru cu nişte pături, în asta consta toată izolația fonică. Probabil că pentru vecini acest „studio” constituia un permanent atac la persoană. Atmosfera era foarte ciudată, alternând între seriozitate şi copilărie. În momentele de relaxare, erau destul de copilăroşi. Jucau un joc care se chema „baricada”, pe care nu l-am priceput niciodată.

– Ați lucrat numai cu Nicu?

– Lucrând la „Cantafabule”, contactele noastre au fost mult mai serioase, am devenit mult mai implicat. Aveam numeroase conversații cu compozitorii, cu Nicu Covaci şi cu Kappl. Nicu era acela care avea melodii şi inițiative melodice, Kappl intervenea strict muzical, tehnic-muzical, Reininger avea o îngrozitoare vocație pentru moog. *Covaci avea un stil mai epic, mai dramatic, el determina tot ce ținea de arhaizare, de folclorul pătruns dincolo de piele, de superficial, făcea apel la o serie de instrumente necontemporane, inactuale sau arhaic-folclorice. Eu i-am propus acel unicorn franco-român, un text într-o franceză de secol unsprezece, de aşa-numita Marie de France, care-a trăit la curtea Angliei. În acelaşi sens, al arhaizării, am găsit acea bucată în aromână, „Cânticulu a cucuveauăliei”, gândindu-mă şi la un bunic al meu, care era aromân.*

Fiecare contribuia într-un fel, dar întregul îi aparținea lui Covaci şi continuă să-i aparțină. El era spiritus rector, *el propunea, organiza, construia. Lui i se datora dramatismul pieselor, chiar şi o anumită încrâncenare a muzicii.*

– Ați fost la nunta lui Nicu?

– Da, dar nu-mi aduc aminte decât de un singur lucm, dar care spune multe. A fost pentru prima dată în viața mea şi cred că şi ultima când am văzut ducându-se sticlele de whisky pe braț, cum se duc lemnele.

CAPITOLUL XXXVIII

INTERDICȚIA

În vara lui ’74 cântasem la Eforie Nord şi ne montasem giganticul perete de „Marshall”-uri în spatele unei mici scene dintr-o grădină de vară. Când porneam să cântăm, le săreau lingurile în farfurii bieților familişti veniți la odihnă cu copii, soacre şi neveste. Încercau să ne reproşeze acest lucru, dar cine să-i audă...

– Muzica-i prea tare!

– Îmi pare rău că nu vă pot auzi, muzica-i prea tare.

O țineam ca în gluma aceea veche şi ne făceam că plouă. Şefului de unitate îi convenea, pentru că, după primele seri, familiştii care se plângeau că le stă mâncarea în gât plecau fără să mai revină vreodată şi grădina se umplea de un public vesel, pus pe băut şi pe chefuit. Majoritatea venea doar pentru noi. Erau pline şi terasele de prin împrejurimi, şi tufişurile, iar copiii mai curajoşi se cățărau prin pomi ca să ne poată vedea. Nu îndrăznea nimeni să ne mai cenzureze, după ce ştiau câte discuri făcusem şi câte apariții la televiziune aveam la activ. Faptul că interpretam doar melodii româneşti, propriile noastre lucrări, făcea să crape de ciudă fierea multora de pe la Uniunea Compozitorilor. Cei cu cenzura se luau de alte formații cu un repertoriu mai colorat şi care nu aveau posibilitatea să cânte o seară întreagă doar româneşte.

Într-una din zile, un grăsan îmbrăcat elegant, plasat la o masă rezervată cu privire deschisă spre scenă, deci un ştab de pe undeva, se ridică brusc şi se îndreptă spre noi. Încă înainte de a ajunge, mi-am lăsat ghitara şi i-am ieşit în întâmpinare, întâlnindu-ne lângă nişte boscheți.

– Ce porcărie-i asta, vreți să ne asurziți? îmi urlă în ureche, în timp ce băieții îşi vedeau mai departe de zguduit pământul. Să încetați imediat, să vă opriți în momentul ăsta! Să nu vă mai aud!

– Da’ cine eşti tu de dai comenzi aici?

Eram cu capsa pusă, gata să-l trag în tufiş. A făcut ochii mari, surprins să fie înfruntat.

Am aflat pe urmă că era ministrul turismului, aflat în trecere sau în inspecție, ori el ştie ce mai voia. Credea că-şi găsise momentul să-şi manifeste autoritatea, dar se înşela. Cei patru indivizi de la masa lui, cu mustăți negre, ochi apropiați şi priviri de parcă efortul de a înțelege lumea îi durea, au fost într-o clipă lângă noi şi s-au vârât în fața mea, încercând să mă anihileze. Din partea cealaltă venea zburând şeful de unitate, cu mâinile împreunate în semn de rugăciune. Mă zbăteam între ei, încercând să ajung la individul care mă provocase, dar nu mai aveam nici o şansă. Şeful de unitate începuse să-i explice tovarăşului ce făcea spume, dar în hărmălaia generală nu se mai auzea om cu persoană şi nimeni nu mai înțelegea nimic. Ştiind că mă descurc, băieții cântau în continuare. Când piesa a luat sfârşit, s-a apropiat Schwarz cu o falcă în cer şi cu una în pământ, înjurând de „bisalți şi anastigmați". Şeful localului mi-a făcut semn să dispar, eu l-am luat pe Schwarz înapoi în scenă, iar domnii cu costume gri s-au retras în interiorul restaurantului.

La pauză a apărut şeful restaurantului, roşu la față, şi mi-a explicat că în seara aceea nu mai putem cânta, până se cară ştabii.

– Chiar de ministrul turismului ai găsit să te iei, să-mi faci mie greutăți, să dau faliment, ai? Acu’ trebuie să mă duc la Constanța, să dau din gros să-mi țin grădina şi pe voi pe deasupra, da’ nu mă las, aveți voi numa’ puțină răbdare!

Am avut răbdare cam o săptămână, vreme în care n-am mai cântat. Apoi a venit ordin foarte clar, de la Bucureşti şi de la ARIA Constanța, să nu care cumva să mai cântăm vreo notă pe litoralul românesc. Am împachetat sculele şi i-am trimis pe băieți acasă.

– Măi, eu mă duc la Bucureşti să aranjez chestia cu turneul, cu ARIA, pentru toamnă. Până atunci, ne pregătim la Văliug. Aranjez repede şi vin şi eu.

Văliug era locul în care ne retrăgeam cu regularitate, când nu cântam la mare. Stăteam la o cabană sub muntele Semenic, la vreo mie de metri altitudine. Lacul era mare şi plin de peşti şi raci, iar pădurile nu prea călcate de picior de om, în afara de vânători, şi pline de ciuperci.

După plecarea băieților, am pornit şi eu spre Bucureşti. Ajuns la ARIA, m-a luat în primire, încă de la intrare, Ionescu, vechiul nostru impresar.

– Ce-ai făcut, Nicule, ce-ai făcut?

– Ce-am făcut?

– Vai de mine ce-ai făcut!

– Spune-mi, omule, despre ce e vorba!

– Păi te iei acum şi de miniştri?

– Pe asta de unde-o mai ştii?

– Păi ştie toată țara.

– No, că doar n-or fi telefonat acu' toți unu' cu altu'?

– Nu, nu, doar s-a trimis o telegramă la toate instituțiile de artă din țară, la toate filarmonicile, teatrele de estradă, operele, inclusiv la noi, să nu mai colaborăm în nici un caz cu voi, sub nici o formă, că sunteți interzişi.

– Cum aşa, interzişi?

– Uite-aşa, eu nu mai pot face nimic pentru voi!

– Cum? Şi turneul nostru, că doar ne-am pregătit pentru el, în toamnă...

– Numai Dumnezeu ştie cât aş vrea să-l facem, dar cine se pune cu Călinoiu? Du-te şi rezolvă-ți problemele şi, după aia, mai stăm de vorbă!

M-a trecut un fior ca un duş rece. Momentul de înfierbântare de la Eforie urma să-l plătesc mult mai scump decât şi-ar fi imaginat cineva. De unde să bănuiesc cine era individul cu comportament de tractorist, cu gaşca lui de gorile? Şi apoi, ce avea una cu alta?

Mai fusesem noi interzişi în Timişoara ori pe altundeva, dar lucrul se făcuse mai puțin exact, deşi eficace. Lumea începea să nu te mai vadă, se uita prin tine, nu te auzea şi nu te înțelegea când vorbeai, iar dacă voiai vreun răspuns, dădeau toți din umeri.

De data asta, era groasă. Mi-am dat seama. Intuiția îmi spunea că doar o minune ne mai putea salva. Eram condamnați să murim de foame. Neglijasem facultățile, nu ne-am prezentat la posturile la care am fost repartizați şi, de fapt, nu mai ştiam să facem nimic altceva în afară de a cânta. Muzica reprezenta existența noastră, atât spirituală, cât şi materială. Eram descoperiți. La mare se câştigaseră bani puțini, ca de obicei.

CAPITOLUL XXXIX

COVACI CONTRA CĂLINOIU

Banii de la mare se terminaseră. De fapt, acolo se câştiga puţin, dar distracţia era mare. Aveam masa şi casa gratuite, public cu mulţi străini, din care ne alegeam fetele, aşa că banii se duceau repede. Pe urmă, mai vedeam noi!

Bănuiam că, din momentul în care urma să ajung la Văliug, aveam să fim deja lefteri. Mai aveam eu nişte rezerve de la Uniunea Compozitorilor, bani pe care Tuşi îi ridica regulat.

Mă plimbam prin centrul Bucureştilor, când, fără să-mi dau seama, m-am trezit la porţile Casei Scânteii. Sărisem spontan într-un taxi, dar, afundat în gânduri, nu mi-am dat seama când am ajuns la Ministerul Culturii. Am încercat să dau buzna înăuntru, dar un portar de două ori mai mare ca mine mi-a tăiat calea. Alţi doi cetăţeni, cu priviri nu tocmai paşnice, s-au repezit înspre noi.

– Unde doriti?

– La şef, la preşedinte... la ce ştiu eu cine...

– La cine? ...

Pe faţa lui începuseră să apară semnele unei mânii ce nu se voia disimulată.

– La... ăă... Călinoiu! – îmi amintii în ultima clipă numele responsabilului cu partea muzicală în respectivul minister.

– Nu se poate.

– De ce?

– Nu primeşte.

– De ce?

– E ocupat.

– Poate se ocupă şi de mine.

– De unde veniţi?

– De la mare.

– Nu asta am întrebat. Din partea cui?

– Din partea mea.

Indivizii încercară să mă împingă afară.

– Spuneți-i că Nicolae Covaci de la „Phoenix” vrea să-l vadă într-o chestie ce nu poate avea amânare. Îl va interesa precis.

Nu ştiu ce i-a impresionat, dar tipul în uniformă de portar de hotel se aplecă şi ridică un receptor, şuşoti ceva în el, aşteptă o clipă, apoi închise respectuos. După o secundă, îmi dădu brânci afară. Mă trezii din nou singur pe treptele Casei Scânteii.

Taxiul mă mai aştepta şi am fost tentat o clipă să mă dau bătut. S-a întâmplat că am zărit, cu coada ochiului, pe o altă aripă a clădirii, nişte litere deasupra unei intrări. M-am apropiat şi am citit firma: „Flacăra”. Mi-a venit atunci chef să văd câțiva prieteni, ştiind că şi cei din cenaclu roiau pe acolo.

Am dat liber taxiului şi am pătruns în clădire pe intrarea laterală. Aici m-a luat în primire un alt cetățean, dar după ce-i spusei cine sunt, mă îndrumă către camera în care se afla „tov. Păunescu”. Chiar la el nu voiam eu, vroiam să-l prind pe Gigi Stanca sau pe altul dintre ai lui, cu speranța de a-i convinge să scrie două rânduri despre asta.

Dintr-o dată, o uşă se deschise şi, după presiunea aerului, mi-am dat seama că nu putea apărea decât şeful în persoană. Păunescu m-a văzut imediat şi, prietenos, mi-a făcut semn să intru la el. La o cafea, îi povestii cum stau lucrurile cu „Phoenix”. Pe măsură ce vorbeam, observam cum i se aprindeau ochii. Începuseră să-i scânteieze privirile, iar nările îi fremătau ca unui câine de vânătoare ce a adulmecat prada. A întins o mână a liniştire şi nici nu terminasem de povestit că el îl şi avea la celălalt capăt al firului pe Călinoiu.

– Da, eu sunt... Ce zici, dau drumul la articol?

Mă uitam uimit la el. Nu ştiam ce să cred.

– Cum ce articol? Ăsta, cum că ți-ai permis să interzici turneul cu „Phoenix” şi nici măcar nu catadicseşti să stai de vorbă cu Covaci, care a fost respins încă de la poartă.

– ...

– Cum ce poartă?! Poarta de la minister! Uite Covaci e aici la mine în birou şi vrea să stea de vorbă cu tine, dar... dacă nu vrei, ştiu eu ce am de făcut.

– ...

– Cum?... aha, bine!

Şi întorcându-sespre mine:

– Ei, acum stai liniştit încă un sfert de ceas şi lasă-l să fiarbă. Bea-ți cafeaua în linişte şi abia pe urmă te duci la el. Am eu ac de cojocul lui, nu-ți fie frică! Ai să vezi cum se va comporta!

După un sfert de oră în care am vorbit câte-n lună şi stele, m-am prezentat la Călinoiu, fiind salutat pe tot parcursul coridoarelor de tot felul de angajați şi acompaniat de o secretară drăguță.

– Ăă... tov Covaci!

În fața mea se afla un bărbat înalt, brunet, dotat cu o anumită distincție. Se vedea că are o altă calitate decât miniştrii de la alte resorturi. Ştiam că e o viperă, aşa că nu mă lăsam păcălit. Discuția ce a urmat a fost plină de tensiune stăpânită. Punea întrebări provocatoare aşteptând să-mi dau în petec. Mă concentram la maximum, încercând să-l încolțesc prin răspunsuri, să-i produc un sentiment de culpabilitate. Meciul verbal s-a terminat cu un „pat”. Totuşi, câştigul era de partea mea. În primul rând, că-l forțasem, cu ajutorul lui Păunescu, să mă primească, ceea ce nici nu visase el vreodată. În al doilea rând, pe masă apăruseră două coli de hârtie, bătute la maşină, pe care Călinoiu se iscăli şi puse o ştampilă. Mai încercă el să pomenească de ale lui, că ar fi păcat ca o muzică de calitate, cum facem noi, să nu fie prezentată la un mod elegant şi cu o vestimentație adecvată... Mie îmi intra totul pe o ureche şi-mi ieşea pe cealaltă. Mă furnica o nerăbdare nemaipomenită, simțind că am învins, iar cele două foi de hârtie, ce reprezentau pentru noi salvarea, mă ardeau.

– Du astea la ARIA!

Am plecat ca din puşcă. Ionescu a încremenit. Nu-i venea să creadă că, după ceva mai mult de o oră, se rezolvase totul.

– Pofteşte şi te serveşte!

– Cum ai făcut asta, eşti vrăjitor?

– Recunosc că am avut puțin noroc cu Păunescu!

I-am povestit scena. S-a mulțumit să dea din cap şi a dispărut pe coridoare, spre alți stăpâni.

Turneul s-a efectuat, mai scurt decât era preconizat, dar a avut loc. După ce totul a luat sfârşit, am aflat că respectiva circulară rămăsese valabilă, drept care nimeni din țară nu mai îndrăznea să colaboreze cu noi. Ne-am retras la Timişoara unde făceam scamatorii la barul de noapte de la „Continental”. Pornisem pe chefuri şi orgii ca şi cum ar fi fost sfârşitul lumii. Ne făceam planuri să cântăm

undeva peste iarnă, iar programul de revelion ar fi fost un mic adaos la veniturile noastre ce se împuținau văzând cu ochii. Continuasem să-mi investesc banii câştigați în turnee în instrumente şi în muntele de boxe, devenit din ce în ce mai impozant. Primisem şi trei sirene pentru frecvențe medii şi înalte „Vitavox", mai cumpărasem două boxe „Stramp", dotate şi ele cu sirene pentru înalte, aşa că sunetul nostru devenise tot mai diferențiat.

În toamnă s-a produs şi trista ruptură cu Sepi. Alături de noi, scăpase de câteva ori de la încorporare, păcălindu-i pe cei de la comisariat cu tot felul de promisiuni. De data asta nu mai mersese. Sepi s-a distanțat dintr-o dată, dându-ne de înțeles că aflase el pe nu ştiu ce fel de căi că noi îl sacrificasem. Credea că trimiterea lui la cătănie fusese prețul rămânerii noastre în oraş. Promisesem că, dacă ne ia pe toți împreună, cum ne aflam cu toții în aceeaşi situatie, am putea alcătui cea mai bună orchestră a armatei, pentru cele şase luni ce trebuiau efectuate de orice individ care terminase o facultate. Dar nu fusese să fie aşa! Ba nu ne-au primit pe mine şi pe Sepi la examen şi am mai amânat încă un an înrolarea, ba nu terminase Ioji, ba avea Baniciu nu ştiu ce probleme! Aşa că alergau ăştia cu limba scoasă de două ori pe an, primăvara şi toamna, dar nu reuşiseră până atunci să ne prindă.

Nu ne-am lăsat umiliți niciodată. Acceptam să ni se facă servicii pe care le răsplăteam, dar nu deveneam la rândul nostru servili. Întotdeauna răspundeam cu aceeaşi monedă şi ne-am opus din răsputeri oricărei încercări de forță.

S-a întâmplat de multe ori să întâlnesc oameni necăjiți, ce aşteptaseră ore întregi la Tuşi ca să mă întâlnească, să-mi ceară un sfat sau ajutorul. Unuia îi găseam o slujbă, altuia o locuință, unui student îi dădeam nişte bani ca să-şi procure o motivare pentru absențe. Mai puneam câte o pilă la examene pentru cineva care merita, dar nu avea destulă încredere în sine, şi lista ar putea continua. Existau mulți care ne iubeau şi ne aprindeau lumânări pentru binele făcut. Nu am aşteptat niciodată ceva în schimb, dar în momentul în care cineva se oferea să ne facă un serviciu acceptam la fel de firesc.

Îmi părea rău de Sepi, pentru că am petrecut cu el multe nopți şi zile hazlii. Am luptat împreună împotriva mahmurelii în diminețile în care trebuia să mergem să predăm la şcoli, în timpul studenției. Mai

mult, în perioada extrem de creativă şi bogată în experiențe petrecută la Tuşi, au fost vreo cinci–şase luni în care am locuit împreună, cioplind în lemn şi studiind arta africană. Tatăl meu avea în curte un nuc uriaş, din care tăiam crengi din când în când, aşa că aveam material de lucru destul. Am cioplit tot felul de statuete, de piepteni. Câteva ciudățenii din acelea se mai află şi azi pe ici, pe colo. Nu demult am găsit la Heni câteva din ele, aliniate frumos într-un raft.

Dar câte nu s-au întâmplat în acea vreme!

CAPITOLUL XL

STATUETA AFRICANĂ

Ioji avea un prieten, Gabi, inginer la aeroportul din Timişoara, dacă nu mă înşel, chiar la cel militar. Ori de câte ori aveam nevoie de lumini la concertele de la „Olimpia”, el aranja ca reflectoarele roşii şi verzi de pe pistele de decolare şi aterizare să fie aduse la sală. Erau montate între două zboruri de manevră şi după concert, cu o viteză şi o disciplină tipic milităreşti, se luau şi se remontau pe câmpul de exerciţiu.

Într-o zi, Gabi mă vizitase la Tuşi. Pe geam, în antreu, trona o statuetă din piatră de construcţie, în forma unei zeităţi africane, cu cercei în urechi. La intrare, Gabi nu sesizase statuia şi după ce ne-am întreţinut vreo oră şi am băut o bere în bucătăria mică a lui Tuşi, s-a ridicat să plece. Pe coridor, şi-a îndreptat privirea spre geam, a văzut statuia ce trona, tainic, în semîntuneric. Avea vreo şaizeci de centimetri înălţime şi era patinată în verde auriu. Arăta de parcă ar fi fost de bronz. A luat-o în mâini, a depărtat-o la lungimea braţelor şi o privea nemişcat. Dintr-o dată, cerceii uriaşi din urechile statuii se mişcară. O clipă, Gabi stătu locului şi păru să se gândească. Mai scutură o dată statuia şi cerceii se mişcară din nou. Apropie statuia, începu să o cerceteze mai îndeaproape, să-i pipăie înfrigurat urechile şi cerceii. L-am văzut clătinându-se. Pe faţa-i plină de broboane de sudoare se citea o panică de nedescris. I-am smuls statueta din mână, punând-o la loc.

– Ce s-a întâmplat?

– N... n... nu... p... p... pot...

– Ce-i cu tine Gabi?

– Îu, puiulie, că lu’ Gabi î-i rău! – sări Tuşi şi fugi să aducă un pahar cu apă.

L-am luat de umeri şi l-am dus în bucătărie, l-am aşezat din nou pe scaunul pe care stătuse mai înainte. Gabi îşi rotea ochii într-un fel ciudat şi nu izbutea să rostească nici un cuvânt clar.

– N... nu... nu... pot...
– Ce e, ce nu poți?
– C... cum... c... cum ai făcut asta?
– Ce, la ce te referi?
O înghițitură din paharul de apă îl mai întremă puțin.
– Cerceii.
– Cerceii?
– Da, cerceii...
– Ce-i cu ei?
– Se mişcă!
– Şi ce-i cu asta?
– Cum ai făcut... asta?
– Ce să fac?

Nu înțelegeam la ce se referă. Cioplisem cerceii şi statuia din acelaşi bloc de piatră şi, prin muncă migăloasă, desprinsesem cerceii de urechi în aşa fel încât ei se puteau mişca independent. Era o tehnică demult cunoscută în China şi, în general, în Orient, unde se sculptau sfere în sfere, parcă la nesfârşit. Chiar şi în folclorul românesc se găsesc linguri de lemn la care atârnă câteva inele dintr-un lanț cioplit din acelaşi bloc de lemn.

– Păi, cum ai introdus cerceii în ureche?
– Nicicum. I-am cioplit din aceeaşi bucată de piatră.

Gabi păru că-şi dă duhul. Scăpă ochii peste cap şi se lăsă pe spate. Scaunul nu avea spetează, aşa că a fost nevoie să-l prindă Tuşi din zbor, înainte de a se întinde pe podea. Am început să-l scutur, strigându-i în ureche:

– Ce ai, Gabi? Trezeşte-te, ce-i cu tine?
– Eu nu... n... nu... nu pot... pot...
– Ce nu poți?
– Eu sufăr de claustrofobie, zise el pe nerăsuflate. Cerceii ăştia...

L-am prins din nou, gata să se prăbuşească. A trecut cam o jumătate de oră, vreme în care l-am mai oblojit. Când părea că s-a mai liniştit, l-am condus pe coridor înspre uşă. Dând cu ochii din nou de statuie, Gabi se lăsă pe spate o clipă, apoi se repezi din nou în bucătărie.

– Măi, Gabi, tu doar eşti inginer! Ai de-a face cu tot felul de situații tehnice, forme, utilaje, ce ştiu eu cu ce te mai ocupi tu, dar îmi imaginez că poți înțelege lucruri cu mult mai complicate.

– Da, dar toate se asamblează piesă cu piesă. Încă nu am văzut două piese legate una de alta şi în acelaşi timp. Asta îmi depăşeşte imaginația şi mi-e atât de rău că nu-ți pot explica.

– Tuşi, ia te rog statuia şi du-o în pod!

Tuşi s-a executat şi aşa a putut scăpa Gabide teroare. Şi noi de el. Peste câteva zile am cadorisit-o cu statuia pe Aquilina Severin, o fostă cântăreață pe care o cunoşteam de la Casa Studenților şi pe care o acompaniasem de mai multe ori pe vremuri. Era mică şi plină de energie, o imita pe Rita Pavone perfect, chiar şi vocea i se asemăna. Studiase la Conservator şi era foarte apreciată la acea vreme. Îi dădusem statuia ca amintire a unor ani ce nu se vor mai întoarce, dar care au fost plini de amintiri fericite.

Alături de Sepi mai cioplisem nişte pipe „Bruyere". Le cumpărasem de la un magazin special şi începusem să sculptez pe suprafețele curbate tot felul de figuri bărbăteşti, cu ochi proeminenți, bărbi şi mustăți. În aceeaşi vară sculptasem în malul râului Timiş şi friza de fețe bărboase pe care am folosit-o la coperta discului „Cei ce ne-au dat nume".

Oricum, Sepi luase în serios zvonul că el urma să plece în mod sigur la armată şi se retrăsese din grupul nostru. Era tot mai scump la vedere. Am început să-i simțim lipsa. Era extrem de prietenos şi de spiritual, iar în discuții avea întotdeauna argumente interesante. Dacă bea ceva mai mult, devenea bățos şi la un timp dispărea. Încă nu cunoscusem pe cineva care să ştie când e pe cale să se facă de râs şi să dispară. Îmi povestise odată că a adormit în picioare între două stive de lemne, dar era satisfăcut că plecase de la chef la timp ca să nu se facă de râs.

Hazul şi personalitatea lui erau recunoscute şi apreciate încă din anii de studenție. Bihoi, pe atunci regizorul teatrului studențesc din Universitate, îi dăduse cele mai importante roluri. În „Țiganiada", Sepi făcuse o creație excepțională, iar mai târziu fusese, recitând Villon, revelația programului de bar de la „Conti".

Viața trece mai departe şi nu lasă întotdeauna lucrurile clare în urmă. Multe nelămuriri şi neînțelegeri au rămas neelucidate pentru totdeauna.

Se lăsase frigul şi începusem să ne punem problema sărbătorilor de iarnă. Nu mai voiam să ne surprindă revelionul nepregătiți şi

despărțiți, pentru că văzusem deja cum reacționau unii dintre noi la sentimentul de singurătate, amestecat cu alcool.

Cu o iarnă înainte, eram încă angajați la Teatrul Maghiar. Ioji își sărbătorise ziua în sala de repetiții, în care se aflau toate instrumentele, aşa că puteam pune mâna pe câte ceva şi să facem muzică, dacă ne-ar fi ars de asta.

Am ajuns cu Schwarz şi Ioji primii, am dus sticlele de vodcă şi bere, ne-am aprovizionat cu sandvişuri şi am început să aşteptăm. După o oră, tot golind o sticlă de vodcă şi câteva de bere, ne-am încălzit, am început cu bancuri, râsete. Mai precis, Schwarz şi cu mine râdeam la bancurile cele mai seci cu putință, spuse pe rând, când de unul, când de altul. Nici unul n-am băgat de seamă că Ioji nu participa la veselia noastră şi că topise deja a doua sticlă de vodcă. La un moment dat, sări în sus şi, roşu, cu ochii de sticlă, ca nişte gămălii de ac, luă un stativ greu de microfon şi se repezi la boxa de „Selmer" ce stătea la perete. Schwarz, iute ca fulgerul, îl apucă pe la spate, împiedicându-l să distrugă boxa. Ioji se întoarse brusc, încercând să-l atace pe Schwarz, dar aplecat fiind şi descriind un arc de cerc, lovi unul din pereții alăturați. Arcada s-a deschis imediat pe toată lungimea, ca şi cum ar fi fost tăiată cu briciul.

– De ce nu vine nimeni? – urlă el cu o voce plină de durere, zbătându-se în brațele lui Schwarz, încercând să-l lovească şi să-l doboare. Într-o clipă, mi-am dat seama ce se întâmplase, dar experiența ori imaginația nu mă ajutau deloc să ies din această situație. „În câteva clipe se lasă cu păruială şi Ioji o să aibă iar ghinion". Schwarz era încă treaz şi avea toate şansele de partea lui. Fără să realizez ce fac, copleşit de milă, i-am dat un brânci lui Schwarz şi, în aceeaşi clipă, l-am luat pe Ioji în brațe şi l-am sărutat pe obraz.

– La mulți ani, măi loji, stai liniştit că vin şi ceilalți, nu te uită pe tine nimeni!

Ca o cârpă muiată, Ioji se lăsă în brațele mele. L-am depus cu grijă pe o boxă de „Marshall". Plângea în hohote, dar l-am lăsat s-o facă, trebuia să se elibereze. După o vreme, când suspinele îi mai trecură, zise cu ochii sticloşi:

– Măi, voi sunteți prieteni adevărați!

Şi iarăşi îmbrățişări şi pupături, mai încercă să povestească ceva şi adormi pe loc. În schimb, eu cu Schwarz ne-am văzut de treabă,

golind sticlele de bere. Când ne-am plictisit, l-am luat pe Ioji în cârcă şi, înjurându-i pe ceilalţi nemernici ce nu catadicsiseră să-i facă o vizită unui bun prieten şi să-i ureze „la mulţi ani”, am coborât în stradă, am luat un taxi şi l-am dus pe Ioji la „Continental”, unde aveam o cameră pe atunci.

Formaţia se completase din nou cu vechiul nostru pianist Reininger, care, după ce ne prevăzuse un sfârşit tragic la începutul anilor ’70, când apucasem pe noul drum, de inspiraţie folclorică, preferând să facă mici ciubucuri cu formaţia „Amicii”, revenise la sentimente mai bune.

Pe mătuşă-mea, când îl vedea, o apucau pandaliile şi Schpitzly ştia asta, aşa că o mai şi provoca.

– Şinie-i?

– Răininghier!

– Şie vriei?

– Să vorbesc cu Nicu.

– Nu-i acasă, doarmie! – se încurca ea, nemaiştiind cum să mă scutească de prezenţa lui.

Era convinsă că el nu putea să vină decât ca să ceară ceva.

– Şie vrea formatu’ ăsta dă la cinie, puiulie? Nu viedz că-ţi mâncă banii şi nu ţâ-i dă nişiodată ’napoi?

– Lasă, Tuşi, că ştiu eu ce fac!

– Da’ să nu-l laşi înăuntru.

– Bine, bine.

– Îâu, că tarie mi-i şiudă pă iel.

De data asta venise tot ca să-mi ceară bani, avea nevoie, dar îmi oferea ceva în schimb.

– Uite ce au idioţii în Germania! Am cerut să-mi trimită o orgă şi uite-ce mi-au trimis! Poţi să te ştergi la cur cu ea. Uită-te şi tu, ce-i asta?! Poţi să cânţi doar cu un deget la ea. Mie-mi trebuie una polifonică, să pot cânta la birt.

– Arată-mi şi mie.

A început să o monteze. Amplificatorul era, ca de obicei, în cameră şi în scurt timp auzii, pentru prima dată „live”, notele emise de un „synthesiser”. După ce mi-am dat seama că sunetele provenite din generator se pot modifica aproape la infinit, după bunul plac al celui ce cântă, mi-a venit ideea că un asemenea instrument ar putea să-mi înlocuiască multe altele, o serie de scule străvechi a căror

culoare era greu de realizat şi pe care oricum nu le-aş fi putut cumpăra în veci.

– Cât vrei pe chestia asta?

S-a uitat neîncrezător la mine.

– Douăzeci de mii.

La ora aceea erau bani serioşi. M-am gândit puțin.

– Bine, douăzeci de mii, bate palma.

Dar palma mea rămase în aer, în timp ce el se fofila, învârtind de butoane.

– Da' ție de ce-ți trebuie?

Se uita circumspect la mine.

– Ce vrei să faci cu el?

– Treaba mea, ce-ți pasă ție, uite banii.

I-am scos din dulapul în care, în compartimentul de cămăşi, stăteau teancurile de bancnote.

– Ştii ce, mai stau şi mă mai gândesc.

Şi-a împachetat instrumentul şi a dispărut.

După ce am discutat cu Schwarz cele întâmplate, am aflat că Schpitzly nu mai cânta cu „Amicii” şi că era probabil să-l putem coopta din nou în formație.

– Spune-i să nu se cace pe el şi să vină la mine.

A doua zi, eram în cameră, îmbrățişat cu Indira.

„Poc, poc”, se auzi în uşă.

– Şinie-i?

– Răininghier.

– Şie vriei?

– O sută de lei şi ceva de mâncare.

– Îți dau eu țâie sută de lei. Nicu nu-i acasă.

– Hai, Tuşi, că ştiu că e acasă, lasă-mă să vorbesc cu el!

Am apărut în uşă. Era fără instrument.

– Unde-i scula?

– Păi, eu zic să vorbim puțin.

L-am acceptat din nou în trupă, după ce i-am pus câteva condiții formale de comportament. Din punct de vedere muzical nu mă puteam plânge, era un muzicant înzestrat şi un adaos valoros orişicând. Pe de altă parte, condițiile materiale de la noi erau de invidiat, aşa că totul se potrivea cum nu se putea mai bine.

CAPITOLUL XLI

LUPII

Voiam să fim împreună în noaptea de Anul Nou. Întâmplarea a făcut ca şefului OJT -ului din Reşita, domnul Götz, să-i vină ideea de a ne invita să petrecem revelionul pe Semenic, cu condiția de a susține şi o parte din program. Ca recompensă, primeam o vilă a noastră şi mâncare, cât timp am fi voit să stăm acolo, o lună sau mai mult. Pe Semenic era o zăpadă de patru metri, lucru destul de obişnuit pe acolo, dar pentru noi, o tentație în plus.

Am acceptat invitația şi am început să împachetăm toate sculele. Aveam de gând să continuăm munca la cel de-al treilea disc, ce începuse să se înfiripeze ca viziune, să capete contururi tot mai clare. În seara de ajun a revelionului am pornit într-una din cele mai superbe aventuri ale acelor ani. Complexitatea celor întâmplate, situațiile cu totul ieşite din comun s-au întipărit adânc tuturor în suflet, ne-au marcat, într-un fel, viața.

Am ajuns de la Reşita, unde sosisem cu un tren, încărcați cu bagaje şi instrumente, la Văliug, în sat, cu un autobuz pus la dispoziție de OJT. Ne-am cățărat pe drumul spre teleferic cu autobuzul hodorogit, ce abia îşi mai trăgea sufletul. Începea să se întunece şi munții erau acoperiți cu o zăpadă groasă ce estompa toate zgomotele. Orice sunet părea mai cristalin şi mai luminos, deoarece stratul masiv de zăpadă absorbea o parte din frecvențele joase.

Trecând prin sat, ne-am oprit la fereastra unui birt unde se oferea trecătorilor țuică fiartă. Ce obicei bun aveau oamenii! Când, e frigul mai mare şi-ți îngheață țurloaiele, se găseşte aproape întotdeauna cineva să-ți ofere o țuică fiartă cu zahăr, scorțişoară şi piper, chiar şi cu cuişoare, sau vin fiert, preparat după aceeaşi rețetă. Asta îți dezmorțeşte rapid membrele şi urechile înghețate, dându-ți senzația că te încingi şi că, dacă ai sta într-un loc, zăpada ar începe să se topească în jurul tău.

Gaşca se mărise. Venise şi Heni din Olanda, ca de obicei, încărcată ca un Moş Crăciun, plină de cadouri şi de lucruri pentru care îi dădusem bani: corzi, cizme, jeans.

La cabana telefericului din Văliug eram deja o trupă de vreo douăsprezece persoane şi un munte de instrumente, amplificatoare, boxe şi geamantane. Am început să legăm bagajele de scaunele telefericului. De fapt, acesta era o bancă de două persoane, cu un mic acoperiş de tablă. Bătea un vânt îngheţat deasupra hăului şi noaptea ce se lăsase părea şi mai neagră sub starea aceea ciudată de apăsare. Între scaunele cu instrumente mai intercalam şi câte o bancă cu două persoane, înfofolite într-o pătură ca să nu îngheţe. Traseul de jos până în vârf avea şase kilometri şi dura destul de mult, ca să ai timp să îngheţi.

Unul câte unul, scaunele telefericului porniră în noapte. Cei mai norocoşi dintre noi aveau şi câte o lanternă cu care încercau să măsoare abisul. Deasupra lui ne legănam şi ne scuturam la fiecare trecere a roţilor dinţate. Ne gândeam cu groază ce ar însemna o cădere în gol. Eventualul supravieţuitor, cu câteva oase rupte, ar fi fost o pradă sigură pentru lupii ce se înmulţiseră aşa de mult încât nici braconajul, tacit tolerat, nu-i putea stăpâni.

După un sfert de oră, vreme în care abia puteam desluşi silueta scaunului din faţă, se auzi un strigăt.

– Vioara!

– Ce-i?

– Vioara lui Ioji a căzut! Vioara lui Ioji!

Am încercat să descopăr ceva jos în zăpadă. Am avut impresia că zăresc un punct mic şi negru, undeva, jos de tot. Dintr-o dată, din scaunul din faţă, unde Schwarz se juca mereu cu lanterna lui chinezească, cea mai puternică din tot grupul şi mândria lui, se desprinse o umbră ca un liliac negru, uriaş, şi dispăru în adâncuri.

– Acum ce-a mai căzut? – strigai îngrozit.

– Schwarz a înnebunit, el a sărit jos! – încercă Heni să strige, disperată că rămăsese singură pe banca ce se legăna îngrozitor. Heni începuse să o rupă binişor româneşte de când se împrietenise cu Schwarz care nu ştia o iotă engleză. Am îngheţat cu toate cojoacele şi păturile de pe mine. Nebunul sărise în zăpadă într-un loc în care înălţimea nu părea chiar aşa de mare, dar ne aflam încă departe de vârf. Ultimele minute, ce au durat o veşnicie, aveam nişte ciomege în

piept şi în muşchi, îmi venea să țip şi să sar şi eu jos, dar ştiam că nu ajută la nimic, nu aveam nici o lanternă, darămite o armă sau ceva asemănător. Cuțitul de scafandru, pe care-l purtam întotdeauna la mine, era undeva în bagaje. Nu aveam cum să ajung nici la el, nici la Schwarz.

De îndată ce am ajuns la capătul de sus, sării din banca în care şezusem. Era cât pe ce să-mi rup gâtul. Banca se afla deja mult mai sus decât fusese cu o clipă mai înainte. Mi-am ridicat privirea de la podeaua de beton. În fața ochilor se ridica un uriaş cum nu mai văzusem, care ridicase bancheta cu mine şi cu bagaje cu tot şi tocmai o pusese pe o altă linie, de pe care se descărca apoi încărcătura. Aşa ceva nu mai văzusem, o asemenea demonstrație de forță mi s-a impus în acel moment de panică. L-am apucat de piept şi i-am strigat:

– Unul din ai noştri a căzut din scaun. Trebuie să-l salvăm!

– Unde?

– La vreo zece minute de-aici.

– Îl mâncă lupii.

– Ce, ai înnebunit? Plecăm acuma după el. Adună oameni cu topoare, ce aveți, lanterne, faceți ceva!

Se uita liniştit la mine.

– Şezi lângă foc şi te încălzeşte, nu-ți fă grijă.

– Cum să nu-mi fac grijă?! Trebuie să-l ajutăm pe Schwarz. Cred că a luat-o pe sub teleferic. Dacă poate să-l vadă, va încerca să suie încoace.

– Dar ce s-a întâmplat?

– A căzut vioara lui Ioji şi el s-a aruncat după ea.

– Pentru o vioară? – făcu uriaşul.

– Cum te cheamă? – nu m-am putut abține.

– Adolf.

– Uite ce-i, Adolf, dacă în următoarele minute nu ne ajuți să-l căutăm pe colegul nostru şi dacă, Doamne fereşte, i se întâmplă ceva, ai încurcat-o!

Uriaşul de peste doi metri dădu din umeri. Apoi, giganticul purtător al numelui celui ce declanşase cel de-al doilea război mondial apucă un toiag de după uşă şi făcu semn să pornim.

În clipa aceea, uşa se deschise şi intră un nor de zăpadă gonită de vântul ce începuse să bată cu turbare. Din el se înfiripă o arătare

ca în basmele cu feți-frumoşi şi cu balauri. Părul negru, lung şi ciufulit, barba lungă până aproape de brâu, paltonul lung, negru la culoare, cu gulerul ridicat, toate învălmăşite în zăpadă, şi, ca să completeze tabloul suprarealist, o vioară. Un individ în negru pe fondul alb al zăpezii, luminile cabanei, făcliile deja aprinse, umbra jucăuşă a uriaşului...

– Ce p...a mea?!

– Păi, ăsta-i salut, mă?! Noi pornim să te salvăm şi tu îți bați joc de noi? Ai înnebunit?

– Schwarz!

Heni se atârnă de gâtul lui, Ioji îl debarasă de vioară.

Nu-mi dau seama nici azi cum a putut urca muntele cu aşa viteză. A ajuns la foarte puțin timp după noi, dar asta e doar una dintre enigmele lui Schwarz.

Ne-am îmbarcat în nişte sănii cu cai şi am pornit spre Cabana Centrală, unde aveam să ne susținem programul în seara următoare. Ni s-a repartizat o vilă a noastră, cu etaj, de o construcție ciudată, cu acoperişul până la pământ, dar de pământ nici vorbă, căci zăpada era de vreo patru metri şi ajunsese la nivelul întâi. A trebuit să săpăm un tunel până la uşă. Cu atât mai mare ne-a fost uimirea constatând că încălzirea centrală funcționa, deşi nu locuise nimeni înaintea noastră.

În camere nu se afla decât mocheta. De mobilă, ori măcar de paturi, nici vorbă. Am dormit peste noapte pe nişte saltele, iar cu timpul lucrurile s-au rezolvat. Fericirea cea mai mare era că puteam pune tot aparatajul nostru de jur-împrejurul camerei, iar în mijloc tobele lui Costin. Aveam o sală de repetiții ideală. Nu ştiu cum a decurs seara de revelion, cantitatea de alcool a depăşit orice limită, spectatorii invitându-ne în permanență să bem cu ei, deşi aveam masa noastră, bine aprovizionată. Îmi aduc aminte de Adolf care apărea în local şi alături de publicul obişnuit, prin comparație, părea şi mai mare. Aveam impresia că podeaua se lăsa sub el, atunci când păşea. M-am luat cu el la întrecere. Am băut fel de fel de pahare umplute cu licori de toate culorile. Nu ştiu cine a câştigat, în orice caz, m-am trezit a doua seară la mine în pat.

Se pare că ne-am susținut programul cu un asemenea succes, încât am fost invitați să rămânem pe munte cât dorim.

Mahmureala ne-a trecut abia după o săptămână, dar ne sileam din când în când să mergem cel puțin la masă în Cabana Centrală.

Câțiva bărbați jucau biliard, dar apăruseră şi două fete drăguțe şi extrem de tinere. Una dintre ele mă provoca în mod deosebit. Avea nişte pantaloni de catifea strâmți, perfect mulați pe corp. La fiecare mişcare i se vedeau fesele mici, dar tensionate, şi pântecul plat, cu un pubis bombat, formă descrisă şi de fermoarul foarte lung. Sub pulover se intuiau nişte sâni ce stăteau foarte sus, iar figura avea trăsături de o sălbăticie şi o obrăznicie ieşite din comun. Din când în când arunca o privire ciudat de umedă şi languroasă pentru fața aceea încăpățânată. Părul tuns scurt, cu un fel de breton, se scutura la fiecare mişcare şi totul exprima hotărâre şi semeție tipic bărbăteşti. „Încă una necoaptă la etaj, dar bună de cules în rest”, îmi ziceam în barbă. Participau şi fetele la jocul de biliard. Nefiind cunoscător, eram spectator la partidele marilor maeştri, Vicky, Reininger şi ceilalți. Glumele se întețeau, alcoolul începea să curgă în valuri. Îmi dădeam seama, ca de obicei, că fetele erau de vină, pentru că băieții nu puteau rămâne niciodată reci la asemenea tentații. Cred că se ajunsese să se bea bere din galoşi, iar Dana, fata cea obraznică, nu mai avea cu ce se încălța. Era deja clar unde avea să fie cazată începând cu seara aceea!

– Hai la noi, avem spațiu destul! – veneau ofertele din toate părțile.

– Păi, n-am cum s-ajung la voi, că n-am cu ce mă încălța.

Până în acel moment nu-mi făcusem planuri concrete în privința ei, contactul se realizase doar din priviri, pe când ceilalți erau, deja adânciți în discuții. Nu obişnuiam să stric cheful băieților, luându-le prada de la gură. Dar părea că Dana pusese ochii pe mine. La plecare mi-a spus scurt:

– De ce nu mă iei în brațe?

– Suie! – i-am zis şi am luat-o în spate, cu o mişcare de rotire.

Îşi pusese picioarele înfierbântate în jurul gâtului meu şi-şi apăsa pubisul pe ceafă, dându-mi senzația că vrea să mă răstoarne. Am pornit la drum prin zăpadă. Legănatul pricinuit de drumul greoi îi producea plăcere, strângea din când în când pulpele în jurul gâtului meu, astupându-mi urechile. Lucru neesențial, de fapt, pentru că eu nu mai auzeam demult nimic altceva decât sângele ce-mi pulsa cu presiune în creier.

Ajuns în cabană, am zvârlit-o dintr-o mişcare pe salteaua ce-mi aparținea şi am tras perdeaua ce ne despărțea de un mic dormitor.

Acolo se aflau deja ceilalți băieți şi fete ce veniseră cu noi sau apăruseră pe parcurs şi nu mai coborâseră de pe munte.

Ne-am dezbrăcat cu înfrigurare şi ne-am contopit într-un act sălbatic, ce aducea mai mult a lupte de gladiatori decât a dragoste, sau, hai să-i zicem sex. Într-un târziu, mai liniştiți, ascultând zgomotele din camera vecină, unde se stinsese lumina şi trecuseră cu toții la treabă, începu să-mi povestească. Împlinise cincisprezece ani şi avea în urma ei un avort.

– Nu se poate, îndrăznii eu.

– Nu fi prost, eram gravidă la paisprezece ani, am avut un prieten, un bou.

– Şi rişti în continuare?

– Ce să fac, dacă trece o zi fără să mă f..., înnebunesc. Mor. Mă mănâncă de-mi sar ochii. Hăi să continuăm.

– Chiar aşa de nesătulă să fii, sau îmi joci teatru?

– Ce, eşti nebun, de-abia am început. Nu mai sta la palavre, dă-i drumul!

O fetiță care ştia ce voia şi întâmplător voia ceea ce doream şi eu. O întâmplare fericită. Am rămas buni parteneri de orgii comune cu gaşca, chiar şi pe urmă, în Timişoara.

CAPITOLUL XLII

PÂRTIA IDIOȚILOR

Deocamdată, se stabilise un fel de flux pe Semenic. Fetele veneau, şedeau o vreme şi coborau, fiind înlocuite imediat de altele ce stăteau pe lista de aşteptare. Descoperiserăm o licoare cu care ne făceam plinul, ne plăcea foarte mult pe vremea aceea. Nu ştiu dacă azi aş mai fi în stare să beau aşa ceva. Era un lichior de banane, cubanez, dulce ca mierea, gros ca uleiul. Se numea „Plataño”. Mirosul exotic de banană era exact ceea ce ne trebuia ca să ne mențină într-o permanentă stare de euforie şi să ne dea energia necesară pentru a rezista la suprasolicitările fizice la care ne expuneam.

Zilnic se făceau repetiții, chiar cu mare plăcere, ştiind că nu deranjăm pe nimeni. Toate sculele erau montate şi nu trebuia decât să coborâm scara în locuința de la parter, ce era înconjurată de geamuri prin care nu se vedea nimic, doar zăpada care îngropase clădirea până la primul nivel.

Vremea era foarte frumoasă, cu excepția a două ninsori a fost soare, soare şi iar soare timp de aproape trei luni. Într-una din zile, m-am îndreptat şi am îndrăznit să degajez zona de zăpadă, intenționând să construiesc un fel de terasă pe care să putem face plajă în slip, întinşi pe schiuri. Temperatura era atât de plăcută la soare, că umblam cu adevărat în chiloți de baie în jurul casei şi ne bronzasem fără să se întâmple să răcească măcar unul dintre noi.

Geamurile fuseseră în sfârşit eliberate de nămeți, lumina soarelui intra în sala de repetiții şi cheful de lucru creştea proporțional cu aceasta. Piesele începuseră să se contureze, structurile erau tot mai clare, lucram deja la piesele instrumentale şi la improvizații. Synthesiser-ul lui Schpitzly îşi găsise tot mai potrivită folosință şi ne simțeam îmbogățiți cu o culoare de sunet deosebită.

Încercasem să ne dăm cu săniuța pe drumul făcut de tractoare şi pluguri, de la Cabana Centrală până în vale, la Văliug, pe-acolo pe unde se alimenta stațiunea. Ziua, fiind cald, soarele topea o mică pojghiță de zăpadă, care noaptea îngheța la loc şi se făcea tare ca şi cimentul. Fenomenul repetându-se zi de zi, cei doi pereți laterali, de aproape doi metri înălțime, deveniseră nişte capcane de beton, zgrunțuroase şi periculoase pentru cei ce treceau prea aproape de ei. Neatenția se plătea. Dintr-o dată te trezeai cu nişte julituri foarte dureroase, ba chiar puteai să-ți spargi capul, să-ți rupi o mână sau un picior. Nu prea ştiam noi de frică în anii aceia, îi terorizam pe bieții pietoni. Sărind orbeşte, aterizam câteodată sub câte un tractor ce aducea o remorcă încărcată cu alimente, ori ne loveam de unul din pereții ce parcă îşi aşteptau victimele. Drumul înghețat, panta mare te atrăgeau, ți-era mai mare dragul să-ți dai drumul cu orice preț.

Distracția cea mai mare era totuşi noaptea. Schwarz venise încărcat cu nu ştiu câte lanterne de tot felul, mai aveam şi noi vreo câteva, aşa că după ce tot muntele se culca, noi abia porneam de acasă spre pârtia cea mai folosită, cu o lungime considerabilă, al cărei capăt se pierdea undeva în vale. Din cincizeci în cincizeci de metri înfigeam câte o lanternă în pârtia de schi şi ne admiram opera ce se asemăna cu o pistă de aterizare pentru avioane. Luam săniuța de metal, mică dar solidă, o strângeam la piept, alergam aşa câțiva paşi, apoi ne aruncam cu capul în jos în hăul luminat doar de lanterne. După un salt ce dura câteva secunde (dacă erai sportiv bun puteai să aterizezi la mare distanță), simțeai deodată prima zdruncinătură. Datorită unghiului mare de pantă, şocul nu era prea dureros. Ținând în continuare săniuța strânsă sub coaste, percepeam viteza crescând cu fiecare secundă, pe culoarul luminat al cărui capăt se pierdea în ceață. Senzația era stranie. Nu aş putea spune că ne era frică, dar aveam un fior special pe şira spinării, uneori simțeam cum mi se zbârlea părul pe ceafă. Ne repezeam în noapte, mai mult intuind gropile şi obstacolele, încercând să ne ținem cât de cât de linia marcată de lanterne. Mai greu era drumul de urcare, aşa că după ce coboram de câteva ori, eram plini de transpirație şi sătui de aventură, dar satisfăcuți cum rar am fost. Sportul acesta ne fermeca, ne fascina, drept care nu ne simțeam deranjat auzul recepționând înjurăturile schiorilor, a doua zi.

– Cine p...a mă-sii strică pista?

– Când mama dracului s-a-ntâmplat, că doar am fost toată ziua în antrenament şi n-a apărut nici o sanie?

– Numai nişte nebuni pot face aşa ceva!

– Băga-i-aş ştiu eu unde!

Noi pufneam în râs şi ne vedeam de treabă.

Singurul ce ştia să schieze cât de cât era omul de la munte, Ioji, crescut la Petroşani. Învățase de mic şi acum ne dădea cu tifla, având şi ziua program sportiv. Dispărea pe „Pârtia Idioților”, cea mai folosită de pe Semenic, cobora făcând un slalom bățos, dar eficient.

Am încercat şi eu să schiez. Mi-am împrumutat nişte bocanci şi schiuri şi, cu puțina experiență pe care o aveam din vremea în care veneam cu Moni şi Kamo, îndrăzneam să mă dau şi eu pe „Idioți”.

– La o parteee!

Habar nu aveam şi nu pot face nici azi un slalom cât de cât. Mă bizuiam doar pe agilitatea şi echilibrul bun, care nu se dezmințea nici când eram încărcat cu o sticlă de whisky. Porneam drept în jos, sărind peste micile hopuri şi sperând să mă pot opri undeva pe partea cealaltă a muntelui. Ajungând pe contrapantă, lunecam înapoi cu spatele până cădeam, lucru pe care îl acceptam ca făcând parte din regula jocului. Consideram că totul are un preț şi eram dispus să-l plătesc. Senzația pe care ți-o dă viteza şi tensiunea nervoasă era aşa de plăcută încât, după ce i-ai dat de gust, multă vreme nu te poți opri să nu-ți rişti oasele în fiecare iarnă.

Aventura în zăpadă a culminat într-o dimineață însorită. Trezindu-mă mai devreme, l-am auzit pe Ioji moşmodind ceva prin camera de jos:

– Ce faci acolo?

– Mă duc să schiez.

– Stai că vin şi eu!

– Nu, lasă tu, că nu ştii şi eu mă duc azi pe Piatra Goznei.

– Ce dacă?

Piatra Gozna era cel de-al doilea vârf în masivul Semenic, plasat în apropierea cabanei noastre, cu o pârtie dreaptă şi extrem de periculos înclinată, folosită doar la concursuri de talie internațională.

– Gata, am venit cu tine!

– Faci ce vrei.

Am sărit din pat, m-am îmbrăcat într-o clipită şi, luându-mi schiurile şi betele, începui să alerg după Ioji care, cu paşi mari şi siguri, se îndrepta spre vârful Gozna. Ajuns sus, observă o negură ce se ridica din partea cealaltă a muntelui, în vreme ce partea cu pârtia era încă luminată de soarele dimineții. Ioji îşi montă schiurile cu mişcări sigure, îşi puse ochelarii şi dispăru în jos. Mă grăbii să-mi pun şi eu schiurile şi mă repezii după el, urmat de negura ce se revărsa pe panta cealaltă a muntelui. În graba plecării de la cabană îmi uitasem ochelarii de soare, iar acum, pornit ca o săgeată drept în jos, căpătasem o viteză atât de mare, încât îmi lăcrimau ochii. Nu mai vedeam nimic, lacrimile îmi înghețau pe față. Nu mai puteam mişca nici un muşchi. Aş fi vrut să-l strig pe Ioji să mă aştepte. Îl vedeam la câteva sute de metri mai jos, dar ceva mă irita în tabloul ce mi se înfățişa. Ioji trecuse la o procedură ciudată. Îi vedeam silueta mică şi întunecată pe panta de zăpadă, apărând şi dispărând şi nu înțelegeam ce treabă mai este şi asta. Mă gândeam că, dacă-mi voi menține echilibrul, până jos îl voi ajunge, el făcând ocoluri, iar eu venind ca un fulger în linie dreaptă. Ioji îşi continuă drumul, dispărând din nou din câmpul meu vizual. Mă apropiam cu viteză crescândă de locul în care-l văzusem pe Ioji dansând în acel ritual ciudat. Dintr-o dată, observai cu coada ochilor, şi aşa mijiți din cauza frigului şi plini de lacrimi, două puncte negre ce se îndreptau de la dreapta la stânga pe pârtie, tăind-o, cu intenția de a intra în pădure din nou. „Să fie lupi?” Mai că aduceau ca formă a rațe. „Pe dracu’, rațe! Iepuri?” Între timp, punctele ajunseseră pe la mijlocul pârtiei. Apropiindu-mă, am constatat cu groază că erau două capete de femei, cu cârpe pe cap, ce înțepeniseră privind cum mă năpustesc asupra lor.

„Strada!” – îmi veni în minte. Femeile treceau pe strada care, după sistemul socialist, tăia pârtia în două, fără să existe vreun semn care să atragă atenția. Strada avea o adâncime de vreun metru şi jumătate, aşa că doar capetele celor două femei se puteau vedea. Într-o clipă mi-am adus aminte de toate brânciurile şi vânătăile cu care mă pricopsisem la încercările de a ne da cu săniuța pe jgeabul de gheață care ținea loc de stradă. Părțile laterale erau tari ca fierul. Eram un om mort. Acum înțelegeam ce făcuse Ioji. Coborâse pur şi simplu în stradă şi se cățărase pe partea cealaltă, apoi, tacticos, şi-a continuat drumul. Eram conştient că numai o minune mă mai poate scăpa. Mă şi vedeam făcut afiş pe peretele opus al străzii. O voce,

parcă din ceruri, îmi strigă în ureche: „Sari!” „Hă, ce? Să sar? Eu? Cum?” Îmi puneam întrebări şi căutam răspunsuri în acelaşi timp. Totul a durat fracțiuni de secundă, dar aveam senzația că sunt la un examen care nu se mai termină. „Sari!” „Deci voi sări! Hm...” „Dacă mi se-agață schiurile de partea cealaltă a străzii, voi cădea cu fața pe pârtie şi voi fi cel mai urât ghitarist din țară, dacă voi mai cânta la ghitară vreodată, bineînțeles.”

„Trebuie să-mi las greutatea pe spate, să ridic vârfurile cât mai sus, să nu se agațe de nimic.” Zis şi făcut. M-am lăsat cât am putut şi în momentul în care am simțit ridicătura primului zid de gheață am sărit în sus ca o lăcustă, ridicând vârfurile schiurilor cât am putut de mult. Nenorocirea a fost că le ridicasem prea mult, aproape vertical şi cozile lor au lovit exact acolo unde mă feream, în peretele opus. Traiectoria mi s-a transformat într-o rotație şi s-a întâmplat exact ceea ce doream să nu se întâmple. M-am întors în aer cu picioarele-n sus şi m-am repezit cu fața în jos, în pârtia înghețată. Am spart crusta şi m-am înfipt în zăpadă până la brâu. Câteva clipe, mi s-a părut o veşnicie, am rămas nemişcat. Nu-mi venea să cred ce mi se întâmplase. În orice caz, „gândeam, deci trăiam”. Încet, am încercat să-mi mişc membrele. Cu groază mi-am dat seama că nu simt nimic. „Hait”, mi-am zis, „ai încurcat-o!” O furie, deopotrivă amestecată cu panică şi disperare, m-a cuprins şi am început să mă zbat sălbatic. Între timp mi se terminase şi aerul.

După un timp am revăzut lumina soarelui şi am reuşit să ies din zăpadă. M-am liniştit constatând că nu mi-am rupt nimic. Pornii înapoi peste zidul de gheață. M-a podidit atunci un râs nervos, incontrolabil, de hăulea valea. Cele două rățuşte, capetele îmbrobodite ale țărăncilor, se aflau în acelaşi loc, doar că făcuseră un „links schaut” şi priveau acum în jos spre mine, mirate şi jignite în acelaşi timp. Presupun că îşi imaginaseră că totul a fost o farsă, doar ca să le sperii pe ele. Nu-mi puteam opri râsul şi toată gheața de pe față începea să crape, provocându-mi dureri şi accentuând penibilul momentului. M-am ridicat cum am putut şi am pornit la vale, în timp ce cele două țărănci se întoarseră şi porniră hotărâte spre pădure, continuând traversarea pârtiei, aşa cum avuseseră de gând de la început.

Jos de tot, acolo unde pădurea din dreapta părea că se uneşte cu cea din stânga, se afla un punct deschis la culoare, strălucitor. Căsuța

teleschiului. Acolo se adunaseră o puzderie de schiori ce-şi aşteptau rândul să suie pe „Idioți”. M-am scuturat cum am putut şi am pornit din nou în goană vijelioasă, deşi nu mai aveam nici o şansă să-l ajung pe Ioji, care acum nu se mai deosebea de ceilalți pureci ce roiau în jurul cabinei de teleschi.

După scurt timp, viteza mea ajunse la cote nemaiatinse. Am început să disting ce se întâmpla jos, mai ales că gheața de pe față se dusese. Doar barba rămăsese un bloc de gheată, pe fiecare fir de păr se formase câte un țurțure. Cu ocazia căzăturii, turțurii se sudaseră într-un bloc compact.

Printre cei ce aşteptau jos la rând îl desluşii pe Ioji, care stătea mai la o parte. Şi mai desluşii ceva ce făcu să mi se ridice părul măciucă în cap.

Căsuța se afla cu o muchie exact în direcția din care veneam, în stânga se afla pădurea, iar în dreapta pârtia se termina într-o râpă. Printr-un efect optic, avusesem senzația că tipii de la teleschi aşteptau în fața mea, dar, de fapt, cei mai mulți erau de partea cealaltă a râpei, de unde pornea, în realitate, drumul în sus. Câțiva dintre cei ce-şi aşteptau rândul mă observaseră. Mi-am dat seama că tot mai multă lume se întorcea să se uite la mine. Nu ştiu ce era în capul lor, dar cred că încă nu mai văzuseră pe cineva să coboare ca glonțul în linie dreaptă şi fără să frâneze, direct spre colibă. Îşi imaginau, presupun, că trebuie să fie vreun campion ce voia să facă impresie. Ioji era singurul care înțelesese situația.

– Aruncă-te, aruncă-te jos! – striga el.

În stânga era pădurea, în dreapta râpa, în față parapetul de ciment al cabinei teleschiului, iar eu habar nu aveam cum se poate opri o asemenea o cursă.

– Aruncă-te, n-auzi? – țipa el disperat.

Oamenii, ce până atunci priveau plini de admirație această apariție de pe altă planetă, înțeleseră în câteva secunde adevărul şi o zbughiră în stânga şi în dreapta ca potârnichile. La timp, pentru că eu m-am aruncat lateral pe pârtie şi, într-un nor de gheață şi de zăpadă, mă proptii de unul dintre pereții cabanei. Pentru a doua oară mă cuprinse un râs frenetic. Nu pot să descriu senzatia, dar parcă m-ar fi gâdilat o sută de îngeri. Ioji îmi aruncă o privire plină de reproş şi se îndreptă spre teleschi, iar eu mă adunai de jos şi îl urmai. A fost

ultima mea aventură pe schiuri. Am preferat să mă specializez în coborârea pârtiei „Idioților” cu săniuța, noaptea.

Mult timp n-am mai putut nici măcar exersa acest sport.

CAPITOLUL XLIII

CONCURS CU ADOLF

Consumam sticle întregi de „Plataño”, lichiorul de banane, eram cu toții într-o stare permanentă de euforie, predispuşi la tot felul de probe de curaj.

Aveam boală pe Adolf. Îl vedeam zi de zi cum repara câte ceva, ba ridica singur o remorcă, atunci când trebuia schimbată roata, ba căra câte un buştean cât un copac întreg în spate, şi totul cu o linişte şi o modestie de parcă nu ar fi fost conştient de impresia pe care o făcea. Mi-a adus de câteva ori borcane de ciuperci murate, asta era o specialitate de-a şvabilor din împrejurimi. Satele Văliug (Franzdorf), Gărâna şi celelalte, ba chiar şi oraşul Reşița, aveau mulți locuitori de origine germană. Ciupercile murate nu erau ciuperci obişnuite, ci de copac, mari cât o pâine neagră. Tăiate felii şi puse cu hrean şi alte mirodenii, erau delicioase.

Într-o zi, când mă luasem din nou la întrecere cu Adolf, topind nişte sticle de „Plataño”, am trecut brusc la „Campari”. Reacția nu a întârziat. Devenisem mai agresiv şi doream cu tot dinadinsul să-i demonstrez lui Adolf superioritatea mea, măcar dintr-un punct de vedere.

– Măi Adolf, ăi fi tu puternic şi mare, dar elasticitate ai?

– De ce?

– Păi, e bine să ai. Uite, eu am făcut yoga şi pot să-mi pun piciorul după cap.

– ...

Mă privi cu neîncredere. „Gata, l-am prins”. Fără să stau mult pe gânduri, deşi eram îmbrăcat în jeans şi aveam cizmele în picioare, pornii să-i arăt cât sunt de elastic, luând cu mâna piciorul drept şi ducându-l spre cap. Pe vremea aceea, exercițiul îmi reuşea foarte bine şi mă bucuram să-i văd mutra lui Adolf, când aveam să-mi pun piciorul la ceafă. Mi s-a părut mie că treaba merge mai greu de data

asta, dar am pus totul pe seama pantalonilor şi am forțat fulgerător mişcarea până în dreptul urechii.

„Poc!” Se auzi o împuşcătură ca de pistol şi mă prăbuşii ca secerat pe spate în pat. Toate zgomotele se cufundaseră într-un fel noapte şi toate imaginile începură să curgă una în alta şi se făcu linişte. Eram fericit că pluteam şi că durerea aceea infernală, ce o simțisem doar o fracțiune de secundă, dispăruse.

Când m-am trezit, eram singur. Nu trecuseră mai mult de zece minute, presupun, dar Adolf se plictisise de scamatoria asta cu adormirea instantanee şi s-a dus să-şi vadă de treburi. Am încercat să mă mişc, dar o durere de nedescris mi-a săgetat din nou genunchiul. „Bravo, Covaci! Ți-ai rupt singur piciorul, cu propria-ți mână, de-or să râdă şi curcile”. Am încercat din nou să mă mişc şi era să leşin din nou. Durerea era de nesuportat şi am urlat cât am putut. Alături, câțiva băieți se repeziră să vadă ce s-a întâmplat.

– Ce ai, bă, de țipi aşa?

– Dacă vă spun, nu mă credeți şi dacă mă credeți, vă căcați pe voi de râs!

– Ce-i asta, bă?

– Mi-am rupt piciorul adineaori, cu mâna.

Hohotele de râs erau doar de neîncredere.

– O freci, zise Schwarz. Ia scoală să vedem şi noi!

Se aplecă să mă ajute să mă scol. Am urlat cât am putut şi am făcut un salt pe spate.

– Ce p...a mea, că nici nu te-am atins?!

– Stați uşor, fraților, dacă nu vreți să mor aici, în fața voastră.

– N-o murit încă nimeni din asta.

– Mai bine ajutați-mă să mă dezbrac şi să-mi dau cizmele jos.

Ei, încearcă să-ți dai cizmele jos, când ai un picior rupt! De obicei, îmi trebuie cineva, să-i proptesc piciorul în spate, în timp ce acesta să tragă cu ambele mâini de cealaltă cizmă. Era ceva imposibil în momentul acela. Până la urmă am găsit soluția. Am leşinat din nou şi când m-am trezit eram doar în chiloți, cu toți ceilalți uitându-se îngrijorați la mine. Genunchiul drept se umflase, dar bizară era umflătura ascuțită din partea din afară a gambei.

– Ce-i asta, măi?

– Ce să fie, ce să fie? îl auzii pe Reininger undeva prin spate.

– Mi-a ieşit capul peroneului din capsulă şi acum stă în afară. Trebuie băgat la loc.

– Cine?

– Păi noi, cu toții. Trebuie să mă ajutați, acuma, până mai e încheietura caldă. Dacă mai rămâne o vreme aşa, trebuie operat şi mă duceți în spate până la Reşița.

Am scrâşnit din dinți şi am început să mişcăm cu toții osul. Părea că umflătura se micşorează, dar durerile erau demențiale. Transpirasem de chin şi cred că aveam o lucire sălbatică în ochi.

– Haideți, haideți...

– Bă, în filmele cu cowboy, când se scoate un glonț din câte unul, îi dă o sticlă de whisky să tragă şi după aia bagă cuțitul în el. Nu vă e milă de el, dați-i ceva să bea, că privirea lui parcă cerşeşte un litru de „Bourbon”.

Reininger, cu o prefăcută grijă, savura situația.

– „Bourbon” să bei tu! – reuşii să scrâşnesc printre dinți. Când te-or duce la groapă!

– Da, da... hai, bă, tu nu ştii de glumă?!

– Mersi, că de glume îmi arde mie.

– Păi, nu-i asta cea mai reuşită glumă, să-ți rupi singur piciorul şi să-ți dai cu el în cur?

În mod normal, aş fi încercat să-l fugăresc, dar aşa, m-am lăsat păgubaş.

– Gata, îmi ajunge, e bine. Încetați odată!

A trebuit să urlu la ei, căci, în mod ciudat, toți deveniseră extrem de zeloşi şi mă tot apăsau şi mă masau, în vreme ce eu vedeam negru în fața ochilor de durere.

– Chiar e bine?

– Eu nu cred că-i la loc.

– Ce, asta a fost tot?

– Cărați-vă, că de m-oi scula, ştiți continuarea!

– Parcă am mai auzit asta undeva!

Chicotelile s-au îndepărtat şi m-au lăsat cu suferințele mele. E drept, şi cu sticla de „Campari”, pe care am terminat-o rapid, după care am adormit. M-am trezit spre dimineață, cu vezica gata să-mi plesnească şi chinuit de dureri ce iradiau în tot corpul, de nu mai ştiam ce să fac. Orice încercare de a mă da jos din pat a eşuat. M-am rostogolit pe podea şi m-am târât pe coate până la toaletă. Aici, alte

probleme. Deschid uşa, închid uşa, ridic capacul şi toate celelalte. Nu mai continui să povestesc ce am îndurat timp de o săptămână, căci abia pe urmă durerile începură să mă mai lase. În continuare, cel mai dificil lucru era mersul la toaletă pentru că acolo trebuia să stau în picioare. Toate celelalte activități le făceam stând cu spatele la perete şi cu fundul pe o pernă, citeam, cântam la ghitară, mâncam ce-mi aduceau băieții. Sau fetele. De activitate sexuală nici vorbă. Primele zece zile nici nu-mi trecuse prin cap că fetele ar putea fi bune şi pentru altceva decât să aduca mâncare sau cărți de la bibliotecă. Dana, după ce mai frecventase o vreme salonul cel mare, plin cu băieți săritori şi voioşi, plecase definitiv la Timişoara.

Ştiam că piciorul se va vindeca repede dacă e solicitat. Mai făcusem o experiența asemănătoare, dar nu de o asemenea amploare, în 1973 când, la Ştrandul Termal, mă repezisem asupra unui puşti, jucând prinsa. A ieşit din apă exact în clipa în care eu, ca un uliu, mă aruncasem după el. Ne-am ciocnit, mai bine zis, l-am lovit cu mâna stângă în claviculă. Degetul mic mi-a rămas o secundă agățat în clavicula lui, apoi s-a întors cu totul pe spate. Dacă strângeam pumnul, degetul mic se închidea în spatele mâinii. Arăta îngrozitor. Am ținut mâna în apă călduță, dar i-am strigat pe Tibi Brătianu şi Titi Pintea, amândoi foşti studenți la sport şi i-am întrebat ce făceau în situații similare.

– Caz asemănător nu există, mi-a replicat Pintea. Cum ai putut să faci asta?

– Cum-necum, asta e şi dacă mai stau aşa, aşa rămâne şi în veci nu mai cânt la ghitară!

– Stai aşa, că s-a dus Tibi la un telefon să cheme salvarea.

– Stau eu, da' vine?

În timpul acesta, am început să-mi masez degetul cu grijă şi să-l întorc, cât de cât, spre poziția normală. Nu simțeam durere, bănuiesc că din cauza apei calde, şi încetul cu încetul, încheietură cu încheietură, am întors degetul într-o poziție apropiată de cea inițială.

– Băi, ce face ăla cu salvarea?

– Păi, telefonul i-a înghițit fisele lui Brătianu şi a plecat să caute altele.

Titi şi cu Tibi intraseră în clanul „Phoenix" la începutul anilor '70, pe când făcusem „Țiganiada" la Universitate. Fermecați de umorul lor sec şi de spontaneitatea cu care inventau în orice situație,

reuşind fără nici un efort să cucerească publicul şi să-l facă să se tăvălească pe jos de râs, îi acceptasem în gaşcă. Tibi Brătianu era suplu, dar înalt şi bine legat, un cap mic şi picioare lungi, o mişcare felină. Titi avea nişte umeri lați de cărător de mobilă şi o față lătăreață. Era mai mic ca Tibi, îndesat şi plin de forță. Tipică îi era bărbia, extrem de scoasă în afară, dând în permanență senzația că e în căutarea unei glume bune, deşi expresia generală era foarte hotărâtă. Cei doi veniseră cu noi şi prin turnee, unde ne ajutau la căratul sculelor, dar de cele mai multe ori erau scutiți, preferând să-i urmărim în postură de clovni. Se completau perfect şi alcătuiau un duo inseparabil.

De data asta, gluma se îngroşa, aşa că m-am hotărât să mă duc acasă. M-am îmbrăcat şi am plecat la Tuşi. Ajuns acolo, am luat ghitara în mână şi am încercat să cânt, folosind şi degetul mic. Durerea era suportabilă, doar că degetul nu se închidea la locul potrivit. Deja mă gândeam dacă pe viitor nu va trebui să-mi găsesc o tehnică nouă de a cânta la ghitară.

A doua zi dimineața, degetul era atât de gros, că aveam senzația că o să crape pielea ca pe un salam. M-am dus la Spitalul CFR, ce nu era departe, şi unde lucra Luci, o prietenă de-a lui Mutti, şi care locuia în gazdă la ea. A chemat un doctor, Clunay, şi m-am trezit cu brațul în ghips.

– Dublă fractură şi dublă entorsă, trei săptămâni de pauză şi mai vedem!

– Cum trei săptămâni de pauză? Noi avem concert în 12 zile la Sala Palatului.

– Uite, eu scriu aici pe gips data la care îl vom desface şi ne vom uita să vedem ce se întâmplă.

Chirurgul se întoarse şi plecă.

– Luci, dar nu se poate, am concert!

– Cum vrei să cânți cu dublă fractură?

– Nu ştiu, nu mă interesează, am să cânt. Nu s-a anulat niciodată un concert din cauza mea şi nici n-o să se anuleze!

Am plecat acasă şi am luat o pilă mare, semirotundă, din atelierul ce-l aveam la Tuşi şi am şlefuit gipsul în aşa fel încât să încapă gâtul ghitarei, iar celelalte degete le-am eliberat. A rămas imobilizat doar degetul mic, înconjurat de un strat, oricum subțiat, de

gips. Aşa am repetat timp de zece zile. Apoi m-am dus la Luci şi am rugat-o să-mi scoată gipsul de tot.

– Bine, dar nu am voie, nu se poate, trebuie să stai trei săptămâni cu el, îmi spuse ea roşind.

– Scoate foarfeca şi taie!

– Ce se întâmplă aici?

Dintr-o uşă laterală apăru doctorul ce-mi pusese gipsul.

– Să-mi scoată gipsul, m-am vindecat. Peste două zile e spectacolul la Sala Palatului şi nu pot cânta aşa.

– Ce dată scrie pe gips?

– Ar fi trebuit să stea cu el până pe 24, zise Luci stânienită.

– Scoateți-mi gipsul, că oricum nu am de gând să mi-l păstrez. Mi-l scot singur!

– Bine, scoate-l!

Doctorul se aşeză, privindu-mă cu o nuanță foarte amuzată. Luci aduse foarfeca specială, decupă aparatul gipsat ce se întindea până la cot şi care, cu un zgomot sec, se prăbuşi pe podea.

– Foarte bine, închide pumnul!

M-am grăbit să fac asta şi dintr-o dată se făcu linişte. Când m-am trezit din leşin, doctorul pipăia degetul.

– De necrezut, calus format deja. Ce-ai făcut cu el?

– Am exersat în fiecare zi, dar cu celelalte degete, pe ăsta nu aveam cum să-l îndoi.

– Eşti hotărât să rămâi fără gips?

Durerea fusese atât de atroce încât devenisem nesigur. Nu ştiam ce să mai răspund.

– Eşti un băiat viteaz, am să-ți pun o atelă şi ai să poți cânta la Palat.

Nu ştiam eu ce-i aia o atelă, dar eram mulțumit că voi putea cânta. Luci împreună cu doctorul îmi fixară degetul cu doua scânduri subțiri, tăiate pe măsură, apoi bandajară în aşa fel încât să nu se poată desprinde de deget. Doar prima încheietură a pumnului era mobilă, restul degetului rămânând strâns în atelă. Acasă, primul lucru pe care l-am făcut a fost să încerc să cânt. Încetul cu încetul, mi-am dezvoltat o tehnică de a cânta cu degetul întins, mişcându-l doar din încheietură. După câteva ore începusem să-mi recapăt încrederea şi să încep să sper că vom susține concertul la Palat cu succes. Aşa s-a şi întâmplat, iar după concert m-am întors în Timişoara şi am mers

din nou la doctor şi i-am arătat degetul. M-a privit cu un fel de neîncredere, a dat din umeri şi a plecat.

– Degetul e vindecat, eşti liber.

În timp ce pleca, îl auzeam mormăind:

– Dublă fractură şi dublă entorsă!

Ei, această aventură m-a convins că, dacă nu zac şi mă mişc, mă voi vindeca în scurt timp. Problema cea mare o reprezenta perioada până când se ameliorau durerile.

INTERLUDIU CU MIRCEA BANICIU (III)

– În şaptezeci şi...

– ...patru spre şaptezeci şi cinci.

– Şi-acolo, cu liftul ăla...

– Cu liftul, cu vioara pierdută, cu Schwarz care-o sărit până-n gât în zăpadă, cu Adolf, cu gagicile leşinate, comă alcoolică, Indira cu calu' lui Victor, '74–'75 eram deja la munte, la vila „Crăița" sau cum îi zicea...

– „Crivaia"...

– ...aşa ceva, nu mai țin minte cum îi spunea, n-avea căldură, n-avea nimic, ne încălzeam cu becurile, gălețile alea acolo, paturile alea, nici paturi nu erau, dormeam pe niste saltele, tu aveai o pătură, Costin trăgea băşini în pătură, concursuri de băşini cu Victor şi cu toată gaşca şi pelerinajul care-a fost. Toată Timisoara era sus...

– ...puştoaice de paiş'pe ani, de cinş'pe ani...

– ...puseseşi o parte din stație, făceam discotecă la cantină, nu ştiu ce, ăia nu dădeau haleală, nu ştiu ce repetiții... cu aia care-o venit de jos, prietena mea, una Adina, care-o venit, care acuma-i în Italia şi care-o venit din Reşița pe jos până sus toată noaptea, din Reşița o urcat pe jos până sus, plus săniuțele, când te-ai dus tu, te-ai dat de-a dura, de era să te cureți acolo... cu săniuțele pe lanterne, noaptea, picioare-n cur, pe-acolo şi d-astea...

Deci '75 şi '75 coborâm de pe munte direct în Bucureşti, la „Eminescu", Casa de Cultură „Eminescu", unde-i „Migas"-u' acuma ş-acolo am cântat prima dată „Cantafabule". Cu bărbi, arătam de pe munte, pizdoşi, bronzați. Ianuarie, februarie, martie,

trei luni am stat pe munte şi-atuncea l-ai trimis pe Costin în altă parte. Deci ai terminat cu Costin în primăvara lui '75, ai terminat cu Costin...

– ...la înregistrări, că nu mi-a plăcut...

– ...deşi o dată ai imprimat cu Costin, deja, nu ți-a plăcut. Ziceai că nu ține la tăvăleală, l-ai luat pe Gondi. Mi-e mi-a plăcut foarte mult ce-a făcut Gondi atunci. Tu ai zis: „Dom'le, nu-i exact ce trebuie!" Şi-i normal, era gustul tău şi erau piesele tale. În final ți-am spus eu: „Bă..." Eu îl întâlnisem pe Țăndărică, nu mai ştiu în ce context...

– ...în Timişoara la Olimpia, la un spectacol cu Corina, cu nu ştiu ce, şi-atunci l-am luat cu sculele direct de la sală, de i-am lăsat pe ăia fără tobar să plece mai departe şi el o rămas cu noi. Fiara de Ovidiu a cântat la „Cantafabule" cum nu se mai poate. A cântat cum azi nu mai cântă. La fix ceea ce trebuia, dar nimic în plus.

– La Olimpia, înainte de a reimprima cu el, am cântat la Termal un banchet, când mi-a fost mie rău şi-am întârziat şi m-ai penalizat, a venit şi Hepp turbat şi ejacula pe-acolo d-astea, da, arunca cu mărci. Au fost nişte cântări deja cu „Cantafabule" în deschidere, după care se cântău rock-uri, după care se cântau „Negru Vodă", „Nunta", „Te întreb pe tine, soare", „Andrii Popa" şi toate alea. Dar totdeauna piesele de „Cantafabule" erau în deschidere. Imprimate în faza inițială cu Costin, negativele, după care tu ai făcut o pauză, nu ştiu ce, ş-am venit din nou înspre primăvară, l-ai luat, prin mai '75, pe Țăndărică şi-atuncea am pizdit-o. Țin minte pe Gherghel care venea în studio şi voi imprimați.

– Exact, care era rolul lui Gherghel?

– Gherghel a organizat nişte festivaluri, la Sala Palatului a organizat, la Polivalentă a organizat. Păi, una dintre Polivalente, cu „Mugur de fluier", a fost organizată de el, cu frații Ursulescu la prezentare, în '74 în toamnă. O Sală Polivalentă de aia cu şase mii şi şase mii, sub picioare era full. *Am poze şi de acolo. Schimbaserăm deja costumația, eu aveam cămaşă roşie, tu aveai una verde...*

– Ioji avea una verde, cu mâneci...

– Da, Ioji avea una verde, tu aveai roşie şi eu aveam una mov, aia mov cu material aşa...

– Croite de maică-mea, cu aplicații, aşa.

– Venea Heni, ne mai aducea țoale de la ajutoare, mai aducea... Mai ții minte când venea cu țoale de astea luate pentru săraci, astea erau țoalele noastre!

– Eram îmbăcați numai cu țoale străine.

– Dar, totuşi mâna a doua luate, să dea Dumnezău s-o ajute pe Heni!

– Bine, hai, că a şi primit destul. Ce i-am schimbat la bani şi ce i-am dat eu...

– Tu i-o trăgeai la buci lu' Heni, ai trecut la buci cu madam' Heni, scurt, aşa, după care i-ai lăsat lui Victor sarcina de a avea grijă de fata care se ocupa de noi.

– Şi a nimerit la Schwarz.

– A nimerit în ultimă instanță la Schwarz. În '75 vara eram cu cenaclul lu' Păunescu, aici la Costineşti, cu cenaclul lu' Păunescu. Şi-acuma țin minte, am poze iarăşi, cu toată gaşca, cu Doru Stănculescu, cu Victor Cârcu, cu Mircea Vintilă, cu Alifantis, cu Dan Chebac, cu Evandro Rosetti, Păunescu, Anda Călugăreanu,... asta era gaşca, Dan Aldea, care venea cu noi, Păuneseu... ce mai era? Şi-atunci apărea: Cenaclul „Flacăra" şi Formația „Phoenix"!

– Aşa!

– Țin minte că tu ascultai, stăteai la o viluță, la A-urile astea care sunt înspre plajă, şi ascultai, eu ştiu şi-acuma vila, că e o statuie cu unu' c-un flaut. Şi-n spatele statuii ăleia, toți aveam A-urile astea chiar de pe plajă, şi se asculta – aveai magnetofonul ăla rebegit, BASF, sau ce era, – cu actorii ăia care au plecat, trupa aia, „Reflex Flacăra", cum îi cheamă pe ăia?

– Ioana Crăciunescu...

– Gelu Colceag, cum îl cheamă pe ăla care-i în Germania sau în Olanda, Sloby... Nu mai bem şi noi un whisky, nu trimiți pe cineva să... Deci, aia era gaşca de vară '75. Cu Adina Dimitriu, ghitarista, am o droaie de poze, cine mai era acolo? Stepan, care îl avea pe Adrian Daminescu, care-i acuma mare star, îl avea pe Daminescu solist vocal şi cânta la violoncel. O vară-ntreagă am locuit aici la Costineşti. Cu scafandrul când te-ai băgat tu cu costumul de scafandru, de era să te puşte grănicerul când ai ieşit afară. Te scufundai noaptea cu lanterna...

– Cum era cu haşişul şi cu chestii din astea? Specialitatea lui Reininger era, la o vreme, şi a lui Cârcu.

– Pe asta n-o ştiu. Pe mine nu prea m-au băgat în gaşcă. Dar Reininger deja primea pachețele de-afară, tot timpul avea țigări, avea alea... țigări învârtite. Reininger care era căcăcios şi primea tot timpul, avea... Îl avea pe Şobre-n curul lui şi cu ăla... apăruse... Hollinger. Picioare-n cur lu' Hollinger... Lipițanu' îl făcea pe ăsta cal!

– Da, da, calul nostru drag!

– Domnu-i domn şi-n şanț!

– Deci, iarăşi o vară extraordinar de faină, de frumoasă, cu Păunescu. Deci, aia o fost vara în care noi am început treaba cu Păunescu.

– Am început?! Începusem deja!

– Începusem, dar vara aia a fost primul turneu țeapăn cu Păunescu.

– Cu Cărmăzan, cu filmări, pe la Văliug, cu nu ştiu ce...

– Alea au fost... filmările cu Cărmăzan, au fost de îndată ce s-a terminat repetiția pentru „Cantafabule", la sfârşitul perioadei noastre de stat pe Semenic.

– Era încă Petrescu!

– Era. Am poze şi de-acolo. Cu tine în camion! Noi am plecat de-acolo cu o remorcă de tractor, pe lângă lacul Văliug.

– Cu caii pe râu.

– Turneele după aia, deci înainte de chestia asta, turnee cu Mircea Florian, multe, foarte multe, cu Gondi în deschidere, cu Ceata Melopoică...

– Mircea Florian cu Gondi!

– Cine mai era? Mircea Florian, Gondi... Gabi Căciulă era unul. Apăruseră ei cu fazele alea... India... Gondi la percuție, eu țin minte fazele alea, Satu Mare, Baia Mare...

– Florian la Casa de Cultură „Eminescu", acolo m-a impresionat el pe mine, acolo l-am văzut, cred, prima oară. Cânta el: „Banii, banii" şi chestiile alea cu cobză!

– Da, el făcuse deja discul ăla cu „Pădure..." Schwarz, clubul bărboşilor la Baia Mare!

– Aa, la Baia Mare, măi frate! Cu doctorul ăla si cu pozarul care umbla după noi în turneu, Brezoski. E fotograf şi acuma, la „Shell".

– Nu era doctor, era dentist... fusese preot, fusese călugăr... O făcut balmoşul ăla de-am plecat în freză de-acolo, pe iarna aia extraordinar de frumoasă... Ziua lui Florian, când băuse Gondi dimineața un pahar de apă şi-o zis: „Mă, f...i mama mă-sii!” Toată noaptea numai pălinci din alea şi haleuri din alea, specialități pentru pălincă şi când o băut dimineața un pahar de apă, s-o îmbătat! Praf s-o făcut!

– Hă, hă!

– Cu şoferul ăla care lăsa scândurica pe accelerație ca să joace cărți cu ăştia-n spate...

– Rusu, Rusu-l chema pe ăsta!

– Primele turnee, apropo tot de şofer, cu ăla care era securist şi era turnător, unu' gras, am poze şi cu ăla, la urmă am aflat că ne tuma la Securitate.

– Reininger venise sus pe munte cu noi. Deci era momentul în care Reininger reintrase în trupă. S-a terminat cu „Mugur de fluier” la Teatrul Maghiar, când ai primit tu „Marshall”-urile şi toate chestiile alea, în toamna lui '74. Chiar în vara lui '74 apăruseră „Marshall”-urile.

– În '73! Primele, „Marshall”-urile alea mari.

– În '74 au apărut stația, mixerul cu opt canale şi puterea de 500 W, „London City”-ul şi boxele alea multe, în iunie '74, țin minte şi-acuma. Şi-atuncea, deja, la Teatrul Maghiar a apărut şi Reininger, care-o zis „Mă, aş veni şi eu, m-am săturat de « Amicii », asta e!”

– Eu îl luasem de fapt pentru syntethiser-ul ăla, că el venise la mine să-l vândă. Era unul din primele „Korg”-uri şi nu ştia ce să facă cu el. L-am ascultat, am văzut că are generator de sunet, se poate schimba nu ştiu ce, mă gândeam ce culoare interesantă pot să bag pentru ale mele, folclorice.

– Aici e poanta aia mişto cu Tuşi. Pe Tuşi nu tre' s-o uiți.

– N-o uit! „Şie tăt vria ăsta că mâncă mâncarea lu' Nicu”. Când era cu curul pe pat: „Curvele dracului, cum de sta cu curu' pe pat?!”

– Povesteşte scena aia cu sarmalele!

– Ne-am certat într-o seară pe bani. Nu ieşeau banii. Şi: „Dă-ne banii” – eu şi cu Ioji – şi era mare gură – făceam eu mare gură şi loji şi el – şi Tuşi stătea după fireang şi se uita. Stătea în

bucătărioară – Dumnezeu s-o ierte! – stătea şi se uita. Noi te spurcam acolo, că: „Dă banii, mă!”, tu ştiai de „Marshall”-uri, de celelalte. Ioji stătea la mine, muream de foame, mâncam o coajă de pâine, f...i mama mă-sii că asta era, trăiam din bursă, şi-acuma țin minte. Sana, dimineața, un leu şaptezeci, patru cornuri de-un leu, de-alea cu sare, ăsta era micul dejun, la prânz mâncam la cantină şi seara o tocană de legume de trei optzeci, atâta costa, trei optzeci şi o franzelă de un leu, proaspată, ce-i drept. Asta era haleala! Deci, faza cu Tuşi, că noi ne certam pe bani. Tuşi era pe noi duşmancă, o simțeam că aruncă scântei după perdeluța aia acolo, să ne spurce pe toți. Nici n-o dat „Bună seara!” când am plecat şi-a doua zi am venit de la facultate, cred că erai cu nu ştiu ce, cu acte pe la primărie, cu scule, cu scris, cu cultură, cu Iliescu, care era la cultură pe vremea aia, cu doamna Zamfir, cu toate alea, nu ştiu ce probleme cu cultura, cu turnee şi noi am venit la Tuşi şi Tuşi o zis: „Da’ mâncați copii? Mâncați oare ceva, că avem nişte sarmale”. „Săru’ mâna, mulțumim, că avem o foame de aia, cu burți lipite de coloana vertebrală”. Lui Ioji i se ascuțiseră ochii şi urechile. Ne puse d-alea aşa, cu mărar, cu cimbru şi cu smântână, d-alea grase, câte două la fiecare. Când eram fiecare cu o sarma deja îngurgitată, apare Tuşi: "Vreo sarma, mai vreți ceva?” „Săru’ mâna, destul”. „Mâncați, lui Nicu nu-i plac şi tot nu-i plac şi le dădeam la porci!” Sau cu curvele care sunau, cu gagicile care sunau: „Cine credeți voi că-i Nicu, armăsarul Timişoarei? Oricum nu poate să vă f...ă pe toate!”

– Hă, hăă!

– Când o venit bătrâna la Iaşi, şi-o luat permisul că era cu CFR-ul, că ți-ai uitat tu pijamaua şi şapca acasă. Te-ai trezit cu ea la hotel, la Iaşi, ți-o adus şlapii şi pijamaua. Noi râdeam. Şi când o venit după aia la Costineşti, adică înainte de aia de la Costineşti, în ’74, când stăteam la căsuța aia de zugrăviseşi tu tot, ți-au aranjat camera ta special, lipiseşi postere şi-o venit Tuşi şi-o dat toate posterele jos. Când ai venit de la scufundări şi de la plajă nu mai era nici un poster, era curat în cameră. Venise să-ți spele hainele şi-o stat o săptămână Tuşi la mare. Şi cu Şobre, în vară apăruse Şobre de la armată. Şi fazele cu Şobre de la Târgu Mureş, era plin de bube, cu bocancii ăia pe el şi ne-am pişat pe noi de râs, la Târgu Mureş, că-şi făcea armata, în ’74. Ăsta-i personaj, ăsta nu tre’ să-l uiți.

– Asta aşa e!

– Şuturi în cur şi vai de curul lui! Ăla, cu cultura lui de bucătărie, înțelegi, trăgea şuturi în cur lu' Hollinger care preda limba germană la Şcoala maghiară din România. Şi el de fapt, era evreu.

– Taică-su era cel mai mare profesor de germanistică.

– Germanistică şi fost hitlerist. După aia, turnee full, *nu ştiu ce, după aia în '76 la începutul anului am avut, mă rog, după turnee şi turnee şi turnee şi zdrăngăneli şi începuserăm să câştigăm chiar bani foarte buni, au fost stadioane, Galați, Brăila, bani mulți, da, se luau, nu ştiu ce, eu am venit mai târziu. Aşa, '75 vara, Păunescu şi stadionul ăla mare din Sibiu, când a venit şi Cărmăzan să ne filmeze, '75 vara a fost.*

Începuserăm cu Şuteu şi cu Fleischer, pe bani mulți. Turneele cu stadioanele. În '75 eram deja barosani.

– Asta-i desfăşurarea.

– În '75 deci, în toamnă, eram... nici nu ştiu care era viața mea, în orice caz, erau turnee deja, erau turneele alea cu Şuteu, care te-a păcălit. A zis: „Dom'le, facem cu Clubul Sportiv Târgovişte, facem zece stadioane, Târgovişte, Ploieşti, Câmpina, Braşov, nu ştiu ce". Atuncea țin minte că am câştigat cei mai mulți bani, am cumpărat şi „stramp"-urile alea. În '75 venise Pechea, erau Pechea cu Vintilă, veniseră din Germania şi atuncea am cumpărat boxele. Ei veniseră în '74. Toată perioada trebuie raportată la relațiile noastre cu Aldea, cu „Sfinx"-ul, concurența cu „Sfinx"-ul, căcaturile-n ziare pe care le-au băgat ei. Scoseseră „Lumea albă", scoseseră „Zalmoxis", astea trebuie avute în vedere, fiindcă aveam în permanență concurența găştii. Tre' să pomeneşti de „Progresiv TM", tre' să pomeneşti de găştile care erau pe vremea aia, de „Mondial", care funcționa cu Cernea, cu nu ştiu care.

– Ehei, „Progresiv TM"...

– Da, cu Harry Coradini, cu Herdina. Erau găşti care chiar sunau foarte bine, era o mişcare în Timişoara, erau „Cascadele", care sunau grozav, erau „Progresiv TM", erau „Clasic XX" al lui Hepp, eram noi, concurență, erau spectacole chiar...

– „Stelele"...

– „Stelele", cu scule din Germania...

– „Ecolet"-ul...

– „Ecolet”-ul, profesionişti, trebuie pomeniți şi ăia, ca să dai o aură imaginii. Deci, să zicem c-am rămas la ’76 începutul anului, turnee, nu ştiu ce, cu Şuteu, au început de alea cu săli de sport mari, nu mai mergea altfel, deja nu mai mergea altfel. Dar „Cantofabulele”, impactul cu „Cantofabulele”, dacă ții minte bine, că ieşeau ca potârnichile din sală. Deşi toată lumea şi-aduce aminte, de „Cantofabule” ca de cea mai zdravănă chestie a noastră, lumea nu înțelegea nimic.

– Da, da, era o noutate.

– Vezi spațiile alea, cu moog-ul ăla, cu sintetizatoarele pe care le imprimase Reininger...

– Cu bandă...

– Cu bandă înainte, cu pregătirea sălii, regia pe care-o făcuse Cârcu...

– Cu Dan Chişu, care ne-a făcut costumele...

– Luminile de la aeroport, luasem luminile de la Olimpia, fumighenele...

– La Cluj o fost asta.

– Nu la Cluj. La Oradea, la Oradea, la Oradea. Şi de-acolo am poze. La Oradea-o fost. La Cluj or fost cenaclurile alea zdravene, când începuseră cu Țăndărică deja „Cantafabulele” şi mergeam cu Păunescu. Când s-o scuturat, îl luaseşi deja pe Krauser. S-o scuturat Krauser cu ghitara, cu stația aia, a lu’ căcatu ăla de Merca, de era să zboare în aer, să moară acolo.

– Erau „Marshall”-uri făcute de Sorin Tudoran.

– Exact, „Marshall”-uri făcute de Tudoran.

– Toată lumea se scutura şi se ardeau transformatoarele şi difuzoarele.

– Când ai vrut tu să faci: „Măi tătare, măi tătare”, piesă la care nu voiai să renunți şi nici până astăzi n-ai reuşit s-o faci, că tot timpul eram la băşcălie, ne pişam pe noi de râs în spate: „Uite şi la ăsta ce cântă – « Măi tătare, măi tătare »”. Rusnacul care-o venit din Basarabia ne cântă nouă „Măi tătare”, p...a!

CAPITOLUL XLIV

JOC DE TREI

Într-o bună zi, Ioji năvăli în cabană radiind.

– Avem musafiri.

Era Erika Iozsa, cu o gaşcă de la televiziunea în limba maghiară.

– Băi, ce faceți? Aicea v-ați retras? Vedeți că vă mănâncă lupii!

Erika îmi cam plăcea. Avea părul lung, de un blond închis şi ochi albaştri strălucitori. Vorbea româneşte bine, dar avea un uşor accent, care nu-mi displăcea. În afară de asta, îi respectam talentul de interpretă, alături de Horvath Karoly şi ceilalți colaboratori ai lor. Cu timpul, Erika mă cucerise cu totul... După ce fusesem intimi o vreme, rămăsesem buni prieteni în continuare. La plecarea mea definitivă din țară i-am lăsat ghitara mea iubită, acel „EKO” cu douăsprezece corzi.

– Vreau să facem o emisiune cu voi.

– Ha!... Ha!

– Serios!

– Ha... Ha, ha!

– Nu vreți?

– Cum vrei tu să faci asta? Doar ştii că noi nu intrărn în TV de ani de zile şi că nu are nimeni voie să lucreze cu noi.

– Noi o s-o facem!

– Treaba ta, dar noi suntem interzişi de anul trecut. Am impresia că nu a ajuns pe la tine circulara lui Călinoiu, deşi tare mă mir!

– Nu mă interesează, noi am venit deja cu toată echipa de filmare şi vrem să facem o emisiune de o jumnătate de oră cu voi.

– Păi, să-i dăm bătaie!

A ieşit o filmare teribilă. Ne-am dat cu săniuța, de data asta ziua, pe pârtia de viteză a „Idioților”. În sfârşit, se lămuri şi lumea cine strica pârtia în timpul nopții. S-au luat cu mâinile de cap, văzând salturile şi trântele noastre, terminate de fiecare dată cu câte o groapă în pârtie, dar fiind acolo televiziunea, n-au îndrăznit să comenteze.

Românului i s-a inoculat un fel de respect amestecat cu frică față de orice instituție de stat, față de orice purtător de uniformă, chiar şi de CFR. Acesta reprezenta puterea statului, deci a poporului, a noastră, a nimănui. Ne-am făcut de cap, am fost filmați în fel şi chip. Ziua era însorită ca mai toate cele petrecute pe Semenic şi veselia a fost mare. Se pare că emisiunea s-a şi dat pe post.

Au urmat zile liniştite. Într-una din ele, o zi în care fiecare se plictisea în colțul lui, uşa de la intrare s-a deschis brusc şi casa s-a umplut de hohotul de râs pițigăiat al lui Şobre. Îl trimisesem la Reşița să facă rost de whisky bun, pe valută, şi de gagici. Dar sunetul râsului său, atât de cunoscut de noi, era parcă alterat de ceva. M-am uitat la el şi-am înlemnit. Din gură îi curgea un val de sânge.

– Ce s-a întâmplat?

– Mi-am spart toți dinții, bâigui el.

– Cum mama naibii ai reuşit? Cine-i de vină?

– Păi, şoferul de la taxi...

– Zi cum s-a-ntâmplat!

Mai înghițindu-şi sângele ce continua să curgă, mai ştergându-se cu mâneca de la palton, a început să povestească. Înmărmuriți cum eram, nu-i trecuse nimănui prin cap să-l aşeze pe un scaun şi să-i ofere cel puțin un prosop. Plecase să execute ordinele şi aranjase totul când, la întoarcere, sosind cu taxiul pe Semenic pe drumul înghețat, şoferul făcu un accident. Şobre dăduse cu capul în parbriz şi îşi pierduse toți dinții, iar fata pe care o aducea a luat-o la goană. Nu ştia în ce direcție fugise fata, el îşi continuase drumul pe jos.

– Trebuie să te duci la doctor.

– Lasă că nu-i nici o problemă.

– Nu se poate, nu te uiți la ține cum arăți?

– Nu, ăăă stai să văd!

Țâşni spre baie. După o secundă se auzi un țipăt isteric. Şobre ieşi cu gura până la urechi, hohotind de râs.

– Hi, hi... hi, hi, hi...

– Împachetează şi cară-te! Te duci jos la Pol şi-i spui să-ți facă dinții, apoi mai stăm de vorbă.

Şuvăgău îşi terminase pe atunci facultatea şi lucra deja ca dentist. Putea să-l ajute pe Şobre, care îi era prieten. Cu multă tristețe, Şobre se despărți de noi şi dispăru.

Repetițiile continuau. La un moment dat, ne-am hotărât să ne încheiem şederea la munte şi să plecăm la Bucureşti pentru o înregistrare. Ne-am luat rămas bun de la cabana pe care o îndrăgisem, de la Adolf şi de la ceilalți care ne-au ținut ca pe palme timp de aproape trei luni. Adolf îmi mai strecură şi două blănuri de lup şi şase de mistreț, aşa, ca amintire.

Prima încercare de înregistrare la studioul „Electrecordului” a fost un eşec. Piesele nu sunau convingător şi cele mai mari probleme le aveam, în mod ciudat, cu Costin. Parcă nu voia să se lipească muzica aceasta nouă de el. Ritmurile erau mult mai complexe, cu multe măsuri mixte, dar şi cu faze de intensitate maximă, unde trebuia într-adevăr ciomăgit, şi aici nu-l simțeam pe Costin. Mi-am adus aminte de întâmplarea de la Sopot şi mi-am dat seama că este serios cazul să facem o mişcare strategică şi să-mi caut un toboşar nou.

Apăru în studio Gondi, fostul meu coleg de bancă, ce ajunsese cel mai apreciat toboşar de jazz din țară. Numele lui se rosteşte şi azi cu un fel de respect mistic. Ştiam că poate interpreta orice şi că măsurile mixte nu-i produc nici o greutate. Cu ani în urmă, făcusem un concert cu Vintilă şi cu Gondi, deci cu un toboşar de rock şi cu unul de jazz, la Casa de Cultură a Studenților din Timişoara.

Experimentul avusese un răsunet imens. Am cântat cu o plăcere rar întâlnită, provocată de balansul ritmic constant şi viguros, dar şi bogat în accente surprinzătoare, create în dialogul celor doi toboşari de primă mână.

I-am cântat câteva piese lui Gondi, „Pöty”, cum îi ziceam eu. S-a aşezat la tobe şi a început să bată cu atenție, dar şi cu mare precizie. Mi-a făcut nişte sugestii legate de felul meu bățos de a interpreta la ghitară. Ascultându-l, găsii câteva formule noi pe care le-am folosit la „Pasărea Roc...k”. Şi totuşi ceva lipsea. Nu apărea acel sentiment pe care-l cunoşteam în momentele în care muzica mă copleşea şi eram sigur că îl copleşea şi pe ascultător. Am întrerupt înregistrările şi ne-am întors la Timişoara. Eram tare nemulțumit.

Primisem cu mare greutate o sală de repetiții la Casa de cultură din Mehala. O sală neîncălzită şi cu geamurile sparte. Cum de am avut curajul de a ne lăsa instalați acolo şi mai ales cum nu s-a întâmplat nimic în toată perioada aceea, mă miră şi azi. Presupun că eram atât de îndrăgiți, chiar şi de golanii din oraş, încât nimănui nu

i-ar fi trecut prin cap să ne facă vreun rău. Din când în când, Şobre îl mai aducea pe Gelu, un malac cu ochi încruntaţi, cu care mă încălzeam boxând prin sală. Eu dădeam cu furie, el cu atenţie să nu-mi rupă ceva. Mulţumit, după câteva minute, şi gâfâind, mă întorceam pe scenă, unde ceilalţi se încălzeau cu slănină şi cu vodcă.

Într-o astfel de pauză, hotărârăm să mergem la „Olimpia”, unde avea loc un concert cu nişte ciubucari din Bucureşti, aduşi de ARIA în turneu prin ţară. Atracţia era Ţăndărică, fostul toboşar al formaţiei „Roşu şi Negru”, al cărei şef, Nancy Brandes, plecase în Israel. Grupul se destrămase repede. Noi ne cunoşteam încă de prin anii ’60, de la festivalul de la Iaşi. Ne mai văzusem, pe urmă, pe la petrecerile de la mare. Ovidiu era un toboşar talentat, luase chiar premiul pentru cel mai bun din ţară la instrumentul lui, după ce uimise juriul unui festival, cu un solo debordând de o energie comparabilă cu un vulcan în erupţie. La ora aceea, mie îmi plăcea încă Pilu, toboşarul nostru din anii ’60, care plecase şi el în străinătate şi se stabilise undeva în Norvegia, dincolo de cercul polar.

Privindu-l pe Ţăndărică în concert, mă gândeam în ce fel l-aş putea încadra în stilul nostru, cu totul diferit de ceea ce cântase în toată viaţa sa muzicală. Bucuria revederii, după spectacol, a fost atât de mare, mai ales după ce am udat-o la „Conti” cu whisky, încât am trimis pe cineva la „Olimpia” să ia tobele lui Ţăndărică. Voiam să facem ceva serios în acea noapte la Mehala, unde era instalaţia noastră. Ovidiu s-a instalat la tobe şi am pornit să cântăm de duduia nu numai clădirea, ci şi casele învecinate din cartier. Asta a fost tot. Ovidiu nu şi-a mai dus tobele la sala de sport „Olimpia”, iar turneul s-a terminat abrupt şi fără el.

Senzaţia era cu totul nouă. Să găseşti un muzicant bun, căruia să-i pretinzi lucruri noi, pe care nu le ştia, dar pe care le intuia cu genialitatea sa frustă, era nemaipomenit. Eram copleşiţi de izbucnirile de energie de care era capabil şi cântam cum nu o mai făcusem vreodată înainte. Piesele primeau greutate şi masivitate, deveneau dinamice şi agresive în acelaşi timp, ceea ce ne fascina. Ajutoarele noastre, Şobre şi ceilalţi care erau de obicei de faţă la repetiţii, încetaseră cu glumele proaste şi stăteau cu gura căscată şi ochi sticloşi fără să mai scoată un cuvânt. Am ştiut că, iarăşi, făcusem o rocadă bună. Asta era ceea ce ne lipsise pentru a merge mai departe. Doar aşa puteam prezenta noua producţie,

„Cantafabule”. Aşa trebuia să sune în concert, aşa trebuia să sune şi pe înregistrări!

Munceam asiduu, necruțându-ne nici pe noi, nici pe cei din jurul nostru. Munca intensă ne lega şi sentimentul de prietenie, dar şi de respect reciproc, creşteau cu fiecare notă cântată. Eram parcă electrizați şi pluteam într-un nor al nostru, departe de orice realitate. În starea aceasta de plutire, o fetiță bine făcută, pe care o mai văzusem pe la „Conti”, apăru într-o seară în sală asistând la dezlănțuirea de pe scenă şi făcându-se tot mai mică cu fiecare acord ce răbufnea din „Marshall”-uri. Într-o pauză, la o gură de vodcă, pe care a acceptat-o cu plăcere, lucru care ne-a dat curaj, am abordat-o cu subiectul clasic, ce face după repetiție. Ştiam că mătuşă-mea era plecată la țară.

– Vii cu noi?

Ovidiu o mânca din ochi şi eu simțeam că se va întâmpla ceva deosebit în curând. Fata s-a uitat o clipă la mine, apoi la Ovidiu, şi a întrebat:

– Cu amândoi?

– Bineînțeles.

Un fior o străbătu şi nu zise nimic câteva minute, ceea ce noi consideram deja un răspuns aprobativ.

– Nu-ți fie frică, suntem nişte „gingaşi”.

– Mie? Vouă să vă fie frică!

– Uau!

– Hai, Țăndărică, să ne terminăm treaba aici, că noaptea asta avem de lucru. Ne-am pus pe cântat, stimulați de emoția evenimentelor ce simțeam că vor veni. Într-un târziu, ne-am trezit într-un taxi ce ne ducea spre locuința din Moților 2, la Tuşi, unde locuiam eu. Luasem fata între noi pe bancheta din spate şi ne înghesuiam care mai de care s-o sărutăm şi să ne strecurăm mâinile pe sub haine, spre corpul acela cald. Avea o piele plăcută, mai mult nu puteam distinge în întunericul din taxi şi din moleşeala aceea din trupuri. Ciudat, dar Ovidiu, deşi nu-l cunoşteam de multă vreme, nu mă respingea fizic cu nimic şi îi acceptam prezența sau concurența, deşi nu era de fapt vorba de nici un fel de concurență. Premiul întâi era câştigat de amândoi.

Acasă la Tuşi, fata s-a dezbrăcat rapid şi s-a băgat în patul meu, construit pentru o singură persoană. Ne-am înfiinţat amândoi, gata să ne repezim la ea ca nişte ulii.

– V-aţi spălat?

Ruşinaţi, am trecut în bucătărie şi ne-am spălat cât am putut, peste tot. Nu m-am putut opri să nu admir enormul penis cu care natura l-a dăruit pe Ovidiu. Se spăla şi se uita la mine să-vadă dacă mă complexează într-un fel sau altul, dar aveam destulă experienţă ca să-l apreciez la justa lui valoare şi să-i urez succes.

Am intrat din nou în cameră. Partenera ne privea cu o candoare rară şi cu o diplomaţie de înaltă clasă. Cum pot face doi viteji cu calităţi deosebite să nu se simtă concurenţi, când e vorba de acelaşi premiu? Am uitat unul de altul, şi de Dumnezeu şi de iad! S-a încins o horă plină de temperament, în care fiecare încerca să-l întreacă pe celălalt ca fantezie şi experienţă, ca poziţie şi energie. Ne-am trezit la un moment dat toţi trei îmbrăţişaţi, gâfâind. Nu ne venea să credem că un asemenea trio poate fi satisfăcut instantaneu, când ştiam ce probleme există la o pereche când încearcă să ţină un anumit tempo. Ne uitam uimiţi unul la altul, cu o anumită apreciere reciprocă în privire. O recunosc, deşi ştiam că nu mai acceptasem atât de rapid un partener la un trio. Îl cunoşteam pe Ovidiu doar de două săptămâni şi circulau despre el vorbe nu întotdeauna bune.

Fetiţa cu pielea albă ca alabastrul şi cu sânii rotunzi ofta fericită.

– Am terminat toţi trei deodată. N-o să mă creadă nimeni!

– Nici să nu încerci să povesteşti, că ai încurcat-o! – sării eu, stricând vraja.

Ovidiu se întinsese pe canapeaua ce se afla între boxele mari de „Marshall”, iar eu rămăsei cu fata în pătuţul mult prea îngust pentru a dormi în linişte. Presupun că acesta a şi fost motivul pentru care, după scurt timp, începui să o caut din nou, pipăindu-i toate proeminenţele bine conturate, dar de o rară fineţe.

Mi-a întors pur şi simplu spatele, oferindu-mi două fese minunate, cu care m-am îndeletnicit încă vreo jumătate de oră. După ce, cu un oftat satisfăcut, încercai să-i cer părerea, am observat că dormea, deja, adânc. Am rămas cumva deranjat. Cum putea adormi într-o asemenea situaţie? După mulţi ani de experienţă, am înţeles că, având o anumită cantitate de alcool la bord şi fiind epuizat de oboseală, poţi adormi şi în mijlocul unor asemenea acte vitejeşti.

Unele dintre prietenele mele recente preferă chiar să fie adormite în acest fel, considerându-l drept unul dintre lucrurile cele mai plăcute şi mai fireşti. Desigur că mentalitatea de haiduc, românească, cu mândria ei greşită de multe ori, ne frostrează de acea căldură şi candoare de care o femeie e capabilă atunci când e înțeleasă şi actul sexual nu mai e o întrecere între voinici, în care unul trebuie să câştige neapărat. Amândoi au de câştigat şi în momentul în care s-a clarificat acest lucru totul vine de la sine.

Ovidiu ne impresionase cu dimensiunile lui, dar eu eram foarte mulțumit cu activitatea mea, atât din seara precedentă, cât şi din dimineața respectivă. Această experiență a sudat între noi o prietenie de nezdruncinat şi siguranța pe care ne-o dădea acest lucru nu ne-o putea clinti nimeni.

CAPITOLUL XLV

DEUTSCHLAND ÜBER ALLES

Se apropia concertul formației „Omega” în Timişoara. După ce am auzit la „Olimpia” cel mai bun *sound* ce se produsese la noi până atunci, i-am invitat pe băieți, împreună cu Tavi Ursulescu, ce era pe atunci nelipsit din gaşca noastră şi considerat de Mutti al doilea fiu al ei, la un chef dat de noi, în nişte cabane închiriate la Şag.

Nu era încă sezon de baie la Timiş şi cabanele stăteau goale. Legătura ne-o făcuse „Cap de măgar”, Nelu, barmanul de la Costineşti. Acum era angajat tot ca barman în Şag, la şoseaua națională, într-un loc frecventat, deşi era la 12 km de Timişoara. Am închiriat cabana unui club sportiv şi am umplut-o până la refuz cu cei de la „Omega” şi cu o gaşcă de două ori mai mare de fete şi băieți dispuşi să asiste la o agapă decadentă.

Cei de la „Omega” s-au dovedit pe cât de talentați şi de buni profesionişti, pe atât de modeşti.

Am înțeles în scurt timp ce însemna noul sistem de a construi *sound*-ul unui concert, pornind de la tobe. Până în acel moment, singura trupă care mă impresionase din acest punct de vedere era „Cromatic”, unde Sorin Tudoran, cu o mână genială, reuşise să dea formației un sunet anume, foarte personal şi bine definit.

Pieile tobelor erau lăsate foarte largi şi chiar lipite cu leucoplast, ceea ce pretindea toboşarului să lovească de fiecare dată cu aceeaşi putere, în fiecare element al bateriei. Asta ar fi epuizat pe oricine care nu ar fi avut îndeajuns antrenament sau destulă motivație. Sunetul, însă, captat cum trebuia, crea o bază pentru întreaga construcție sonoră, de o monumentalitate nemaiîntâlnită. Băieții erau OK şi arătau cum trebuie să arate, cu păr lung, dar, spre deosebire de noi, erau blonzi.

La chef s-au vădit a fi ceva mai slabi decât în concert. Nu au rezistat la cei câțiva litri de „palinka”, procurați special din Ardeal şi la toate acele mâncăruri tipice româneşti cu care i-am îmbuibat.

Asistaseră la nişte repetiţii de-ale noastre şi erau încântaţi de noul nostru *sound* şi de piesele cu o ritmică deosebită. Ne-au rugat să cântăm câteva dintre ele. Nu aveam decât o ghitară acustică la mine, aşa că nu am putut, nici pe departe, să interpretăm acele piese baroc-sofisticate pe care le exersam la Casa de Cultură din Mehala, unde „Omega” asistase la repetiţie. Am alunecat, în scurtă vreme, într-un *session*, alcătuit din „Beatles”-uri şi blues-uri cunoscute sau improvizate ad-hoc.

Marea mea uimire a fost când băieţii şi-au luat rămas bun, înspre dimineaţă, argumentând că trebuie să ajungă la hotel. A doua zi urmau să susţină un concert, în Bucureşti. Noi am rămas să ne facem de cap, necontrolaţi de nimeni, încă două zile încontinuu, fără să mai ştie cineva când e zi şi când e noapte. Timpul trecea repede.

După câteva săptămâni de la venirea lui Ovidiu, m-am trezit din nou în Bucureşti, hotărât, de data asta, să înregistrăm. Trebuia să imortalizăm ceea ce acumulasem creativ şi ca experienţă în această jumătate de an, acele „Cantafabule” cu texte ce ne vrăjeau ori de câte ori începeam să cântăm vreuna din melodii.

Am fost cazaţi la hotelul „Modern”, de pe bulevardul Republicii. Eu aveam un apartament imens, cu două camere de dormit şi una de zi, cu tot felul de accesorii.

După ce am fost siliţi din nou, ca întotdeauna, să iscălim o fiţuică bătută la maşină prin care acceptam să cedăm „Electrecordului” toate drepturile, am pornit să înregistrăm.

Concepţia era destul de clară, aşa că producţia se structura cam la modul la care fusese gândită. Începea cu o invocaţie prin care chemam toate duhurile de bine şi de rău, prin formule magice şi vrăjitorii. Tot restul era în surdină, cu spaţii care distrugeau cuvântul. Fiarele incantate începeau să apară una câte una. Apărea şi „Pasărea Roc...k and roll”, o parodie rock la adresa păsării roc din „O mie şi una de nopţi”. Apoi, după apăsătoarea şi ameninţătoarea Cucuvae, din „Cânticilu al cucuvăeliei”, se trecea la acel complicat duel între forţele binelui şi ale răului din „Zoomahia”. În final, ajungeam la imnul triumfal închinat păsării Phoenix, simbol al renaşterii, al reîntoarcerii eterne, purificate prin foc.

Povestea păsării Phoenix s-a ţinut de noi timp de treizeci de ani de zile. Au rămas în urmă munţi întregi de cenuşă, dar niciodată nu mi s-a revelat adâncimea simbolului renaşterii ca în textul scris de

Foarță şi Ujică. Aici, simbolul este reîncarnarea lui Hristos şi acest fapt este rostit atât de direct, încât am rămas uimit multă vreme cum cenzura nu ne-a tăiat această piesă. Ne ceruseră să scoatem doar câteva părți din „Zoomahia”, care, oricum, era prea lungă şi trasă de păr. Restul a rămas intact. Cei de la cenzură aveau atât de mult respect pentru Foarță şi Ujică încât să rişte? Ori erau foarte inteligenți şi, pe ascuns, oameni de bine, ori erau extrem de proşti. Asta era părerea mea, pe atunci. Azi le mulțumesc, în orice caz şi variantă, pentru că au lăsat să treacă toate şopârlițele, mai mult sau mai puțin evidente, permițându-ne să scoatem, în acea epocă, cea mai mare realizare românească a muzicii de popularitate.

Ca să mergem la sigur, existau în studioul de înregistrări de la Tomis, în fiecare zi, şi o ladă de bere bună, „Löwenbräu”, şi câteva sticle de whisky. Nu că nu am fi avut noi încredere în inginerul Negrescu, care se dovedise cel mai bun om de sunet de la „Electrecord”, dar voința noastră adâncă de libertate se răsfrângea şi în relațiile cu această instituție. Doream să înregistrăm şi să mixăm singuri ceea ce ne programasem. Domnul Negrescu nu a avut nimic împotrivă, aşa că am stat la masa de mixaj tot timpul, în afară de fazele în care trebuia să-mi înregistrez ghitara singur. Am reuşit în acel fel să avem un sunet nou, nemaiatins până în acel moment şi se pare că nici până azi, în privința calității înregistrării, într-un astfel de studio, pe o instalație cu opt canale.

Stăteam cu mâinile pe butoanele canalelor de tobe şi montam „barock” prestația lui Ovidiu, manipulând potențiometrele în sus şi în jos, după caz. Spre norocul nostru, la ora aceea nu existau încă acele compensatoare de instrumente, „noise gate”-uri, „expander”-uri şi toate celelalte efecte ce se găsesc azi în fiecare studio, aşa că sunetul era încă viu şi dinamic, cum fusese cântat în acel moment. Desigur că lungind acest efect, presiunea sonoră este mai mică decât la LP-urile înregistrate în Vest, dar la ora aceea noi nu aveam de unde să ştim asta şi lucram la marele instinct, singurul lucru cinstit ce se putea face în situația dată.

De locuit, ne aranjasem la Hotelul „Modern”, dar nu aveam bani de mâncare. După ce ne-au pus să semnăm contractul, prin care cedam totul „Electrecordului”, am primit câteva mii de lei şi ni s-a oferit cazare gratuită pe perioada înregistrării. Desigur, cei de la

„Electrecord” nu şi-au imaginat vreodată că înregistrarea va dura două luni, altfel ar fi trebuit să limiteze durata prin contract.

Când ni s-au terminat banii, luam băutură, lăzi cu bere şi vodcă de la bar – îl cunoşteam pe barman şi aveam un oarecare credit – şi le ofeream restaurantului spre vânzare şi aşa ne puteam acoperi mâncarea. Adevărul e că, din când în când, în formația „Phoenix” se instaura foametea şi atunci stăteau cu toții pe capul meu să găsesc o ieşire.

Cu Ioana Crăciunescu eram din nou în contact, ba chiar într-unul foarte direct. Deşi îl acceptasem pe Schpitzly într-una din camerele din apartamentul meu, o primeam pe Ioana. Țipetele ei de extaz păreau că nu-l deranjează. Într-o zi chiar, făceam dragoste amândoi, goi, în picioare, şi ea se aplecă pe pervazul ferestrei de la etajul al optulea, unde locuiam. Vizavi se construia un bloc sau se efectuau nişte reparații, în orice caz exista o schelă pe care câțiva muncitori se făceau că trudesc din greu. Ne-au descoperit, geamul fiind deschis, afară strălucea un soare de început de vară ce ne biciuia simțurile. Începură să fluiere şi să huiduie. Ciudat, în loc să ne simțim jenați şi să ne ascundem, simțirăm amândoi un imbold de a provoca şi plăcerea noastră crescu înzecit continuându-ne actul în fața ferestrei.

Într-o duminică mă trezii mai devreme, dormisem singur şi eram agitat. M-am dus în camera de zi în care se afla un televizor şi îl aprinsei. Se prezenta un fel de festival de filme antifasciste. Am lăsat televizorul aprins şi am continuat să moțăi în fotoliu. Reininger dormea în camera de la stradă şi-şi trăsese pătura peste cap. La o vreme începu un nou film antifascist, o producție maghiară ce debuta cu un cor interpretând „Deutschland, Deutschland über alles!” Ca să-i fac o plăcere lui Reininger, ce stătea în fiecare noapte până târziu ascultând „Vocea Americii” şi „Europa Liberă”, am dat sonorul mai tare. Reacția lui Schpitzly a depăşit toate aşteptările. Dintr-un salt a fost de sub plapumă la fereastră, unde s-a aruncat până la brâu peste pervaz, uitându-se cu sete în stradă. Nu pot descrie expresia de dezamăgire când şi-a dat seama că melodia venea din televizor şi nu de afară. Se întunecase la față, devenise mai uscat şi mai bățos şi şi-a pus toate păturile şi pernele în cap. În acea zi s-a scuzat că nu poate veni la înregistrări şi am lucrat fără el.

Lucram cam patru-cinci ore pe zi în studio. Mai mult nu aveam voie. Pe de o parte era un lucru bun, căci, după patru ore, începe să obosească nu numai urechea, dar şi creierul, şi totul se deformează, se pierde viziunea de ansamblu. Pe de altă parte, întreruperile de fiecare zi ne scoteau din ritmul de lucru obişnuit pentru noi. La ora aceea eram deja nişte profesionişti, obişnuiţi să lucreze zi şi noapte, dacă era cazul.

Piesele prindeau contur tot mai clar, multe părţi le improvizam ad-hoc. La un moment dat, în „Invocaţie" apare şi Moţu Pittiş, unul dintre cei mai mari susţinători ai noştri, alături de fraţii Ursulescu şi de Aurel Gherghel. Pittiş recita cu glas de Merlin, vrăjitorul:

A psevdofiarelor cânt viaţa-neviaţa
care nu se trece ca, topită, gheaţa,
nu se risipeşte în văzduh ca ceaţa...

Felul lui de a interpreta acele stihuri se potrivea nespus de bine cu ceea ce noi voiam să exprimăm. Cu timpul, împrumutarăm şi noi câte ceva din atitudinea sacrală a invocaţiei.

CAPITOLUL XLVI

O FATĂ MARE

Nu ne mulțumeam doar să înregistrăm, încercam să-i ascultăm şi pe alții.

– Azi cântă „Procol Harum” la Polivalentă!

– Eşti nebun?

– Serios!

– Gata, strângeți cortul, trebuie să mergem şi noi!

– Fii serios, cum să ajungă ăia aici?

Îmi aduceam aminte de formația lui Tudan, ce interpreta la mare, la barul „Miorița”, unul din şlagărele cele mai cunoscute ale acestei formații.

Ne-am dus la sală şi am descoperit o imagine reală de concert de rock. Un perete de boxe în stânga, altul în dreapta scenei, o puzderie de reflectoare îndreptate către scena pe care se aflau chiar „Procol Harum”! Ne-am strecurat spre rândurile din față şi, culmea culmilor, am găsit câteva rânduri aproape goale, unde ne-am aşezat cu toții, ignorând rumoarea stârnită de apariția noastră.

Un rând mai în față, se aflau mai mulți tineri şi câteva fete ce mi-au atras atenția. Erau foarte degajați şi acest lucru îmi plăcea. O fată din grup era foarte frumoasă şi mă fascina, aşa că, din când în când, trebuia să mă ciupesc ca să mă trezesc şi să mă uit şi la cele întâmplate pe scenă. La o vreme, fata scoase o felie de tortă şi, cum eu o tot priveam cu gura căscată, mi-o întinse, fără un cuvânt. Ne-am măsurat din priviri şi ce-am văzut mi-a provocat fiori. Părul şaten, nu prea lung în față, cădea tălăzuind pe umeri, ochii căprui, trăsăturile fine, o gură cu buze cărnoase din care abia te abțineai să nu muşti, dar care, în mod paradoxal, inspira în acelaşi timp şi nevinovăție şi acea degajare pe care o aveau doar fetele cu multă experiență. Eram atât de furat de farmecul ei, că tot concertul a trecut fără să fi aplaudat o singură dată. În final, dispăru o dată cu ceata ei veselă. Mi-am dat seama că o pierdusem şi că nu aveam nici o cale să dau de

ea. Mi se părea de neconceput să mai trăiesc fără aceea ce mă fermecase, fără un cuvânt, cele două ore.

Ziua ce a urmat a fost cumplită. Eram supărat pe mine şi pe lume şi nimic nu ieşea cum trebuie. Tot ce înregistrasem îmi părea searbăd, eram permanent nemulțumit şi-i iritam pe ceilalți. După-amiază, fiind singur în sala de înregistrare, iar ceilalți în cabina de comandă, în timp ce mă chinuiam să storc ceva din ghitară, uşa studioului se deschise şi în prag apăru ea. Era într-adevăr fata pe care o visasem tot timpul şi nu voiam să recunosc. Se uita cu ochi de porțelan la mine şi într-o clipă ne năpădi o căldură ciudată prin măduva oaselor.

– Stai puțin, că termin imediat.

Am pornit ca o vijelie pe ghitară, scoțând din ea un fel de răcnet, un scrâşnet, storcând-o de ultimele picături de expresie de care era, tehnic, capabilă. Aveam în acea vară vestita „Fender” care, oricum, suna dumnezeieşte. În scurt timp mi-am terminat partea şi le-am spus celor din regie prin microfonul de captare:

– Plec acasă!

Am şi întins-o, fără să aştept comentariul celorlalți.

– Mă cheamă Laura, răspunse ea întrebării din ochii mei.

„Laura”, ce frumos suna! Se potrivea, într-adevăr. O combinație de nevinovăție cu siguranța invincibilității. Cu fata aceasta puteam domina orice fiară. Dar acest lucru mi-a fost clar mult mai târziu. Deocamdată, eram copleşit de o tandrețe fără margini. Nu voiam să grăbesc lucrurile cu nici un chip. Îmi ajungea să o strâng în brațe, să o simt mulată perfect pe corpul meu, caldă, răspunzând mângâierilor mele. Aş fi dorit ca această stare să se prelungească la infinit.

– Nu vreau să mă culc cu tine!

Fraza îmi intră pe o ureche şi-mi ieşi pe cealaltă. Pe undeva, nu voiam nici eu, dar era clar că acolo vom sfârşi şi că, după aceea, nu ştiam cum vor evolua lucrurile. Parcă ghicindu-mi gândurile, prelungi această stare de euforie aproape de turmentație, timp de trei zile, în care nu mai aveam corp, suflet şi inimă pentru nimic altceva. Cântam repede ce aveam de cântat şi mă grăbeam să mă afund în acele interminabile îmbrățişări ce nu voiam să se sfârşească. Aveam senzația că ne căutasem de o veşnicie şi că acum, că ne-am găsit, nimic nu mai putea să ne despartă.

Încercam să evit telefoanele cu Ioana, sau, dacă răspundeam din întâmplare, făceam tot ce puteam să scap de o posibilă întâlnire. Cu intuiția şi experiența ei, Ioana descoperi adevărul cu mult mai repede decât credeam. Spre uimirea mea, nu făcu nici un scandal, ba chiar îmi dădu de înțeles că se bucură pentru mine şi că mă sprijină, înțelegându-mi sentimentul pentru Laura. Paradoxal, aveam chiar impresia că mi-l împărtăşeşte.

După trei zile şi trei nopți de vis, în care ajunsesem la apogeul extazului nostru, mai lipsea doar un singur lucru pentru îndeplinirea dorințelor noastre cele mai aprinse.

– Sunt fată mare!

Chestia asta mi-a impus un asemenea respect, încât nici nu mi-ar fi trecut prin cap să-i pun afirmația la îndoială. Deşi degetele mele o exploraseră centimetru cu centimetru, nu îndrăznii să forțez situația. Mă miram de puterea noastră de stăpânire. Stătusem trei zile şi trei nopți cu ea sub plapumă şi nu finalizasem o intenție care era de la început clară!

A treia seară, tocmai când în cameră mai erau şi alții, chiar în patul vecin se îmbrățişa încă o pereche, îmi spuse un un lucru surprinzător.

– Cred că acuma vreau!

– Oare să fie adevărat, am înțeles bine?

Încet, cu multă gingăşie, i-am dat jos micuțul slip care-i apărase cu atâta succes trupul în fața lupului flămând preț de trei lungi zile. Oftaturile ei şi gemetele mele îi făcură pe ceilalți să se retragă, înțelegând că se întâmplase ceea ce nu mai sperase nici unul dintre noi.

Într-adevăr, îndrăgostit de Laura era Hollinger. Holli era un găligan de handbalist, fost prin echipa națională împreună cu alți timişoreni, Gunesch şi gaşca de şvabi ce ținuseră spatele acelei echipe respectate pe plan european. Tatăl lui Holli era cel mai mare profesor de germanistică recunoscut în România şi, totuşi, fiul căra sculele la „Phoenix”. Îşi pierduse la un moment dat firul vieții şi se ataşase de noi atât de mult, încât nu mai putea trăi fără „Phoenix”. Ştiu că demolasem casa părinților lui, unde năvălisem ca nişte tătari puşi pe jaf. A fost un chef de pomină, după care şi-a lăsat nevasta acasă şi a plecat în turneu cu noi prin țară.

– Ce fată frumoasă!

O privea pe Laura cu jind.

– Cum de ai tu aşa un noroc la fete, Nicule?

– Păi, nici nevastă-ta nu-i de aruncat!

Mă gândeam cu poftă la picioarele ei lungi şi la sânii mari.

– Ți-o dau când vrei, cât dai?

Ştiam că face glume şi că încerca să țină pasul la bancurile noastre provocatoare. Miza era mare. Nici nu bănuia cât risca. Noroc că nevastă-sa îl iubea şi, după câteva tentative, ne-am lăsat pagubaşi.

– Măi, ce fată, ce fată!

Evident, se referea la Laura.

Înregistrările s-au terminat la un moment dat. Trecuseră cam două luni şi băieții au plecat la Timişoara. Ioji şi cu mine am mai rămas în Bucureşti să stabilim ultimele condiții în care urma să se desfăşoare producția acelui dublu LP. Prea mult nu aveam ce discuta cu „Electrecordul”. Neînțelegând ce spunem pe parcursul piesei „Zoomahia”, iar noi neavând nici un text concret de oferit cenzurii, piesa a fost scurtată cam la jumătate. Ceea ce se auzea erau, de fapt, incantații de ritual, invocații magice, dar cu sunetul atent prelucrat, sau cu banda întoarsă în aşa fel încât să nu se distingă exact ceea ce spunem. Deci, din motive de prevedere ne-au tăiat ce nu se auzea şi ceea ce era, de fapt, mult mai puțin exploziv decât ceea ce se spunea clar şi răspicat:

Iată vine din nou
Cel hrănit cu numai rouă
De la Livan...

A trebuit, în timp ce ne pregăteam, să fugim la aeroport şi taxiul era afară, să mai înregistrăm ceva, care să dea sens „Zoomahiei” în versiunea prescurtată. Ne-am repezit cu Ioji în studio, am dat drumul la bandă şi le-am cântat:

Aceasta este Zoomahia,
Războiul al fiarelor,
Bellum ferrarum,
Aceasta este
Bellum ferrarum,
Aceasta este...

I-am mulțumit pe domnii ce purtau răspunderea producției, aşa că ne-au lăsat să plecăm. Sătui de stat la hotel şi în Bucureşti, am tulit-o spre Timişoara şi apoi spre Văliug, unde ne aşteptau liniştea şi pacea.

Acasă, Sepi şi Lili s-au ocupat de coperta discului. Au apărut cu o machetă cum numai văzusem niciodată. Era atât de frumoasă şi originală, încât ne-a cucerit pe toți de la început. Pe prima față se afla un portret al lui Cantemir, interpretat ca inorog. Pe un fundal de semne de horoscop, pe fața interioară, avea să se întrupeze acea scenă de „Zoomahie", desenată în peniță de Lili. Aici se întâlneau toate animalele invocate. Pe ultima față apărea iarăşi Cantemir, în, altă culoare. Era o trimitere directă la „Istoria Ieroglifică".

Am trimis macheta la „Electrecord", fericiți că, în sfârşit, vom avea cea mai frumoasă copertă ce s-a făcut vreodată în România.

În rest, ne cam plictisisem şi nu prea aveam ce să facem, bani nu veneau decât de la Uniunea Compozitorilor, noi concerte erau greu de aranjat deoarece, interzişi fiind, nu mai avea nimeni curaj să lucreze cu noi.

Am cântat de câteva ori la Liceul Silvic în Timişoara, unde mergeam de drag, doar ca să fim în contact cu publicul. În toamnă am prins câteva „rugi". Asta înseamnă hramul bisericii. Fiecare sat din Banat avea un sfânt patron. Când era ziua hramului, se lăsa cu un chiolhan ce dura trei zile şi trei nopți. Oamenii din sat se băteau să ne găzduiască şi trăgeau de noi ca de prăjituri, fiind mândri să aibă pe vreunul dintre noi în casă. Pe scenă, se afla o găleată de tablă zincată de douăzeci de litri plină cu țuică. În timp ce cântam, ni se turna cu polonicul țuica pe gât, pe haine, pe instrumente.

Cântam într-o frenezie continuă, cu mici pauze. Ne trezea bucuria de a cânta. Nu ne interesau atât de mult banii, chiar dacă în acea perioadă nu ne mergea prea grozav. La una din rugi, dându-i pachetul cu bani lui Schwarz să-l păzească, am rămas fără ei. Schwarz adormise cu pachetul sub cap, pe o bancă şi la trezire avea în locul banilor o cărămidă, aşa că ne-am întors lefteri acasă.

Era clar că trebuia să găsesc o modalitate de a câştiga şi de a cânta la dimensiunile pe care le cunoşteam. Spectacolul „Cantafabule" fusese completat cu o parte alcătuită din piese străine,

folk american şi blues din repertoriile formaţiilor „Doors” sau „Leslie, Bruce and Lang”.

Am început să lucrăm cu cluburile de fotbal din diferite oraşe. Aceasta a fost găselniţa cea mare! Ce mai conta că eram interzişi! Fiecare oraş avea o echipă de fotbal, care-şi avea fanii ei. De obicei, cei mai tari susţinători erau chiar primarul oraşului şi cei din jurul lui. Fotbaliştii duceau o viaţă frumoasă, fără probleme, având un venit lunar garantat, la una din întreprinderile din oraş în care se prezentau doar pentru a-şi ridica salariul. În afară de asta mai cereau o maşină, mobilă, un frigider. Toate costau bani, bani negri, care trebuiau să iasă de undeva. Ei, cine putea aduce în câteva ore câteva sute de mii de lei? „Phoenix”! Stadioanele nu costau nimic fiind proprietatea oraşului, biletele nimic, pentru că se vindeau invitaţii. Singura cheltuială era un afiş aşezat la caseria stadionului:

AICI SE VÂND BILETE PENTRU PHOENIX

În scurt timp, stadionul era plin, iar cei, să zicem, 500.000 de lei vechi erau împărţiţi creştineşte. Noi luam 50.000, iar 450.000 organizatorii. Ni se dusese vestea ce modeşti eram dar, totuşi, pentru oricine, chiar şi pentru un muzicant, 10.000 de lei pe zi de concert era o sumă serioasă. Începuserăm să ne simţim din nou bine. Îmi amintesc că, după un turneu în care nu dădusem băieţilor decât banii de cheltuială pentru fiecare seară, la sfârşitul traseului fiecare a primit câte un carnet de CEC, pe care erau bani depuşi pentru o maşină. Fiecare voia să-şi cumpere câte o maşină, aveam o idee fixă.

Ajunşi acasă, după câteva săptămâni, am primit un telefon de la Ovidiu, din Bucureşti:

– Când mai cântăm?

INTERLUDIU CU AUREL GHERGHEL

– În fond, când ne-am cunoscut noi?

– Ca să fiu foarte cinstit, ne-am cunoscut într-adevăr în 1971, la Festivalul Arhitecturii. Ediţia a II-a. Pentru că eu v-am văzut în 1969, la prima ediţie, când aţi venit cu „Omul...”, însă nu ne-am cunoscut personal. În ’71 am fost membru în juriu, alături de

Oschanitzky, de Vulpescu, Catinca Ralea, Sânziana Pop, câțiva studenți arhitecți; preşedintele juriului era Mac Popescu.

– Era un tip foarte activ.

– Şi acuma este, doar că a trecut pe sport. În juriu mai erau Dizzy, mai era Călin Irimescu, Tavi Ursulescu... Tavi şi Florin au fost membri în juriu şi în ’69, ei erau mai apropiați de voi.

– În ’71, Moni plecase, Reininger...

– Erați puțin înainte de „Cei ce ne-au dat nume”. A fost unul dintre momentele voastre slabe. După asta a izbucnit „Phoenix”-ul. A fost unul din momentele cele mai grele, cele mai dramatice, pentru că, după ce bubuiserăți în 1969, atunci, în ’71, mult mai bine s-a prezentat „Cromatic”-ul, ca să nu mai vorbim de cele trei grupuri care au venit cu opere, adică „Roşu şi Negru”, „Olimpic ’64” şi „Metronom”. Voi ați venit cu un program... Față de trei grupruri care au venit cu opere-rock, programul vostru era mai slab.

– N-am avut decât câteva piese, nişte blues-uri, însă „Cromatic”-ul a ras totul.

– A luat premiul pentru rock. Însă celelalte au venit cu spectacole complete. Voi ați început în 1969 cu poeme rock.

– Parcă a fost ceva scandal în ’71.

– La Festivalul de rock din 1971, Smaranda Oțeanu, criticul muzical pentru toate genurile de la „Scânteia”, care era, de fapt, purtătorul de cuvânt al..., a fost tot timpul lângă noi în juriu, în toate serile şi nopțile festivalului, la Sala Palatului şi la facultatea de Arhitectură. Era extraordinar de încântată. Anul 1971 a fost un an mai deosebit. S-au întâmplat următoarele chestii. Festivalul ăla a reprezentat momentul de vârf, cel mai frumos al rock-ului românesc în general, cu trei opere. Era epoca mini, epoca hippy, a florilor, totul a fost superb, începând cu programele de sală şi terminând cu ce s-a întâmplat pe scenă. Nu a mai existat un moment atât de frumos în epoca rock, în România. Exact în aceeaşi perioadă se întorsese Ceauşescu din China şi din Coreea de Nord. Urmează o conferință dură, în care cad Iliescu şi Ilie Rădulescu. Au fost singurii care nu şi-au făcut autocritica, nu s-au scuzat pentru ploconirea în fața artei burgheze, a sociologiei nu-ştiu-cum şi nişte chestii din astea. Pe chestia asta i-a dat jos din Comitetul Central. Au stat vreo câteva luni pe tuşă, pe urmă Iliescu a plecat la Timişoara, iar Rădulescu a ajuns secretar adjunct la Municipiul (de partid)

Bucureşti. Erau cei mai tineri şi păreau prezumtivii contracandidați în Comitetul Central. De sus de tot, din Comitetul Executiv, au căzut la nivelul de adjunct de secretar de județ.

– Ce funcție avea Iliescu la Timişoara?

– Secretar adjunct.

– Deci nu era el şeful!

– Nuu... el numai la Iaşi a fost prim-secretar. Dar să ne întoarcem... Făcusem împreună cu Florin Silviu Ursulescu două pagini, atâta dăduse Eugen Barbu în „Săptămâna". Făcusem o treabă ca lumea, cu fotografii, articole, superb, două pagini! Ne-am dus marți să vedem cum a ieşit, să vedem cum arată şpaltul... Eram înnebuniți! Joi seara, pentru că „Săptămâna" apărea vineri dimineața, m-am dus în tipografie la ora unsprezece, când ştiam că începe rotativa, să iau, să vedem cum au ieşit paginile. Acolo, o colosală surpriză! Era un top de „popular", vreo două desene puse aiurea, rămăsese chiar şi un spațiu gol. Nu mai era nimic din articolele noastre, doar ceva cu muzică uşoară, niste chestii... Între timp venise indicația că toate lucrurile nu sunt bune... Am vorbit până la unnă cu Smaranda Oțeanu. „Ce facem, soro?" Începuse tăierea pletelor pe stradă... Am aşteptat aproape trei săptămâni. Ni se spusese că, deocamdată, suntem suspendați, Florin Ursulescu şi Gherghel, în numărul ăla n-am mai apărut cu nimic, nici în numerele următoare, pentru că se aştepta articolul din „Scânteia", care trebuia să clarifice problema. N-am mai reproşat nimic că a scris ceea ce a scris. Ştiam că n-are ce să facă, era angajata „Scânteii" şi trebuia să scrie. Şi a şi scris. Că a fost şi frumos, că a fost şi debandadă, că se ploconeşte arta noastră față de Vest, că au fost influențe hinduse, că a fost sunetul tare, că au fost şi lucruri interesante, dar se puteau face mult mai frumos... De la entuziasmul ei, netrucat, trăit pe viu în serile acelea, n-a avut ce face şi-a ajuns la treburile astea.

– Nu există că n-a avut ce să facă! Hai să te întreb altceva! Noi îl aveam pe Schwarz în '71?

– Schwarz n-apăruse, a venit cam peste un an, pe vremea lui „Cei ce ne-au dat nume". Schwarz a apărut în '72, la Gala revistei „Săptămâna", care s-a ținut în februarie. Voi erați în turneu la Oradea şi am reuşit sa vă aducem de-acolo cu autocarul. A fost o poveste mare, pentru că era un spectacol de şase ore. Când a auzit

Comitetul de partid că vom aduce grupul „Phoenix” şi că numai transportul cu autocarul costă vreo opt mii de lei... Pe 13-15 ianuarie a fost gala la club şi în februarie a fost spectacolul de la Palat.

– Tu erai la „Săptămâna”?

– Cu Florin Ursulescu. Voi aţi venit şi a urmat spectacolul acela teribil la care s-a tras cortina peste voi. Aţi încheiat spectacolul de şase ore. În primele rânduri era şi domnul Amza Săceanu, care pe vremea respectivă era preşedintele Comitetului de cultură al municipiului Bucureşti. Nu era un om prea speriat, dar situaţia era de aşa natură. Dar pe atunci nu era încă jalea de pe lume. Trecuseră abia vreo şase luni de la întoarcerea lui Ceauşescu din Coreea şi China, se făcuse deja tăierea fustelor şi a pletelor. În cele şase luni nu mai fusese nici un concert, abia am reuşit să ne strecurăm cu gala. Băgasem de la folclor până la rock, de la jazz până la folk şi reuşisem să spargem iarăşi gheaţa în capitală şi să facem un concert. Dar, în conjunctura aceea, era limpede că apariţia „Phoenix”-ului, care între timp deveniseră „Cei ce ne-au dat nume”... Finalul a fost „Negru Vodă”. Stăteam pe scara de incendiu de la Sala Palatului, atârnat în culise, şi făceam semne disperate. Depăşisem termenul cu vreo jumătate de oră şi Amza Săceanu urcase pe scenă. Pe vremea respectivă se plătea o mie de lei minutul de penalizare.

– Acuma e opt sute de lei.

– Asta e altceva. Atuncea nu ne gândeam atâta la bani, cât la ce urma după. Săceanu striga la omul care trăgea cortina „Trage”, eu strigam „Nu trage”. „Tovarăşu’ preşedinte, vă rugăm, uite că sunt gata, mai e un pic. Mai sunt zece secunde şi gata, trag cortina!” Iarăşi mă suiam sus pe scară şi făceam semne disperate. Mircea mă vedea, era cu tamburina în mână, dar Ioji făcea un solo de bass nemaipomenit, se încălzise bozgorul şi-avea un chef şi-o lălăia şi-o lungea... şi eu înnebuneam. La tobe era Costin Petrescu. Tocmai când îşi luase Kappl vioara, era de fapt finalul, atunci a strigat ăla „Trage cortina!” şi bietul om, maşinistul de la Sala Palatului, n-a mai avut ce face, nu mă putea asculta pe mine, trebuia să-l asculte pe preşedintele Comitetului... Şi-a început să se tragă cortina. Cred c-a închis exact în momentul în care Ioji îşi termina partea de vioară de la „Negru Vodă”. În clipa în care eu am zis: „Gata, se termină!”,

că-l văzusem pe Ioji că-şi ia vioara, şi el zice: „Ce să se termine, nu vezi că ăla abia îşi ia vioara?!” Şi-atuncea a strigat: „Gata, închideți!” S-a închis cortina pe ultimele acorduri ale lui „Negru Vodă”. Umblam după cortină că ştiam cam ce urmează, ştiam că trebuie să te potolesc pe tine, că nu se întâmpla în fiecare zi să se tragă cortina peste „Phoenix”. Mergeam alături de cortină, mă apropiam de voi şi-n clipa în care s-a închis, mai erau vreo doi metri din cortină, Mircea a luat tamburina şi-a trântit-o în picioarele lui Kappl. „Ți-am strigat, băi, să te mai opreşti odată! Nu te mai opreşti, fir-ai al dracului!” Arşice s-a făcut tamburina! Cel mai supărat era, bineînțeles, Nicu. „Relule, pe mine nu mă mai prinzi. Peste noi nu se trage cortina!” Parcă eu aveam vreo vină...

– Aveai, că tu erai organizatorul.

– După treaba asta, a fost, deci, în februarie 1972, în decembrie am deschis Polivalenta. O zi sau două după Crăciun, nu prea era el Crăciun pe vremea aia, că pe urmă, în ’73, ați apărut cu „Clasic XX” la Sala Palatului, dar atunci, la Polivalentă, apăruse deja Schpitzly. Cred că era deja ’73, n-apăruse „Mugur de fluier”. El a venit între „Cei ce ne-au dat nume” şi „Mugur de fluier”. Nu mai țin minte ce ați cântat, dar ştiu că erau blues-uri, apărea şi el pe voce. Îi găsisem un scaun rotativ şi se învârtea tot timpul, ba într-un sens, ba într-altul. Cânta, se bâțâia, a fost omul de show, într-un fel. Era cu pletele lui lungi şi cu keyboard-ul, care avea un rol important în sunetul vostru.

– La ora aia, el cânta la pian. A primit synthesiser-ul abia în ’74 sau ’75. Poate că avea o orgă, sau ceva de genul ăsta. Schpitzly a fost cu noi doar la început, după ce aplecat Moni, apoi, la „Cei ce ne-au dat nume” şi la „Mugur de fluier”, n-a participat. S-a dus la „Amicii” să facă oarece ciubucuri şi a venit din nou când l-am luat eu, că avea synthesiser-ul.

– Primul concert care s-a făcut la Polivalentă a fost într-un decembrie, nu mai ştiu dacă era ’72 sau ’73. Nu mai fusese nici un concert înainte şi nu exista un podium, o scenă. Era prima dată când se organiza un concert acolo. Era cu câteva zile înainte de Crăciun şi au adus de la operă, ceruse Teatrul „Tănase”, nişte practicabile, pe care să cântați voi. Au adus patru bucăți de practicabile, de doi pe doi metri şi înalte de patruzeci de centimetri. Erau nişte lădițe față de ce trebuia unui grup de rock. Eram disperat, lădițele erau la

înălțimea scaunelor! În afara bateriei, nu mai încăpea nimic pe practicabile! Întâmplarea a făcut că în anul ăla a fost prima oară când nu s-a mai făcut pom de iarnă la Parcul Copiilor. De fapt, începuse să se facă. Chiar în ziua în care noi trebuia să dăm concertul la Polivalentă, s-a oprit lucrul la Pomul de Iarnă. Erau zeci de tâmplari care lucraseră la căruțe, în Orăşelul Copiilor. Pentru trei mii de lei, au făcut, de pe la ora unsprezece-doisprezece până la ora patru, un podium înalt de un metru douăzeci şi destul de lat, primul podium pe care s-a cântat la Polivalentă. Dacă nu se întâmpla să se oprească sărbătoarea copiilor, nu aveam podium şi nu ştiu cum dracu' cântam pe cele patru practicabile!

– Cât era prețul la bilete pe atunci?

– Douăzeci de lei!

– În perioada aia apăruse deja Păunescu?

– Păunescu a apărut în 1973. Când a fost prima ediție a „Primăverii baladelor", încă nu exista Păunescu. A fost „Primăvara baladelor", festivalul de folk al UASCR-ului. În final, în seara de gală, festivalul a fost câştigat de Doru Stănculescu, au cântat Mircea Florian, cu Dorin Liviu Zaharia, cu echipa lui de sitari. Au apărut pe scenă în cămăşoiul lui Liviu obişnuit, cu influențele hinduse. Era şi Nicu Ceauşescu cu Donca în sală. După a treia piesă cântată de Mircea Florian, s-a oprit dintr-o dată, brusc, toată treaba. M-am dus şi eu în spate, eram în juriu şi, în plus, aveam un pic de față, aveam o pagină întreagă la „Săptămâna", eram oarecum cunoscut şi aveam impresia că sunt, cât de cât, puternic, fiind la Barbu pe vremea respectivă. Erau chemați Mircea Florian cu Liviu şi ceilalți, într-o cămăruță în spate. Imediat a venit şi Pacoste, care era secretarul de partid al centrului universitar, şi a început o anchetă ca la zile mari. După vreo jumătate de oră, am încercat să mă bag şi eu în discuție. Că sunt influențe româneşti, arhaice, că, de fapt, cămăşoiul este ia noastră, românească... Până la ora cinci dimineața şi Nicu Ceauşescu şi Pacoste şi ăilalți care mai erau acolo, şi Florian şi Zaharia au tenninat toată chestia la un pahar de coniac. Urmarea a fost simplă. Dacă în anul ăla a fost în juriu Adrian Năstase, cu Ilinca Preoteasa şi cu alții care au pregătit, anul următor în juriu şi la organizare a fost Nicu Ceauşescu, care pe vremea respectivă era vicepreşedintele UASCR-ului pe capitală. Şi tot în anul următor a apărut Adrian Păunescu.

– Ştiu că am cunoscut nişte oameni foarte interesanţi la cenaclu, de câteva ori i-am vizitat acolo, la Casa Scânteii, era gaşca lui Gelu Colceag, Ioana...

– Asta trebuie să fi fost în ’74-’75. În ’76 ne-am întâlnit noi să facem cele trei seri cu „Cantafabule”, la „Eminescu”. Au fost singurele concerte cu „Cantafabule” în Bucureşti. Aţi venit echipaţi cu toate ţoalele... La primul concert, a întârziat prietenul nostru Schpitzly Reininger. A întârziat douăzeci de minute şi-a venit cu Claudia de gât, Claudia care s-a căsătorit pe urmă cu Wili Dauer şi acuma trăieşte în Israel. Erai în spume, stăteaţi toţi mascaţi şi aşteptaţi de douăzeci de minute sosirea lui Reininger. După concertele alea a început dărâmarea „Phoenix”-ului, din 1976, din aprilie. A venit, în sfârşit Schpitzly. „Treci şi te echipează!” Aţi început să cântaţi şi totul a mers grozav.

– După scandalul de la „Dorobanţi” l-am dat afară pe Şobre.

– Până la Turnu Severin nu ştiu ce s-a mai întâmplat, pentru că acolo, sau la Craiova, când a început descărcarea, le-ai spus băieţilor: „Această claviatură nu se descarcă!” Reininger era eliminat. S-a cântat fără el, plecase şi Calboreanu, meciul se jucase. La lumini era Rodica, împreună cu un băiat de la club. Mi-au povestit pe urmă. „Nicu căra sculele, plin de apă, şi făcea el, că nu mai avea cine... Se oprea pe scări, vedeam cum curge apa pe el. În timp ce « Phoenix »-ul cânta şi eram la lumini, apăsam pe butoane, ochii mei erau plini de lacrimi. Asistam la o înmormântare, « Phoenix » murise”. Asta era la Turnu Severin. Pe urmă, voi aţi plecat la Timişoara, în toamnă ne-am dus la lac, sus. Apoi, tu ai plecat.

– Pe drum aţi rămas foarte puţini.

– În ’76 am mers împreună cu trenul, cu Luminiţa şi Adina, spre Reşiţa. Aproape tot drumul am stat cu tine la un geam. Încercam să-mi dau seama de ce pleci. Voiam să aflu ce credeai că poţi să faci acolo. Ştiam cât de ancorat erai în muzica asta şi nu te credeam în stare să faci compromisuri. Ai fost întotdeauna, cel puţin în ochii mei, cel mai bun manager de grup, şi ca autoritate şi ca manieră în care ţi-ai condus şi ţi-ai plătit oamenii. Ştiu chestiunile astea foarte bine, pentru că le ştiu de la toţi.

– Deci ştii asta! Din sumele totale, care erau foarte mari în ultimii ani, cinci la sută luam eu ca să-mi acopăr cheltuielile, de

telefoane, de instrumente, pentru acoperit pierderile la schimbul de valută, iar restul se împărțea în mod egal.

– Erai singurul lider de grup şi manager. În mod normal, în grupurile româneşti, fiecare îşi ia partea lui în turneu şi şi-o mănâncă după cum vrea. La voi, tu plăteai. Aveai întotdeauna taşca plină de sute şi fiecare zicea ce voia. Erai şi impresar şi lider de trupă. Odată rn-ai sunat. „Bai, Reluțule, fă şi mie rost de nişte bani că trebuie să plec la Timişoara şi trebuie să plătesc Hotelul Victoria". „Bine, Niculaie, hai că-ți fac. Cam cât îți trebuie?" „Vreo trei mii de lei". „Eşti nebun, de-abia am câteva sute... Stai că fac eu rost de undeva, o descurc eu! Da', câte zile ai de stat?" „Vreo două". „Ne vedem la « Berlin »". Am făcut rost de bani de pe la serviciu şi m-am prezentat la apel. Era multă lume cu voi, inclusiv un popă răspopit care se ținea toată ziua după coada voastră. „Gherghel, nu mai e nevoie de bani, c-am făcut rost". Tocmai atunci a apărut Filip Merca, cu un cartuş de BT plin cu sute. „Nicule, aicea sunt douăzeci de mii de lei!" „Te duci la Timişoara, acolo e un perete întreg de « Marshall »-uri, îți alegi pe care vrei..." „Gherghel, hai cu noi, că plecăm la « Rainbow », la mare!" „Nu mai pleci la Timişoara?" „Mai târziu. Nu vii cu noi?" „Nu pot, măi, mai am şi slujbă şi altele..." Şi-ai plecat cu popa şi cu încă nu ştiu câți inşi. Peste două zile m-ai sunat din nou. „Gherghel, fă-mi rost de nişte bani, să mă duc la Timişoara!"

– N-am ținut niciodată la bani, dar, dacă era nevoie, ştiam să-i obțin. La băieți le-am făcut, chiar, carnete de CEC. Nu le dădeam decât bani de cheltuială, iar la sfârşitul turneului le dădeam CEC-ul, nişte zeci de mii, acolo. Nu s-a putut plânge nimeni de lipsă de bani, Când nu se cânta o perioadă mai lungă, băieții spărgeau tot şi ajungeau, unii, să vândă şi sutele de sticle de băutură strânse în câteva săptămâni. Şi încearcă să-mi reproşeze acum...

– În mod normal, pentru un lucru pe care mi-l reproşează cineva de-acum cinci ani şi nu l-a reproşat atuncea, nici nu-l iau în considerație. Dacă cineva va vrea vreodată să susțină că altcineva, nu managerul, nu liderul, a fost, de fapt, „Phoenix"-ul, ăsta a fost unul singur şi s-a numit Nicu Covaci. Înainte cu o seară de a veni tu în Bucureşti, la Hotelul „Modern", deja venise Calboreanu, cu Kappl şi cu Țăndărică. Urma să vii şi tu a doua zi dimineață. M-am dus acolo să pregătesc terenul, pe băieți, deşi ştiam că doar cu tine

am de vorbit, că vorba ta e sfântă. Dacă ai zis o dată da, aşa rămâne! Iar dacă ai zis nu, nu rămâne, cum am mai păţit eu altă dată cu tine. Am stat de vorbă cu băieţii şi, deja, lor începuse să le surâdă ideea. Era clar că dacă vă scăpam atunci din Bucureşti, se răcea chestia şi până vă prindeam se ducea şi vara şi „Cantafabule". Când ai apărut de la gară, m-am înfiinţat şi eu în restaurant. Era toată lumea, tu, Ioji, Mircică, Calboreanu, pe partea cealaltă a mesei... Băieţii ştiau despre ce e vorba, bănuiai şi tu ceva, că doar vorbisem la telefon, dar eu am tăcut mai mult ca de obicei. Am lăsat să începi tu, pentru că ştiam că, dacă încep eu, pierd. „Auzi, băi Gherghel, tu n-ai venit aicea degeaba!" Era o chestie mare pentrn mine. Câştigasem măcar deschiderea. „Nicule, e vorba de nişte concerte cu « Cantafabule » la « Clubul de la ora 7 »". „Ia zi despre ce e vorba!" Încă un punct pentru mine. Ţi-am povestit despre proiectul meu vreo cinci minute, timp în care ţi-ai văzut liniştit de omleta ta. Ai mai lăsat înca pe atâta vreme să se scurgă, fără ca vreunul să îndrăznească să zică ceva. La un moment dat, Ioji, care era în dreapta ta, n-a mai rezistat. „Auzi, mă Nicule, io zâc..." Expresia asta cu „Io zâc" era tipică pentru el. În clipa aceea, tu te-ai uitat foarte mirat, Ioji şi-a dat seama că nu trebuia să deschidă gura, a băgat nasul înapoi în farfurie şi n-a „zâs" absolut nimic. Nici din ăilalţi n-a mişcat şi n-a zis nimic nici unul. Au mai trecut două minute. Te-ai uitat apoi la Calboreanu. „Ce zici, Schwarz?" Tu nu întrebai echipa, dacă aveai o treabă de asta, îl întrebai pe Schwarz.

– Aveam multă încredere în el.

– Mi-am dat seama şi am ştiut că Schwarz... e punctul care trebuie atacat. „Măi, Nicule, cred că se poate face". „Bine, Gherghel, hai să facem treaba!"

– Îngrozitor!

– Nu uita că astea au fost cele trei concerte din Bucureşti cu „Cantafabule", cu sala arhiplină. Cu o seară sau două înainte a fost şi Balul Arhitecturii.

– Înseamnă că-a fost imediat ce am terminat înregistrările, dacă eram aici cu scule şi cu tot.

– În aprilie-mai '76. Ieşise discul pe piaţă, înregistrările au fost mult înainte. Fusesem cu voi la studio la „Tomis", era cu Negrescu. Concertele au fost în perioada Paştelui.

– Eram cu Crăciuneasca pe atunci. Spune-mi ceva de Chiriac.

– Cornel a fost un nebun extraordinar de controlat. Era tipul care stătea noaptea întreagă în radio şi era singurul care cerea acest lucru. Toată cartoteca, toată bandoteca radio este scrisă şi pusă de mâna lui Cornel Chiriac. A muncit extraordinar de mult. Într-o vreme se mai lipise Geo Limbăşanu de ei. Alcătuiau o gaşcă foarte periculoasă, acolo în radio, drept care au şi fost despărţiţi. Dar Cornel a făcut la un moment dat la Braşov, din greşeală sau intenţionat, o chestie tare, a dat foc la o draperie la Hotel „Aro”. Se spune că a făcut-o demonstrativ, contra rezultatelor juriului la „Cerbul de Aur”. Federaţia Europeană de Jazz, într-o fotografie pe care am văzut-o în „Jazz Forum”, l-a avut între membrii fondatori pe Cornel Chiriac. Asta s-a întâmplat prin şaizeci şi ceva, pe vremea când nu-l cunoşteam.

– A plecat în ’69-’70. Moni, când a ajuns în Germania, s-a dus la el.

CAPITOLUL XLVII

MÂRTANUL DE AUR

Ovidiu mă suna din Bucureşti, întrebând când mai cântăm.

– Ai înnebunit? Ce să cântăm? Acuma trebuie să ne cumpărăm maşini sau să facem ceva cu banii ăia.

– Care bani?

– Cum, care bani? Nu v-am dat la fiecare câte un carnet de CEC cu bani de maşină?

– Daa, păi, să vezi... am găsit o maşină, un Fiat, dar... dar nu mai am bani!

– Păi, ce-ai făcut cu ei?

– Păi, să vezi că... aşa şi pe dincolo... În orice caz, nu mai am bani! Nu mai putem să cântăm?

În perioada aceea, am stricat cu toții banii câştigați în turneu. Pe de o parte, mă gândeam şi eu cu groază la „ilicitul” care ar putea să se prezinte şi să ne întrebe de unde aveam banii. N-am fi putut să-i explicăm decât într-o mică măsură, pentru că atestatele noastre, A1 chiar, pe care le aveam, nu ne permiteau să câştigăm mai mult de două sute de lei pe concert, iar eu, ca dirijor, două sute cincizeci de lei pe seară.

După ce Moțu Pittiş mi-a strecurat un HCM, pe care l-am învățat pe de rost, dându-l mai departe lui Mircea Florian şi celorlalți din Bucureşti, cunoşteam toate portițele de a mări suma ce ni se cuvenea. De fapt, ni se cuvenea într-adevăr, dar nu o primeam niciodată de la instituțiile de artă. Acum, nemaicolaborând cu acestea, lucrând direct, pe barba noastră, cu cluburile de fotbal din oraşe, sumele erau nejustificabile şi ni se puteau pune oricând întrebări.

M-am silit să organizez din nou câteva concerte şi am pornit prin țară iarăşi cu formația, să mai facem un turneu, la care să mai adunăm nişte bani. Luasem cu noi banda înregistrată la „Electrecord”, copie a „Cantafabulelor”, şi când aveam ocazia o

ascultam. Într-un oraş, la Brăila, s-a întâmplat să-l întâlnesc pe Nicu Alifantis, care, după concert, ne-a invitat la el acasă, la un chef. Cu această ocazie, având banda la mine, mi-a venit ideea că am putea să ascultăm împreună noua producție despre care îi povestisem atâtea. L-am rugat să facă rost de un magnetofon cu viteza 19, ca să putem asculta banda înregistrată la „Electrecord”. Din acel moment intră în scenă Dan Chişu.

Nuțu Cărmăzan şi cu echipa lui de filmare, pe care o plăteam eu în continuare, se ținuseră după noi o bună bucată de vreme. El apăruse în primăvară, după coborârea noastră de pe munte, şi a filmat nişte scene interesante în jurul Reşiței, pe malul unui râu, urcând malurile înzăpezite într-un dric tras de doi cai negri şi fără birjar. Eram aşezați în spate şi conduceam pe ascuns caii, împotriva curentului, pe munte în sus. Imaginile erau stranii şi filmul se află şi acuma în posesia noastră, sper să putem să-l valorificăm într-o bună zi. Cărmăzan a filmat şi concerte în timpul turneului, la Ploieşti, la Sibiu, în alte oraşe. Între mine şi Cărmăzan s-a legat din nou acea relație de bună prietenie, pe care o avusesem şi la începutul anilor ’70, când Nuțu a locuit în gazdă la mine.

Unul dintre evenimentele cele mai interesante din vara aceea a fost aşa-zisa „Mârtaniadă de vară”. După câteva chefuri la Şag, unde mâncam miei pe grătar, împreună cu toată gaşca şi cu fetele aduse din oraş, unde vodca şi berea se țineau în râu şi trebuia să te scufunzi să le scoți, am făcut o petrecere la mătuşă-mea acasă, împreună cu Alex Polgar. Apăruse în vremea aceea şi se învârtea în jurul nostru, oferindu-şi serviciile, împreună cu Citroën-ul său superb. Participând la toate chefurile noastre şi însoțindu-ne chiar şi în turnee, îi mai pica şi lui câte ceva, ba o gagică aici, ba o gagică dincolo. Chestiile astea îi făceau mare plăcere şi devenise cu timpul un prieten nedespărțit al formației. Pleca în Germania, venea din Germania şi ne trezeam cu el în Timişoara tot mai des.

Cărmăzan, Alex şi Florin Tănase, un actor bucureştean, dar care fusese repartizat la teatrul din Timişoara, care o cunoscuse pe maică-mea şi fusese invitat de multe ori la noi acasă, ne-am întâlnit la acest chef într-o situație deosebită. Fără mari intenții, venind de la Şag şi luând câteva sticle de whisky cu noi, ne-am oprit la mătuşă-mea. Ne însoțea Dana cea mică, pusă tot timpul pe rele, ne însoțea şi Diana, o fată frumoasă şi bine făcută, cu nişte buze

superbe, cu nişte dinţi ca nişte mărgele, un piept ce făcea trecătorii să se întoarcă după ea pe stradă şi un mers de felină. O găseam de obicei la Hotelul „Continental”, unde se ocupa de străini, cel mai des de italieni, pe care-i fericea cu prezenţa ei, Lucrul acesta nu ne supăra deloc, pentru că în decursul anilor ne-am obişnuit cu fetele ce se vindeau prin hoteluri şi care puteau fi prietene bune şi sincere, pe care ne puteam baza.

Începuserăm prin a bea whisky şi acest lucru ne excita. Deja pe drumul de la Şag spre Timişoara, în maşina lui Alex, începuserăm să ne dezbrăcăm şi să ne turnăm whisky în cap şi peste tot. La un moment dat, îmi veni ideea să-mi torn whisky pe penis şi s-o pun pe Diana să bea. Jocul ne-a plăcut la toţi şi l-am continuat pe Moţilor 2, unde s-a încins o orgie în toată regula. Dana cea mică avea şi o prietenă cu ea, şi aceea pusă pe şotii. În scurt timp eram cu toţii goi, umblând de colo-colo, sărind dintr-un pat într-altul şi schimbându-ne partenerele după cum ne era placlul. Diana avea nişte calităţi deosebite, avea şi o anumită ţinută, o anumită prestanţă, chiar şi în situaţii din acestea. Era preferata tuturor. Prietena Danei se ocupa de Florin Tănase, pe canapeaua cea mică de lângă geam. Cărmăzan, după câteva tentative nereuşite, se retrăsese frustrat în bucătărie, înjurând de toţi dumnezeii, neizbutind să facă nimic, decât agitaţie. Dana stătea goală pe patul meu şi nu înceta să strige că nimeni nu se ocupă de ea.

– Ce-nseamnă asta, pe mine cine mă f...?

După câteva ore bezmetice, rămăsei singurul care se mai ocupa de cele trei fete, neieşindu-mi din ritm, în timp ce ceilalţi se uitau cu ochi uimiţi, întrebându-se de unde atâta energie. Într-un final, plictisiţi deja de atâta bine, ne-am îmbrăcat şi ne-am dus pe o terasă, ca să ne astâmpărăm setea cu bere. A doua zi, Florin Tănase umpluse oraşul cu povestea acelei „mârtaniade de vară”, acordându-mi premiul „Mârtanul de aur”.

Ajunserăm cu concertele şi în Bucureşti. Mă întâlneam cu Ioana Crăciunescu şi profitam de fiecare moment pentru a fi împreună, neuitând-o nici pe Laura. Situaţia era dificilă, pentru că, deşi Laura o cunoştea pe Ioana, nu ştia în ce relaţie strânsă ne aflam noi. Norocul meu era că Ioana nu avea nici un fel de pretenţii de posesie asupra mea şi că nu se arăta deranjată de legătura mea cu Laura.

Pe Laura o luasem în turneu cu mine, avea o mamă înțelegătoare, căreia îi telefona din când în când, povestindu-i unde ne aflăm, ce facem. De câteva ori am vorbit şi eu cu mama ei, avea o voce foarte plăcută. Deşi îşi făcea griji, avea multă încredere în mine. O luam pe Laura peste tot, nu mai acceptam să n-o am lângă mine, mă obişnuisem aşa de mult cu ea, prezența ei mă umplea de un sentiment plăcut de linişte şi siguranță.

Relațiile din fiecare oraş, pentru că, în timp, fiecare din noi îşi făcuse cam peste tot câte o prietenă, deveniseră pentru mine neinteresante. Laura era cu mine peste tot. Prin hotel, în apartamentul meu, Laura umbla de obicei goală şi nu de puține ori era surprinsă de colegii mei, care mă vizitau, dar ea nu se formaliza şi umbla fără jenă în continuare. Eventual îşi punea un mic cojocel de blană, pe care-l aveam în vremea aceea! Ce ochi făcea Hollinger, aproape că-i ieşeau din orbite! Se afundau în discuții filosofice, fără să-şi deslipească ochii de la ea. Laura răspundea foarte liniştită şi semeață, ştiind bine ce efect avea asupra lui Hollinger.

Cu el mă înțelegeam foarte bine, devenise, imediat după Şobre, care era cel mai vechi rody de-al nostru, foarte important. Era foarte zdravăn, avea o ordine nemțească în el, aşa că instrumentele noastre nu se mai zgâriau, nu se mai paradeau, era tot mai mult spațiu în camioanele cu scule, puteam să înghesuim o grămadă de lucruri noi. Dispăruse haosul, viteza de montare era mai mare, viteza de demontare la fel, crescuse eficiența.

La Sibiu, într-un turneu, mă jucam cu un cuțit, cred că era cuțitul meu de scafandru. Eram cu Victor Cârcu, adâncit în discuții, el ne însoțea în turnee ca regizor. Se ocupa de lumini, se ocupa de scenă, de fapt îl țineam cu mine ca să am cu cine să stau de vorbă. Hollinger intră brusc ăn cameră, fără să bată. Cu o reacție neaşteptată, zvârlii cuțitul care se înfipse lângă el în uşă. Se înfipsese din întâmplare, pentru că nu eram prea exersat în aruncarea cuțitului, deşi îmi plăcuse pe vremea când eram elev. Cu cuțitul zbârnâind lângă el în uşă, Hollinger, şocat, trase o înjurătură zdravănă. I-am răspuns, în glumă, în aceeaşi manieră, dar, simțindu-mă provocat, m-am repezit la el. A observat atacul şi şi-a întins mâinile spre mine, mâinile lui alea lungi, dar i-am aplicat o aruncare de şold. L-am apucat de haină, l-am tras peste şold şi l-am aruncat pe parchet. L-am

ținut câteva clipe fixat la podea, după care i-am dat drumul. S-a uitat la mine cu ochi neîncrezători.

– Aşa ceva n-a reuşit nimeni cu mine niciodată. Eşti mult mai iute decât mi-am putut imagina. Cine te vede nu poate să creadă că eşti aşa de rapid.

– Ăsta-i şi norocul meu, c-altfel m-ai fi zdrobit!

– Da, da, ca să vezi! Trebuie să aibă omul grijă când are de-a face cu tine...

– Ei, vezi...

Totul s-a petrecut într-o atmosferă prietenească şi fără nici un fel de supărare. Hollinger ştia să respecte şi calitățile altuia. Niciodată nu a încercat să ridice tonul sau să provoace pe cineva din sânul formației la ceartă. Se făcea util, pe cât putea, şi încerca, la modul lui şvăbesc, să câştige un ban în plus, oferindu-ne în timpul transportului cu autocarele ba un sandviş, ba o pâine cu untură, un pahar de iaurt. Îşi deschisese un fel de mic bar şi cerea nişte prețuri mari pe produsele sale, pe care le aducea de acasă, dar noi ne bucuram că aveam această posibilitate şi chiar îl încurajam.

La un drum spre Cluj, ne-am oprit undeva într-un orăşel şi am luat o sticlă de whisky, după care m-am retras cu Hollinger. Undeva mai în spate, pe o bancă dublă din autocar, adâncindu-se în discuții, ne-am trezit, după vreo oră şi jumătate că sticla de whisky e goală. Pe mine nu m-a afectat asta, ce însemna o jumătate de sticlă de whisky, nu era o cantitate care să mă dea gata. Hollinger se îngălbeni dintr-o dată, sări în sus, deschise geamul la autocar şi începu să vomite din plin. A pictat toată partea stângă a autocarului, ca un afiş scârbos, şoferul începu să țipe şi să înjure. A oprit autobuzul şi l-a pus pe Hollinger să curețe, dar, beat fiind, n-a avut prea mare spor. La sosirea în Cluj, noi plecarăm la hotel, iar el rămase să spele autobuzul.

În oraş aflai că fosta casieriță a teatrului sau a filarmonicii, care ne invitase de multe ori în timpul anilor ’70 în Cluj, să dăm concerte la sala de sport, se sinucisese din cauza unui control financiar. Luase cianură şi unul dintre impresarii mai tineri mi-a descris nişte scene înfiorătoare, petrecute chiar acolo, la contabilitate. Era limpede că pe viitor nu se mai putea colabora în condiții bune cu Clujul şi că va trebui să găsim pe altcineva care să ne organizeze concertele la sala de sport.

În iarnă, după ce în Timişoara a avut loc primul concert „Cantafabule”, cu costumele şi măştile la care au lucrat şi Dan Chişu, împreună cu Laura şi cu Ioana, am plecat cu Evelyne şi cu Gelu Colceag spre munte, unde povestea Ioana că s-ar afla o localitate superbă, romantică, cu păduri şi dealuri, la Măneci. Ne-am retras acolo, în patru, cerurăm gazdă la un țăran, care ne oferi o cameră cu un pat imens. În acel pat imens ne petrecurăm revelionul şi săptămâna următoare, coborând foarte rar, pentru câte o plimbare în pădure şi iubindu-ne în continuare în zăpada înaltă până la brâu. A fost un revelion reuşit, n-am să-l uit multă vreme, de fapt n-am să-l uit niciodată.

Întorşi în Bucureşti, la un chef dat de cei din „Reflex Flacăra” la Bondi acasă, sau la Tocilescu, am invitat-o şi pe Laura. De fapt, m-am dus cu ea acolo. Întâlnind-o pe Ioana, m-am afundat în nişte discuții mai mult sau mai puțin filosofice şi dispărurăm pe balcon, fără să ne mai întoarcem vreme de vreo oră. La un moment dat, uşa balconului s-a deschis şi Laura, cu o privire plină de reproş, s-a apropiat de mine:

– Porcule!

S-a întors şi a plecat şi de atunci nu am mai văzut-o. Nu voiam deloc s-o rănesc, dar ea nu putea şti în ce relații mă aflam eu cu Ioana, cât de adâncă era prietenia pe care, care o nutream față de ea. Mi-a părut foarte rău de plecarea Laurei, într-adevăr mă cucerise şi în vremea aceea prezența ei devenise firească. M-am obişnuit greu cu sentimentul de gol şi de singurătate pe care l-am resimțit după plecarea ei.

În Timişoara păstrasem relația cu Silvia, dar ne vedeam tot mai rar şi auzisem că s-ar fi încurcat cu Kuki, recepționerul de la Hotelul „Timişoara”. Ştiam că el pusese demult ochii pe Silvia. În orice caz, Kuki era o partidă mai serioasă pentru ea decât mine. Oricum, nu eram dispus să mă fixez sau să mă las fixat printr-o relație definitivă. Şi totuşi ne întâlneam din când în când, spre bucuria noastră reciprocă.

Ea rămânea în Timişoara în timpul turneelor. Ioji era cu Reta încă. Înainte ca eu să plec, Ioji se îndrăgostise de o fată blondă, cu care era de mai multă vreme împreună. Se despărțise de Reta, după ce li s-a dat şi o mână de ajutor, indirectă.

CAPITOLUL XLVIII

DUBAŞII ŞI CHINEZII

„Cantafabulele” le-am prezentat în Timişoara, Cluj şi în Bucureşti, la Clubul „Z”, la Casa de Cultură „Eminescu”. Aici s-au dat trei concerte, cu săli arhipline, cu balconul care stătea să se prăbuşească, spre marea spaimă a lui Gherghel, ce era organizator la ora aceea. Succesul a fost deplin şi ne-am putut permite în acelaşi an să mai apărem la Arhitectură, într-o conjunctură mai deosebită. Era „Balul bobocilor” şi am preferat să cântăm doar piese străine. Aveam la vremea aceea un repertoriu bogat, piese de rock, folk, blues şi *spirituals*. Ne făcea mare plăcere să le prezentăm, pentru că însemnau pentru noi un fel de eşapament, eliberând tensiuni şi energii acumulate. Se ajungea uneori la saturație, cântând exclusiv muzica pe care ne-am autoimpus-o chiar din momentul în care ni s-a clarificat stilul. Fiecare dintre noi mai avea şi alte posibilități şi, desigur, o schimbare era, din când în când, binevenită.

După plecarea din Bucureşti s-au mai făcut câteva concerte, prin țară, dar formația tindea să se destrame. Pe Şobre l-am lăsat în Bucureşti, după o întâmplare neplăcută la Hotel „Dorobanți”. Înainte de a pleca, autocarul fiind plin, un recepționer mă roagă să-l vizitez pe directorul hotelului. În birou erau doi polițişti, milițieni cum se numeau atunci.

– Din camerele în care ați locuit dumneavoastră lipsesc tot felul de obiecte.

– Ce fel de obiecte?

– Păi, lipsesc telefoanele, lipsesc lămpile de noptieră, lipsesc nişte tăvi de argint...

– Stați puțin, că lămuresc eu situația!

M-am dus la maşină.

– Toate bagajele jos!

A reieşit că Şobre ar fi fost de vină, dar ştiam că era doar unealta lui Reininger. În acel moment mai aveam nevoie de

Schpitzly, aşa că l-am lăsat numai pe Şobre jos, trimiţându-l la Timişoara. Următorul concert a avut loc la Alexandria. După nişte certuri, discuţii în contradictoriu, tensiunea a crescut tot mai mult. Am pornit autocarul fără Calboreanu şi Reininger. În mod ostentativ nu au venit la timp şi i-am lăsat să vină cu taxiul după noi, până în următorul oraş din traseu.

Îl lăsaserăm şi pe Ovidiu în Bucureşti, care suporta presiuni tot mai mari din partea Corinei Chiriac, prietena lui, marea lui dragoste, cu care şi-a păpat, după cum mi s-a povestit, banii câştigaţi în turneul „Phoenix". Carnetul de CEC, cu bani de maşină, pe care i l-am dat, s-a dus în două săptămâni, stând la Hanul „Doi cocoşi", de dimineaţa până seara pe terasă. Taxiul aştepta şi ticăia, sticle întregi de whisky se răsuflau pe masă, pentru a se simţi bine şi pentru a face impresie. Banii nu puteau să reziste în condiţiile astea şi urmau iarăşi telefoanele cu „Nicule, când cântăm, Nicule, hai să cântăm!"

În primăvara lui '76 s-a întâmplat un lucru care avea să ne zguduie, să ne scoată din amorţeală. După ce l-am lăsat pe Ovidiu în ghearele Corinei, nu ştiam cum vor merge lucrurile mai departe. Întâmplarea a făcut să-mi iasă în cale asistentul de la catedra de folclor de la Universitatea din Timişoara. Acesta, împreună cu Costinaş, făcuseră un documentar cu dubaşii din Brăneşti.

Nu ştiam cine sunt „dubaşii din Brăneşti". Mi-au explicat că e vorba de o formaţie instrumentală, cum, la noi, fiecare sat are taraful său. Dar în acest sat, taraful este alcătuit din toţi locuitorii de sex masculin, tradiţia transmiţându-se din tată în fiu – o anumită formulă ritmică, care urma să fie bătută la dubă cu un maiu. Numai bărbaţii aveau voie să lovească duba şi doar cu acel maiu şi numai cu mâna dreaptă. Pe diferite compartimente, formula ritmică era alta. împreună constituiau o grupă de poliritmie, unică în Europa, condusă de un dirijor. Din când în când mai cântau şi cu vocea, vocile acelea de juni bănăţeni. Cântau colinde şi alte piese tipice pentru Banat, dar specialitatea lor era duba. Cu ea acompaniau acele teme, chiar teme de fluier, fără a avea un taraf instrumental mai complex.

Ideea mi-a plăcut şi, invitat de acest domn de la catedra de folclor, am mers în sat şi am făcut cunoştinţă cu mulţi dintre ţărani. Toţi aveau nişte feţe de parcă ar fi venit din alte timpuri şi de pe alte meleaguri, se vedea că civilizaţia nu pătrunsese aşa de adânc. Aflasem că în acea zonă nici socialismul nu izbândise. Era o regiune

necooperativizată, țăranii își păstraseră livezile, dealurile, pădurile, Exista un fel de suflu de libertate şi de seriozitate, de greutate pe care aceşti țărani o aveau, în felul în care vorbeau şi în felul în care se mişcau.

La început m-au privit neîncrezători, dar fiind în compania acelui domn, m-am împrietenit destul de rapid cu dirijorul orchestrei, să-i spunem aşa, un tip înstărit şi mai în vârstă, o namilă de om.

– Dar de ce vă interesează? Ce-aveți de gând?

– Noi suntem o formație de muzică uşoară, dar ne interesează foarte mult folclorul străvechi. Am căutat şi căutăm ritualuri păgâne, precreştine şi tot ce se mai poate afla şi tot ce nu se cunoaşte referitor la folclorul românesc.

Bine dispus, şi-a chemat vreo douăzeci din săteni şi, după ce am tras nişte țuici cu ei, s-au apucat să-mi demonstreze ceea ce pot. Am fost copleşit din prima secundă. Aveam senzația că mă afund în pământ, că mi se prăbuşeşte un munte în cap, când, la un semn, cei douăzeci de dubaşi au început să lovească în tobe. Pe diferite compartimente tobele sunau altcumva, erau bătute cu altă formulă ritmică. Cele mici erau „crețele”, iar cele mari, nişte tobe uriaşe, de fanfară, se chemau „duba mare”, a-ntâia, a doua şi-a treia. Erau trei dube mari. Şi aspectul era pitoresc şi, pe undeva, caraghios. Mă înveselea, dar mă şi impresiona în acelaşi timp. Imediat am făcut legătura cu piesele mele, care ar fi putut dobândi o greutate şi un balans ritmic nemaiîntâlnit, având un asemenea acompaniament. Mi-am adus aminte de concertele făcute cu Vintilă şi cu Gondi, unde doi toboşari erau obligați să păstreze metrica fără să accelereze sau să încetinească, având o inerție mai mare decât unul singur. Mi-am dat seama că inerția pe care o aveau douăzeci de dubaşi era aşa de mare încât devenea imposibil ca tempoul să se schimbe şi viteza să se modifice în timpul unei singure piese, lucru care îmi făcea nespusă plăcere. Deja auzeam cum vor suna piesele.

I-am rugat pe domni să ne găzduiască. Voiam să-mi aduc băieții în sat să pregătim un concert. Aveam de gând, le-am spus de la bun început, să ies în străinătate şi eram sigur că, având o asemenea trupă, voi face mare vâlvă. Gândurile mele erau în permanență sincere şi eram hotărât, în situația că am fi reuşit să primim un contract afară, să putem cânta, să putem reprezenta țara, am fi venit

de fiecare dată înapoi. Nimeni dintre noi nu ar fi rămas afară, dacă ni s-ar fi dat ocazia să ieşim şi să venim de câte ori am fost solicitaţi.

Bărbaţii au înţeles planul meu şi s-au pregătit, aşa încât, după câteva zile, când am apărut în sat cu un autocar plin cu oameni şi instrumente, în câteva minute s-a făcut împărţeala, fiecare trăgând de noi şi bucurându-se să ne găzduiască. Am fost ţinuţi câteva săptămâni de săteni ca pe palme, îmbuibaţi cu tot felul de mâncăruri şi, bineînţeles, spălaţi şi pe dinăuntru şi pe dinafară cu ţuica aceea bună de prună. Zilnic făceam repetiţii la Căminul cultural, piesele căpătau un contur şi o expresie deosebite. Chiar şi măsurile mixte, după o scurtă perioadă de nesiguranţă, începuseră să sune bine. Bărbaţii, înţelegând ce vreau de la ei, şi-au dat drumul şi au făcut lucruri pe care nu le mai făcuseră până atunci. Se cânta „Muzică şi muzichie” cu o forţă şi o expansivitate mai rar întâlnite, iar piesele în 4/4 aveau un *drive* care aducea a *intercity*, a accelerat care nu poate fi oprit de nimic. Ne făcea o plăcere imensă să cântăm cu aceşti oameni. Instalaserăm sculele noastre pe scenă, iar dubaşii erau în sală, ca să pot să-i văd. În două-trei săptămâni am pus întreg programul pe picioare. Puteam să ne prezentăm cu succes orişiunde.

Într-o zi, apare cineva de la Comitetul de cultură din Timişoara, doamna Zamfir, domnul Preda. S-au dat jos dintr-o maşină neagră şi au venit ca nişte tipi de la Gestapo. Au început să ameninţe oamenii că, dacă vor mai continua să lucreze cu noi, vor fi daţi afară din servicii. Mulţi dintre săteni lucrau la Făget, aveau slujbele lor. Au încercat să ne oprească munca în sat, cu dubaşii. Aceştia nu s-au lăsat intimidaţi, numai că nu i-au dat afară din sat.

– Nu ne trebuie nouă nici munca voastră, nici slujbele voastre, nu vrem nimica! Noi cu domnu’ Covaci cântăm şi-o să facem turnee în străinătate! Dacă vrea, o s-o ia şi pe fiică-mea de nevastă şi-i dau şi muntele ăsta şi-i dau şi dealul ăla şi râul ăla care-i plin de păstrăvi. N-avem noi nevoie de voi!

Domnii de la partid şi de la cultură s-au întors şi au plecat cu coada între picioare. Nu renunţaseră, ci plecaseră doar să-şi pună în practică ameninţările. După un timp, am aflat că sătenilor li se luase posibilitatea de a munci, erau terorizaţi pe unde apăreau. Cam tot satul se retrăsese în Brăneşti, iar noi rămâneam acolo şi munceam, având senzaţia că suntem izolaţi de lumea dinafară. Într-o altă zi,

apăru o altă maşină şi iarăşi se iviră nişte indivizi, mai tineri de data asta, căutându-mă.

– Nicu Covaci.

– Vin de la Comitetul Central al UTC-ului.

– Şi?

– Ne bizuim pe ajutorul vostru, pe contribuția voastră, la un mare spectacol patriotic, ce va avea loc pe ruinele vechii cetăți dacice Sarmisegetuza, de lângă Orăştie, la Costeşti.

Mi-au prezentat planul lor. Eram mirat de atenția ce mi se acorda, pentru că mă ştiam interzis, că eram în ilegalitate. Iată că a existat cineva, mai deschis la cap, care să ne propună o asemenea demonstrație patriotică. Mi s-a explicat că Ceauşescu avea nişte probleme, că bulgarii se declaraseră stat socialist şi, ca atare, urmau să ceară contact pe pământ spre țara-mamă. Se punea iarăşi problema Dobrogei, pe care doreau s-o (re)capete. Pe de altă parte, apăruseră şi probleme cu ungurii... Mi s-au explicat şi mi s-au oferit tot felul de argumente. Pe noi ne interesau mai puțin argumentele lor, cât dorința noastră de a cânta. Spectacolul urma să fie televizat, dar se miza şi pe câteva zeci de mii de spectatori la fața locului, în aer liber.

Ce mai încolo şi-ncoace, cei din Timişoara încercau să ne frâneze, cei de la Bucureşti încercau să ne încurajeze. Terminasem munca şi ne-am pregătit repertoriul. Câteva zile înainte de a pleca la Orăştie, bărbații din sat au ridicat o problemă.

– Noi mergem la Orăştie, da' avem şi noi un necaz.

– Ce necaz?

– Păi noi venim, dară nu singuri.

– Păi cum singuri, veniți cu noi odată!

– Nu-i asta, noi venim cu femeile.

– Care femei?

– Ale noastre, tot satul. C-altfel nu să poate.

– Şi care-i problema?

– Păi să venim cu femeile.

– Asta nu-i problemă. Mai punem un autocar şi gata. Le-am spus celor de la UTC, care au înțeles şi ne-au promis încă două autocare.

În dimineața concertului, pe la şapte, când trebuia să pornim, am început să aşteptăm. Nu apărea nici un autocar. Se iveşte la un moment dat o „Dacie" cu un tip de la UTC, furios.

– Ce se-ntâmplă, dom'le, stăm aici de caraghioşi să aşteptăm autocarele care nu mai vin?

– Chiar că nu mai vin! E inimaginabil, nu se poate. Ăia de la Cultură de la Timişoara le-au interzis ălora de la ONT să trimită autocarele. Parc-ar fi stat în stat.

– Şi dumneata ce faci? Stai aicea şi te lamentezi? Dă un telefon la Bucureşti şi vezi ce faci! Vrei să-ți fac eu treaba? Treaba noastră este să cântăm şi suntem dispuşi s-o facem, dar ajutați-ne s-o facem! Voi sunteți cu organizarea!

Cumva s-au descurcat. A apărut o rablă de autocar, în care puteam încăpea doar noi şi o parte din scule, nici vorbă de neveste.

– Domnu' Covaci, ați promis un autocar şi pentru neveste! Noi fără neveste nu mergem!

– Auziți ce se întâmplă? E clar, nu se poate să plecăm fără neveste. Mai faceți rost de un autocar!

Iarăşi a plecat individul, timpul trecea, se apropia prânzul, moment la care noi trebuia să apărem în concert. Deja exista pericolul să ajungem prea târziu, după terminarea spectacolului. Am început să le țin dubaşilor tot felul de logosuri, convingându-i să-şi lase nevestele să vină cu următorul autocar. Măcar noi trebuia să ajungem la timp, să apucăm să montăm instalația. Tot concertul se baza, iarăşi, pe instalația noastră. Cu mare greutate i-am convins pe dubaşi să plece odată cu noi. Am pornit în goană, cu instalația şi cu dubaşii, spre Costeşti. Ajunşi acolo, am montat totul, erau şi patru camere de televiziune. Una dintre ele era condusă de Alioşa, fostul nostru prieten din Timişoara, care ne făcea fotografii pe vremuri şi care trăia din vânzarea lor. Între timp, ajunsese la Televiziune. De curând am aflat că Alioşa a murit şi nu ştiu ce s-a întâmplat cu acel film de la Costeşti. Pe post nu s-a dat niciodată. Se pare că filmul mai există pe undeva şi tare aş vrea să ştiu unde.

Se făcuse miezul zilei şi vreo patruzeci de mii de spectatori umpleau dealurile ce alcătuiau un amfiteatru natural, în mijlocul căruia se afla scena montată pe ruinele cetății. Deasupra acestui amfiteatru începeau pădurile de arțar, de-un verde intens. Peste toate, lucea un soare şi un cer albastru, ca o mare adâncă.

După ce o fanfară deschise concertul, în timp ce noi ne uitam îngrijorați în direcția din care trebuiasă sosească autocarul cu femei, am fost anunțați să ne pregătim să intrăm în scenă.

– Nici vorbă, domnu’ Covaci!

Stăteau deoparte supăraţi şi se uitau şi ei oftând în direcţia din care trebuia să vină autocarul. Am mai lăsat câţiva artişti să improvizeze ceva pe scenă, a fost şi Mircea Florian, au fost şi câţiva din Cenaclul „Flacăra”.

În sfârşit, la orizont se ivi un nor de praf, din care se înfiripat un autocar. Era chiar căruţa cu neveste! Nici n-a apucat maşina să oprească şi femeile să coboare, că ne-am şi repezit pe scenă, luându-ne în primire locurile deja pregătite. Ne-am pus pe cântat. În acel an, îl luasem şi pe Krauser, Erly Krauser, la vioară, pentru că, renunţând la Reininger, îmi lipsea un instrument din sonoritatea generală. Krauser îmi fusese recomandat cu căldură de la şcoala de muzică chiar de Adi Krisanici, fosta mea colegă de la şcoala germană, care ajunsese profesoară de vioară. Krauser îi fusese elev şi era în măsură să-mi atragă atenţia că tehnica lui nu era foarte bună. Stătea cu cotul mult prea ridicat în timp ce cânta. Îi promisesem profesoarei că nu va renunţa la vioară, deşi intenţia lui Erly era să înveţe ghitară. Îi mai dădeam din când în când ghitara mea, permiţându-i să cânte acasă la mătuşă-mea, unde se închidea în cameră şi cânta până făcea spume la gură. Mătuşă-mea mă căuta speriată să vin să-i iau ghitara din mână. Îi era teamă să nu facă un atac de epilepsie. Erly cânta până la extaz şi nu mai era în stare să se oprească, ajungând până la spasme. După ore de cântat, trebuia să-i iau cu forţa ghitara din mâna. Era un tip, într-adevăr, extrem de talentat şi nu s-a dezminţit nici astăzi. Arăta bine, era înalt şi, deşi plin de coşuri la ora aceea, nu ne deranja, ştiind că acestea vor dispărea odată. El dădea bine pe scenă. Nu aveam nevoie de vocea lui, de fapt nici nu avea voce, scotea un fel de hârâit din gât, ne puteam înţelege greu când vorbea, pentru că era în schimbare de voce şi trecea prin nişte faze îngrozitoare. Deci pe scenă eram Erly, Baniciu, Kappl şi cu mine, iar în spatele nostru, pe două rânduri, acei dubaşi în costume naţionale, cu tricolorul pe piept, cu cuşmele de blană. A fost un concert imposibil de uitat.

Era ora prânzului. La primele note pe care le-am cântat, probabil din cauza temperaturii care, întâmplător, crescuse, pădurile de salcâm s-au deschis şi toate florile acelea albe au emis un miros minunat, care a coborât pe dealuri în jos, în amfiteatrul în care ne aflam cu toţii, dându-ne o stare de turmentaţie. Aveam senzaţia că

plutim şi că ne ridicăm înspre Olimp. În câteva minute, toate pădurile acelea verzi se înălbiseră, din cauza florilor de salcâm. Mirosul era copleşitor, puteai să-l tai cu cuțitul. Mi se părea totul un vis, un farmec, o vrajă. Am cântat în această stare de exaltare. După concert, s-a apropiat un bătrân, cu părul şi barba albe, cu lacrimi în ochi. Mi-a scuturat mâna, mulțumindu-mi, fără nici un cuvânt. Acel sentiment de împlinire pe care l-am avut şi de siguranță întărită că am dreptate pe drumul pe care pornisem, mi s-a întipărit adânc şi nu m-a părăsit nici până astăzi.

Am pornit spre casă, aşteptând ca în zilele următoare concertul să fie dat la televizor. S-au dat, într-adevăr, tot felul de apariții din concert, dar exact programul nostru nu s-a transmis. Fusesem din nou păcăliți să luăm parte, pentru a atrage publicul, iar când a fost vorba de televiziune am fost tăiați pur şi simplu.

Nu m-am lăsat descurajat, dar nu puteam continua nici turneul cu dubaşii. Aveau greutăți foarte mari, fuseseră dați afară de la slujbe. Nu voiam să le fac mai mult rău, deşi ei credeau în noi şi-şi făcuseră planuri mari, ca şi mine, de altfel. Am preferat să renunț şi să exersez cu o gaşcă de prieteni din oraş. I-am adunat de pe la toate ştrandurile şi hotelurile pe care le vizitam şi i-am adus la mătuşă-mea. I-am pus să exerseze şi timp de câteva săptămâni au umplut strada cu răpăiturile tobelor pe care şi le procuraseră singuri. Începuse să se profileze calitatea ritmică a pieselor mai vechi şi mai noi, în această formulă, cu acompaniament ritmic puternic şi masiv. I-am pus să îşi construiască măşti şi după un interval de muncă voluntară au apărut cu măşti de blană, măşti cu coarne, inspirate din diferite cărți de folclor. Costumația lor era bizară, fiecare altcumva, dar în acelaşi stil sălbatic, de inspirație folclorică, şi asta crea o imagine de ansamblu sugestivă şi interesantă.

Am pornit cu aceşti pseudo-dubaşi într-un turneu mai lung. Aventurile nu au lipsit. După ce că erau toți de vârsta noastră sau mai tineri, erau şi dintre cei mai dinamici, mai obraznici din oraş. A trebuit să fac o selecție dură, să arunc vreo câțiva jos din maşină şi să-i las pe drum. Unii urinaseră din autocar în timpul mersului, alții aruncaseră cu sticle după oameni... Până la primul concert de la Cluj se făcuse selecția, iar cei care au rămas s-au dovedit de bună calitate.

Făcuserăm rost de nişte bombe de fum, grenade fumigene de la armată, fiindcă la ora aceea nu existau efecte de genul acesta în țară,

şi ne hotărâserăm să le folosim în concert. Când au fost aprinse şi izbucni acel fum maro, înțepător şi sufocant, care a început să se deplaseze spre public, lumea a sărit, în panică. Neştiind, de fapt ce se întâmplă, pompierii au năvălit peste noi şi au dat drumul la apă. A fost unul dintre incidentele hazlii din acea perioadă cu dubaşii din Timişoara.

Turneul a culminat şi s-a şi încheiat cu un eveniment tragi-comic. La Sibiu, formația cu dubaşii apăruse de dimineață pe stadion şi se montaseră instalațiile. Eu, fiind de trei zile părtaş la un seminar de parapsihologie la Braşov, am ajuns cu întârziere la concert. Veneam păşind parcă pe nori, impresionat de ceea ce văzusem şi trăisem îri acele trei zile, alături de savanți şi oameni de ştiință din România, Uniunea Sovietică şi din alte țări. Eram aşa de îndepărtat de realitate, încât pentru prima oară nu mi-am dat seama de ce se întâmplă pe scenă. Concertul nu l-am stăpânit absolut de loc, impresiile mele erau falsificate. Lăsându-l pe Mircea Florian să cânte la început o bună parte din concert, în momentul în care ne-am suit noi pe scenă cu dubaşii, am cântat doar vreo cinci, şase melodii. Am dat semnal pentru încheierea concertului şi am plecat.

Publicul din Sibiu era obişnuit să-i cântăm câte trei ore, cum se întâmplase şi la precedentul concert. Atunci prezentasem un program din tot ce aveam, cântasem peste trei ore şi publicul, în frenezia lui, aprinsese toate băncile, tot ce era în stadion. În lumina flăcărilor, am strâns instrumentele. De data asta, sibienii erau şocați de puținătatea programului, iar eu nu eram prea conştient de ceea ce se întâmplă. M-am urcat foarte hotărât în autocar.

– La hotel!

Băieții m-au însoțit şi o ploaie de pietre şi lemne au pornit pe urmele noastre, lovindu-se de ferestrele autobuzului. A fost, atunci la Sibiu, una din marile mele greşeli tactice. Ne-a impresionat şi ne-a demonstrat că în permanență orice mişcare a grupului trebuie să fie conştientă şi că trebuie gândit mult înainte şi planificat totul pentru a se evita orice surpriză neplăcută.

Oamenii de pe stadion ne-au urmărit până la hotel. Nu eram singurii oaspeți, un etaj deasupra noastră era cazată o delegație chineză. Protocol de gradul zero. Chinezii erau foarte interesați de ce s-a strâns lumea aceea, miile de oameni care huiduiau în fața hotelului. A fost destul de greu să fie convinşi că demonstrația nu

fusese organizată împotriva lor. A fost chemată poliţia, cu dube, şi a împrăştiat publicul căruia i-am rămas datori până în ziua de azi cu un concert adevărat. Sper că vom putea odată să ne răscumpărăm acel eşec şi să ne recâştigăm prietenia acelui public care s-a vădit, de atâtea ori, a fi de calitate.

INTERLUDIU CU DAN CHIŞU

– Dane, apariţia ta s-a făcut în ’75, nu?

– Eraţi în turneu cu clasica formulă, Mircea Florian, „Phoenix”-ul şi, la un moment dat, printr-o intervenţie nemaipomenită, l-aţi primit pe Alifantis să cânte. Sau eraţi prieteni cu Alifantis de la Cenaclu...

– A cântat şi Alifantis în concert?

– Senzaţia mea e că da, însă nu pot să fiu foarte sigur. Dar atunci a fost prima întâlnire cu voi, în mod absolut. După concert, Alifantis a venit la voi la hotel şi v-a invitat la el acasă. „Bă, noi venim, dar cum te descurci? Tu ai vreo casă mai mare?” „Nu contează, veniţi la mine!” Era atât de mândru şi atât de importantă venirea voastră în oraş, încât... S-a zvonit că se merge acolo. Mi-aduc aminte că la concert Ioji a văzut o fată. O fată blondă, cu cărare, şi m-a rugat să mă duc s-o aduc. Era verişoara mea. Eu am întârziat, alergând după verişoara asta a mea, Doina o chema, şi, când am ajuns la scară, am crezut că s-a întâmplat ceva. Că se bate cineva... Era lume...

– Alifantis stătea la bloc.

– La etajul patru. Era lume pe hol până la parter. Şi eu tot spuneam: „Pardon, vreau şi eu...” „Stai, mă, că nu mai urcă nimeni, e plin.” „Staţi puţin, că eu îl cunosc... Nicule, nu mă lasă ăştia să intru!” A apărut Alifantis în capul scării. „Daţi-i, dom’le, drumul, că locuieşte aicea!” Aşa am reuşit să ajung la el. Şi pe la un’şpe, doi’şpe seara ai început să ne vorbeşti de „Cantafabule”. Dar n-aveai decât benzi...

– ...pe nouă’şpe!

– „N-are cineva un magnetofon cu bandă lată?" Am tot dat telefoane şi la un moment dat... Ați cântat „The Cars Hiss by My Window"...

– „The cars Hiss..."

– ...Doors-uri...

– Concert varză.

– Am dat telefon la doi frați. Părinții lor erau doctori şi aveau magnetofon pe viteza nouă'şpe. „Dom'le, ne trebuie magnetofonul, e « Phoenix »-ul aicea..." „Dom'le, noi nu putem ieşi". Erau la liceu. Ne-am dus la ei, pe strada..., au dat magnetofonul pe geam şi-au sărit şi ei după aia. „Venim şi noi, că nu lăsăm magnetofonul singur". Am ascultat pentm prima dată „Cantafabule". Era o chestie absolut ieşită din comun. Synthesiser-ul ăla pe care nu-l mai auzisem niciodată... „Zoomahia", „Invocația"! Discuția a fost destul de alterată de zgomot şi de beție. Ne-am retras în bucătărie şi-atuncea ți-am spus eu prima dată despre măşti şi despre costume. Tu mi-ai spus că vrei aşa ceva, şi eu ți-am povestit că am mai văzut şi am mai lucrat la nişte măşti la un moment dat. Frate-meu avea acces la Institutul de folclor, la Iaşi, şi acolo văzusem eu totul. Pe la două am spart gaşca şi ați dispărut. Nu am mai avut nici un fel de contact. După care, eu am venit la Iaşi.

– În acelaşi tumeu?

– Nu. Turneul ăla a fost o chestie separată, după care, la un moment dat s-a anunțat Cenaclul „Flacăra" la Iaşi, cu formația „Phoenix". Eram atât de mândru că apucasem să vorbesc cu tine, că n-am mai ezitat să merg la Iaşi. Tu spuseseşi clar: „Dom'le, mă interesează foarte tare. Caută-mă la Timişoara cu nişte fotografii de măşti. M-ar interesa să văd ce material poți să-mi dai". Pe vorbele astea trei: „Caută-mă la Timişoara!", m-am prezentat la Iaşi. Făceam fotografii. Aveați cenaclu şi a ieşit un scandal îngrozitor cu Păunescu, care nu vă lăsa să purtați anteriul. Tu ai zis: „Nu purtăm anteriile, nu cântăm!". Sala vuia: „Phoenix, Phoenix", ăsta încerca „Trăiască România, trăiască tricolorul!"dar nu-i ieşea deloc, că ăştia voiau „Phoenix". Până la urmă, a venit şi ți-a spus: „Bine, de data asta faceți cum vreți voi!". Erai foarte relaxat. „Nene, noi fără asta nu cântăm!" Şi gata. Am făcut pe stroboscopul cu blitzul de la aparatul meu de fotografiat, că nu aveați stroboscop. La „Flacăra" n-aveau scule foarte bune.

– Păi, erau instalațiile noastre, cu asta l-am şantajat.

– După Iaşi, s-a plecat cu trenul. Ştiu că am mers cu tine, cu Ioji, cu foarte multă lume, cu trenul.

– N-am mers mai departe cu cenaclul.

– Nu, nici vorbă. Ei au plecat într-o parte, voi în alta. La concertul de la Piteşti... Eram profesor în comuna Ciocile, județul Brăila, când am aflat că „Phoenix"-ul are concert la Piteşti. Şi de acolo, fără să spun nimic părinților, am tuns-o direct la Piteşti. Te-am găsit în hol, plecai la sală. „Du-te, stai în cameră cu Stalin şi vorbim după." Am tot aşteptat să vorbim. „Lasă că n-ai nici o problemă, vorbim mai târziu". Eu îți spuneam că trebuie să mă întorc la şcoală şi tu mă tot amânai. După asta a urmat un concert la Bucureşti. A nins foarte tare, era deja înspre iarnă. Ne-am oprit cu autocarele pe lângă Piteşti. Erau nişte de alea care ardeau, la Combinatul Petrochimic. Am stat vreo două ore acolo. Şi era în jurul sărbătorilor, o chestie ca asta. Ştiu că am avut vreo două ore de pauză la intrarea în autostradă. Atunci, la un moment dat, ai spus tu: „Da, asta este, vreau să fac acest concert". Era înainte de Anul Nou, cu o lună şi ceva înainte de Anul Nou.

– Era în '75.

– În '75, înainte de Anul Nou. Ai spus: „Nu pot să mă prezint la Timişoara fără o chestie nouă. Avem discul terminat, trebuie să facem chestia asta". „Bun, şi cum ai de gând să faci?" „Nu mai trebuie să intrăm pe lumină, trebuie să intrăm pe întuneric. Şi trebuie să plecăm pe întuneric." Tu aveai ideea să pui măştile pe nişte suporți, să stea în permanență în scenă. După fiecare concert, se mai lega câte o discuție. Eu am zis că pot să fac nişte pelerine, tu voiai nişte chestii cu blănuri la picioare.

La un moment dat ți-am spus: „Vezi c-am încurcat-o, la şcoală nu mă mai pot întoarce". Eram dezertor. „Păi, nici n-ai nevoie. Rămâi cu noi!" Aşa am plecat în turneu cu voi în Moldova. A fost turneul cu Oneştiul, cu Piatra Neamț, cu autocarul care s-a sucit pe şosea... Ne-am oprit şi-am sculat polițistul noaptea la patru spre dimineață, să ne dea dovadă că-şi rupsese ăla spoilerul de la autocar. A fost turneul în care se făceau concursurile de tras cu puşca pe holuri, de nu îndrăznea nici un vecin să iasă. Mai locuiau şi alți oameni în dreapta, în stânga şi nu îndrăzneau să iasă din camere, pentrn că se trăgea, dintr-un capăt în celălalt al culoarului.

Pe burtă, întinşi şi se pariau sume imense, de o sută de lei bucata. Erau nişte certuri pentru suta aia de lei, după ce, jos, se cheltuiau câte cinci, şase mii de lei pentrn fiecare masă.

După ce s-a terminat nebunia, s-a plecat către Timişoara. Te-ai dus să vorbeşti cu organizatorii tăi. „Da, se poate face în doisprezece sau cin'sprezece decembrie." Din clipa aia, timp de optâş'pe zile s-a muncit pentru realizarea concertului. La început a fost aşa, mai lejer. Am mai stat puţin pe la tine, pe la Tuşi, m-ai culcat la Mutti, unde mai dormea Ioji şi mai dormea şi Ovidiu din când în când. Nu ştiu ce gagică avea prin oras, dar nu era în permanenţă acolo. Am intrat, ca de obicei, în criză de timp, aşa că în ultimele şase zile s-a lucrat non-stop. Maică-ta trăgea la maşină cu mine, şi eu trăgeam la maşină, vopseam alea, am cusut degetarele pe pantaloni. La tine, dincolo, se făceau măştile. Plecam de la Mutti şi veneam să facem măştile. La început am lucrat cu nişte cartoane, pe trei dimensiuni. Am lipit piele pe carton, am pus suportul de sârmă, pe care se montau coarnele. Pe astea le-ai adus de la abator. Puteau îngrozitor!

– Până le-am fiert, ore şi ore în şir.

– Lui Baniciu i-am făcut inorogul. O chestie cu un corn. Au fost două concerte. Înaintea lor făcusem vreo optzeci de ore de nesomn. Mi-aduc aminte de un băiat disperat, care a venit tot timpul acolo, la „Olimpia". „Bă, daţi-mi repede oameni să descarc proiectoarele de la aeroport!" După concert, tot el urla: „Bă, daţi-le repede, că vine cursa de nu ştiu ce! Dacă nu instalăm alea la vreme, nu aterizează!"

– Jumătate de pistă rămăsese fără reflectoare.

– Ăla era disperat că, între două concerte, trebuia să se ducă înapoi cu proiectoarele, le mai punea puţin pe pistă, venea cursa de Bucureşti, pleca avionul, strângea reflectoarele şi fugea la sală pentru al doilea concert. Mi-aduc aminte că pentru prima dată în istoria unui concert s-au făcut bilete false.

– De pe atunci?

– Şi s-a terminat primul concert. A început, a venit Ursulescu de la Bucureşti, a prezentat concertul, Ursulescu ăla mare, a pomenit de numele meu, era să leşin pe scaun... „Gata, în clipa asta s-a terminat cu mine!" Eram sus pe lângă Schwarz, pe la jumătatea sălii, unde avea el chestia aia. Nu-mi venea să cred, îmi bătea inima să-mi rupă pieptul. În finalul concertului, după „Zoomahia" şi

„Phoenix”, ați ieşit pe întuneric. A rămas piuitul ăla şi s-au aprins luminile. Şi n-au vrut să iasă din sală. Au dat foc la hârtii, au rupt bucăți... Fiindcă urma al doilea spectacol, erau încă două mii de oameni afară, care voiau să intre. Şi ăştia nu voiau să iasă. „Noi stăm şi la spectacolul celălalt!” Au spart geamurile, au pus porțile de handbal în geam, ca să sprijine intrările... Cel de-al doilea concert nu s-a mai ținut în seara aia. S-a amânat pentru a doua zi. Am plecat la „Conti” şi-am mâncat, iar eu am adormit la masă. În seara aia nu s-a ținut al doilea concert, din cauză că nu s-au putut scoate oamenii din sală. A doua zi, s-au dat două concerte. Au fost trei cu totul la Timişoara, în loc de patru. Trebuie să mai întreb pe cineva, să nu am eu vreo scăpare. Am mai stat două zile, au fost cele mai plăcute zile pentru mine, că începusem să mă simt tare. Mi-ai dat suma de zece mii de lei. Zece mii lei pentru această chestie! Nu văzusem, la vremea aia, o mie de lei la un loc, sau două, erau foarte mulți bani, îngrozitor de mulți. În ’75, zece mii de lei pentru două săptămâni de muncă!

– Numai lui Baniciu îi dădeam „două sute de lei într-o seară”!

– Aiurea! Pe vremea aia un salariu bun era de o mie cinci sute, două mii pe lună. Apropo, şi-atuncea m-a întrebat Baniciu câți bani am primit. Eu am fost tot timpul „protejatul” tău. Cine nu m-a putut suferi cel mai tare şi m-a respins, singurul care m-a respins foarte tare, a fost Schpitzly. A fost foarte dur. Fuma țigări din alea răsucite. Într-unul din turneele astea, la un moment dat a intrat în sală, a deschis uşa, s-a proțăpit în fața mea şi-a întrebat: „Cine mi-a furat țigările?” Eram numai eu cu el, chestia asta o spunea la jumătate de metru de mine şi el întreba generic: „Cine mi-a furat țigările?” M-am înroşit, bineînțeles. „Nu ți-am luat nici o țigară.” „Țigările mele de răsucit, aveam un pachet de « Drum ». Adineaori le-am avut aicea, numai tu ai rămas aicea... Cine mi-a furat țigările?” M-am roşit, m-am simțit îngrozitor.

De acolo am plecat într-un oraş micuț, micuț, nasol de tot. Ajungem acolo, se merge la sală. Schpitzly vine cu o gecuță verde, din aia militară, direct la mine. „Ce faci?” După chestia cu țigările, mă gândeam că se ia din nou de mine. „Nu vii în oraş?” „Mă, s-a întâmplat ceva, ăsta mă invită-n oraş”. Pentru prima dată mi se adresa direct. „Dă-te mai încolo” sau „Dă aia”, se mai întâmplase. „Hai să ne uităm, poate e ceva de cumpărat, vreun suc de ananas,

ceva...” Căutam tot timpul exotisme de astea. „Mergem la librării, la anticariat...” „Daa, bine, hai să mergem...” „Poate vrea să mă bată, cine ştie...” Am mers puțin şi ne-am întors. Era un ger îngrozitor. „Ştii, când am strâns boxele, mi-am găsit țigările. Erau după boxe”. Şi mi-a făcut cadou un pachet de tutun din ăla. L-am păstrat atât de mult, n-am fumat din el, mai primeam din când în când de la el câte o țigară. Mă fascina cum le făcea şi, din când în când, când se simțea foarte bine, când avea efectiv, aşa, orgasm, se simțea privit de toată lumea, nu numai de mine, îmi arunca şi câte o țigară. Am păstrat pachetul ăla.

Şi eu gustam din mândria de a-ți face țigări. Şi-am făcut-o cam vizibil. Şi-odată au venit doi de la poliție să-ntrebe ce-s alea, ce fumez, nu ştiu ce, că le-au spus doi că sunt droguri. Dar asta n-a fost foarte mişto. Când am ajuns în tren, mi-am răsucit o țigară şi-n fața mea era un bătrânel din ăsta, de vreo şaizeci–şaptezeci de ani. Nu prea-mi ieşea, că nu ştiam, mă vede că mă chinui, o mai lipesc eu. „Ia, dragă, de la mine o mărăşească, nu te mai chinui cu păpuşoi de-ăsta.”

Concertul de la Cluj a fost cu o pauză. Eu am venit să-ți aduc ghiudemul de la Brăila. Când am venit, ți-am adus două kile, sau patru kile de ghiudem. Atunci s-a întâmplat faza aia cu valuta. Ori tu, ori Schpitzly, aveați valută, lucru absolut interzis. Frigeau banii la ochi, nu la mână. Ați luat o cutie de sticle de bere micuțe, „Tuborg”, o ladă întreagă. S-a încins un chef îngrozitor, care s-a terminat prin aruncarea sticlelor direct pe geam afară. Au făcut unii scandal că le-am aruncat pe maşini. Se fuma îngrozitor de mult, se deschidea geamul şi se închidea geamul. După ce-a fost scandalul cu ăia care-au zis că le-am zdrobit maşinile, la un moment dat te-ai desfăcut la chimir, unde-aveai o chestie cu care desfăceai sticla de bere, o chestie de aia haiducească...

– ...era crucea aia!

– Şi-ai desfăcut şi-ai spart sticla de bere. Ai spart-o la buză. „Asta nu mai e bună!” Şi-ai aruncat-o pe geam. Numai că fereastra era închisă. A trebuit să-ți dea altă cameră, că era un frig îngrozitor. În noaptea aia s-a întâmplat chestia aia cu Reininger, că s-a răzbunat pe chiuvetă. Se urca pe chiuvetă, în picioare, şi sărea pe WC. A reuşit să le dărâme pe toate, chiuveta, WC-ul şi ce mai era pe

acolo. A fost o notă de plată groasă de tot la recepție. Atunci ai avut tu o discuție mai dură cu Reininger. A fosi jaf mare de tot.

– Reininger era maniac.

– După aia eu m-am dus la Buftea, a urmat concertul din primăvară de la Sibiu. A fost după chestia cu „Cantafabule”. Deja nu mai era Ovidiu.

– Eram cu dubaşii.

– Erai cu dubaşii şi ne-am întâlnit la Sibiu, unde am venit eu cu Nuțu, cu Sandu Dabija, cu gagică-sa, cu Mariana Buruiană. Au venit cu aparatul de filmat. Ne-am văzut la „Împăratul Romanilor”. Aveați afişele alea cu Dimitrie Cantemir. Ne-am bucurat că ne-am văzut, ți-am adus şi-o pereche de cizme de la „Guban”, o pereche de cizme mişto, de la Jimbolia le cumpărasem, fusesem să-mi cumpăr cizme care semănau cu alea ale tale. Ți le-am dat la Hotel „Victoria”, deci a fost înainte de cutremur. După aia cred că am plecat împreună la Sibiu. Ştiu că m-am întâlnit cu tine. Pe vremea aia o ardeai cu Ioana Crăciunescu. Te-am aşteptat vreo două ore-n față şi-ai venit şi-ai spus: „Tu dispari acuma, că...” Ți-am adus cizmele. La Sibiu, mi-ai dat să vând afişele alea. Eram vreo trei băieți care-am plecat să vindem afişe. Au venit băieții, singurul care lipsea erai tu. Ai apărut in extremis. *La un moment dat ai spus: „Acuma, gata, hai pe scenă!” „Stai puțin că nu s-a întunecat.” „Nimic, acuma începem!” S-a intrat în scenă pe amurgul ăla şi s-au cântat patruzeci şi şapte de minute. Atât.*

După care, ai spus: „Stop, s-a terminat!” Eu am crezut că-i pauză. Când au văzut că băieții încep să demonteze pe la mixere, pe la nu ştiu ce, au început să urle şi-au sărit pe stadion. Cu chiu cu vai, noroc că încărcaseră autocarnl, că au spart toate geamurile. Geamul din spate l-au spart când ieşearn. Eu alergam pe lângă autocar...

– Aruncau cu lemne, cu pietre. Eram după seminarul de parapsihologie de la Braşov, trei zile durase. Eu nu ştiam, n-am înțeles nimic din ziua aia.

– Am ajuns la hotel... Ştiu că era o masă acolo, era un tip cu barbă, cu cioc, un tip care era impresar, organizator. Erau nişte golani în barul de noapte.. Se traversa restaurantul şi se rnergea jos într-o discotecă. Erau ceva delegați, nu puteai să treci, trebuia să ieşim pe-afară... Şi ăia strigau „Jos « Phoenix »!” Nasol, nasol de

tot. „Huoo, vrem banii înapoil” Au adus poliția, nu se mai putea şi nu se mai putea ieşi din hotel. Ştiu c-am avut un conflict cu un gagiu în bar, atuncea. S-a luat unul de mine. Ăsta se luase să mă bată, să mă omoare pe scări acolo. A venit un tip şi m-a salvat. A scos legitimația şi i-a băgat-o în ochi. „Locotenent de Securitate cutare, lasă-l în pace, că-i de la « Phoenix »!” „Păi, tocmai de aia...” „Hai, cară-te!” A zburat ăla. Ăsta-i adevărul, e un băiat din Sibiu, care a venit şi m-a salvat de la păruiala care urma. După Sibiu, iar am plecat la Bucureşti, apoi am mai avut nişte întâlniri sporadice.

– Unde?

– Îmi mai aduc aminte de o Brăilă senzațională, la care am fost într-o gaşcă întreagă. Cu Colgeag, cu Ioana Crăciunescu, cu Sloby... Atunci am avut eu primele mele acțiuni de management. Am coborât în port şi-am vorbit cu nişte băieți, care au găsit vapor...

– Cheful ăla de pe vasul Poliției!

– Stai puțin, că vasul Poliției a tractat un ponton. Tu nu mai ții minte asta!

– Asta a fost ziua când ne-a cărat până la Macin.

– Da, dar ne-a remorcat.

– Eu vorbesc de noaptea aia, în care am făcut chef pe vasul ăla alb al Poliției.

– Aşa, aşa.

– Căpitanul de vas era un lugojan. Şeful Poliției fluviale era unul din Lugoj, care iubea „Phoenix”-ul, fusese la concerte... Ce ciorbă de peşte, cu bucăți de carne, ce nisetru...

– Tu mergeai la chefurile la Toca? Şi la Ion Dogar Marinescu, îl mai ții minte pe caricaturistul ăla? La un chef, Ovidiu s-a îmbătat foarte tare şi, după ce a făcut un solo de instrumente...

– El bătea în orice!

– În orice, şi în final era un spray, făcea „țț, țț, ț!” Solo la spray. Şi Ioana s-a suit pe masă, s-a dezbrăcat şi a recitat toate poeziile ei. Făcând streap-tease. *Erau foarte mulți cărora nu le venea să creadă, pe vremea aia, că se poate întâmpla aşa ceva.*

– Pe vremea aceea, prin ’75-’76, făceam totul cu aşa o ură, aşa o agresivitate... Nunta aia a mea...

– Aaa, nunta! Acolo am venit cu Stalin. Mă întâlnisem cu el, cred că la Athénée. „Băi, are nuntă Covaci. Tre’ s-ajungem dimineață. Începe de dimineață!” Am plecat noaptea cu trenul, cu

Stalin. Într-un picior am mers. Te-am găsit pe tine, erai la Mutti, sus, probai. Când am intrat în cameră, arătai ca... De-aicea, mi-a şi venit ideea de la video-clipul cu „Stars Dance”. Erai în bucătărie şi probai cămaşa cu jabou. Albă, aveai jabouri la mână şi-o cămaşă foarte frumoasă, mie mi se părea... Mâneci evazate, pentru vremea aia, la cămaşă... Făcută de maică-ta! Şi erai cu pantalon negru, strâmt, tu nu purtai pantalon din ăla de costum. Pentru prima oară, te-am văzut într-un pantalon de pânză, nu în blue jeans. Despletit, te pieptăna cineva, aveai părul ud, te pregăteai să mergi la sfat, sau nu mai ştiu unde. Noi n-am mai mers, am rămas acolo, am început deja să o machim, la maică-ta, acolo. „Băi, băieți, eu sunt foarte ocupat, ne vedem la... nu ştiu, cine, în grădină”.

– La taică-meu.

– Acolo s-a băut atât de mult... am foarte puține imagini. Era o risipă îngrozitoare de băutură şi de mâncare. Să vezi ce ciudat, ce lucruri îmi aduc eu aminte! Nişte cubulețe de brânză olandeză, pe care erau desenate tot felul de arome, pe care le vedeam pentru prima dată. Avea nişte usturoi, avea o bucată de... Le adusese...

– Heni.

– Dimineața,; îngrozitoare! Nici nu mai şftiu unde am dormit. Dar cine a găsit sticlele, care s-a îmbătat în pădure şi nu s-a mai întors? S-a dus unul şi l-am găsit beat cu sticlele.

– Stalin. A plecat să caute sticlele. Dus a fost şi n-a mai venit. De-ai fi stat acolo, după nuntă, înc-o săptămână găseai...

– A fost un moment de disperare că n-o să ajungă băutura, când toată lumea s-a încins şi fiecare şi-a pus deoparte. Şi s-a mai ascuns undeva! La câine, avea cineva câine?

– Taică-meu avea câine-lup...

– Şi la câine s-a ascuns!

– Şi în WC.

– Pe aia cu pisica ai notat-o? Când am venit eu prima dată la tine? Erau toate boxele tale, de nu puteai să intri, în Moților numărul 2. Intru într-o cameră care, de felul ei, era mare, dar, de fapt, era mică. Era un culoar, undeva patul şi, în rest, numai boxe. Aveai stațiile şi, la un moment dat, n-ai mai rezistat. „Vrei să-ți arăt cum sună toate astea deodată?” „Daa, hai să aud şi eu...”

– Aia era camera mea de dormit.

– Ai băgat ghitara. „Fii atent!” În momentul în care ai dat odată pe corzi, mie mi s-au lipit timpanele înăuntru. Eu ca eu, dar săraca pisică, care era în casă, a intrat sub dulap. Vreme de jumătate de oră tot auzeam pisica mieunând şi nu ştiam unde e. Pisica intrase sub dulap şi nu putea să mai iasă. Era extraplată, cum erau ceasurile alea... A trebuit să ridicăm dulapul şi, de fapt, atunci au căzut discurile. Pisica a cedat psihic şi a intrat sub dulap, pisica orizontală.

– E târziu. Unde mergem?

– La „Carioca”!

CAPITOLUL XLIX

ANCHETA

În Timişoara, m-am retras plin de lehamite la mătuşă-mea. Am început să mă plictisesc. Momentul în care a apărut Heni împreună cu Marion mi-a dat din nou un imbold de viață. Am pornit să repetăm chefurile de la Şag. Au reapărut mieii pregătiți de ciobani. Îl puneam pe „Cap de măgar" să comande un miel sau doi. A doua zi, când apăream, animalul era tăiat, bucăți mari de carne erau puse împreună cu ceapă şi usturoi şi sare în nişte vase mari, unde trebuiau să stea până seara. Atunci se făcea un foc special, sub un fel de grilaj de sârmă, pe care se aruncau bucățile de carne. Focul era în aşa fel făcut, cum nu mai văzusem până atunci, cu bucățile de lemn puse vertical şi aprinse astfel încât să ardă simultan pe toată suprafața de circa un metru pătrat, cât era şi plasa de sârmă, aşa ca jarul să fie instantaneu la fel de avansat şi de gros peste tot. Atunci se aruncau bucățile de carne şi, după vreo douăzeci de minute, se putea începe mâncatul măruntaielor, pe urmă costițele, picioarele din față şi, la urmă de tot, pulpele, care erau mai groase. Mâncam toată noaptea, stropind cu berea şi vodca ținute la rece în râu, şi ne ţineam de prostii.

Marion venise cu hârtiile pe care i le cerusem mai demult. Era hotărâtă să mă ajute să ies din țară, prin căsătorie. Îi cerusem acest lucru lui Heni, o rugasem să găsească fete pentru toată formația. Prima care s-a oferit a fost ea şi apoi Marion. N-am stat pe gânduri, am înaintat actele la autorități. A început teroarea miliției. Mă luau în fiecare dimineață la şase jumătate, mă duceau la Miliția Județeană, unde trebuia să dau interviuri.

Cu o lumină în față, aşa cum se ştie din filmele proaste cu detectivi şi polițişti, trebuia să stau într-o cămăruță din pivnița clădirii şi să le povestesc despre „Phoenix".

– Cât ați câştigat la Ploieşti? Cât ați câştigat la Piteşti?

– N-am câştigat nimic pentru că nici n-am fost acolo.

– Hai, că noi ştim foarte bine şi ilicitul are să vă descopere. O să plătiţi şi-o să vă facem proces.

– N-o să faceţi nimic pentru că n-aveţi nici o dovadă.

În ultima vreme cântasem fără nici un fel de afiş, fără nici un fel de bilet vândut, fără nici un fel de contract făcut. Cluburile de fotbal vindeau invitaţiile lor proprii, aşa că fiscul nu putea să se amestece în nici un fel, iar noi primeam banii într-o mapă sau într-un geamantănaş, sau chiar împachetaţi în hârtie de ziar. Imediat după concert, banii erau împărţiţi la băieţi, după ce îmi reţineam cei cinci la sută, dreptul meu pentru instalaţii, bani care urmau să fie reinvestiţi.

În săptămânile care treceau, fără vreun pas înainte în aceste interogatorii, poliţiştii au introdus o altă metodă. M-au acuzat că am schimbat o mie de dolari.

– Chiar aşa, o mie de dolari? Ce sumă rotundă!

– Da, ai schimbat o mie de dolari şi pe chestia asta o înfunzi, îţi spun eu că faci puşcărie.

– Aveţi martori, probe, ceva? Puteţi, cumva, să demonstraţi treaba asta?

Schimbasem mii şi mii de dolari, dar ei nu aveau cum să demonstreze asta.

– Avem martori!

– Ce vorbiţi, câţi?

– Cinci.

– Îi mănânc pe toţi cinci, cu pantofi cu tot.

– Vor veni, ai să vezi. Citeşte până atunci broşura asta!

Mi-au pus sub nas o cărţulie.

– Citeşte articolul şapte!

Scria acolo, subliniat cu o carioca galbenă, că persoana găsită cu o marcă sau un dolar putea fi condamnată până la şapte ani de puşcărie. Asta era ceea ce mi se pregătea! Mai trebuia să demonstreze că posed sau că am posedat valută. Dar, mai scria acolo, dacă respectivul poate indica alte persoane care au săvârşit acelaşi delict, rămânea la aprecierea autorităţilor posibilitatea evitării pedepsei. Dacă trădai pe altcineva, puteai să scapi tu de pedeapsă. Acesta era sistemul aplicat bişniţarilor, fiecare trăda pe fiecare şi, în ultimă instanţă, toată valuta sau aurul care se descoperea la ei intra în buzunarele poliţiei.

Am rezistat încă vreo săptămână aşa, negând până la sfârşit, lucru care i-a exasperat. Am fost anunțat că mi se apropie procesul, că e pregătit totul.

– Uitați ce e! Dacă nu veniți cu martorii, eu nu mai apar aici. Nu am timp să stau aici cu voi şi nu am chef să mă scol în fiecare dimineață ca să stăm la palavre. Aduceți martorii şi atunci îmi spuneți şi mie!

M-am sculat şi-am plecat. Lucru ciudat, n-au încercat să mă oprească.

– Ai tu noroc cu Telescu şi cu Micota, că sunt de partea ta, c-altfel te-nfundam noi demult!

N-a mai trecut mult timp şi am primit şi aprobarea de căsătorie. După puțin timp, am renunțat la cetățenia română, în condițiile care mi se puneau. A fost un scandal imens. Colonelul Popescu, sau cum îl chema, unul mustăcios, țigan, m-a făcut „trădător de patrie", în prezența a zeci de oameni care stăteau acolo la paşapoarte, şi-a împroşcat cu noroi de sus până jos. Lucrul ăsta m-a lăsat rece, pentru că eu aveam un țel foarte clar, aşa că nu m-am lăsat impresionat de mojiciile „tovarăşului".

M-am retras la Văliug o vreme, până când mi s-a aprobat paşaportul. Când am fost anunțat că a ieşit, m-am repezit la Timişoara, l-am scos de la poliție şi m-am apucat de împachetat. În scurt timp, am întins-o.

INTERLUDIU CU MIRCEA BANICIU (IV)

– Şi-atuncea, în '76...

– În '76, în mai, ai avut tu nişte spectacole, am avut Craiova, am şi de-acolo poze, stăteam la hotelul „Minerva", ăla al preoților vechi... În '76, deja lucrurile începuseră să se-mpută. Venea poliția să te f...ă la cap, că de unde şi ce-i cu relațiile cu străinii, veneau olandezii, veneau nu ştiu ce... Eram... la Costineşti, la Schitu am stat. În prima vară. În a doua vară am stat dincoace, ne-am luat casă. Stăteam în Schitu.

– În ce an?

– În ’73. În Schitu stăteam. Țin minte că au venit olandezele alea cu Heni, nu ştiu ce, şi-au venit alea toate, punea ăla de mâncare...

– Afară de tot din Costineşti...

– La plajă mergeam unde-s nudiştii acum, mergeam în ’73. Şi venisera olandezele, venise Heni cu ele, autostopiste cu straie, prima data când am văzut, când au adus bunătăți şi tot felul de chestii. Două valize de țoale au adus să ne îmbrăcăm, să ne nu ştiu ce... şi alea s-au dezbrăcat cu rucsacele şi-n p...a goală s-o spălat în curte. Toți țăranii s-or căcat pe ei, aşa ceva n-or văzut. S-o dezbrăcat şi s-o pus să facă baie în văzul tuturor. Era o droaie de lume-n curte-acolo.

– „Lyra”, nu trebuie uitat, cântările la „Lyra”, dansurile pe care le făceam, deci, după „Cei ce ne-au dat nume”, cântam în „Lyra” dansuri, săptămânal aveam, joia şi sâmbăta şi duminica sau joia şi sâmbăta, mi se pare, aveam dansuri.

– Pe urmă?

– Alea-s în ’76, fazele în care tu deja schimbai bani şi te pregăteai să pleci. Intraseşi într-o decepție... cu Țăndărică care f...a toate curvele din Timişoara, cu Laura, f...aiurile alea, orgiile, cu Creşneac, Cuchi Breban, gaşca din ’76. Fiecare dintre noi deja eram construiți ca persoane. Plus că înțelegerea în gaşcă nu mai era aceeaşi. Dom’le, parcă nu ne mai înțelegeam la fel. Dispăruse Costin care... Părerea mea e că Costin a fost un pilon foarte important în gaşcă, el nefiind..., dar spiritual era extraordinar. Țăndărică a mai scăzut din nivel...

– Cu Țăndărică erau chiolhanurile...

– Şi chestia cu dubaşii... tot în ’76?

– În ’76, deci „Minerva”, Craiova, l-ai dat afară pe Țăndărică, fiindcă avea spectacol cu Cprina, n-o uiți nici pe Corina, cu scandalurile şi haiurile cu Corina, alea nu trebuie uitate, fazele în care dispărea Țăndărică cu Corina câte trei zile, când venea... Țăndărică, care venea din cu totul altă zonă...

– Țăndărică venea din toate zonele, un lautar care cânta tot...

– Exact, deci venea total din altă zona... muzică uşoară, spectacole din astea de estradă. Deci, ’76, îl dai afară pe Țăndărică, îl iei pe Țulă, cu tobele roşii, transparente, urmează nunțile de Sfânta Maria şi nu ştiu ce...

– Găvojdia.

– ...la Găvojdia, sigur, la Găvojdia. Rugile nu trebuie uitate, cu ăla cu peştii, cu păstrăvii, cu dormit în pod, cu găinile alea, cu vacile care mugeau.

– Te-ai sculat tu să umbli noaptea-n pod, să vezi ce-i.

– Exact, şi faze din astea, adică... dormit în şură, ăia jigniți, bănățenii, cum se poate să dormi tu în şură? Noi ne-am culcat toți în paie sus şi mugeau vacile dedesubt şi boscorodeau găinile între noi, că nu mai aveau unde să se ouă şi din astea. Rugile alea adevărate, cu Sică ăla care venea cu gălețile...

– Cu găleata şi cu polonicul...

– Şi la urmă ai venit cu ăla de la catedra de folclor.

– Crețu se numea, Crețu de la catedra de folclor.

– Crețu, care ți-o zis: „Bă, te duc la Brăneşti, în Banat, deci lângă Lugoj, să vezi o trupă extraordinară”.

– Făget.

– Făget. Dubaşii din Brăneşti. Era Lugoj, Făget, Brăneşti, pe un drum auxiliar, înțelegi? Şi am şi de acolo două filme de diapozitive făcute acolo la țară cu dubaşii.

– Serios?!

– Am diapozitive, vere.

– Nu mai spune!

– Da' te costă!

– Nu-i nici o problemă.

– Ei, vezi, aşa... Cu ăia am repetat două săptămâni, tâmdâgâdâm-tâgâdâm-tâgâdâm, două săptămâni am stat la Brăneşti, una dintre perioadele mele cele mai mişto, după care s-a făcut spectacol la Brăneşti, am diapozitive, pe două remorci, de astea, cu furtună care urma să vină, se vedeau nişte neguri pe munte.

– În Brăneşti noi am cântat...

– În Brăneşti noi am făcut cântarea...

– ...au venit ăia de la partid...

– ...dubaşii erau sus cocoțați pe două remorci de tractor şi noi cu „Marshall”-urile-n față, de s-o auzit la trei sate-n colo. Aşa o sunat repetiția, că tu ai zis: „Vreau repetiție, cu toate sculele, să vedem cum arătăm şi cum sună şi cum arată şi cum poa' să meargă.” Deci, o repetiție generală ai făcut. Foarte mişto lucrai, pe

vremea aia – jos pălăria! – aveam tot respectul pentru seriozitatea ta.

– Aveam şi oameni!

– Costeşti, la Costeşti, în ’76 în iulie, în ’76, după ce ne-am întors, tu intraseşi deja pe chestie cu Marion şi în ’76 în septembrie...

– Stai, mă, noi am făcut nişte turnee cu dubaşii improvizaţi, cu dubaşii noştri.

– Am făcut în ’76, după chestia aia, o singură chestie. Sibiu.

– A fost un turneu cu dubaşii! Păi, dar n-am repetat în Timişoara, am repetat două săptămâni, cu toţi nebunii ăia, am cântat, am fost la Galaţi, la Tulcea... cu Bubi, şi el era dubaş.

– În mai a fost, în mai.

– Cu Mircea Florian în deschidere. Asta era gaşca.

– Tot în ’76?

– În ’76 în vară, că tu în octombrie ai plecat. 26 octombrie – şi asta o ţin minte.

– 26 octombrie.

CAPITOLUL L

NUNTA

Primind aprobarea de căsătorie, am înaintat hârtiile la starea civilă şi s-a fixat data ceremoniei, pare-mi-se într-o duminică. Cu o seară înainte, tot clanul „Phoenix” a mers la „Flora”, unde ne-am aşezat la o masă mai mare. Am comandat whisky, „Campari”, mâncare. Trebuia să mărim mereu masa, pentru că, pe măsură ce timpul trecea, tot mai mulți cunoscuți intrau înăuntru. Cătrănit cum eram, comandam tot mai multă pileală şi ofeream fiecăruia care intra câte o sticlă de whisky sau de „Campari”. Toată „Flora” devenise societatea noastră, era o singură masă de la un capăt la altul, la care şedeau toți şi beau pe socoteala mea. Îl tot trimiteam pe Şobre acasă să mai ia bani, cred că a costat peste douăzeci de mii de lei toată distracția, bani foarte mulți pentru vremea aceea. În orice caz, eram foarte supărat că sunt silit să-mi părăsesc țara în felul acesta şi sufeream îngrozitor.

Se adăuga mereu şi doza de alcool, în continuă creştere. La plecare spre casă am făcut o criză de plâns, am luat un copac în brațe şi n-am mai vrut să plec de acolo. Mă țineam strâns încleştat de pom, băieții încercau să tragă de mine, să mă ducă acasă, dar eu nu voiam să mă mişc deloc.

– De ce trebuie să plec eu, de ce trebuie să plec?

Urlam şi plângeam în hohote. Mulți nu înțelegeau ce e cu mine. Probabil că intuiam ce avea să mi se întâmple în viitor. Oricum, nu mă despărțeam cu inima uşoară de România, unde am crescut şi unde am învățat să iubesc şi să fiu iubit.

Cu chiu, cu vai, au reuşit să mă aducă acasă, unde am adormit buştean. A doua zi dimineață, au tras toți de mine, pentru că trebuia să merg la cununie. M-am îmbrăcat ca vai de lume, eram mahmur, nu ştiam ce se întâmplă. Încercând să-mi stăpânesc starea de vomă, m-am suit într-un taxi şi cu tot clanul, care, în bună parte, înnoptase

la maică-mea, cu ceilalți care s-au adăugat pe drum, ne-am dus la Starea civilă, unde a avut loc o formalitate ce ne-a distrat pe toți.

Mai bine dispuşi, am plecat spre tatăl meu, pe valea Dehelei, unde urma să se sărbătorească evenimentul. Era totul pregătit, mâncăruri, torte, iar eu urma să mă ocup de băuturi. I-am dat lui Şobre o sumă mare, în valută, să se ducă la shop şi să aducă, treaba lui cum, nişte lăzi cu bere, câteva sticle de whisky şi calupuri de țigări „Dunhill”. În seara aceea, Şobre a trebuit să facă de mai multe ori acest drum, pentru că în momentul în care se deschidea un calup de țigări dintr-o dată nu mai era nimic. Spiritele se încingeau şi societatea se simțea tot mai bine. Venise şi Pol, venise şi Cârcu, erau şi Foarță şi Ujică, tot clanul „Phoenix” se reunise. Apăruse şi Dobrozenski, grădina era plină de musafiri, se făceau fotografii. Când s-a întunecat, s-au retras cu toții în camere. Casa lui taică-meu era destul de mare la ora aceea, aşa că am încăput cu toții. Ne-am pus din nou pe mâncat şi pe băut. La o vreme am observat că nu mai este bere, deşi, la început, cada din baie fusese plină cu conserve, puse la rece. Nu îmi venea să cred că s-a băut toată berea şi am început să caut. Am găsit ascunse conserve de bere prin toate colțurile casei. Numai în rezervorul de la toaletă erau ascunse vreo douăzeci de cutii. Sticlele de whisky, aşijderea. Dispăruseră deja, dar nu puteam să cred ca fuseseră golite, pentru că, atunci, ar fi trebuit să mergem toți în patru labe, ceea ce încă nu se întâmplase. Am descoperit câteva din ele în curte, în grădină. Săptămâni după aceea, taică-meu mai descoperea prin tufişuri sticle de whisky începute şi dosite, puse bine.

Cheful era vesel, dar un fel de veselie tristă, plină de un fel de tensiune inexplicabilă. Fiecare voia să se bucure cu tot dinadinsul, fiecare era dispus să facă orice pentru a-şi atinge scopul. Au început bancurile fizice. Cârcu a venit cu un pahar la Marcel, văru-meu, cu un lichid gălbui.

– Tu nu bei whisky?

– Beau.

I-a dat paharul lui Marcel, iar el s-a dus şi şi-a turnat alt pahar. Au ciocnit şi au dat pe gât conținutul paharelor. Marcel a scos un răcnet îngrozitor, dar care suna ciudat din cauza clăbucilor ce-i ieşeau din gură. În pahar fusese şampon.

Pol şi cu Reininger ascundeau felii de tortă prin paturile lui taică-meu, pe sub cearceafuri, pe sub perini. Marion, care, ameţită de alcool, se întinsese pe unul din paturi, era luată la ţintă de aruncătorii de torte cu frişcă. Cheful devenise decadent şi atmosfera demnă de orice film al lui Fellini. Din păcate nu s-a filmat, nici nu s-au înregistrat impresii, totul desfăşurându-se sub imperiul trăirii momentelor respective.

Mi-aduc aminte de o scenă în care maică-mea dansa rock and roll cu Şerban Foarţă care, timid la început, făcea filosofie cu fiecare. După câteva pahare s-a destins şi a început să danseze rock and roll. Maică-mea era, ca de obicei, foarte energică şi temperamentală şi îl cam arunca încolo şi încoace. Spaţiul era, totuşi, destul de strâmt şi Foarţă se cam lovea cu spatele de unul din dulapuri. Pe dulap fuseseră puse ghiveciurile cu flori pentru a fi ferite de dezastru. Tot lovind cu spatele în dulap, la un moment dat un ghiveci i-a căzut în cap lui Foarţă. N-a făcut caz, s-a întors, schimbând poziţia, i-a dat un schwung maică-mii, aducând-o în situaţia de a lovi ea în dulap. Maică-mea, prompt, i-a tras o palmă lui Foarţă şi s-a îndreptat spre bucătărie.

În camera cealaltă, Bubi Dobrozenski făcea un show îngrozitor. Cineva îl împinsese în balta cu peşti a lui taică-meu, în timp ce el o admira, în abureala lui alcoolică. Nu ştia cine a făcut-o, eu cam bănuiam, nu putea fi decât Pol sau Reininger. Îmbrăcat cum era, stătea şi dârdâia, îi clănţăneau dinţii în gură şi înjura de mama focului. L-am dezbrăcat, i-am dat o pijama de-a lui taică-meu şi aşa a stat toată noaptea la chef.

Avea o ciudă deosebită pe mama lui Marcel, pe Niţa. Când o vedea, începea să ţipe şi să zbiere. Biata femeie nu ştia unde să se mai ascundă. Era obligată, din când în când, să intre cu tăvi, cu farfurii, cu mâncare, iar Dobrozenski se ambala. Biata de ea tresărea de fiecare dată când Bubi ţipa. După ce adunase nişte tăvi de pe masă şi deschisese uşa să iasă spre bucătărie, Bubi răcni, o lovi în spate cu piciorul şi o aruncă tocmai dincolo de antreu, până la ieşire. Bubi trânti uşa după ea şi se uită fericit la noi, ca şi cum ar fi săvârşit o faptă vitejească.

Bairamul se înteţi, decăzând tot mai mult. La un moment dat am plecat, am ţâşnit afară din casă şi ne-am împrăştiat în toate direcţiile. M-am trezit a doua zi la maică-mea, întrebând unde-i Marion.

Rămăsese la taică-meu. Trezindu-se dimineață, plină de tartă şi de frişcă, era foarte speriată că nu-şi mai aducea aminte ce se petrecuse în seara dinainte, după toată cantitatea de alcool pe care o consumase şi ea şi noi toți. A început să plângă.

După câteva zile, a împachetat şi a plecat. Eu am rămas să aştept să-mi vină paşaportul. A ieşit mult mai repede decât ar fi crezut cineva. Unele familii aşteptau câte douăzeci de ani. L-am primit într-un timp foarte scurt, câteva săptămâni, cred. Au urmat iarăşi o mulțime de chefuri, la care s-a băut îngrozitor. Comportamentul devenise extrem de agresiv şi de sălbatic.

Acasă la un actor de la Teatrul Maghiar, un amic care avea un Saint Bernard, pui, dar mare cât un urs, a fost un chef la care a participat multă lume, actori şi cunoscuți de-ai noştri, mai multe fete. Flirtam cu una dintre ele, femeia, de fapt, era căsătorită, brunetă, cu jeans strânşi pe corp şi cu nişte mişcări ondulatorii de şolduri atât de provocatoare, încât nu m-am putut stăpâni. Asta se întâmpla după o perioadă în care fiecare şi-a crescut procentul de vodcă în sânge şi s-a retras cu câte o fată prin colțuri. Toate locurile fiind ocupate, ne-am trezit în mijlocul camerei, pe podea, îmbrățişându-ne. Cam asta era tot ce voia ea, dar eu vedeam roşu de furie în fața ochilor. Fără să mai gândesc mult, am scos un briceag şi i-am tăiat pur şi simplu jeans-ii între picioare, făcând-o să încremenească de spaimă. Moment fatal. Ceea a urmat i-a distrat pe toți, chiar şi pe ea, luând totul în glumă şi considerând gestul o realizare spontană, de bună inspirație.

Orgia se prelungise prin bucătărie, prin baie, peste tot unde apărea o femeie sau o fată, era imediat prinsă şi savurată. Lucrul era permis, nu se supăra nimeni, pentru că se înscria în regulile jocului. Se adunau câte doi-trei pentru nişte discuții filosofice, în timp ce o pereche se zbătea în spasme. Chefuri de genul ăsta au fost multe, nu se mai puteau număra, totul îmi pare într-un fel de ceață, un fel de transă din care n-am ieşit toată perioada aceea consumată în aşteptarea paşaportului.

Într-una din zile, făcusem un chef imens la maică-mea, care era plecată nu ştiu unde, într-un concediu. Casa fiind liberă, se adunaseră acolo Ioji, Baniciu, Ovidiu şi toată trupa. Peste tot erau sticle de un litru cu țuică. Ne-am dat la țuica aia până când ne-am încins în aşa hal, încât am dezbrăcat-o pe Indira, lăsând-o să umble goală prin

casă. Toți erau excitați la nebunie. Le provocam şi pe celelalte fete să se dezbrace. Diana şi cu o prietenă de-a ei m-au luat într-o altă cameră şi au început să facă tot felul de experimente cu mine. Le-am acceptat pentru că îmi făceau o deosebită plăcere. Mi-am dat seama că în permanență mai înveți câte ceva, deşi crezi că ştii totul. Desfătarea a fost uriaşă. În scurt timp a apărut şi Ovidiu, scuturându-şi organul uriaş. Voia să participe şi el la experimente. După o vreme nu se mai înțelegea cine cu cine, în toată casa era doar o învălmăşeală de trupuri care îşi căutau plăcerea.

Baniciu ciupea o ghitară într-un colt, nu prea avea chef sau n-avea curaj să participe la dezmăț. Ioji şi-a învins timiditatea, a luat-o pe Indira în bucătărie, a întins-o pe o masă şi s-a apucat să o prelucreze.

Dar ce s-a întâmplat atunci a fost doar unul dintre zecile de chefuri asemănătoare din acea vreme. Trăiam, cumva, cu un fel de conştiință încărcată, ştiam că totul este foarte bine, că este prea bine şi ceva nu era în regulă. Pe de altă parte, faptul că urma să plec mă nemulțumea profund.

În ziua în care a ieşit paşaportul, l-am vizitat pe Ioji, locuia pe atunci în strada Circumvalațiunii. L-am trimis pe Şobre să ne aducă whisky de toți banii pe care îi aveam la mine. După câteva ceasuri, stăteam cu Ioji în vană şi curgea whisky pe noi, ne turnam în cap şi plângeam amândoi ca nişte proşti.

Despărțirea nu a fost uşoară. Ar fi trebuit să mă bucur, dar am suferit mult. În orice caz, din momentul în care am primit paşaportul în mână, am împachetat foarte repede. O parte din instrumente le-am împărțit băieților, ca să aibă cu ce să cânte.

– Rămâneți calzi, cântați la orice ocazie, pentru că Moş Crăciun va veni şi la voi!

Mai mult n-am vrut să le spun. Intenția mea era foarte clară, ştiam că mă voi reîntoarce ca să-i scot. Cum, în ce fel şi când nu ştiam nici eu.

Restul instrumentelor le-am închis la tatăl meu, lucru pe care Mircea mi-l reproşează şi astăzi, cum că i-am lăsat să moară de foame, fără scule. Era firesc să nu le las instalația pe mână, pentru că, nepricepuți cum erau, ar fi paradit totul în scurt timp. Fără o mână forte, sculele s-ar fi împrăştiat repede. Ar fi fost suficiente câteva zile de strâmtorare ca să înceapă să vândă câte ceva şi atunci sfârşitul ar

fi fost aproape. Nu mai vorbesc de faptul că, nefiind obişnuiți să poarte grija aparaturii, ar fi fost cu toții victime sigure ale hoților şi escrocilor. Le-am dat doar strictul necesar şi părțile care le aparțineau, pentru că făcusem fiecăruia parte din instalație. Ioji avea un amplificator „Marshall”, boxe „Marshall”, ghitară „Fender”, Baniciu – boxele de „Stramp” şi multe altele.

CAPITOLUL LI

GO WEST!

Încărcat cu tot ceea ce credeam că îmi va fi de trebuință, plecai, în octombrie ’76, spre Beograd. La volanul Citroën-ului era Alex. Nu-mi mai aduc aminte cum şi pe unde am trecut granița, cred că pe la Stamora Moravița.

Cu paşaportul de persoană fără cetățenie, paşaportul acela maro, fără de întoarcere, valabil doar treizeci de zile, am trecut fără mari complicații granița spre Iugoslavia de atunci. Proporțional cu încărcătura maşinii, în care n-ar mai fi încăput nici un şoarece, a trebuit să plătim o vamă neoficială, materializată, ca de obicei, în cartuşe de „Kent” şi discuri.

Cerşitul, chiar de la intrarea în țară, este una dintre petele cele mai urâte pe obrazul nostru. Îmi dau seama ce înseamnă pentru un străin, neînvățat cu umilința, să înțeleagă ce se petrece la noi. Balcanii sunt mult mai influențați de Asia Mică şi de tradiționalul ciubuc decât ne-am dori-o şi decât au puterea s-o recunoască mulți dintre noi.

Prima pauză am luat-o undeva în munți, într-un luminiş. Am tras maşina la umbră şi am scos franzelele, cârnatul şi țuica, din care încărcasem din belşug încă din Timişoara. Sentimentul de bucurie şi uşurare pe care îl aveam nu se poate descrie. După ultimele săptămâni de patimi din țară, uşoara tristețe se amesteca acum cu fiorii unui sentiment nou. Mai fusesem în străinătate în 1973, dar nu avusesem senzația de libertate pe care o simțeam acum şi nici certitudinea că nu ni se va mai putea întâmpla nimic, că am câştigat, că în sfârşit am trecut de ultima încercare, că drumul s-a deschis spre necunoscut. Un necunoscut în care ne aştepta împlinirea tuturor visurilor şi planurilor mele, sugrumate atâția ani de prostia şi orbirea unora. Aveam senzația că plutesc în nori, că mă încărcasem din nou pentru a realiza lucruri şi mai mari, pentru a lăsa pe lumea asta o dâră ca de cometă în urma luminoasei păsări Phoenix.

Viitorul avea să-mi demonstreze că, dacă până atunci avusesem parte de flăcări şi vâlvătăi, urma să cunosc, pentru multă vreme, doar cenuşa şi fumul. N-aveam de unde să ştiu ce mă păştea şi ce preț imens aveam de plătit pentru gestul pe care-l făcusem din convingerea că sunt pe drumul cel bun.

După ce ne-am săturat cu pâine şi cârnați, roşii şi ardei de grădină şi ne-am limpezit gâturile cu țuică de prună, am mai stat vreo zece minute la umbră. Era un soare neaşteptat de puternic la ora aceea, în octombrie. Ne-am lăsat timp, aşa cum faci atunci când vrei să savurezi ceva în mod deosebit, ce oricum ți se cuvine şi e pus pentru tine deoparte. Am plecat, Alex îngândurat şi tăcut, eu plin de elan şi de energie. Simțeam că nu mai e loc în mine, aveam senzația că pot muta munții din loc, cum se spune. Toate evenimentele din ultima vreme mă încărcaseră cu o siguranță şi o încredere de sine ce depăşeau normalul. Începusem s-o iau razna.

– Fii atent, sper că nu mi-am luat tot echipamentul de scafandru degeaba cu mine! Ne oprim undeva la Adriatica şi stăm câteva zile. Un prieten, nu cred că-l ştii, Tiberiu Ardeleanu, mi-a povestit de Adriatica atâtea, e un paradis, cu vegetație şi cu faună bogată până la 15-20 de metri. Îți dai seama, prind un peşte, prăjim, bem bere, ce zici?

– Stai, aşteaptă s-ajungem, să vedem dacă sunt locuri şi cât costă, deşi suntem după sezon şi cred că găsim un pension sau aşa ceva, mai ieftin. Ne vor trebui banii în Germania!

– Ce bani, bă, am destui la mine, am schimbat tot ce-am câştigat cu ultimele concerte şi tot ce-am mai încasat pe sculele şi discurile. vândute. Totul l-am schimbat în mărci! Pe urmă, mai am bani la prietenul acela al tău din München şi la Heni, în Amsterdam. Până se termină ăştia, aranjăm noi să apară alții!

Doamne, cât de greşit puteam să gândesc la ora aceea! Dar, vorba veche, dă-i, Doamne, mintea românului cea de pe urmă!

Spre seară am ajuns la Rijeka într-un golf superb, cu apă curată şi liniştită ca oglinda, câteva insule în zare, ce mai, raiul pe Pământ. Pensionul la care am tras era gingaş şi curat, iar jos se afla şi un restaurant. M-a impresionat teribil atmosfera de intimitate, tipică, de altfel, unui mic hotel particular. Obişnuit cu marile hoteluri pentru turişti din țară ori din Cehoslovacia sau Polonia, unde ai parte mai mult de stress decât de linişte, m-am simțit ca-n sânul lui Avraam.

Marea era în fața casei, peste drum.

– Hai repede să ne dezbrăcăm, am chef să intru în apă!

– Stai, Nicule, că ai timp, mâine e mai frumos când bate soarele şi poți vedea ce se întâmplă în apă. Acum n-are rost, hai, mai bine, să vedem ce mâncăm.

– Crezi că pot să văd şi să miros marea, aici la doi paşi, şi să mă gândesc la altceva? Hai, măi, una scurtă, să ne udăm măcar!

Nu înțelegeam nehotărârea lui Alex, doar ştiam ce rățuşcă pasionată de apă era!

– Fii atent că aici nu putem intra, cred că sunt ştranduri particulare. Trebuie să mergem mâine cu maşina să căutăm un loc unde să putem intra în linişte.

– Ce? Serios? Hai, mă, că nu-i nimeni să ne vadă, uită-te că-i pustiu!

În seara aceea nu am reuşit să-l conving pe Alex să intrăm în apă. În schimb, am mâncat copios şi ne-am delectat cu bere rece.

A doua zi, primul lucru pe care l-am făcut a fost să descarc din maşină tot calabalâcul necesar pentru scufundare. Am lăsat bagajele la pension şi am plecat să căutăm un loc unde să putem intra liniştiți în apă.

Mare mi-a fost dezamăgirea să constat, după ce am înotat câteva sute de metri la suprafață, că fundul nu ajunsese la mai mult de cinci metri, că nu era nici urmă de vegetație şi, cu atât mai puțin, vreun peşte. Apa era plăcută, călduță, dar fără haz în lipsa vreunei viețuitoare dornice să fie harponată de mine, gata să se sacrifice pentru un ospăț pescăresc. Bucuria a devenit şi mai mare în momentul în care, dorind să ies, l-am văzut pe Alex pe mal, stând de vorbă cu doi indivizi suspecți, în civil.

M-au luat în primire imediat ce am ieşit din apă, unul în stânga, celălalt în dreapta, încercând să-mi ia arbaleta. M-am smuncit, am făcut câțiva paşi aruncându-mi masca şi şnorkelul şi m-am întors către ei.

– Ce vor ăştia?

– Cică ei sunt de la Comandamentul portului şi că inspectează țărmul, pentru că nu e voie să te scufunzi fără autorizație.

– Spune-le că suntem doar în trecere, deci musafiri, şi să se comporte ca atare. Am auzit atâtea lucruri bune despre Adriatica şi

am vrut să mă conving. Poți să le spui că împachetăm şi plecăm imediat mai departe.

Alex, care ştia ceva sârbeşte, le-a tradus, presupun, ceea ce am spus eu, dar tipii nu s-au arătat prea impresionați.

– Cică trebuie să-ți confişte echipamentul.

– Să-i ia dracu', nu le dau nimic!

– Cică dacă vorbeşti cu căpitanul portului s-ar putea să scapi cu o amendă, altfel avem greutăți amândoi.

– Băi, eu nu am plecat de-acasă ca să mă las iarăşi călcat în picioare de primii care au chef să se ia de mine. Chestia asta e o porcărie, nu scrie niciundecă nu ai voie să te scufunzi fără autorizație, sau nu e tradus în nici o limbă. O astfel de greşeală i se poate întâmpla oricărui străin de limbă şi țară. Totu-mi pare mai mult o capcană de stil țigănesc, aşa cum ştiu eu de altundeva. Să mă pupe...

M-am aplecat încet, nepierzându-i din ochi, şi am început să strâng lucrurile. Cei doi se uitau nehotărâți la mine.

– Intră în maşină şi porneşte motorul, îi zic lui Alex, care a înțeles imediat despre ce e vorba şi s-a executat.

Supraveghindu-i în continuare pe cei doi aşa-zişi oameni ai legii, m-am retras spre maşină, mi-am aruncat lucrurile pe bancheta din spate şi am trântit uşa după mine precipitat.

– Mână, Alex!

Cu roțile scrâşnind şi într-un nor de praf, am țâşnit de pe loc.

La pension, mi-am strâns repede calabalâcul, am plătit, renunțând la masă, şi am pornit spre Italia, granița nefiind prea departe. Presupun că pentru cei doi, şmecheri ori inspectori locali, ce-or fi fost, era oarecum neobişnuit ca un oarecare să se apere cu atâta îndârjire, aşa că au rămas perplecşi, uitându-se după noi cum dispăream. Probabil că erau veniți pe jos, altcumva ar fi încercat să ne urmărească. Am făcut lucrul cel mai bun ce ne stătea la îndemână, întinzând-o din paradisul ce ne dezamăgise atât de cumplit şi atât de repede.

– Nu face nimic, mai ştiu nişte locuri grozave pe drum. Are să-ți placă, ai să vezi!

Acum era rândul meu să tac morocănos.

După-amiaza am ajuns la peştera Postojina, într-o zonă muntoasă superbă. După căldura îndurată în maşină, mă bucuram

deja de răcoarea ce avea să mi-o ofere o peşteră, una foarte mare şi frumoasă, după cum spunea Alex. Mi-a întrecut aşteptările. Mai văzusem o peşteră la Comarnic, lângă Văliug, ascunsă după o uşă pe care scria „intrarea interzisă”. În afară de interiorul umed, cu noroi şi miros de stătut, nu mă impresionaseră decât cârdurile de lilieci ce sfârâiau prin aer când ne apropiam cu torțele noastre. De data asta, peştera se vizita cu un fel de trenuleț, iar luminile electrice aranjate prin toate cotloanele creau o atmosferă ireală. Până şi puținele viețuitoare, salamandrele, erau luminate. Erau ele roşii, sau lumina? Nu-mi mai aduc aminte. După ce am colindat şi câțiva kilometri pe jos, am ieşit din nou la lumina zilei, în apusul de soare. Se însera.

Am pornit din nou la drum fără să ne mai oprim căutând alte peripeții. După ce am trecut granița austriacă şi pe cea germană, străbătând vreo 1.500 de km, am ajuns la Osnabrück. Nu mi-aş fi imaginat vreodată că-mi voi petrece mai mult de o zi din viață acolo. Un orăşel mort şi urât de mama focului, cu o groază de clădiri gri, întunecate, construite în grabă, din nevoia de locuințe de după război.

Am trecut întâi prin oraş şi ne-am oprit în afara lui, într-un sat sau cartier mărginaş, Hollage. Am avut plăcerea să cunosc, încă din prima seară, ceea ce se cheamă „emanze”, numele dat femeilor ce se pretindeau emancipate. Şi iarăşi nu aveam cum să bănuiesc că mă voi lovi de această mafie tot timpul existenței mele în Vest, unde aşa-zisa emancipare a femeii era în plină modă şi expansiune.

CAPITOLUL LII

AMSTERDAM

În Osnabrück au avut loc câteva chefuri, la care am cunoscut tot felul de persoane mai mult sau mai puțin importante pentru viitorul nostru. Prima ființă din ordinul emanzelor, pe care am salutat-o şi care m-a îmbrățişat cu multă căldură, a fost Ulle, prietena de viață a lui Alex. Aveau şi un băiețel de un an, Salan. Pe Ulle şi pe Siegrid le cunoscusem la Frankfurt, unde făcusem o escală la mama lui Alex.

După câteva zile de relaş ne-am hotărât să plecăm mai departe spre Amsterdam. Drumul a fost plictisitor, deşi pitorescul peisajului olandez mă fascina. Casele sunt toate mici prin sate sau orăşele, case particulare, pentru o singură familie. Lipsesc perdelele. În trecutul medieval al Olandei exista o taxă pe perdele şi oamenii au renunțat la acest accesoriu, de care s-au dezobişnuit pe parcurs. Puteai să priveşti dintr-o stradă într-alta, prin toate camerele de zi ale locuitorilor, care nu se sfiau să-şi petreacă viața în văzul lumii. În ferestre existau doar plante.

Am ajuns în Amsterdam după-amiaza, într-o zi sumbră. Eram îmbrăcat într-un fel de manta lungă cu modele țărăneşti, o haină de postav, şi presupun că arătam foarte exotic cu alura mea de voievod. M-am dat jos din maşină pe una din străzile principale din Amsterdam, ca să fac câțiva paşi. Eram departe de locuința care-mi fusese indicată de Marion, unde urma să o caut şi unde aveam de gând să locuiesc în prima perioadă. Voiam să mă mişc puțin pe jos, să mă dezmorțesc. În întâmpinare mi-a venit un grup de tineri, râzând şi făcând glume. În momentul în care m-au văzut şi-au încetinit pasul, au încetat să mai râdă şi au făcut dintr-o dată un larg ocol în jurul meu. Mă uitam cu atenție, erau inspăimântați. Unul din grup strigă ceva în olandeză şi o zbughiră.

– Ce-i asta, Alex? Ce zice ăla?

– Te întreabă ce vrei să le demonstrezi, dacă vrei să le fie frică de tine, sau ce?

– Arăt eu aşa de înfiorător, sau ce se întâmplă?

– Presupun că, pentru ei, eşti o figură înfricoşătoare. Nu pot să mă pun în pielea lor, pentru că eu te cunosc.

A fost prima reacţie a unui olandez şi mă tem că a rămas, până şi astăzi, acea impresie lipită de mine. Oricit aş fi trăit în mijlocul lor, am rămas în permanenţă cu senzaţia că sunt un străin şi că nu mă vor recunoaşte niciodată ca pe unul de-ai lor. Cu timpul, constatarea asta m-a bucurat, văzând câţi români veniţi acolo încearcă să-i imite pe cei din Vest, să facă la fel ca ei, să trăiască, să vorbească şi să se comporte în stilul lor. Au rămas în permanenţă o imitaţie de mâna a doua, oameni care şi-au pierdut coloana vertebrală, şi-au abandonat personalitatea, considerând că este mult mai calitativ să fii elastic, să faci compromisuri, să fii adaptabil. Mi s-a reproşat în toţi aceşti ani că nu am fost în stare de asta.

Găsirăm locuinţa lui Marion într-o străduţă foarte îngustă, ce ducea spre unul din canalele Amsterdamului. Strada se numea Laurierdvarstraat şi ieşea în Prinzengracht. Tot bătând pe la uşi, la una din mansarde se deschise un geam şi un cap ciufulit apăru.

– Ce vreti?

– Sunt soţul lui Marion. Vreau s-o găsesc.

– Marion este la Djakarta. Prinde cheia!

După ce s-a asigurat că am prins cheia, fata ciufulită a închis geamul. Am suit până la ultimul etaj, la mansarda în care locuia Marion. Era o singură cameră, cu o mică nişă, numită cameră de duş, cu un geam la stradă şi cu altul, oblic, înspre tavan. Am lăsat bagajele acolo şi am plecat cu Alex s-o caut pe Heni. Găsirăm locuinţa ei, după mai multe aventuri, dar Heni era la lucru. După-amiază, bucuroasă, ne-a oferit ceaiuri cu aromă extrem de puternică şi nişte whisky. Am început să ne-simţim mai bine, sau să mă simt mai bine, pentru că nu ştiu exact în ce stare era Alex. Expresia lui era de nepătruns.

– Heni, bani, mai sunt ceva bani din rezervele mele?

– Ceva, ceva.

A ridicat de sub un covor vreo şase sute de guldeni.

– Asta e tot ce-a mai rămas. A trebuit să plătesc la instrumentele pe care ţi le-am trimis, au mai fost şi altele...

Am fost puțin şocat, pentru că mă aşteptam să am cel puțin vreo cinci mii de mărci, dar nu puteam să nu cred explicațiile ei. Am acceptat că am bani foarte puțini.

– Alex, vezi ce bani mai sunt în Germania. Sper să nu fie şi acolo la fel!

Erau bani schimbați încă din țară şi care trebuiau să se afle la nişte prieteni de-ai lui.

– Mai dă o fugă pân-aici, adu nişte bani şi lămureşte situația financiară, să ştiu pe ce mă bazez.

Ne-am întors la locuința lui Marion, împreună cu Heni. În drum am vizitat-o şi, pe Franziska, una dintre prietenele bune ale lui Heni, dansatoare de dans modern, o figură palidă, cu păr roşu şi ochi verzi, dar o apariție stranie şi respectabilă.

Impresia cea mai profundă mi-au produs-o norii, care păreau atât de jos, încât aveam senzația că acuş-acuş vor lua acoperişurile de la case. Cerul este atât de jos, încât ai senzația că te apasă şi că poți să-l atingi cu mâna în permanență. Asta mi-am dat seama pe urmă, în lunile pe care le-am petrecut în Amsterdam. Casele, cel puțin cele din centru, din cartierul Jordaan, erau de un pitoresc deosebit. Era cartierul evreiesc, Jordaan fiind şi astăzi centrul de atracție din Amsterdam. Aici se află şi cartierul prostituatelor, care, aşa cum se zvonise, stăteau într-adevăr în ferestre şi se ofereau publicului trecător. Lumini bine plasate, care le puneau în valoare formele şi aspectul, totul arăta că eram aproape de cel mai putred loc al civilizației europene. Mai mult, chiar locuiam în acel cartier. Senzația de libertate, de veselie, de voie bună nu mă părăsea, pentru că o simțeam la fiecare trecător, la fiecare turist, la fiecare colorat ce, trecea pe lângă mine. O vreme am rezistat fără să-mi fac prea mari probleme.

Marion nu venea, trecuse o lună-două, încercam să mă descurc cu puținii bani ce-i mai aveam la mine. Făceam plimbări prin oraş şi admiram canalele pline cu păsări. Era neobişnuit pentru mine să văd combinația aceea ciudată, iarnă fiind, de lebede şi rațe şi gâşte sălbatice, porumbei şi pescăruşi, care se amestecau, luându-se la harță pentru orice colț de pâine aruncată şi care năvăleau fără frică asupra fiecărui trecător care avea sau putea avea ceva de mâncare.

Podurile acelea, caracteristice pentru Olanda, care se ridicau şi se lăsau, mă impresionau şi stăteam minute în şir să mă uit la ele, sau

aşteptam câte o oră, până venea un vapor mai mare, obligând podurile să se ridice.

La început încercam să mă descurc cu germana pe care o ştiam, dar am observat că această limbă nu este binevenită. Cu timpul, am înțeles că nemții, în general, nu sunt iubiți de olandezi, ba chiar că există o anumită ură mocnită, neexteriorizată, față de poporul german. Mi s-a întâmplat chiar, stând la coadă la pâine şi cerând în limba germană, să fiu împins mai departe şi să fie servit următorul. A trebuit să mă aşez a doua oară la coadă şi să cer în engleză, fiind servit imediat. Lecția a fost dură. De obicei învăț repede, am început să exersez limba engleză pe care am folosit-o în conversațiile cu olandezii, fiind imediat acceptat. La un moment dat eram cunoscut în cartier ca „Americanul", „Bili americanul"!

Nu departe de mine, pe Prinzengracht, era un bar foarte modest, dar cu atmosferă extraordinară. Pereții vopsiți în negru, pe mese nu se aflau decât lumânări înfipte în sticle de un litru şi ceara de la sute de lumânări, prelinsă, compusese un fel de formă abstractă, multicoloră, în care se înfigea lumânarea următoare, dând o impresie de pitoresc local. Barul, numit „Folkfairport", era plin de indivizi de toate culorile, mărimile şi formele, care ascultau în linişte programul ținut de muzicanții din seara respectivă. Se cânta numai muzică folk. Pe o scenă mică, în spate de tot, se aflau cinci microfoane. În fiecare seară cânta cineva, ori la pian, ori apăreau nişte irlandezi la ghitară sau la vioară, sau venea careva cu un acordeon, în permanență era muzică. Lumea se aduna să bea şi să asculte muzică. Nişte malaci de chelneri îți atrăgeau atenția şi puneau degetul la gură dacă vorbeai ceva mai tare în timpul programului. Douăzeci de minute se cânta, alte douăzeci se putea vorbi în gura mare şi tot aşa. Dacă nu erai destul de atent, aveau grijă chelnerii să te facă să înțelegi că a reînceput muzica şi că nu se face să vorbeşti în timp ce cineva îşi prezintă programul. Dacă nu păstrai liniştea, riscai să fii scos afară din bar de aceiaşi băieți în fața cărora nu se prea putea comenta. Mi-a plăcut asta şi mi-am reamintit cu nostalgie, mai târziu, în Germania fiind, cântând prin *pub*-uri şi cluburi, unde fiecare se întrece să urle mai tare, pe măsură ce muzica creştea în volum.

Într-o zi, am avut curiozitatea să mă duc cu Heni la magazinul din Amsterdam la care ea ne comandase instrumentele. Ulterior, acestea sosiseră direct din Londra, de la „Rose and Morris", cu

avionul, în România. Nu aveam nici un instrument la mine şi îmi doream unul.

– O ghitară „Fender” m-ar interesa.

– Aveți bani?

– Nu prea.

– Şi cum credeți că ați putea primi ceva fără bani?

Tot ciupind ghitara şi cântând aşa într-o doară nişte fraze din „Negru Vodă”, s-a apropiat un cetățean de mine şi s-a recomandat ca fiind de la nu ştiu ce casă de discuri.

– Nu vrei să lucrezi cu noi?

I-am cerut adresa, numărul de telefon şi celelalte. În minte mi se consolidase ideea că va trebui să-i scot pe băieți, că nu se poate fără ei. Calea era limpede. Voi cere un contract de lucru formal de la una din casele de discuri, doar pentru ca băieții să poată obține paşapoarte. Ieşind afară, aveam să-i păstrez aici! Mi s-a părut simplu şi uşor de realizat. Mi-am adunat tot materialul, discuri, fotografii şi m-am dus, împreună cu Marion, care apăruse între timp, la o mulțime de case discuri. Am fost la „Ariola”, la CBS, la „Polygram”, la EMI, peste tot. Eram întâmpinat cu multă prietenie, dar şi cu un fel de distanță, care nu-i obliga la nimic. Redactorii muzicali erau mulțumiți.

– Da, materialul este impresionant, tot ce-ați adus aicea n-am mai întâlnit până acuma, dar nu credem că putem să vindem. Noi nu suntem o instituție culturală, ci o firmă de făcut bani. Dumneata nu asculți topurile? De ce nu încerci să faci ceva în genul ăsta?

– Nu contează ce fac sau ce nu fac! Mie dați-mi un contract formal, cu care să-mi aduc băieții încoace şi pe urmă vedem noi în ce direcție mergem. Dar nu cred că vom schimba stilul, pentru că noi cincisprezece ani am făcut această muzică şi asta vrem să impunem şi pe piața internațională.

– Să vină băieții prima dată, facem un single, facem o încercare de înregistrare şi pe urmă vedem dacă treaba merge mai departe.

– Nu, invers. Îmi dați prima dată un contract, îi scot pe băieți şi pe urmă discutăm.

Nu a ieşit nimic. După ce am vizitat câteva case de discuri mi-am dat seama că îmi bat gura de pomană. Intrasem într-un fel de panică, mă cuprinsese un fel de apatie de care nu mai puteam scăpa. Nu ştiam ce şi cum să fac, să pot să-mi aduc băieții. Am stat două

luni singur în Amsterdam, tot aşa m-a prins şi Crăciunul, în locuinţa de la mansardă. Îmi veniseră primele idei de compoziţie. Împrumutând o ghitară de la o formaţie de negri ce locuia la parter, am lucrat. Aşa s-a născut „Stars Dance”, în timp ce afară ningea cu fulgi mari şi-mi acoperea fereastra. Stăteam singur, cu o conservă de bere în faţă. Scurt timp după aceea, mi-au apărut primele teme din „Would You Follow Me?” şi chiar aşa s-a intitulat de la început, cu gândul la cei ce rămăseseră acasă.

În primăvara lui ’77 am fost vizitat de Alex de mai multe ori.

Încerca în permanenţă să mă încurajeze.

– Hai în Germania.

– Ce să fac acolo?

– Ai să vezi, acolo-i locul tău, nu aici.

Începusem să fiu şi eu dezamăgit, cu tot pitorescul şi cu toată voioşia din Olanda, aveam senzaţia că nu fac nici un pas înspre scopul pe care mi-l propusesem. Starea de nemulţumire permanentă mă seca de puteri.

Cunoscusem un tânăr sculptor, Veron, un bucureşteancare studia la Academia Ritfeld, o şcoală de artă modernă, spre deosebire de cea clasică din Amsterdam. Aflând că sunt şi pictor şi văzând câteva din schiţele mele, m-a invitat să iau parte la cursurile de artă din academie. M-am prezentat la corpul profesoral din facultate şi le-am arătat câteva din crochiurile făcute în timpul studenţiei. Răspunsul a fost neaşteptat.

– În ce an ai dori să te înscrii?

– În trei.

Îmi făcusem rapid socoteala că aş mai putea face vreo trei ani ca sculptor. Mă tentau mijloacele tehnice, care erau extraordinare, materialele ce li se puneau la dispoziţie studenţilor, aşa că îmi făcusem planul să mă ocup puţin de plastică.

Dezamăgirea a fost mare din prima zi când am început să cioplesc o bucată de marmoră, încercând să fac o statuetă de tip african, cum făcusem pe vremuri. Formele erau foarte concrete şi lor le părea naturalist ceea ce făceam. Ceilalţi colegi nu priveau cu ochi buni activitatea mea acolo. Libertatea personalităţii era cel mai important lucru, nimeni nu putea să fie prins sau bătut în cuie într-un colţ sau altul, astfel că, toţi lucrau abstract şi teama cea mare era să nu-şi piardă personalitatea. Am încercat să le explic că personalitatea

nu este o chestie care pică întreagă din cer, nu te mişti cu ea, ci personalitatea se formează şi se educă. Pe măsură ce ai mai multă experiență, pe măsură ce ai încercat mai multe lucruri, începi să discerni, să hotărăşti care este drumul tău şi să acumulezi bagajul de cunoştințe care să te ajute în continuare. Nu se poate spune de la bun început „eu sunt aşa!” şi aşa să rămâi până în final pentru că nu ai bagaje. Lucrul se demonstra în lucrările pe care le faceau, care erau, şi la propriu şi la figurat, fără cap şi coadă. Desenele de nud nu erau decât nişte forme umflate, nişte saci fără mâini, fără picioare, fără cap. Nici unul din ei n-ar fi fost în stare să deseneze o mână sau un picior. I-am criticat de multe ori, dar n-am reuşit decât să-mi fac duşmani şi am renunțat.

Mă certam mereu cu Marion, care făcea tot mai multe presiuni să-mi caut de lucru. Banii se sfârşiseră şi trăiam de pe o zi pe alta, cu mijloace infime. Ei i se mărise salariul, pentru că declarase că s-a căsătorit şi are de întreținut şi un bărbat, lucru care nu era adevărat. Nu am acceptat niciodată să fiu întreținut de cineva. Minimalizându-mi consumul, încercam să o scot la capăt din puținii bani ce-mi mai rămăseseră ori pe care îi mai aducea Alex din când în când, din rezervele pe care le mai aveam în Germania. Marion mă bătea la cap să-mi caut de lucru, să fac orice pentru că nu este nici o ruşine sa munceşti, chiar dacă duci saci în spate, vinzi ziare sau ceva de genul ăsta. Era departe de mine aşa ceva, mentalitatea mea de atunci, de român, era cu totul alta. Fiind obişnuit să am bani, să nu fac decât muzică, nu puteam concepe să pun mâna şi să fac altceva decât ceea ce studiasem şi realizasem în toți acei ani în România. Departe de mine gândul de a mă da pe brazdă, de a merge ca lucrător pe nu ştiu ce şantier ca să câştig nişte bani pe care să-i aduc acasă.

Nu aveam conştiința încărcată, ştiind că nu îi fac nici un fel de greutăți materiale lui Marion, doar faptul că împărțeam acea mică locuință. Nu consideram asta drept ceva deosebit de dificil pentru că, atât ea, cât şi prietenele ei, fuseseră de zeci de ori în România, unde le purtasem pe brațe. În orice hotel în care eram noi, avuseseră şi ele camerele lor, fără să plătească vreodată măcar o friptură. Cu ospitalitatea tipic românească, ne-am ocupat de ele şi am avut grijă ca, în permanență, să fie bine servite şi să se simtă bine.

În urma discuțiilor tot mai dese şi, mai ales, în urma faptului că Marion venea seară de seară beată, după ce umbla din local în local,

m-am hotărât să mă retrag. Invitat de Veron, care avea un apartament mare, m-am mutat în Delmermeer, cartierul de blocuri, zis cel mai urât cartier din Amsterdam. Un cartier cu blocuri de beton imense, în care încap sute şi mii de familii. Se spunea că acolo era şi procentul cel mai înalt de criminalitate. În orice caz, confortul era bun, camerele imense, apă caldă, încălzire centrală. Tot acel spaţiu îmi dădea curaj, aveam liniştea mea, începusem să mă refac.

Prin intermediul unor vecini, am intrat şi într-un club de subacvatică, lucru pe care mi-l doream de multă vreme. Acolo am făcut o bună impresie, facând câteva din exerciţiile cerute, depăşind cu mult parametrii obişnuiţi. Exersat în scufundări, din tinereţe, şi pus în diferite situaţii primejdioase în care a trebuit să-mi găsesc singur soluţiile, nu am avut nici un fel de probleme atunci când am fost pus la încercare de instructorii clubului. Scafandrii m-au îndrăgit repede. Ne întâlneam o dată pe săptămână şi fugeam vreo câţiva kilometri prin pădurea de la Amstel.

Prin primăvară apăruse Alex care făcea presiuni tot mai mari să mă mut în Germania. Îi vizitasem pe Ulle şi pe Alex de vreo câteva ori, trenul era ieftin din Amsterdam şi până la Osnabrück, costa 40 de guldeni. Deşi, curios, drumul înapoi costa mai mult. Am constat atunci că trenul olandez este mai ieftin decât trenul german.

INTERLUDIU CU MIRCEA BANICIU (V)

– Şi acuma mă interesează nişte chestii. Între plecarea mea şi revenirea în ’77 ce s-a întâmplat?

– Ce s-a întâmplat? S-a întâmplat că tu n-ai lăsat sculele că îţi trebuiau, probabil, nu ştiu ce. Eu ţin minte că mă certasem cu tine.

– Nu, am lăsat numai strictul necesar, am lăsat la tată-meu.

– Laşi sculele la tată-tu şi noi n-aveam pe ce cânta.

– Fiecare avea scule. Ioji avea scule...

– Eu aveam 60.000 la CEC pe vremea aia, aveam două boxe, „stramp”-uri, aveam puteri, îmi cumpărasem nişte puteri de alea făcute... Făcea unu’ puteri în Timişoara, aveam microfoane „AKG”, deci aveam un soi de improvizaţie. Ioji avea bassul lui şi cam atâta, astea erau toate sculele, dar ne trebuia staţia de voci şi tu n-ai vrut

s-o laşi. Şi atuncea şi ţin minte că foarte supărat am fost. De fapt, vânduseşi tu mixerul! Te rugasem eu să laşi nişte boxe, să laşi nu ştiu ce. Dar stai, că până acolo... Până acolo urmează aşa. Deci turneul din vară cu dubaşii, urmează nunta ta cu Marion, urmează aprobările, mişcările toate, că te-ai mişcat foarte repede, şi plecarea ta pe 26 octombrie.

– Şi voi...

– După care, eu cu Ioji am rămas să repetătn la Casa Tineretului, Krauser exista deja în gaşcă...

– Când a intrat Krauser?

– Aa, era deja 'nainte, el era cu noi, la Costeşti era deja! Pe Krauser îl luaseşi după „Cantafabule", în '76 în primăvară...

– Şi eu am plecat în octombrie. Şi voi aţi rămas să cântaţi.

– N-aveam nici un chior, eram săraci lipiţi. Ăştia au zis: „Dom'le, ce să facem, ce să facem? Hai să facem o treabă!" A venit Păunescu, ne-a dat telefon. În '76 au fost inundaţii, au fost nişte mari inundaţii. Şi Păunescu a zis în iarnă, după ce ai plecat tu: „Facem Turneul Omeniei. Baniciule, poţi să repui gaşca pe funcţie, Nicolae Covaci, nu ştiu ce". El ştia că îl aveam pe Krauser, c-am făcut cântări şi cu tine şi împreună cu Krauser. „Aveţi ghitarist, gaşca e completă. Puteţi cânta?" „Păi, dom'le, depinde de cât plăteşti." Păunescu ne-a dat câte o mie de lei pe seară, ceea ce era extraordinar. Şi făcea nişte turnee de treizeci de zile.

În prima fază am luat o parte din gaşcă, neavând toboşar, deci era Ioji, eu şi Krauser. Deci partea de faţă, voci, n-aveam secţie ritmică în spate, Reininger mi se pare că deja plecase. Ba nu plecase, dar nu mai cânta cu noi. Şi i-am luat pe „Ne meny el", pe Tavi Ştefănescu, gaşca, o parte, cam şase erau, sau opt, dintre dubaşii care erau şi-am făcut turnee cu Păunescu. Dar turnee în care se cânta exact ce-ai repetat tu. Posibilitate de cântare era cam jumătate de oră înspre trei sferturi de oră.

– Ce făcusem eu cu dubaşii!

– Exact ce-ai repetat cu dubaşii, asta s-a cântat până aproape de a veni tu, când a revenit Ţulă în gaşcă şi-a zis: „Dom'le, nu mă interesează Păunescu, că Păunescu m-a băgat în p...a mamii când am cântat cu el". Făcuse fiţe şi deja era...

– Făcuse fiţe şi atuncea la Iaşi. Ţi-aduci aminte la Iaşi, scandalul ăla?

– Hai să-ți povestesc! O fost faza că: „Nu intrați în spectacol, voi îmbrăcați...” Tu aveai...

– În ce an?

– Aveai caftanul ăla lung. În ’75 în toamnă, înspre ’76. Şi noi cântam deja „Cantafabulele”, dar cântam părți din „Cantafabule”, cântam din „Mugur de fluier”, deci aveam un recital de ăsta mai diversificat pentru cenaclu, nu puteam să avem noi spectacol integral. Aveam o parte din cenaclu. Şi-aşa ținea şase ore. Şi Păunescu a intrat în garderobă, tu erai cu caftanul ăla negru pe tine, ăla lung, cu cizmele şi cu o cruce mare pă piept şi cu... o chestie turcească aveai, brodată, cu broderii cu nu ştiu ce, centura aia cu o mare cruce pe ea, cu „Fender”-ul şi cu pletele pân-aici şi-o meclă din aia chiar ciudată. Erai îmbrăcat ca un preot din ăla rus, auzi parcă erai Rasputin, ăla de pe vodca aia. Păunescu a intrat în garderobă. „În halul ăsta nu cântați, voi intrați în cenaclu, voi faceți parte dintr-un context aicea, vă dezbrăcați, vă schimbați, blugi, tricouri, aşa cum cântă toată lumea, nu apăreți aşa”. O ieşit şi-o trântit uşa. Tu ai ieşit după el. M-am gândit că iese o bătută. A fost o discuție afară, după care Păunescu o zis: „Nu mă interesează!” „Schwaarz, trage...!” O închis Schwarz toată stația, că atâta aştepta săracu’! Şi Păunescu a apărut ca un pițigoi, într-o huiduială, că formația „Phoenix” nu cântă. Abia se auzea după zgomotul...

– Luam şi sculele...

– Fără scule, ce să mai cânte! Până la urmă ne-a lăsat şi s-a cântat aşa.

– Pe urmă iar a fost scandal la Blaj.

– Venirea ta în țară, Blaj, Păunescu, apariția cu duba lu’ Polgar.

– Câmpia de la Blaj, acolo am cântat, iarăşi am venit în ultima clipă. Am venit în ultima clipă şi era şucărit ăsta.

– S-au ars reflectoarele, instalația de lumini şi-am cântat pe farurile de la câte maşini au venit acolo. Erau treizeci de mii de oameni. Oricum eram cei mai buni. După aia a venit spectacolul de la Bucureşti, în care Călinoiu nu ți-a dat...

– Cum-a fost?

– ’77, înainte de plecare. Nu s-a făcut spectacolul lu’ Gherghel. Nu s-a mai ținut spectacolul la Bucureşti...

– Aşa, chestia cu spectacolul de la Bucureşti... De ce nu s-a ținut?

– De ce? Fiindcă ai apărat tu! Persona non grata*, cetățean fără cetățenie şi căcaturi din astea!*

– Cine, cine a hotărât asta?

– Călinoiu! Era şeful culturii...

– Nu Păunescu?!

– Nu Păunescu.

– Mie mi s-a spus că Păunescu...

– Nu, nu. Poaie să se fi dus, Păunescu n-avea putere. Păunescu nu era ministru, Călinoiu era şeful culturii la ora aia.

– Da, bă, mie mi s-a spus că Păunescu s-ar fi lăudat că atâta timp cât e el acolo, noi nu vom cânta...

– Şi uite că nu s-a cântat!

– Mircea, mulțam.

CAPITOLUL LIII

CAMIONUL ÎNTOARCEREA

În Osnabrück am început să pun cu Alex la cale planul de bătaie pentru a-i scoate pe băieți din țară. Ne-am împrumutat de nişte bani de la fratele lui Ulle, Rolf, care era marinar pe undeva prin Marea Nordului. L-am prins printr-un telefon special, prin satelit, am vorbit cu el, cerându-i nişte bani ca să cumpărăm un camion. Rolf, care n-avea nici o posibilitate să-şi cheltuiască economiile, era de vreo trei ani pe mare, cu mâncare şi casă asigurată şi cu banii acumulându-se în cont, ne-a trimis o împuternicire şi Alex a luat suma de care avea nevoie.

A cumpărat un camion, un „Hanomag 608” de şapte tone şi jumătate, care suferise un accident. Tăblăria era îndoită şi nu arăta prea bine nici în față, nici lateral. Am plecat cu Alex într-o pădure şi am legat camionul de nişte copaci. Tot manevrând maşina înainte şi înapoi, am reuşit să îndreptăm cele mai grele părți ale caroseriei, iar restul l-am aranjat acasă, cu ciocanul şi cu chit. Suprafața mare, laterală, din stânga, rămăsese încă boțită, ca o batistă murdară, dar nu ne păsa nouă de asta. Important era să se închidă uşile perfect, ca să se poată face controlul vamal, să putem pune plumbi. Planul nostru se făcuse deja.

Încă pe vremuri, prin anii ’60, Reininger, după ce avusese ideea cu înotul de pe vas, la Istanbul, propusese să ieşim în boxele unei formații germane care cânta la „Club Méditerranée”. Bagajele plecau cu avionul, aşa că puteam fi în două ore în Germania.

– Bagajele sunt într-un spațiu care nu este comprimat.

– Şi ce dacă?

– Nu-i nimic, doar că ne sufocăm. Doar partea de pasageri e presurizată.

Ideea a fost abandonată şi, ulterior, uitată. Mai târziu, aducându-mi aminte ce mare este boxa de „Selmer”, ca să nu mai

vorbim de cele de „Marshall” de 200W, ideea reînvie în mintea mea. Începui să caut posibilitatea de a face un transport cu camionul cu instrumente spre Germania. Trebuia să calculăm toate surprizele ce ar fi putut să apară şi am pregătit camionul în aşa fel, încât, chiar de s-ar fi pus plumbi la una dintre vămi, din Germania spre România sau din România spre Germania, să nu fie necesar să violăm uşa astfel sigilată decât la destinație.

Decupasem geamul interior de la cabină cu un instrument de sudură şi îl fixasem doar provizoriu. Puteam scoate băieții din spate, prin cabină, afară, dacă ar fi fost cazul, prin acel geam care părea foarte solid şi fix. Măsurasem geamul în fel şi chip, având în vedere posibilitatea de a intra şi de a ieşi rapid prin el. Am făcut o ramă de lemn şi ne tot strecuram, când unul, când altul, prin ea, în cameră, cronometrând timpul minim şi maxim necesar, îmbunătățindu-ne pe parcurs performanțele. Fixarăm geamul în aşa fel încât să nu se vadă că este doar provizoriu, am dat cu vopsea albă peste, aşa că nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că nu este sudat.

Ne-a venit în întâmpinare şi acel tragic eveniment, în care şi-au pierdut viața atâția oameni de valoare, cutremurul din ’77. Planul nostru era aproape gata, dar eram dispuşi şi să improvizăm la fața locului. Am dat semnalul. Am umplut camionul cu ajutoare şi am pornit spre România.

Am ajuns în Timişoara după multe peripeții. Opriți la graniță, am lăsat cadou un motor de Renault, pentru că nu aveam bani să plătim vama pe el. În momentul în care am plecat spre țară, nu aveam la noi decât banii de motorină. În Timişoara, m-am dus la mătuşă-mea, care mi-a sărit de gât.

– Unde sunt băieții?

– Păi, băieții tăi cântă la „Lyra”, puiulie.

„Lyra” era fostul cinematograf unde, pe vremuri, improvizaserăm noi acea sală de concerte, cu lanțuri şi biciclete atârnate pe pereți, cu cabluri care luau foc aproape în fiecare seară. Între timp, Casa de Cultură renovase sala, pereții, existau perdele, iar formația „Clasic XX” cântase acolo câțiva ani. Existau în oraş două grupuri cuminți, „Clasic XX”, formația lui Dieter Hepp, şi „Amicii”. Cele două formații, zise concurente, aveau mult mai multe avantaje, pentru că nu aveau la activ scandalurile pe care le-am provocat noi şi

nu erau considerate periculoase din punct de vedere politic. „Lyra” le stătea întotdeauna la dispoziție.

În perioada în care am ajuns eu în Timişoara, sala era nefolosită. După ce am adunat băieții în prima zi pentru o scurtă discuție, am încărcat toate instrumentele de la taică-meu în camion şi le-am dus la „Lyra”.

– Gata, ne punem pe repetiții! Avem turneu!

Țulă, marele nostru toboşar, care ajunsese din nou bateristul grupului rămas, începu să facă gură.

– Ce, ce vrei tu aicea, eu sunt impresarul şi eu fac concerte. Avem patru concerte de făcut, pe care le-am aranjat eu şi nu poți să vii tu şi să le strici!

– Băi, băieți, cât luați la concertele astea?

– Luăm o mie de lei fiecare, sări Baniciu.

– Nu vă e ruşine, mă? Pentru o mie de lei mergeți voi în turneu cu Țulă? Ia să vedem noi, ia spune tu, mă Țulă...

– Ce să-ți spun eu, ție?

– Las' că-ți spun eu! Cât câştigi tu, de fapt, de le dai o mie la băieți?

– Nu e treaba ta, asta am aranjat eu şi nu interesează pe nimeni.

– Aşa, ia spune-mi, în ce oraşe urmează să cântați?

– Păi... Piteşti, Brăila, Galati, Ploieşti, Sibiu...

– Bun, o să vedem cât se câştigă acolo, că m-ai făcut curios.

– Da' ce te interesează pe tine? sări şi Baniciu cu gura. Tu ce mai vrei aicea? Eu sunt şeful formației! Tu ne-ai lăsat, ne-ai părăsit şi-acuma ce vrei?

– Nu ți-e ție ruşine? Păi dar nu Nicu a făcut această formație, acuma cinsprezece ani? Nu tu ai venit când ai venit, că tu ai venit după mine? Nu ți-e ruşine să vorbeşti, eşti prost? – i-o întoarse, roşu la față, Ioji.

Nu i-a convenit lui Baniciu revenirea mea, pentru că Țulă, fiind un tip isteț şi profitând de slăbiciunile fiecăruia, a reuşit să pună pe fiecare acolo unde voia. Lui Baniciu i-a spus „tu eşti şeful”, lucru cu care i-a satisfăcut orgoliul lui Mircea, lui Ioji i-a şoptit „fii atent că, de fapt, tu eşti şeful, tu eşti muzicantul cel mai bun”, iar el, rămânând în spate, şi la propriu şi la figurat, fiind toboşarul, trăgea sforile, aranjând ciubucurile în aşa fel încât el şi cu Grozdan să-şi umfle buzunarele, pe spatele celor doi orbiți de vanitate.

Am oprit cearta care n-avea nici un sens. Eram teribil de îndurerat şi de mâhnit de atitudinea lui Mircea. De la Țulă, oricum, n-aveam ce să aştept.

– Băieți, mergem la mătuşă-mea, dau nişte telefoane şi pe urmă mai stăm de vorbă.

Mormăind şi mârâind, s-au pus în mişcare. La mătuşă-mea, am dat telefon la cine ştiam eu că organizează concertele „lui Țulă" şi am aflat care erau sumele ce se ceruseră în realitate. În clipa în care le-am aflat, m-am întors către ei.

– Cu mine ați câştigat întotdeauna zece mii de concert şi atâta veți primi şi acuma, pentru că eu sunt şeful şi eu decid.

– Da' eu...

– Țulă, împachetează-te şi dispari!

– Haa, sări Mircea, cum, să rămânem fără toboşar, ce vrei să faci?

– Aşa fac.

– Cântăm country, ce eşti nebun?

– Cântăm cu Ovidiu.

– Da' de unde ştii că Ovidiu vine?

Avusesem o inspirație divină. Nu ştiam nici eu, dar am blufat până la capăt. Am pus mâna pe telefon şi am format numărul lui Ovidiu, în Bucureşti.

– Ovidiu?

– El.

– Nicu.

– Eşti nebun, de unde suni?

– Din Timişoara. Ia spune, ai timp?

– Băă, ce bine c-ai venit.

– Lasă asta, spune, dacă ai timp, că am nişte concerte.

– Gata, am venit.

În ziua următoare a fost în Timişoara. După o scurtă repetiție, am pornit în turneu, cântând în concertele organizate de Țulă şi în alte câteva pe care le-am rezolvat eu ad-hoc, terminând cu ultimul spectacol la Constanța. Țulă se plimba prin Braşov, în hotelul „Aro", îmbrăcat ca un pinguin, cu un costum negru, cămaşă albă şi cravată, încercând să-şi dea importanță de manager, deşi era scos pe linie moartă. Bucuria, atât a formației, cât şi a publicului, a fost nespus de mare, pentru că, după primele confruntări, şi-a dat toată lumea seama

că totul a revenit în vechea matcă şi că putem merge mai departe cu nivelul şi calitatea obişnuite pentru formația „Phoenix".

În momentul în care am venit în țară, Ioji se prezentase într-una din zile la mătuşă-mea şi-i spuse că are o problemă. Felicia, prietena lui cea blondă, era gravidă. Nu ar fi vrut să nască, pentru că nu aveau nici un fel de planuri, n-aveau bani şi nu ştiau ce să facă în viitor. Ar fi vrut să avorteze, dar nu aveau nici relațiile, nici banii necesari. I-am dat lui Ioji câteva mii de lei şi i-am trimis la un doctor care ştiam că poate să facă un chiuretaj, deşi, la ora aceea, era interzis. L-am rugat să-mi confirme că a făcut acest lucru. Aveam planul meu foarte bine definit, o fată gravidă sau, mai rău, cu un copil al lui Ioji, în țară, mi-ar fi dat toate peste cap. A venit peste o zi, foarte vesel.

– Gata, am scăpat!

Mult mai târziu, după ce ne aflam în Germania, am primit un telefon de la Felicia.

– Nicule, ce mi-ai făcut, Nicule!

– Ce-ai cu mine, fată?

– Mi-ai lăsat copilul fără tată! Fără tine, Ioji nu pleca!

– Ce copil?

– Copilul lui Ioji. EI are un fiu care nu are un tată.

– Şi ce vină am eu?

– Tu l-ai luat de lângă mine. Fii blestemat!

Dar atunci, în '77, ştiam că timpul ce-l avem la îndemână e scurt. Fetele ce se perindau pe la Moților nr. 2 erau schimbate nu numai o dată pe zi, ci de mai multe ori pe zi. Printre altele, se nimeri să fie prinsă în laț şi Reta, fosta prietenă a lui Ioji. Eram cu toții curioşi să aflăm ce l-a ținut pe Ioji atâta timp lângă ea, ce calități deosebite putea să aibă. Dar, după o introducere scurtă, mi-am dat seama că Ioji avusese într-adevăr motive. Avea nişte talente deosebite şi un trup fără cusur.

Una din mişcările importante a fost participarea la Cenaclul „Flacăra" ținut pe Câmpia Libertății, la Blaj. Era un concert pentru sinistrați, încasările urmând să fie dăruite celor ce aveau nevoie de ajutor. La invitația cenaclului, am fost de acord să participăm, promițând că vom apărea la concert. Din motive tehnice, dar şi din dorința de a nu ne amesteca în cenaclu, am apărut la Blaj târziu de tot, când spectacolul era pe sfârşite. Totul se desfăşurase fără sonorizare, deoarece se mizase pe instalația noastră. Noi am apărut în

final, ne-am montat instalația, am cântat, am demontat instalația şi-am plecat. Lucrul acesta se pare că l-a deranjat pe domnul Păunescu, care ne-a amenintat că nu ne va da bani.

– Poti să ți-i păstrezi, noi nu avem nevoie de bani din concertul ăsta. Sau, mai bine, dă-i şi pe-ăştia la sinistrați!

Aceasta a fost ultima întrevedere între noi şi Păunescu.

Turneul s-a încheiat la Constanța. Concertul, desfăşurat pe stadion, fusese organizat de domnul Taşcă, care era directorul agenției locale de impresariat. Cred că mai este şi astăzi. Fiind organizat de profesionişti, concertul a ieşit foarte bine. Am împachetat şi am pornit spre casă cu trenul, încărcați cu bagaje şi cu un geamantan de bani. Alex a plecat cu instrumentele, cu camionul, spre casă.

CAPITOLUL LIV

FUGA

În tren spre Timişoara, unde am ajuns sâmbătă, pe drum, Mircea dădea din colț în colț şi era neliniştit.

– Mie să-mi dai banii!

– Ce ai? Ți-e frică, ai mai rămas vreodată fără bani?

– Nu, că mie să-mi dai banii, că eu am muncit şi sunt banii mei!

– Bineînțeles că am să-ți dau banii. Doar nu vrei să-i scot aicea-n tren şi să-ncep să fac împărțeli?! Unde-ai mai văzut aşa ceva?

– Nu, că mie să-mi dai banii, că eu nu plec de-aicea dacă nu-mi dai banii.

– Măi, Mircea, trebuie să fac nişte calcule, au fost atâtea concerte... S-au adunat nişte sume mari! Nu poți să-ți dau în tren, acum. Să scot calupuri de sute şi să-ți dau ție, să se uite lumea. Ajunge să tragă careva cu privirea şi să ne ia la rost. Stricăm tot. Chiar vrei să rămâi fără nici un ban? Dacă ne ia ilicitul, am încurcat-o!

– Sunt banii mei şi nu plec fără ei. Vreau banii, banii, banii!

Plictisit, am dat valiza cu bani jos, i-am numărat câteva cărămizi, partea lui.

– Nu uita, mâine vii la mine, pentru că avem o discuție, mai am şi-o damigeană de aranjat.

A doua zi era duminică, ziua în care trebuia să plecăm. În toată perioada, pregătisem ieşirea împreună cu un neamț din Timişoara, al cărui nume nu vreau să-l pomenesc. Mi-a dat nişte idei bune,

spunându-mi că ieşirea de la Turnu Severin e cea mai bine păzită de pe frontiera de vest.

– Nici dracu' nu se gândeşte c-o să ieşiţi pe-acolo. Tu trebuie să ai grijă ca totul să fie bine împachetat şi băieţii, dacă îi bagi în boxele de „Marshall", să nu dea nici un semn de viaţă.

În timpul liber, scosesem difuzoarele de la „Marshall"-uri şi încercam diferite figuri de yoga, ca să-mi dau seama în ce poziţie s-ar putea sta cel mai comod, în ce poziţie se putea respira cel mai bine, cât timp se poate rezista într-o asemenea boxă. Problema cea mare era că, lipsite de difuzoare, baxele deveneau transparente. Punând lanterna în faţa pânzei, puteai să-ţi dai seama dacă boxa este goală sau este cineva înăuntru. Mi-am făcut nişte planuri, am cumpărat câţiva metri de pânză neagră care, pusă în mai multe straturi, oprea orice rază de lumină, lăsând totuşi să treacă aerul. Alex avea nişte pastile liniştitoare, nişte Valium, pentru cazul în care ar fi intrat cineva în panică. Am hotărât să scoatem băieţii odată cu toată instalaţia peste Dunăre, prin vama de la Turnu Severin.

Momeala pentru cei de la vamă au constituit-o blănurile primite cândva de la Adolf, lupii şi mistreţii. Erau blănuri de braconaj, nu aveam nici o explicaţie pentru ele şi în plus era instalaţia, pentru care nu aveam chef să mai plătesc încă o dată vamă. După ce plătisem o dată la intrare, să mai plătesc încă o dată mi se părea prea mult. Am pregătit nişte cutii cu bani, calupuri de ţigări, sticle de whisky ca momeală pentru domnii de la vamă. Erau obişnuiţi să fie mituiţi de cei ce voiau să strecoare câte ceva peste graniţă.

M-am dus înainte la vamă, cu câteva zile, am vorbit cu şeful, explicându-i situaţia instalaţiei pentru care se plătise o dată taxă la intrare.

– N-am nici timp să aştept, nici bani să mai plătesc o dată. Pot să trec, ori nu? Bineînţeles că îmi ştiu obligaţia...

Acel domn îmi fusese recomandat drept cel mai incoruptibil vameş de pe toată graniţa românească. Într-adevăr, nu părea deloc interesat de ceea ce îi promisesem, ci doar voia să fie sigur că nu este vorba de altceva. Chiar mi-a dat o întâlnire în Timişoara, a venit la „Lyra" şi s-a uitat la ceea ce aveam de gând să trec peste graniţă.

– Doamne, dar ce mari sunt boxele astea?! încape şi-un om înăuntru!

– Da’ de unde! Aicea sunt difuzoare la fel de mari ca şi boxa.

Părea că l-am convins.

– Vino duminică, pe la trei! Sunt în schimb, aşa că ai grijă...

Totul era programat. Aveam câte ceva pregătit pentru colegii lui. Problema cea mare era cum să țin eu băieții în ziua de duminică până la ora şase seara, oră la care trebuia să pornim, având în vedere viteza camionului şi distanța până la Turnu Severin. Socotisem şi pauzele pe drum, astfel încât să ajungem în vamă între două şi trei noaptea. „Cum să-i țin împreună?”

Îi invitasem la mine. Aveam nişte vin, nişte țuică, nişte cârnați, însă, temperamental cum îl ştiam, Ovidiu începuse să facă presiuni să ieşim în oraş, să mergem la „Continental” şi tot aşa. Îl trimisesem pe Şobre să-l caute pe Baniciu.

– Nu-i niciunde.

– Mai caută-l!

– Unde, c-am bătut toată Timişoara!

– Atunci, lasă-l şi întoarce-te!

Şobre n-a mai apărut până seara, când am plecat. Pe la şase aveam toate materialele pe care le comandasem mamei, vreo patru şunci, un coş cu roți de telemea, vreo douăzeci-treizeci de franzele, pânza cea neagră şi alte lucruri mai mici.

La un moment dat, după ce Manuelle, fetița care stătea în chirie la maică-mea, făcând şi ucenicie pe maşina de cusut, adusese ultimele materiale ce-i cerusem, Mutti dădu semnalul.

– Ce faci acuma, pleci?

– Plecăm.

S-a uitat lung la mine.

– Plecați?! Cu toții? Iei băieții cu tine?

– Da.

S-a uitat la mine plină de tristețe.

– Trebuie să faci asta?

– Da, Mutti dragă.

– Atuncea... fă-o. Şi ai grijă.

Asta a fost tot ce mi-a spus. M-am întors în cameră. Ovidiu continua cu presiunile de a ieşi în oraş. Cum era, deja, aproape ora şase, le-am spus:

– Băieți, plecăm!

Presupun că avusesem un asemenea ton, că s-a înțeles mai mult decât spunea cuvântul în sine. O clipă, s-a lăsat o linişte ciudată. Vedeam cum ochii li se măresc încontinuu. Apoi au sărit pe mine.

– Plecăm-plecăm?!

– Da, plecăm-plecăm cu toții.

Răcnete, țipete, urlete.

– Mai încet, mai încet că nu-i obligatoriu să afle toată strada!

Krauser a sărit la telefon.

– Ce vrei să faci?

– Să-i spun maică-mi că plec, să-mi facă bagajele...

– Ați înnebunit?! Nimeni nu dă nici un telefon! Nimeni nu pune mâna pe telefon! Din clipa asta nu vă mai mişcați de-aicea! Acum intrați în maşină şi ascultați de mine! Nimeni nu mai face nimic altceva!

– Bine, dar... nu am decât hainele de pe mine...

– Nimic n-o să-ți mai trebuiască. Absolut totul rămâne aşa cum este! Am pregătit totul şi din clipa asta nu mai riscăm absolut nimic! Planul este făcut şi nu ne vom abate nici o clipă de la el.

S-au aşezat la loc speriați şi nemulțumiți, dar neîndrăznind să mă contrazică.

– Alex, pregăteşte camionul.

Am încărcat ce era de încărcat de la maică-mea, am plecat la taică-meu, am luat şi de acolo ce mai era de luat. Aveam pregătite nişte şurubelnițe puternice, pentru că fiecare boxă de „Marshall” avea 48 de şuruburi în spate. Pentru fiecare persoană, trebuiau desfăcute şi înşurubate perfect la loc, astfel încât să nu se vadă că s-a umblat la ele. Era o muncă imensă, dar a trebuit s-o fac.

Alex a rămas cu conducerea camionului. Ceea ce nu se aştepta nimeni, pe drum mai luarăm cu noi o femeie, o cunoştință de origine germană, care dorea să pornească, împreună cu copilul pe care-l avea în pântec, înspre libertate. Voia să nască în Germania. Boxa de „Selmer” fiind goală, prin neprezentarea lui Baniciu, am hotărât să o iau cu mine şi să-i fac acest serviciu. Deşi mă gândeam cu groază ce se poate întâmpla când o femeie gravidă este prinsă de panică, sau are alte probleme, am mers mai departe.

De la tatăl meu luasem restul instrumentelor, după care i-am pus pe băieți în spate, rugându-i să stea liniştiţi. M-am instalat în față cu Alex, pornind din Timişoara, după ce mi-am luat rămas bun de la taică-meu şi de la tanti Dori. Ajunşi într-o zonă muntoasă, după Caransebeş, ne-am oprit să facem o pauză. Le-am explicat băieților ce-avea să se întâmple. Aveam să-i băgăm în boxe scurt, înainte de ora trei, pentru ca statul în cutie să dureze cât se poate de puțin, dar pe timpul şederii să nu facă nici o mişcare, să nu scoată nici un zgomot. Era în pericol viața tuturor. Nu ştiam ce se va întâmpla. Dacă eram prinşi, se putea să nu scăpăm cu viață nici unul. La ora aceea, se trăgea chiar fără motiv. Mulți dintre cei ce încercaseră să treacă granița şi fuseseră prinşi, muriseră în bătaie. Hotărârea mea era să nu-i las în nici un caz să cadă în mâinile grănicerilor, cu riscul de a arunca maşina în Dunăre sau de a face altă prostie. Dar băieții au promis să fie liniştiţi, i-am lăsat să-şi facă treburile în pădure, şi ei şi doamna aceea, care s-a demonstrat a fi mai vitează, mai stăpânită decât toată formația „Phoenix" la un loc. Ne-a dat, pe drum, nişte lecții de curaj şi de disciplină rare, care le-au folosit băieților, îmbărbătându-i şi încurajându-i să reziste la toate necazurile care s-au ivit pe parcurs. Nu putusem planifica şi anticipa chiar totul!

Am pornit din nou maşina, iar la următorul popas, când începuse să se vadă Dunărea, am intrat în spate în camion, Alex continuând să conducă foarte încet, ca să nu trezească bănuielile patrulelor din zona muntoasă din apropierea frontierei. Am început să-i închid unul câte unul în boxe. Difuzoarele erau adunate toate în spate de tot, lângă cabina noastră, peste ele erau aruncate blănurile acelea, pe care pretindeam că vrem să le trecem clandestin peste graniță, după care veneau bagajele şi la urmă de tot, veneau boxele, care umpleau până la tavan camionul şi până la uşa din spate. După ce i-am închis pe toți în lăzi şi-am strâns şuruburile în aşa fel încât să nu se vadă nici o urmă, după ce arătasem fiecăruia poziția în care să stea şi cum să respire, Alex le-a dat câte o pastilă de Valium la fiecare, ca să-i liniştească. La un mic popas, am sărit din maşină şi am închis-o. Nu aveam un plumb de vamă ca să putem trece fără risc şi ştiam că puteam fi, la o adică, şi controlaţi. Am pornit pe munte în jos cu o viteză normală, încercând să nu atragem prea mult atenția asupra noastră. Ne apropiam de Dunăre şi în față începuseră să apară luminile punctului de grăniceri de la barajul de la Turnu Severin.

Ne-am apropiat de postul de control şi ne-am oprit. Ne-am dat seama că eram înconjuraţi de soldaţi. Erau şi vameşi, iar şeful lor, pe care-l cunoşteam, se apropie de maşină. Avea o figură schimbată.

– Ei, Covaci, de data asta sunt obligat să-ţi fac un control la sânge. Scoate totul jos!

CODA

Aş fi vrut să cântăm şi în Bucureşti înainte de plecare. Era firesc, plecam doar definitiv. Aşa cum plănuisem fuga, nu mai era loc de întoarcere.

Concertele se programaseră, afişele umpluseră oraşul. În două zile nu mai rămăseseră bilete la vedere. Totul mergea strună. Până într-o zi.

E greu de ştiut ce s-a întâmplat atunci. Informațiile sunt, toate, indirecte, şi adesea, nesigure. Povestea asta am aflat-o în ’90, la a doua întoarcere în țară.

Atunci, nu auzeam decât câte ceva, fragmentar.

Mai aveam câteva concerte în provincie, când am aflat că ambele spectacole de la Bucureşti căzuseră. Nu ştiam de ce. Unii spuneau că de vină era Călinoiu, alții, Păunescu.

Se zice că şeful de la „Flacăra” a văzut afişele concertelor noastre la Polivalentă şi şi-a aminti, că avea vreo poliță neplătită. A spus cui trebuia, lui Cornel Burtică, despre apariția unei persoane fără cetățenie, pe nume Nicolae Covaci, care a părăsit țara cu un an în urmă şi acum are curajul să apară în Bucureşti, în concert cu formatia „Phoenix”. Evident, totul a căzut. Aprobările preliminare nu mai puteau fi găsite, dosarul dispăruse.

Organizatorii, Aurel Gherghel şi ATM-ul, nu s-au dat bătuți. Peste afişe au apărut banderole care anunțau amânarea concertului. Lupta continua.

În vremea asta, noi ne continuam neştiutori drumul prin țară. Cu aproape o săptămână înainte de concertul de la Constanța se ştia de căderea spectacolelor din Bucureşti. Ne-am dus la Constanța, am cântat, apoi am plecat la Timişoara. Asta s-a întâmplat luni noapte,

Între timp, sâmbătă şi duminică, Ceauşescu a fost şi-a dat drumul la canal şi-a mai făcut ceva inspecție pe acolo.

Se mobilizaseră toate forțele, Octavian Ursulescu, Mircea Florian, Aurel Gherghel încercau toate variantele. Au mers cu picapul şi cu discurile la Consiliul Culturii şi Educației Socialiste. Nici o speranță. Mai exista o singură şansă. Aceasta se numea Nicu Ceauşescu. Miercuri s-a întors de la canal.

S-au făcut tot felul de calcule şi scenarii. Până la urmă, Gherghel a fost cel ce l-a abordat.

– Numai dumneavoastră mai puteți face ceva. S-a băgat un cui contra „Phoenix”-ului şi numai dumneavoastră îl puteți scoate!

Se apăsase pe pedala care trebuia.

– Gherghel, du-te şi pregătiți-vă, mâine ai aprobarea concertului!

Peste câteva minute, suna telefonul la Timişoara.

– Doamna Stoian, spuneți-i lui Nicu c-am reuşit. Se ține concertul!

– Reluțule, stai liniştit, nu da drumul la concert, aşteaptă să vorbeşti cu Nicu. El a plecat în Semenic, cu băieții, să se odihnească după turneul ăsta, dar mi-a zis că el nu poate cânta sub sabia lui Damocles... Nu da drumul la concert, aşteaptă-l pe el!

Gherghel l-a sunat pe Tavi Ursulescu. „Hai, bă, convinge-l pe Nicu să cânte! După ce-am fost şi la Nicu Ceauşescu, acuma, c-am deblocat concertul, face pe supăratul şi nu mai vrea să cânte, c-a fost interzis!”

Gherghel n-a mai aşteptat. A pus în vânzare ultimele bilete, cele de rezervă, a scos ultimele afişe. Venise ordin de sus că s-a ridicat suspendarea concertului. Mai mult, trebuia să fie o bombă. Se aşteptau spectatori de marcă.

Telefonul suna încontinuu la Timişoara. Într-un târziu, cineva ridică receptorul.

– Alo, doamna Stoian. Relu sunt. A coborât Nicu?... c-avem concert! Să vină imediat cu truba, c-avem concert mâine!

În cameră se auzea mare veselie. Chiar şi doamna Stoian era neobişnuit de veselă. O veselie nervoasă, isterică, după zile de tensiune.

– A sunat Nicu!

– A venit Nicu? Spuneți-i să vină repede că am concertul!

– A sunat Nicu!

– De unde?

– Din Germania. Nu mai e nici un concert, Relule. Nicu e în Germania, cu băieții.

Aşa era.

Au trecut 14 ani până când, în iunie 1990, aveam să cântăm din nou în Bucureşti. Dar, între timp, s-au întâmplat atât de multe...

N.B. Aventurile formației „Phoenix” în străinătate vor face obiectul unui viitor volum.

DISCOGRAFIA

1. PHOENIX extended play Seria Beat
   VREMURI – muzică Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Victor Şuvagău
   CANARUL – muzică Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Victor Şuvăgău
   LADY MADONNA – Lennon-McCartney
   FRIDAY ON MY MIND – Venda Wright-Young

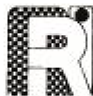
Dirijor: Nicolae Covaci
Solist: Florin Bordeianu

2. PHOENIX extended play Seria Beat
   TOTUŞI SUNT CA VOI – muzica Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Victor Şuvăgău
   FLOAREA STÂNCILOR – muzica Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Victor Cârcu
   NEBUNUL CU OCHII ÎNCHIŞI – muzica Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Florin Bordeianu
   AR VREA UN ESCHIMOS – muzica Florin Bordeianu şi Nicolae Covaci, text Victor Cârcu
3. PHOENIX extended play
   MAMĂ, MAMĂ – muzica Nicolae Covaci, text Victor Cârcu
   TE ÎNTREB PE TINE, SOARE – muzica Nicolae Covaci, text Victor Cârcu
   MEŞTERUL MANOLE – muzica Nicolae Covaci, text Victor Cârcu
4. CEI CE NE-AU DAT NUME – muzica Nicolae Covaci şi Iosif Kappl
5. MUGUR DE FLUIER – muzica Nicolae Covaci, Iosif Kappl, Mircea Baniciu, texte Victor Cârcu, Şerban Foarţă, Andrei Ujică
6. CANTAFABULE – muzica Nicolae Covaci, Iosif Kappl, text Şerban Foarţă, Andrei Ujică.

CUPRINS

Editor: VALENTIN NICOLAU
Lector: DAN PETRESCU
Tehnoredactor: DAN RĂDULESCU
Coli tipar: 28. Format 16/54 x 84

Tipărit sub comanda: 30 833
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria Coresi Bucureşti

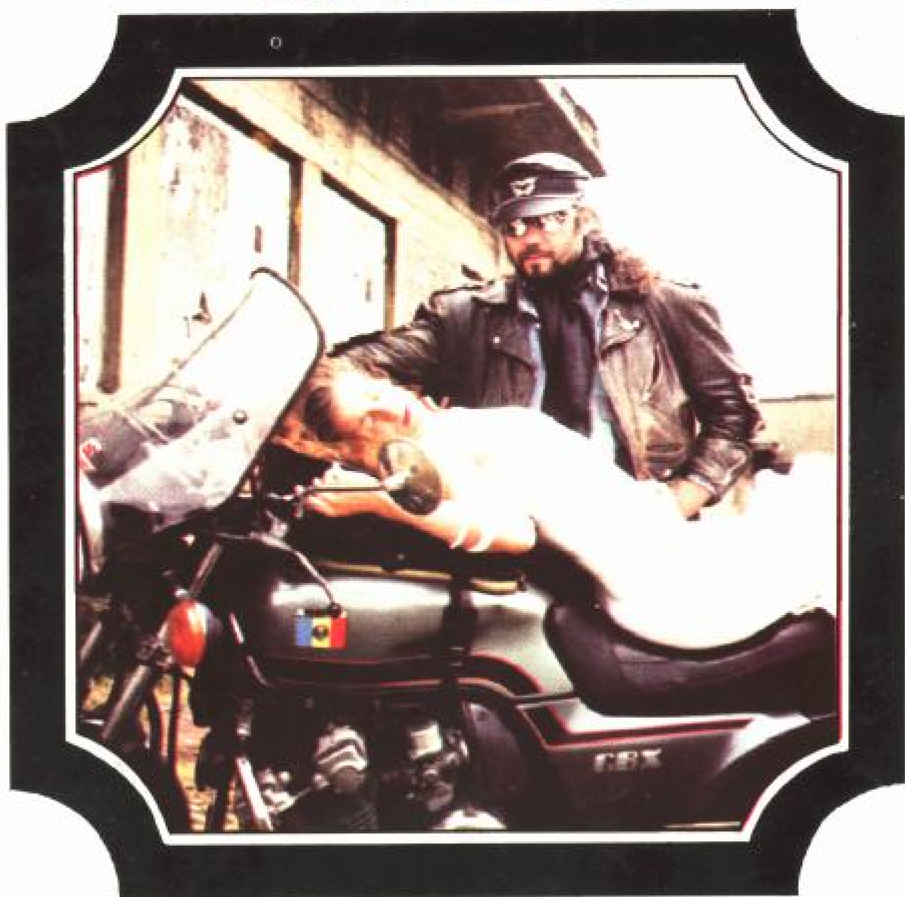


COLECTIA SUPERSTAR

NICOLAE COVACI

PHOENIX

însă eu...



ISBN 973-369-009-8

EDITURA NEMIRA

PRET 2500 LEI